BIND 27 Supplement

Aagesen, Viggo, 1864—1933, Departementschef. F. 16. Sept. 1864 i Kbh. (Frue), d. 10. Maj 1933 i Hellerup, begr. sst. Forældre: Professor Andreas A. (s. d.) og Hustru. Gift 14. Maj 1891 i Kbh. (Vartov) med Helga Hugbod Brandt, f. 18. Juni 1867 i Rønnebæk, d. 27. Sept. 1942 paa Frbg., D. af Sognepræst i Rønnebæk, senere Præst ved Vartov C. J. B. (s. d.) og Hustru.

A. blev Student 1881 fra Metropolitanskolen, 1886 cand. jur. og derefter Fuldmægtig ved Kbh.s Amts søndre og nordre Birker. 1888 blev han Sekretær hos Privatbankens Direktion, men søgte 1891 ind i Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvor han 1902 blev Fuldmægtig, 1906 tillige Ekspeditionssekretær. 1909 konstitueredes han som Chef for 2. Kontor (i det daværende 2. Departement) og fik s. A. overdraget Varetagelsen af Departementschefsforretningerne for dette Kontor, der bl. a. behandlede Sagerne vedrørende Folkeskolen, Seminarierne og Institutioner for aandeligt eller legemligt svagt udviklede Personer. 1910 fik han kgl. Udnævnelse som Kontorchef, blev 1912 ved kgl. Resolution fungerende Departementschef for ovenn. Kontor og gik 1916 over til det da nyoprettede Undervisningsministerium, hvor han 1917 blev Departementschef (Chef for 1. Departement). 1932 tog han sin Afsked. — I Besiddelse af juridisk Dømmekraft, Arbejdsevne og Interesse for sit Departements Mangfoldighed af Sager øvede A. betydelig Indflydelse ved disses Afgørelse; Folkeskolen og dens Institutioners Forhold kendte han til de mindste Enkeltheder og søgte bestandig at skaffe Midler til Indførelse af Forbedringer. Sin Menings Selvstændighed tog han ikke i Betænkning at fastholde, selv om hans Opfattelse ikke harmonerede med Ministerens. I Aarene efter Genforeningen ydede A. et betydeligt Arbejde ved Tilrettelæggelsen af den sønderjyske Skoleordning og den herhen hørende Lovgivning, hvis vel gennemtænkte Bestemmelser er redigeret af ham. — Udrustet med stærke Sympatier og Antipatier havde A. ikke lige let ved at samarbejde med alle, og dette

kunde til Tider virke som en Ulempe, men han var i al sin Egenartethed en dygtig Embedsmand, der forenede intellektuelle Evner med en fast Personlighed. — A. var 1897—1910 Sekretær hos Kultusministeren, 1909—11 Medlem af Kommissionen angaaende Folkeskolens Tilsyn, ligesom han var Medlem af Døvstummekommissionen af 1917. 1915—32 sad han i Bestyrelsen for Diakonissestiftelsen, og han var i en Aarrække Medlem af Bestyrelsen for Præsteenkehjemmet; 1910—25 var han Næstformand i Bestyrelsen for Kunstforeningen i Kbh. og fra 1923 Medlem af Gallerikommissionen. Fra 1921 var han Medlem af Direktionen for Det Classenske Fideikommis. — R. 1910. DM. 1912. K.[2] 1920. K.[1] 1928. — Maleri af Constantin Hansen 1868 og af Julius Paulsen 1887, begge i Familieeje.

Dansk Skolesløjd, XV, 1933, S. 142 ff. *A. Falk-Jensen.*

Aakjær, Svend Bregendahl, f. 1894, Landbrugs- og Bebyggelseshistoriker. F. 20. Jan. 1894 i Kbh. Forældre: Forfatteren Jeppe A. (s. d.) og Forfatterinden Marie Bregendahl (s. d.). Navneforandring fra Jensen 12. Marts 1906. Gift 19. Dec. 1922 i Kbh. (b. v.) med Lærerinde Kathrine Nielsen, f. 22. Juni 1896 i Fly, D. af Gaardejer Jens N. (f. 1862) og Johanne Mikkelsen (f. 1864).

A. blev Student 1912 fra Schneekloths Skole, cand. mag. 1921 (Engelsk, Tysk, Dansk). Han arbejdede allerede som Student ved Den danske Ordbog (1916—19) og ved Stednavneudvalget (1916—24), var fra 1921 tillige knyttet til Rigsarkivet og blev Arkivar II 1924 og Landsarkivar for Nørrejylland 1929. — A. har udfoldet en meget betydelig Forfattervirksomhed af videnskabelig og populærvidenskabelig Art. Oprindelig arbejdede han mest med Emner, ved hvilke hans filologiske Uddannelse kom ham til gode, men gennem sin Tilknytning til Arkivvæsenet førtes han efterhaanden mere over i historisk Retning, og han har ogsaa i Perioder været Redaktør af Dansk historisk Fællesforenings Tidsskrift »Fortid og Nutid« (1921—26) og af »Jyske Samlinger« (1931—37). Til hans Arbejder af filologisk Art hører bl. a. hans Udgave af den eftermiddelalderlige Tekst af Skaanske Lov og af Anders Sunesøns Parafrase af Skaanske Lov i »Danmarks gamle Landskabslove«, ([x]933 ff-) samt forskellige mindre Arbejder om Stednavne. Hans Uddannelse som engelsk Filolog satte fremdeles Frugt i et Par større Afhandlinger, hvori olddanske Forhold søges belyst gennem Paralleller fra England (»Om det olddanske Herred og Sogn« i »Festskrift til Kr. Erslev«, 1927, og »Old Danish Thegns and Drengs« i Acta Philol. Scandin., II, 1927—28). Hans mere historisk prægede For-

fatterskab *tog* sit Udgangspunkt i Lokalhistorien og drejede sig oprindelig om Skiveegnen, hvor begge hans Forældre hørte hjemme, bl. a. »Fly Gaarde« (i Skivebogen, XI—XIV, 1919—22) og »Fjends Herreds Selvejerbønder« (Hist. Tidsskr., 9. Rk., II, 1921—23). Med denne Afhandling, der havde et videre Sigte end Lokalhistorien og vilde yde et Bidrag til Belysning af Selvejendommens Udbredelse i ældre Tid, begynder A.s egentlig landbrugshistoriske Forfatterskab. Her kan dels nævnes »Bosættelse og Bebyggelsesformer i Danmark i ældre Tid« (Forelæsninger ved Universitetet i Oslo, i Institutet for sammenlignende Kulturforsknings Skriftserie A, XV, 1933), dels forskellige Arbejder om det, der efterhaanden er blevet hans egentlige Omraade, nemlig de gamle Jorddelingssystemer og Systemer for Angivelse af Størrelsen af Jordegods og disse Systemers Sammenhæng med og Betydning for ældre Tiders Skatte- og Afgiftsvæsen. Herhen hører hans to betydeligste Arbejder, »Maal, Vægt og Taxter i Danmark« (i »Nordisk Kultur«, XXX, 1936), den første samlede Behandling af dette for saa mange historiske Undersøgelser vigtige Emne, samt hans Udgave af Kong Valdemars Jordebog med dertil hørende udførlig Kommentar og Indledning (1926—43). Til disse Skrifter slutter sig ogsaa »Plov og Havne« (i »Med Lov skal man Land bygge«, 1941). A.s helt igennem fortjenstfulde Arbejder bygger alle paa et stort Materiale fra trykte og utrykte Kilder og er altid rige paa Ideer. De har kastet meget nyt Lys over de behandlede Emner, selv om hans Kombinationer undertiden kan synes vel dristige. *Pouljohs. Jørgensen.*

Abell, Kjeld, f. 1901, Forfatter. F. 28. Aug. 1901 i Ribe. Forældre: Adjunkt Peter Fjelderup A. (1872—1917) og Susanne Jørgensen (1876—1907). Gift n. Okt. 1927 i Kbh (Frels.) med Grete Koch-Petersen, f. 1. Maj 1902 i Brørup, D. af Trafikassistent i Brørup, senere Stationsforstander i Olstrup Carl Frantz Eduard K.-P. (f. 1877) og Gerda Johansen (1877—1941).

A.s Fader forflyttedes 1909 til Odense og tre Aar efter til Metropolitanskolen, hvorfra A. 1919 blev Student. Han tegnede og malede paa Akademiet 1919—20 og 1921—22, studerede derefter Statsvidenskab drevet af sin stærke sociale Interesse og levede af en Ansættelse i Fjernidentinceringsbureauet 1920—26. Cand. polit. blev han 1927. S. A. rejste han til Paris, hvor han virkede som dekorativ Kunstner paa Mogador til 1932 med et Par Afbrydelser: 1928 i London (Alhambra), 1930—31 i Kbh. knyttet til Det kgl. Teater. Hjemkommen var han 1932—34 Reklametegner hos Bergenholz og blev 1940 Kommitteret i Akts Tivoli. Aarene

ved Teaterstaffagen var A.s Læretid i den dramatiske Kunst. Allerede i sin Studietid var han begyndt at skrive. Et af Forsøgene »Dyveke« bearbejdede han 1940 sammen med Poul Henningsen til en Revue (opført i Riddersalen) om Christian II.s Frille. Hvad han vilde som Forfatter, gjorde han Rede for i flere æstetiske Artikler (bl. a. i »Kulturkampen« og »Forum«), der gør op med det realistiske Teater. Han debuterede med et Forsøg paa Fornyelse af den danske Ballet »Enken i Spejlet« (sammen med Børge Ralov, Det kgl. Teater, 1934), hvor en Kvindehistorie søges fremstillet i symbolsk Koreografi. Her anslaas Temaet i den originale Komedie om Larsen »Melodien der blev væk« (1935), den lille Mand, der i sin smaaborgerlige Automattilværelse faar en Fornemmelse af noget andet, noget tabt, som hans Kone hjælper ham til at finde. »Melodien« var en ny og poetisk Form for socialt Teater her hjemme, fuld af fængende Replikker og overraskende Detailler. Dens Sceneheld var overordentligt: spillet over 600 Gange i Riddersalen (1935—37), opført i London (1936—37), i Paris (i937)> i Oslo—Bergen (1936, 1943) og endelig filmatiseret i Finland (1939). Ikke mindre sprudlende af Indfald er »Eva aftjener sin Barnepligt« (Det kgl. Teater, 1936), hvor Paradisets Eva fødes og opvokser i en Gennemsnitsfamilie, velsitueret og med Principper, som giver A. den bedste Lejlighed til Satire over bl. a. den konventionelle Børneopdragelse og det selvbestaltede Formynderi. Museumsscenen fra 1. Akt gentager han i Balletten om Thorvaldsen (Det kgl. Teater 1938 sammen med Harald Lander), ligesom Komediens satiriske Ideer udnyttes paa ny i Revuen »Mars paa Week-end« (Riddersalen 1938), hvortil A. leverede Rammen og flere Sketchs, og i »Askepot — og dog« (Apolloteatret, 1939). Sammen med Poul Henningsen aktualiserede han Holbergs »Plutus« med Henblik paa Restriktionstiden i »Guderne teer sig« (Apolloteatret, 1940).

»Melodien« og »Eva« var i deres sceniske Antræk og Virkemidler paa tværs af de sidste Menneskealdres Teater, men der er Naturalisme baade i Dekoration og Karaktertegning i »Anna Sophie Hedvig« (Det kgl. Teater, 1939), Stykket om Provinslærerinden, der ser sin Lilleverden truet af en ond og magtsyg Kollega og foraarsager hendes Død. Tilfældet er symbolsk og har stort Perspektiv: A. vil formane enhver til at tage Standpunkt til det kommende Europa. Med en lignende Virkelighed konfronterer han moderne, selvoptagede Mennesker i »Judith« (Det kgl. Teater, 1940), en Fantasi over Judith-Sagnet, tænkt symbolsk, men realistisk skrevet i Tilknytning til Jean Giraudoux' Stykke af

samme Navn. Som ofte hos A. begynder »Judith« fjernt fra sit Emne med en Akt Lystspilunderholdning, der slaar over i det næsten farceagtige i »Dronning gaar igen« (Det kgl. Teater, 1943), som paa Baggrund af et Mord fortæller om Skuespilkunstens høje Mission: at vække det ængstelige Borgerskab, hvormed A. indfører Temaet fra »Anna Sophie Hedvig«. En Overgang anmeldte A i »Forum« dansk Film og har baade her og i »Berlingske Tidende« propaganderet for en Højnelse af dens Niveau. Selv debuterede han 1941 som Drejebogsforfatter med »Tak fordi du kom Nick«, en elegant, socialt moraliserende Lystspilfilm med adskillige Mindelser om hans tidligere Produktion ligesom Kriminalstykket »Regnen holdt op« (1942).

A. er den fødte Scenemester, en kyndig Benytter af de teatralske Muligheder. Suveræn som en Eventyrdigter springer han i Tid og Rum og er som han næsten altid symbolsk. Som Dramatiker er han eksperimenterende og kan virke vilkaarlig; han blander og forskyder sine Problemer og svækker ofte Pointen for den overraskende Situation, der er hans Force, og som han udstyrer med alle Haande Løjer, Vid, Ynde og Poesi. Men hans Digtnings moralske Tendens er tydelig: at kæmpe for Frihed, Personlighed og Selvudfoldelse.

. Tegning af Johannes Nielsen 1941, af Otto Christensen 1944.

Ole Palsbo i Forum Marts 1939. Fr. Schyberg: Ti Aars Teater, 1939 (se Registeret). Jørgen Sandvad i Politiken 13. April 1941. Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, I, 1941, S. 9—18. Kjeld Abell i Forum s. A., i Berl. Tid. 30. Nov. 1940, i Profiler, 1944, S. 9—16. *Daniel Preisz.*

Abildgaard, Jørgine Nielsen, f. 1893, Forstanderinde for Gymnastikhøjskole. F. 21. Nov. 1893 i Brunde, Skjolde Sogn ved Horsens. Forældre: Gaardejer Rasmus Nielsen (1852—1926) og Anna Sørensen (1859—1926). Ugift.

J. A. voksede op i et Hjem, der var stærkt præget af grundtvigsk Aand, og under sin Skolegang mødte hun den samme Paavirkning. Allerede som Barn deltog hun i de voksnes frivillige Gymnastik, som der paa Egnen lededes af en af Ingeborg Appels Elever. Som sekstenaarig kom hun paa Sorø Højskole, fik derefter Uddannelse som Delingsfører og kom til at lede de unge Pigers Gymnastik i sin Hjemegn. Efter at have været paa Askov i Vinteren 1915—16 gennemgik hun Statens Gymnastikinstitut og var derefter to Somre paa Askov Lærerskole. 1919—22 var hun Lærerinde paa Vivild Højskole, og i disse Aar underviste hun tillige paa det af Overbestyrelsen for Skytte- og Gymnastikforeningerne oprettede Kursus

i Hadsten. Hun var som mange andre danske Gymnastiklærerinder kommet under den finske Gymnastikpædagog Elli Bjorkstens Paavirkning, havde været hendes Elev paa flere Kursus og under et Studieophold ved Helsingfors Universitet fordybet sig i hendes Gymnastik og dens teoretiske Grundlag. 1925 oprettede hun sammen med Anna Krogh Snoghøj Gymnastikhøjskole, hvortil de to Forstanderinders Navne og Virksomhed siden har været knyttet. J. A. har udgivet Øvelsessamlinger til Brug ved Gymnastikundervisning (delvis sammen med Anna Krogh) samt »Digte« (1936) og »Min Sjæl lov Herren« (1940), en Samling Taler og folkelige Betragtninger.

I sin personlige Fremtræden, ved sit hele Livssyn og gennem sin Virksomhed aabenbarer J. A. sig klart og stærkt som Grundtvigs Elev; baade som Taler og Forfatter har hun givet Udtryk for sin varme Tilslutning til hans Syn paa det kristelige og folkelige. Ogsaa gennem sin Gymnastik har hun søgt at virkeliggøre de grundtvigske Højskoletanker; selv naar hun har staaet som Leder af Elitehold, har hun ikke tabt det egentlige Maal for sit Arbejde af Sigte. Derved har hun, foruden at yde et dygtigt Arbejde paa Kvindegymnastikkens Omraade, tillige paa fortjenstfuld Maade bidraget til, at det gymnastiske Arbejde kom til at foregaa i en Atmosfære af høj og ren Luft. — Buste af G. Hammerich 1936. Portrætteret paa Gruppebillede af Anna E. Munch 1941.

N. C. Jehrbo: En gammel Slægt fra Bjerge Herred, 1922, S. 57. Politiken 21. Nov. 1943.

H.P. Langkilde.

Abrahamsen, Erik Schach Olufsen, f. 1893, Musikhistoriker. F. 9. April 1893 i Brande. Forældre: Læge, sidst paa Frbg., Jens Mortensen A. (1856—1920) og Kornelie Schach Olufsen (1858—1939). Gift i° 21. Maj 1918 i Kbh. (Christians) med Oda Jespersen, f. 24. Febr. 1895 paa Frbg., D. af Grosserer Thorvald Peter J. (f. 1870) og Anna Margrethe Elisabeth Bech (f. 1871). Navneforandring til Bech-Jespersen 1939. Ægteskabet opløst. 2° 16. Juli 1938 i Kbh. (b. v.) med Anna Plett, f. 5. Jan. 1902 i Esbjerg, D. af Købmand Carl Asger P. (1873—1917) og Inger Marie Jacobsen (1877—1923).

Efter at have taget Studentereksamen 1910 fra Schneekloths Skole gennemgik A. det kgl. Musikkonservatorium, fra hvilket han tog Afgangseksamen 1913. 1914 ansattes han som Organist ved Lutherkirken, en Stilling, han beholdt til 1924. Samtidig forberedte han sig hos Angul Hammerich til den Magisterkonferens i Musikhistorie, som han som den første her hjemme bestod 1917. 1916

overtog han Stillingen som Leder af Det kgl Biblioteks Musikafdeling og gjorde et betydeligt Arbejde for at faa den afgrænset, behørigt kompletteret og katalogiseret. Sit videnskabelige Speciale, den gregorianske Sang, uddybede A. ved Studier hos Peter Wagner i Fribourg i Schweiz, og her disputerede han 1923 for Doktorgraden med Værket »Elements romans et allemands dans le chant grégorien et la chanson populaire en Danemark«. 1924 deltog han i Konkurrencen om det ved Angul Hammerichs Afgang ledigblevne Docentur i Musikhistorie ved Kbh.s Universitet og vandt den. 1926 ændredes Stillingen til et Professorat ved den videre Udbyggelse af Faget Sang. En stor Del af sit Arbejde har A. lagt i Udformningen af Fagene Musikvidenskab og Sang ved det filosofiske Fakultet, saa at de kom til at svare ikke alene til Nutidens, men ogsaa til specielt danske Krav. For praktisk at erfare, hvad Sangundervisningen i Skolerne krævede, beklædte han tillige en Aarrække Sanglærerstillingen ved St. Jørgens Gymnasium. Sine studerende søgte han bl. a. ved Indrettelsen af det musikvidenskabelige Laboratorium i det gamle Frederiks Hospital 1934 at skaffe saa gode Arbejdskaar som muligt, og med den større Offentlighed af Studenter traadte han i Forbindelse som ledende Senior i Studenterforeningen 1928—30.

Foruden med sit Hovedværk, Disputatsen, et grundlæggende Arbejde i Forsøget paa at klarlægge tysk og fransk Musikstils Brydning i middelalderlig dansk Visetradition, er A. litterært traadt frem med Ungdomsværket »Liturgisk Musik i den danske Kirke« (1919), en for senere Beskæftigelse med danske liturgiske Spørgsmaal højst udbytterig Oversigt, endvidere de populære Skrifter »Tonekunsten« (1927) og »Musik og Samfund« (1941) samt et interessant Førstehaandsforsøg paa at bestemme Musikalitet fysiologisk og psykologisk »Hvem er musikalsk'?« (1943). Som Udgiver har A. besørget »Niels Jesperssøns Graduale« (1935), Nodestoffet i Marius Kristensens »En Klosterbog fra Middelalderens Slutning« (x933)> »Bibelske Psalmer i Udvalg med oldkirkelige Melodier« (1929, 2. Udg. 1933) og sammen med H. Griiner-Nielsen Fremlæggelsen af Melodistoffet til »Danmarks gamle Folkeviser« (XI, 1935—38). — Som Musikkritiker ved »Nationaltidende« (1933—39) og »Berlingske Tidende« (fra 1939) har A. i let og behagelig Fremstillingsform behandlet ældre og yngre Musik med lige stor Indsigt og med Evne til at slaa ned paa det musikalsk væsentlige.

— R- x94i- *Nils Schiørring.*

Achelis, Thomas Otto, f. 1887, Historiker. F. 23. Dec. 1887 i Bremen. Forældre: Gymnasialdirektor, Professor Dr. phil. Tho-

mas Ladwig Bernhard A. (1850—1909) og Minna Elisabeth Achelis (f. 1862). Gift 1. Juni 1921 i Haderslev (b. v.; kirkelig Vielse 1. Juli s. A. i Flensborg) med Inger Fuglsang Damgaard, f. 26. Juli 1892 i Fuglsang, Ørsted, Oksenvad Sogn, D. af Proprietær Laurids F. D. (1864—1942) og Bodil Marie Helene From (f. 1864).

A. besøgte Altes Gymnasium i Bremen og bestod her Studentereksamen 1907. Han studerede derefter klassisk Filologi, Arkæologi, Historie og Filosofi i Jena, Leipzig og Berlin og aflagde 1911 Statseksamen i Jena. 1912—14 var han ansat ved det derværende Universitetsbibliotek og blev 1913 Dr. phil. for Afhandlingen »De Aristophane Byzantio argumentorum fabularum auctore«. Fra den første Verdenskrigs Udbrud til Paaske 1916 gjorde han dernæst Tjeneste som frivillig og deltog i Felttoget i Polen, men herefter blev han paa Grund af Sygdom dimitteret og stillet til Raadighed for Skolevæsenet i Slesvig, ansattes efter et Prøveaar 1917 som Lærer ved Haderslev Gymnasium, hvor han virkede i syv Aar, indtil han efter Genforeningen modtog sin Afsked 1924. Siden da har han arbejdet som privatiserende Videnskabsmand, først i Haderslev, siden i Rendsborg.

A. fik tidligt Interesse for Nordslesvigs historiske Fortid, først og fremmest for den Skole, hvorved han havde faaet sin Virksomhed. En Frugt heraf er den Skildring af »Johanneum«, der affattedes i Anledning af Hertug Hans' Skoles 350-Aars Jubilæum, og hvis Hoveddel stammer fra A.s Pen (Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins, VIII, 1921). Siden da har A. udvidet sine Studier til at omfatte Byen og dens Omegn samt hele Landsdelens Lærdomshistorie. Hans Monografi over Haderslev (»Haderslev i gamle Dage«, I—II, 1292—1800, 1926—29) er den eneste Skildring af dette Emne, som foreligger; den udnytter hele det foreliggende Kildemateriale og er nøjagtig, udførlig og saglig, men ganske vist ikke let Læsning. A.s Forskning har i øvrigt en væsentlig personalhistorisk Karakter og samler sig om Etater over slesvigske Studenter, Præster, Herredsfogder, Byembedsmænd m. fl. (se Fortegnelsen i Personalhist. Tidsskr., 11. Rk., III, 1942, S. 37—44). Den har vundet megen Anerkendelse i begge Lande, ikke blot paa Grund af sin Paalidelighed, men ogsaa for sin Frihed for politisk Ensidighed, skønt A. aldrig lægger Skjul paa, hvor hans politiske Sympatier befinder sig (se saaledes hans Bemærkninger i Zeitschr. der Ges. fur schleswig-holsteinische Geschichte, LXV, 1937, S. 246).

QuellenundForschungenzur Geschichte Schleswig-Holsteins, VIII, 1921,8.20.

Knud Fabricius.

Adolph, Johan Valdemar, 1853—1911, Filantrop. F. 28. Febr. 1853 i Kbh. (Frels.), d. 7. Juni 1911 i Gentofte, begr. sst. Broder til Frantz Th. A. (s. d.). Gift 23. Dec. 1905 i Kbh. (Fredens) med Anna Birgithe Caroline Harfot, f. 10. Nov. 1877 i Ruds Vedby, D. af Skræddermester Hans Ferdinand Hansen og Ane Margrethe Hansen. Navneforandring 31. Aug. 1903.

A. fik en grundig købmandsmæssig Uddannelse og var fra 1878 sammen med Broderen Frantz Th. A. (s. d.) Medindehaver af det af Farfaderen grundlagte Firma Frantz Th. A.s Enke. A. udtraadte imidlertid 1896 for som Privatmand at ofre alle sine rige Evner i kristeligt Arbejde. Han var tidligt blevet kristeligt grebet, og han følte det, bl. a. under Paavirkning af den svenske Vækkelsesprædikant C. O. Rosenius, som sit Kald at hjælpe fattige og nødstedte Mennesker med sine forholdsvis rige Midler. Han vilde dog ikke blot hjælpe med Penge, men ogsaa færdes personlig med de fattige, være deres Ven og vidne for dem om Kristus. Han havde daglig Modtagelsestid paa sit Kontor for Kbh.s fattige, og de strømmede til i stort Tal. Han blev i adskillige Tilfælde narret, men søgte med megen Energi at gøre Hjælpen virkelig effektiv, bl. a. ved i et vist Omfang at forlange Arbejde af de Mænd, han hjalp. Herunder kom han ind paa Planer om en Organisation af den kirkelige Fattigpleje i hele Kbh., og han tog sig personlig af den kirkelige Fattigpleje paa Christianshavn. Særlig Betydning fik A.s Arbejde for Det københavnske Kirkefond; han var Medstifter af Udvalget for Kirkesagens Fremme i Kbh., der traadte frem for Offentligheden 15. Okt. 1890. Udvalget bestod af syv Lægmænd (H. Westergaard som Formand, H. O. Lange, P. D. Koch, C. Bangert, Carl Borgen, Carl Levinsen og A. som Kasserer) og omformedes senere til Det københavnske Kirkefond. A. vedblev at være Kasserer og Forretningsfører til sin Død, og hans Forretningsdygtighed, store Ordenssans og Samvittighedsfuldhed blev af stor Betydning for Arbejdet. Han lønnede Medhjælp af sin egen Lomme og ydede jævnlig Bidrag til Virksomheden af egne Midler, kaldtes ofte »Kirkefondets Finansminister«. 1892 blev han Medlem af Bestyrelsen for Diakonissestiftelsen og ydede ogsaa her en betydelig Indsats bl. a. som Formand for Stiftelsens Menighedspleje, et Arbejde paa Linie med de enkelte Kirkesognes Omsorg for fattige og gamle. A. deltog med stor Interesse i Forhandlingerne om Oprettelse af en Fællesorganisation for Menighedsplejerne i Kbh. og blev ved Stiftelsen af De samvirkende Menighedsplejer 1902 Kasserer for disse. Han foreslog Indførelse af de saakaldte Menighedskort, der af den enkelte Giver overlades til trængende, som derefter hos den stedlige

Menighedspleje kan faa Hjælp til et Beløb, der mindst svarer til Kortets Værdi. A. var ogsaa Medlem af Bibelselskabet i Danmark. Efter at A. og Hustru allerede i nogle Aar havde anvendt Slægtens gamle Ejendom Salem i Gentofte til et Rekonvalescenthjem for fattige, skænkede de 1910 Ejendommen til en selvejende Institution, der skulde virke som Rekonvalescenthjem og Sygehjem for fattige kronisk syge Kvinder og Mænd og bestyres af Diakonissestiftelsen. Hjemmet maa ikke modtage Tilskud fra Stat, Kommune, andre Institutioner eller private. A. var en Mand, der ved sine uselviske Handlinger spredte Velsignelse i vide Kredse.

København s Kirkesag 1890—1915, 1915. Alfred Th. Jørgensen: Af Menighedsplejens Historie i Danmark, 1927. Diakonissestiftelsens Aarsberetning for 1910, S. 14, 43. Kristeligt Dagblad 8., 9., 12. og 16. Juni 1911.

OlufJ. Skjerbæk.

Adsersen, Valdemar Christian, f. 1886, Veterinær. F. 3. Juni 1886 i Kbh. (Frbg.). Forældre: Karetmager Ludvig Severin A. (1830—95) og Anna Sophia Carline Muller (1859—1939). Gift i° 12. Aug. 1912 i Humlebæk med Jensine Marie Bruun, f. 4. Juni 1885 i Kbh. (Johs.), d. 27. Sept. 1940 paa Frbg., D. af Tømrer Frederik Ludvig Georg B. (1843—$^{1}9^{1}$^) °*S* Jensine Johanne Frederikke Jensen (1850—1905). 2° 17. April 1942 paa Frbg. (Lindevang) med Gerda Johanne Jensen, f. 30. Marts 1910 i Kbh., D. af Kommunelærer, senere Viceskoleinspektør, Forfatter Hermann J. (s. d.) og Hustru.

Efter Alm. Forberedelseseksamen 1902 blev A. Discipel ved Steno Apotek i Kbh., blev exam. pharm. 1905, cand. pharm. 1907. Hans Principal, tidligere Docent i Veterinær-Farmakologi A. E. Gottlieb, tilskyndede ham til Studium ved Veterinær- og Landbohøjskolen, hvorfra han 1912 dimitteredes som Dyrlæge. A. gik straks ind i en videnskabelig Forskningsgerning ved Højskolens Serumlaboratorium (nu Statens veterinære Serumlaboratorium), var her Assistent 1912—23, derefter Forsøgsleder til 1934, 1914—19 tillige Assistent ved Højskolens Klinik for mindre Husdyr. Paa Studierejser til Stockholm, Tyskland, Holland og Schweiz og paa et længere Ophold ved Robert Koch-Instituttet i Berlin har han suppleret sin Uddannelse. 1934 udnævntes han til Professor i Farmakologi ved Højskolen og blev Forstander for Klinikken for mindre Husdyr. Han foranledigede straks Udvidelse af Afdelingen for Fjerkræsygdomme, hvilket førte til Oprettelse af Laboratoriet for Fjerkræundersøgelser; her foretages de siden 1936 lovmæssigt paabudte Undersøgelser af sygt Fjerkræ. A.s Indsats i den sero-

bakteriologiske Forskning har især omfattet Følsygens Ætiologi. Han har offentliggjort de først publicerede systematiske Undersøgelser over de Infektioner, der med Navlekarrene som Indgangsport foraarsager Tab blandt nyfødte Føl. I disse Arbejder (Maanedsskrift f. Dyrlæger, XXVII, 1915—16; XXIX, 1917—18) redegøres for en af Bact. viscos. equi foraarsaget Infektion, af hvilken et enkelt Tilfælde vel forud var beskrevet, men hvis hyppige Forekomst med bestemt Sygdomsbillede ikke var bekendt. Ogsaa den dominerende Forekomst af to Streptokoktyper paavises, og Undersøgelserne suppleres med Forsøg over Serumbehandling. Arbejdsresultater over Svineparatyfus, Grisediarré og Pattegriseanæmi og en Meddelelse om de første her i Landet konstaterede Tilfælde af smitsom Hønselammelse bør ogsaa fremhæves (Maanedsskrift f. Dyrlæger, XLII—XLIV, 1930—33, Medlemsblad f. d. danske Dyrlægeforening, XIII, 1930; XVIII, 1935). A. har skrevet »Serumterapi og Serodiagnostik« (1916, 2. Udg. 1919) og staar som Udgiver af Bernhard Bang: »Selected Works« (1936) og 2. delvis omarbejdede Udgave af Carl H. Hansen: »Lærebog i Farmaci og Receptskrivning« (1942). Han er Konsulent i farmakologiske Anliggender for Det veterinære Sundhedsraad og Veterinærdirektoratet fra 1939 og Medlem af Bestyrelsen for Worlds Poultry Science Association fra s. A. Han var Medstifter af Foreningen af yngre Dyrlæger og dens Formand 1917—19; Æresmedlem 1942. 1920—33 var han Sekretær i Den danske Dyrlægeforening og 1920—28 Redaktør af dennes Medlemsblad og af Veterinærkalenderen. —•

R- J943- *Hj. Friis.*

Afzelius, Adam Gustaf, f. 1905, Historiker. F. 20. April 1905 i Kbh. Forældre: Assistent i Generalpostdirektoratet, senere Postmester i Hillerød, cand. polit. Kay Gustaf A. (1876—1944) og Agnes Thora Louise Hertz (f. 1881). Gift i° 4. Dec. 1926 paa Frbg. (b. v.) med Ina Margrete Goldschmidt, f. 17. Sept. 1905 i Malmø (gift 2° 1932 med Civilingeniør Carl Olaf Haxen, f. 1897, Navneforandring fra Hansen 1933), D. af Fabrikdirektør Alfred Israel G. (f. 1878) og Astrid Ingeborg Warberg (f. 1880). Ægteskabet opløst. 2° 10. Juli 1933 i Kbh. (b. v.) med Tonny Deleuran, f. 6. Juni 1907 i Kbh. (gift i° 1930 med Journalist, cand. jur. Tage Richard Christiansen, f. 1901, gift 2° 1935 med Gerda Margrete Møller), D. af Boghandler Lauritz Ami Emil D. (f. 1879) og Valborg Antonia Svendsen (f. 1877).

A. blev Student 1923 fra Fr.borg og tog Skoleembedseksamen 1929 i Historie og Latin. Han var Undervisningsassistent ved

Kbh.s Universitet 1930—38 og ved Aarhus Universitet 1936—38, har foretaget Studierejser til Rom 1931, 1934 og 1938. 1936 blev han Dr. phil. og er fra 1939 Docent i Historie ved Aarhus Universitet. 1941 holdt han Gæsteforelæsninger i Goteborg. Han har samlet sine Studier om den romerske Oldtid. Allerede 1930 udgav han »Pompeius og hans Modstandere«, der handler om Optimaternes Politik for at undgaa Diktaturet i Aarene 66—62 f. Kr. 1935 blev han Dr. phil. med Afhandlingen »Den romerske Nobilitets Omfang«, hvori han fører et Induktionsbevis for, at Gelzers Teori om Nobilitetens Omfang er gyldig med visse Modifikationer. I »Die romische Eroberung Italiens« (1942) skildrer han, hvorledes Romerne samlede Italien i Tiden 340—266 f. Kr. Endvidere foreligger flere Afhandlinger: »Zur Definition der romischen Nobilitåt in der Zeit Ciceros« (Classica et Mediaevalia, I, 1938), »Plutarchs Cato Minor som historisk Kilde« (Festskrift til Niels Møller, 1939), »Das Ackerverteilungsgesetz des P. Servilius Rullus« (Classica et Mediaevalia, III, 1940) og »Die politische Bedeutung des jungeren Cato« (IV, 1941). A. har udgivet en Oversættelse af udvalgte Breve af Cicero (1933) og af den aleksandrinske Krig (1940) og besørget nye Udgaver af A. B. Drachmann: »Den romerske Statsforfatning« (1930) og J. B. Kochs Oversættelse af Cæsars Gallerkrig (1942), han har skrevet om Senmiddelalderen i Gyldendals Verdenshistorie, II (1938) og deltaget i Udgivelsen af »Diplomatarium Danicum«, 2. Rk., III (1939) og »Danmarks Riges Breve«, 2. Rk., II—**III** (1939—41). Fra 1937 er han Medlem af Redaktionen af »Classica et Mediaevalia« og fra 1941 Formand for Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1936, S. 159 f. *Povl Engelstoft.*

Agerby, Aksel, 1889—1942, Komponist. F. 29. Maj 1889 i Viborg, d. 20. Marts 1942 i Kbh., Urne paa Solbjerg Kgd. Forældre: Brolægger, senere Arkivbud Christen A. (Navneforandring fra Andersen 1905) (1848—1913) og Mette Marie Jensen (1858—96). Navneforandring 14. Febr. 1905. Gift 5. Okt. 1923 i Kbh. (Stef.) med Astrid Sophie Louise Nielsen, f. 5. Aug. 1884 i Viborg, D. af Oversergent, senere Toldassistent Peder N. (1848—1924) og Inger Sophie Rasmussen Sørensen (1854—1933).

A. uddannedes som Musiker ved Det kgl. Blindeinstitut og bestod 1913 Organisteksamen. Han var Elev af Fr. Fribert, Nicolaj Hansen og paa Klaver af Dagmar Bendix, der allerede 1911 havde bragt den blinde Musiker frem til Koncertdebut som Pianist. Fra

1921 var han Organist ved Kbh.s Begravelsesvæsen og fik 1930 Ansættelse ved Brønshøj Kirke, Som Komponist havde han da for længst gjort sig kendt gennem sine Melodier til Digte af Aakjær og Skjoldborg og især ved sin Melodi til »Jeg er Havren, jeg har Bjælder paa«, der i bedste Forstand er blevet en folkeyndet Sang. Hans øvrige, ikke meget omfattende, men indholdsmæssigt set udsøgte Produktion bestaar mest af Sange for Mandskor og mindre Instrumentalværker. Sin fornemste Indsats skulde dog A. komme til at yde som Organisator i ungt dansk Musikliv. 1927 kom han ind i Bestyrelsen for Unge Tonekunstneres Selskab, 1929 blev han dets Formand og 1931 Formand for de sammensluttede Foreninger U. T. S. og Ny Musik. Med aldrig svigtende Energi, med Lyst og Mod til at kæmpe for sine Ideer og for ung dansk Musiks Trivsel førte han den til Det unge Tonekunstnerselskab (D. U. T.) omdøbte Forening frem til at blive en betydende Faktor i dansk Musik. Gennem talrige Foreningskoncerter, gennem et potenseret Foreningsarbejde og især gennem Stiftelsen af Unge Tonekunstneres Orkester lykkedes det ham til Trods for, at hans Iver og Fremfarenhed, der kunde slaa over i Hensynsløshed, var tilbøjelig til at vække Kritik, at organisere unge danske Musikere paa en for hele vort Musikliv frugtbar Maade. Naar 1930'ernes levende danske Musikliv trods Konkurrence fra Radio, Grammofon o. a. i en alvorlig Krisetid hævdede sig og til sidst voksede mærkbart, skyldtes det for en meget stor Del A.s utrættelige Indsats. — Buste af Gleerup 1924. Akvarel af Johs. Nielsen 1928 (Familieeje). Tegning af Otto Christensen (ligesaa).

Dansk Musiktidsskrift, XVII, 1942. Julefred s. A. *J\fU$_s$ Schiørring.*

Agerholm, Sophus Frederik Vorsaa, f. 1867, Direktør i Arbejdsgiverforeningen. F. 8. Juli 1867 i Vigerslev Sogn, Fyn. Forældre: Godsinspektør Jens Worsaae A. (1838—96) og Sophie Rasmine Boje (1845—[r]938)- Gift 14. Marts 1895 i Diernisse, Fyn, med Theodora Frederikke Johanne Jessen, f. 27. Jan. 1872 paa Gyldensten ved Bogense, D. af Forpagter Carl Johan August J. (1840—1900) og Thora Sophie Johanne Hass (1843—[1]9°4)-

A. blev Student 1884 fra Odense, kastede sig straks over Stenografien og blev allerede 1887 Rigsdagsstenograf. Som saadan fungerede han til 1912. Som Lærer og Udgiver af Lærebøger, som Foredragsholder og som Stifter af Stenografforeninger Landet over var han en af sit Fags energiske Forkæmpere, ikke mindst med Stenografiens Anvendelse i Forretningslivet for Øje, indtil han 1899 ansattes som Sekretær i Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening,

senere Dansk Arbejdsgiverforening, og der fik et Virkefelt med hastigt voksende Krav. A., der udnævntes til Kontorchef 1910 og til Direktør 1918, har som faa indlevet sig i Arbejdsgiverforeningens Organisation og Arbejdsforholdets faglige og sociale Problemer. Til Varetagelsen af en efterhaanden ledende Stillings mangeartede Hverv indad- og udadtil medbragte han usædvanlig legemlig og aandelig Vitalitet. Til det yderste solidarisk med Arbejdsgiverforeningens Formaal har han over for Arbejderne en Forhandlingsform, hvis Kombination af Standpunkt og Formidling støttes af hans paa een Gang iltre og humane Personlighed. Han er Medlem af Arbejdsgiverforeningens og Industriraadets socialpolitiske Udvalg og af det i Henhold til Lov om Arbejdsforhold af 14. Sept. 1940 nedsatte Fællesudvalg. I øvrigt har A., alsidigt interesseret som han er, politisk gjort sig gældende inden for Hovedstadens Venstre, kommunalpolitisk som Medlem af Gentofte Sogneraad, nationalt i det sønderjyske Arbejde, nordisk i Arbejdsgiver-Samvirket og Finlandshjælpen. Han er Stifter af Odenseaner-Samfundet, var Formand 1926—30, blev Æresmedlem 1936. Æresmedlem af Handelsstandens Gymnastikforening. — A. har udgivet »Arbejdsgiverforeningen gennem 25 Aar« (1921, sammen med Anders Vigen), »Foreningen af Fabrikanter i Jernindustrien i København gennem 50 Aar« (1935), »Dansk Arbejdsgiverforening gennem Aarene 1921—36« (1936, sammen med Carl Plum). — R. 1921. DM. 1936.

Sophus Agerholm og Anders Vigen: Arbejdsgiverforeningen gennem 25 Aar, 1921. Arbejdsgiveren, XXV, 1924, S. 215 ff.; XXVIII, 1927, S. 228 f.; XXXVIII, 1937, S. 223 f. *Anders Vigen.*

Agger, Knud, f. 1895, Maler. F. 26. Sept. 1895 i Holstebro. Forældre: Lærer, senere Overlærer Peder Winkel A. (1864—1940) og Ingeborg Marie Caroline Bruun (1868—1941). Gift 7. Maj 1921 i Hornbæk med Ingeborg Stuhlmann, f. 3. Juli 1896 i Helsingør, D. af Skibsfører Albert Ludvig Bernhard S. (1850—1927) og Anna Gregersen (1851—1940).

Efter at have taget Realeksamen kom A. i Murerlære i Holstebro; han dimitteredes fra Teknisk Skole i Kbh. til Akademiet, hvor han 1915 bestod Adgangsprøven til Bygningsskolen; efter Okt. Semester 1917 forlod han Akademiet og uddannede sig herefter paa egen Haand som Maler. Han udstillede paa Charlottenborg 1922—24, 1928 og 1931, paa Kunstnernes Efteraarsudstilling 1931, paa Grønningen som Gæst 1932—33, paa Den nye Udstilling 1933 og paa Corner- og Høstudstillingen 1936—37; siden 1939 har han

været Medlem af Den frie Udstilling. — I A.s Kunst sporer man Autodidakten i hans Kamp med det genstridige Stof og i hans friske og umiddelbare Forhold til Motivet; fra de første, tunge og mørke Billeder har han arbejdet sig frem til en ofte i høj Grad stemningsbetonet, lys og udtryksfuld Kolorit. Hans Rejser — 1919—20 og 1921 til Sverige, 1925 til Holland og Frankrig, 1927 til Norge og 1928 til England — har bragt ham Indtryk af fremmed Kunst (bl. a. van Gogh, moderne fransk Kunst, Edvard Munch) og stillet ham over for nye Motiver (»Jotunheimen«, 1927, »Udsigt fra et Vindue i London«, 1929), men har ikke væsentligt ændret hans Kurs. I enkelte Interiører, Opstillinger og Landskaber kan han bringe Matisse og Bonnard i Erindring. Det saglige i hans Kunst (f. Eks. i »Portræt af en Skorsten«, 1928, eller i Billedet i Goteborg Museum af Villaen »Ro«, 1931) findes hyppigt forenet med lyrisk Følsomhed. Han har malet ypperlige Portrætter, f. Eks. det af Hustruen (1933), der i Farvens Karakter minder om Poul Christiansen, »Onkel Hugo fra Vansittart« (1932) m. fl. De dekorative Opgaver, der har været stillet ham (Udsmykning af Struer Gymnasiums Festsal, 1939, og af Raadssalen i Søllerød Raadhus, 1941—43) har han løst i ren naturalistisk Aand. — Af A.s Separatudstillinger kan nævnes den hos Binger 1930, der først rigtigt gjorde hans Navn kendt, hos Arnbak 1937, i Kunstforeningen 1939 og hos Otto Haagen-Muller 1940. Han har desuden deltaget i Rundskue 1936, Fyens Forum 1936 *og* 1940, Udstillingen af Tegninger i Kunstmuseet 1940—41, Sommerudstillingen sst. 1941 og Nordisk Kunst, Aarhus s. A., samt i Udlandet: paa Biennalen 1942 og gentagne Gange i Goteborg, Stockholm m. m. A. er udmærket repræsenteret som Tegner i Kobberstiksamlingen. Som Maler er han repræsenteret i Kunstmuseerne i Goteborg og Kbh., i Aalborg, Aarhus, Randers og Skagens Museum og i Esbjerg Kunstforening; endvidere i Rigsdagen og i Odense Katedralskole med Billeder, der er deponeret af Undervisningsministeriet. Udsmykningerne og de fleste af Provinsmuseernes Erhvervelser er Gaver fra Ny Carlsbergfondet. — A. modtog 1934 Hartmanns Legat og 1938 Eckersberg Medaillen (for »Aftensmaaltidet«). — Flere Selvportrætter, bl. a. 1926.

Mogens Lorentzen i Politiken 20. Maj 1930. Poul Henningsen: Knud Agger, 1937 (Danske Kunstnere, 20). A. F. [Andreas Friis] i Den frie Udstillings Katalog ,939, S. i9ffi Prø/ ^ ^ - ^

Alkærsig, Søren, 1868—1943, Hjemstavnshistoriker. F. 5. Aug. 1868 i Faster Sogn, Ringkøbing Amt, d. 27. Aug. 1943 i Brørup,

begr. i Vejen. Forældre: Husmand Jens Sørensen (A.) (1833—92) og Mariane Nielsdatter (1833—1907). Navneforandring 17. Nov. 1904. Gift i° ca. 1903 i Kbh. med Anna Elisabeth Brasen, f. 15. Juni 1879 i Aarhus, d. 25. Marts 1939 i Vejen, D. af Intendant, senere Stabsintendant, Etatsraad Christian Emil B. (1841—1922) og Jenny Hedevig Charlotte Byberg (1849—1934). 2° 30. Sept. 1939 i Brørup (b. v.) med Lærerinde Sørine Nielsen, f. 13. Febr. 1885 i Gerning Sogn, Viborg Amt, D. af Teglbrænder Martin N. og Ane Kathrine Johansen.

A. kom i Syvaarsalderen ud at tjene og kom seksten—-sytten Aar gammel til at tjene i Maltbæk, hvor han kom i Forbindelse med Askov Højskole, 1888—89 var han Elev paa Vejstrup Højskole og var derefter to Vintre paa Askov, hvorefter han gik paa Kursus i Kbh.; 1892—94 var han Friskolelærer i Højby paa Sjælland, 1896—1901 Lærer ved Mellerup Højskole, 1903—09 ved Vinding Højskole og derefter 1909—13 Forstander for Kerteminde Højskole. Senere var han i kortere Perioder Lærer ved Højskolerne paa Store Restrup og Krabbesholm og købte saa en Gaard i Sønder Bjært ved Kolding, hvilken han atter solgte 1920, da han købte den lille Gaard Esmark i Vejen Sogn, hvor han boede til 1939, da han blev Husejer i Brørup.

1927—36 var A. Formand for Historisk Samfund for Ribe Amt og var i en Aarrække Redaktør af dets Aarbog »Fra Ribe Amt«, i hvilken han publicerede forskellige Artikler om Smugleriet ved Kongeaaen, om Brændevins-Brænding m. fl. I »Samlinger til jydsk Historie og Topografi« har han skrevet om dansk Studehandel i det 18. Aarh. (1903) og om Toldgrænsen mellem Nørre- og Sønderjylland (1904—05), og han var en flittig Medarbejder ved »Højskolebladet«. Hans Hovedarbejder er dog »Esbjerg Havn og By« (I—II, 1909—14), »Askov i Malt Herred« (1934, i Samarbejde med Agrarhistorikeren Henrik Larsen) og »Vejen Sogn i Malt Herred« (I—**III,** 1936—41). A. var en meget særpræget Mand med et rigt jysk Lune og noget idealistisk indstillet, men dertil urolig og ret stædig og stejl, saa Samarbejdet med ham ikke altid var let. Af Udseende, Sprog og Væsen var han Bonde, og Bøndernes Fortidsforhold optog hans Hovedinteresse, saa han levede sig ind i dem og skildrede dem i et kærnefuldt Bondesprog. Han har vel ikke skabt nogen større Produktion, men det er gode Arbejder, der foreligger fra hans Haand. *Q Klitgaard.*

Alving, Theodor Martin, f. 1872, Direktør for Zoologisk Have. F. 16. Okt. 1872 i Ribe. Forældre: Malermester Lorenz Nicolai

Jensen (1828—1906) og Jessine Dorothea Andersen (1844—1927). Navneforandring 1. Febr. 1905. Gift I. Dec. 1905 i Kbh. (Johs.) med Elna Emilie Marie Wegge, f. 29. Okt. 1883 i Verninge, D. af Apoteker Ludvig Christian Frederik Leopold W. (1837—88) og Augusta Henriette Krenchel (1849—1915).

A. blev exam. jur. 1893 og virkede som Sagfører i Sæby 1898—1917. Han havde igennem Aarene næret en brændende Interesse for Dyr og zoologiske Haver, opgav derfor 1917 sin Sagførerpraksis i Sæby og rejste til New York, hvor han i to Aar studerede ved den derværende zoologiske Have. Efter at være vendt tilbage til Danmark virkede han fra 1920 først som Dommerfuldmægtig, senere som Sagfører i Rødding, indtil han fra 1. Jan. 1925 udnævntes til administrerende Direktør for Zoologisk Have i Kbh., hvilken Stilling han indehavde, til han efter det fyldte 70. Aar trak sig tilbage ved Nytaar 1943. Da A. tiltraadte som Direktør for Zoologisk Have, var denne meget forsømt, Bygningerne gennemgaaende umoderne og forfaldne. A. gennemførte i sin Direktørtid en gennemgribende Reorganisering og Modernisering af Havens Bygninger og Bure. Ganske særlig fortjener at nævnes det nye Fuglehus, der i flere Henseender betyder Indførelse af helt nye Principper. Ogsaa de nye Oksegaarde, Moderniseringen af Elefanthuset, Bassinet for Svømmefugle m. m. fortjener at nævnes. Hertil kommer, at A. viste sig at være en fortrinlig Administrator, under hvis Ledelse Havens Besøgstal var stærkt stigende, ligesom dens Økonomi i høj Grad forbedredes, hvilket muliggjorde Havens bygningsmæssige Sanering. Sin Reformvirksomhed har han skildret i Bogen »Zoologisk Have i Støbeskeen« (1934). — R- 1934-

R. Spank.

Andersen, Alsing Emanuel, f. 1893, Politiker, Minister. F. 5. Febr. 1893 i Kbh. Forældre: Skomager, senere Forvalter, Raadmand, Folketingsmand Fr. A. (s. d.) og Hustru. Gift 6. Juni 1919 i Kbh. (b. v.) med Else Obel, f. 28. Juli 1892 i Slagelse, D. af Tandlæge Bertel O. (f. 1868) og Thyra Frich (f. 1868).

A. blev Student 1910 fra Henrik Madsens Gymnasium. Mens han læste videre, var han Stenograf-Assistent paa Rigsdagen, og han blev cand. mag. i Historie 1917. Han er vokset op i en udpræget politisk Atmosfære, Faderen var en af Socialdemokratiets Pionerer, og Partiets ledende Mænd kom i hans Barndomshjem. 1917 blev han Sekretær i Socialdemokratisk Forbund og n. A. tillige Sekretær for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe. 1920—23 var han Formand for sin Vælgerforening i Kbh.s 11. Kreds, var

1924 opstillet ved Folketingsvalget i Hillerød og 1926 i Frbg. 1. Kreds. Valgt blev han først 1929 i Frbg. 3. Kreds, hvorfra han flyttede over i Kbh.s 13. Kreds, hvor han er valgt og genvalgt siden 1932. Efterhaanden som Staunings Tid og Kræfter blev beslaglagt af andre Opgaver, blev det A., der i stigende Grad fik med Partiets Administration at gøre, ledede Kontorarbejdet, holdt Møder i Organisationerne Landet over, og i en forholdsvis ung Alder var han en Mand af Indflydelse. Han repræsenterede ogsaa ved mange Lejligheder Partiet over for dets internationale Forbindelser, var 1929—35 Medlem af Socialistisk Arbejder-Internationales Ledelse, var Delegeret ved Afrustningskonferencen i Geneve 1932 etc. og i Kraft af sine Sprogkundskaber — og i det hele sit præcise, velforberedte Arbejde — har han paa internationale Konferencer inden for Arbejderbevægelsen ofte været Ordfører for de skandinaviske Synspunkter. Han var en af Repræsentanterne i den Samarbejdskomité, der var nedsat af de faglige Hovedorganisationer og de socialdemokratiske Partier i de fem nordiske Lande, og har i hele sin Virksomhed været blandt dem, der tilstræber større Tilnærmelse, mere Enhed, udvidet praktisk Samarbejde mellem de nordiske Lande, Synspunkter, han ogsaa har fremført i de seneste Aar. Paa Rigsdagen blev han Medlem af alle vigtigere politiske Udvalg, det udenrigspolitiske Nævn, Kriseforligs-Udvalg o. fl. og var 1932—35 sit Partis Gruppeformand. Han, som i 20'erne i Skrift og Tale havde givet Udtryk for Partiets historiske Stilling til Rustningerne, var i 30'ernes Begyndelse som Staunings nære Medarbejder med til at tilrettelægge den nye Linie i Militærspørgsmaalet, som Partiet under Indtryk af Verdensbegivenhederne slog ind paa. Paa Aalborg-Kongressen 1935, der bekræftede Opgivelsen af den isolerede Afrustning, valgtes A. til Partiets Viceforretningsfører (efter sin Fader), men ved Ministeriet Stauning-Munchs Rekonstruktion efter Okt.valget s. A. udnævntes A. 4. Nov. til Forsvarsminister. Som saadan forelagde og gennemførte han Hær- og Flaadeordningen af 1937, det praktiske Udslag af Partiets mere positive Holdning over for Forsvaret. Dens Hovedformaal var en mere rationel Organisation og en mere tidssvarende Udrustning af Værnene, hvortil A. senere gennemførte yderligere Bevillinger. I Forbindelse hermed stod Forbudet mod frivillige Korps, Forbedring af Soldaternes Indkvartering, Kasernebyggeri og forskellige Bestræbelser for at tilvejebringe et mere fortroligt Forhold mellem Hæren og Folket. 1937 gennemførte A. ligeledes en moderniseret militær Straffelov og tilsvarende Ændringer i den militære Retspleje. Ved Dannelsen af Samlingsregeringen 8. Juli

1940 traadte A. ud af Ministeriet og vendte tilbage til Posten som Viceforretningsfører. Nov. 1940 overtog han efter Hartvig Frisch paa ny Posten som Rigsdagsgruppens Formand og traadte ind i de samarbejdende Partiers Nimandsudvalg. Febr. 1941 efterfulgte han Hedtoft-Hansen som Forretningsfører (Partiformand). Da V. Buhl efter Staunings Død blev Ministerchef, udnævntes A. 16. Juli 1942 til Finansminister. Han naaede at deltage i Udarbejdelsen af og at forelægge Finansloven for 1943—44, inden han 9. Nov. s. A. traadte tilbage og atter overtog Funktionen som Partiformand. A. har været Medlem af Forretningsudvalget for Arbejdernes Oplysningsforbund fra 1925, for De samvirkende Fagforbund fra 1941 og af Kontrolkomiteen for den socialdemokratiske Presse fra 1942. Foruden spredte Blad- og Tidsskriftartikler har han (sammen med E. Wiinblad) skrevet »Det danske Socialdemokratis Historie 1871—1921« (I—II, 1921). — Portrætteret paa E. Saltofts Gruppebillede af Socialdemokratiets Mænd, malet 1934 til Folkets Hus, Enghavevej.

G. Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 56—59. Social-Demokraten 4. Nov. 1935, I. Nov. 1939, 31. Jan. og 5. Febr. 1943. Vestjyllands Social-Demokrat 3. Febr. s, A. Ny Tid (Goteborg) 4. Juli 1935. Social-Demokraten (Stockholm) 5. Febr. .943. *Oluf Bertolt.*

Andersen, Hans, f. 1882, nordslesvigsk Gaardejer og Politiker. F. 29. Jan. 1886 i Kongsbjerg, Abild Sogn. Forældre: Gaardejer Peter Lorenzen A. (1840—1916) og Nikoline Kjestine Marie Andersen (1846—1920). Gift i° 2. Okt. 1913 i Kongsbjerg med Cecilie Kjestine Nissen, f. 13. Marts 1883 i Damhus, Løgumkloster Landsogn, d. 12. April 1931 i Kongsbjerg, D. af Parcellist og Kromand Nis N. (1841—1925) og Anna Hansen (1851—1919). *2°* med Lærerinde Kristine Marie Nissen, f. 7. Dec. 1894 i Skærlund, Brande Sogn, D. af Gaardejer Martin Kristian N. (f. 1855) og Mette Kristine Dorthea Madsen (f. 1857).

Efter Skolegang i den tyske Folkeskole var A. 1901—02 Elev paa Hejls Efterskole og nogle Aar senere (1908—09) paa Dalum Landbrugsskole. Et ualmindeligt frisk og frodigt Samarbejde i Foreninger af forskellig Art prægede Nordslesvigs danske Ungdom i Aarene efter Aarhundredskiftet, og ogsaa de nationalt trægere Egne droges efterhaanden med ind heri. Det gjaldt ogsaa Slogs Herred, hvor der umiddelbart før Krigen blev bygget Forsamlingshuse og stiftet en Slogs Herreds Ungdomsforening. A. har faaet sit Præg af den Vækkelse, der gik over hans Hjemegn i disse Aar. Han overtog sin Fædrenegaard 1913 og fik s. A. sit første offentlige

Hverv, idet han blev Sekretær i den nystiftede Slogs Herreds Landboforening. 1915 blev han indkaldt til Militærtjeneste, uddannedes ved Infanteriet i Elsass og kom til Fronten først i Øst, senere i Vest. Her blev han først i Sept. 1918 taget til Fange af Englænderne; indtil Foraaret 1919 arbejdede han i et Krigsfangekompagni i Frankrig, men blev saa sendt til England, hvorfra han dog efter nogle Dages Ophold blev hjemsendt. Efter sin Hjemkomst kom han hurtigt ind i Styret af sit Sogn, blev 1919 Kommuneforstander, 1920 af den internationale Kommission udnævnt til Amtsforstander, var en Tid Sognefoged, ledede Ungdomsforeningen m. m. Det var dog som en uden for sin Egn ukendt Mand, han 1927 valgtes til Formand for Landeværnet. Hans Amt valgte ham ind i Bestyrelsen, og da det fra de andre Egne erkendtes, at den paabegyndte Jordkamp vilde blive haardest netop i de sydlige Strøg, fandt man det naturligt, at Ledelsen kom til at ligge her. Genvalg siden har vist, at man ikke tog fejl. Sindigt og forsigtigt, men ogsaa selvstændigt og myndigt har A. siden ledet Arbejdet, der til at begynde med væsentligt samlede sig om Oprettelsen af nye danske Landbohjem, men senere, da Krisen satte ind, ogsaa kom til at omfatte Støtte til nødstedte Landmænd gennem Gældsregulering o. 1. 1933 var han blandt den Kreds af Mænd, der dannede De danske Samfund i Grænseomraadet; han var med til den Udvidelse af Arbejdet til hele Nordslesvig, der fandt Sted i Vinteren 1938—39, og han blev, da de danske Samfund var organiseret i hele Landsdelen, 1940 Formand for Samfundenes Hovedbestyrelse. — R. 1937. *Hans Lund*

Andersen, Ib, f. 1907, Tegner og Arkitekt. F. 21. Aug. 1907 paa Frbg. Forældre: Tegneren Valdemar A. (s. d.) og Hustru. Gift; i° 5. Febr. 1935 i Søllerød med Lykke Vibeke Holck, f. 2. Nov. 1910 paa Frbg. (gift 2^0 1943 med Forfatteren Jacob Paludan, s. d.), D. af Assistent i Finansministeriet, senere Kontorchef i Statsministeriet Harald H. (f. 1880) og Louise Antonie (Toni) Gregersen (f. 1885). Ægteskabet opløst. *2°* 10. Okt. 1937 paa Frbg. (b. v.) med Kirsten (Tyt) Biilmann, f. 14. Juni 1911 i Herning, D. af Overlæge Holger Såxtorph B. (1876—1938) og Ellen Strandgaard (1884—1943).

Efter at være blevet Student 1926 fra Frbg. Gymnasium kom A. i Murerlære og besøgte Akademiets Arkitekturskole 1926—29. En Tid var han paa Einar Packness' Tegnestue i Aalborg, dernæst nogle Aar hos Poul Henningsen (Louis Poulsen & Co.) og kortere Tid hos Kaj Gottlob. 1930 foretog han en Studierejse til Holland,

Belgien og Frankrig, s. A. og 1933 til Brasilien. Han begyndte at udstille paa Charlottenborg 1931—32 og har siden 1932 været Medlem af Grønningen.

A. har opført Einar Færchs Villa i Holstebro (1930) og sammen med Viggo Møller Jensen Strandpavillonen i Holbæk (1935). Han havde imidlertid tegnet fra han var Dreng og blev meget tidligt benyttet baade som Avis- og Plakattegner. Først arbejdede han nogle Aa& for »Berlingske Tidende«, men knyttedes derpaa 1931 til »Politiken«, til hvis Søndagsmagasin han siden regelmæssigt har leveret Bidrag. Foruden en lang Række Plakater har han udført forskellig merkantil Grafik (Tobakspakninger for Færch) og tegnet talrige Bogomslag (bl. a. til Hemingway »At have og ikke have« (1937)> *Og Solen gaar sin Gang« (1941)). Desuden har han beskæftiget sig med Bogarbejder, undertiden baade Illustrationer og Typografi som f. Eks. i den lille Nordlunde Kalender (1938) og Isaac Walton »Den fuldkomne Fisker« (1943). I disse to Bøger, som han selv helt har haft Lejlighed til at gennemarbejde, kommer hans Evner som Bogkunstner til deres Ret. De viser, med hvilken Omhu og Alvor han gaar til Opgaven, og det er karakteristisk for hans Indstilling, at han i disse Aar, hvor saa rig Lejlighed har tilbudt sig, ikke har ønsket at levere nogen Masseproduktion af Bogillustrationer. Af Bøger, han har illustreret, kan nævnes: Kaj Munk »Liv og glade Dage« (1936), »Min egen Sangbog« (1937, Gjellerup), Otto Gelsted »De danske Strande« (1940) og »Tibirke Bakker« (1941), Carl Ewalds Eventyr og Paul Valéry »Sjælen og Dansen« (Grafisk Cirkel) (begge s. A.) samt B. S. Ingemann »Morgen- og Aftensange« (1943).

A. har meget hurtigt placeret sig blandt vore bedste Tegnere. Hans Arbejder er yndefuldt lyriske, ganske upretentiøse, undertiden let selvironiske eller med en egen tolerant Humor. Stilen kan med den spinkle spirituelle Streg minde om fransk Tegnekunst. I tidlige Tegninger gav han i Bybilleder fra Kbh., Paris eller Sao Paolo med Gavlreklamer og Skyskrabere Udtryk for en vis festlig lyrisk Modernisme, der var kendetegnende for Perioden mellem de to Verdenskrige. Samtidig arbejdede han i sine Plakater og den merkantile Grafik, som han selv litograferer, med stor Præcision og er nu ved Siden af Gunnar Biilmann Petersen, af hvem han er paavirket i sin gennemført omhyggelige Arbejdsmaade, en af vore mest forfinede Bogstavtegnere, i enkelte Arbejder (Tobakspakningerne) undertiden paa Højde med de bedste angelsachsiske Forbilleder. — 1937 flyttede A. til Fredensborg og har her ved Siden af Levebrødsarbejdet til Pressen m. m. arbejdet

frit med Tegning, Akvarel og Pastel. Han tegner nu Huset og Haven, Kattene og de unge Piger, eller de omkringliggende Marker og Gaarde, Landevejen med Telegrafpælene og Skovbrynet, der lukker for den vide Udsigt over Marken. Hans Streg kan i sin udtryksfulde Ynde minde om Lundbye; der er samme Renhed i Opfattelsen, samme fuldkomne Naturlighed. I de senere Aar har A. haft Lejlighed til at drive ret vidtgaaende zoologiske Studier, og i sine Tegninger af Dyr, navnlig Fisk, Insekter og Fugle, arbejder han med næsten videnskabelig Præcision. *Merete Bodelsen.*

Andersen, Knud Peter Andreas **Hee,** f. 1886, Præst, Forfatter. F. 13. April 1886 i Tømmerup ved Kalundborg. Forældre: Sognepræst, sidst i Stadager og Nørre Kirkeby, Alfred Hannibal A. (1851—1933) og Frederikke Louise Cathrine Gylding (1854—1925). Gift 12. Maj 1925 i Herlufsholm med Asta Johanne Mikkelsen, f. 10. Dec. 1899 i Næstved, D. af Skibsmægler Anton Valdemar M. (1866—191 o) og Alma Cecine Willumsen (f. 1877).

A. blev Student 1904 fra Herlufsholm, cand. theol. 1910 og vandt 1909 Universitetets Guldmedaille for en Afhandling om Luthers Forhold til Humanismen indtil Rigsdagen i Worms. Efter en Udenlandsrejse 1910—12, hvor han fortsatte sine Studier, men tillige tog Del i det kirkelige Liv, særlig K.F.U.M. og den kristelige Studenterbevægelse i England, blev han 1913 Sekretær i K.F.U.M. i Hovedforeningen. 1918—19 deltog han i Krigsfangearbejde i England. 1920 blev han Sognepræst i Lille Næstved (Herlufsholm) og 1940 Provst for Vester og Øster Flakkebjerg Herreders Provsti. Med sin Energi og sin mangeartede Viden har han ved Siden af Præstegerningen taget Del i adskilligt Arbejde, navnlig inden for Gruppebevægelsen. Han har været med i K.F.U.M.s internationale Arbejde som dansk Repræsentant ved forskellige Kongresser, og han var Medlem af K.F.U.M.s Verdens-Styrelse 1926—37. Han har bl. a. udgivet »Chesterton« (1922), »Aaret i min Have« (1927), »Paa Opdagelse i Naturen« (sammen med H. Ødum 1928), »Lukas-Evangeliet. Fortolket« (Bibelselskabets Kommentarudgave, I, 1930), »Jesus af Nazareth« (1933) og »Danmarks kommende Dage« (1940). Endvidere har han oversat flere Bøger fra Engelsk, bl. a. A. J. Russell: »Kun for Syndere« (1933), som indførte Oxford-Gruppebevægelsen til Danmark. *J.* den har han bestandig taget virksomt Del.

Studenterne fra 1904, 1929, S. 48. *Hans Koch.*

Andersen, Peter Otto Albert, 1862—1929, Departementschef, Legatstifter. F. 16. Marts 1862 paa Frbg., d. 20. Juli 1929 i Rungsted, begr. paa Frbg. Broder til Professor, Dr. theol. J. Oskar A. (s. d.). Gift 26. April 1895 i Odense med Sigridur Christine Johnsen, f. 25. April 1870 i Odense, d. 4. Jan. 1943 paa Frbg., D. af cand. philol., Adjunkt ved Odense Katedralskole, senere Overlærer sst. Olafur Hannesson J. (1837—1916) og Anna Lucinde Tærgesen (1840—1905).

A. blev Student 1879 fra Værnedamsvejens Latin- og Realskole og 1886 cand. jur.; s. A. blev han Fuldmægtig paa Borgmesterkontoret i Helsingør, 1887 ved Aalborg Stiftamt, ansattes 1890 som Assistent i Indenrigsministeriet, hvor han 1898 blev Fuldmægtig. I nogen Tid uddannede han sig yderligere i Kbh.s Handelsbank og i Deutsche Banks London Agency, og da Finansminister Hørring ved Departementschef R. F. Andersens Afgang 1899 skulde finde dennes Efterfølger, betænkte han sig ikke paa at indstille A., hvis Kvalifikationer var ham bekendte fra hans tidligere Virksomhed i Indenrigsministeriet, til Udnævnelse til Departementschef i Finansministeriet og Statsgældsdirektør. — Med stor Dygtighed ledede A. den omfangsrige og mangesidede, bestandigt voksende Administration med dens vigtige, dels til Laanenes Optagelse, dels til Forvaltningen knyttede Opgaver og med sin usædvanlige Arbejdsevne, sunde, praktiske Sans og udstrakte Viden om hjemlige og udenlandske Finansforhold var han de skiftende Finansministre til stor Støtte, ikke mindst under Krigsaarenes vanskelige Forhold (1914—18) og ved Optagelsen af de store Laan ved Sønderjyllands Genforening med Danmark; han var en djærv Natur, udrustet med et godt Humør, og han havde let ved at faa Øje paa Livets lyse Sider. — A. var Medlem af Direktionen for Kongeriget Danmarks Hypotekbank fra dennes Oprettelse 1906, var endvidere Medlem af Bankkomiteen af 1908, af Afviklingskassen af 1910 og Formand i Bestyrelsen for Laanekassen for de sønderjydske Landsdele. I øvrigt havde han nær Tilknytning til praktisk Erhvervsvirksomhed og sad i Bestyrelsen for adskillige Virksomheder, bl. a. Aalborg Portland Cementfabrik, Brandts Klædefabrik i Odense, Dampskibsselskabet Norden og Livsforsikringsselskabet Fremtiden. To Omraader havde hans særlige Interesse, det ene var Island, hvorfra hans Hustrus Slægt stammede; han sad i Bestyrelsen for Dansk-Islandsk Samfund og var Medlem af Islands Banks Repræsentantskab; det andet var Hedesagen, som han i Aarenes Løb anvendte betydelige Beløb paa ved Indkøb af Hedearealer til Beplantning eller Opdyrkning; fra 1917 var han Med-

lem af Repræsentantskabet for Det danske Hedeselskab. I en lang Aarrække var han Medlem af Bestyrelsen for og Kasserer for Det kgl. nordiske Oldskrift-Selskab. — Under sin meget flittige og dygtige Arbejdsindsats samlede han betydelige Midler, for hvilke der, da hans Ægteskab var barnløst, ved hans Enkes Død oprettedes et Legat paa ca. i Mill. Kr., hvis Renter særligt kan tildeles fhv. kgl. Embedsmænd eller deres Enker af Centraladministrationen eller Statsembedsmænd, Bankembedsmænd og Handelsmænd til videre Uddannelse. — R. 1901. DM. 1907. K.[2] 1911. K.[1] 1924.

111. Tid. 13. Aug. 1899. Chr. Dalgas i Hedeselskabets Tidsskrift 1929, ' 353 '

A. Falk-Jensen.

Andersen, Poul Alfred, f. 1888, Retslærd. F. 12. Juni 1888 i Mesinge Sogn, Fyn. Forældre: Gaardejer Anders A. (1859—1935) og Ane Knudsen (1865—1938). Gift 2. Marts 1917 i Roskilde med Berta Sigrid Madsen, f. 12. Juli 1891 i Tune, D. af Gaardejer, Branddirektør Hans Peter M. (f. 1862) og Johanne Madsen (1867-99).

A. fik sin første Undervisning i en grundtvigsk Friskole; han skulde oprindelig lære Landbrug for at overtage Fædrenegaarden. Da han stedse havde vist boglige Interesser, blev han optaget i Odense Katedralskole, hvorfra han 1910 blev Student. Efter at være blevet cand. jur. 1916 var han en kort Tid Sagførerfuldmægtig, hvorefter han 1917 blev Sekretær (Assistent) i Indenrigsministeriet.

Arbejdet i Centraladministrationen vakte hurtigt A.s Interesse for at foretage en videnskabelig Undersøgelse af de centrale retlige Problemer, der er knyttet til Forvaltningens Virksomhed. Da Faget Forvaltningsret indtog en beskeden Plads ved Kbh.s Universitet, var det nærliggende, at A. søgte at supplere sin praktiske Uddannelse i Indenrigsministeriet med Studier over udenlandsk Forvaltningsretsvidenskab, og med Støtte af Universitetsstipendier opholdt han sig 1920—22 i Udlandet paa en Studierejse, idet han navnlig studerede i Heidelberg og Paris. Efter sin Hjemkomst tilendebragte han hurtigt Afhandlingen »Om ugyldige Forvaltningsakter«, for hvilken han 1924 erhvervede den juridiske Doktorgrad. Umiddelbart efter Disputatsen konstitueredes A., der tidligere paa Aaret var udnævnt til Fuldmægtig i Indenrigsministeriet, som Docent i Retsvidenskab, hvilken Stilling han bestred ved Siden af sin Embedsgerning indtil 1928. 1928 oprettedes der et ekstraordinært Professorat i offentlig Ret for A., som herefter opgav sin Stilling

*.

i Indenrigsministeriet, og 1934 fulgte han efter Knud Berlin i et ordinært Professorat.

Doktorafhandlingen er skelsættende inden for dansk forvaltningsretlig Litteratur derved, at den konstruktive juridiske Metode overføres paa de Regler, der normerer Forvaltningens Virksomhed. Der fandtes vel Lovkommentarer og populære Fremstillinger udarbejdet til praktisk Brug i Forvaltningen, men sammenfattende Undersøgelser ud fra videnskabelige Synspunkter manglede ganske. I Tilknytning til fransk og tysk Forvaltningsret opstilles Grundbegreberne Forvaltningsakt, Nullitet og Anfægtelighed, og der foretages herefter en samtlige Forvaltningsgrene omfattende Undersøgelse af Betingelserne for Forvaltningsakters Gyldighed. Tyngdepunktet i Afhandlingen er Læren om Forvaltningsakters Ugyldighed paa Grund af ulovligt Formaal, som er inspireret af fransk Forvaltningsretsvidenskabs Lære om Ugyldighed paa Grund af »détournement de pouvoir«, men er selvstændigt begrundet og udformet. Denne Lære har A. senere fastholdt og uddybet. Der har været rettet Kritik mod Doktrinen fra administrativ Side, fordi den giver Adgang til en vidtgaaende, hidtil ukendt Domstolskontrol med Forvaltningen, men den maa siges i Hovedtræk at være accepteret af Domstolene, som i Tiden efter Afhandlingens Offentliggørelse navnlig talrige Gange har tilsidesat Kommunalbestyrelsers Beslutninger paa Grund af ulovligt Formaal.

Læren om ugyldige Forvaltningsakter er optaget i den 1930 udgivne kortfattede Lærebog »Hovedpunkter af Forvaltningsretten«, I, og den mere udførlige »Dansk Forvaltningsret« (1936), hvori der tillige for første Gang i dansk Teori gives en indgaaende Behandling af Læren om Tilbagekaldelse og Ændring af gyldige Forvaltningsakter, om Forvaltningstvangen og om Domstolskontrollen med Forvaltningen. Desuden har A. i »Næringsretten i Hovedtræk« (1. Udg. 1932, 2. Udg. 1939) givet en koncentreret Oversigt over Næringslovgivningen. I »Offentligretligt Erstatningsansvar« (1938) undersøges de særlige Regler om Erstatningsansvarets Ordning inden for den offentlige Ret, en Undersøgelse, der allerede har haft Betydning for Praksis' Stilling til Spørgsmaalet om Statens Ansvar for Skade forvoldt ved dens Funktionærers Fejl og Forsømmelser. Desuden har A. skrevet talrige Tidsskriftartikler. Nogle af disse er samlet i den 1940 udsendte Bog »Grundtvig som Rigsdagsmand og andre Afhandlinger«.

1944 har A. endelig udsendt 1. Bind af en »Dansk Statsforfatningsret«. Denne Bog viser en ny Side af hans Forfatterskab. Medens A. inden for Forvaltningsretten har hentet Inspiration fra

udenlandsk Retsvidenskab og omvendt har haft betydelig Indflydelse paa Nordmanden Frede Castbergs og Svenskeren Nils Herlitz' forvaltningsretlige Skrifter, har han inden for Statsforfatningsretten bygget videre paa det Grundlag, der er givet i Matzens og Berlins tidligere Fremstillinger. A.s Statsforfatningsret er dog et personligt præget, meget selvstændigt Værk, der viser et indgaaende Kendskab til den historiske Baggrund for Forfatningen og Forstaaelse af den politiske Udvikling. Fremhæves kan Afsnittet om Indfødsretten, et Emne, som allerede behandledes i Hovedtræk i den 1928 udgivne »Dansk Statsborgerret«.

Endelig maa det nævnes, at Administrationen og Rigsdagen ved Indførelsen 1933 af en Aldersgrænse for Dommere lagde den af A. nærmere udviklede Fortolkning af den meget debatterede Regel i Grundlovens § 71 til Grund for Afgørelsen, en Fortolkning, som blev anerkendt ved en Højesteretsdom.

A. har ogsaa som Professor bevaret en vis Tilknytning til den aktive Forvaltning bl. a. som Formand for Taksationskommissionen i Henhold til den københavnske Byggelov, for Ejendomsmæglerkommissionen og for forskellige faglige Voldgiftsretter og som Medlem af Prisankenævnet og Fragtankenævnet. Desuden har han virket som Sekretær i Provinshandelskammeret gennem en Aarrække og derved faaet Føling med Storhandelens Folk og er Formand i Bestyrelsen for Akts. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag.

Det kan sluttelig anføres, at A. er Efor for Valkendorfs Kollegium, hvor han selv boede som Student, og at han 1938—39 var Universitetets Prorektor. — R. 1932. DM. 1939.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1924, S. 123 f. Karsten Meyer i Politiken 12. jum 193 . *Ernst Andersen.*

Andersen, Poul Andreas, f. 1889, Bankdirektør. F. 8. Okt. 1889 i Frederikshavn. Forældre: Købmand, senere Sparekassedirektør, Borgmester Elius A. (1858—1920) og Georgine Nielsen (1864—94). Gift 22. Dec. 1920 i Kbh. (Garn.) med Bodil Dessau, f. 2. Jan. 1890 i Odense, D. af Dampvæveriejer, senere Direktør Konsul Harry D. (s. d.) og Hustru.

A. blev Student 1908 fra Aalborg og cand. jur. 1914. Efter et Ophold i London i det følgende Aar søgte A. videre Uddannelse paa et Sagførerkontor og blev 1919 Overretssagfører. 1917 fik han Stilling som Prokurist i D. B. Adler og fik her god Lejlighed til at sætte sig ind i Bankvæsenets forskellige Grene. Fra denne Virksomhed overgik han 1922 til Stillingen som Direktør i Hellerup

Bank, der paa det Tidspunkt var ude i forskellige Vanskeligheder, men allerede i Sept. s. A. fratraadte han denne Stilling, da det viste sig ikke at være muligt at videreføre Banken, og fik derefter Ansættelse i Kjøbenhavns Handelsbank. 1924 tiltraadte A. Stillingen som Likvidator i Københavns Discontobank og Revisionsbank, hvilket Hverv han bestred til 1928. Den Indsats, han her øvede, sikrede ham Nationalbankens Tillid og Velvillie, og ved Rekonstruktionen af Privatbanken 1928 med paafølgende Nyvalg af en Direktør udnævntes han til Direktør i denne Bank sammen med den ene af de hidtidige Direktører, V. Eigtved. Ved sidstnævntes Pensionering 1937 blev Direktionen udvidet til tre Medlemmer, og A. blev administrerende Direktør. — Tiden fra 20'erne og helt op til den anden Verdenskrigs Udbrud 1939 var for dansk Bankvæsen en udpræget Saneringsperiode, hvor man i første Række — i Overensstemmelse med Banklovens skærpede Krav — maatte have for Øje at føre en udpræget Konsolideringspolitik. De mange Restriktioner paa det handelspolitiske Omraade bevirkede, at navnlig mange Industrivirksomheder fik Mulighed for Nedbringelse af deres Bankgæld, og da samtidig Importhandelen ikke havde Mulighed for at tage et større Opsving som Følge af Restriktionerne paa Handelsomraadet, blev Finansieringen af Boligbyggeriet et af Hovedbankernes mere vigtige Omraader, og dette Felt tog ogsaa Privatbanken virksomt Del i. I de Aar, A. har været Direktør i Banken, har denne i høj Grad konsolideret sin Stilling og opsamlet betydelige Reserver. A. har lagt den største Vægt paa helt at stille sin Arbejdskraft til Bankens Disposition og beklæder uden for Banken kun Hvervet som Medlem af Akts. Det Forenede Dampskibs-Selskabs Bestyrelse siden 1939. — R. 1932. DM. 1939.

Jens Vestberg.

Andersen-Alstrup, Theodor, f. 1868, Generaldirektør for Statsbanerne. F. 8. Febr. 1868 i Viborg. Forældre: Avlsbruger Christen Mehlsen Andersen Alstrup (1833—95) og Maren Cathrine Daa (1837—1913). Navneforandring 19. Marts 1938. Gift 1° 23. Aug. 1897 i Skive med Hedvig Olesen, f. 28. Nov. 1873 i Skive, d. 19. April 1929 i Kbh., D. af Købmand Christen O. (1834—1907) og Mathilde Jensen (1837—1915). 2° 25. Febr. 1932 i Charlottenburg med Ilse Marie Rosa Volkers, f. II. Sept. 1897 i Berlin, D. af Kunstmaleren Karl Nicolaus Emil V. (f. 1864) og Bertha Elisabeth (Else) Møller (f. 1875).

Efter at have bestaaet Præliminæreksamen og taget dansk juridisk Eksamen 1889 nedsatte A.-A. sig som Sagfører i Aarhus 1894,

og ved Oprettelsen af Købmands- og Haandværkerbanken i Aarhus 1905 blev han dens administrerende Direktør. Da Generaldirektør Ambt traadte tilbage, ønskede Minister Hassing Jørgensen at realisere de af Statsbaneudvalget af 1911 fremsatte Synspunkter om at faa en nogenlunde anselig Forrentning af Banerne ved en praktisk og forretningsmæssig Ledelse, og 1915 udnævntes A.-A. til Generaldirektør for Statsbanerne. Vilkaarene for en Bedring af Banernes Finanser var imidlertid paa dette Tidspunkt lidet gunstige; den voldsomme Prisstigning under Krigen rystede Banernes Økonomi, og da man i politiske Kredse mente, at Takstforhøjelse vilde afføde ny Prisstigning og derfor burde undgaas, viste Statsbaneregnskaberne under Krigen store Underskud. Da nogenlunde Balance paa Regnskabet var tilvejebragt, fremkom Krav om en udvidet Afskrivning samt om Forrentning af Anlægskapitalen med tilsammen ca. 30 Mill. Kr. aarlig, og det derved foraarsagede store regnskabsmæssige Underskud forværredes yderligere ved, at Godstaksterne 1927 blev nedsat med en Fjerdedel, og at Godsmængden alligevel faldt paa Grund af Konkurrencen fra de nye Transportmidler, som efterhaanden berøvede Banerne deres hidtidige Monopol som Transportfaktor paa Landjorden. De forannævnte Forhold var Følger af de økonomiske Forhold, der herskede i Landet under og efter Krigen, og A.-A., der ikke havde frie Hænder paa disse Omraader, havde derfor heller ikke Ansvaret for dem. Paa adskillige Maader bestræbte han sig for at bekæmpe Nedgangen. Han var den, der første Gang officielt betegnede Trafikanterne som Jernbanens Kunder, Erhvervelse af Kunder blev etableret gennem Agenturvirksomhed, og Fragtrabat ydedes for store Forsendelser, der indførtes Billigbilletter til Søndagsrejser, Otte- og Femten-Dages Kort og andre Prisnedsættelser, som blev meget paaskønnet, men de store Resultater kunde under den fremtrængende Konkurrence ikke opnaas. Kort efter sin Embedstiltrædelse forberedte A.-A. Forslag til Love om adskillige Jernbaneanlæg, navnlig de betydelige Dobbeltsporanlæg, hvis Gennemførelse af driftsmæssige Grunde var stærkt paakrævet, samt Anlæg af Banerne Næstved—Ringsted—Frederikssund, Silkeborg—Bramminge og Skern—Videbæk (1918), endvidere Loven om Lillebæltsbroen (1924), om Elektrificering af Kbh.s Nærtrafik (1930), ligesom Forberedelserne til Storstrømsbroen blev udført. I hans Funktionstid indførtes Motordrift paa Sidebanerne og anskaffedes de første Motorfærger og -skibe til Statsbaneoverfarterne og gennemførtes Ombygningen af bl. a. Aarhus, Fredericia og Horsens Banegaarde. A.-A. var Formand for den sønderjyske Jernbanekommission af 1920, Medlem

af Kommissionen vedrørende norsk-dansk Færgeforbindelse samt af Statens Tilsyn med de koncessionerede Telefonselskaber. A.-A., der som Embedsmand ved sin smidige Forhandlingsevne opnaaede gode Resultater paa mange Omraader, fratraadte 1931. Efter sin Afgang fra Statstjenesten indtraadte han i Ledelsen af forskellige Aktieselskaber. — R. 1916. DM. 1922. K.[2] 1925. K.[1] 1931. — Maleri af L. Find 1932 i Generaldirektoratets Mødesal; Gentagelse s. A. i Familieeje.

Dansk Jernbaneblad 28. Okt. 1931. ^4, *Ohmeyer.*

Andreasen, Alfred Herman Munch, f. 1896, Kemiker. F. 1. Juni 1896 i Kalundborg. Forældre: Økonom Mads A. (f. 1853) og Ane Christine Nissen (1857—1927). Gift 18. Juli 1933 paa Frbg. (b. v.) med Carla Christa Andrea Jette Madsen, f. 22. Marts 1913 i Skagen, D. af Skræddermester Vilhelm M. (1867—1929) og Mary Helene Jørgensen (f. 1888).

A. blev Student 1913 fra Horsens, tog 1915 Filosofikum, blev 1918 cand. polyt. (Fabrikingeniør) og 1929 Dr. techn. Efter endt Militærtjeneste var han 1919—28 Assistent ved Polyteknisk Læreanstalts Laboratorium for almen teknisk Kemi og blev 1928, efter Konkurrence om det ved Professor Carl Iacobsens (s. d.) Fratræden ledigblevne Professorat i teknisk Kemi (Mørtel, Glas og Keramik), Professor ved Læreanstalten. Allerede i Assistenttiden havde Problemer vedrørende faste Stoffers Findeling interesseret A. stærkt, hans Disputats for den tekniske Doktorgrad, »Zur Kenntnis des Mahlgutes«, vidner derom, og efter at have overtaget Professoratet har han fortsat Arbejdet hermed. 1938 holdt han paa Foranledning af nogle danske Industrier seks Foredrag om »De faste Stoffers Finhed samt Finhedens teknologiske Betydning«, offentliggjort i »Ingeniøren«, Afdelingen Kemoteknik, XXXXVII—XXXXVIII, 1938—39. Samme Problem behandledes 1939 i Afhandlingen »The fineness of solids«, udgivet i Serien »Ingeniørvidenskabelige Skrifter«, Nr. 3.

A. har dog ikke udelukkende beskæftiget sig med Findelingsproblemer og andre Problemer inden for Silikatindustrierne. Hans tekniske Indsigt er meget omfattende, og den har været taget i Brug paa mange Maader. Fra 1934 er han Medlem af Patentkommissionen, fra 1936 Formand i Dansk Standardiseringsraads Udvalg for ildfaste Materialer og fra 1939 Industriraadets Ekspert vedrørende Oprindelsen af Vareforsendelser. — A. blev 1937 ved Oprettelsen Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber, 1940 udenlandsk Medlem af Ingeniorvetenskapsakademien (Stock-

holm) og Æresmedlem af The American Ceramical Society. — R- x937- *StigVeibel.*

Andresen, Sune Johan, f. 1902, Højskoleforstander, Forfatter. F. 23. Febr. 1902 i Ryslinge. Forældre: Højskolelærer, senere Højskoleforstander Peter A. (1860—1925) og Marie Blume (f. 1867). Gift 18. April 1931 i Osted med Gudrun Hansen, f. 12. April 1908 i Brænde-Lydinge, D. af Mejeriejer Valdemar H. (f. 1878) og Dorthe Mousten (f. 1880).

A. levede sine første Barndomsaar i Ryslinge, men sit egentlige Barndomshjem fik han paa Vinding Højskole ved Vejle, som hans Fader købte 1908 og var Forstander for til 1924. Ligesom sin stærkt særprægede, paa visse Felter højtbegavede Fader gik A. de frie Studiers Vej uden at tage Eksamen. Han uddannede sig hjemme under sin Faders levende Vejledning og under et treaarigt Studieophold i Kbh. 1918—21. Sin første Lærergerning havde han paa sin Faders Skole, var siden, 1926—28, Lærer ved Osted Efterskole, opholdt sig som Elev paa Askov Højskole 1928—29, var et Aars Tid Lærer ved Rønshoved Højskole, hvis Forstander, Aage Møller, fik megen Betydning for hans Udvikling, og var derefter i ti Aar til 1940 Lærer ved Snoghøj Folke- og Gymnastikhøjskole. Sammen med sin Svoger, Frede Bording, senere Forstander for Kbh.s Folkehøjskole, købte han 1939 Hovedbygningen til den gamle Herregaard Engelsholm og indrettede den til Højskolebrug. Blandt de Mænd, der i Samtiden har betydet mest for A., maa, næst hans Fader, især nævnes Forfatteren Jørgen Bukdahl og Valgmenighedspræst Anders Nørgaard. Tidligt begyndte A., hvem Pennen ligger let i Haanden, at skrive i Blade og Tidsskrifter, og 1936 udsendte han: »Der kommer andre Dage«, en Nøgleroman, i hvis Hovedperson man let genkender Forfatterens Fader. 1937 fulgte Romanen »Livets Blændværk«, og 1938 udsendte A.: »Dage og Nætter i Danmark«, en Række historiskpoetiske Essayss. Siden 1939 har A. udgivet og redigeret »Dansk Tunge«, et Tidsskrift for folkelig og kristelig Oplysning.

Fred. Nørgaard: Danmarks Folkehøjskoler, 1940, S. 433—38. Vejle Amts Folkeblad 25. og 26. Nov. 1940. Højskolebladet, LXV, 1940, S. 602 f. Dansk Tunge, Dec. 1940, S. 73—77. Landet 29. Okt. 1942. *prgd j\førgaard.*

Anker, Jean Thore Høyer Jensen, f. 1892, Biblioteksmand. F. 8. April 1892 i Overby, Kattrup Sogn. Forældre: Lærer Jens Christoffer Jensen (1850—1920) og Mette Kathrine Jacobsen (1859—1934). Gift 6. Nov. 1923 i Kbh. (Nazareth) med Elly Mikkelsen,

f. 15. Maj 1896 i Slagelse, D. af Støbemester Jens Christian M. (1868—1904) og Sophie Magdalene Ploger (1868—1941).

A. blev Student fra Horsens 1911 og tog 1917 Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi med Zoologi som Hovedfag; under sit Studium havde han særlig fundet Støtte hos Arvelighedsforskeren W. Johannsen, der havde vakt hans Interesse for Arvelighedslæren, og denne Interesse resulterede senere i en paa Stambogsmateriale bygget Undersøgelse over Haarfarvens Nedarvning hos Grævlingehunde (Vidensk. Selsk. Biolog. Medd., IV, 6, 1925) og i Afhandlingen »Die Schwankungen in der monatlichen Knabenpromille der Geborenen« (1929). **191**7 var A. blevet ansat ved Universitetsbiblioteket, og 1919 blev han Bibliotekar II. Hans særlige Omraade her blev Katalogiseringen, og det store nye systematiske Katalog over Bibliotekets nyere Bogbestand inden for Natur- og Lægevidenskab er ud fra selvstændigt udarbejdede Principper anlagt og gennemført under hans Ledelse. Som Bibliograf har han vist sine Evner i det store Værk »Bird Books and Bird Art«, der udkom 1938 som Festskrift ved Bibliotekets Indflytning i sin nye Bygning; til det beskrivende Katalog, der her er givet af Bibliotekets store Samling af illustreret ornitologisk Litteratur, har han føjet en Fremstilling af denne Litteraturs Historie. I det hele har A. under Indflydelse af sit Biblioteksarbejde efterhaanden fattet en særlig Interesse for de biologiske Fags Historie, og han har herom ikke alene publiceret et Par for videre Kredse beregnede Fremstillinger (»Livets Udforskning fra Oldtid til Nutid« 1934 (tysk Udg. 1938) og »Fabeldyr og andre Fabelvæsener« 1938, begge sammen med Svend Dahl), men ogsaa et stort, paa indgaaende Kildestudier bygget Værk om den store danske Zoolog Otto Friderich Muller; med 1. Del af dette Værk erhvervede han 1943 den filosofiske Doktorgrad. S. A. blev han Overbibliotekar ved Universitetsbibliotekets natur- og lægevidenskabelige Afdeling. — Tegning af Otto Christensen 1943.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1943, S. 159 f. *Svend Dahl.*

Appel, Erik, f. 1880, Højskolemand, Domæneforpagter. F. 2. Nov. 1880 paa Rødding Højskole. Forældre: Højskolelærer, senere Redaktør Mathias Lorentzen A. (1848—**191**6) og Sofia Lovise Hansen (1851—1929). Gift 31. Okt. 1907 paa Frbg. (Valgmenighedsk.) med Herdis Høgsbro, f. 2. Marts 1884 i Kbh. (Vartov), D. af Overrets-, senere Højesteretssagfører Svend H. (s. d.).

A. levede sine første Barndomsaar paa Rødding Højskole, hvor hans Bedstefader Cornelius A. (s. d.) var Forstander. Faderen

Mathias A., der var Lærer ved Højskolen og desuden ledede en lille privat Børneskole, boede senere i Folkely ved Odense. A. blev Student 1900, privat dimitteret, og cand. mag. i Naturfag 1906. Et Aars Tid derefter var han Elev og Medhjælper paa Askov Højskole. I hans Hjem var der den varmeste Interesse for vore Landsmænd i U. S. A. (Faderen redigerede 1896—1909 Dansk Folkesamfunds Blad »Kors og Stjerne«), og det faldt da naturligt, at A. optog et Arbejde blandt Danske i Amerika. Han var 1907—13 Lærer ved Grand View College i Des Moines Iowa. Efter sin Hjemkomst til Danmark blev han Lærer ved Roskilde Højskole, men da Rødding Højskole 1920 igen kunde aabnes, følte A. det som et Kald at kunne vende tilbage til sin Hjemstavn, og han modtog Opfordringen til at være Forstander for den nyaabnede Skole. Herved blev Traaden til Fortiden knyttet. En Sønnesøn af Skolens sidste Forstander, Cornelius Appel, og en Sønnedatter af en tidligere Forstander, Sofus Høgsbro, ledede nu Danmarks ældste Højskole. Men allerede 1926 maatte A., navnlig paa Grund af en tiltagende Tunghørighed, bryde op fra Rødding. Han bevaredes dog for de sønderjyske Landsdele, idet han forpagtede Eliehus Domæne ved Sydgrænsen, og her har han under andre Vilkaar fortsat sit folkelige og kirkelige Arbejde. Han oprettede en privat Børneskole og byggede en lille Kirkesal ved Ellehus, er fra 1929 Formand for Planteavlsudvalget for Slogs Herred og fra 1934 for Dansk Samfund for Øster Højst Sogn. Han har ved sit omfattende Virke skabt sig en fast Position blandt sine Landsmænd i Grænselandet, og baade i sin Hjemstavn og rundt om i det øvrige Land hører han til de mest skattede Ordførere ved folkelige og kirkelige Møder. 1939 valgtes A. af Venstre til Folketingsmand for Tønder Opstillingskreds og genvalgtes 1943. Paa Rigsdagen har han navnlig taget til Orde, naar folkelige og nationale Spørgsmaal var paa Dagsordenen. — To Tegninger fra Ungdommen af Tove Høgsbro.

Fred. Nørgaard: Danmarks Folkehøjskoler, 1940, S. 13—16. Højskolebladet, XXXXV, 1920, Sp. 1369—78, 1421—26. Rødding Højskoles Aarsskrift 1925.

Fred. Nørgaard.

Arhnung, Jens Otto Roepstorff, f. 1892, Historiker. F. 18. Marts 1892 i Nykøbing F. Forældre: Realskolebestyrer, cand. theol. Axel Raphael Hansen (1854—1931) og Ida Augusta Kristiane Lawaetz (1857—1936). Navneforandring 18. Aug. 1910. Gift 4. Aug. 1922 i Nykøbing F. med Ellen Damsgaard, f. 12. Okt. 1898 i Brædstrup, D. af Sygehuslæge i Brædstrup, senere Amtslæge for Lolland-

Falster Søren D. (1859—1929) og Alexandrine Pouline Petersen (1864—1928).

A. blev Student 1911 fra Helsingør og blev 1919 cand. mag. med Historie som Hovedfag. I Studietiden havde særlig Erik Arup haft Betydning for A.s Udvikling som Historiker. Efter i et Par Aar at have virket som Timelærer ved københavnske Skoler og som Volontær i Rigsarkivet blev A. 1921 Adjunkt ved Roskilde Katedralskole, ved hvilken han 1936 blev Lektor. Fra 1931 har han tillige virket som Bibliotekar ved Sjællands Stiftsbibliotek. Allerede 1922 kom A. — som Arvtager efter Johs. Lindbæk — ind paa Studiet af middelalderlig roskildensisk Kirkehistorie, og efter aarelange, dybtgaaende Studier kom 1937 den store Afhandling »Roskilde Domkapitels Historie. I. Tiden indtil 1416«, paa hvilken A. s. A. blev Dr. phil. Det foreliggende Bind, der er tænkt som det første af et planlagt Værk paa fire Bind, udmærker sig ved Grundighed og Nøjagtighed. Det maa især betegnes som en paa et vigtigt Omraade fortræffelig Haandbog i Roskilde Bys ældre Kirkehistorie.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1937, S. 176 f. Studenterne ign, 1936,

Bjørn Kornerup.

Arnholtz, Arthur, f. 1901, Tale- og Sangforsker. F. 28. Nov. 1901 i Kbh. Forældre: Mag. se, senere Professor, Dr. S. P. L. Sørensen (s. d.) og 1. Hustru. Navneforandring 9. Juni 1920. Gift 8. Sept. 1928 paa Frbg. med Karen Marie Beenfeldt, f. 19. Jan. 1904 paa Frbg., D. af Bygningsinspektør, Arkitekt Thor B. (f. 1878, gift 2° 1938 med Magdalene Christine Madsen, f. 1904) og Henriette Dorthea Hansen (f. 1878).

A. blev Student 1920 fra Sorø og studerede først Medicin, derefter dansk, engelsk og tysk Sprog og Litteratur. Efter Studieophold i Cambridge (1924) og Freiburg i Br. (1925) tog han Skoleembedseksamen i Engelsk og Tysk 1928 og var dernæst Adjunkt ved Aabenraa Statsskole (1928—33). De følgende fem Aar virkede han som Lektor i dansk Sprog og Litteratur ved Berlins Universitet og blev ved sin Hjemkomst 1938 Adjunkt ved Lyngby Statsskole, fra 1939 tillige Undervisningsassistent i Sanghistorie samt Talens og Sangens Æstetik ved Kbh.s Universitet. 1943 beskikkedes han til Universitetslektor i de samme Fag. Han blev Dr. phil. 1938 og Medlem af de internationale Sang- og Talekongressers permanente Raad s. A.

Kærlighed til Poesi *og* Musik forenet med Trang til Analyse og Helhedsforstaaelse vakte tidligt A.s Interesse for æstetiske Problemer.

Under et Ophold i Cambridge (1924) lærte han engelsk Vers- og Sangforedrag at kende, og en Iagttagelse af visse rytmiske Ejendommeligheder deri førte ham ind paa teoretiske og praktiske Studier over poetisk og musikalsk Rytmik, som efterhaanden (bl. a. under Paavirkning af E. Sievers i Leipzig, hos hvem han studerede 1930) nedfældedes i et praktisk Stilideal og en ny metrisk Teori. Paa begge Omraader reagerer A. mod det foregaaende Slægtleds naturalistiske Opfattelse; over for det »naturlige« Foredrag, der lægger Hovedvægten paa en individuel Karakteristik af hvert enkelt Led, hævder han Nødvendigheden af, at Helhedsformen (det metriske Skema) kommer til sin Ret i Vekselvirkning med det udfyldende Sprog- eller Melodistof, og tilsvarende deler han den teoretiske Behandling af Rytmelæren (baade den poetiske og den musikalske) i tre Stadier: Metrik, der opstiller de metriske Skemaer, Rytmik, der påaviser de Prægningsmuligheder, som forefindes ikke blot i Talen, men ogsaa i det melodisk-harmoniske Stof, som formes af det musikalske Metrum, samt Prosodi, der gør Rede for Samspillet mellem Metrum og Rytme. Denne Teori er i Disputatsen (»Studier i poetisk og musikalsk Rytmik. I. Principielt«, 1938) fremstillet paa Baggrund af et indgaaende kritisk Referat af den ældre Litteratur om germansk Metrik, der lader de værdifuldeste af Forgængernes modstridende og ensidige Resultater finde deres relative Berettigelse i en højere Syntese. Til dette Hovedværk slutter sig en Række mindre Afhandlinger om Sangens og Talens Æstetik og Historie, et Par Oplæsningsbøger og Oversigtsarbejder til Skolesangens Forbedring, en kommenteret Udgave af gamle danske Viser (udg. i Samarbejde med N. Schiørring og F. Viderø, I—V, 1941—42) samt et lille Antal Digte og Sange. Endelig har A. for Berlins Institut fur Lautforschung sammen med C. A. Reinhold udgivet en dansk Fonetik (1936), baseret paa Grammofonoptagelser. — Maleri af Karen Marie Arnholtz 1933.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1938, S. 209 f. *Paul Diderichsen.*

Axelsen Drejer, se **Drejer (XXVII, S. 175).**

Daastrup, Christian Ingerslev, f. 1885, Læge. F. 24. Jan. 1885 i Kbh. (Jac). Forældre: Fuldmægtig, senere Vinhandler Carl Lauritz B. (1847—1932) og Christine Margrethe From Ingerslev (1860—1932). Gift 11. Juni 1910 i Kbh. (Holmens) med Unni Krog, f. 3. Maj 1883 i Bergen, D. af Ingeniør Morten Henrik Smith K. (1845—89) og Helene Gertrude Kooter (1851—1922).

B. blev Student 1902 fra Borgerdydskolen i Kbh. og 1909 medicinsk Kandidat. Efter at have gjort Kandidattjeneste paa forskellige Hospitaler og været Assistent paa otolaryngologiske og oftalmologiske Afdelinger var han 1911—13 Assistent paa Rigshospitalets Rontgenklinik, en Tid konst. Chef og helligede sig derefter væsentlig Røntgenologien. Fra 1912 har han været Rontgenolog ved Professor Lorentzens Klinik, nu Privatklinikken Sortedams Dossering 83. Han var Assistent ved Kommunehospitalets Rontgenklinik 1913—14, ved Bispebjerg Hospitals Rontgenklinik 1914—21, konst. Chef sst. Jan.—Juni 1922 og Chef fra Juli 1922 til Marts 1935, da han udnævntes til Overlæge sst., hvilken Stilling han stadig beklæder. Han har foretaget forskellige Studierejser. Han var Næstformand i Dansk radiologisk Selskab 1923—24, Formand 1925—26, Medstifter af Nordisk Forening for medicinsk Radiologi 1919 og Generalsekretær i denne Forening 1919—21 og 1925—33, tillige Generalsekretær ved skandinaviske Radiologkongresser i Kbh. 1921 og 1927 og i Oslo 1930, Delegeret for Danmark ved Radiologkongresserne i Paris 1931, Zurich 1934 og Chicago 1937. Han er Medarbejder ved »Acta radiologica«, de senere Aar »Redactor«, samt ved »Radiologische Rundschau«. Ogsaa i det faglige Arbejde har han deltaget som Repræsentant i Kbh.s Lægeforening 1923—31, og fra 1931 har han været Formand for Medicinskhistorisk Museums Venner; endvidere er han Medlem af Forretningsudvalget for Stipendieforeningen Studenternes Venner, Medlem af Hygæa's Bestyrelse samt Formand for Regensianersamfundet. B. har planlagt den nye store Rontgenklinik paa Bispebjerg Hospital, som aabnedes 1943. Sammen med Ingeniør Alfred Johnsen

har han konstrueret det B.-Johnsen'ske Intensi- og Dosimeter til Maaling af Rontgenstraaler. — B. har udfoldet en stor litterær Virksomhed, angaaende dels almindelige medicinske, dels rontgenologiske Emner. Af de første kan nævnes saa forskellige som »Kalkbehandling af nervøs Hovedpine«, »Mineralsaltterapi«, »Om Gartnernes Anvendelse af smittefarlig Gødning« og »Om profylaktisk og terapeutisk Anvendelse af Lejring af Patienten i Sideleje« samt »Nogle Betragtninger over pruritus ani« (Ugeskrift for Læger, CII, 1940). B.s rontgenologiske Arbejder er væsentlig af kasuistisk Art; de er nævnte i Litteraturfortegnelsen i »Festskrift i Anledning af Bispebjerg Hospitals 25-Aars Jubilæum«, som B. har redigeret sammen med Erik Mogensen. Særlig kan fremhæves »Os Vesalianum« (Acta radiolog., B. I, 1921) og »Osteo-arthroitis proc. spin.« (Journal de radiologie 1936 og Acta radiol. XXI samt ovennævnte Festskrift), en Lidelse, der mange Steder omtales som Morbus B. og paa hvilken B. sikkert har Prioritet. Ogsaa til Diskussionen om Ischias har B. givet Bidrag (»Pentendie forandringers mulige relation til sygelige tilstande som alm. benævnes ischias«, Nordisk Medicin, 1942). — Bronzerelief af E. Parshøj ca. 1920.

Slægtstavlesamlingen, 1931, S. 9 f. *Axel Borgbjærg.*

Baastrup, Ove Ingerslev, f. 1891, Forstander for Døvstumme-Instituttet i Kbh. F. 24. Maj 1891 i Kbh. (Jac). Forældre: Kasserer, senere Direktør i Det kgl. octr. Sø-Assurance Kompagni Peter Vilhelm B. (1857—1916) og Manon Amalia Ingerslev (1857—1934). Gift 17. Juni 1916 i Kbh. (Holmens) med Karen Hornbeck, f. 15. Okt. 1894 i Lundby, D. af Kapellan pro loco i Hammer og Lundby, senere Provst, kgl. Konfessionarius Harald Geltzer H. (1864—1934) og Anna Emmy Mariane Voigt (1868—1939).

B. blev Student 1909 fra Østre Borgerdydskole, begyndte at studere Teologi, men tog ingen Embedseksamen. 1911 blev han ansat som Lærer ved Døvstumme-Instituttet i Kbh., tog 1915 Translatøreksamen i Tysk og fik 1918 Diplom ved Talelærereksamen. 1912 og 1920 var han paa Studierejser i Tyskland, 1933 blev han Overlærer ved Døvstumme-Instituttet og 1937 Forstander for samme; fra 1916 er han tillige Lærer ved Ballettens Læseskole og fra 1935 dens Forstander. 1923—38 var han ansat som Hjælpepræst for de døvstummes Menighed uden for Kbh. Øst for Store Bælt. Han var Medlem af Bestyrelsen for Døvstummelærerforeningen 1919—21, dens Formand 1921—35 og Medlem af Statsembedsmændenes Samraad 1921—35; han sidder i Undervisningsraadet for de kgl. Døvstummeanstalter og i Tilsynet med de private

Døveskoler fra 1934 og i Bestyrelsen for Arbejdshjemmet for døvstumme Piger og for EfFata fra 1937. Han er Præsident for Døvstummeforeningen af 1866 fra 1940, Medlem af Bestyrelsen for Kurschs Legat fra 1935. Han har skrevet Artikler i Døvstummefagskrifter, saaledes »Tegnsproget og dets Berettigelse som Hjælpemiddel i og uden for Døvstumme-Undervisningen« (Nordisk Tidsskrift for Døvstummevæsenet, ^34) og har vist megen Hjælpsomhed over for de døvstumme, især i Beskæftigelsesspørgsmaal. Som Medlem af Danske Statsembedsmænds Samraad gjorde han et paaskønnet Arbejde for Etatens Avancementsforhold. — R- 1939-

Studenterne MCMIX, 1934, S. 121 f. *A.Hansen.*

Bach, Peter Heinrich Nielsen, f. 1905, Filolog. F. r7. Juli rgos i Kiel. Forældre: Mellemskolelærer, senere Viceskoleinspektør, kgl. Translatør Niels Petersen B. (f. 1868) og Gertrud Brand (f. r884). Gift 4. Juli 1931 i Hellerup med Inger Emilie Hald, f. 26. Aug. 1909 i Hellerup, D. af Grosserer Jens Hansen H. (1878—1933) og Mary Jensen (f. 1887, gift *2°* 1938 med Fuldmægtig i D. F. D. S. Willy Sigfred Jacobsen, f. 1897).

B., der paa fædrene Side tilhører en gammel dansk Slægt, gik først i Skole i Reformrealgymnasiet i Kiel, men efter Genforeningen flyttede Familien til Danmark, hvor B. rg24 tog Studentereksamen fra Sønderborg; ved Kbh.s Universitet studerede han Tysk (som Hovedfag) og Dansk (en Tid ogsaa Fransk) (som Bifag) og blev cand. mag. 1930. Inden sin Eksamen havde han modtaget Filologisk Historisk Samfunds mindre Pris for Besvarelsen af den Maj 1927 stillede Opgave: »En litteraturhistorisk-filologisk Undersøgelse af de middelhøjtyske Korstogssange«. 1930 blev han udnævnt til Adjunkt ved Fr.borg Statsskole (til 1938) og var r930—35 tillige Undervisningsassistent ved Kbh.s Universitet hos Professor L. L. Hammerich; rg35 blev han Lektor i tysk Sprog ved Kbh.s Universitet, 1937 Dr. phil. og ^38 — efter en Konkurrence — Professor i germansk Filologi ved Aarhus Universitet. — B.s hidtidige videnskabelige Produktion ligger i nærmeste Tilknytning til hans Arbejde som Universitetslærer, saaledes »Laut- und Formenlehre der Sprache Luthers« (1934), en nyttig og hidtil savnet Haandbog ved Studenterøvelserne, der ledte B. direkte over i de indtrængende Studier over Forudsætningerne for Luthersproget og dermed for det moderne tyske Skriftsprog »Die thüringisch-såchsische Kanzleisprache bis 1325«, hvis 1. Del, »Vokalismus« (1937)9 blev antaget som Disputats; 2. (afsluttende) Del,

»Druckschwache Silben, Konsonantismus, Formenlehre« udkom 1943. Disse Arbejder placerer B. i det Kuld unge Filologer, der har lært hos L. L. Hammerich og gennem ham fortsætter den videnskabelige Tradition fra Chr. Sarauw.

Arbejdet ved Aarhus Universitet førte ogsaa B. ind paa litterære Emner, hvorom han dels har skrevet mindre Tidsskriftartikler, dels Dagbladskronikker. I øvrigt har B. ogsaa beskæftiget sig med den administrative Side af Universitetsarbejdet og bl. a. virket for en Arbejdsdeling inden for Faget Tysk i en sproglig og en litterær Disciplin i Lighed med, hvad der er Tilfældet ved Kbh.s Universitet; foreløbig er dette resulteret i Oprettelsen af et litterært Lektorat, mens B. selv koncentrerer sig om den sproglige Side. Sin Interesse for Studenterlivet viste B. bl. a. som ledende Senior i Aarhus Studenterforening 194.1—42.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1938, S. 202 f. *Ole Restrup.*

Bach, Knud Karl Nielsen, f. 1871, Landbrugspolitiker. F. 26. (Kbg. 27.) Sept. 1871 paa Røngegaard, Ulstrup Sogn. Forældre: Gaardejer Jens Nielsen B. (1843—75) og Abigael Knudsdatter (1842—1924). Gift 4. Aug. 1903 i Grensten med Martha Petrea Bach Pedersen, f. 2. Aug. 1883 i Herskind, Skivholme Sogn, D. af Gaardejer Søren P. (1843—1922) og Marie Pedersen (1855—1942).

B. var i sin Ungdom paa Jens Beks Højskole i Mellerup, siden paa Grejsdalens Landbrugsskole, uddannedes i øvrigt ved Landbruget hjemme og ledede fra 1892 Fødegaardens Drift, overtog den 1898. Han vandt Anseelse paa sin Egn og blev efterhaanden ledende paa forskellig Maade, sad i Sogneraadet og i adskillige økonomiske Sammenslutningers Bestyrelse, bl. a. Randers Amts Mejeriforening, hvis Formand han var. Fra Aarene først i 20'erne, da Landbrugskrisen satte ind, omgikkes B. med Tanken om at skabe en ikke-politisk Sammenslutning af Landmænd uden om de ældre faglige Foreninger, og Tanken blev til Virkelighed 1930 ved Stiftelsen af Landbrugernes Sammenslutning (L. S.), hvis Formand han blev først for Amtet, kort efter for hele Landet. Han har siden været ledende i Foreningens Arbejde for at hævde en fælles Landbofront, saaledes ved Bondetoget 1935 og Valutastrejken 1936, og har øvet betydelig Indflydelse mellem sine Partifæller. — Maleri af A. Kongsbak 1941.

Aage Schmidth: Hvem er Knud Bach?, 1941. Nordjysk Tidende Folket 25. og 26. Sept. s. A.

Povl Engelstojt.

Bagge, Karen, f. 1884, Skolebestyrerinde. F. 31. Maj 1884 paa Frbg. Forældre: Redaktør, Landbrugskandidat Jacob Hansen B. (1855—1914) og Gertrud Kristine Neermann (1859—1908). Ugift.

K. B. voksede op paa Frbg. Gennem sin Skolegang i Frk. Langes private Pigeskole kom hun i Berøring med de grundtvigske Friskoletanker og N. Zahles Pigeskoleprincipper. 1901 tog hun almindelig Forberedelseseksamen paa Universitetet, og 1906 blev hun Student fra N. Zahles Skole. Hun begyndte derefter at studere, blev cand. phil. 1907 og fortsatte indtil 1911 med Studiet af Historie, Dansk og Engelsk. Samtidig underviste hun ved Frk. Langes Skole, der blev drevet videre, først af Ragnhild Høgsbro og derefter af Frkn. Grundtvig. K. B. blev grebet af Undervisningen og forlod Universitetsstudiet, tog Faglærerindeeksamen i Historie og Dansk 1913, efter at hun allerede 1912 var blevet fast ansat ved N. Zahles Skole. 1913—24 var hun Inspektrice ved Gymnasiet (fra 1921 tillige Adjunkt). 1924 blev hun Forstanderinde for Seminarieskolen, og siden 1931 har hun været Overbestyrerinde for hele Institutionen N. Zahles Skole, af hvis Bestyrelse hun har været Medlem siden 1924. 1929 foretog hun en længere Studierejse til Tyskland, Østrig og Schweiz for at sætte sig ind i de dengang nye Tanker om Arbejdsskolen, Emneundervisning, Koncentration i Fagene o.s.v. Disse Metoder blev prøvet i N. Zahles Barneskole, og Erfaringer herfra kan K. B. drage Nytte af i sin Pædagogikundervisning paa Seminariet. For de private Skolers Organisation betyder hun meget. Siden 1926 har hun været Formand for Den danske Pigeskole, ligesom hun er Medlem af Bestyrelsen for Pensionskassen af 1925 for de private Eksamensskoler og Formand for de private Gymnasieskolers Rektorforening, fra den stiftedes 1937. Inden for Skoleverdenen i øvrigt har K. B. ogsaa beklædt en hel Række Tillidsr hverv. 1918—24 var hun Medlem af Bestyrelsen for Gymnasieskolens Lærerforening, 1924—33 af Bestyrelsen for Pædagogisk Selskab. Hun er desuden Medlem af Repræsentantskabet for Dansk Skolescene og af Undervisningsministeriets Udvalg for Skoleradio. Siden 1937 har hun været Censor i Historie til Faglærer (inde)-eksamen og siden 1941 tillige Medlem af Bestyrelsen for samme

Eksamen_ *AagotLading.*

Bagge, Peter Frederik, f. 1886, Ingeniør, Cementtekniker. F. 2. Marts 1886 paa Frbg. (Vartov). Broder til Karen B. (s. d.). Gift 10. Nov. 1915 paa Frbg. (Imm.) med Tove Høgsbro, f. 3. Marts 1887 i Kbh. (Vartov), D. af Overrets-, senere Højesteretssagfører, Minister Svend H. (s. d.) og Hustru.

B. blev Student 1903 fra Frbg. Gymnasium, cand. phil. n. A. og 1909 cand. polyt. som Fabrikingeniør. Efter Eksamen var han i et Par Maaneder ansat ved Polyteknisk Læreanstalts elektrokemiske Laboratorium. Foraar 1909—Sommer 1910 aftjente han sin Værnepligt ved Fæstningsartilleriet og gennemgik Sekondløjtnantsskolen. Sommeren 1910 ansattes han hos F. L. Smidth & Co. og udsendtes af dette — efter at have arbejdet ved Tunnel Cementfabrik i London og en Fabrik i Krakov i Galizien — Nytaar 1914 som Driftsleder ved Portland Cementfabrik »Granitoid« Batanovtzi i Bulgarien, en Stilling han beklædte til Sommeren 1915. Sommeren 1916 ansattes han gennem F. L. Smidth & Co. som Driftsingeniør ved Cementfabrikken i Turda i Siebenburgen, der da hørte til Ungarn, men efter Verdenskrigen kom til at høre til Rumænien. 1919 blev han Overingeniør, og Nytaar 1923 blev han Direktør for* Fabrikken, hvis officielle Navn er Fabrica de Ciment din Turda S. A. B. er endvidere Direktør for fire Fabrikker inden for Bygningsindustrien, som er tilsluttet Cementfabrikken. B., der har skabt sig en anerkendt Stilling i rumænsk Erhvervsliv, er fra 1928 ulønnet dansk Konsul. — R. 1941. — **Flere** Tegninger af Tove B, f. Høgsbro. *Pgd Vindingt*

Bagge, Povl, f. 1902, Historiker. F. 30. Nov. 1902 paa Frbg. Broder til Karen og P. F. B. (s. d.). Ugift.

B. blev Student 1920 fra Frbg. Gymnasium, studerede en kort Tid Polyteknik og var en Vinter paa Askov, hvorefter han 1922 gav sig til at studere Historie og 1928 tog Skoleembedseksamen med Dansk og Engelsk som Bifag. Før og efter Eksamen var han Højskolelærer i Rødding, 1929—32 var han Assistent hos Professor Aage Friis ved dennes Værk om det nordslesvigske Spørgsmaal, og 1930—31 opholdt han sig i Moskva som Medarbejder for den danske Komité for fælles skandinaviske Undersøgelser af russiske Statsarkiver. Fra 1931 har han været redaktionel Medarbejder ved »Dansk biografisk Leksikon«. 1936 blev han Dr. phil. paa den klare og koncentrerede Afhandling »Studier over D. G. Monrads Statstanker«, ansattes 1937 som Arkivar II ved Landsarkivet for Sjælland. Han er sammen med Aage Friis Udgiver af Aktværket »Europa, Danmark og Nordslesvig 1864—1879«, hvoraf 1. Bind udkom 1939. 1942 blev han Medlem af Bestyrelsen for Historisk Forening og Medredaktør af »Historisk Tidsskrift«. Han er en af de meget faa yngre danske Historikere, der har beskæftiget sig med deres Videnskabs Metodologi, og har herom bl. a. skrevet »Om historieforskningens videnskabelige karakter. Nogle bemærkninger

i anledning af Kr. Erslevs skrift »Historieskrivning«« (Hist. Tidsskr., 10. Rk., V, 1939—41) og »Historie som videnskab« (Nord. tidskr., 1942). En kildekritisk Undersøgelse af Torben Oxe-Sagen har han givet i »Smaaskrifter tilegnede Aage Friis« (1940).

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1936, S. 166. *Povl Engelstoft.*

Baggesgaard Rasmussen, Hans Thorning, f. 1888, Kemiker, Farmaceut. F. 8. Juli 1888 i Silkeborg. Forældre: Handelsgartner Carl Rasmussen (1850—1905) og Inger Marie Bernthsen (1853—1937). Gift 1° 5. Okt. 1921 i Kbh. (Cit.) med Oda Ellen Astrid Schultze, f. 11. Marts 1892 i Kbh., d. 28. Maj 1941 i Hellerup, D. af Sergent Villiam Valdemar S. (1864—97) og Petrine Jensen (1869—1942). 2° 22. Nov. 1942 i Randers med Elvilda (Else) Benedicte Eleonora Kjeldgaard, f. 8. Jan. 1891 i Silkeborg, D. af Tømrermester Christian K. (1853—1932) og Maren Kirstine Nielsen (1859—1944).

Efter at have taget almindelig Forberedelseseksamen 1903 blev B. R. 1904 Discipel paa Odense Svaneapotek. 1910 tog han farmaceutisk Kandidateksamen og blev 1911 knyttet til Farmaceutisk Læreanstalt som Assistent ved dens kemiske Laboratorium. Samtidig med at arbejde videnskabeligt i Laboratoriet (han vandt 1913 en af Videnskabernes Selskab udsat Pris) forberedte han sig til Studentereksamen, som han tog 1914. N. A. tog han Filosofikum. 1918 fik han Universitetets Guldmedaille for en Prisopgave og blev 1922 Dr. phil. med Dispensation fra Kravet om en Universitetseksamen eller -grad. 1921 og 1922 foretog han kortere Studierejser til London og Paris.

1917 flyttede B. R. fra Farmaceutisk Læreanstalt over til Universitetets kemiske Laboratorium, hvor han til 1922 var Assistent og ledede Laboratorieundervisningen i organisk Kemi. 1922 blev han Professor i Kemi ved Farmaceutisk Læreanstalt og læste over uorganisk Kemi til 1926, da Emil Koefoed (s. d.) afløstes af Carl Faurholt (s. d.), hvorefter B. R., som naturligt var, overtog den organiske Kemi og i Løbet af faa Aar reformerede Undervisningen i dette for Farmaceuter vigtige Fag.

B. R. er i Besiddelse af en usædvanlig Viden og en lige saa usædvanlig Arbejdsevne. Fra Assistenttiden stammer foruden de to prisbelønnede Arbejder og Disputatsen »Studier over Tiamidemes Konstitution« en Række andre Arbejder. Til Brug ved Undervisningen paa Farmaceutisk Læreanstalt har han skrevet en Række Lærebøger baade for den elementære (1927, 2. Udg. 1940) og for den højere (1934, 2. Udg. 1944) Undervisning. Hans talrige

videnskabelige Arbejder, der er offentliggjort i inden- og udenlandske Fagtidsskrifter, har Emner navnlig fra Alkaloidkemien og fra den analytiske Kemi. Han har desuden skrevet mange Oversigtsartikler i Haandbøger og Tidsskrifter, væsentligst om organisk- og farmaceutisk-kemiske Emner.

B. R.s Viden har paa mange Maader været taget i Brug baade af private Virksomheder (navnlig inden for Medicinalindustrien) og af offentlige Institutioner. Fra 1922 er han Medlem af Farmakopékommissionen, der udarbejdede »Pharmacopoea Danica« 1933, fra 1928 af Nordisk Specialitetskommission, fra 1930 Sekretær for den af Federation internationale pharmaceutique nedsatte Specialitetskommission og Redaktør af de af den udgivne Analysemetoder, fra 1931 Medlem af den af Folkeforbundet nedsatte Commission d'experts pour la standardisation des méthodes du dosage de la morphine og af Technical commission of pharmacopocial experts. 1937 blev han Medlem af Dansk Luftværnsforenings Landsraad, og han har haft en væsentlig Andel i Planlæggelsen og Ledelsen af Kursus til Uddannelse af Gassporere. Fra 1941 er han Konsulent i gastekniske Spørgsmaal ved Statens civile Luftværn. Han er Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber fra dets Oprettelse 1937 og Æresmedlem eller korresponderende Medlem af en lang Række udenlandske farmaceutiske Selskaber. — R. 1933.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1922, S. 139 f. *Stig Veibel.*

Bahnsen, Poul Portefée, f. 1899, Psykolog. F. 26. Marts 1899 i Kbh. Forældre: Grosserer Frantz Portefée B. (f. 1866) og Marie Julie Constance Ibsen (1866—1934). Gift med Rigmor Laura B., f. 4. Okt. 1893 i Kbh.

B. blev Student 1918 fra GI. Hellerup Gymnasium og tog 1924 Magisterkonferens i teoretisk og anvendt Psykologi. Efter sin Eksamen studerede han et halvt Aar i Tyskland og har senere gjort adskillige Studierejser bl. a. til Frankrig, Holland, England og Schweiz. 1924 blev han Assistent ved Centralarbejdsanvisningskontorets psykotekniske Afdeling i Kbh., 1929 Fagpsykolog ved Kbh.s Kommunes psykotekniske Institut og 1943 Instituttets Forstander. — Foruden talrige Afhandlinger og Artikler i Tidsskrifter og Aviser har han udgivet en Række Skrifter, saaledes »Fra Skolebænk til Værksted« (1925) sammen med K. Vedel-Petersen og Carl Værnet, »Kvinde og Mand. Forskel og Lighed i legemlig og sjælelig Henseende« (1927) sammen med Knud Secher, »Beretning om Resultatet af psykotekniske Intelligensprøver i Landstormen. Udgivet ved Krigsministeriets Foranstaltning« (1929) sammen med

K. Vedel-Petersen, »Din Fremtid — en Livsstilling! Valg af Livsstilling gennem Selvstudium. Med Illustrationer af Ingvar« (i931), »Vidneudsagnets Upaalidelighed« (1936) og »Ungdommens Fremtidsplaner og Erhvervsønsker. Bidrag til Erhvervsvalgets Psykologi« (1939). Endvidere har han til Brug ved Folkeuniversitetsundervisningen skrevet »Psykoteknik« (1927), »Erhvervsvejledning og Ungdomspsykologi« (1936), »Hvilken Tillid kan man have til Børns Udsagn?« (s. A.) og »Karakterforandringer hos Børn ved Opdragelse og Paavirkning« (1938). *g y Rasmussen.*

Bang, Axel Sofus Daniel, 1857—1942, Sagfører. F. 14. Juni 1857 i Kbh. (Holmens), d. 6. Jan. 1942 sst., begr. sst. (Vestre). Forældre: Buntmager Anton Jørgen Severin Christian B. (1823—97) og Bianca Nina Laura Petersen (1825—1901). Gift i° 18. Aug. 1882 i Kbh. (Slotsk.) med Elise Johanne Marguerite Gautier, f. 1. Aug. 1856 i Kbh. (?), d. 30. Sept. 1902 paa Fredsholm ved Helsingør, D. af kgl. Livberider Carl Johan August G. (1812—97) °*S* Adelaide Caroline Isabella Westermann (1827—97). 2° 14. Juli 1904 i Asminderød med Dagmar Vilhelmine Ipsen, f. 20. Sept. 1878 i Kbh. (Fødsst.), d. 21. Maj 1926 sst., D. af Bogholder Edvard Vilhelm I. (1853—1934) og Caroline Andersdatter (1852—1940). Ægteskabet opløst 1913. 3° 19. Okt. 1913 i Kbh. (Garn.) med Ingeborg Grauer, f. 12. Juli 1882 i Aarhus, d. 30. Maj 1930 i Birkerød, D. af Apoteker Harald Knud Jeronimus G. (1843—88, gift i° 1875 med Mathilde Sophie Ibsen, 1857—76) og Charlotte Emilie Clara Mazar de la Garde (1857—1935).

B. blev Student 1875 fra Haderslev Læreres Skole, 1880 cand. jur., s. A. Sagførerfuldmægtig i Kbh. og 1883 Overretssagfører. 1880—85 var han tillige juridisk Manuduktør. — Med sin store Arbejdsevne, klare juridiske Begavelse og varme Menneskelighed skabte B. sig hurtigt en betydelig og meget anset Forretning. Han var en udmærket Raadgiver for sine Klienter, forstod i særlig Grad at vinde deres Fortrolighed, men derudover var han en fortrinlig Procedør, baade skriftligt og mundtligt, og havde en usædvanlig Evne til at tage praktisk paa Sagerne. Han var en ivrig Tilhænger af Folkets Deltagelse i Strafferetsplejen og havde sin væsentlige Andel i, at Forsvarets Rettigheder blev hævdede og fastslaaede efter Retsplejens Omordning 1919. — B. spillede en fremtrædende Rolle inden for Sagførerstandens Organisationer, var bl. a. 1893—1905 Medlem af Sagførerraadet for 1. Sagførerkreds (1896—1905 Formand); 1905—19 var han Medlem af Hovedbestyrelsen for Den danske Sagførerforening, 1914—19 Næstformand, derefter Næst-

formand for Sagførerraadet indtil 1924. 1907 valgtes han til Medlem af Bestyrelsen for Sparekassen for Kbh. og Omegn og udrettede ogsaa her (1911—38 som Tilsynsraadets Formand) et betydeligt Arbejde for at vække Befolkningens Interesse for Sparesagen baade som et økonomisk og et folkepædagogisk Problem. I en Aarrække var han Formand for Fællesrepræsentationen for De danske Sparekasser og for Propagandaudvalget for Sparesagen. Det sunde Borgersind, der prægede hans Gerning, førte ham ind i meget praktisk-filantropisk Arbejde, saaledes var han Repræsentant i Kbh.s socialfilantropiske Forening til Afhjælpning af Bolignøden, Medlem af Bestyrelsen for Studenternes sociale Sekretariat og Ensomme Gamles Værn, ligesom han var Medstifter af og Kasserer for Foreningen for Trængendes Landophold til 1932, derefter Æresmedlem. 1897 var han Medstifter af og til 1938 Medlem af Bestyrelsen for Fængselshjælpen. 1892—1932 var han juridisk Raadgiver for Almindelig dansk Lægeforening, derefter Æresmedlem, og fik 1937 tildelt Akademisk Arkitektforenings Æresmedaille efter en lang Virksomhed for Foreningen som juridisk Konsulent og Opmand i Foreningens Voldgiftssager. 1931—37 var han Formand for Bestyrelsen for Journalistforeningens Alderdomskasse, derefter Æresmedlem. B. havde ledende Hverv i endnu adskillige Institutioner, Virksomheder m. v., var saaledes Medstifter af Grundejernes Hypotekforening, Direktør sst. til 1918, derefter Næstformand, fra 1924 Formand. Som ganske ung var han (1881) Medstifter af Juridisk Forening, sad som Bestyrelsens Næstformand indtil 1931 og blev 1937 Foreningens Æresmedlem; endvidere var han i en Aarrække Medlem af de nordiske Juristmøders danske Bestyrelse. Han var Medlem af adskillige Kommissioner og Udvalg, saaledes vedrørende Stempellovgivningen og vedrørende Svangerskabsafbrydelse. B. var en rank og frodig, livsglad Personlighed, besjælet af Trang til at tjene Retten og bekæmpe Uretten. — R. 1901. DM. 1914. K:[2] 1920. K.[1] 1930. — Maleri af Herman Vedel 1927 i Familieeje, af samme 1933 i Grundejernes Hypotekforening, af Julius Paulsen 1932 i Sparekassen for Kbh. og Omegn. Pastel af Carl Thomsen 1897 i Familieeje. Buste af Hans W. Larsen 1932 i Privateje.

Sagførerbladet XI, 1932, S. 64. Ludvig Bing sst., XII, 1933, S. 99 f. C. B. Henriques sst. 15. Jan. 1942. Winkel Smith i Berl. Tid. 7. Jan. s. A. M. Neiiendam i Holmens Kirkeblad Febr. s. A. *A v il- t*

Bang, Jacob Eiler, f. 1899, Arkitekt, Glaskunstner. F. 19. Dec. 1899 paa Frbg. Forældre: Maleren Hans Peter Carl Christian B.

(f. 1868) og Bertha Johanne Schou (f. 1875). Gift i° Juni 1931 med Hilda Kamilla Jensen. Ægteskabet opløst. *2°* 28. Jan. 1944 med Ellen Hjørdis Hansen, f. 5. Dec. 1913 i Bucaramanca, Colombia, Sydamerika (gift i° 1933 med Civilingeniør Harald Brincker, f. 1904), D. af Direktør Frederik Christian H. (1876—1924) og Ingeborg Sophie Dorothea Gross (f. 1877).

B. begyndte som Billedhugger. Han stod i Lære 1914—15 hos Billedhugger Niels Hansen paa Christiansborg Slot, har udført nogle Buster og Statuetter samt Sandstensrelieffer til Hovedindgangen paa Amtssygehuset i Gentofte og deltog i Carlsbergfondets Konkurrence 1925—26 om et Genforeningsmonument til Kbh., hvor han vandt en Præmie. Af Uddannelse og Virksomhed blev han imidlertid Arkitekt. Efter Forberedelse paa Teknisk Skole optoges han paa Kunstakademiet Sept. 1916, gennemgik dets bygningstekniske Skole og besøgte Arkitekturskolen om Aftenen fire Semestre 1918—21, men uddannedes væsentlig som Assistent paa private Tegnestuer 1918—25, længst hos Helge B. Møller og Kay Fisker. 1935 vandt han Akademiets mindre Guldmedaille (»En stor Kirke i Kbh.«), og Deltagelse i Konkurrencer om offentlige Bygninger og Byplaner har erhvervet ham en anselig Række Præmier, første Gang 1919. Hovedværkerne i hans Byggeri er Christianskirken i Kongens Lyngby (indviet 1942) og Præstegaard sst. (afsluttet s. A.). Vigtigere var det dog, at Arbejdet hos Kay Fisker bragte ham i Forbindelse med Kunstindustrien. Han fremstillede til Danmarks Hus paa Verdensudstillingen i Paris 1925 et Vægkort, som man lagde Mærke til, og tegnede Sølv for ham. Det førte til, at han 1925 ansattes ved Holmegaards Glasværk. Her virkede han som kunstnerisk Leder 1928—41 og hævede Glasset fra et hos os kunstindustrielt hidtil udyrket Materiale til et Omraade, hvor Danmark hævder en smuk Plads over for Udlandet. *Siden Kunstindustriudstillingen i Aarhus 1928 har hans Glas været* selvskrevet til Deltagelse i alle danske Udstillinger hjemme og ude. Det skaffede ham Købestævnets Aarsmedaille s. A. og Grand Prix, Diplome d'honneur eller Guldmedaille paa Verdensudstillingerne i Barcelona 1929, Bruxelles 1935, Paris 1937 og New York 1939. I det hele taget styrtede B. sig ud i Kunstindustriens Liv, skrev Artikler til Blade og Tidsskrifter (»Nyt Tidsskrift for Kunstindustri«, »Arkitekten«), arrangerede Udstillinger (forestod Indretningen af den danske Afdeling paa den internationale Haandværks-Udstilling i Berlin 1938), stiftede »Berlingske Tidende«s Bolig-Side, som han redigerede i fem Aar, deltog i Stiftelsen af Den Permanente Udstilling for dansk Kunsthaandværk og Kunstindustri, hvor han en

Aarrække fungerede som Bestyrelsesmedlem og Censor, og gav Tegning til Kunstindustri af meget forskellig Art. 1942—43 var han Redaktør af »Samleren«, hvortil han stadig leverer Kunstkritik, og Nytaar 1944 ansattes han hos Schous Fabrikker som kunstnerisk Konsulent ved en nyoprettet Afdeling for Glas og Fajance. — B. har udstillet paa Charlottenborg Foraarsudstilling 1926, 1931, 1935 og 1940 og havde en retrospektiv Udstilling af sit Glas i Den Permanente Nov. 1937. Hans første Rejse gik til Italien 1920—21. Siden har han været paa adskillige Studierejser til Frankrig, Holland, Belgien, Italien og Tyskland, til Dels med betydelig offentlig Støtte, ligesom han har modtaget I. S. Salomonsens Mindelegat af Kunstindustrimuseet og Knud V. Engelhardts Mindelegat. Glasarbejder af B. i Kunstindustrimuseet. — Forskellige Tegninger og Malerier fra de yngre Aar af Chr. Bang. Bronzebuste ca. 1922—23 af Emma Matthiassen.

Sigurd Schultz i Berl. Tid. 30. Sept. 1928, Nationaltidende 1. Nov. 1937 og Nyt Tidsskrift for Kunstindustri, I, 1928, S. 81 f. Jacob E. Bang sst., I, 1928, S. 189—200; IV, 1931, S. 23—27. Aase Voss Schrader sst., XIV, 1941, S. 169 f. Ekstrabladet 4. April 1942. Architekten, **XLI,** 1939, Ugehæfte, S. 81 ff.; **XLIV,** 1942, Maanedshatfte, S. 159-62. *Sigurd Schultz.*

Bang, Oluf, f. 1882, Forfatter. F. 22. Aug. 1882 paa Frbg. Forældre: Premierløjtnant Nicolaj B. (1847—85) og Vilhelmine Rauberg (1851—1921). Gift i° 18. Juni 1907 i Kbh. (Matth.) med Esther Magdalene Bartholdy, f. 28. Juni 1881 i Kbh. (Johs.), D. af Sanglærer, senere Kantor, tit. Professor Johan B. (s. d.) og Hustru. Ægteskabet opløst. *2°* 31. Maj 1927 paa Frbg. (b. v.) med Asta Margrete Rode, f. 28. Okt. 1903 paa Capri, D. af Forfatteren Helge R. (s. d.) og Edith Nebelong (se Rode, Edith). Ægteskabet opløst.

B. blev Student 1899 fra Schneekloths Skole og tog 1905 juridisk Embedseksamen. Til 1908 var han Sagførerfuldmægtig, derpaa Assistent i Finansministeriet, n. A. i Ministeriet for offentlige Arbejder, hvor han 1922—28 var Fuldmægtig. Samtidig virkede han som Auditør ved Statsbanerne og var 1920—22 konstitueret som Dommer i Byretten. Jævnsides med sin Embedsgerning dyrkede B. Journalistik: 1908—15 var han knyttet til »Vort Land«, hvor han skrev dels politiske Artikler, dels Teateranmeldelser; tillige leverede han fra 1912 Korrespondancer til forskellige norske Blade. Ogsaa Politik interesserede ham; han var Sekretær i Det konservative Folkepartis Forretningsudvalg 1911—19, og 1913 og 1918 opstilledes han som Kandidat til Folketinget i Helsingør.

I Ministeriet havde B. haft at gøre med Sager, der vedrørte den dengang helt nye Radiofoni, og i det 1925 oprettede Radioraad blev han Sekretær. Da den unge Institution antog fastere Former, knyttedes B. til den som Konsulent og Instruktør; i den sidste Egenskab er han fremdeles virksom. Allerede fra sine Studenterdage havde B. været stærkt optaget af dramatisk Digtning og Instruktion, men efter nogle umodne Ungdomsforsøg var han i flere Aar holdt helt op. Hans første Skuespil, »Kristiern d. 2.«, fik Premiere 1921 paa Dagmarteatret med Poul Reumert i Hovedrollen. Det efterfulgtes paa samme Teater af »Det sidste Ord« (1924), »Dommeren« (1925), »Kvinden paa Fyrre« (1927), »Ære« (s. A.) og »Fru September« (1933). Paa Det ny Teater opførtes »For Claras Skyld« (1926), paa Folketeatret »Nævning Olsen« (1939) med Carl Alstrup (filmatiseret som »Familjen Olsen«). Endelig har Det kgl. Teater spillet »Judas« (1935) og »Gudernes Gave« (1943). Uopført er »Eroica« (om Beethoven, skrevet for Eyvind Johan Svendsen) samt »Den hellige Djævel« (om Rasputin). B. tilhører den naturalistiske, »ibsenske« Retning i dansk Skuespildigtning; det er det psykologiske, som først og fremmest fængsler ham: vanskelige Konflikttilfælde og sjælelige Spændingsforhold er som Regel Emner for hans dramatiske Forfatterskab. Som Radioinstruktør har B. været medvirkende til at holde det dramatiske Repertoire højt, han har oversat Klassikere (Lessing, Musset) og selv skrevet Hørespillene »Don Juan vender tilbage«, »Sandhedens Erkendelse«, »Guld«, »Dommeren« (ikke at forveksle med Skuespillet af samme Navn), »Affæren Hopkins« o. a. Foruden at have gæstet den svenske Statsradiofoni som Instruktør (1943) har B. sat flere af sine egne Skuespil i Scene, endvidere »Brand« (Folketeatret 1939). Den ydre Iscenesættelse kan falde ham vanskelig; han har sin Styrke i Replikinstruktionen, hvad der mærkes i de af ham ledede Hørespil, der altid er fint gennemarbejdede. Ud over sin dramatiske Produktion har B. skrevet Romanen »Byen« (1924) og adskillige Smaaskitser i Dagspressen. — R. 1927. — Maleri af Henrik Lund 1908. Tegning af Otto Christensen 1925.

Poul Linneballe.

Barfod, Aage Immanuel Tang, f. 1878, Departementschef. F. 2. Febr. 1878 i Aalborg. Forældre: Hospitalsforstander, exam. jur. Hans Peter B. (s. d.) og Hustru. Gift 15. Sept. 1915 i Kbh. (Holmens) med Inger Marie Hammer, f. 28. Juli 1884 i Kbh. (Frue), D. af Premierløjtnant i Marinen, senere Kommandør Regnar H. (s. d.) og Hustru.

B. blev Student 1896 fra Aalborg og cand. jur. 1902; s. A. blev han Sagførerfuldmægtig i Kbh., fik 1907 Ansættelse som Assistent i Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, konstitueredes 1914 som Fuldmægtig sst. og udnævntes 1916 til Fuldmægtig i det da nyoprettede Undervisningsministerium. 1921 konstitueredes han som Kontorchef sst., fik 1923 kgl. Udnævnelse og blev ved Departementschef V. Aagesens (s. d.) Afgang 1933 dennes Efterfølger som Chef for Ministeriets 1. Departement, der især behandler Sagerne vedrørende Folkeskolen, Seminarierne, Ungdomsskolerne m. v. — Med varm Interesse er B. gaaet ind i det store Reformarbejde, der har præget de sidste Tiaars Skolelovgivning, og som har givet sig Udtryk i Folkeskoleloven af 18. Maj 1937 og Bekendtgørelsen af 24. Maj 1941 om Maalet for Folkeskolens Undervisning. •— Adskillige Hverv har B. i Aarenes Løb faaet overdraget. Han var saaledes 1912—20 Sekretær ved Tandlægeskolen og 1925—32 Sekretær for Bestyrelsen for Rosenborgsamlingen, af hvis Revisionsudvalg han siden da har været Medlem; 1921—33 var han Formand i Bestyrelsen for Statens og Hovedstadskommunernes Kursus til Studentereksamen og er siden 1933 Administrator ved Kunstakademiet. 1919—23 var han Sekretær ved den store Skolekommission. Sammen med C. Hegermann-Lindencrone og K. Paludan-Muller udgav han 1930 3. Udgave af Henrik Lehmanns »Haandbog i Lovgivningen om den danske Folkeskole«, udsendte 1938 et Tillæg hertil og er siden 1933 Udgiver af »Meddelelser vedrørende Folkeskolen, Seminarierne m. v.«. Han har endvidere udsendt forskellige Udgaver af Love vedrørende Folkeskolen. — R. 1922. DM. 1928. K.[2] 1935. K.[1] 1943. — Maleri af Erik Dalberg 1936 (Familieeje).

Studenterne fra 1896, 1926, S. a. *A. Falk-Jensen.*

Barfoed, Harald, f. 1878, Apoteker. F. 31. Aug. 1878 i Kellerup. Forældre: Læge, sidst i Svendborg, Thomas Herløv B. (1850—[J]937) °*S* Marie Elisabeth Barfoed (1848—-1933). Gift 4. Maj 1912 i Helsingør (b. v.) med Dagmar Frederikke Gransøe, f. 18. Juli 1883 i Korsør, D. af Overpakmester Fritz Hansen (senere Gransøe, [J]855—1915) og Therese Wilhelmine Caroline Grantzau (1855—1926). Navneforandring 25. Juni 1909.

B. var Discipel paa Svaneapoteket i Horsens 1894—98, havde dernæst Plads paa Odder Apotek i et halvt Aar og læste senere til Kandidateksamen, som han tog 1900. I de følgende Aar konditionerede han atter i Horsens 1900—01, paa Vajsenhusapoteket i Kbh. 1902—05 og i forskellige Byer i Schweiz 1905—07. Efter sin

Hjemkomst fik han paa ny Ansættelse paa Vajsenhus Apoteket, hvor han fungerede, indtil han 1922 blev Indehaver af Nørrefarimagsgades Apotek, hvis Navn han lod forandre til Delfin Apoteket. Selve Apotekets Lokaler har han udvidet og moderniseret. — Som Kandidat var B. Medlem af Dansk Farmacevtforenings Bestyrelse 1908—10, Konsulent i Sundhedsstyrelsens Apotekerraad 1909—22, Medlem af Repræsentantskabet i Det pharmaceutiske Understøttelsesselskab 1910—22, 1912 var han Medstifter af Danmarks farmaceutiske Selskab og Medlem af dets Bestyrelse 1912—17 og atter fra 1932; endvidere var han Censor ved farmaceutisk Medhjælpereksamen fra 1922. Som Apoteker var han Formand for Kbh.s Apotekerforening 1924—26, Næstformand for Danmarks Apotekerforening 1922—26 og dens Formand 1926—30 samt Dommersuppleant i den faglige Voldgiftsret fra 1930. —• B. har fra de unge Dage været stærkt interesseret i sit Fag og var i Tidens Løb en meget benyttet Foredragsholder og Taler. Han er korresponderende Medlem af Norsk Farmasøytisk Selskab og af Finlands Apotekareforening. — R. 1927. DM. 1935. — Blyantstegning af Thomas Herløv Barfoed 1913 (Sundhedsstyrelsen).

A. Schæffer: De danske Apotekers Historie, III, 1933, S. 452 ff. Fi. Bhkedal-Barfod: Stamtavle over Slægten Barfod—Barfood—Barfoed, 1925, S. 36.

Poul Hauberg.

Barfoed, Lars Peter **(Per)** Theofil, 1890—1939, Journalist, Forfatter. F. 9. Juli 1890 i Blaahøj, Sønder Omme Sogn, d. 6. Sept. 1939 i Klampenborg, begr. i Ordrup. Forældre: Residerende Kapellan i Sønder Omme-Hoven, senere Sognepræst, sidst i Nørre Tranders, Hans Ulrik Møller B. (1862—1922) og Thyra Dagmar Juliane Margrethe Christine Petersen (f. 1864). Gift 6. Aug. 1915 i Randers med Anna Elisabeth Hansen Fusager, f. 24. Juni 1894 i Haslund, D. af Handelsgartner, senere Stadsfæstemand Hans Peter Andreas F. (1859—1927) og Adolina Kirstine Emilie Hansen (1861—1912).

Efter Præliminær- og Handelseksamen blev B. 1907 Journalist ved »Dagbladet Nordjylland«, 1908 ved »Horsens Avis« og 1911—12 ved »Berlingske Tidende«, vendte over »Randers Amts Avis« og »Vort Land« tilbage til »Nordjylland«, hvis Redaktør han var 1919—20, men kom 1921 atter til »Berlingske Tidende«, hvor han fra 1930 var Redaktionssekretær ved Aften-Udgaven og fra 1937 Medredaktør af »B. T.«. Fra Broderen Viggo B., som en kort Tid havde skrevet Vers i »Horsens Avis« under Mærket P. Sørensen-Fugholm, overtog han dette Pseudonym, der oprindelig skulde

minde om et bevidst Forbillede: Forfatteren Peter Fristrup og et af dennes Pseudonymer i »Klods-Hans«: P. Ferd. Vadum (jfr. Samlingen »Vadums Harpe«, 1912). B., der besad langt større versifikatoriske Evner og langt frodigere Humor end Fristrup, forsøgte først Genren 1921 i »Vore Herrer«, men overgik snart Forbilledet og skabte efterhaanden en fuldt ud original og virtuost behandlet Figur inden for dansk Humoristik (optrykt i »Digte af P. Sørensen-Fugholm« 1.—9. Samling (1923—39), sidste Samling med et Forord af Professor Victor Kuhr, gentaget i »Samlede Digte« (1939) sammen med en Efterskrift af Sønnen Mogens B.). Med Rette fremhævede Kuhr her de overraskende sproglige Nydannelser, de rigt varierede Versformer, den velberegnede, men tilsyneladende saa naive syntaktiske Ubehjælpsomhed, de overraskende Ordstillinger og sprælske Rim, den sikre Sprogfølelse og den lige saa sikre Musikalitet, altsammen baaret af en mild og klog Menneskelighed og et velgørende og befriende Lune. 1926—39 skrev B. endvidere de daglige »Bror Mika« Vers i »B. T.« og var endelig mangeaarig Medarbejder ved »Blæksprutten« og efter Axel Henriques' Død Medredaktør sammen med Tegneren Herluf Jensenius. I en halv Snes Aar var B. Medlem af Journalistforeningens Bestyrelse. — Tegninger af Alfr. Schmidt og H. Jensenius.

Fr. Birkedal-Barfod: Stamtavle over Slægten Barfod—Barfood—Barfoed, 1925, S. 125. Berl. Tid. 7. Sept. 1939 (af T. Vogel-Jøigensen).

Carl Dumreicher.

Barfoed, Viggo Andreas, f. 1895, Journalist, Forfatter. F. 31. Dec. 1895 i Hyllested, Djursland. Broder til Per B. (s. d.). Gift 31. Dec. 1920 i Nørre Tranders med Dina Rigmor Agnete Nielsen, f. 30. Marts 1896 i Hillerød, d. 12. Febr. 1930 i Kbh., D. af Maskinsnedker Søren Rasmus N. (f. 1874) og Maren Kristine Jørgensen (f. 1874).

B. blev Student 1913 fra Aalborg, men gik s. A. over i journalistisk Virksomhed ved »Horsens Avis«, 1917 ved »Aalborg Amtstidende«, 1918 ved »B. T.«, 1926 ved »Dagens Nyheder« og 1934 ved »Berlingske Tidende«. Allerede i Aalborg signerede han sine daglige Vers om Døgnets Begivenheder med det siden fastholdte Mærke »Ærbødigst —« og vakte snart saa stærk Opmærksomhed, at Hovedstadspressen knyttede ham til sig. Faa Aar efter havde hans altid vittige og velformede Vers, hans sjældne Evne til øjeblikkelig at finde en munter Synsvinkel og en overraskende Slutpointe og lige saa sjældne Evne til at more uden nogen Sinde at harme skabt ham en saa stor Vennekreds blandt Læserne, at

Redaktionen af »B. T.« halvvejs mod hans Villie 1921 kunde udsende et Udvalg af 15—1600 Vers fra de sidste tre—fire Aar, som allerede 1922 efterfulgtes af en ny Samling fra det paagældende Aar (22. Samling 1943, alle med Illustrationer af hans aandelige Tvillingbroder paa Humorens Omraade, Tegneren Herluf Jensenius). Denne enestaaende Indsats i dansk Journalistik har for længst gjort hans Mærke landskendt. Uden at synes tynget af den daglige Opgave har B. med forbavsende Oplagthed, utrættelig Opfindsomhed og frodigt Humør formaaet at belyse den komiske Side ved de mest forskelligartede Forhold og Personer, vist sund Dømmekraft og sikker Takt og dermed paa sin Vis ofte givet et værdifuldt Bidrag til Læsernes Skøn over Dagens og Vejens brogede Hændelser. Siden 1930 har B. endvidere leveret versificerede Kauserier til den danske Statsradiofoni og endelig skrevet en Række Operetteteksters og Viser til »Blæksprutten« m. m. — Tegninger af H. Jensenius, Otto Christensen og Gerda Ploug Sarp.

Studenterne 1913, 1938, S. 71. Fr. Birkedal-Barfod: Stamtavle over Slægten Barfod—Barfood—Barfoed, 1925, S. 136.

Carl Dumreicher.

Barr, Kaj, f. 1896, Orientalist. F. 26. Juni 1896 i Kbh. Adoptivforældre: Mekaniker Friederich Eduard B. (1840—1912) og Karen Frederikke Frederiksen (1856—1917). Gift 31. Jan. 1927 i Kbh. (b. v.) med Johanne Christiane Jacobsen, f. 22. Okt. 1900 i Kbh., D. af Overretssagfører Peter Edvard J. (1870—[x]933) og Dagmar Juliane Nielsen (1875—1936).

B. tog 1914 Adgangseksamen til Polyteknisk Læreanstalt. Efterhaanden tog sproglige Interesser Overhaand. For at studere Naturvidenskabens og Matematikkens Historie havde han selv lært sig Græsk og Latin. Artium fik han 1917. Allerede Aaret i Forvejen var han begyndt at følge Øvelser i Arabisk hos J. Østrup, og nu fortsatte han, medens han forberedte sig til Magisterkonferens i klassiske Sprog, Beskæftigelsen med orientalske Sprog og alm. Sprogvidenskab. Han deltog i Undervisningen hos Buhl og Østrup, Arthur Christensen, Dines Andersen, Ravn og Holger Pedersen, senere hos Poul Tuxen. Ogsaa Kurt Wulffs Undervisning har været af megen Betydning for ham. 1925 bestod B. Magisterkonferensen i klassisk Filologi. I de følgende Aar fortsatte han som Medhjælper hos Dr. Ada Adler det Arbejde paa Udgivelsen af græske Leksikografer, som han allerede forud havde paabegyndt efter A. B. Drachmanns Tilskyndelse. Arbejde med Kollationering af græske Haandskrifter for Drachmann førte ham 1927 til Firenze.

Imidlertid koncentrerede han mere og mere sin Interesse om den iranske Filologi, hvis forskellige Discipliner han studerede dels i Kbh., dels i Gottingen, hvor han 1927—31 hvert Aar tilbragte nogle Maaneder for at nyde godt af F. G. Andreas' inciterende Undervisning. 1935 var han i London og Paris, navnlig for at studere sakiske Haandskrifter. S. A. blev han Lektor i klassiske Sprog ved Kbh.s Universitet.

Udpræget sproglig indstillet er B. naaet saa langt, at han i vidt Omfang behersker alle de gamle og nyere iranske Sprog- og Dialektomraader foruden de øvrige orientalske Idiomer, hvortil Studiet af den sproghistoriske Udvikling i Iran kræver Kendskab. Det er dog navnlig Old- og Middeliransk, der har taget hans Interesse fangen. Efter Opfordring fra tysk videnskabelig Side paatog han sig Udgivelsen af de sprogligt og skrifthistorisk overordentlig vigtige Brudstykker af et Pehlevi-Psalter, som Andreas ikke inden sin Død havde naaet at faa besørget. Nu fremkom Publikationen i »Sitzungsberichte der Preuss. Akad. d. Wiss.« 1933. Glossaret bygger vel paa Andreas' Materiale, men er helt selvstændig behandlet. Det blev atter Andreas' efterladte Optegnelser, der kom til at danne Grundlaget for B.s næste Arbejde, idet han i 1. Bd. (1939) af »Iranische Dialektaufzeichnungen aus dem Nachlass von F. C. Andreas« overtog Behandlingen af de kurdiske Dialekter. Her forelaa kun Andreas' ikke særlig omfattende og sparsomt kommenterede Optegnelser. Hele Behandlingen skyldes B.; det er en Undersøgelse af kurdiske Sprogforhold, som sigter langt videre end til det i Optegnelserne givne Stof. Af mindre Arbejder maa nævnes hans Bemærkninger om to Pehlevi-Ligaturer i Festskrift til Grierson (»Bulletin of the School of Orient. Studies«, 1936), det hidtil bedste Forsøg paa Løsning af et omstridt gransk Problem, og hans »Bidrag til sigøjnerdialekternes grammatik« i Skriftet »In Memoriam Kr. Sandfeld« (1943). B. har tilrettelagt Facsimile-Udgaven af Universitetsbibliotekets ældste Avesta-Haandskrifter (»Codices Avestici et Pahlavici Bibliothecae Universitatis Hafniensis«, VII—XII, 1937—44). — 1941 holdt B. efter Indbydelse fire Forelæsninger over iranske Emner ved Lunds Universitet.

Arthur Christensen.

Basse, Niels, f. 1888, Direktør for Det danske Hedeselskab. F. 7. Nov. 1888 i Blegind. Forældre: Forpagter, senere Gaardejer Marius Mikael Nielsen B. (1862—1927) og Mogensine Kristoffersen Krarup (1863—1931). Gift 7. Nov. 1917 i Viborg med Sigrid Kirstine Dorthea Schram, f. 13. Jan. 1895 i Viborg,

D. af Købmand Louis Henrik Angell S. (1854—1920) og Elna Kirstine Ulrikke Bohn Rasmussen (1866—1928).

B. blev Landbrugskandidat 1910 og blev, efter en kort Tid at have været Assistent ved Lyngby Forsøgsstation, ansat ved Det danske Hedeselskab, hvor han blev Distriktsbestyrer for Viborg Distrikt 1916, Afdelingsleder for Mose- og Engafdelingen 1918 og Direktør for Selskabet 1943. Fra 1918 underviste han i en Aarrække i Grundforbedring ved Asmildkloster Landbrugsskole, og 1924 udgav han Lærebogen »Grundforbedringsarbejder samt Mose- og Engkultur«. 1926 blev han Medredaktør af Hedeselskabets Tidsskrift«, hvori han har skrevet Afhandlinger om Grundforbedringsemner, særlig vedrørende Kultivering af Mose og Klægjorder, Engvanding og Hedeopdyrkning. Et betydeligt Arbejde har han udført for Hedeopdyrkningen, navnlig som Leder fra 1932 af den faglige Virksomhed under Selskabet Hedebruget, hvor han fra s. A. har været Medlem af Bestyrelsen og Forretningsudvalget. 1937 blev han Direktør for Aktieselskabet Jydsk Landvinding. Ogsaa paa anden Maade har B. taget Del i det landøkonomiske Arbejde, bl. a. fra 1918 som Medlem af Bestyrelsen for Viborg Amts landøkonomiske Forening. — R. 1941. *Aksel Milthers.*

Bech, August Villads, f. 1879, Landmand. F. 16. Aug. 1879 paa Engelsholm. Forældre: Godsejer Carl B. (s. d.) og Hustru. Gift 19. Okt. 1906 i Kbh. (Holmens) med Thora Margrethe Reisz, f. 1. Jan. 1883 i Køge, Adoptivd. af Professor, senere Konferensraad Carl R. (s. d.) og Hustru.

B. blev Landbrugskandidat 1902, fik Tillægseksamen i Planteavl 1904 og var Ejer af Elkærholm ved Kolding 1906—14. Et Aar virkede han i Røde Kors' Tjeneste ved det russiske Kartotek, var ansat i Landmandsbanken 1915—17 og overtog 1917 Forpagtningen af Vallø Hovedgaard. Desuden var han Ejer af Engelsholm med Nørupholm 1920—23 og Medejer af Gødding Mølle 1920—30. B. har altid taget levende Del i det landøkonomiske Foreningsliv; han var Medlem af Bestyrelsen for Kolding Herreds Landboforening og Formand for dens Planteavlsudvalg 1910—14, Formand for Planteavlsudvalget i Præstø Amts Landboforening 1926—39 og denne Forenings Formand fra 1939. Sin betydeligste Indsats har han ydet ved Organiseringen af de større Landmænd i Centralforeningen af Tolvmandsforeninger og større Landbrugere i Danmark, hvor han var Næstformand fra Foreningens Stiftelse 1923 til 1926, Formand 1926—42 og udnævntes til Æresmedlem 1942. Med sin Sagkundskab, sit Initiativ og sin elskværdige For-

handlingsform uden Iagttagelse af yderliggaaende Standpunkter har han haft en betydelig Andel i Foreningens stigende Indflydelse som Varetager af det store Landbrugs Interesser. B. er dog ikke ensidigt Storlandbrugets Mand; særlig inden for Landhusholdningsselskabets Bestyrelse, hvor han blev Medlem 1933, har han været en virksom Deltager i Arbejdet for Landbrugets almindelige Fremme, og 1943 valgtes han til Præsident i Selskabet efter Godsejer, Dr. med. K. A. Hasselbalch. B. var Medlem af Landarbejderkommissionen 1938 og blev s. A. Medlem af Statens Redskabsudvalg og af Dansk Brandværns-Komité. Endvidere er han bl. a. Medlem af Bestyrelsen for Landsforeningen Faareavlens Fremme fra 1941, Auktionsraadet for Kbh.s Grønttorvsauktioner og Næstformand i Bestyrelsen for Dansk Frøavls Kompagni og Markfrøkontoret (Trifolium). I det danske Hjælpearbejde for det finske Folk har han været meget aktiv som Landbrugets Repræsentant i Finlandshjælpens Arbejds- og økonomiske Udvalg 1940—42 og Medlem af Bestyrelsen for Dansk-Finsk Forening fra 1943. — R. 1933. DM. 1940. — Barneportræt af H. Olrik 1884.

Nationaltidende og Politiken 16. Aug. 1939. Landet 17. Dec. 1942. Berl. Tid. 11. Dec. 1943. *Aksel Milthers.*

Becker, Carl Henrik **Knuth,** f. 1891, Forfatter. F. 21. Jan. 1891 i Hjørring. Forældre: Købmand Johan Heinrich B. (1844—1924) og Sophie Margrethe Henriette Dittmann (1860—1921). Gift med Mette Pedersen Wittrup, f. 18. Juli 1898 i Linderum, D. af Landbruger Kresten P. (1865—1908) og Johanne Wittrup Pedersen (1866—1944).

B. voksede op i et strengt indremissionsk Milieu og følte sig tidligt i Modsætning til sine Omgivelser. Denne Disharmoni fik et konkret Udtryk, da Drengen blev sendt paa Opdragelsesanstalten Holsteinsminde. Som ungt Menneske prøvede B. de forskelligste Bestillinger, før han efter sin Faders Død overtog dennes Forretning som Landbrugsmaskinhandler i Hjørring. Fra 1934 ejer han Gaarden Vaar ved Løgstør. 1916 debuterede han i Litteraturen med »Digte« — en temmelig traditionel Versebog, der ikke røbede dybere Særpræg. Langt mere personlige i Tonen virker Digtsamlingerne »Silhuetter«, I—III, som udkom 1921—28. Indholdet er her ungdommeligt revolutionært med Front mod Militarismen, Konservatismen og den borgerlige Moral. I artistisk Henseende kan disse Digte virke noget kantede, men de rummer en elementær Følelsesstyrke, der gør Indtryk. Det indignerede polemiske Tidsdigt, der udspringer af

en Protest mod Omgivelsernes Tryk, har i B. faaet en ny værdifuld Repræsentant. Et enkelt Skuespil fra 1922, »I som præker«, adskiller sig i Tendensen ikke fra de aktuelle Digte.

B. fik sit kunstneriske Gennembrud 1932, da han udsendte Romanen »Det daglige Brød«. Den er tydelig nok bygget op paa selvbiografiske Elementer, men bliver aldrig uvedkommende privat i Tonen. Hovedpersonen, Drengen Kai Gøtsche, maa utvivlsomt betragtes som B.s alter ego. Ogsaa han vokser op i Vendelby, o: Hjørring i et indremissionsk Hjem, hvor den fantasibegavede og følsomme Dreng hurtigt kommer i et Modsætningsforhold til Milieuet. Den religiøse Fader og den ret egocentriske Moder er ude af Stand til at forstaa Sønnen. Resultatet bliver, at Kai mod Slutningen af Bogen bliver sendt paa Opdragelsesanstalten Sjællandsgave, o: Holsteinsminde.

1934 fortsatte B. sit selvbiografiske Værk med »Verden venter«, I—II, som vakte voldsom Opsigt, da det udkom. Angrebet paa en ældre Tids forældede Opdragelsesmetoder satte Sindene i Bevægelse og foraarsagede endeløse Polemikker og Diskussioner i Dagspressen. I Midtpunktet staar den psykologiske Skildring af Børnenes spontane Livsytringer i de hemmede Omgivelser. I de *efterfølgende tre Bind »Uroligt Foraar« 1Q38—3g fører B. sin* Hovedperson frem til hans tyvende Aar. Her ligger Hovedvægten paa Skildringen af Kais Pubertetskriser og af hans miserable Soldatertid.

Det er vanskeligt at fælde en endelig Dom om dette selvbiografiske Værk, før det er afsluttet. Men det kan allerede nu siges med Sikkerhed, at de udkomne Bind har placeret B. i Forgrunden af moderne dansk Litteratur. Af Natur og Anlæg er han Epikeren inden for sin Generation, den utrættelige Arbejder, der ikke viger tilbage for at behandle vældige Stofmasser. Med stor Sikkerhed opererer han med et Utal af Personer og Situationer uden nogen Sinde at tabe Traaden. Værket om Kai Gøtsche kan momentvis virke trættende ved det Mylder af Detailler, det rummer. Gentagelser kan naturligvis heller ikke undgaas i et Arbejde af denne Karakter. Men den psykologiske Dybdeboring er saa usædvanlig, at den opvejer de enkelte Mangler, der klæber ved Værket. Ved Hjælp af Hukommelse og Intuition er det lykkedes B. at give et nuanceret Billede af et overfølsomt Barn, der efter utallige smertefulde Kriser endelig bliver voksent.

B. er Repræsentant for en ny Naturalisme og Saglighed i Litteraturen. Som litterære Forbilleder har han nævnt Navne som Aakjær, Skjoldborg, Bergstedt og Martin Andersen Nexø. Der er

i hans Digtning en Bestræbelse for at bringe Litteraturen i en mere intim Forbindelse med Hverdagen og alle dens Problemer. Han elsker at vise sine Personer i det produktive Samspil mellem dem og deres Arbejde. Romanerne om Kai Gøtsche giver Læseren Indblik i de mest forskelligartede Milieuer, der alle er opfattet med en minutiøs Fortrolighed i Detaillen. B. har Sans for Sprogtonens stærke indbyrdes Afvigelser i de kontrasterende sociale Lag. Han har Øre for den individuelle Jargon og er ikke saa lidt af en Sprogkunstner. Han besidder ogsaa en betydelig skikkelsedannende Evne. Portrætterne af Kais Familie, den strengt religiøse Fader, det er gaaet socialt tilbage for, den frodige, men noget egoistiske Moder og den helt igennem menneskelige Bedstemoder er indtrængende Karakterstudier. B.s Fortælleteknik er derimod svagere af Karakter. Den klart og sindrigt gennemførte Komposition er ikke hans Sag. Det skorter paa Koncentration og Økonomi i Dispositionen af Stoffet. Til Gengæld er han en af de faa i den hjemlige Nutidsdigtning, der har det store episke Aandedrag. Som Samfundsskildrer hører B. til det yderste Venstre. Han nærer en udpræget Mistillid til Samfundets Overklasse og Øvrighedspersoner. Hele hans Produktion er samtidig gennemsyret af antiklerikale og antimilitaristiske Elementer. Som Pædagog gaar han ind for mere Tolerance og Frihed i Undervisningsformerne. I sin uforsonlige, stejle Holdning til Tidens brændende Problemer kan han bringe den unge Henrik Pontoppidan i Erindring.

Tegning af Johannes Nielsen 1941, af Otto Christensen 1944.

Jul. Bomholt: Moderne Skribenter, 1933. Cai M. Woel: Troubadourer, 1934. Samme: Tyverne og Tredivernes Digtere, I, 1941, S. 33—45. Orla Lundbo i Mandens Blad April 1942. Paul la Cour i Tilskueren, 1934.

Niels Kaas Johansen.

Bendix, Hans, f. 1898, Tegner. F. 19. Jan. 1898 i Kbh. Forældre: Grosserer, kgl. Hofmanufakturhandler Louis B. (1860—1923) og Wilhelmine (Minna) Petersen (1866—1925). Gift 2. Marts 1925 i Kbh. (b. v.) med Karen Sophie Petersen, f. 27. Nov. 1900 i Esbjerg, D. af Maskininspektør Johan P. og Kirstine Andersen.

Efter i nogen Tid, efter sin Faders Ønske, at have uddannet sig som Modetegner i Paris og efter 1914—18 at være oplært i Manufakturbranchen i Kbh. og London begyndte B. for Alvor at arbejde som Tegner. Han har væsentlig uddannet sig videre paa talrige Rejser, bl. a. i Italien 1927, Algier 1928, Sydamerika

1929, Rusland 1930, Marokko 1931 og Amerika 1939 og atter fra Nov. 1940 (New York); har næsten aarlig i Perioden 1916—40 været i Paris. Han har deltaget i en lang Række Udstillinger, bl. a. Kunstnernes Efteraarsudstilling 1922—25, Nordisk Grafik 1925, Grønningen 1928—30, 1936—40 og 1942, Forum 1929, Litografisk Kunst s. A., Grønningentegnernes Udstilling i Aarhus 1935, Fyns Forum 1940 og Kunstmuseets Tegningudstilling 1940—41. Han har afholdt Separatudstillinger Febr. 1923 og Juni 1935 samt i Kunstforeningen 1940. Størsteparten af B.s Produktion findes i »Social-Demokraten«, hvor han virkede som fast Tegner 1922—40; desuden har han leveret Bidrag til en lang Række Tidsskrifter o. 1., f. Eks. »Blæksprutten«, »Aandehullet« 0933—34), Grønningens Katalog og »Tegnerier« (1937, 1939—4*)- Karakteristiske Udvalg af hans Tegninger findes bl. a. i Samlingerne »H.B.s Tegninger« (med Tekst af Poul Henningsen og Chr. Rimestad) 1928, »Humør. 100 Tegninger« (med Tekst af Otto Gelsted) 1933 og »Tegninger« (fra »Social-Demokraten«s »Søndag« med Tekst af Preben Wilmann). Han har skrevet og illustreret Rejsebøgerne »Paradisiske Døgn« (1929) og »Med Ryggen til Europa« (1939) og har desuden udført talrige Bogillustrationer bl. a. til »Casanova« 1941 samt Litografier og Plakater.

B.s Kunst har, paa godt og ondt, et stærkt journalistisk Præg. Hans kosmopolitiske Overlegenhed og kaadt persiflerende Humor er parret med en ikke ringe Kultur, hvad der kommer ham til gode, ikke mindst naar han, hvad han ofte gør, bevæger sig inden for en stærkt sensuelt betonet Emnekreds. Karakterskildring er for B. ensbetydende med Karikatur, og han har i sit Blads Spalter udleveret de politiske Personligheder, der forekom hans ubetinget frie Livssyn reaktionære og kulturfjendske, aldeles skaanselløst. Mere menneskeligt følte og betydeligere rent grafisk er hans talrige Skildringer af Scenekunstens Dyrkere (Gerda Madsen, Liva Weel m. fi\). Den samme journalistiske Behændighed, galliske Verve og Evne til i faa Rids at tegne en Situation og en Atmosfære udmærker hans Rejsebøger. B.s Kunst er en stadig Kredsen om Kvinden som Kønsvæsen, og med en fantasifuld Variationsevne og ungdommelig Friskhed, der ikke er sløvet ved Gentagelsen, har han utrætteligt beruset sig i Motivets Skønhed og fæstnet det til Papiret i en Streg, som uden dybere kunstneriske Ambitioner virker bestikkende ved sin pikante Ynde, forslagne Paagaaenhed og muntre, hemningsløse Livsappetit.

Lars Rostrup Bøjesen.

Bendixen, Hans Christian, f. 1897, Veterinær. F. 12. Juli 1897 i Bredsten. Forældre: Snedkermester Hans Andreas B. (1869—1942) og Sofie Hedevig Kristensen (1870—1939). Gift 6. Juni 1925 i Kbh. (Frederiksholm) med Bertha Eleonora Emilie Eggertsen, f. 19. Juni 1895 i Kbh., D. af Pottemager paa Frederiksholms Teglværk og paa Porcelænsfabrikken »Norden« Hans E. (f. 1859) og Emma Kristina Bergstrom (1859—1922).

B. blev som ganske ung sat til Landvæsenet. Han fik her Interesse for en Dyrlæges Gerning, og efter at have taget Alm. Forberedelseseksamen begyndte han 1916 Veterinærstudiet, som han fuldendte 1921. Efter forskellige Vikariater i Norge fik han 1922 Assistentstilling hos Dyrlæge R. Rasmussen, Faaborg. Det blev en for hans faglige Udvikling meget frugtbar og god Tid hos denne kendte, dygtige Dyrlæge, i hvis omfattende Virksomhed der var rig Anledning til alsidig Orientering baade i store Praksisforhold og ved Kødkontrol. 1923 blev B. Assistent ved Veterinær- og Landbohøjskolens medicinske Klinik og Forsøgslaboratoriets bakteriologiske Afdeling, hvor Professor O. Bang var Chef. Det eksperimentelle Forskningsarbejde greb ham i den Grad, at han forblev i Stillingen til 1935. Fra denne Periode foreligger Arbejder (offentliggjort bl. a. i Maanedsskrift for Dyrlæger, XXXVIII, 1926—27 og XLI, 1929—30, og i Festskrift til Bernhard Bang, 1928) om Undersøgelser over Skimmelsvampeinfektioner og deres Rolle som Kastningsaarsag hos Kvæget, et fortjenstfuldt Arbejde, der førte til videregaaende Forsøg i Samarbejde med N. Plum ved Serumlaboratoriet. Paa Højskolens Rejsestipendium foretog B. 1931 en Studierejse til Tyskland, Schweiz, Holland og England. Navnlig et længere Ophold ved Reichsgesundheitsamt, Berlin, under Dr. Zeller blev betydningsfuldt for hans veterinærbakteriologiske Uddannelse. Foruden Assistentgerningen ved Højskolen varetog han 1923—34 Stillingen som Dyrlæge ved Kbh.s Kommunes Kødkontrol. B.s alsidige Uddannelse kvalificerede ham 1935 til Professoratet i Veterinær Bakteriologi, Kødkontrol, Mælkekontrol og Veterinær Parasitologi. Kun kort Tid kom han til at virke i denne Gerning, idet han i Sept. 1937 ved Professor O. Bangs pludselige Død overtog Professoratet i Speciel Patologi og Terapi samt Forstanderstillingen ved den medicinske Klinik. B.s seneste Arbejder har især været sat ind paa to vigtige Felter, hvor der stiles mod et virksomt organiseret, overkommeligt Bekæmpelsesarbejde: Yversygdomme hos Kvæget (specielt Streptokokinfektionerne) og Brucellosestudier, hvor B. (til Dels i Samarbejde med O. Bang og J. Ørskov) har søgt Klaring paa infektionspatologiske og infektionsmekaniske Spørgs-

maal (Højskolens Aarsskrift 1943 og Medlemsblad for den danske Dyrlægeforening 1939 og 43). 1939 foretog B. en Studierejse til U. S. A. - R. 1939.

Jørgen Bender-Petersen: Hans Andreas Bender, hans Slægt og Efterkommere, i 30 m. *TT- ▷ ••*

Hj. Friis.

Benny, se Cohn, Benny (XXVII, S. 156).

Bentzen, Aage, f. 1894, Teolog. F. 13. Dec. 1894 i Ordrup. Forældre: Trafikassistent i Charlottenlund, senere Stationsforstander paa Frbg. Gotfred B. (1867—1937) og Thora Amalie Ludvig (1862—1940). Gift 29. Maj 1923 i Kbh. (Simeons) med Edit Augusta Smith, f. 11. Juli 1897 i Kbh., D. af Ingeniør Jens Peter Martin Henrik S. (f. 1866) og Emilie Augusta Leisner (1869—1938).

B. blev Student 1913 fra Frbg. Gymnasium og cand. theol. 1919. I sin Studentertid havde han 1918 faaet Accessit for en teologisk Prisopgave. 1921—23 foretog han Studierejser til Tyskland og England, blev efter en Konkurrence Docent i det Gamle Testamente ved Kbh.s Universitet 1923 og udnævntes til Professor J. C.Jacobsens Efterfølger i Faget 1929. Efteraaret 1924 studerede han i Palæstina som Medlem af Deutsches evangelisches Institut flir Altertumswissenschaft des heiligen Landes. — Af hans omfangsrige Produktion skal fremhæves »Den israelitiske Sabbats Oprindelse og Historie indtil Jerusalems Erobring Aar 70 e. Kr.« (1923) (fra Konkurrencen om Docenturet), »Jahves Gæst, Studier i israelitisk Salmedigtning« (1926), »Die josianische Reform und ihre Voraussetzungen« (1926), »Jahves Tjener« (1928), »Det Gamle Testamente. Tre Foredrag« (1929), »Israels Historie« (1930), »Studier over det zadokidiske Præsteskabs Historie« (Univ. Progr. Nov. 1931), »Forelæsninger over Indledning til de gammeltestamentlige Salmer« (1932), »Omkring Bibelhistorien. Seks Foredrag« (1933), »Anti-Kaper« (1933), »Daniel« (1937, i »Handbuch zum Alten Testament«, udg. af O. Eissfeldt), »Finder vi Kristus i det Gamle Testamente?« (1938), »Danielsbogens Aktualitet« (1938), »Fortolkning til de gammeltestamentlige Salmer« (1939), »Indledning til det Gamle Testamente« (1941), »Prædikerens Bog« (1942), »Hverdagsliv og Gudstjeneste. Gammeltestamentlig Arkæologi« (1943, i »Haandbog i Kristendomskundskab«, II), »Helgen eller Højforræder« (1943), »Jesaja« (II, 1943). Alle hans Arbejder vidner om usædvanlig stor Belæsthed. I Spørgsmaalet om Kilderne til Mosebøgerne slutter han sig nærmest til den Wellhausen'ske Opfattelse, som ogsaa Buhl og J. C. Jacobsen har været Tilhængere af her

hjemme. Hans Arbejder vedrørende Salmerne viser ham derimod som Elev af den yngre religionshistoriske Skole; her mærker man betydelig Paavirkning fra Mowinckel og Johs. Pedersen. Paa andre Felter igen har han udformet sin egen Opfattelse af Problemerne; det gælder f. Eks. det vigtige Spørgsmaal om Josijas Reformation, der efter B. er udgaaet fra Landpræsterne. — I en Aarrække har han undervist i Religion paa Vestre Borgerdydskole, Metropolitanskolen, Blaagaards Seminarium og har udgivet flere Lærebøger i Religion til Skolebrug. Han var Medlem af Undervisningsministeriets Udvalg angaaende Skolebøger 1930—33 og af Kommissionen vedrørende seminarieuddannede Læreres Adgang til Universitetet (1941—43). Han var Formand for Frbg. K. F. U. M. 1923—26 og har været Medlem af Sommermødekomiteen for kristne Gymnasiastmøder siden 1933. — R. 1939.

Studenterne 1913, 1938, S. 222 f. *E. Hammershaimb.*

Bentzen, Axel, f. 1893, Maler. F. 9. Juli 1893 i Kbh. Forældre: Forretningsfører Johan Peter B. (1857—1931) og Anna Johanne Andersen (1859—1931). Gift 30. April 1920 i Rom med Mariafrancesca Nurzia, f. 7. Febr. 1900 i Rom, d. 5. Juni 1926 i Kbh., D. af Kaptajn Giuseppe N. (d. 1921) og Maria Intrieri (d. 1942).

Fjorten Aar gammel blev B. sat i Lære hos Malermester Øigaard, Kbh., men opgav efter halvtredie Aar Malerfaget og er i øvrigt Autodidakt. Han indsendte i en halv Snes Aar forgæves Billeder til Charlottenborg og Kunstnernes Efteraarsudstilling; begge Steder debuterede han først saa sent som 1922. Han var Gæst paa Den frie Udstilling 1927—29, Medlem 1930—38, derefter fra 1939 Medlem af Grønningen. B.s Kunstsans blev i Barndommen næret ved Besøg med Moderen paa Udstillinger og Museer; efter Skoletid gik han ofte paa Kunstmuseet og kopierede i Blyantstegninger Billeder i den italienske og hollandske Samling. Fra Aarene 1914—20 kendes en Del Arbejder af ham, navnlig Portrætter, hvor Indflydelse fra norsk Kunst gør sig gældende. 1919 rejste han første Gang til Italien, hvortil han knyttedes med stærke Baand gennem sit Ægteskab; han opholdt sig lige indtil 1939 hvert andet Aar i Italien; det var ikke den klassiske Kunst, der drog ham, men den nye Natur og hele det myldrende Folkeliv. Kun meget faa Billeder fra Italien er bevaret, deriblandt »Ægypterinde paa Balkon« (1920), der synes paavirket af Matisse, hvilken Kunstner han dog først senere lærte at kende gennem Arbejder i Tetzen-Lunds Samling og paa Kunstmuseet. Paris besøgte han 1937 og har ikke

ellers rejst. — T925 er et Mærkeaar i B.s Udvikling; som Rekonvalescent malede han det Aar det smukke Foraarsbillede »Fra Hospitalshaven« og Portrættet af en af sine Medpatienter »Drømmeren« (Maribo Museum). Et fint Anlæg for Figurmaleriet havde han vist i Portrættet af den syge Hustru (1923), og han fortsatte med »Den Blinde« (1925, Tønder Museum), »Jolanda« (1926), »Selvportræt« (s. A.), »Dreng ved et Bord« (1935) og flere udmærkede Arbejder efter nøgen, kvindelig Model. En ukonventionel Opfattelse af Motivet i Forbindelse med en stor Udtryksfuldhed i Komposition og Farve, ofte med Afskygninger af Blaat som dominerende Element, præger hans Billeder fra Kbh. som »Svineryggen« (1928), »Platanvej« (1929), »Søndermarken« (1930), »Ved Søpavillonen« (1931), »Fra Grønningen« (1936, Aarhus Museum) og de for ham saa karakteristiske Billeder fra danske Landeveje og solede Vinduesbilleder med Blomster i Karmen og Blæst i Gardinet (bl. a. et i Kunstmuseet, 1934). Paa Bestilling af Ny Carlsbergfondet udførte han 1930 en Række Arbejder til Udsmykning af Kommuneskolen i Vigerslev Allé, Kbh., med Landskabsmotiver fra Valby og Omegn, af større Format end han plejede at bruge, men i øvrigt af samme maleriske Holdning. — B. har haft flere Separatudstillinger, bl. a. i Kunstforeningen, Kbh., 1938, og deltaget i Forum- og Rundskueudstillingen (1929 og 1936), Sommerudstillingen, Kunstmuseet, 1941, »Mit bedste Kunstværk«, sst., s. A., og i flere udenlandske Udstillinger, bl. a. Biennalen 1934. Fyldigst er han repræsenteret i Aage Dyssegaards Samling, Birkerød. — B. har modtaget Hartmanns Legat 1928 og 1930 samt Eckersbergs Medaille 1930 (for »Søndermarken«). — Adskillige Selvportrætter.

Kai Borchsenius: Axel Bentzen (Vor Tids Kunst, Nr. 23), 1937.

Poul Uttenreitter.

Bentzon, Henrik, f. 1895, Skuespiller. F. 5. Maj 1895 i Bergen. Forældre: Skibsfører Heinrich Thomsen B. (1846—1905) og Dina Cathinka Norstrand (1858—1930). Gift 28. Juni 1927 i Taarbæk med Teaterdirektrice Betty Nansen (1873—1943, s. d.). Ægteskabet opløst.

B., som tilbragte sin Barndom i Bergen, blev 1913 Student fra Sorø og tog n. A. Filosofikum. Han studerede Jura, men naaede ikke Embedseksamen. Ved »Genboerne«s 75 Aars Jubilæum som Studenterkomedie (Casino, 1919) røbede han komisk Talent i Løjtnant von Buddinges Rolle, og 1921 blev han op-

taget i Det kg]. Teaters Elevskole. 12. Jan. 1924 debuterede han som Eilert Løvborg i »Hedda Gabler« paa Betty Nansen-Teatret, der med enkelte Afbrydelser (bl. a. 1933—34 Dagmarteatret) blev hans Scene til Direktricens Død 1943, og hvor han udførte et Hovedrepertoire. I komiske Karakterroller (Landlægen i »Pas paa Malingen«), Lystspilfigurer (den adelige Tigger v. Frankenstein i »Hvis jeg havde Penge«) og Fantasi typer (Johannes i »Ordet«; Professor Krater i »I Brændingen«) viste han sit kunstneriske Vingefang; han var i disse Opgaver helt paa Højde med Digtningen. B. har mere maskulin Myndighed, Lune og grotesk Fantastik end Udtryk for Lyrik. Han kan naa det fuldendte som Manden i lurvede Klæder, der selv tror paa sine Fraser, men mangler Glød, naar han er Romantiker i Ridderskrud. Sproget er præget af hans norske Oprindelse, der giver Diktionen en ejendommelig haard Tone. Han var Fru Nansens Partner i mangfoldige Skuespil og deltog med hende i Gæstespil i Norge, Sverige og Paris (Osvald i »Gengangere«). Senere er Else Skouboe hans Hovedmedspiller f. Eks. i »Morgen, Middag og Aften« og »Amfitryon 38«. — Ingenio et årti 1938.

Fr. Schyberg: Ti Aais Teater, 1939. *Robert Neiiendam.*

Bentzon, Jørgen Liebenberg, f. 1897, Komponist. F. 14. Febr. 1897 i Kbh. Forældre: Landinspektør, senere Etatsraad Povl B. (s. d.) og Hustru. Gift 1° 25. Febr. 1922 i Hellerup med Michala Johanne Weis, f. 9. Dec. 1899 i Kbh., D. af Kontorchef, senere Departementschef A. P. W. (s. d.) og Hustru. Ægteskabet opløst. 2^0 15. Marts 1940 i Hørsholm (b. v.) med Karen Nielsen, f. 8. Febr. 1915 paa Frbg., D. af Ingeniør Sigurd N. (f. 1885) og Anna Marie Kirstine Bram (f. 1886).

Aaret efter, at B. var blevet Student (1914 fra Schneekloths Skole), blev han, der allerede da havde komponeret ungdommelige Klaversonater, Elev af Carl Nielsen, som kom til at udøve den betydeligste Indsats i Udformningen af B.s meget specielle musikalske Begavelse. Efter at have taget juridisk Embedseksamen 1920 opholdt B. sig et halvt Aar i Rom, hvor han bl. a. studerede Klaver, inden han kom paa Konservatoriet i Leipzig, hvor han rationelt studerede Komposition under Karg-Elert. Fra Leipzigtiden stammer B.s første udgivne Kompositioner: nogle Variationer for Klaver Op. 1 — til Dato B.s eneste Arbejde for Soloklaver — og Op. 2, Divertimento for Strygetrio. Med dette Arbejde aabner B. den Række Værker for forskellige Instrumentalensembler, hvori hans

særprægede Tonesprog har fundet sin rigeste Udfoldelse. B.s Produktion kan deles i Grupper, der karakteriseres af de forskellige Problemer af formal og klanglig Art, han har stillet sig, og som han efterhaanden arbejder sig fri af og derefter forlader. Han har saaledes skrevet fem Strygekvartetter, men den sidste er fra 1928; derefter følger Rækken af Kammerkoncerter, aabnet med »Symfonisk Trio«, Op. 18 (1929) og foreløbig sluttet med Klarinetkoncerten Op. 39 (1941), tre Raccontoer (Kammermusik for Blæsere og Strygere), fire Koncertinoer for Soloinstrument og letspilleligt Instrumentalkor, Mikrofoni Nr. 1 (Baryton og Soloinstrumenter) og ind derimellem nogle meget interessante Værker for Soloinstrument — Etude rhapsodique for engelsk Horn, Variationer for Soloklarinet, Variationer for Solofagot og »Fabula« for Solo Viola. Fra de senere Aar er ogsaa Værker for Orkester, fremadskridende fra specielle Kammerorkesterformer til det moderne Symfoniorkester (Variationer over Lave og Jon, Op. 17, 1928), Ouverture »Photomontage« Op. 27 (1934), Sinfonia seria og buffo °P- 33 °g 35 (i937 °g 39) °g Dickenssymfoni Op. 37 (1940), endelig nogle faa Sange med Klaver og mange Korsange, som er blevet meget sungne. 1937 komponerede B. »En romersk Fortælling« for Soli og Kammerkor med Klaverledsagelse Op. 32 med Tekst efter Petronius, og dette vittige og sikkert pointerede Værk kan maaske betragtes som en Forstudie til hans 1943 fuldførte Opera »Saturnalia«. — I al B.s Musik gør sig en mærkelig Dualisme gældende mellem et absolut moderne Tonesprog og en dybt lyrisk Indstilling; i den finder Periodens musikalske Brydninger sin skarpeste Eksponent, og den spænder fra den mest konsekvente Artisme til bevidst Popularisering af den moderne Stil, og netop denne intelligensprægede Arbejdsmaade i Forbindelse med stor musikalsk Opfindsomhed betinger, at B. maa regnes mellem sit Slægtleds betydeligste Komponister, idet han for sit Væsens Forening af Ironi og Vid med stor Følsomhed har fundet sin Form i en Musik, hvis Middel og Maal er den ekspressive Polyfani. — Efter sin Hjemkomst fra Leipzig fik B. Ansættelse i Justitsministeriet, og siden 1933 har han været Protokolsekretær i Højesteret. 1929—30 foretog han paa det Ancker'ske Legat en Studierejse til Spanien, Frankrig og Tyskland, hvor han navnlig blev optaget af Folkemusikskole-Tanken, hvad der satte sig dybe Spor, baade i en Række Kompositioner og i praktisk Arbejde i Sagens Tjeneste. B. har i en lang Række Artikler — fortrinsvis i »Dansk Musik Tidsskrift« — bidraget væsentligt til Klarlæggelse af den moderne Musiks Stilling i Danmark. Han var Formand for Ny Musik 1927—30, Næst-

formand i Dansk Tonekunstnerforening 1934—36 og er Formand for de danske Folke-Musikskoler fra 1937.

E. Abrahamsen i Dansk Musiktidsskrift, II, 1926—27, S. 161—71, 191—98, °' '

Richard Hove.

Benzon, Bøje, f. 1891, zoologisk Forskningsrejsende, Fabrikejer. F. n. Aug. 1891 i Ordrup. Forældre: Apoteker, Fabrikejer Alfred B. (s. d.) og Hustru. Gift 2. Maj 1920 i Maribo med Else Nielsen, f. 27. April 1895 paa Binnitze, D. af Godsejer Axel Valdemar N. (1862—1933) og Anna Vilhelmine Tidemann (1870—1937).

Efter at have taget Studentereksamen 1909 fra Gammelholms Skole uddannedes B. i Overensstemmelse med Slægtens Traditioner som Farmaceut og blev 1915 cand. pharm. Han studerede senere i Schweiz og Paris, hvor han 1923 blev Dr. se. for et Arbejde om Zinkens Betydning i Plantenæringen. Fra 1928 har han været Medindehaver af Firmaet Alfred B., fra 1936 Direktør og Bestyrelsesformand for samme. B. nærede tidligt stor Interesse for Naturen, for Jagt og Sejlads og kom derved i stigende Grad til at interessere sig for Zoologi. Han kom herigennem i Forbindelse med Universitetets Zoologiske Museum, for hvilken Institution han paa forskellig Maade har vist meget stor Interesse. I første Linie fortjener at nævnes, at han dels 1935, dels 1936—37 gennemførte og bekostede to omfattende Ekspeditioner for Museet til Kenya og Uganda, hvorfra han har hjembragt meget betydelige Samlinger, omfattende saavel Pattedyr og Fugle som Insekter. Han har yderligere i stor Udstrækning bekostet disse Samlingers Opstilling og Montering i Zoologisk Museum. Ogsaa fra andre Rejser (Norge, Finland, Lille-Asien) har han hjembragt Samlinger til Museet. Endelig har han dels ved personlig Indsamling, dels gennem Indkøb i høj Grad forøget Museets Samlinger af danske Fugle og ganske særligt af Fugleæg. Han har saaledes en væsentlig Andel i det Moderniseringsarbejde, som Zoologisk Museums Udstillingssamlinger har undergaaet. Ogsaa i andre Henseender har han støttet Museet, bl. a. ved at muliggøre Udgivelsen af dets Aarbog. B. har tillige interesseret sig meget for Naturfredning og fungerer som Formand for den danske Afdeling af The international committee for bird preservation. Han er Forfatter til adskillige Artikler af jagt biologisk og zoologisk Art, ligesom han har været Medarbejder ved Værket »Danmarks Pattedyr« (1935). — R. 1935. DM. 1940. — Maleri fra Barndommen af Otto Haslund 1895. Tegning af P. S. Krøyer 1897. *R SpårcL*

Berg, Kaj, f. 1899, Zoolog. F. 13. Maj 1899 i Aarhus. Forældre: Toldklarerer Aage B. (1871—1928) og Marie Sørensen (f. 1870). Ugift.

B., der tidligt nærede Interesse for Friluftsliv og Naturhistorie, gav sig efter Studentereksamen 1918 fra Aarhus straks i Lag med det naturhistoriske Studium, som han afsluttede 1924 med Skoleembedseksamen med Zoologi som Hovedfag. 1925 ansattes han som Assistent ved Universitetets ferskvandsbiologiske Laboratorium, en Stilling, han indehavde, til han 1939 blev udnævnt til C. Wesenberg-Lunds Efterfølger som Professor i Ferskvandsbiologi. 1928 fik B. Universitetets Guldmedaille for en Afhandling om de danske Dafnier, et Emne, han senere arbejdede videre med; han har navnlig bidraget til at udrede Aarsagerne til Fremkomsten af særkønnede Generationer hos Dafnier ved Paavisningen af, at ugunstige ydre Kaar synes at betinge dette. Disse Undersøgelser er offentliggjort i »Studies on the genus Daphnia O. F. Muller, with a special reference to the mode of reproduction«, for hvilket Arbejde han 1931 erhvervede Doktorgraden. Dette Problem har han yderligere uddybet i nogle senere Arbejder, hvor han påaviser, at en Tidsfaktor er uden Betydning som kønsbestemmende. Han har endvidere i »Biologicai Reviews« skrevet en sammenfattende Oversigt over dette Emne. B. har desuden offentliggjort en Del økologiske Arbejder, dels vedrørende Planktonfaunaen, hvor han navnlig har beskæftiget sig med Crustaceernes Relation til Phytoplanktonet, dels vedrørende Myggeslægten Chaoborus, hvor han har ydet Bidrag til Forstaaelse af Larvernes Døgnvandringer og disses Relation til Lyset. Endelig har han 1938 i Videnskabernes Selskabs Skrifter (naturv. og math. Afd., 9. Rk., VIII) offentliggjort et større Arbejde om Esrom Søens Bundfauna i kvalitativ og kvantitativ Henseende i Relation til de økologiske Faktorer. I det af ham grundlagte Tidsskrift »Folia limnologica scandinavica« har han endelig 1943 (Nr. 1) offentliggjort 1. Del af en økologisk Monografi over Susaaens Fauna. B. er som Limnolog Elev af Wesenberg-Lund, men tillige i ikke ringe Grad paavirket af den Krogh'ske fysiologiske Retning.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1931, S. 160 f. *R. Sptirck.*

Bernth, Johan Ludvig, 1724—1804, Rektor. F. 10. Sept. 1724 i Nørre Lyndelse, d. 24. Febr. 1804 paa Herlufsholm, begr. sst. Forældre: Sognedegn Lars (Laurids) B. (ca. 1695—1752) og Anna Cathrina Lund. Gift i° 25. Juli 1760 i Næstved med Margrethe

Elisabeth Goring, f. ca. 1740, d. 25. Sept. 1761, D. af Kaptajn Ulrich Christian G. (1696—1761, gift i° 1711 med Cathrine Brodersen, gift 2° med Susanne Louise Schonbech, d. 1738) og Anna Marie Schinkel (1722—72). *2°* 4. Maj 1764 i Græshave med Anne Margrethe Thestrup, f. 9. Jan. 1739, d. 10. Juni 1817 i Kbh. (Frue), D. af Forvalter, senere Kammerraad og Ejer af Øllingesøgaard Frantz T. (1694—1766) og Margrethe Riegelsen (ca. 1709—63).

B. blev Student 1745 fra Odense og tog 1750 teologisk Attestats. 1753 blev han Informator for de kongelige Pager, og 1755 kaldtes han til Rektor paa Herlufsholm, idet han samtidig blev Professor philosophiæ designatus ved Universitetet. S. A. tog han Magistergraden. B. kom til at beklæde sit Rektorembede i næsten 50 Aar og har indlagt sig ikke ringe Fortjenester af Herlufsholm især i sin første Periode, da det lykkedes ham at ophjælpe den forfaldne Stiftelse. Senere blev han vel eftergivende baade over for Lærere og Disciple, hvad der ikke havde den heldigste Indflydelse paa Disciplinen. Som Lærer var B. meget betydelig. Selv sad han inde med et solidt Kundskabsforraad i en Række Fag, om end han især udmærkede sig ved sit indtrængende Kendskab til latinsk Sprog og Litteratur. Flere af hans Disciple — deriblandt K. L. Rahbek og H. B. Melchior (s. d.) — har siden i varme Ord givet Udtryk for, hvad de skyldte B.s ypperlige Undervisning, ligesom de ogsaa stod med Beundring over for hans retskafne, uegennyttige Personlighed. I Litteraturen er B. blot optraadt som Forfatter af fire smaa Disputatser (1750—53) og som Udgiver af en Række Skoleprogrammer, hvori han har aftrykt Kilder til Herlufsholms Historie (1774—94). — Mindestøtte med Portrætmedaillon paa Herlufsholm Kgd.

K. L. Rahbek i Den danske Tilskuer 1804, S. 129—36. H. B. Melchior: Historisk Efterretning om den frie adelige Skole Herlufsholm, 1822, S. 300—06. K. L. Rahbek: Erindringer af mit Liv, I, 1824, især S. 104 f., 117—23, 139 f., ⌜73f- Johan Ludvig Bernths Minde, 1860. G. L. Wad: Meddelelser om Rektorerne paa Herlufsholm fra Skolens Stiftelse 1565 til 1878, 1878, S. 210—16.

Bjørn Kornerup.

Bertelsen, Erik, f. 1898, Forfatter. F. 25. Sept. 1898 i Harboøre. Forældre: Fisker Søren B. (f. 1866) og Kristine Louise Vilhelmine Jørgensen (f. 1867). Gift 10. Sept. 1922 i Kbh. (Sundby) med Ella Theodora Pedersen, f. 16. April 1901 i Kbh., D. af Snedkermester Niels Carl P. (f. 1869) og Anna Kristine Christensen (f. 1875).

B. har hentet de Erfaringer, som er Grundlaget for hans Forfatterskab, i det praktiske Liv. Oprindelig vilde han følge i Faderens Fodspor som Fisker, men da Moderen frygtede for, at han, som under sin Opvækst havde været meget svagelig, ikke i Længden kunde holde til det haarde Liv til Søs, besluttede han at dygtiggøre sig til anden Livsstilling. Efter at have været i Gartnerlære i Vejle kom han paa Seminariet i Nørre Nissum, men brød af umiddelbart før første Del af Lærereksamen. 1920—21 uddannede han sig til Delingsfører paa Niels Bukhs Gymnastikhøjskole i Ollerup og var derefter Lærer i nogle Aar, bl. a. ved en Realskole paa Fyn og en Friskole i Himmerland. Tunghørighed tvang ham til at opgive Skolearbejdet, og han flyttede 1924 til Fredericia, hvor han i nogle Aar arbejdede paa en Sølvvarefabrik. 1930 slog han sig ned i Kbh., hvor han siden har levet som Forfatter. B. debuterede 1921 med »Havets Børn«, der gjorde et gunstigt Indtryk paa Kritik og Publikum, men han maatte udgive en lang Række Bøger, »Vestkystfiskere« (1925), »Rent tilfældigt« (1929), »Revlernes Ridder« (1930), »Folk paa en Fabrik« (1932), »Over paa Solsiden« (1937) og »Sværd og Plov« (1938), før han med den store Trilogi »Dagen bryder frem« (1938), »Mænd paa Havet« (1939) og »Kvinder ved Stranden« (1940), der 1942 samledes under Fællestitlen »Harboør-Folk«, placerede sig som en af vore førende Hjemstavnsforfattere. Han har siden udgivet en Digtsamling »Blæst og blaa Vande« (1939), en Række ornitologiske Skitser »Fugle i Kikkerten« (1941) samt tre Romaner, hvoraf de to første »Jeg vil sejre« (1941) og »Fjeldvandrere« (1942) foregaar henholdsvis paa en dansk Gymnastikhøjskole og i de norske Fjelde, mens den sidste »Den unge Slægt« (1943) fører Linien videre fra »Harboør-Folk«. Der kan være noget stillestaaende over B.s Forfatterskab, men Manglen paa Handling og Bevægelse opvejes af den Ro og Vederhæftighed, der særpræger Opfattelsen og Gengivelsen af Harboøres Natur og Folkeliv — Karakteristikken af de indremissionske Harboøre-Fiskere er fri for ethvert Anstrøg af Karikatur, fremgaaet som den er af den Sandheds- og Retfærdighedstrang, der er Forfatterskabets inderste Foranledning. — Tegning af Johannes Nielsen 1941.

Kjeld Elfelt: Erik Bertelsen, 1942. Cai M. Woel: Erik Bertelsen, 1942. Samme: Tyverne og Tredvernes Digtere, 1941, I, S. 47—59.

Peder Hesselaa.

Berthelsen, Rasmus Storm Josua Berthel, 1827—1901, grønlandsk Salmedigter. F. 10. Juli 1827 i Holsteinsborg, d. 4. Jan. 1901 i Godthaab, begr. sst. Forældre: Sælfanger Jens Christian B.

(Sønnesøn af Berthel Laersen, s. d.) og Esther Sophia Kleist. Gift i° 2. Juli 1848 med Anne Sophie Berglund, f. 9. Dec. 1829 [1] Fiskenæsset, d. 21. Sept. 1878, D. af Arbejdskarl Jonas Sivert B. og Ane Sophia. 2° 10. Aug. 1879 med Esther Ane Karen Juliane Lynge, f. 5. Sept. 1845 i Godthaab, d. 22. Juni 1880, D. af Tømrer Marcus Nissen Myhlenphort L. og Sophie Abigael Kreutzmann. 3^0 17. Okt. 1880 med Sara Gjertrud Louise Poulsen, f. 14. Maj 1842 i Sårdloq i Godthaabsfjorden, d. efter 1907, D. af Sælfanger Josva Ludvig P. og Elisabeth Ingeborg.

Da B. viste sig særdeles velbegavet, oplærtes han af Holsteinsborgs Missionær E. A. Wandall (s. d.) og af dennes Efterfølger C. J. O. Steenberg, paa hvis Anbefaling han 1844 sendtes til Kbh. til Uddannelse. Efter tre Aars Forløb blev han Lærer ved Godthaabs Seminarium, hvor Steenberg nu var Forstander. I denne Stilling virkede han energisk hele sit Liv, ligesom han ogsaa blev Skolelærer og Prædikant i Godthaab samt Overkateket over Kolonidistriktet. — B. er Grønlands populæreste Salmedigter og har desuden komponeret flere Melodier, navnlig den berømte Julesalme »Gttterput«, som stadig synges hver Julenat hele Landet over.

H. Ostermann: Den grønlandske Missions og Kirkes Historie, 1921, S. 237, a4I>

H. Ostermann.

Bertolt, Oluf, f. 1891, Oplysnings mand, Forfatter. F. 30. Maj 1891 i Aarhus. Forældre: Arbejdsmand Jens Jensen (f. 1861) og Marie Kirstine Kristensen (1864—1926). Navneforandring fra Jensen, Oluf Berthold 30. Nov. 1916. Gift 9. Maj 1919 i Engum med Else Brix, f. 2. Sept. 1892 i Engum, D. af Sognepræst Harald LeopoldB. (1849—1942) og Hertha Constance Møller (1850—1928).

B. blev udlært som Malersvend i Aarhus 191 o og rejste derefter et Par Aar paa Faget i Tyskland, Holland, Belgien og Frankrig. Vintrene 1911—12 og 1912—13 var han paa Askov Højskole, hvor navnlig J. Th. Arnfred og Jens Rosenkjær fik Betydning for hans Udvikling. 1913—15 arbejdede han i Kbh. og læste samtidig til Artium, som han tog 1914. 1915 blev han af J. P. Sundbo antaget som Lærer ved Esbjerg Arbejderhøjskole og blev der, til han 1920 knyttedes til Sundbos Blad »Vestjyllands Social-Demokrat«. Da Tormod Jørgensen i Høng 1923 vilde gøre et Forsøg paa at realisere Grundtvigs Tanke at samle By og Land i een Skole, tog han B. til Lærer, og han virkede her, til han 1925 af Harald Jensen knyttedes til det Aaret før stiftede Arbejdernes Oplysningsforbund, hvis Sekretær han blev 1930. 1925—37 var han tillige Arkivar ved Arbejderbevægelsens Arkiv. 1933—39 var

han Redaktør af »Socialisten«. Han er Medlem af Radio-Programudvalget fra 1926 og af Udvalget for social Litteratur fra s. A., af Bestyrelsen for den nordiske Folkehøjskole i Geneve fra 1931, Formand for Esbjerg Arbejderhøjskole fra 1934. Fra 1937 sidder han i Frbg. Kommunalbestyrelse. Jydens Stædighed og bundne Varme har hos B. formælet sig med grundtvigsk Lyssyn og Vækkelsestro og med den moderne Oplysningsmands Alsidighed. Han indtager som Foreningsmand og Foredragsholder en stærk Stilling inden for Arbejderoplysningen, og som Arkivar og Forfatter har han givet væsentlige Bidrag til sit Partis Historie i Bøger som »Tre danske Arbejderes Livserindringer« (1925), »Pionerer« (1938) og »Th. Stauning. Folkets Søn. Danmarks Statsminister« (1942; s. m. H. C. Hansen) og i sine Artikler i »Dansk biografisk Leksikon«.

Tønder Social-Demokrat 29. Maj 1941. Aftenbladet og Vestjyllands Social-Demokrat 30. Maj s. A. p r ø / *EngdstofL*

Bertram, Agnete, f. 1893, Gymnastikpædagog. F. 8. Okt. 1893 i Kbh. Forældre: Arkitekt ved Statsbanerne Arnold Viggo Edvard B. (1863—1915) og Astrid Susanne Wesenberg (1864—1930). Gift 10. Febr. 1925 i Kbh. (b. v.) med Gymnastikinspektør ved Studentergymnastikken Niels Christian Daniel Petersen, f. 29. April 1892 i Svendborg, Søn af Kaptajn Jens Lauritz P. (1859—1942) og Sophie Marie Danielsen (1857—1939).

A. B. blev Student 1912 fra Kruses Skole og cand. mag. (Dansk, Engelsk og Gymnastik) 1920. Hun begyndte at undervise i Gymnastik 1915 og vakte straks ved sin første Opvisning, 30. Maj 1918, stor Opmærksomhed. Hun har senere givet talrige Opvisninger her hjemme og i Udlandet. 1920 blev hun ansat som Leder af de kvindelige Studenters Gymnastik, og s. A. oprettede hun A. B.s Kvindegymnastikskole, hvortil 1929 knyttedes et Uddannelseskursus for Lærerinder. Dansk Kvindegymnastik kan før A. B. betragtes som modereret Mandsgymnastik. Hun frigjorde sig fuldstændig fra Mandsgymnastikken, og dermed opstod en ny Æra i dansk Kvindegymnastik, hvis Virkninger spores langt ud over Landets Grænser. A. B.s Gymnastik er bygget paa Lings Grundtanke, den systematiske Gennemarbejdning af Legemet, men hendes personlige Indsats er, at hun i Overensstemmelse med Kvindens anatomisk-fysiologiske og psykologiske Særpræg har skabt den kvindelige Bevægelsesform i Gymnastikken. Hun lægger den største Vægt paa Gangen som den grundlæggende Bevægelsesform og søger at overføre Gangens lovmæssige Sammenspil paa de gymnastiske Øvelser. Ud fra dette Grundsyn foregaar en Mængde Øvel-

ser under Gang og Løb. Vridninger og Bøjninger f. Eks. bliver derved funktionelt rigtige i Formen. Gymnastikteoretisk er A. B. i Overensstemmelse med Professor J. Lindhard (s. d.) hvad angaar Dagsøvelsens Bygning og Anstrengelseskurve, dens Stigen og Fald. Hendes Gymnastik er paa een Gang kraftigt virkende og formgivende. Det er en udpræget Bevægelsesgymnastik uden dog at udelukke det statiske Element. Samtidig er det æstetiske sat i Forgrunden, men A. B. er imod enhver Form for plastiske Øvelser, dersom de ikke samtidig er funktionelt rigtige. — A. B.s vigtigste trykte Publikationer er »De tre Helligaftener, en Studie i folkelig Fortællestil«, »Edda« (III, 1915), »Retstillingen i Kvindegymnastiken, en æstetisk Undersøgelse«, i »Akademisk Gymnastik« (I—V, 1919), »Hjemmegymnastik« (1927), »Musikbog 1—3, samlet som Ledsagelse til Kvinde- og Børnegymnastik« (1928—30), »Naturlig Gymnastik for Kvinder. Midler og Metode« (1932), »Om gymnastisk Behandling af Asthmapatienter«, i »Ugeskrift for Læger« (1935), »Bevægelseslove« (1937) og »Holdningsbestemmelse« (1939).

Marius Lefévre.

Biilmann Petersen, Børge, 1897—1941, Tegner, Maler. F. 17. Nov. 1897 paa Frbg., d. 20. Juni 1941 i Toget mellem Holte og Birkerød, begr. i Blovstrød. Forældre: Grosserer Hans Christian Petersen (1861—1932) og Maren Marie Caroline Biilmann (1869—1916). Gift 2. Juli 1924 i Kbh. (b. v.) med Maja Ragnild Gudrun Friborg, f. 25. Nov. 1900 i Kbh., D. af Fabrikant Viggo F. (f. 1876) og Marie Hansen (f. 1873).

B. P., der var en Sønnesøn af Medaillør Peter Petersen (s. d.), uddannedes paa Teknisk Skole, hos Folmer Bonnén og Harald Giersing; hans nervøse, rastløse Temperament lod ham dog kun i Ro faa Maaneder hvert Sted og mest har han utvivlsomt lært paa sine talrige Rejser til alle vigtigere europæiske Lande samt Marokko. Fremfor alt fik Paris stor Betydning for ham. Han har snart som Tegner, snart som Maler bl. a. udstillet paa »B. T.«s Plakatudstilling 1925, Forum 1929, Litografisk Kunst s. A., Kunstnernes Efteraarsudstilling 1929—30, Nye Udstilling og Humoristsalonen 1932—33, Grønningen (Gæst 1930—31, Medlem 1932, Gæst 1936—38, Medlem fra 1939), Kunstmuseets Tegningudstilling 1940—41. Mindeudstilling i Kunstforeningen April 1944. Han er repræsenteret i Kunstindustrimuseets Plakatsamling og i Kobberstiksamlingen; hans betydeligste Indsats som Tegner, og dermed som Kunstner i det hele, er nedfældet i Spalterne i de Berlingske Blade, hvortil han var knyttet i flere Perioder samt i

»Klods Hans«, »Exlex«, »Svikmøllen«, »Le rire«, »Tegnerier« (1937—39) og andre lignende Publikationer af lettere Karakter. Han har desuden udført adskillige Plakater og Litografier samt Dekorationer til Det kgl. Teater og Co-Optimistrevyerne. Han har bl. a. (under Pseudonymet André Lenoir) skrevet den barok-humoristiske Kriminalroman »Liget der faldt opad« (1927). Hans sidste Værk, en Gavlreklame for Crome & Goldschmidt i Gitygade, fuldførtes efter hans Død af hans nære Ven Ib Andersen.

B. P., hvis tidlige Tegninger er haandfaste og gnidrede og beherskede af Vrimmel og barok, overstadig Karikering, fik gennem Aarene nøje afslebet sit Talents Art efter Dagspressens Krav. Hans Stil lutredes ogsaa gennem hans energiske Eksperimenter med Malerkunsten, hvis Resultater dog næppe har større kunstnerisk Egenværdi, og han naaede efterhaanden frem til at kunne give Udtryk for sit spraglede, groteske Lune og sin lidenskabelige Beundring for Kvinden i en gratiøs og følsom, paa een Gang fint artistisk behersket og henkastet nonchalant Form. Hans Afhængighed af fransk Kunst (Toulouse-Lautrec, Manet, Renoir) er aabenbar; væsentligst faar han dog fat paa Impressionismens delikateste stoflige Virkninger, som han fører ud i det let pudderduftende Raffinement (graa og rosa Pasteltoner henfejet paa groft, mørkt Kludepap). Trods fremmede Impulser har B. P. udpræget sit eget Ansigt; hans Karaktersans kommer maaske mest markant til Orde i en Serie rammende Karikaturhoveder i Blyant. Set i en større Sammenhæng er det B. **P.s** Hovedindsats, at han gennem sin stærke Hævdelse af de artistiske og æstetiske Krav til Bladtegningen har bidraget væsentligt **til** Højnelsen af denne vor populæreste og mest folkelige Kunstart. — Flere Selvportrætter. Maleri af Flemming Bergsøe ca. 1930. Tegning af Ivan Opffer ca. 1935.

Egon Mathiesen i Nyt Tidsskr. for Kunstindustri, 1933, S. 39—45. Mindeartikler i Grønningens Kat. 1942, S. 35—38 af Ib Andersen og i Tegnerier s. A., S. 37 ff., af S. Rindholt. Mandens Blad-Orientering Febr. 1944.

Lars Rostrup Bøjesen.

Biilmann Petersen, Gunnar, f. 1897, Arkitekt, Tegner. F. 17. Nov. 1897 paa Frbg. Broder til Børge B. P. (s. d.). Gift i° 27. Maj 1924 med Ingrid Petersen, f. 10. Marts 1899, D. af Bogtrykker Thorvald Theodor Eduard P (1871—1920) og Anna Margrethe Oehlerich (1867—1938, gift 2^0 med Kontorchef Carl Waldemar Federspiel, 1860—1930). 2° 8. Juli 1942 i Kbh.

(b. v.) med Grete Utzon Frank, f. 8. Febr. 1909 i Kbh. (gift i° 1930 med Maleren Flemming Vilhelm Bergsøe (f. 1905, gift *2°* 1938 med Birte Svarre, f. 1918 (gift 2° 1943 med Arkitekt Palle Suenson, s. d.), 3^0 1943 med Elisabeth Rørdam, f. 1921), *2°* med Maleren Børge Christian Bokkenheuser, f. 1910 (gift 2° 1942 med Bente Ulrikke Roug, f. 1924)), D. af Billedhuggeren Professor Einar Utzon-Frank (s. d.) og Hustru.

B. P. kom ind paa Akademiet 1915 og bestod 1922 Afgangseksamen fra Dekorationsskolen. Samtidigt tegnede han hos forskellige Arkitekter, bl. a. Anton Rosen og Knud V. Engelhardt. — B. P. indtager en førende Stilling paa den merkantile Grafiks og Bogkunstens Omraade. Hans Plakater samt Etiketter og andet Smaatryk til Forretningsbrug forener malerisk Naturalisme med en udsøgt dekorativ Opbygning og Typografi. Af Plakater kan nævnes »Deensche Kunst« for den danske Kunstudstilling i Amsterdam, Plakaten for Udstillingen af kirkelig Kunst i Kunstindustrimuseet, Hellesens Tiger, Flamol, Cuprinol mod Husbukke og Lykkebergs Smørgaassild, af Etiketter bl. a. de for Wiibroes Bryggeri, Aalborg Aktie-Bryggerier og Munke Mølle. I sin Bogkunst har han fortsat Knud V. Engelhardts paa grundig Fagkundskab baserede Arbejde; som Eksempler blandt mange kan nævnes: Th. Oppermanns »Billedhuggeren Ludvig Brandstrup« (1932); Johs. V. Jensens »Ravna« (1932), hvortil B. tillige udførte originale Træsnit; Munke Mølles 800-Aars Festskrift, med Tekst af H. St. Holbeck (1935); Karl Madsens »Thorvald Bindesbøll« (1943). Han har desuden tegnet Møbler til Kontorer, Restauranter og Marketenderier, Teaterdekorationer, Bogbind, kirkelig Kunst, Sølvarbejder, f. Eks. Spisebestikket for Fritz Heimburger, »Berlingske Tidende«s Hoved, Likørflasker, Etatsmærker til Post- og Telegrafvæsen, Distinktioner til Rigspolitiet m. m. En Forbindelse af nøgtern saglig Indstilling med intensiv kunstnerisk Følelse kendetegner hans grafiske Arbejde og Kunsthaandværk; han er ganske udogmatisk, paa een Gang moderne og traditionsvenlig. Som Arkitekt har han — ogsaa med en vis Konservatisme — fulgt de samme Strømninger som hans samtidige; nævnes kan: Villaerne Constantiavej 4 i Hørsholm (1924), Storkevænget 8 i Holte (1928) og Direktør Børge Ludvigsens i Asserbo (Mate. Nr. 5 af Kassemose By) (1941); Fabrikken for Hellesens Enke og V. Ludvigsen, Teglværksgade 27 (1942, s. m. Peter Christiansen). B. P. har tillige udfoldet en betydelig Lærervirksomhed. Plakater, Accidenstryk, Sølvspisebestik paa Kunstindustrimuseet. — Tegninger af Mogens Bøggild, Einar Utzon-Frank og Børge Biilmann Petersen.

Skønvirke, XI, S. 50, 56, 67, 79. Nyt Tidsskr. f. Kunstindustri, VIII, 1935, S. 56 f.; X, 1937, S. 51, 60, 137—47; XV, 1942, S. 152. Konstrevy, XV, 1939, S. 153. Arkitekten, Medd. fra Akad. Arkitektforen., XLII, 1940, Maanedshæfte, S. 102 f. Lauritz Nielsen: Den danske Bog, 1941, S. 304 f. Dan marks Kultur ved Aar 1940, red. af Svend Dahl, VIII, 1943, S. 94.

Knud Millech.

Billeskov Jansen, Frederik Julius, f. 1907, Litteraturhistoriker. F. 30. Sept. 1907 i Hvidbjerg, Thy. Forældre: Sagfører, senere Overretssagfører Hans B. J. (1861—1943) og Caspara Bothilde Emilie Schack-Schou (f. 1881). Gift 22. Dec. 1938 paa Frbg. med Vibeke Collet Henrichsen, f. 9. Maj 1914 paa Frbg., D. af Overingeniør Arnold C. H. (f. 1877) °S Emmy Marie Christensen (f. 1882).

B. J. blev Student 1926 fra Herlufsholm og studerede ved Kbh.s Universitet Dansk og Fransk, i hvilke Fag han tog Skoleembedseksamen 1932. Under et Ophold i Paris og Tours Juni—Dec. 1928 havde han allerede gjort sig fortrolig med fransk Aand og Tænkemaade; han kom her ind paa Tanker, der har sat Frugt i hans Afhandlinger »L'héroisme chez Corneille« (Edda, XXXII, 1932) og »Sources vives de la pensée de Montaigne« (1935). Især den sidste er et lærerigt Arbejde, der med mange gode Argumenter mægler mellem stridige Tendenser i nyere fransk Renæssance-Forskning. 1936 vandt han Kbh.s Universitets Guldmedaille for en Afhandling om »de litterære Forudsætninger for Holbergs moralske Skrifter«. Hans fortsatte Forskning over Holberg resulterede i det store Dobbeltværk »Holberg som Epigrammatiker og Essayist«, hvis første Del han forsvarede for den filosofiske Doktorgrad 1938, og hvis anden Del (1939) uddyber Undersøgelserne i Prisafhandlingen. Det er et meget indgaaende og grundigt Arbejde, som med skarpsindig Kritik udreder Holbergs Forhold til sine Kilder i europæisk Litteratur og tegner et i flere Henseender væsentlig nyt Billede af hans Forfatterpersonlighed. Han har endvidere udgivet Holbergs »Moralske Tanker« (1943) og »Memoirer« (s. A.) og i det af ham og Jens Kruuse stiftede Tidsskrift »Orbis Litterarum« (I, s. A.) gendrevet Teorien om Holbergs Forfatterskab til den anden danske Oversættelse af de latinske Levnedsbreve. Efter i nogle Aar at have virket som Lærer i Fransk til Faglærerindeeksamen og i Dansk paa Officerskolen, i begge Fag som Undervisningsassistent ved Kbh.s Universitet, blev han Nov. 1938 dansk Lektor ved Sorbonne og oplevede i Paris Frankrigs Sammenbrud. 1941 blev han Docent i dansk Litteratur ved Kbh.s Universitet. B. J. er Medudgiver af Det danske Sprog- og Litteraturselskabs Udgave af Thomas Kingos

Skrifter (1939 ff.) og har udgivet flere Afhandlinger om denne Digter. De fleste af hans Studier drejer sig saaledes om dansk og europæisk Litteratur i Renæssancen og den klassiske Tidsalder; uden for disse Rammer falder, foruden nogle mindre Arbejder af oversigtsmæssig Karakter, hans »Poetik« (første Afsnit: »Motivet—Systemet« 1941), der opstiller en Teori for den midtpunktsøgende æstetiske Analyse og viser hans Sans for Digterværket som Totalitet.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1939, S. 153 f. *Paul V. Rubow.*

Bindslev, Alfred Dahm, f. 1896, Politiker. F. 21. Juni 1896 i Aalborg. Forældre: Sparekassebogholder, senere Kreditforeningsdirektør V. B. (s. d.) og Hustru. Gift i° 30. Sept. 1920 i Kbh. (Garn.) med Esther Harboe, f. 20. Juni 1899 P[aa] Frbg., D. af Overrets-, senere Højesteretssagfører Emil H. (1867—1943) og Holga Helena Borjeson (1874—1938). Ægteskabet opløst. *2°* 20. Maj 1938 i Gentofte (b. v.; kirkelig Velsignelse i Dyssegaardskirken) med Edith Riise, f. 2. Jan. 1892 i Kbh. (gift i° 1915 med Læge, senere Overlæge Eduard Collin, f. 1886), D. af Fotograf, senere Generalkommissær Fr. R. (s. d.) og Hustru.

B. blev Student 1914 fra Frbg. Gymnasium og cand. theol. 1920. Han var derefter Præst ved Garnisons Kirke 1921—30 og ved Citadelskirken 1930—33. Allerede i en ung Alder vaktes han — især under Paavirkning af den Bevægelse, Harald Nielsen rejste mod Brandesianismen, og de litterære og politiske Strømninger, denne affødte — til politisk Bevidsthed. Under Brydningerne 1916 om Salget af de vestindiske Øer startede han sammen med en Række jævnaldrende ligesindede, Ole Bjørn Kraft, Max Kjær Hansen, Christmas Møller, Vagn Bro o. a., en omfattende Antisalgskampagne Landet over. Den fortsatte sig derefter i Bevægelsen Det unge Danmark, hvis Program — udtrykt ved Ordene »Gudstanken, Rigstanken, Folketanken« — blev ledende for det yngre konservative Slægtleds kirkelige, nationale og socialpolitiske Arbejde. I Tilknytning til denne Bevægelse udgav han 1918—25 Tidsskriftet »Den ny Tid« **(I—VIII).** Dels herved, dels gennem virksom Deltagelse i Studenterforeningslivet — 1924—25 var han ledende Senior — skabte han sig et Navn i Offentligheden. Ved Folketingsvalget 1926 opstilledes han paa den konservative Liste i Østre Storkreds og valgtes. 1929—43 var han valgt i Sorø Amtskreds, og ved Valget i Marts 1943 valgtes han i Kbh.s Amtskreds. Det har i Tinget særlig været kulturelle Spørgsmaal, han har beskæftiget sig med. Under de socialpolitiske Debatter i Slutningen af 20'erne og Begyndelsen af 30'erne blev han heftigt angrebet fra

socialdemokratisk Side, idet det hævdedes, at hans Standpunkt i disse Spørgsmaal ikke lod sig forlige med hans Virksomhed som Præst. Selv bestred han energisk, at der i saa Henseende skulde kunne bestaa nogen Konflikt, og da han tilspidsede sine Anskuelser i en Bemærkning om, at han ikke havde fundet noget Sted i Bibelen, hvorved det var paabudt »at øve Barmhjertighed for andre Folks Penge«, kulminerede Angrebene mod ham, saa at han — da han fandt, at hans Præstegerning maatte lide under denne Strid — J933 valgte at træde ud af Kirkens Tjeneste for helt at vi sig det politiske Liv. — Det er dog særlig i Kbh.s Kommunestyre, hans offentlige Virksomhed er faldet. 1925 valgtes han ind i Borgerrepræsentationen, hvor han havde Sæde til 1938, da han blev Medlem af Magistraten som Raadmand i 3. Afdeling. 1940 valgtes han til Borgmester for 1. Afdeling. Som Medlem af Borgerrepræsentationen var han i en Aarrække den konservative Gruppes Budgetordfører. I denne Egenskab udførte han et meget stort Arbejde — han tog bl. a. ledende Del i Istandbringelsen af det kommunalpolitiske Forlig 1932 —, og hans Indlæg i Budgetdebatten var præget af dyb saglig Indsigt, fremført i hans karakteristiske klare og elegante Form. Sammen med Borgmesterembedet overtog han Stillingerne som Formand for Det tekniske Selskab og for Kbh.s Maskinskole, som Overdirektør for de Massmannske Søndagsskoler og som Medlem af Bestyrelsen for Teknologisk Institut. Hans Interesse for Haandværkets Anliggender har Haandværkerforeningen paaskønnet ved 1943 at tildele ham Lasenius Kramps Medaille. — Han er fra 1930 Medlem af Radioraadet, fra 1937 af dettes Programudvalg, fra 1939 Medlem af Bestyrelsen for Pressens Radioavis, fra 1940 Medlem af Bestyrelsen for Ny Carlsberg Glyptotek og fra 1943 Formand for Sønderjydsk Forening for København. — B. har udgivet »Alverden skrives i Mandtal« (1924), en Række opbyggelige Betragtninger, formet i Tidens Sprog, samt »Kristentro og Statsstyre« (1930) og »Kampen om Skolen« (^SS)) der begge bringer værdifulde Bidrag til den konservative Ideologi. Endvidere har han udgivet og overvejende selv skrevet det store Tobindsværk »Konservatismens Historie i Danmark fra 1848 til 1936« (1936—38), der paa Baggrund af en fyldig Fremstilling af Tidens politiske Bevægelser fremdrager adskilligt nyt Stof vedrørende Højres og Det konservative Folkepartis interne Historie. — R. 1941. — Malerier af H. Slott-Møller 1923, Gunnar Borjeson 1933 og Niels Hansen 1943.

Slægtstavlesamlingen, 1931, S. 15. Gunnar Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 216 ff. *p Stavnstrup.*

Birket-Smith, Kaj, f. 1893, Etnograf og Geograf. F. 20. Jan. 1893 i Kbh. Forældre: Overbibliotekar Sophus B.-S. (s. d.) og Hustru. Navnefoiandring 9. Aug. 1904. Gift 10. Juli 1920 i Kbh. (Frederiks) med Minna Hvilsom, f. 25. Juni 1896 i Kbh., D. af Grosserer Carl Theodor H. (1865—1923) og Wilhelmine Rohde (1864—1938).

B.-S. blev Student 1910 fra Metropolitanskolen og tog 1917 Magisterkonferens i Geografi med Etnografi som Speciale. Allerede som ung Student kom han — 1912 — første Gang til Grønland paa en zoologisk Ekspedition. 1918 foretog han en selvstændig etnografisk Forskningsrejse til Vestgrønland, og 1921—23 deltog han i Knud Rasmussens 5. Thule-Ekspedition til arktisk Nordamerika. 1929 blev han Dr. phil. i Kbh., 1937 Æresdoktor i Philadelphia. 1933 foretog han sammen med Dr. Frederica de Laguna en Rejse til Alaska og Nordamerikas Vestkyst. 1929 blev han Inspektør ved Nationalmuseets etnografiske Afdeling, hvis Leder han blev 1940. — Fra sine Rejser har B.-S. publiceret et stort Antal Værker, overvejende af etnografisk Art, men ogsaa fysisk-geografiske, antropologiske og linguistiske. Han blev Dr. phil. paa et Arbejde om Rensdyreskimoerne (»The Caribou Eskimos«, I-—II, 1929), hos hvem han fandt den ældste Form for Eskimokultur. Ved at sammenholde H. P. Steensbys, Gudmund Hatts, Therkel Mathiassens, Knud Rasmussens og egne Undersøgelser kom B.-S. til følgende Resultat med Hensyn til Udviklingen af den eskimoiske Kultur: Oprindelig har Eskimoerne levet i Indlandet af Renjagt og om Vinteren af Fiskeri fra Isen paa Floder og Søer; denne proto-eskimoiske Kultur er nu kun bevaret hos Rensdyreskimoerne paa Barren Grounds. Ved en Omdannelse af Isfiskeriet til Sælfangst fra Havisen i Egnene mellem Hudson Bugten og Coronation Gulf opstod den palæo-eskimoiske Kultur, som bredte sig baade mod Vest og mod Øst. Mod Vest naaede den til Beringstrædet, hvor den — som paavist af H. P. Steensby — under Paavirkning af derboende Folk udviklede sig til en ny Kulturform, den neo-eskimoiske, med Sælfangst fra Kajak og Hvalfangst fra Umiak (Konebaad). Denne Kultur vandrede nu østover helt til Grønland, men blev i det centrale Omraade, o: Vest for Hudson Bugten, fortrængt ved et nyt Fremstød af Eskimoer fra Indlandet; dette sidste Kulturlag benævnes det eschato-eskimoiske.

Af B.-S.s øvrige videnskabelige Produktion skal nævnes »A Geographic Study of the Early History of the Algonquian Indians« (1918), »Ethnography of the Egedesminde District« (1924), »Physiography of West Greenland« (Greenland, I, 1928), »The Green-

landers of the Present Day« (sst., II, 1928), »Contributions to Chipewyan Ethnology« (1930), »Geographical Notes on the Barren Grounds« (1933), »The Eyak Indians of The Copper River Delta, Alaska« (1938, sammen med Dr. Frederica de Laguna), »Anthropological Observations on the Central Eskimos« (1940) og »The Origin of Maize Cultivation« (Vidsk. Selsk. hist.-filol. Medd., XXIX, 3, 1943).

Foruden de mange videnskabelige Værker har B.-S. skrevet talrige populære Bøger; en samlet Fremstilling af Eskimoerne gav han 1927, Amerikas Opdagelseshistorie (»Den nye Verden«) udkom som 5. Bind af »Jordens Erobring« (1931), »Vi Mennesker« (1940) er den eneste danske Fremstilling af Antropologien, og endelig er »Kulturens Veje« (1941—42) en almindelig Etnografi (Etnologi) i to store Bind. »Guld og grønne Skove« (1935) er en Rejseberetning fra Alaska. Endvidere har B.-S. udgivet en Række ældre Rejseberetninger (Jens Munk, Gaiathea, Graah) og er Redaktør af Nationalmuseets Skrifter, Etnografisk Række, i hvis 1. Bind (1941) han selv har skrevet »Early Gollections from the Pacific Eskimo«. — F.M.S. 1924. R. 1939.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1929, S. 111 ff. Studenterne 1910, 1935,

Einar Storgaard.

Bisgaard, Holger Ove, 1880—1943, Læge. F. 28. Marts 1880 i Køng, d. 28. Marts 1943 i Skodsborg, Urne paa Køng Kgd. Forældre: Læge, sidst i Glamsbjerg, Marinus Elias Sophus B. (1849—1916) og Clara Agathe Cathinka Ove (1853—1936). Gift 10. Okt. 1910 i Køng med Gerda Poulsen, f. 19. April 1887 i Idestrup, D. af Distriktslæge Valdemar Bernhard P. (183^8—89) og Adelaide Franciska Antoinette Christensen (1849—$^{J}9^{2}5$)-

B. blev Student 1899 f^{ra} Odense og medicinsk Kandidat 1907. Efter at have virket som Vikar og Amanuensis og derefter gjort Kandidattjeneste paa Kbh.s Amtssygehus og Frbg. Hospital nedsatte han sig 1910 som praktiserende Læge i Glamsbjerg, blev 1913 Jernbauelæge der og fik hurtigt en meget omfattende Praksis. Han slog sig dog ikke til Taals med en almindelig Landlæges Stilling. Der var Forskertrang i ham. Han fortæller et Sted, at han allerede som Student, da han paa Hospitalet saa en Patient med en alvorlig Aarebetændelse i Benet, begyndte at grunde over denne Sygdoms Aarsagsforhold. Da han senere i sin store Landpraksis havde rig Lejlighed til at se mange Tilfælde af forskellige Lidelser i Underekstremiteterne, specielt Skinnebenssaar (ulcus cruris), en Sygdom, der gjorde mange Mennesker arbejdsudygtige, søgte han at trænge

til Bunds i denne Lidelses Problemer ved at se den i et videre Perspektiv, betragte den som et Led i een Kæde, om man vil som et Symptom, ikke som en Sygdom. Ulcus cruris blev for ham et Led i en Række Sygdomme, han kaldte statiske Sygdomme i Underekstremiteterne, og til hvilke han tillige henregnede Varicer, Thrombophlebitis, Elephantiasis, mange Tilfælde af Phlebitis, Ischias, Pes pianus og Gangræna incipiens. B. mente nu, at han kunde finde en fælles Aarsag til disse forskellige Lidelser i Infiltrationer, hvorved han forstod alvorlige Vædskeansamlinger i Vævene, ofte ledsagede af Bindevævsdannelser og Vævsforandringer af forskellig Art. Disse Infiltrationer mente han skyldes Kredsløbsforstyrrelser i Underekstremiteterne, særlig i de perifere Partier. De begynder gerne i regio calcaneo-malleolaris, som han kalder Kulissen, og breder sig derfra opefter. De bliver ofte i høj Grad invaliderende ved de forskellige Følgetilstande, de medfører.

B. mente nu at kunne helbrede disse Patienter ved en Behandling, der gaar ud paa at bedre Kredsløbet ved en bestemt Form for Massage og ved et Bind (det B.ske Bind), der anlægges paa en bestemt Maade, saaledes at det virker som Massage, naar Patienten gaar. Og gaa skal disse Patienter fra Behandlingens første Dag, medens de tidligere blev behandlet med langvarigt Sengeleje. Mobilisation, navnlig Gang op ad Bakke, og Massage er B.s vigtigste Behandlingsmidler. At han ved denne Metode har haft glimrende Resultater, er der ingen Tvivl om, og den er blevet indført paa forskellige Hospitaler i Kbh. o. a. St., ogsaa i Udlandet. At den kan gennemføres ambulant, er en meget stor Fordel.

Der gik ret lang Tid, før B. offentliggjorde noget om sine Anskuelser. I »Fyens Stifts medicinske Selskabs Forhandlinger«, 1936, S. 38 ff. findes en Afhandling om Infiltrationer i regio calcaneo-malleolaris, i »Tidsskrift for alm. dansk Massageforening«, 1940, Nr. 12 en Artikel: »De statiske Sygdomme i Underekstremiteterne i ny Belysning«, i »Hospitalstidende«, LXXX, 1937: »Nogle Bemærkninger om ulcus cruris og dets Behandling«, og i Kbh.s medicinske Selskab holdt han i Dec. 1939 et Foredrag om »Statiske Sygdomme i Underekstremiteterne«. S. A. udkom hans Hovedværk: »Ulcus og eczema cruris phlebitidis sequelæ« (tysk Udgave 1941). I »Nordisk Medicin«, 1941, Nr. 46, findes ogsaa en Afhandling om Emnet. Tidligere havde B. i øvrigt gjort sig bemærket paa et andet Felt, idet han paa Dansk medicinsk Selskabs 46. Møde 21. Jan. 1934 i Odense fremkom med nogle Bemærkninger om hypertrofia prostatæ, om dens Behandling fra en praktiserende Læges Standpunkt og demonstrerede et af ham sindrigt kon-

strueret letanvendeligt catheter å demeure, som kunde benyttes ambulant.

B. udmærkede sig ved udpræget Iagttagelsesevne og intuitiv Sans og gav Beviset for, at en praktiserende Landlæge kan gøre en betydelig videnskabelig Indsats. — R. 1942. — Pastel og Tegning af Aug. Tørsleff 1925.

Politiken 29. Marts 1943. *Axel Borgbjerg.*

Bjerge, Torkild, f. 1902, Fysiker. F. 8. Marts 1902 i Kbh. Forældre: Læge i Kbh., senere Distriktslæge i Farsø Carl Christian Sehested Christensen B. (1863—1910; Navneforandring fra Christensen 1901) og Thora Marie Hansen (1862—1915). Gift 22. Maj 1931 i Søllerød med Jonna Betty Simonia Gandil, f. 12. Maj 1908 i Kbh., D. af Lærer, senere Redaktør Johannes G. (f. 1873) og Agnete Rørdam (f. 1867, gift 1° 1891 med Skovrider ved Guldborgland Poul Christian Taarning Koch, 1866—1903).

B. blev Student 1920 fra Vestre Borgerdydskole, cand. polyt. 1926 og mag. se. i Fysik 1931. 1926—27 var han Assistent hos Professor P. O. Pedersen, 1928—36 ved Polyteknisk Læreanstalts fysiske Laboratorium og 1937—39 ved Universitetets Institut for teoretisk Fysik; 1939 blev han Professor i Fysik ved Polyteknisk Læreanstalt. Siden 1937 er han tillige Lærer i Fysik ved Officerskolen. 1934—35 studerede han et Aar hos Rutherford i Cambridge, hvor han sammen med C. H. Westcott offentliggjorde en Række Arbejder over de dengang nylig opdagede Neutroner. Efter Hjemkomsten tog han fat paa de Undersøgelser, der førte til Disputatsen »Studier over kunstig Radioaktivitet med kort Halveringstid« (1938) med Opdagelsen af en kortlevende Heliumisotop. Efter Overtagelsen af Professoratet har han lagt et meget stort Arbejde i sin Undervisning, dels den mere elementære, hvortil han har skrevet værdifulde Lærebøger (»Elektricitet og Magnetisme« 1941, »Lyslære« 1943), dels den nyindrettede videregaaende Specialundervisning. *H M Hansen.*

Bjørner, Johannes Lauritz, f. 1869, Socialpolitiker. F. 4. Nov. 1869 i Kbh. (Trin.). Forældre: Savværksejer Morten B. (1843—1929) og Marie Christensen (1845—1916). Gift 3. Juli 1897 i Kbh. (Jac.) med Signe Lyngholm (se Bjørner, Signe).

B. fik Uddannelse i Træbranchen og var derefter fem Aar i Udlandet ved Faget. 1895—96 var han Elev paa Askov Folkehøjskole. I atten Aar arbejdede han som Værkfører i Savværks-

og Træhandels branchen i Kbh. og nedsatte sig som Grosserer 1916 (Firma Trækontoret) med Eksport af dansk Træ til Udlandet og Import af oversøiske, ædle Træsorter. Han har foretaget talrige Forretningsrejser i Udlandet, navnlig Rusland. — B. blev allerede som ung Haandværkssvend interesseret i sociale Forhold. »Paa Valsen« hørte han August Bebel i Tyskland og læste Karl Marx. Paa Askov Højskole, hvor Socialøkonomi og Politik dengang var en lukket Bog, var han med til at danne en lille »Jakobinerklub« af Købstadelever, under hvis Diskussionsmøder han første Gang hørte Navnet Henry George. Dermed havde han mødt sin Skæbne socialpolitisk set. Han blev optaget af, hvad han selv kalder Frisocialisme i Modsætning til den marxistiske Statssocialisme. Sammen med bl. a. sin tidligere Askovlærer Dr. phil. L. Moltesen startede han ved Aarhundredskiftet Østerbros Oplysningsforening. 1902 oprettede han Hovedstadens Brugsforening og var denne Sammenslutnings Formand i de første syv Aar. Han var derefter Medstifter af Den danske Henry George Forening 2. Marts 1902. Han blev Friøkonomiens humørfyldte, slagfærdige Fortaler først i Arbejderkredse i Kbh. og senere ogsaa ud over Landet, indført der af R. Jensen Vandman, Øster Skørringe. 1910 deltog han i den internationale Frihandelskongres i Antwerpen. De aarlige Henry George Stævner rundt om i Landet, en Art »To Dage paa Højskole« med Grundskyld og Frihandel som Centralfag, var B. gennem en lille Menneskealder (1906—37) den selvskrevne, højt skattede Leder af. Sammen med sin Hustru har han oprettet Henry Georges Mindefond, hvortil Ægteparret har skænket en betydelig Formue med det Formaal at udbrede Kendskab til Henry Georges Socialprogram. — Med teoretisk Viden forbinder B. stor praktisk Indsigt i de socialpolitiske Grundproblemer; hans Indlæg med Mund og Pen er altid aktuelle og ofte Pletskud. Hans skriftlige Stil er mundret og frisk. R. Storm-Petersen har ikke savnet Inspiration til sin Illustrering af et af hans Værker »Frihandelens Fane« (1929). I øvrigt har B. bl. a. udgivet »Maal og Midler« (1906), »Eventyr, Videnskab og Virkelighed«, illustreret af Louis Moe (1927), »Tolden og Tiderne« (1932), »Danmark Europas Frihavn« (1935) og den delvis selvbiografiske »Dagværk« (1939). Hans passende korte Indlæg i Blade og Tidsskrifter er talrige, men har altid hans bestemte socialpolitiske Opfattelse som Grundmotiv, ogsaa naar han som 1944 (Dansk Grossist-Tidende) ud fra Mindet om sin Askovtid skriver om Folkehøjskole i Kbh. — Maleri af Johs. Glob 1939. *N. Skriver Svendsen.*

Bjørner, Signe, f. 1877, samfundspolitisk Forfatter, Redaktør. F. 10. Marts 1877 i Nykøbing F. Forældre: Bagermester Julius Frederik Lyngholm (1849—1933) og Christine Elisabeth Jørgensen (1852—1935)- Gift 3. Juli 1897 i Kbh. (Jac.) med J. L. B. (s. d.).

Familien rejste til Amerika, og S. B. fik sin første Skolegang hos Pastor Th. Helveg i Neenah, Wisconsin, men kom derefter i amerikansk Skole i Chicago, hvortil Forældrene flyttede. 1894 kom hun til Danmark for at besøge Slægten og for at faa videre Uddannelse paa Askov Højskole. Hun blev der og gennem Morbrødrene, »Højskolebladet«s Grundlægger Konrad Jørgensen, Stifteren af Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger Severin Jørgensen og Forsøgsleder Karl A. Jørgensen, grebet af Aanden i Højskolen, Andelsbevægelsen og den levende Form for dansk Samvirke i det hele taget. Gennem Samarbejdet med sin Mand blev hun i særlig Grad optaget af Henry Georges Jordreform. En usædvanlig Arbejdsevne parret med inciterende Indflydelse paa nærmere og fjernere Medarbejdere gjorde hende hurtigt til et Midtpunkt i Arbejdet med Grundskyldtankernes Udbredelse i Danmark. Hun blev Sekretær i Henry George Foreningen 1910 og har med enkelte Afbrydelser været det siden. 1921 stiftede hun »Det frie Blad« og redigerede dette Tidsskrift i tolv Aar. Senere blev hun Redaktør af Henry George Foreningens Medlemsblad »Grundskyld«. I Bogen »En Verdenstankes Vækst i vort Folk« gav hun 1934 en historisk Skildring af Henry George Bevægelsens Indsats i dansk Folkeliv og Politik. Her berører hun ogsaa Johan Pedersens Styretanker, fri Valgret og Kvalitetsmetode, som hun tidligt var blevet ivrigt optaget af og var med til at indføre i Henry George Foreningen og siden i Retsforbundet, hvis Programs Udformning hun havde en væsentlig Indflydelse paa. Hendes Interesse for Styreproblemer har yderligere bl. a. givet sig Udslag i Værket »Folkestyrets Veje ude og hjemme« (1942), som er skabt paa hendes Initiativ og under hendes Redaktion og Medforfatterskab. — Som den erfarne Moder til syv Børn fik S. B. desuden naturligt sine Evner taget i Brug i socialt Børnearbejde. I en Aarrække sad hun i Værgeraadet for Østre Storkreds og i Børnehavernes Repræsentation i Frobelforbundet, ligesom hun blev Medlem af en under Jakob Appels Ministerium nedsat Kommission vedrørende Reformer i Folkeskolen. En udstrakt Foredragsvirksomhed har hun udfoldet inden for og uden for Landets Grænser, bl. a. i U. S. A., i England og Sverige med Højskole, Friskole, Andelsbevægelse, Husmands- og Jordreformbevægelse og Folkestyre som Emner. —- Maleri af Johs. Glob 1938. *JV. Skriver Svendsen.*

Blatt, Franz, f. 1903, Filolog. F. 31. Aug. 1903 paa Frbg. Forældre: Fabrikdirektør Josef B. (f. 1870) og Bertha Spieler (f. 1874). Gift 12. Maj 1928 med Ulla Schottlånder, f. 2. Maj 1903 i Kbh. (Mos.), D. af Grosserer Louis Frederik S. (f. 1877) og Elna Eichel (f. 1881).

B. blev Student 1921 fra Metropolitanskolen og studerede derefter klassisk Filologi ved Kbh.s Universitet, hvor han 1926 erhvervede Magistergraden efter 1925 at have opnaaet Accessit for Besvarelsen af en Prisopgave. I sin Studietid havde han ogsaa beskæftiget sig med Fag, der laa hans egentlige Studieomraade fjernt, men hans Hovedinteresse var det latinske Sprogs senere Udviklingsstadium paa Grænsen mellem Oldtid og Middelalder, som han navnlig studerede under Vejledning af Professor Einar Lofstedt i Lund, hvor han opholdt sig 1925—26. Efter et Par Aar at have undervist ved Skoler og Kursus i Kbh. begav han sig til Munchen, hvor han 1928—30 virkede som Medarbejder ved »Thesaurus linguae Latinae«. Efter sin Hjemkomst forsvarede han for Doktorgraden sit Arbejde »Die lateinischen Bearbeitungen der Acta Andreae et Matthiae apud anthropophagos« (1930), der navnlig ved en sproglig Kommentar kaster Lys over adskillige Punkter af det latinske Sprogs senere Udviklingshistorie. S. A. blev han ansat som Docent i klassisk Filologi ved Universitetsundervisningen i Aarhus, og 1934 udnævntes han til Professor ved Aarhus Universitet. I »Acta Jutlandica«, II—III (1930—31) udgav og oversatte han Jacob Madsen Aarhus' Skrift »De literis libri duo«. Paa Foranledning af Videnskabernes Selskab overtog han 1933 Ledelsen af en Ekscerpering af latinske Skrifter og Aktstykker fra Danmarks Middelalder som Grundlag for et planlagt Glossar over middelalderligt Latin, der agtes udgivet under hans Redaktion som Led i et internationalt Foretagende. Endvidere har Det danske Sprog- og Litteraturselskab overdraget ham at udarbejde en Ordbog til Saxos »Gesta Danorum«, hvoraf der er udkommet to Hæfter (1935—37), samt at lede Udgivelsen af »Diplomatarium Danicum«, 2. Række tilligemed Oversættelsen »Danmarks Riges Breve« (1938 ff.). Ved Siden af disse Arbejder og en omfattende Universitetsvirksomhed har han faaet Tid til Udarbejdelsen af et Par selvstændige Skrifter. I »Fra Cicero til Copemicus« (1940) belyser han det latinske Sprogs Udvikling gennem mange Aarhundreder ud fra forskellige Synspunkter, medens han i »Oldtidskulturens Undergang« (1934) paa andre Omraader påaviser Udviklingen fra Oldtid til Middelalder. 1943 blev han Hovedredaktør

af Tidsskriftet »Classica et Mediaevalia«, hvori han har skrevet flere Afhandlinger.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1930, S. 191 f. *Hans Ræder.*

Blegvad, Harald, f. 1886, Zoolog. F. 24. Juli 1886 i Torup paa Samsø. Forældre: Skolebestyrer Jacob Magnus Christian Michael B. (1849—1917) og Sofie Lund (1853—1927). Gift i° 21. Maj 1920 i Kbh. (Frederiks) med Anna Claudi Hansen, f. 19. Juni 1897 paa Frbg., D. af Viceskoleinspektør Rasmus Albert Claudi H. (f. 1856) og Hanne Marie Buus (1864—1901). Ægteskabet opløst. 2^0 12. Dec. 1942 i Gentofte (b. v.) med Agnete Schiøler, f. 25. Aug. 1905 i Hellerup (gift i° med Grosserer Werner Otto Raffel, f. 1896), D. af Overretssagfører Iver Lehn-Schiøler (Navneforandring fra Lehn Schiøler 1936) (f. 1877, gift *2°* 1930 med Inger Elisabeth Thomsen) og Else Thejll (f. 1882).

Allerede Aaret efter at B. 1904 var blevet Student fra Odense, kom han ud som Assistent med Havundersøgelsesskibet »Thor« paa dets nordatlantiske Togter under Johannes Schmidts Ledelse, hvilket gentog sig i Sommeren 1906. I øvrigt studerede han Naturhistorie og tog 1910 Skoleembedseksamen med Zoologi som Hovedfag. Allerede 1908 var han blevet Assistent ved Biologisk Station, en Stilling, han indehavde, til han 1931 blev Direktør for denne Institution. Han kom her under stærk Paavirkning af Stationens Direktør, Dr. C. G. Joh. Petersen, der inspirerede ham til hans første større Arbejde: »Undersøgelser over Næring og Ernæringsforhold hos Havbundens invertebrate Dyresamfund i danske Farvande« (Biol. Stat. Beretn., XXII, 1914). Undersøgelserne over vore Farvandes Invertebrater fortsatte han med en større Afhandling: »Om nogle danske Gammariders og Mysiders Biologi« (sst., XXVIII, 1921), for hvilken han erhvervede Doktorgraden. I Tilslutning hertil kan nævnes et mindre Arbejde om Sandormens Forplantning samt nogle Afhandlinger i Fortsættelse af Dr. Petersens Studier over Bundfaunaens kvantitative Sammensætning (sst., XXXI, XXXIV og XXXVI). Desuden har B. virket som Ichtyolog, dels med en Afhandling om Fiskenes Føde i danske Farvande (sst., XXIV, 1916), dels med nogle Arbejder om Rødspættebestandens Fornyelse, Vekslinger i dens Alderssammensætning, Rødspætteomplantningerne etc, ligeledes offentliggjort i Biol. Stat. Beretn. Gennem sin mangeaarige Beskæftigelse med danske Farvandes Fauna og Fiskeri har B. erhvervet sig en meget omfattende Indsigt i Fiskeribiologiens forskellige Sider, hvilket var ham til stor Nytte, da han 1928 tilkaldtes af den litauiske Regering

for at organisere et litauisk Havfiskeri, og navnlig, da han 1937—39 efter Opfordring af den iranske Regering foretog Fiskeriundersøgelser i den iranske Golf. Disse medførte dels praktiske Resultater, Anlæg af Fiskekonservesfabrikker, dels har B. paa Grundlag af disse Undersøgelser udgivet et større Oversigtsarbejde »The Fishes of the Iranian Gulf« (Dan. Sci. Invest, in Iran, Part III, 1944). B. har navnlig videreført den egentlige fiskeribiologiske Side af C. G. Joh. Petersens Arbejde og er paa dette Omraade dennes mest udprægede Elev. — R. 1936.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1921, S. 119 f. /£. *Spårck.*

Blinkenberg, Andreas Peter Damsgaard, f. 1893, Romanist. F. 12. Febr. 1893 i Aarhus. Forældre: Kunstdrejer Johannes Weis B. (f. 1865) og Helene Jakobine Damsgaard (f. 1866). Brodersøn af Chr. B. (s. d.). Gift 27. Juli 1920 i Aaby ved Aarhus med Lillian Cathrine Wissing Mogensen, f. 9. Marts 1894 i Cleveland, Ohio, U. S. A., D. af Gas- og Vandmester Niels Marius M. (1869—1928) og Alice Rea Scott (1868—1941).

Efter at være blevet Student 1911 fra Aarhus drev B. filologiske og filosofiske Studier og tog 1918 Skoleembedseksamen med Fransk som Hovedfag; de Universitetslærere, der betød mest for ham, var H. Høffding, Vilh. Thomsen og Otto Jespersen. Gennem sit Fagstudium blev B. mest og sikrest lingvistisk orienteret, men en stærk Trang har tillige drevet ham mod Litteraturstudiet og især Aandshistorien. Efter nogle Aars Studier i Udlandet (1919—20 i England, Frankrig og Italien, 1920—21 som Leder af Dansk-fransk Skolesamvirkes Elevhold i Le Havre og 1921—23 som dansk Lektor i Paris, med Studier især hos Mario Roques, J. Bédier, A. Lefranc og G. Lanson) tog han 1923 Doktorgraden paa Afhandlingen »Ernest Renan, bidrag til belysning af hans filosofisk-religiøse ungdomskrise«. Hans senere videnskabelige Hovedværker har været af lingvistisk Karakter: et større syntaktisk Arbejde (»L'ordre des mots en francais moderne«, I—II, 1928—33, i Videnskabernes Selskabs Meddelelser; et sidste Bind af principiel og konkluderende Karakter er planlagt), et dialektologisk Arbejde (»Le patois d'Entraunes«, I—II, 1939—40, i »Acta Jutlandica«) og desuden et omfattende leksikografisk Arbejde: Fuldførelsen af den af Margrethe Thiele grundlagte dansk-franske Ordbog, der i B. fandt en Hovedredaktør med de nødvendige videnskabelige og administrative, teoretiske og praktiske Evner.

B. blev 1918 ansat som Adjunkt ved Birkerød Statsskole og blev ved Aarhus Universitets Oprettelse knyttet til dette, fra 1928 som

Docent i Fransk, fra 1934 som Professor i Fransk og fra 1941 som Professor i romansk Filologi. Han var 1928—40 Lærerforsamlingens Repræsentant i Universitetets Bestyrelse og 1937—40 Universitetets Rektor. Han er stiftende Medlem af Humanistisk Samfund i Aarhus og siden 1944 Medlem af Videnskabernes Selskab. Under Titlen »Tankens vilkår« udsendte B. 1943 nogle Taler holdte bl. a. paa Aarhus Universitet og i Dansk Ungdomssamvirke for Aarhus og Omegn, hvis Formand han er. — R. 1938.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1924, S. 111 f. *Louis Hjelmslev.*

Blix, Ragnvald, f. 1882, Tegner. F. 12. Sept. 1882 i Kristiania. Forældre: Professor Elias B. (1836—1902) og Emma Alvilde Marie Hansen (1849—$^{x}9^{2}7$)- Gift 10. Aug. 1927 **i** Hedrum, Norge, med Ida Christine Witzke, f. 16. Juni 1905 i Kbh., D. af Assurandør Wilhelm W. (s. d.) og 1. Hustru.

B. besøgte, efter at han 1901 var blevet Student og cand. phil. 1903, en kortere Tid Harriet Backers Malerskole. Allerede 1901 var han begyndt at tegne Karikaturer, og paa dette sit egentlige Felt maa han betragtes som Autodidakt. 1902—03 tegnede han til forskellige af Kristianias Dagblade og til Skæmtebladene »Fluesoppen« og »Tyrihans«. Juni 1903 rejste han til Holland, Belgien, Tyskland, Østrig, Italien og Schweiz og slog sig 1904 ned i Paris, hvor han med Afbrydelser opholdt sig en Aarrække. 1908—18 boede han i Tyskland, hvorefter han efter et kortere Ophold i Kristiania tog Bopæl i Kbh. Efter Udbrudet af den anden Verdenskrig rejste han til Sverige, hvor han under Pseudonymet Stig Hook leverer Bidrag til flere Blade. Han har i Danmark udstillet gentagne Gange bl. a. 1. Humoristsalon 1911 og som Gæst paa Grønningen 1936 og 1940. Nov. 1932 havde han en stor Separatudstilling hos BO. Han har været Medarbejder, især i Perioden 1904—07, ved flere franske Blade (»Le journal«, »Le rire«, »La vie parisienne«, »La plume«, »La revue illustrée« m. fl.) og var knyttet til »Simplicissimus« (paa Foranledning af Mark Twain) 1907—18. 1919—21 udgav han »Exlex«. 1921—40 leverede han Tegninger til franske, amerikanske og tyske Blade samt en Tegning ugentlig til nordiske Blade, i Danmark »Berlingske Tidende«s Søndag. Blandt B.s Tegningsamlinger kan nævnes »Nordiske Forfattere« (1904), »Broderfolkenes farvel« (1905), »Le voile tombe« (1908) (udgivet paa flere Sprog under forskellige Titler) samt »Blix-Album« (1927, 1933—36). Han var repræsenteret i »Tegnerier« 1938 og 1939.

B.s Tegninger har en klar og enkel grafisk Virkning, Hoved-

vægten er lagt paa Liniens Virtuositet. Det indholdsmæssige i hans Værker har dog faaet tilmaalt en mindst lige saa stor Betydning som det kunstneriske, og som Kunstnerpersonlighed er han i udpræget Grad intelligensbetonet. Efter i sine yngre Dage paa bredere Basis at have beskæftiget sig med Karikering af kendte Personligheder har han gennem den sidste Menneskealder koncentreret sig om den storpolitiske Satire, og han hævder paa dette snævre, men krævende Felt en internationalt førende Stilling. Hans Ungdoms fantasifulde og respektløse Ondskabsfuldhed er veget for en til Perfiditet grænsende Skarphed og kølig Overlegenhed. Uden Skaansel vender B. sin blanke Fleuret mod alle Former for Korruption, Kynisme og Magtbegær bag det verdenspolitiske Dramas Kulisser. Han sigter uden nationale eller partipolitiske Hensyn, idet hans Synsvinkel er bestemt af Idealisme og Pacifisme. Heller ikke den bedske Resignation er noget ukendt Træk i hans Kunst, den galgenhumoristiske Skuffelse over de skønne Idealers uhjælpelige Fallit. — Maleri af Marie Hauge 1904 (Bergens Kunstmuseum). Tegninger bl. a. af Chr. Krohg, Per Krohg, L. Karsten, Vald. Andersen, Anton Hansen, A. Hallman, Olaf Gulbranson, Alb. Engstrom. *Lars Rostrup Bøjesen.*

Blixen Finecke, **Karen** (Tanne) Christence, Baronesse, f. 1885, Forfatterinde. F. 17. April 1885 i Rungsted. Forældre: Forfatteren Wilhelm Dinesen (s. d.) og Hustru. Gift 14. Jan. 1914 i Mimbosa med Baron Bror Frederik B. F., f. 25. Juli 1886 paa Næsbyholm, Skaane (gift 2° 1928 med Jacqueline (Gochie) Harriet Alexander, f. 1892 (gift i° med Birckbeck), 3^{0} 1935 med Eva Lindstrøm, f. 1908 (gift i° med Dickson)), S. af Baron, Hofjægermester Frederik Theodor Hans Anna Christian Wolfgang B. F. til Næsbyholm og Dallund (1847—$^{J}9^{r}9$) °*S* Komtesse Clara Alvilda Benedicte Krag-Juel-Vind-Frijs (1855—1925). Ægteskabet opløst 1925.

Det første, der findes trykt paa Dansk af K. B., er en lille »Marionetkomedie« med Titlen »Sandhedens Hævn« (Tilskueren 1926), som man først lagde Mærke til, da Forfatterinden var blevet kendt; den blev da fremdraget og opført ved en Midnatsforestilling paa Det kgl. Teater i Svend Borbergs Iscenesættelse (28. Marts 1936). Hun havde skrevet den allerede som lille Pige, filet den til og rettet den ca. 1915. En enkelt Replik fra dette af Romantikkens Teater inspirerede Spil lyder: »Alle moderne Mennesker længes efter Trolddom og behøver Trolddom for at være lykkelige«. Ud fra dette Grundsyn, kan man sige, skrev K. B.

1934 under Mærket Isak Dinesen sine »Seven Gothic Tales«, der blev dette Aars best seller i Amerika og skaffede Forfatterinden en verdensomspændende Berømmelse. N. A. præsterede K. B. det Kunststykke (efter at man uden Held havde forsøgt med flere kendte Oversættere) selv at gendigte Historierne paa Dansk. De udkom som »Syv fantastiske Fortællinger« (1935); ingen vidste, hvem der havde skrevet disse ejendommelige, store Noveller, indtil det efterhaanden erfaredes, at det var en Datter af Forfatteren til »Boganis' Jagtbreve«. Oprindelig skulde der have været ni Fortællinger; en af de udskudte er senere (1938) trykt i »Tilskueren«: »Karyatiderne«. K. B. har aldrig gaaet i Skole, men modtog Undervisning først i sit Hjem, siden i Schweiz og England. En Tid var hun i Danmark og tænkte paa at lade sig uddanne til Malerinde paa Akademiet, en Plan, der dog blev opgivet hurtigt, hvorpaa hun rejste til Paris, London og Rom. 1914 blev hun gift og rejste til Kenya i Øst-Afrika, hvor hun gennem atten Aar ledede en Farm, som hun til sidst af økonomiske Grunde maatte forlade. Erindringer fra denne Periode af hendes Liv har givet Stof til den næste Bog, »Den afrikanske Farm« (1937), der udsendtes under hendes eget Navn. Medens »Syv fantastiske Fortællinger« er decideret »litterær«, hentende sine Emner fra gammel Digtning og Historie og sære Milieuer, er »Den afrikanske Farm« en meget personlig Bog, fuld af den menneskelige Varme og Forstaaelse, man ellers kan savne hos K. B. Endelig kom 1941 »Vintereventyr«, som fortsætter Linien fra »Syv fantastiske Fortællinger«. K. B. er en typisk Aandsaristokrat med en Dannelse af et blandt nyere danske Skribenter usædvanligt Omfang, selskabelig saavel som kulturelt. Hendes Forfatterskab ligner ikke noget andet i vor Litteratur; Inspirationer har hun søgt i Biblen og hos Digtere som Homer, Shakespeare og Racine. Naar hun et Sted siger om nogle Personer: »Maaske den første Betingelse for, at noget i Verden skulde fortrylle og optage dem, var, at det ikke maatte existere«, gælder dette i vid Udstrækning ogsaa hendes egen Digtning, som helt igennem er en Modsætning til hendes Samtids, der, da hun traadte frem, var stærkt præget af Jordbundethed. »Som en Dronning af Saba skrider K. B. gennem de danske litterære Husmænds bukkende Geledder« (H. Kehler). Af og til kan hendes Bestræbelser for partout at være bizar virke lidt trættende. Men det er en Del af hendes »Program« at mystificere Læserne; det er Meningen, de skal spørge sig selv om Betydningen af, hvad de stifter Bekendtskab med, ligesom det er Hensigten, at de ikke skal have denne

at vide — maaske kender hun den heller ikke selv. K. B. har villet tilføre dansk Litteratur noget fremmedartet og farverigt, noget, der kan hæve over Hverdagen og dens Problemer, og det er lykkedes hende til fulde; derved er hun blevet en af vor nyere Digtnings betydeligste Personligheder. — Tegning af Johannes Nielsen 1941. Buste af H. Isenstein 1935.

Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, I, 1941, S. 105—19. Henning Kehler: Mild Latter, 1943, S. 82—85. Poul Linneballe i Nordisk tidskrift, .943, S. ,17. *Poul Linneballe.*

Bodelsen, Carl Adolf Gottlieb, f. 1894, engelsk Filolog. F. 18. Nov. 1894 i Helsingør. Forældre: Vicekonsul Niels Ferdinand B. (1861—1939) og Agnete Gottlieb (f. 1871). Gift 27. Marts 1931 i Kbh. (b. v.) med Kunsthistorikeren Merete Christensen (se Bodelsen, Merete).

B. blev Student 1913 fra Helsingør og cand. mag. 1919. Han var Sekretær i Traktatkommissionen 1919—23 og midlertidig Sekretær i Udenrigsministeriet 1924—25, blev 1924 Doktor paa Afhandlingen »Studies in Mid-Victorian Imperialism«, 1926 Docent og 1932 Professor ved Kbh.s Universitet i engelsk Sprog og Litteratur. Fra 1926 har han været Leder af Dansk Studieoplysningskontor og var 1935—40 Universitetets Repræsentant i Dansk Studiefond. Han var 1933—40 Præsident for Dansk Engelsk Selskab. 1921 foretog B. en Rejse til Australien og var 1923 og 1925 paa Studieophold i Oxford, der ligesom Rejsen 1921 har sat sig dybe Spor i hans Arbejde.

Tyngdepunktet for B.s Produktion ligger i hans Arbejder vedrørende engelsk Kultur, Politik og Samfundskundskab set i historisk Perspektiv. I Disputatsen giver han paa Grundlag af et omfattende førstehaands Studium af samtidige Kilder en indgaaende Skildring af Imperialismens Opstaaen og Udvikling i England fra Slutningen af 1860'erne til ca. 1890, et Emne, som ikke tidligere havde været videnskabeligt behandlet. Herhen hører ogsaa »England« (1928) og »Det britiske Kolonirige« (1937; begge i »Haases Haandbøger«) og »A Survey of English Institutions« (1942). Blandt B.s litteraturhistoriske Arbejder maa nævnes tre Udgaver i »Gyldendals Bibliotek«, hvor han var en af Hovedredaktørerne (1928—30), »Moderne engelsk Skønlitteratur« (1929), en kritisk Gennemgang af Prosalitteraturen i dette Aarhundrede, og »Engelske Digte, en Antologi« (1943; udg. sammen med B. Maaløe). Ogsaa Emner fra engelsk Sprog har B. behandlet, saaledes de udvidede Tiders Funktion (Englische Studien 1937), Brugen af Shall og Will (Festskr. Ekwall 1942) og Intonation (English Studies 1943), og han

har i disse Arbejder fremsat interessante nye Synspunkter. Siden 1932 har B. gjort en betydelig Indsats som Medredaktør af en stor dansk-engelsk Ordbog, der er under Forberedelse. — B.s Arbejder viser hans omfattende Viden og hans Sans for det væsentlige i centrale Problemer inden for hans Fag.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1924, S. 117. JVMr *Haislund.*

Bodelsen, Merete Christiane, f. 1907, Kunsthistoriker. F. 8. Dec. 1907 i London. Forældre: Ingeniør Poul Frederik Christensen (1872—1914) og Adolphe Frederikke Hansen (f. 1869). Gift 27. Marts 1931 i Kbh. (b. v.) med Docent, senere Professor, Dr. phil. Carl Adolf Gottlieb B. (s. d.).

M. B. blev Student 1927 fra H. Adlers Fællesskole, cand. phil. n. A., studerede Kunsthistorie under Francis Beckett og K. Friis Johansen og har foretaget Studierejser til England, Tyskland, Frankrig og Spanien. 1929—31 fungerede hun som Redaktionssekretær ved »Nyt Tidsskrift for Kunstindustri«, hvor hun især skrev om Keramik (III, 1930, om Axel Salto; IV, 1931, om Hornmaleriet hos Kåhler). Efterhaanden har hun erhvervet et indgaaende Kendskab til dansk Stentøj og det kunstnerisk udførte Pottemageri siden 1880'erne (begge Dele behandlede i grundlæggende Artikler i »Samleren«, XVI, 1939). Et særligt Speciale udviklede hun som Bibliograf i en Række grundige og vel tilrettelagte Publikationer til stor Nytte for Kunsthistorien, nemlig »Dansk kunsthistorisk Bibliografi« (1935) (sammen med Aage Marcus), »Karl Madsen Bibliografi« (1939), »Emil Hannover Bibliografi« (1942), »Fransk kunst. En bibliografi til den dansk-franske kunstforbindelse« (1943) (sammen med Dyveke Brun), og 1943 udgav hun en Monografi om »Ludvig Find«. Desuden har M. B. leveret mange Biografier til »Dansk biografisk Leksikon«, især om Billedhuggere og 90'ernes Malere. 1943 overtog hun sammen med Povl Engelstoft Udgivelsen af Weilbachs Kunstnerleksikon, 3. Udg. 1939 fik hun Robert Hirschsprungs Mindelegat. — Portræthoved i fransk Kalksten af Gottfred Eickhoff 1931 (Kunstmuseet).

Nationaltidende 1. Aug. 1939. Sigurd Schultz sst. 2. Marts og 20. Juni 1943. Poul Uttenreitter i Salmonsens Leksikon-Tidsskrift, III, 1943, Sp. 455.

Sigurd Schultz-

Boeck, Johan Friedrich **Hector** Emanuel, f. 1874, Officer, historisk Forfatter. F. 13. Febr. 1874 paa Laven Hovgaard. Forældre: Proprietær Johan Christian B. (1836—96) og Ane Margrethe Eriksen (1848—1930). Gift 14. Juni 1907 i Kbh. (Garn.) med

Frederikke (Friede) Nicoline Mathilde Clara Dorothea Sophie v. Spåth, f. 18. Maj 1885 i Fredericia, D. af Jernbaneassistent, senere Stationsforstander i Kolding, Løjtnant Carl Oscar Eugén v. S. (1848—1922) og Caroline Schæffer (1851—1918).

B. gik i Mariboes Skole i Kbh., blev 1893 Sekondløjtnant, tog 1898 Studentereksamen privat og blev n. A. cand. phil. Han gennemgik derefter Officerskolen og udnævntes 1902 til Premierløjtnant. 1902—09 gjorde han Tjeneste i Fredericia, de to sidste Aar som Adjudant ved 7. Regiment, 1909—n var han Adjudant ved 1. jyske Brigade i Aarhus og har siden 1911 været bosat i Kbh. 1911—14 var han Adjudant ved Generalinspektoratet for Fodfolket og udnævntes 1914 til Kaptajn, gik 1924 over i Reserven og faldt for Aldersgrænsen 1934. Han har fra Ungdommen syslet med personalhistoriske og militærhistoriske Studier. Han har behandlet Slægterne Boeck (1904), Bianco (1908) og Neckelmann (1936), udgivet Henrik Lassens Livserindringer (1936) og Carl v. Spåths Selvbiografi (1937). Hans militærhistoriske Hovedværk er »12. Bataillons Historie 1629—1929« (1929) med en Personalfortegnelse (1930); i øvrigt har han været Medredaktør af »Danmarks Hær« (I—II, 1934—35). Han har været virksom for Indførelse af Idrætsøvelser i Hæren og vandt 1922 Idrætsnvjerket i Guld. Efter sin Afgang blev han 1926 Overinspektør i Nordisk Brandforsikring og var 1928—44 Chefinspektør sst. En særlig Interesse knytter ham til Arbejdet for Sønderjylland. Han blev 1927 Medlem af Styrelsen for Slesvig-Ligaen, Næstformand 1931 og Formand og Redaktør af »Thyras Vold« 1935, udgav 1940 »Danske Mindesmærker og Krigergrave i Sønderjylland fra Krigene 1813, 1848—50 og 1864«. —- Kammerjunker 1912. — R. 1923. DM. 1934. — Maleri af Heinrich Møller 1913 og af Holger H. Hansen 1914.

Geneal. Handbuch burgerlicher Familien, XI, 1904, S. 58. Thyras Vold 15. Febr. og t_5. Marts 1944. ^ *Engelstoft.*

Bomholt, Laurits **Julius,** f. 1896, Radioraadsformand, Litteraturkritiker, Politiker. F. 11. Juni 1896 i Alderslyst ved Silkeborg. Forældre: Papirarbejder, senere Salsmester Martinus B. (f. 1872) og Karen Marie Laursen Roed (1875—1939). Gift 30. Marts 1927 i Esbjerg (b. v.) med Anna Marie Andersen, f. 12. Aug. 1904 i Vejen, D. af Sodavandsfabrikant Hans Peter A. (1863—1938) og Johanne Lillelund (f. 1881).

B. gik først i Landsbyskolen, senere i Frk. Langs Skole i Silkeborg, hvorfra han blev Student 1915. Han blev cand. theol. 1921, men følte sig draget mod folkeligt Kulturarbejde, mod Arbejder-

bevægelsen. Hans Fader var socialdemokratisk Foregangsmand i sin Kommune og en Tid faglig Tillidsmand for sine Kolleger paa Silkeborg Papirfabrik. B. besøgte paa en Udenlandsrejse Arbejderhøjskolen Tinz i Thiiringen og Fritz Wartenweilers Højskole i Schweiz og blev den næste Vinter 1921—22 knyttet som Lærer til Askov Højskole. Ikke helt tilfredsstillet her søgte og fik han n. A. Plads ved Esbjerg Arbejderhøjskole, men fungerede samtidig som Journalist ved J. P. Sundbos »Vestjyllands Social-Demokrat«. 1924 afløste han Laura Alkjærsig som Forstander for Arbejderhøjskolen. Som Skoleleder stillede han i højere Grad end før de sociale og økonomiske Fag i Forgrunden, indførte Studiekredsen som Metode og belyste Historien og Litteraturen ud fra en sociologisk Grundbetragtning. Han knyttede samtidig Forbindelse med den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse, var Redaktør af dens Organ »Rød Ungdom« 1924—30 og var en stærkt efterspurgt Foredragsholder rundt i Landets Ungdomsforeninger. Efter Sundbos Død blev han 1929 valgt til Folketingsmand i Esbjerg og traadte tilbage som Forstander. Delvis som en Frugt af Højskolearbejdet udsendte han 1930 Bogen »Dansk Digtning fra den industrielle Revolution til vore Dage«, et bemærkelsesværdigt Forsøg paa at stille Litteraturen i Sammenhæng med Tidens øvrige, økonomiske, sociale og kulturelle Foreteelser. 1931 blev han knyttet til »Social-Demokraten« som Anmelder, senere Redaktør af Bladets Litteraturside. 1932 udgav han »Arbejderkultur«, en Ransagelse af Forholdet mellem de socialistiske Kulturidealer og de faktiske aandelige og ideologiske Tilstande inden for Arbejderklassen og tillige et Udkast til en socialistisk, modsat »borgerlig«, Kulturpolitik. 1933 fulgte »Moderne Skribenter«, et Rundskue over en Kreds af væsentlig socialt eller »kollektivistisk« betonede Forfattere og deres Værker. »Togter« (1935) rummer Indtryk og Oplevelser fra Rejser. 1938 fulgte en Biografi og Vurdering af Harald Bergstedt som folkelig Lyriker, og s. A. skrev han til Arbejdernes Oplysningsforbund en Grundbog om den danske Folkeskole. Desuden har B. sammen med P. Nørgaard skrevet et Hørespil »Nye Signaler« (1932) med Emne fra Arbejderbevægelsens Gennembrudstid og en mindre Rejsebog »Jul i Norge« (1939). Som Litteraturkritiker og Kulturpolitiker har B. været ikke saa lidt omstridt, men i Arbejderbevægelsen og ikke mindst inden for Arbejderungdommen har hans Bøger virket ansporende og befrugtende. Som Repræsentant for Arbejdernes Radioforbund fik han 1934 Sæde i Radioraadet, blev 1937 Medlem af Programudvalget og udnævntes efter N. Fiskers Død 1940 til Radioraadets Formand. Det rejste straks en Del Kritik, at en saa udpræget »Partimand« blev gjort til Leder af den vigtige

Kulturinstitution Radioen, men B. har under de givne Kaar saa langt fra at pleje Partiinteresser uden Forbehold bekendt sig til det nationale og gjort meget for at holde Radioens Udsendelser paa en dansk folkelig Linie. 1933—41 var han Medlem af Esbjerg Byraad, Formand for Skolekommission og Skoleudvalg og var gennem Trafikudvalget virksom for Anlægget af Esbjerg Lufthavn og Tarphagevejen. Paa Rigsdagen vandt han ret hurtigt en Position som en af de mest særprægede og veltalende blandt Socialdemokratiets yngre Generation og blev efterhaanden Formand for et betydeligt Antal Udvalg. Særlig har han interesseret sig for Naturfredningssagen, var Ordfører for Fredningsloven af 1937 og blev derefter Medlem af Overfredningsnævnet. Han har ligeledes været Ordfører for Ungdomsarbejdsløshedsloven med Ændringer og Tillæg og er Medlem af det ifølge denne Lov nedsatte raadgivende Udvalg, hvorunder Arbejdslejrene og andre Former for Beskæftigelse og Oplæring af arbejdsløs Ungdom sorterer. Selv er han Formand for Skolehjemmet Landerupgaard. Ved flere Lejligheder har han deltaget i Debatten om Synspunkter for Ungdomsopdragelsen, blev Medlem af Undervisningsminister Jørgen Jørgensens Ungdoms(skole)udvalg af 1939 og sit Partis Ordfører ved Gennemførelsen af Loven om Ungdomsskoler for Ufaglærte 1942. Som Repræsentant for Fiskeribyen Esbjerg har han ogsaa været socialdemokratisk Fiskerilovsordfører. Han er tilsynsførende med Rigsdagens Bogsamling, er gaaet stærkt ind for en Bedring af Forfatternes Kaar, og han er Medlem af Udvalget vedrørende Forfatterunderstøttelser. 1939 blev han valgt ind i Socialdemokratiets Forretningsudvalg. — Granitbuste af August Keil 1932.

H. Kehler: Poeter og Pedanter, 1932, S. 89 fif. Arbejderhøjskolen, Nov. 1935, S. 63—71. G. Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 82—86. Vestjyllands Social-Demokrat 3. Sept. 1941. Hans Jensen i Schultz Danmarkshistorie, VI, 1943, S. 205 ff. Boganmelderen Febr. 1944. *Oluf Bertolt*

Bondorff, Karl Andreas Christian, f. 1891, Professor i Jorddyrkning og Forstander for Statens Planteavlslaboratorium. F. 18. Sept. 1891 i Kbh. (Trin.). Forældre: Guldsmedemester Carl Johan B. (1854—1932, gift 2° 19 med Anna Nielsen, f. 1868) og Anna Marie Christine Hansen (1866—1900). Gift 1° 3. Maj 1919 i Kbh. (Kat.) med Ruth Rosa Nielsen, f. 3. Juni 1892 i Korsør, D. af Skibsfører ved Statsbanerne Anders Jacob N. (1860—1915) og Agnes Nielsen (d. 1905). Ægteskabet opløst. 2° 18. Juni 1939 med Inger Margrethe Knudsen, f. 2. Sept. 1907 i Kbh., D. af Docent, senere Professor Martin K. (s. d.) og Hustru.

Efter at have taget Præliminæreksamen lærte B. Landbrug og

gennemgik Landhusholdningsselskabets Lærlingeuddannelse, kom derefter ti] Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1913. Efter Studentereksamen 1914 og Filosofikum 1915 tog han Tillægseksamen i Jordbrugslære 1916, var Assistent ved Landbohøjskolens plantefysiologiske Laboratorium 1916—21, Lektor i Mikrobiologi 1921—22 og Afdelingsbestyrer ved Statens Planteavlslaboratorium 1921—23. 1923 udnævntes han til Professor i Jorddyrkning ved Landbohøjskolen, hvor han sammen med E. Lindhard afløste T. Westermann og overtog Undervisningen i Gødningslære og Forsøgsmetodik. 1926 efterfulgte han Harald R. Christensen som Forstander for Statens Planteavlslaboratorium, men varetog fortsat Lærergerningen (som Lektor) til 1944. I sine Forelæsninger, der i Formen præges af hans djærve og ligefremme Væsen, har han lagt Hovedvægten paa en indgaaende teoretisk Behandling af Problemerne, og han er som Lærer blevet meget højt værdsat.

B.s meget omfattende videnskabelige Produktion begyndte med nogle mikrobiologiske Arbejder offentliggjort i Landbohøjskolens Aarsskrift (1917 og 1918). Han undersøgte her bl. a. Muligheden af at benytte Mikroorganismer til Bestemmelse af Jordens Indhold af tilgængelige Plantenæringsstoffer. Et Hovedemne for hans Arbejde har været Spørgsmaalet om Bestemmelse af Jordens Gødningstrang ved Hjælp af hurtigt gennemførlige Laboratoriemetoder. Han skrev derom i »Tidsskrift for Landøkonomi« 1931, og i Aarene derefter har han sammen med yngre Medarbejdere udført en Række for Landbruget meget værdifulde Undersøgelser af denne Art, saaledes »Studier over Jordens Fosforsyreindhold«, I—III (I sammen med F. Steenbjerg, III sammen med P. Damsgaard-Sørensen), som publiceredes i »Tidsskrift for Planteavl« (XXXVIII, XXXIX og XXXXVI, 1932, 1933 og 1942). For Kaliums Vedkommende behandledes Problemerne i »Kationombytning i Jorden« (I—II; II sammen med P. Damsgaard Sørensen) i »Tidsskrift for Planteavl« (XL og XLII, 1935 og 1937). I Forbindelse med disse Studier har B. bl. a. i »Ugeskrift for Landmænd« (LXXXVI, 1941, S. 113—19) fremsat Forslag om en systematisk kemisk Undersøgelse af hele Landets Jord for Fosforsyre- og Kalitrang, og med stor Energi har han søgt at skabe Grundlag for den meget omfattende Plans Gennemførelse. — I en Række Arbejder, der indledes med »Om Forholdet mellem Planternes Ernæring og Stofproduktion« (Nordisk Jordbrugsforskning, 1923) og »Det kvantitative Forhold mellem Planternes Ernæring og Stofproduktion« (Landbohøjskolens Aarsskrift, 1924) og fortsattes bl. a. i »En Udbyttekurve« (Tidsskrift for Planteavl, XL, 1935), har B. beskæftiget sig med Forløbet af Udbyttekurven som Udtryk for

Forholdet mellem Planternes Ernæring og Tørstofproduktion, og han har herved bl. a. bidraget til at tilvejebringe Betingelserne for den saakaldte plantefysiologiske Jordbundsanalyse. Undersøgelserne har tillige givet Grundlag for Bestemmelse af Værdiforholdet mellem de forskellige Gødninger og mellem de enkelte Næringsstoffer i flersidige Gødningsmidler. 1935 fremsatte han i »Nordisk Jordbrugsforskning« et Forslag om ensartede Betegnelser for Gødningsstoffernes Indhold, som er fulgt i Loven af 1939 om Handel med Gødning, saaledes at Danmark er gaaet i Spidsen med at forlade de gamle Betegnelser og erstatte dem med selve Grundstoffernes Navne. — Et andet Hovedemne for B.s Arbejde er Dyrkningsforsøgenes Metodik og Teori og specielt Forsøgstallenes Bearbejdning og Vurdering. Emnet er uddybet i en Række Afhandlinger og i den værdifulde Haandbog: »Forelæsninger over Landbrugets Jorddyrkning«, I, Dyrkningsforsøget (1928, 2. Udg. 1938), II, Gødningslære (1939). Han har herved bidraget til, at mere rationelle og ensartede Forsøgsmetoder er kommet til Anvendelse bl. a. ved de lokale Markforsøg.

B. har indtaget en fremtrædende Plads i det nordiske Samarbejde paa Landbrugets Omraade som Sekretær for den danske Afdeling af Nordiske Jordbrugsforskeres Forening fra dens Oprettelse 1918 til 1938, Medlem af Bestyrelsen fra 1929 og Formand fra 1938. Han er Medlem af Landhusholdningsselskabets Bestyrelse og af Fællesudvalget for Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde fra 1934, af Bestyrelsen for Dansk-amerikansk Samfund fra 1935, af Kungl. svenska lantbruksakademien og af Akademiet for de tekniske Videnskaber fra 1937. — R. 1940.

Aksel Milthers.

Borum, Oscar Alfred, f. 1894, Retslærd. F. 30. Juli 1894 i Kbh. Forældre: Grosserer Olaf Marius Christian B. (1855—1932) og Bertha Gliickstadt (f. 1873, gift 1° 1890 med Grosserer Gustav Simon Bendix). Gift 3. Febr. 1923 i Kbh. (b. v.) med Ebba Caroline Eugenie Petersen, f. 27. Febr. 1903 i Kbh., D. af Handelsrejsende Victor Charles Louis Eugen Kønig P. (f. 1879) og Dorthea (Doris) Johanne Madsen.

B. blev Student 1912 fra Henrik Madsens Skole og valgte derefter Juraen som Studiefag, idet han dog de første Aar tillige beskæftigede sig med litterære og filosofiske Studier. 1919 bestod han den juridiske Eksamen med Udmærkelse og efter en kortere Tid at have været Sagførerfuldmægtig blev han 1920 ansat som Sekretær i Justitsministeriet. 1922 var han tillige

Fuldmægtig hos Rigsadvokaten. 1923—24 foretog han en længere Studierejse til England og Frankrig. Efter sin Hjemkomst indtraadte han paa ny i Justitsministeriet, hvor han var ansat, indtil han 1930 udnævntes til Professor i Retsvidenskab ved Kbh.s Universitet, idet han dog i Aarene 1928—30 var konstitueret som Dommer i Østre Landsret og Kbh.s Byret.

1927 erhvervede B. den juridiske Doktorgrad paa en meget omfattende Afhandling, »Personalstatutet efter dansk og fremmed Ret«, hvori han undersøgte, hvilke Regler der efter dansk international Privatret gælder med Hensyn til en Persons person-, familie- og arveretlige Retsstilling i Tilfælde, hvor flere Landes Lovgivning kunde tænkes at komme til Anvendelse. Hans Behandling af dette centrale Problem inden for den internationale Privatret, der var underbygget af dybtgaaende Studier, betød en værdifuld Berigelse af den sparsomme danske internationalprivatretlige Litteratur og gjorde ham selvskreven til ved Viggo Bentzons (s. d.) Afgang at overtage dennes Fag (Person-, Familie- og Arveret). B.s senere litterære Produktion omfatter i første Linie hans nye Lærebøger i Familieret (»Familieretten« I, 1936; II, 1941), Personret (»Personretten«, 1942) og international og intertemporal Privatret (»Lovkonflikter«, 1931, 2. omarbejdede Udg., 1942), der afløser Bentzons Fremstillinger, samtidig med at de for visse Omraaders Vedkommende repræsenterer den første moderne retsvidenskabelige Fremstilling af de paagældende Emner. Desuden har han forfattet forskellige mindre Afhandlinger af privatretligt Indhold. B.s litterære Arbejder præges af Grundighed og Omhu og et meget sikkert Judicium samt af den klare og gennemarbejdede Form, hvori de fremtræder. I sin senere Produktion er han tillige i stigende Grad kommet ind paa Undersøgelsen af almindelige Retsgrundsætninger og Retsproblemer (jfr. f. Eks. Afhandlingen »Aftalers Bestaaen under forandrede Forhold«, 1939). Han er Udgiver af »Dansk Lovsamling 1665—1930«, Medudgiver af »Danmarks Love 1665—1937, 1665—1939 og 1665—1942« samt af »Juridisk Ordbog«, 1934 (2. Udg. 1943). Ved Nedsættelsen af Arveretskommissionen 1936 udnævntes han til dennes Formand og har som saadan en væsentlig Andel i det i Kommissionsbetænkningen af 1941 indeholdte Forslag til en Reform af Arvelovgivningen.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1927, S. 169 f. Aarbog for Københavns Universitet 1929—30, 1931, S. 17 f. J. Fischer: Slægten Salomonsen,

Borup, Morten, f. 1894, Litteraturhistoriker og Skolemand. F. 10. Nov. 1894 paa Frbg. Forældre: Ingeniør Frits Christian B. (1857—95) °S Ellen Lund (f. 1871). Gift i° 7. Juli 1927 i Borås, Sverige, med Ingegerd Beskow, f. 5. Okt. 1903 i Dala, d. 3. Jan. 1936 i Ordrup, D. af Kontraktsprost, teol. dr. Emanuel B. (f. 1869) og Nanna Hildebrand (f. 1877). 2° 1. Juli 1938 i Kværndrup med Barbro Sophia Carlborg, f. 4. Marts 1910 i Borås, D. af Kaptajn Ivar Axel Henrik C. (1875—1925) og Ella Åkerlund (1884—-1922).

B. blev Student 1912 fra Metropolitanskolen, cand. mag. 1921 (Dansk, Engelsk, Tysk). 1915—26 var han Medarbejder ved »Ordbog over det danske Sprog« (fra 1921 som Redaktør); senere har han sammen med Valfrid Palmgren Munch-Petersen (s. d.) foretaget Forarbejderne til »Svensk-dansk Ordbog«; de udgav i Fællesskab 1926 »Svensk-dansk Ordliste«. Efter sin Embedseksamen fik han samtidig med sit Ordbogsarbejde Ansættelse ved St. Jørgens Gymnasium som Timelærer, gik 1926 ved Udnævnelsen til Adjunkt helt over til Skolegerningen og blev Lektor 1940. B., hvis Undervisningsfag er Dansk, er et virksomt Medlem af Dansklærerforeningens Bestyrelse og har besørget en Række af dens Skoleudgaver samt udgivet Haandbogen »Dansk Litteratur i Udvalg« (I—II, 1933). Sin betydningsfuldeste Indsats har han gjort med sine store videnskabelige Udgaver af »J. P. Jacobsens samlede Værker« (1924—29, med Georg Christensen) og af »Georg og Edvard Brandes' Brevveksling med nordiske Forfattere og Videnskabsmænd« (I—VIII, 1939—42); sidstnævnte Publikation er en Hovedkilde til Studiet af Mændene omkring det moderne Gennembrud i nordisk Litteratur. B. var endvidere Medudgiver af »H. C. Andersens Romaner og Rejseskildringer« (1943—44), hvor han har indledet og kommenteret »Billedbog uden Billeder«, »De to Baronesser« og »I Sverrig«. I de senere Aar har han arbejdet paa en Biografi af J. L. Heiberg; en Forløber herfor er Brevsamlingen »Heibergske Familiebreve« (1943).

Studenterne fra 1912, 1938, S. 20. *H. Topsøe-Jensen.*

Boserup, Carl Johan, f. 1879, Købmand. F. 31. Marts 1879 i Kbh. (Johs.). Forældre: Brænderiejer Peter Joachim B. (1838—• 1921, gift 2° 1889 med Anne Cathrine Kirstine Jørgine Lorentzen, f. 1862) og Ane Marie Jansen (1847—86). Gift i° med Julie Annette Clausen Lund, f. 13. Juni 1878 i Povlsker, D. af Sognepræst, sidst i Kirke Saaby, Niels Jørgen Jensen L. (1840—

1920) og Clara Emilie Vilhelmine Kolthoff (1844—1928). Ægteskabet opløst. 2^0 20. Nov. 1940 med Laura Charlotte Thora (Kylle) Hammer, f. 16. Jan. 1901 i Odder, D. af Materialhandler Adolf Valdemar Carl H. og Laura Frederikke Larsson.

B. fik sin væsentligste Købmandsuddannelse hos Chr. Prip i Fakse, som navnlig handlede med Korn, Foderstoffer, Trælast og Kul, og 1902 overtog han selv denne Forretning, idet han samtidig etablerede sig under Firmanavnet C. J. B. I Kraft af sin Dygtighed og Flid har han i Aarenes Løb oparbejdet denne Forretning til en af de betydeligste private Kornforretninger her i Landet, og Kornbranchen har da ogsaa vist ham sin Tillid derigennem, at han 1936 valgtes til Formand for Bestyrelsen for Danske Korn- og Foderstofimportørers Fællesorganisation som Afløser af Foreningens tidligere mangeaarige Formand, Direktør Chr. G. Hansen. Da Centralkontoret til Indkøb af Korn og Foderstoffer dannedes 1939, blev han tillige Formand for dette Kontors Bestyrelse. Medens Centralkontorets Hovedopgave oprindelig var Import og Fordeling af udenlandsk Korn og Foderstoffer excl. Brødkorn, tvang Begivenhederne efter 9. April 1940 Kontoret til at omlægge sit Arbejdsfelt til en Administrering af den samme Efteraar etablerede Kornordning, saaledes at Fordelingen af det indenlandske Foderkorn dermed blev Centralkontorets Hovedopgave. I dette meget krævende Arbejde har B. gjort en betydelig Indsats. — B. har siden 1922 været Medlem af Kbh.s Bedømmelses- og Voldgiftsudvalg for Korn- og Foderstofhandelen. Han er norsk Vicekonsul fra 1906. — R. 1939. *j g n s Vestherg%*

Bovien, Prosper Louis, f. 1894, Zoolog. F. 27. Okt. 1894 i Kbh. Forældre: Lærer ved Østerbros Latin- og Realskole, senere Lektor ved Borgerdydskolen i Kbh. Edvard Louis Vilhelm Christian B. (1863—1931) og Caroline Dorothea Juliane Trane (1868—1938). Gift 19. Okt. 1929 i Kbh. (b. v.) med Rigmor Elben, f. 9. Juli 1893 i Kbh. (gift i° 1922 med Skuespiller Alfred Bertel Krause, 1880—1924, gift i° med Anna Kathinka Asmussen, f. 1878, gift 2° med Købmand Hans Andreas Exsten Mogensen, f. 1886), D. af Grosserer Harald E. (1861—1904) og Thyra Birgitte Bryde (1863—1933).

B. tog efter Studentereksamen 1913 fra Østre Borgerdydskole fat paa det naturhistoriske Studium, som afsluttedes 1918 med Magisterkonferens med Zoologi som Hovedfag. Allerede som Student beskæftigede B. sig med parasitologiske Undersøgelser, og

han knyttedes tidligt til Zoologisk Museum, hvor han 1918 blev honorarlønnet Assistent, i hvilken Stilling han beskæftigede sig med Ascidier; om denne Dyregruppe har han skrevet et Par mindre Afhandlinger, bl. a. en Bearbejdelse af Ascidiefaunaen paa Auckland- og Campbelløerne. 1920 rejste B. til Nederlandsk Indien, hvor han fik Ansættelse ved en Forsøgsstation som Konsulent i Dyrkning af Sukkerrør. 1925 vendte han tilbage til Danmark, fik Ansættelse som Underbibliotekar ved Landbohøjskolens Bibliotek, samtidig med at han underviste ved forskellige Skoler og Kursus. 1928 ansattes han som Bestyrer af den zoologiske Afdeling ved Statens plantepatologiske Forsøg, og fra 1936 har han tillige virket som Lektor i Land- og Havebrugszoologi ved Landbohøjskolen. Han har efter Hjemkomsten fra Java genoptaget sit parasitologiske Arbejde. 1929 foretog han saaledes en Undersøgelsesrejse til Færøerne, der er resulteret i en Oversigt over de færøske Ikter (The Zoology of the Faroes, IX a, 1933). Navnlig har han dog arbejdet med parasitiske Nematoder i Insekter, hvorom han bl. a. 1937 offentliggjorde »Some types of association between nematodes and insects«, for hvilken han erhvervede Doktorgraden. Efter sin Ansættelse ved Statens plantepatologiske Forsøg har han skrevet en lang Række mindre Arbejder i »Tidsskrift for Planteavl«, »Gartner-Tidende«, »Haven« o. s. v. om forskellige Forhold vedrørende Skadedyrs Biologi og Bekæmpelse; sammen med Math. Thomsen har han 1933 udgivet Haandbogen »Haveplanternes Skadedyr«.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1937, S. 158 f. K. L. Henriksen: Oversigt over dansk Entomologis Historie, Entomol. Medd., XV, 1921—37, S. 313 f.

R. Spårck.

Braae Hansen, Johan Frederik, f. 1885, Seminarielærer, Idrætsinspektør. F. 9. Aug. 1885 i Aarhus. Forældre: Sergent Christian B. H. (1857—94) og Charlotte Jensen (f. 1861). Gift 31. Marts 1915 i Marple, England, med Marjorie Moore Hodgson, f. 17. Juli 1895 i Darwen, Lancashire, D. af Læge Thomas Moore H. (1859—97) og Florence Ashton (f. 1862).

B. H. gik som Dreng i en grundtvigsk Friskole, kom som nittenaarig paa Jelling Seminarium, hvorfra han blev dimitteret 1906, gennemgik dernæst Statens etaarige Gymnastiklærerkursus, aftjente sin Værnepligt og blev Sekondløjtnant. De ti første Aar af sin derpaa følgende Lærervirksomhed var han i England og Skotland, hvor man paa det Tidspunkt var begyndt at indføre svensk Gymnastik i den Form, hvori den dyrkedes i Danmark. 1908—12 uddannede han Gymnastiklærere i London (South Western Poly-

technic Institute), var dernæst ansat som Assistant Inspector under Scotch Education Department og sluttede dette første Afsnit af sin Løbebane som Lærer ved en Uddannelsesanstalt for Gymnastiklærere i Dunfirmline i Skotland. Efter 1919 at være vendt hjem til Danmark blev han fast Assistent hos Gymnastikinspektøren, men 1920 ansattes han som Lærer ved Statsseminariet i Haderslev. Ved Siden af sin Virksomhed der bestred han Hvervet som tilsynsførende med Skolegymnastikken i Haderslev Amt, og 1938 udnævntes han til Idrætsinspektør for de sønderjyske Landsdele. — Allerede da B. H. 1919 kom hjem til Danmark, var hans Navn godt kendt blandt danske Gymnastiklærere, og sin fremskudte Position inden for denne Gruppe af Skolefolk har han yderligere befæstet under sin Virksomhed i Sønderjylland, hvor han ikke mindst som Idrætsinspektør har udført et i national Henseende betydningsfuldt Arbejde. Ved Siden af sin idrætslige Virksomhed har han paa et mere alment-pædagogisk Omraade ydet en Indsats af særpræget Art: det var ham, der 1929 fremsatte og udformede Ideen til Lejrskolen, og han har ved Foredrag, Kursus og skriftlige Indlæg virket med stort Held til Fremme af denne Idé. — B. H. er som Lærerpersonlighed præget af sit mangeaarige Ophold i England og af sin Virksomhed i Grænselandet. I Lejrskolen har han fundet et Virkefelt for sine medfødte Evner •— sund pædagogisk Sans, udpræget Organisationstalent, Fantasi og Lune — som i særlig Grad lader dem komme til frugtbar og harmonisk Udfoldelse. — R. 1936. — Ufuldendt Maleri af Th. Toft Andersen ca. 1940. *H. P. Langkilde.*

Brammer. Slægten B. føres tilbage til Amtsforvalter over Fr.borg og Kronborg Amter Frederik Christian B. (1732—91), der var født i Krusendorf og illegitim Søn af Greve Frederik Conrad Holstein (1704—49); Moderen Gret Gøtjen ægtede 1736 Kusk paa Nør Gert B. Af F. C. B.s Børn skal nævnes Agnethe Birgitte (1767—1845), gift med Amtmand, Konferensraad Hans Nicolai Arctander (1757—-1837, s. d.), Sognepræst i Strø Bolle Frederik Plum B. (1771—1815) og Lærer ved Fr.borg lærde Skole Joachim Henrik Carsten B. (1772—1801); dennes Søn Biskop i Aarhus, Dr. theol. Gerhard Peter B. (1801—84, s. d.) var Fader til Kasserer i Nationalbanken Johannes Daniel B. (1840—82), hvis Sønner var Militærhistorikeren, Generalintendant Gerhard Peter B. (1870—1924, s. d.) og Overfører Frederik B. (f. 1872).

Lengnicks Stamtavler. *Albert Fabritius.*

Bramsen, Eigil Boe, f. 1877, Forsikringsmand. F. 15. Aug. 1877 paa Frbg. Forældre: Sparekassedirektør Julius B. (1845—$^{r}9^{2}5$) og Camilla Elisabeth Petrea Smith (1848—1931). Gift 24. Sept. 1904 paa Frbg. med Louise Busse, f. 4. Maj 1878 i Aarhus, D. af Maskiningeniør, senere Statsbanedirektør Otto B. (s. d.) og Hustru.

B. blev Student 1895 fra Schneekloths Skole og cand. jur. 1901. Efter en kort Tids Beskæftigelse paa Dansk Tarifforenings Kontor blev han 1902 Assistent i det af Bedstefaderen Luis B. (s. d.) stiftede og nu af Farbroderen Gehejmeetatsraad Ludvig B. (s. d.) administrerede Brandforsikringsselskab Nye Danske. Her blev han 1909 Direktionssekretær og 1914 ved Farbroderens Død administrerende Direktør. Under B.s dygtige Ledelse har Nye Danske, der indtil hans Overtagelse af Direktørstillingen havde været et rent Brandforsikringsselskab, haft en meget kraftig Udvikling, der bl. a. finder sit Udtryk i, at Selskabet foruden Driften af de fleste Skadesforsikringsgrene ogsaa har optaget Livsforsikringsvirksomhed og paa alle disse nye Virkeomraader har opnaaet betydelige Resultater. Ikke blot i sit eget Selskab, men paa flere andre Forsikringsomraader har B. gjort en værdifuld Indsats. I denne Forbindelse maa først og fremmest nævnes, at han var en drivende Kraft ved Stiftelsen 1918 af vort private Forsikringsvæsens nuværende officielle Centralorganisation, Assurandør-Societetet, hvis hurtigt fæstnede Position i ikke ringe Grad skyldtes hans Arbejde først som Formand 1920—29 for Societetets Komité (Bestyrelse) og derefter som almindeligt Medlem af Komiteen. I en Række andre Forsikringsorganisationer og -foretagender er eller har B. været Bestyrelsesmedlem, saaledes i Dansk Tarifforening 1909—31, Dansk Automobilforsikrings Forbund siden 1920, Forsikringsaktieselskabet National 1905—14 (Medstifter), Dansk Kautionsforsikrings Selskab m. m. Ogsaa uden for Forsikringsvæsenets Omraade har der af betydende Foretagender været lagt Beslag paa B.s Evner og Arbejdskraft. Han blev saaledes 1926 Medlem af Privatbankens Bankraad. Siden 1937 er han Formand for Bankens Bestyrelse og Repræsentantskab og siden 1940 Formand for Pensionskassen for de i Banken ansatte Tjenestemænd. Han er desuden Medlem af Bestyrelserne for Porcellænsfabrikkerne Bing og Grøndahl og Norden samt af Repræsentantskabet for Det danske Luftfartsselskab o. s. v. Endelig bør det nævnes, at han 1909 blev Medlem af Bestyrelsen for Falcks Redningskorps og her var Bestyrelsens Formand 1911—12. — R. 1922. DM. 1928. K.^{2} 1939. — Maleri af Sig. Swane 1940 (tilhørende Privatbanken). Buste af Kai Nielsen ca. 1920 og af Per Linnemann Schmidt 1943 (Nye Danske). *Chr. Thorsen.*

Brandt, Frithiof, f. 1892, Filosof. F. 23. Maj 1892 i Horsens. Forældre: Købmand Johannes Henrik B. (1865—1936) og Marie Elisabeth Wiggers (1869—1935). Gift 28. Sept. 1920 i Kbh. (Garn.) med Elisabeth Young Thorkelin, f. 8. Juni 1898 i Kbh., D. af Koffardikaptajn Emil Stefanus T. (1866—1927) og Johanne Marie Thomsen (f. 1868).

B. blev Student 1910 fra St. Jørgens Gymnasium, fik Universitetets Accessit 1914 for Besvarelsen af den filosofiske Prisopgave og tog Magisterkonferens i Filosofi 1916. Han var Manuduktør til Filosofikum 1916—19, var paa Studieophold i Paris 1919—21 og blev Dr. phil. 1922. S. A. deltog han i Konkurrencen om K. Kromans Professorat og ansattes efter Dommerkomiteens eenstemmige Indstilling s. A. som Professor i Filosofi ved Kbh.s Universitet. B.s første Hovedarbejde er den indholdsrige Disputats »Den mekaniske Naturopfattelse hos Thomas Hobbes« (1921). For første Gang gives her en indgaaende Analyse af Hobbes' Betydning for Gennembrudet af den moderne matematisk-mekaniske Naturopfattelse i det 17. Aarhundrede. Af særlig Interesse er Redegørelsen for det erkendelsesteoretiske Grundlag for den nye Naturvidenskab, belyst gennem Hobbes' Forhold til Galilei og Descartes. I denne Sammenhæng påaviser B. Eksistensen af en vigtig Brevafhandling fra Hobbes til Descartes, som man hidtil havde anset for tabt. B.s næste Hovedarbejde er »Den unge Søren Kierkegaard« (1929), der paa Grundlag af nyt Stof giver en Række originale Bidrag til Forstaaelse af det personlige og litterære Milieu, hvori den unge Søren Kierkegaard færdedes gennem sine bevægede Ungdomsaar. Fortrinsvis behandles Kierkegaards Forhold til Poul Martin Møller, Henrik Hertz og H. C. Andersen, ligesom der argumenteres for, at Kritikeren P. L. Møller og Assessor P. V. Jacobsen sandsynligvis har tjent Kierkegaard som Modeller for henholdsvis Johannes Forføreren og Assessor Wilhelm. Ligeledes paa Grundlag af nyt fremskaffet Materiale gør B., sammen med Else Rammel, i Bogen »Søren Kierkegaard og Pengene« (1935) Rede for Kierkegaards økonomiske Forhold, hvorom forskellige romantiserende Forestillinger havde sat sig fast i Kierkegaardforskningen. B.s tredie Hovedarbejde er »Psykologi«, I (1934, 2. Udg. 1943) og II (1940, 2. Udg. 1943). I første Bind om Sansningslivet lægges en betydelig større Vægt paa den fysiologiske Side end almindeligt, i andet Bind behandles det højere Forestillings- og Tankeliv detailleret, fortrinsvis ud fra den moderne (reviderede) Associationspsykologis Synspunkter; Værket ventes afsluttet med et tredie Bind om Følelses- og Handlingslivet. Gennem sine historiske Arbejder, der vidner

om en ikke almindelig Sporsans, er B. blevet kendt i Udlandet. Disputatsen udkom 1928 i engelsk Oversættelse (»The Mechanical Conception of Nature by Thomas Hobbes«). 1938 holdt B. Gæsteforelæsninger om Søren Kierkegaard paa Sorbonne og 1941 i Lund. Af andre Arbejder inden for B.s ret omfattende Produktion nævnes: »Formel Logik« (1924, 5. Udg. 1944) til Brug ved Filosofikum, »Den nyere Filosofi« (1930) med korte Karakteristikker af de store Tænkere, samt Prøver fra deres Værker, et Afsnit af »Harald Høffding in Memoriam« (1932) om denne som Læreren og Humanisten, Kierkegaards »Diapsalmata« (1935) med særligt Hensyn til Oplevelsesgrundlaget, »Kierkegaard og Mozarts Don Juan« (1935) om Don Juans skæbnesvangre Betydning for Filosoffen, Udgiver og Oversætter af Mc Dougalls behavioristiske Psykologi (1926), Medudgiver og Indleder af »Correspondance entre Harald Høffding et Emile Meyerson« (1939), »Søren Kierkegaard«, I—II (1943) med en fyldigt orienterende Indledning til Udvalg af Kierkegaards Værker; sammen med K. Linderstrøm-Lang Udgiver af »Videnskaben i Dag« (1944). Inden for Kierkegaardsforskningen har B. i de senere Aar indtaget en central Stilling, dels ved at hævde nye Opfattelser, dels ved at have inspireret nye Undersøgelser.

Som Skribent udmærker B. sig ved Klarhed og Præcision, hvad enten Emnet er abstrakt filosofisk eller konkret menneskeligt. Filosofiens Genstandsomraade er for ham det menneskelige i videste Forstand. Han knytter sig her i flere Henseender til den danske Tradition, navnlig gennem Høffding tilbage til Kierkegaard, Sibbern og Poul Møller. Et Hovedpunkt er den individualistiske Personlighedsfilosofi. Fra tidlig Tid har B. næret en stor Interesse ikke blot for den almene, teoretiske Psykologi, men for Indtrængen i individuelle Menneskers Sind og Skæbner og har formaaet at frigøre Fortidens Mennesker fra gængse litterære Klicheer og gøre dem levende og nærværende som nulevende. Bag denne Bestræbelse mærkes ofte en artistisk Indfølings- og Formevne. Karakteristisk for B.s kulturelle Orientering og Evne til træffende Karakteristik er ogsaa hans sidste Bog »Aandslivet efter 1900« (»Schultz Danmarkshistorie«, VI, 1943), der foruden Videnskaben og Litteraturen ogsaa behandler Maler- og Billedhuggerkunst samt Arkitekturen. B. har ogsaa givet sit Kursus til Filosofikum en overvejende humanistisk Karakter med særlig Vægt paa Filosofiens Historie og Psykologien. — B. er Medlem af Vetehskaps-Societeten i Lund fra 1932 og var stiftende Medlem af Selskabet for dansk Kulturhistorie 1936. Han er fra 1941 Consulting Editor ved

»Theoria, Swedish Journal of Philosophy and Psychology«. — Maleri af Niels Hansen 1911. Tegninger af Gerda Ploug Sarp 1935 og Carl Jensen 1942.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1922, S. 137. Studenterne 1910, 1935.

Else Thorkelin.

Branner, Hans Christian, f. 1903, Forfatter. F. 23. Juni 1903 i Ordrup. Forældre: Rektor Christian B. (1866—1908) og Fanny Fredriksen (f. 1871). Gift 20. Juni 1930 i Skovshoved med Karen Margrethe Ingeborg Eline Havn Moldrup, f. 9. Dec. 1906 i Kbh., D. af Hovedkasserer i Det kgl. octr. Brandassurancekompagni Vilhelm Frederik M. (1861—1925) og Ingeborg Wiboltt (f. 1875).

Fra sin Barndom var B. en drømmende og fabulerende Natur. Skolegangen voldte ham en Del Kvaler, og saasnart han 1921 havde taget Studentereksamen (fra Ordrup), søgte han Udløsning for sin Fantasi ved at forsøge sig som Skuespiller. Han læste en Tid hos Jerndorff og aflagde Prøve til Det kgl. Teaters Elevskole; her raadede man ham til først at rejse et Aars Tid i Provinsen, og han fik ogsaa Engagement bl. a. ved Otto Jacobsens Selskab, men opdagede snart, at hans Evner ikke laa paa dette Felt. Efter en grundig Fiasko gik han over i Forlagsvirksomhed: 1923—27 var han ansat i V. Pios Forlag, derefter hos Jespersen & Pio indtil 1932. »En langsom organisk Udvikling førte mig uundgaaelig frem til det, jeg hele Tiden vilde undgaa. Jeg vidste ikke, om jeg kunde skrive, men jeg vidste omsider, at der ikke var noget andet, jeg kunde«. Fra 1933 lever han som fri Forfatter. Før B. udgav nogen Bog, havde man lagt Mærke til hans Navn; i Søndagsmagasinerne havde han skrevet nogle Noveller af ualmindelig Kvalitet og med »Eftermæle« (1932) vundet Andenpræmien i Statsradiofoniens Konkurrence om det bedste Høre spil. 1936 debuterede han med Romanen »Legetøj«. Her skildres et stort Firma og dets mange Mennesker, og vi faar derigennem et Afbillede af det store Samfund udenfor; men det er ingen »social« Roman, allerede i denne Bog er det menneskelige Sind og dets Vanskeligheder det, som først og fremmest optager Forfatteren. Indirekte hævder han en etisk-human Moral over for den »praktiske« mindre ømfindtlige. I »Barnet leger ved Stranden« (1937) fortæller B. et Ægteskabs Historie; under Beskrivelsen af et sygt, spaltet Sind aner vi hans Forkærlighed for det oprindelige Menneske med de sunde og stærke Instinkter. Medens det i disse to første Romaner kunde knibe med at faa

Figur og Idé til at dække hinanden, lykkes dette i Novellesamlingen »Om lidt er vi borte« (1939). Den korte Form synes at egne sig bedst for B.s Talent, der viser en sjælden Kombination af stilistisk Kunnen og psykologisk Sans. Et vist indre Slægtskab med Herman Bang spores hos B.; især gælder det Interessen for de »smaa« Mennesker, de »stille Eksistenser«. B. er en Kunstner, som gerne anvender det samme Motiv flere Gange: Novellernes Emner danner tit Grundlaget for eller giver Opslaget til de senere skrevne Romaner. I den tredie af disse, »Drømmen om en Kvinde« (1941), viger Milieuskildringen Pladsen for det rent psykologiske; paa fængslende Maade blotlægger B. de Tanker, der gaar igennem Hovedet paa Deltagerne i et Bridgeselskab, og faar saaledes tegnet Personerne med Modsætningerne: den frugtsommelige Kvinde og den dødssyge Mand i Forgrunden. »Historien om Børge« (1942) er skrevet for Radioen og vidner — ligesom Novellerne »Iris«, »Hannibals Træsko«, »En Dreng og en Mus« og ikke mindst »De blaa Undulater« — om B.s charmerende Evne til at forstaa og fremstille Børns Sjæleliv. Radioen har foruden »Eftermæle« opført følgende Hørespil: »Efterspil«, »Natteregn« og »Forretningen indskrænker«. B. har intet bestemt Program eller ufravigelige Meninger; hver ny Opgave stiller han sig frisk overfor. I »To Minutters Stilhed« (1944) har han ved en Række nye Noveller, alle af psykologisk Indhold, afgørende fastslaaet sin Position i første Række blandt vore yngre Forfattere. — Tegninger af Johannes Nielsen, Carl Jensen og Otto Christensen.

Selvbiografi i Profiler, 1944, S. 33—46. Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, I, 1941, S. 63—71. H. Kehler: Mild Latter, 1943. Gudmund Roger-Henrichsen i Ord och Bild, 1940, S. 461—64. Orla Lundbo i Mandens Blad Febr. 1942. Poul Linneballe i Nordisk tidskrift, 1943, S. 113 f. Berl. 23. aj 1944. *Poul Linneballe.*

Brems, Else, f. 1908, Operasangerinde. F. 16. Juli 1908 i Kbh. Forældre: Koncertsangeren Anders B. (s. d.) og Hustru. Gift 10. Juli 1940 med Operasangeren Stefan Islandi (s. d.).

Født med udprægede musikalske Anlæg fik E. B. sin første grundlæggende Sanguddannelse hos Faderen, den kendte Sangpædagog. De vokale Studier fortsattes senere i Paris under Professor Cunelli og i Berlin hos Madame Cahier. Straks ved Debutkoncerten 1928 lagde man Mærke til den unge Sangerindes uomtvistelige Musikalitet og hendes Altstemmes smukke Timbre, navnlig i det dybere Leje. Det stod de fleste klart, at hendes

kunstneriske Evner saavel som hendes hele Fremtræden maatte prædestinere hende til Scenen. Hendes Debut paa Det kgl. Teater 1930 som Carmen blev bemærkelsesværdig paa flere Maader. Dels havde Stemmen vundet i Intensitet og Smidighed, hvilket navnlig kom Højden til gode, og dels viste hele hendes Temperament sig at passe fortræffeligt til Rollen. Baade i dette Parti, som med Aarene er blevet stærkt uddybet, og i hendes Fortolkning f. Eks. af Sange af Debussy og Ravel har hun i det hele taget vist en udpræget Sans for den franske Musiks klanglige og deklamatoriske Egenart. 1931 blev hun fast ansat ved Operaen, hvor man blandt hendes øvrige Roller kan nævne Orfeus i »Orfeus og Eurydike«, Olga i »Eugen Onegin«, Lola i »Cavalleria rusticana«, Eurydike i »Orfeus i Underverdenen«, Philint i »Majdronningen«, Marie Grubbe og Bess i »Porgy og Bess«. Hun har i disse Roller vist, at hendes dramatiske Evner har været i stadig Vækst, og hun staar nu baade som dramatisk Sangerinde og som Koncertsangerinde i første Række blandt vore hjemlige Kræfter. Ogsaa uden for Landets Grænser har hun gjort sig kendt ved en Række Gæsteoptrædender paa Operaerne i Wien, Budapest, Prag, Warszawa og Stockholm og som Solist ved Chicago-Symfoniorkesters Koncerter.

Torben Krogh.

Breuning-Storm, Gunna, f. 1891, Violinistinde. F. 25. Jan. 1891 i Kbh. (Holmens). Forældre: Overlæge, senere Stabslæge i Søværnet Hoter Axel B.-S. (1849—1923) °g Gabriele Sophie Borchorst (1863—1921). Ugift.

G. B.-S. begyndte som Barn at spille Violin hos Johs. Schiørring, senere fortsatte hun sin Uddannelse hos Anton Svendsen, og da det var aabenbart, at hun ejede ualmindelige violinistiske Evner, kom hun til Berlin for at afslutte sin Uddannelse hos Henri Marteau. 1907 debuterede hun ved en egen Koncert, og efter straks ved denne Lejlighed at have dokumenteret sin musikalske Modenhed vandt hun sig hurtigt et smukt Navn ikke alene i de hjemlige Koncertsale, men ogsaa i Udlandet. I en Række Aar var G. B.-S. bosat i Berlin, hvor hun efterhaanden fik en stor Elevkreds, men ved Verdenskrigens Udbrud 1914 vendte hun hjem til Kbh., hvor hun blev ansat ved Hornemans Konservatorium. 1918 fik hun Udnævnelse til Hofviolinistinde, og 1919—23 var hun Lærerinde ved Det kgl. Musikkonservatorium. Fra 1926 har G. B.-S. været Medlem af Det kgl. Kapel. Trods megen pædagogisk Virksomhed, til hvilken fra 1926 ogsaa Dirigentskabet for Amatørorkestret Eufrosyne maa regnes, har G. B.-S. stadig været blandt de oftest

optrædende i vore Koncertsale. Som Solist virker hun ved Teknikkens Klarhed og en virtuos Overlegenhed over for Opgaverne og som Kammermusikfortolker med Breuning-Bache-Kvartetten (stiftet 1919) ved sin Evne til at faa de musikalske Skønheder frem i et fornemt afbalanceret Ensemblespil. I vid Udstrækning har G. B.-S. ogsaa gjort sig til Fortolker af den nye Musik, ikke mindst af ung dansk Kammermusik. — Ingenio et årti 1935.

Nils Schiørring.

Briant, Jonathan, 1726—1810, herrnhutisk Pioner. F. 31. Aug. 1726 i Stockholm, d. 1. Sept. 1810 i Herrnhut, begr. sst. Forældre: Kgl. Krigsraad i det svenske Krigsministerium Johan B. (1697—1763, gift 2° 1749 med Christina Charlotta Nordenkreutz, 1711—88) og Anna Huusgafvel (d. 1747). Gift i° 28. Nov. 1770 i Herrnhut med Maria Isager, f. 5. Sept. 1742, d. 31. Juli 1778, D. af Købmand i Ringkøbing, senere Godsejer paa Hindsels Peter I. (1709—78) og Margrethe Noe (1713—93). 2^0 15. Nov. 1780 i Herrnhut med Charlotte Louise v. Marschall, f. 1. Nov. 1753, d. 10. Jan. 1807 (gift i° med Heinrich Adolf Ludwig v. Hermsdorf, d. 1778), D. af Johann Ludwig v. M. (1720—1800) og Helena Charlotta v. Tschirschky (1728—68).

B. var af velhavende fransk Hugenotslægt. Farfaderen ejede store Jernbrug i Iggesund ved Hudiksvall, som gik tabt ved Russer-Indfald. Moderen var af finsk Officerslægt. Morfaderen havde været i russisk Krigsfangenskab i Tobolsk, hvor han deltog i Fader Wrechs Halle'ske Arbejde. — Stærk religiøs, delvis sværmerisk Paavirkning prægede B.s Barndom og Ungdom. Han begyndte et teologisk Studium, men gik siden over til Juraen for under Faderens Vejledning at kunne gaa ind i svensk Statstjeneste. Efter endt Studium begyndte han 1742 som Volontør i Krigsministeriet, men gik samme Efteraar over i Invalide-Departementet under Forssell, der blev hans Vejleder i Mystikken, hvis asketiske Krav bragte ham til »Afgrundens Rand«. Siden (1745) traadte han i Forbindelse med Herrnhuter-Samfundet paa Stedet og deltog aktivt i dets Ungdomsarbejde, hvilket frigjorde hans Aand og blev afgørende for hans fremtidige Løbebane. I Sommeren 1749 rejste han til Herrnhaag (ved Frankfurt a. M.), paa det Tidspunkt en Overgang Brødremenighedens ledende By. Nytaarsaften blev han optaget i Menigheden, i hvilken alt syntes ham »stort og værdifuldt«. Efter foreløbig Sekretærplads hos en Amtmand i Nærheden (i Kaichen) kom han 1750 ind paa Menighedens Præsteseminar i Barby, hvor han s. A. — paa Menighedens Synode — gjorde

Stifteren Zinzendorfs personlige Bekendtskab. 1754—62 var han derefter ansat som Lærer ved Menighedens Pædagogium i Uhyst (Spree), Niesky og Gross Hennersdorf. Dermed var hans Læreaar til Ende. Han sendtes nu til Kbh. for at overtage det derværende Societets mandlige Ungdomsarbejde og samtidig (fra 1764) som »Missionsagent« at være Mellemled mellem de danske Myndigheder og det herrnhutiske Missionsarbejde i de danske Kolonier Grønland og Vestindien. Han ledede 1767—68 Forhandlingerne angaaende den paatænkte Anlæggelse af en Brødrekoloni i det danske Guinea, som dog strandede; ligeledes foretog han i disse Aar regelmæssige Besøgsrejser til Brødrekredsene i Sverige og Slesvig. Hans daværende Stilling i Hovedstaden kendetegnes ved hans Optagelse i den Stolberg'ske Kreds. — 1770 udnævntes B. til Leder af hele den danske »Diaspora«, med Sæde i Flensborg, i hvilken Anledning hans Giftermaal fandt Sted. I denne Egenskab overdroges ham n. A. hans Livs vigtigste Opgave, Grundlæggelsen af den ved Struensees Mellemkomst af Christian VII. koncessionerede Herrnhuterkoloni Christiansfeld ved Hertugdømmet Slesvigs Nordgrænse. Vel delte han dette Hverv med Brødrepræsten Johannes Prætorius; men dennes svagelige Helbred og snarlige Død lod Hovedbyrden hvile paa Skuldrene af den tolv Aar ældre, teknisk dygtige og energiske B., der i samme Anledning var blevet ordineret til Diakon. Han skaffede Grundlæggelseskapitalen til Veje, hovedsagelig gennem Laan og Gave fra Svigerfaderen (10 000 Rdl.), altsaa af dansk Oprindelse. Han sørgede for Byggematerialernes Indkøb og Tilbringelse og nedlagde 1. April 1773 Grundstenen til den projekterede By, der under hans vidsynede Byggeledelse hurtigt voksede frem til en hel lille Flække. Han forestod endvidere Koloniens Indretning med alle Slags Værksteder og Fabrikker og fremfor alt med de herrnhutiske Menighedsskikke. Som den fremsynede Organisator han var, tog han ogsaa Initiativet til Oprettelsen af de siden saa berømte Kostskoler i Christiansfeld, der slet ikke var forudsete i den kongelige Koncession. Han forstod at skabe et for Byens Trivsel gunstigt Forhold til de danske Øvrigheder og — hvad ikke var mindre vigtigt — til dens danske Opland. — 1780 forflyttedes han paa ny til Kbh., denne Gang som øverste Leder af alt herrnhutisk Arbejde i de skandinaviske Lande. I denne Stilling gennemførte han med Held lange og trange Forhandlinger med de danske Autoriteter vedrørende Christiansfelds økonomiske Privilegier, der havde paaført Nabobyen Haderslev en — efter Sigende — »ruinerende« Konkurrence. I selve Hovedstaden fik han bevilget Frihed til at holde offentlige Forsamlinger (1783)

og gennemført Bygningen af en større Forsamlingssal (1784), den siden velkendte Stormgade-Sal, der gennem over et Aarhundrede blev Samlingsstedet for frikirkeligt Liv i Byen. Besøgsrejserne til Kredsene i Danmark, Slesvig og Sverige fortsattes. — B.s heldige og betydningsfulde Gerning i Norden førte til, at man 1784 gav ham Sæde i Menighedens øverste Ledelse i Herrnhut, hvor han fik overdraget Bearbejdelsen af de skandinaviske Anliggendef, først i det økonomiske, fra 1789 i det gejstlige Departement. 1790 var han udsendt som Visitator til Christiansfeld. Paa Synoden 1801 tog han — paa Grund af svigtende Helbred •— sin Afsked. Sine sidste Aar henlevede han i Herrnhut. — Et Antal mindre litterære Arbejder, fortrinsvis Oversættelser og Salmepoesier, kendes kun efter deres Titel. — B. tør anses som Zinzendorfs betydeligste Discipel i Norden, lige dygtig som praktisk Organisator og aandelig Leder. — Silhouet i Herrnhut.

Haandskreven Selvbiografi i Herrnhuts Arkiv, delvis optrykt i Gemein Nachrichten, 1877, S. 187—205. Sønderjydske Aarbøger, 1940, S. 92—114. Dansk Kirkeliv, s. A., S. 80—05.

Jens Holdt.

Brinch, Ove Hakon Christian, f. 1897, Tandlæge. F. 9. Sept. 1897 i Esbjerg. Forældre: Læge i Esbjerg, senere Overlæge ved Spangs bjerg Sanatorium Thomas B. (1869—1932) og Agnes Friis (1876—1926). Gift 28. Marts 1925 i Kbh. (Andr.) med Rigmor Steen, f. 1. Okt. 1892 i Kbh., D. af Kapellan, senere Sognepræst Julius S. (s. d.) og Hustru.

B. blev Student 1915 fra Esbjerg og tog medicinsk Embedseksamen 1925, Tandlægeeksamen 1930. Han praktiserer som Læge og Tandlæge i Kbh. fra 1930. S. A. foretog han en Studierejse til Oslo for at studere odontologisk Histopatologi hos Professor K. Håupl og har siden foretaget en Række andre Studierejser til Udlandet. 1935 blev han Dr. med. paa Afhandlingen »Experimentelle og kliniske Undersøgelser over Rodbehandling af Tænder med højfrekvent Vekselstrøm (Diathermi)«. Det betydningsfulde Problem »dental Fokalinfektion« —• Spørgsmaalet om Tænderne som Udgangspunkt for Sygdomme i andre Organer —, som i de seneste Tiaar har beskæftiget mange Forskere, har B. indgaaende belyst; sammen med E. Jarløv har han udgivet »Focal Infection and Arthritis in the Light of Experiment« (1938). Samarbejdet mellem Læger og Tandlæger har i høj Grad B.s Interesse. For at paapege Betydningen af dette Samarbejde og orientere de to Parter over for hinanden redigerede han sammen med E. Jarløv og P. Vogt-

Møller »Nordisk medicinsk-odontologisk Haandbog« (1943). I denne Bog er Medicin for Tandlæger og Odontologi for Læger samlet, saaledes at den ene af de samarbejdende Paf ter kan klargøre sig den andens Standpunkt. Han har desuden offentliggjort en lang Række videnskabelige Afhandlinger i danske og udenlandske Fagtidsskrifter. Han var Medstifter af og er Sekretær i ARPA (Arbejdssammenslutningen for Paradentoseforskningen) under ARPA Internationale 1933, var Generalsekretær ved ARPA Internationales 6. Kongres i Kbh. 1937 og er fra s. A. Formand for ARPA Internationales Kommission til Undersøgelse af G-Vitaminmanglens mulige ætiologiske Betydning for Paradentosen. Han har efter Indbydelse holdt Foredrag i Oslo, Goteborg, Stockholm, Malmø, Helsingfors, Riga, Budapest, Freiburg, Wiesbaden, Prag m. m., er Æresmedlem af en Række udenlandske Selskaber. — Tegning af Otto Christensen 1935.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1935, S. 146 f. *Hedvig Stromgren.*

Bro Jørgensen, Jens Olav, f. 1902, Historiker. F. 29. Dec. 1902 i Vesterbølle. Forældre: Sognepræst, sidst i Højelse og Lellinge Rasmus J. (1866—1931) og Anna Pedersdatter Bro (f. 1876). Gift 5. Sept. 1931 paa Frbg. (b. v.) med Magda Eleonora Jensen, f. 30. Sept. 1904 i Helsingør, D. af Konduktør Hans Peter J. (1874—1921) og Ellen Sophie Elisabeth Andersen (1870—1913).

B. J. tog almindelig Forberedelseseksamen 1918 fra Høng Eksamenskursus og blev Student 1921 fra Roskilde. Efter at have opholdt sig paa Askov Højskole Vinteren 1921—22 og aftjent sin Værnepligt ved Livgarden 1923—24 tog han Magisterkonferens i Historie 1929 med Speciale i det 18. Aarhundrede. 1934 blev han ansat i Rigsarkivet og 1936 Arkivar II. 1932—36 var han Sekretær i Dansk historisk Fællesforening og Redaktør af dens Tidsskrift »Fortid og Nutid«. B. J.s videnskabelige Arbejde ligger inden for det 18. Aarhundrede; 1935 udgav han for Wesmanns skandinaviske Forsikringsfond en Fremstilling af »Forsikringsvæsenets Historie i Danmark indtil det 19. Aarhundrede«, en grundlæggende Fremstilling af det hidtil ubehandlede Emne, sammen med Th. Thaulow besørgede han 1936 Udgivelsen af »Udvalgte Breve, Betænkninger og Optegnelser af J. O. Schack-Rathlous Arkiv 1760—1800«, og 1943 skrev han som 2. Bind af den af Axel Nielsen redigerede »Industriens Historie i Danmark« om Perioden 1730—1820.

Povl Engelstoft.

Bro Larsen, Hedvig **Ellinor** Margrethe, f. 1906, Zoolog. F. 25. Juli 1906 i Forsinge. Forældre: Landbrugskonsulent, senere Professor O. H. Larsen (s. d.) og Hustru. Gift 3. Nov. 1938 i Tibirke med Afdelingsgeolog, Dr. phil., senere Professor Arne Noe-Nygaard (s. d.).

E. B. L., der fra sin tidligste Ungdom havde næret stærk Interesse for Entomologi, blev 1925 Student fra Nørre Gymnasium og begyndte 1927 det zoologiske Studium, som hun afsluttede 1933 med Magisterkonferens. Allerede et Par Aar forinden havde hun begyndt en omfattende økologisk Undersøgelse over Sandfladernes Dyresamfund paa Skallingen, hvilket Arbejde afsluttedes med Offentliggørelsen af »Biologische Studien iiber die tunnelgrabenden Kåfer auf Skallingen«, for hvilken Af handling hun 1936 erhvervede Doktorgraden. Hun var allerede paa dette Tidspunkt kommet i Samarbejde med Professor Math. Thomsen ved dennes Undersøgelser over Fluernes Økologi. Inden for dette Felt har hun navnlig beskæftiget sig med Problemer vedrørende høje Temperaturers Indflydelse paa Insekternes Levedygtighed og Udvikling, hvorom hun har offentliggjort et Par Afhandlinger, af hvilke særlig kan fremhæves »Problems of Heat Death and Heat Injury« (Vid. Selsk. Biol. Medd., XIX, 1943). Et andet Bidrag til Insekternes Biologi er et Arbejde om Fugtighedens Indflydelse paa Levedygtighed og Udvikling (Vid. Medd. Nat. For., CIV, 1943). Endvidere har E. B. L. optaget Undersøgelser over det interessante Spørgsmaal om de Faktorer, der betinger de om Natten sværmende Insekters Aktivitet, hvorom hun har offentliggjort »The Importance of Master Factors for the Activity of Noctuids« (Ent. Medd., XXIII, 1943). E. B. L., der har udført sine Arbejder i Samarbejde med forskellige videnskabelige Institutioner (Skallinglaboratoriet, Landbohøjskolen m. fl.), har gennemført en meget alsidig og selvstændig økologisk Produktion og er en af de første Udøvere her hjemme af den moderne fysiologisk prægede terrestriske Økologi. Hun modtog 1944 Tagea Brandts Rejselegat.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1936, S. 178. *R. Sparek.*

Broholm, Hans Christian, f. 1893, Arkæolog. F. 8. Marts 1893 paa Broholmgaard i Bellinge ved Odense. Forældre: Dyrlæge og Gaardejer Hans Peter Hansen (1864—1918) og Laurine Petrine Marie Jørgensen (f. 1863). Navneforandring fra Broholm-Hansen 9. Juni 1915. Gift 20. Maj 1927 i Herlufsholm med Ellen Ka-

thrine Rasmussen, £ si. Juni 1895 i Vindinge ved Roskilde, D. af Gaardejer Johannes R. (1865—1928) og Dagmar Margrethe Hansen (1867—1940).

B., der er Student fra Odense 1912 og blev cand. mag. 1919 (Historie, Græsk, Latin), blev ansat 1. Jan. 1919 som Medhjælper ved Nationalmuseets 1. Afdeling, hvor han 1. Okt. s. A. blev Underinspektør, 1931 Inspektør II, 1936 Inspektør I; fra 1. Okt. 1941 er han tillige Undervisningsministeriets tilsynsførende ved Provinsmuseernes forhistoriske Samlinger. 1934 blev han Medlem af Oldskriftselskabets Oldsagsafdeling og af de Internationale Arkæolog-Kongressers Conseil permanent, 1937 af Nordisk Museumsraad for Afholdelse af nordiske Arkæologmøder, 1941 af Nationalmuseets Museumsraad. Under stærk Indflydelse af J. L. Heiberg og Chr. Blinkenberg begyndte B. som klassisk Arkæolog med et Par Smaaskrifter (»Harpyiemonumentet i Xanthos«, 1923; »Kyrene, en mykensk Gudinde«, 1925), ligesom han 1926 opholdt sig som Stipendiat ved det svenske arkæologiske Institut i Rom. Men snart medførte hans Embedsstilling, at han søgte sit Studieomraade i den hjemlige Forhistorie. Hans første Arbejder i nordisk Arkæologi omhandlede Stenalderen med Publikationer af de Udgravninger, han havde ledet (»Nye Fund fra den ældste Stenalder«, Aarbøger 1924; »Langøfundet«, Aarbøger 1928, m. m.), men fra 1927 har han samlet sig om Studiet af Danmarks Bronzealder. I Forbindelse hermed foretog han 1930 en Studierejse til Museer i Nordtyskland, Polen, Østrig, Ungarn, Jugoslavien, Bulgarien og Tyrkiet, og en Frugt heraf var hans Doktordisputats, »Studier over den yngre Bronzealder«, som 1933 skaffede ham Graden (uden mundtligt Forsvar). Siden har han fortsat sine Bronzealder-Undersøgelser med talrige Afhandlinger, men især med sine store Publikationer: »Danske Bronzealders Dragter« (sammen med Margrethe Hald) 1935; »Skrydstrupfundet« (sammen med Margrethe Hald o. fl.) 1939; »Costumes of the Bronze Age in Denmark« (sammen med Margrethe Hald) 1940. Af en sammenfattende Skildring af Bronzealderen (planlagt i fire Bind) er udkommet »Danmarks Bronzealder«, I—II, 1943—44. B. viser i disse Arbejder en nøgtern Vurdering af det arkæologiske Materiale og understreger Disciplinens Sammenhæng med den almindelige Kulturhistorie, idet han til Belysning af de forhistoriske Perioder inddrager etnologisk Stof. — R. 1942.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1934, S. 154 fif.

V. Hermansen.

Brii, Hedin, færøsk Forfatter, se Jacobsen, Hans Jacob (XXVII, nedenfor).

Bruun, Anton Frederik, f. 1901, Zoolog. F. 14. Dec. 1901 **i** Jelling. Forældre: Gaardejer Anton Frederik B. (f. 1877) og Maren Kirstine Nielsen (f. 1880). Gift 2. Febr. 1928 i Hellerup (Messiask.) med Magda Marie Helene Sophie Hansen, f. 9. Okt. 1899 i Kbh., D. af Skibsmægler Christian Christensen H. (f. 1870) og Kirstine Wenckens (f. 1879).

B. tog Studentereksamen 1920 fra Sorø og begyndte straks det zoologiske Studium, der afsluttedes 1926 med Magisterkonferens. Han kom allerede tidligt ind i videnskabeligt Arbejde, først paa Zoologisk Museum; fra 1922 knyttedes han paa forskellig Maade til Kommissionen for Havundersøgelser, i Begyndelsen mest til Afdelingen for Undersøgelser af de indre danske Farvande, senere (fra 1927 udelukkende) til den af Professor Johs. Schmidt ledede Afdeling. Han deltog **i** denne Stilling i flere Togter til Island samt i Dana-Ekspeditionen rundt om Jorden 1928—30, paa hvilken han var den eneste Zoolog, der var om Bord under hele Togtet. 1938 foretog han endelig en Undersøgelses- og Indsamlingsrejse til Tunis. 1938 ansattes B. fast ved Zoologisk Museum, hvor han varetager Ascidie- og Mollusksamlingerne, idet han dog stadig er knyttet til Danasamlingerne og til Danmarks Akvarium, hvis videnskabelige Afdeling han forestaar. B. har offentliggjort et betydeligt Antal Arbejder, dels vedrørende Ichtyologi, dels vedrørende forskellige Invertebrater. Blandt de første kan nævnes et mindre Arbejde om Ulken Cottus Lilljeborgi (Publ. de Circonstance, Nr. 88,1925), samt nogle Arbejder vedrørende Flyvefiskenes Systematik og Biologi, især »Flying Fishes (Exocoetidæ), Systematic and biological studies« (Dana Report, VI, 1935), for hvilken han erhvervede Doktorgraden. Blandt andre ichtyologiske Arbejder kan navnlig nævnes hans Bidrag til Dybhavsaalen Synaphobranchus' Biologi (Dana Report, IX, 1937). Hans Arbejder over Invertebrater behandler dels Igler, som han har bearbejdet for »The Zoology of the Faroes« og »The Zoology pf Iceland«, dels Mollusker, hvor han navnlig har ydet et betydeligt Bidrag til Spirulas Biologi (Dana Report, XXIV, 1943), dels beskrevet en ny kommensalistisk Musling (Vid. Medd. Nat. For., CII, 1938). Som Resultat fra hans Rejse i Tunis kan nævnes en kvantitativ Undersøgelse af Bundfaunaen **i** Tunisgolfen samt Iagttagelser over det ejendommelige Krebsdyr Thermosbæna fra de varme Kilder i Tunis. •— F.M.S. 1930.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1935, S. 156 f. *R. Spårck.*

Bruun, Andreas, 1737—88, Grønlandspioner. F. 1737 i Kristiania, d. 16. Juni 1788 i Kbh. (Holmens), begr. ved Holmens K. Forældre: Toldbetjent Christian B. (d. ca. 1751) og Mette Andersdatter Baar (d. 1773, gift *2°* 1753 med Vinhandler Jean Valleau). Gift i° 1767 med Sidsel Cathrine Soelberg, døbt 17. Aug. 1736 i Kbh., d. 11. Febr. 1777, D. af Justits-Skipper ved Holmen Christian S. (d. senest 1763) og Marie Elisabeth de Nes (d. tidligst 1762). *2°* 1784 med Christiane Conradine Sophia Juritz, f. 1745 i Kbh., d. 20. Marts 1819 sst., D. af Proviantforvalter ved Laurvigs Grevskab Christian Conrad Sophus J. (gift *2°* med N. N.) og Justine Christensdatter.

Fra sin tidlige Ungdom var B. i Tjeneste »ved Farten og Handelen paa Island« og blev 1767 ansat som Underassistent ved Kolonien Ritenbenk i Nordgrønland, hvor han i dette og de følgende Aar »under store Strabadser« deltog i Rekognosceringsekspeditioner til Upernavikegnen. Da Handelskompagniet besluttede at »opsøge om de Nord et beqvemt Sted for der at oprette en nye Collonie«, overdroges det B. at grundlægge en saadan. Den anlagdes 1769 ved Stedet Eqaluit paa Fastlandet bag Søndre Upernaviks Øen og benævntes Colonien Rosenkrantz. Men det stod straks B. klart, at Stedet var ugunstigt, hvorfor han allerede samme Efteraar foretog Rekognoscering nordefter, hvor han fandt et godt Sted. 1770 maatte han af Helbredshensyn rejse hjem, men udsendtes igen n. A. 1772 flyttede han Kolonien op til sit fundne Sted Upernavik, som han derefter bestyrede i tre Aar. —• 1777—79 foretog han som »Recognoscerings-Chef« sammen med »Studiosus« Aron Arctander (s. d.) en Undersøgelsesekspedition til Julianehaabs Distrikt, hvorfra han har efterladt en Dagbog (Mskr. i Rigsarkivet). Af Helbredshensyn kunde han ikke overtage den ham tilbudte Bestyrelse af Julianehaab, men blev i Stedet Grønlandsk Handels Revisor i Kbh. og 1781 Forvalter ved det kgl. dansk-norsk-slesvigske og holstenske Handels- og Kanalkompagni.

H. Ostermann: Nordmænd paa Grønland, I, 1940, S. 175—83.

H. Ostermann.

Bruun, Angelo, f. 1900, Skuespiller. F. 15. Juli 1900 i Nakskov. Forældre: Skuespiller Cajus B. (1866—1919, s. d.) og Hustru. Gift i° med N. N., 2^0 med Skuespillerinde Gerda Julie Carla Madsen, f. 4. Jan. 1902 i Kbh., D. af Skotøjsfabrikant Johannes Christian M. (1876—1935) og Andrea Marie Sofie Nielsen (f. 1871). Ægteskabet opløst. 3^0 3. Sept. 1937 med Skuespillerinde Inger Lassen, f. 27. Juli 1911 i Varde, D. af cand.

mag., Lærer, senere Skoledirektør i Odense Valdemar Sigfred Charles L. (1868—1939) og Harriet Valborg Schmidt (f. 1875).

B. er som Kunstner meget forskellig fra sin Fader, men de gik begge uden Uddannelse til Teatret af indre Trang, og de udviklede sig langsomt. 1918 begyndte B. under beskedne Forhold sin Livsgerning paa Aarhus Teater, rejste senere i Provinserne og havde sin egentlige Debut i Kbh. 16. Dec. 1921 paa Betty Nansen-Teatret som Sannæs i »En Fallit«; senere var han ansat ved Det ny Teater, Folkescenen og Dagmarteatret, hvor han vakte Opmærksomhed som karakteriserende Lystspilskuespiller ved en egen mut Naturlighed, der kunde bryde ud i Galgenhumor (»Det svage Køn«, »Lige for Lige«). 1927 levendegjorde han paa Folketeatret en smuk og drømmende Armand i »Kameliadamen«, og paa denne Scene har han siden 1939 i en Række store Roller (f. Eks. Lægen Venner i »Guderne ler«) udviklet sig i videre kunstnerisk Forstand, saaledes at han kan betegnes som den mest originale blandt Landets yngre Skuespillere og som den, der giver et præcist og overbevisende Udtryk for Nutidens unge Mand. B.s Spil er af indre Art, rigt paa sjælelig Spænding, en indtagende Blanding af Følsomhed og Kynisme, af Tungsind og Skæmt. Han lever i Situationerne, og Replikken er spontan. To af hans betydeligste Opgaver skyldes Soya: Soldaten i »Brudstykker af et Mønster« og Direktør Borch i »Tredive Aars Henstand«, hvor han — ikke alene i det ydre — forvandlede sig fra halvgammel til ung. B. er enkel, sluttet og mandig i sin Egenart.

Robert Neiiendam.

Bruun, Henry Peter Gundelach Karmark, 1873—1918, Arkivmand. F. 9. Juli 1873 i Maribo, d. 7. Nov. 1918 i Kbh., begr. sst. (Vestre). Forældre: Sagfører, senere Overretssagfører, Branddirektørjens Peter Karmark B. (1825—95, gift 1° 1857 med Inge Marie Sidenius, 1832—65) og Theodora Henrikke Karmark (1832—1903)- Ugift.

B. blev Student 1891 fra Borgerdydskolen paa Christianshavn og 1898 cand. mag. med Historie som Hovedfag, Latin og Fransk som Bifag. Han var derefter Lærer ved Marselisborg Kostskole, Randers Latinskole og Skanderborg Realskole, indtil han 1903 blev Assistent i Rigsarkivet, hvor han 1914 avancerede til Underarkivar. Han var en usædvanlig grundig og samvittighedsfuld Arbejder, der hurtigt tilegnede sig et indgaaende Kendskab til Arkivets Sammensætning og Teknik og som ved sin beskedne Hjælpsomhed blev til stor Nytte for de besøgende. Af litterære Arbejder

naaede han kun at offentliggøre »De Bruuners Stamtavle og Slægtregister« (Personalhist. Tidsskr., 5. Rk., III, 1906, S. 100—09); efter hans Død besørgede W. Norvin og S. Nygård hans »Danmarks Amtsforvaltere 1660—1848« trykt (sst., 7. Rk., IV, 1920, S. 85—139; ogsaa som Særtryk, 1919, med Biografi af W. Norvin).

Slægt se Slægtartiklen Bruun, sidste Familie. Ovenn. Biografi af W. Norvin. H. Hjorth-Nielsen i Personalhist. Tidsskr., 7. Rk., IV, 1920, S. 83 f.

Povl Engelstoft.

Bruun, Henry, f. 1903, Historiker. F. 17. Dec. 1903 i Sønderup, Aalborg Amt. Forældre: Sognepræst, sidst i Vigsnæs, Johannes Karmark B. (1871-—1939, gift 2° 1907 med Christiane Louise Georgine Marcussen, 1864—1940) og Helena Edelberg (1875—1905). Brodersøn af Henry B. (s. d.). Gift 8. Nov. 1937 i Kbh. (Trin.) med Anna Maria Elisabeth Geismar, f. 18. Sept. 1902 i Veggerslev, D. af Sognepræst, senere Professor Eduard G. (s. d). og Hustru.

B. blev Student 1921 fra Sorø og tog Skoleembedseksamen 1928 med Historie som Hovedfag og Fransk som Bifag. Hans Speciale laa i det 16. Aarhundrede, og han beskæftigede sig fra først af især med den danske Adels Historie, men da han 1928 blev knyttet til Institutet for Historie og Samfundsøkonomi, fra 1931 som fast Medarbejder, førtes han over i moderne Socialhistorie. Efter Forarbejde i »Sociale Studier« (1930) og »Bidrag til Arbejderklassens og Arbejderspørgsmaalets Historie i Danmark fra 1864 til 1900« (1931) udgav han 1938 sit Hovedværk, det solide og stofrige »Den faglige Arbejderbevægelse i Danmark indtil Aar 1900. I. Til ca. 1880«. Paa samme Lime ligger »Grovsmedeforeningen af 1873. Festskrift 1873—9. September—1933« (s. m. W. Jacobsen 1933) og endnu uafsluttede Studier over Tobaksindustriens Historie. Efter 1938 at være blevet ansat ved Rigsarkivet som Arkivar II har B. i øvrigt forladt denne Studieretning og i de sidste Aar samlet sig om Arbejdet som bibliografisk Medarbejder ved »Historisk Tidsskrift«, hvis Aarsfortegnelse over historisk Litteratur vedrørende Danmarks Historie han har forfattet for Aarene 1928—39; han udarbejdede ogsaa Indholdsfortegnelsen til Tidsskriftet 1839—[x]938 (1938). Til Foreningen Nordens hist. Publikationer, II, »Omstridte Spørgsmaal i Nordens Historie«, I (1940) skrev han i Samarbejde med G. Carlsson og Sverre Steen Oversigten »De nordiske Unioner 1380—1523«. *Povl Engelstoft.*

Brunniche, Einar, 1866—1932, Sindssygelæge. F. 27. Sept. 1866 i Kbh. (Holmens), d. 7. Nov. 1932 sst., begr. sst. (Vestre). Forældre: Tit. Professor, senere Overlæge, Etatsraad Andreas B. (s. d.) og Hustru. Gift 13. Okt. 1900 i Kbh. (b. v.) med Ellen Frederikke Hirschsprung, f. 3. Okt. 1870 i Kbh. (Mos.), D. af Tobaksfabrikanten og Kunstsamleren Heinrich H. (s. d.) og Hustru.

B. blev Student 1883 fra Borgerdydskolen i Kbh., studerede først Jura, men tog medicinsk Embedseksamen 1893 og uddannede sig derpaa til Nerve- og Sindssygelæge paa St. Hans Hospital og paa Kommunehospitalets 6. Afdeling, hvor han kom under stærk Indflydelse af Knud Pontoppidan, hvem han senere (i »Tilskueren« 1916) satte et smukt Minde i en Nekrolog, der vistnok er det bedste Portræt, tegnet af ham af en Kollega, og vistnok ogsaa noget nær det bedste, B. har skrevet. 1898 opholdt B. sig paa Studieophold i London hos den berømte Pioner paa Hjernekirurgiens Omraade Victor Horsley samt hos andre fremtrædende Nervepatologer (Beevor, Ferrier). Rejsen afsluttedes med Forelæsninger hos Kraepelin i Heidelberg. 1898—1901 var B. Reservelæge ved 6. Afdeling. 1903 forsvarede han for Doktorgraden »Studier over Hjærnesvulsternes Behandling«, et omfangsrigt Arbejde, hvis Styrke laa i de omhyggelige Sygehistorier og den sobre Redegørelse for Emnets daværende Stade. Om end det var den første samlede Bearbejdelse af Hjernesvulsternes Klinik her hjemme, bragte det ikke egentlig nye Synspunkter, hvortil Tiden næppe var moden. Siden publicerede B. trods en udpræget Evne for en klar, kultiveret Stil kun enkelte mindre Arbejder, hvoraf maa fremhæves Portrættegningen af Faderen (i L. Kraft: Lægeportrætter fra det 19. Aarhundrede, 1931). B.s største Betydning kom til at ligge paa det praktiske Omraade, idet han 1905 aabnede en privat Nerveklinik i Hornbæk, der snart opnaaede Anseelse i Skandinavien og bl. a. blev Tilflugtssted for flere Forfatter- og Kunstner-Personligheder baade fra Broderlandene og fra Hjemlandet. Med sine Kulturtraditioner havde B. i denne Henseende gode Forudsætninger for at erstatte Fr. Lange, der var død 1907. I sine senere Aar var B. Læge ved Arbejdsanstalten Sundholm og gjorde her et Arbejde med at føre Zahles Lov (af 1929) om Sterilisation af samfundsfarlige Personer ud i Livet. — Bronzebuste af Ludvig Brandstrup 1921 (Familieeje). PortrætmedaiUon af Gunnar Jensen 1930 (Familieeje),

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1904, S. 1131". L. Kraft: Lægeportrætter fra det 19. Aarhundrede, 1931, S. 9 ff (om Slægten).

Ib Ostenfeld.

Brøndsted, Johannes Balthasar, f. 1890, Arkæolog. F. 5. Okt. 1890 i Grundfør ved Aarhus. Forældre: Sognepræst, sidst i Tryggelev og Fodslette, Holger B. (1849—*I9I&)* °g Kristine Margrethe Bruun (1858—99). Gift 1° 16. Nov. 19171 Kbh. (b. v.) med Gerda Rothenborg, f. 7. Marts 1890 i Kbh. (Mos.), D. af Overretssagfører Arthur R. (1857—1930) og Jenny Frederikke Kann (1859-—1929). Ægteskabet opløst 1933. 2° 8. Aug. 1933 i Helsingør med Hedevig Rindom, f. 30. Okt. 1893 i Kbh., D. af Sognepræst Axel R. (s. d.) og 2. Hustru.

B. blev Student 1909 fra Sorø, studerede først Jura og Kunsthistorie, derefter Filologi og tog 1916 Skoleembedseksamen i klassisk Filologi. I sin Studietid omviste B. i Glyptotekets Kunstsamlinger samt i Afstøbningssamlingen og fik tilkendt Accessit for Besvarelsen af Universitetets Prisspørgsmaal for Aaret 1912 i klassisk Filologi: »Ornamentiken i det attiske Vasemaleri i 6. og 5. Aarh., dens Oprindelse og Udvikling«, men begyndte efter Eksamen ved Sophus Mullers direkte Mellemkomst at studere nordisk Arkæologi og ansattes 1917 ved Nationalmuseet, fra 1918 som Underinspektør ved 1. Afdeling. B. specialiserede sig til at begynde med i Yngre Jernalder og kom ved Studiet af et Par Sølvbægre fundet ved Ribe og paa Fejø ind paa Ornamentikkens Udvikling i Vikingetiden, hvilket førte til Disputatsen »Nordisk og fremmed Ornamentik i Vikingetiden, med særligt Henblik paa Stiludviklingen i England« (Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie, 1920, S. 162—282), der forsvaredes 1921. Gennem sit Arbejde paa Nationalmuseet lærte B. Udgravningsteknik og ledede 1922—23 Udgravningerne ved Salona i Dalmatien, som han sammen med Ejnar Dyggve publicerede i »Recherches å Salone« (1928). Opholdet i Dalmatien indgik i en aarelang Studierejse til Museer i de fleste europæiske Lande, hvorunder et omfattende Kendskab til de forhistoriske Kulturer i Europa erhvervedes. Rejsen afsluttedes i England, hvor Emnerne fra Disputatsen paa ny blev taget op, hvilket resulterede i Hovedværket »Early English Ornament« (1924), der er blevet grundlæggende for Opfattelsen af Stiludviklingen i England i 7.—9. Aarh. De følgende Aar studerede B. hovedsagelig nordisk Arkæologi, og paa Rejser i de skandinaviske Lande stiftede han personligt Bekendtskab med de førende Forhistorikere, hvilket siden har været af stor Betydning for ham. Det foreløbige Resultat af disse Studier nedlagdes i Oversigten (i »Det danske Folks Historie« og »Schultz Danmarkshistorie«) »De forhistoriske Tider i Danmark« (ny Udg. 1941), der er forbilledlig ved sin klare, knappe Form og sit omfattende

Indhold. Efter at B. som Privatdocent 1928 havde holdt Forelæsninger over »Dansk Forhistorie i Grundtræk«, ansattes han som Lektor i nordisk Arkæologi 1929 og udnævntes 1941 til Professor i samme Fag. Med B.s Universitetsgerning indledtes et nyt Afsnit i Studiet af vor Forhistorie, der først nu kom til at indtage sin naturlige Plads mellem Universitetsfagene.

Da B. 1933 udnævntes til Leder af Nationalmuseets 1. Afdeling og forestod Nyopstillingen af den danske Oldtidssamling, knyttede han en Række Studenter til Museet som Medhjælpere og supplerede herved deres Universitetsuddannelse med det mere praktiske, men ikke mindre vigtige arkæologiske Arbejde, dels paa Nationalmuseet, dels ved Undersøgelser i Marken, hvilket fik uvurderlig Betydning for det nye Kuld af Forhistorikere. Ogsaa uden for sin Fagkreds har B. som ledende Senior i Studenterforeningen (1941—42) haft Betydning. Som tilsynsførende for Provinsmuseerne 1933—41 og derefter som Formand for det 1941 oprettede »Provinsmuseumsnævn« var B. med til at skabe betydelig forbedrede Forhold for Provinsmuseerne. B. har for Nationalmuseet ledet en lang Række Undersøgelser af Oldtidsminder i alle Egne af Danmark, bl. a. af Tilflugtsborgen i Borremose i Vesthimmerland. Disse Undersøgelser er blevet fortsat ogsaa efter Afgangen fra Nationalmuseet 1941. Jævnsides med Arbejdet som Leder af Oldtidsafdelingen koncentrerede B. sig om Studiet af vor Forhistorie og har fremlagt sine Undersøgelser i det stort anlagte Værk »Danmarks Oldtid«, der omfatter tre Bind: Stenalderen (1938), Bronzealderen (1939) og Jernalderen (1940). Dette Værk, der afløser Sophus Mullers lige saa grundlæggende Arbejde fra 1897 om samme Emne, »Vor Oldtid«, og hvortil intet andet Land ejer noget tilsvarende, er lige værdifuldt som Introduktion for den almindelige Læser og som Haandbog for Forhistorikeren, fordi det til en let læselig, særdeles overskuelig og stilfuld Gennemgang af Danmarks Oldtid knytter et omfattende videnskabeligt Notetillæg. Under Forarbejderne med »Danmarks Oldtid« skrev B. en Række Specialafhandlinger, hvoriblandt særlig skal nævnes en sammenfattende Oversigt over Vikingetidens Skeletgrave i Danmark (Danish Inhumation Graves of the Viking Age, Acta Arch. B, VII, 1936). Som Medstifter og Hovedredaktør af Tidsskriftet »Acta Archaeologica« fra 1930, som Sekretær i Det kongl. nordiske Oldskriftselskab og Redaktør af dettes Aarbøger fra 1939 har B. ydet en værdifuld Indsats. En Række Essays, samlet i Bøgerne »Ved Kilderne« (1940) og »Rast Undervejs« (1942), hovedsagelig om Rejser og Udgravninger i Danmark, præges af B.s vaagne Iagttagelses-

evne og Naturglæde. Deres livfulde, kundskabsrige Indhold og gennemførte Stil viser Slægtskabet med Oldefaderen P. O. Brøndsteds Rejsebeskrivelser.

Medlem af en lang Række videnskabelige Selskaber i Norge, Sverige, England og Irland, fra 1939 af Videnskabernes Selskab i Kbh. — R. 1939. *P.V.Glob.*

Buch, Hans, 1753—1821, Grønlandsmissionær. F. 2. Febr. 1753 paa Herlufsholm, d. 14. Juni 1821 i Høje Taastrup, begr. sst. Forældre: Rektor Marcus B. (1713—54) og Anne Clod (1722—54). Gift 16. Aug. 1782 i Holsteinsborg med Christiane Maria Severine Holm, f. 1760 i Kbh., d. 16. Aug. 1820 i Høje Taastrup, D. af Haandværker Johan Peter H. og Lovise Fischer.

B. blev Student 1771 fra Fr.borg og tog 1779 Embedseksamen. Han havde da nogen Tid været »grønlandsk Alumnus«, ordineredes kort efter Eksamen og udsendtes s. A. til den 1774 anlagte sydligste Koloni Julianehaab. Her havde ikke før været nogen Missionær, men kun en kort Tid en dansk Lærer, og Stedet var af og til berejst af Frederikshaabpræsten. Der var derfor ikke ret mange døbte i det store Distrikt undtagen ved Herrnhuterstationen Lichtenau. — B. arbejdede meget energisk, berejste hyppigt alle Bopladserne og oprettede forskellige Steder »Anneksmissioner«, til hvilke han uddannede »Nationalkateketer«, og i Løbet af de ni Aar, han ledede Missionen, tiltog Menigheden saa stærkt, at den ved hans Bortrejse bestod af flere hundrede Medlemmer.

H. Ostermann: Den grønlandske Missions og Kirkes Historie, 1921, S. 141.

H. Ostermann.

Buch Andersen, Erik Charles, 1892—1937, Fysiker og Kemiker. F. 23. Okt. 1892 i Kbh. (Johs.), d. 26. Nov. 1937 sst., begr. sst. (Ass.). Forældre: Herreekviperingshandler Erik Erasmus B. A. (1846—1925) og Helga v. Wildenrath (1850—1929). Gift 10. Dec. 1919 i Kbh. (Johs.) med Ellen Barmwater, f. 6. Dec. 1895 i Kbh. (Johs.), D. af Lærer, senere Docent, Dr. phil. F. B. (s. d.) og Hustru.

B. A. blev Student 1910 fra Lyceum, tog n. A. Adgangseksamen til Polyteknisk Læreanstalt og blev 1917 cand. polyt. (Fabrikingeniør). Endnu medens han gik i Gymnasiet, fik han sin første videnskabelige Afhandling »Om Metalstraaler« trykt i »Fysisk Tidsskrift« (1908), og allerede som Student blev han (1914) Assistent ved Polyteknisk Læreanstalts kemiske Laboratorium. 1922 havde han et længere Studieophold i Gottingen, hvor han kom ind paa det Arbejdsfelt, der 1926 resulterede i Disputatsen »Studier

over Dannelsen af Ammoniak ved Elektronstød«. Andre Studierejser førte ham til England, Frankrig og New York (1928), og r933 var han som Sekretær i Statsministeriets Chicago-Udvalg igen i U. S. A. for at varetage Overgivelsen af Danmarks Gave til Museum of Science and Industry i Chicago. 1931 var han blevet Amanuensis ved Polyteknisk Læreanstalt, og 1933 blev han den første Professor i Fysik ved Aarhus Universitet. I de faa Aar, det forundtes ham at virke i denne Stilling, arbejdede han ivrigt med Indretningen af det nye fysiske Institut og naaede baade at skabe gode Betingelser for Forskningen og at tilrettelægge Undervisningen paa udmærket Maade. Samtidig fik han Tid til at tage et nyt Forskningsomraade op, hvorved han opdagede en radioaktiv Svovlisotop med lang Levetid og i det hele udførte vigtige Undersøgelser over kunstigt radioaktive Stoffer med lang Levetid.

B. A., der i sit videnskabelige Arbejde ofte bevægede sig paa Grænseomraadet mellem Fysik og Kemi, var en vidtspændende Begavelse med betydelig Fantasi og tillige en fremragende og meget afholdt Lærer. Han nærede ogsaa stærk Interesse for Astronomi, offentliggjorde flere astronomiske Afhandlinger, var Medstifter af Astronomisk Selskab og besørgede efter Svigerfaderens Død en ny Udgave af dennes »Astronomi for Gymnasiet«.

1936 valgtes B. A. til Rektor for Aarhus Universitet og genvalgtes 1937.

Fysisk Tidsskr., XXXV, 1935, S. 149—53. Kemisk Maanedsblad, XVIII, s. A., S. 156 f. Acta Jutlandica, X, 1938, S. 3, 7—12. „ M *Hansen*

Buhl, Vilhelm, f. 1881, Finans- og Statsminister. F. 16. Okt. 1881 i Fredericia. Forældre: Avlsbruger, senere Gaardejer Hans Peter B. (1853—94) og Magdalene Augusta Johanne Rasmussen (1860—91). Gift 20. Nov. 1908 i Fredericia (b. v.) med Thyra Schmidt, f. 29. Jan. 1880 i Kongsted, Bredstrup Sogn, D. af Lærer, senere Skoleinspektør i Fredericia Søren Peter Thygesen S. (1855—1911) og Kirstine Noes (1853—1932).

B. er udgaaet fra en Bondeslægt, som har Rod i Nørre Stenderup ved Kolding (se IV, S. 338). Han fik Friplads i Fredericia Latinskole, blev Student 1900 og studerede Jura. I Kbh. deltog han ivrigt i Tidens frisindede Studenterbevægelse. Her blev hans sociale Interesser vakt, han indmeldte sig i Socialdemokratiet, var en Tid i Bestyrelsen for Studentersamfundet og Formand for dettes socialdemokratiske Fraktion »Catilina«. Senere, 1915—20, var han Studentersamfundets Formand. Han var ogsaa med til at oprette Juridisk Diskussionsklub og var dens første Formand 1904—06.

1908 blev han cand. jur. Aaret før havde han faaet Ansættelse hos Kbh.s Skattevæsen, og de juridiske, økonomiske og politiske Problemer, han her mødte, fangede hans Interesse i saa høj Grad, at han opgav sine tidligere Planer om at stile mod et Dommersæde. Han kom straks med i Ligningsarbejdet og fik som Sekretær hos den daværende Skattedirektør F. Molde en Del at gøre med Forarbejderne til den nye københavnske Skattelov af 1910. 1911 blev han Fuldmægtig, Ekspeditionssekretær 1916, Kontorchef 1918, Vicedirektør 1919, et enestaaende hurtigt Avancement, som ved Moldes Afgang kronedes med hans Udnævnelse til Skattedirektør 1924. Det blev ikke uden Indflydelse paa hans skattemæssige Grundsyn og skærpede hans Bestræbelser for at naa til den retfærdigst mulige Ligning, at han i Krigsaarene ledede et Kontor, som særligt tog sig af Kontrollen med og Beskatningen af de store Krigs- og Spekulationsgevinster. Som Medlem af Kommissionen angaaende Kbh.s Skatte- og Oppebørselsvæsen 1918—19 trak han det største Læs ved den Omordning af hele Skattevæsenets Administration, som gennemførtes de følgende Aar: Ophævelsen af den gamle Rodemesterordning og Indførelsen af en mere intensiv Ligning, hvortil 1925 kom Iværksættelsen af Systemet med Skattens Indbetaling i ti Rater. Ogsaa i flere andre Kommissioner deltog B. som et af de virksomste Medlemmer i Forberedelsen og Udarbejdelsen af en Række vigtige Love og Reformer. Ganske særligt bærer Hovedstadsudligningen af 1937 Præg af hans konstruktive Evne og skattetekniske Dygtighed, ligesom han ogsaa har sin meget væsentlige Andel i Loven om den mellemkommunale Udligningsfond af s. A. Skønt B.s kommunale Embede lagde stærkt Beslag paa ham — i hans Direktørtid blev megen gammel Bureaukratisme erstattet af moderne Forietningsgang og en omsvøbsfri Forhandlingens Aand i Forholdet til Skatteyderne — fik han dog ogsaa Tid til at deltage i forskelligt organisatorisk og socialt Arbejde. Som ung Assistent medvirkede han til at forvandle Kbh.s Kommunalforening til en egentlig faglig Tjenestemandsorganisation og var Redaktør af dens Blad »Absalon« 1910—14. Han var 1916 med til at stifte Hovedstadens Brugsforening, i hvis Repræsentantskab han fik Sæde. Da han 1923 flyttede til Amager, kom han ind i Arbejdernes Andels-Boligforening og blev ligeledes Medlem af dennes Ledelse. Sammen med C. V. Bramsnæs reorganiserede han dette Selskab, da det var kommet i Vanskeligheder ved Andelsbankens Sammenbrud, og fik til dets fremtidige Konsolidering oprettet et Andelsfond, som han siden har været Formand for. Den faglige Arbejderbevægelse fik han nær Kontakt med, da han blev

Dommer i Den faste Voldgiftsret (Dommersuppleant 1920, ordinær Dommer 1928—37). 1932 indvalgtes han i Landstinget (for 1. Landstingskreds) og fik her ganske naturligt med de juridisk-økonomiske Sager at gøre. Efterhaanden rykkede han frem i Partiets Frontlinie, blev Formand for Tingets Finansudvalg, Medlem af det udenrigspolitiske Nævn, af Forfatningskommissionen 1937 og sad ligeledes 1936—37 i Repræsentantskabet for Danmarks Nationalbank. Da Landstingets Ophævelse var en Mulighed, hvis nemlig Forfatningsforslaget var blevet gennemført, blev han 1939 opstillet som Folketingsmand i Nykøbing F. og valgt. Han er siden da Medlem af Folketinget. Ved G. V. Bramsnæs' Overgang til Nationalbanken 1933 vilde Th. Stauning have haft B. til at overtage Finansministerposten, men han undslog sig; han følte sig endnu saa ny i Arbejdet paa Christiansborg. Men da H. P. Hansen 1937 ønskede at træde tilbage, og Stauning igen lagde Pres paa ham, indvilgede han og udnævntes til Finansminister 20. Juli s. A. Han har i denne Egenskab fastholdt den finanspolitiske Linie, som var lagt og fulgt af hans to socialdemokratiske Forgængere, at budgettere saaledes, at Statens Driftsregnskab kunde gennemføres med Balance og helst et Overskud. Et af hans første Skridt var 1938 at faa vedtaget Love om Oprettelse af en Landsskatteret og om Tilsyn med Skatteligningen m. v. Da Krigen kom, gik han ind for, at de øgede Udgifter nøje skulde kompenseres af tilsvarende Indtægter, og allerede Okt. 1939 gennemførte han de første ekstraordinære Skattelove, en kraftig Forhøjelse af Indkomst- og Formueskatten til Staten, af Tobaks-, Chokolade- og Spiritusbeskatningen og forskellige Lovændringer med det Formaal at dæmme op for en usund Spekulation i en eventuel Krigskonjunktur (Forhøjelse af Børsskatten, af Skatten paa Indtægter ved Salg af Aktier, Beskatning af Goodwill m. m.). Ved Udarbejdelsen af disse vel gennemtænkte Love har de Erfaringer i høj Grad spillet ind, som B. havde gjort under forrige Verdenskrig. Hertil sluttede sig i Marts 1940 en omfattende Lov om midlertidige Forbrugsafgifter, indeholdende bl. a. den omstridte »Tøjskat«, som B. hævdede maatte foretrækkes for den — mere udemokratiske — almindelige Omsætningsskat, der er Reglen i andre Lande. I et Interview straks efter sin Udnævnelse lancerede han Fyndordet: »Betal din Skat med Glæde!«, og han har ved flere Lejligheder som en Motivering herfor fremhævet de sociale Opgaver, Beskatningen har i Nutidens Samfund, at den ikke længer er et blot fiskalt Anliggende, men et vigtigt Instrument til Regulering af det økonomiske Kredsløb. Skønt en forholdsvis ny Mand i det politiske

Liv vandt B. i Løbet af faa Aar almindelig Respekt inden for alle de demokratiske Partier. Hans saglige Dygtighed var ubestridt, hans rolige, lidt skødesløse Form og bramfri Fremtræden indgav Tillid. Han bevarede da ogsaa sin Post i Samlingsregeringen af 8. Juli 1940, hvor hans Bondestædighed og solide demokratiske Forankring mere end een Gang blev udslaggivende. Under Th. Staunings Sygdom fra Marts 1942 varetog B. Statsministeriets Forretninger og ledede Regeringens Møder, og det var en stiltiende Forudsætning, at han i fornødent Fald skulde konstitueres som Ministerchef. Dette skete 1. Maj, og Dagen efter Staunings Død fik han (4. Maj) Udnævnelsen til Statsminister. En Majtale, hvori han havde talt om »Sammenholdets stille Magt« og sat sit Haab til gensidig Hensyntagen og Forstaaelse, blev optaget som et Program. I Folketinget erklærede han, at Statsministerskiftet hverken udadtil eller indadtil vilde medføre nogen Ændring i den hidtil førte Politik. B. har da ogsaa som Regeringschef og senere søgt at fastholde det politiske Samarbejde stærkest muligt som en Nødvendighed under de ekstraordinære Forhold. Finansministerposten bevarede han et Par Maaneder, til 16. Juli, da Alsing Andersen overtog den. Ved den Regeringsomdannelse, som 9. Nov. 1942 blev nødvendiggjort af Forholdene, traadte B. sammen med tre andre Ministre tilbage og afløstes som Statsminister af Erik Scavenius. Han blev nu Medlem af de samarbejdende Partiers Nimandsudvalg, hvis Oprettelse 1940 skyldtes hans eget Initiativ, og i sin Tur blev han Udvalgets Formand i Juli Kvartal 1943. — Kultegning af Aage Roose ca. 1932.

Holger Jerrild i Gads dsk. Mag. Sept. 1931. Absalon Juli 1937. G. Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 30—33. Social-Demokraten 1. og 21. Juli 1937, 12. og 16. Okt. 1941, 5. Maj 1942. Loll.-Falsters Social-Demokrat 21. Juli 1937. Vestsjæll. Social-Demokrat 5. Maj 1942. Politiken 14. Okt. 1931, 21. Juli 1937, 14. Okt. 1941. Børsen 15. Okt. s. A. Jyllands-posten 28. Dec. i « *

Oluf Bertolt.

Bull, Niels Rosing, 1760-—1841, Grønlandsinspektør. F. 9. Sept. 1760 i Kristiansund, d. 9. Dec. 1841 i Aarhus, begr. sst. Forældre: Residerende Kapellan, senere Sognepræst og Provst Jens Lemvig B. (1727—99) og Anna Johanna Grøn (1731—96). Gift 26. Juli 1797 i Holsteinsborg med Else Sophia Meldal, f. 9. Juni 1769 i Meldal ved Trondhjem, d. 2. Juli 1813 i Aarhus, D. af Premierløjtnant, senere Oberst Johan Michael M. (1734-—98) og Else Margrethe Hammond (1733—1801).

Som ung kom B. paa Krigsskolen og blev 1782 Sekondløjtnant

og 1787 Premierløjtnant. Som saadan deltog han i Felttoget mod Sverige 1788, under hvilket han ved et Fald med sin Hest paadrog sig en Hofteskade, som bevirkede, at han 1789 afskedigedes med Kaptajnstitel. 1796 udnævntes han til Inspektør for Sydgrønland, hvilket Embede han overtog n. A., da hans Formand først da overtog sit nye Embede i Nordgrønland. — B. var en særdeles dygtig og interesseret Embedsmand, som trods sin kun femaarige Virksomhed satte sig grundigt ind i alle Landsdelens og dens Befolknings Forhold; han tog sig energisk af Befolkningens Ve og Vel og var baade respekteret og vellidt af alle, saavel Europæere som indfødte. Ved sin Hjemrejse overgav han sin Efterfølger en ypperligt omfattende Beskrivelse af Inspektoratets Kolonier. 1802 rejste han hjem paa Orlov, tog n. A. Afsked fra sit Embede, blev 1804 Told- og Konsumptionsinspektør i Slagelse og forflyttedes 1812 i samme Stilling til Aarhus. —Justitsraad 1811. Etatsraad 1828. — R. 1836.

H. Ostermann: Inspektør Niels Rosing Bulls Beskrivelse af Sydgrønlands Inspektorat, 1802, Grønl. Selskabs Aarsskrift, 1918, S. 6—25. Samme: Nordmænd paa Grønland, I, 1940, S. 193—202. *u n t*

Busch, Joseph Maria Frangois Volckmar, 1812—93, Komponist. F. 20. Nov. 1812 i Kbh. (Garn.), d. 3. Nov. 1893 sst., begr. sst. (Kat. Ass.). Ved Daaben kun B., Volckmar. Forældre: Købmand Jens Lassen B. (1747—1822) og Juliane Fischer. Ugift.

B. fik tidligt Musikundervisning, 1827—32 var nan Søkadet, men ansattes derefter i Postetaten, hvor Frederik VI. 1837 belønnede hans Flid med at udnævne ham til Kopist. S. A. tiltraadte han en toaarig Udenlandsrejse, hvor han studerede Musik, bl. a. hos den kendte Klaverpædagog Fr. Wieck i Leipzig. Rygtet fortalte, at denne favoriserede hans Tilbøjelighed for Datteren, Clara Wieck, der imidlertid foretrak den mere talentfulde Rob. Schumann. 1841 forlod han Postetaten og levede af den ikke ubetydelige Formue, han havde arvet efter Faderen. Han underviste i Klaverspil, gav sig af med forskelligt litterært Arbejde og var bl. a. Redaktør og Udgiver af »Kjøbenhavns Theaterblad« (1844—45) og »Mellemakten« (1845—46)• De herskende skandinaviske Stemninger udnyttede han ved at udsende Lærebøger i Svensk (1843—44)- En Tid opholdt han sig i Sverige, hvor han oversatte H. Hertz' Lystspil »Indqvarteringen« til Svensk, og 1843 ^k nan det opført i Stockholm. Lumbyes Succes i Carstensens nyaabnede Tivoli fik ham til at komponere en Serie Galopper, Polkaer, Marcher m. v., der ofte figurerede paa Tivolis Musikprogrammer.

Sin udprægede Sans for det aktuelle udvidede han efterhaanden derhen, at han ikke lod nogen celeber Lejlighed gaa fra sig uden at lade sig inspirere til en større Komposition. Olaf Ryes Død (1849) aflokkede ham en pompøs Sørgemarch, det samme gjorde Oehlenschlågers, Enkedronning Marie Sophie Frederikkes og flere andres Jordefærd. Til Kong Oscar I., Kejser Nikolaus I. (1851) og Kong Frederik VII. (1851) skrev han flot klingende Hyldestmarcher. Ligesom Carstensen forsøgte han ogsaa at slaa Mønt af Lumbye. Saaledes arrangerede han 1847 en Række Hippodromkoncerter med Lumbye og dennes Orkester. Imidlertid havde han kun ringe Held med sine Arrangementer, og 1853 fulgte han Carstensens Eksempel og drog til Nordamerika. I New York, hvor han udgav sig for »orchestra conductor to H. M. the King of Denmark«, havde han stor Succes med sine Koncertforetagender. 1858 gik han over til Katolicismen og blev 1865 Medlem af Den tredie Orden, stiftet af Frans af Assisi. Han vendte nu sin kompositoriske Aare over paa de oldkirkelige Tekster og skrev en Række kirkelige Korværker (Agnus Dei, Ave Maria, Ave verum, Benedictus, Magnificat, Sanctus, Tantum ergo m. v.), der virkelig skaffede ham en vis Position i internationale katolske Kredse, navnlig i Amerika. — Særlig Opmærksomhed vakte hans »Stabat Mater« (Richmond 1859), som oplevede 22 Opførelser, deraf seks i Kbh., flere af dem dog kun i Orkesterbearbejdelse. 1868 vendte han tilbage til Danmark, hvor han nu mindre end tidligere formaaede at gøre sig gældende. — Efterladte Kirkekompositioner m. v. i Det kgl. Bibliotek. —- Karikaturer i »Corsaren« og »Folkets Nisse«. Portræt som Don Ranudo i Tegner-Udgaven af Holberg.

Koncertprogram 8. Marts [1890]. Autobiografisk Nekrolog (u. A.). Berl. Tid. 3. Nov. 1893. Nationaltidende 4. Nov. s. A. Dannebrog 4., 8. og 9. Nov. s. A. G. Skjerne: H. C. Lumbye, 1912, S. 91, 203—06, 215, 222. S. A. E. Hagens Samlinger til dansk Musiks Historie i Det kgl. Bibliotek.

Sven Lunn.

Byrding, Holger, f. 1891, Operasanger. F. 28. Dec. 1891 i Mariager. Forældre: Slagtermester Christian Christensen og Mette Kathrine Kirstine Nielsen. Navneforandring 16. April 1914. Ugift.

B., der fik en fyldig Musikuddannelse paa Det kgl. Musikkonservatorium, studerede Sang hos Vald. Lincke og debuterede 8. Sept. 1916 paa Det kgl. Teater som Fyrst Gremin i »Eugen Onegin«. Som Sanger forener han en varmt klingende Baryton af sjælden Kvalitet og Skønhed med en musikermæssig Kunnen,

hvilket ikke mindst præger hans sikre og smagfulde Frasering. B., hvis Rollefag laa tæt op ad Helge Nissens og Albert Høebergs, kæmpede sig efterhaanden frem til en større og større Position som de to nævnte Kunstneres evnerige Arvtager og staar nu som en førende Kraft ved vor Opera (1934 kgl. Kammersanger). Hans Rollefag har været meget alsidigt, idet det har strakt sig fra Heltebarytonen til Buffooperaen. I den første Egenskab har han navnlig løst betydningsfulde Opgaver inden for Wagnerrepertoiret, hvor man især maa nævne Wotan i »Valkyrien«, Vandreren i »Siegfried« og Hollænderen i »Den flyvende Hollænder«. Galleriet af Wagnerskikkelser er yderligere blevet forøget med Hans Sachs i »Mestersangerne«. Af Roller, der ligger i et noget beslægtet dramatisk Plan, kan yderligere nævnes Kong Saul i »Saul og David«, Amonasro i »Aida« og Kong Philip i »Don Carlos«. Inden for Buffooperaen maa man foruden den mere lyrisk betonede Grev Almaviva i »Figaros Bryllup« fremhæve en Række udpræget komiske Roller som Osmin i »Bortførelsen fra Serailet«, Basilio i »Barberen i Sevilla«, Falstaff i Verdis Opera og Titelpartiet i »Don Pasquale«. B. har desuden virket som Oratorie- og Koncertsanger og har i den sidste Egenskab bl. a. gæstet Norge, Sverige og Finland. — R. 1936. *Torben Krogh.*

Byriel, Jens **Marius,** f. 1882, Andeismand. F. 26. Okt. 1882 i Lyngby, Sporup Sogn. Forældre: Gaardejer Anders Byriel Jensen (1842—1916) og Birthe Marie Jensen (1843—1925). Gift 24. Juni 1909 i Røgen med Elisabeth Dein, f. 30. Maj 1886 i Farre, Sporup Sogn, D. af Købmand, senere Gaardejer Christian Dein (1855—1925) og Johanne Thomsen (1857—1930).

Opvokset i et politisk og folkelig vaagent Hjem uddannedes B. i Landbruget og overtog 1909 sin Fødegaard. Efter nogle Aars Forløb begyndte han at deltage i Ledelsen af Foreningsarbejdet som Formand for det stedlige Andelsmejeri Skytsbjerg og blev i øvrigt samtidig indvalgt i sit Hjemsogns Menighedsraad. Indgangen til sin særlige Løbebane som Organisationsmand gjorde han 1921 som Formand for Hammel og Omegns Andels-Svineslagteri. I det lokale Arbejde deltog han tillige som Formand, fra 1924, for Frijsenborg-Favrskov Birks Landboforening, men blev derefter 1926 Medlem af Bestyrelsen for De samvirkende danske Andels-Svineslagterier og dennes Næstformand 1932. Allerede under Varetagelsen af dette Hverv blev han Deltager i andre landsomfattende eller offentlige Opgavers Løsning, saaledes som Medlem af den paa dette Tidspunkt indførte Produktionsregule-

rings særlige Organer, Baconudvalget og Svinereguleringsudvalget samt Statens Kødudvalg. Ved en Nyordning af Avlsarbejdet inden for Svineproduktionen var han desuden blevet Formand for den omfattende og fagligt yderst vigtige Institution, Landsudvalget for Svineavlens Ledelse.

Som Efterfølger for Carl Madsen, Klim, valgtes B. 1936 til Formand for Andelsslagteriernes Fællesbestyrelse under en for Slagteriproduktionen yderst kritisk og vanskelig Situation. Fagligt og foreningsmæssigt viste B. sig imidlertid Pladsen voksen baade med Hensyn til Andelsslagteriernes indre Opgaver og som Formidler af den indgribende Forbindelse mellem paa den ene Side Regering og andre offentlige Myndigheder og paa den anden Side Andelsslagterierne med den dermed forbundne Mangfoldighed af Enkeltafgørelser saavel som principielle Overvejelser og Beslutninger. Gennem Andelsslagteriernes Deltagelse i Landbrugsraadet knyttedes han tillige nær til dette som Repræsentant for Landbruget i Udvalg og Institutioner, bl. a. siden 1941 som Medlem af Priskontrolraadet.

Ogsaa i Ledelsen af andre Andelsforetagender har B. deltaget, saaledes Dansk Andels Kulforretning og Andels-Pensionsforeningen m. fl.

I sin personlige Fremtræden og sin organisationsmæssige Virksomhed er B. præget af Velovervejethed og af en naturlig Evne til at klarlægge og fastholde sine Standpunkter til Fremme af de Interesser, han varetager. Saavel over for Offentligheden som over for sine Mandanter har han dermed skabt Respekt og Anseelse for sin Person og for den Gren af Landbruget, som hvis særlige Talsmand han føler sig.

R. 1931. DM. 1937.

A. Axelsen Drejer: Andelsslagterierne i Danmark 1887—1937, 1937- Andelsbladet, XLIII, ,94a. ± *Axelsm Drg•e*^

Bocher

Bficher, Tyge Wittrock, f. 1909, Botaniker. F. 25. Okt. 1909 i Kbh. Forældre: Læge Einar B. (1877—1940) og Cathinca Andersen (1876—1929). Gift 16. April 1935 i Kbh. (Helligg.) med Kirsten Inger Jensenius, f. 25. Nov. 1912 i Kbh., D. af Tegneren Herluf J. (s. d.) og Hustru.

B. blev Student 1928 fra Metropolitanskolen og absolverede Magisterkonferens i Naturhistorie med Botanik som Hovedfag 1934. 1938 erhvervede han Doktorgraden ved Afhandlingen »Biological distributional types in the flora of Greenland«. 1934—36 var han Assistent ved Landbohøjskolens Arvelighedslaboratorium, 1936—38

ved Universitetets botaniske Studiesamling, og fra 1938 er han fast videnskabelig Assistent ved Universitetets planteanatomiske Laboratorium. Han deltog 1932 i Scoresbysundkommissionens 2. Østgrønlandsekspedition, var paa Studieophold 1934 i Sverige og paa botanisk Studierejse til Færøerne 1935. Siden 1936 er han Medlem af det naturvidenskabelige Udvalg i Danmarks Naturfredningsforening. B. har inden for Plantegeografien og Økologien særlig arbejdet med det nordatlantiske Omraade og Grønland, og af Arbejder paa dette Omraade skal anføres, foruden den ovenfor nævnte Disputats, »Nogle Studier over Færøernes alpine Vegetation« (Bot. Tidsskr., XLIV, 1937), samt »Studies on the Plant-geography of the North-Atlantic Heath-formation« (I—II, 1940—43). Inden for den danske Vegetation har B. særlig beskæftiget sig med Heden og dens Typeplanter. Af Publikationer kan nævnes »Om Udbredelsen af Ericaceae, Vacciniaceae og Empetraceae i Danmark« (Bot. Tidsskr., XLIV, 1937) og »Vegetationen paa Randbøl Hede« (1941). Emner inden for Cytologi og Racebiologi er ogsaa behandlet af B. i enkelte mindre Arbejder. Som Privatdocent ved Universitetet har han forelæst over forskellige Emner: Lynghedens Plantegeografi, det nordatlantiske Omraades Plantegeografi, Racebiologi og eksperimentel Systematik, Cytologi og Embryologi. — Barneportræt af Johs. Grenness ca. 1911. Kultegning af samme 1922. Tegninger af H. Jensenius, bl. a. 1938.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1938, S. 208 f. Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—1939, 1940, S. 273 f. *j Q$_{rSntvec}$[*

Bøgelund-Jensen, **Thor,** f. 1890, Tegner, Dekorationsmaler, Reklamekunstner. F. 31. Juli 1890 i Sorø. Forældre: Manufakturhandler, senere Forretningsfører hos A. C. Bang Hans Christian Julius Jensen (1861—1937) og Thora Vilhelmine Andrea Nielsen (f. 1866). Gift 13. Febr. 1916 i Kbh. (Andreas) med Gudrun Reinhardt Henrichsen, f. 21. Jan. 1892 i Kbh., D. af Frisør ved Det kgl. Teater Peter Emil Reinhardt H. (1855—1921) og Frederikke Marie Gertrud Johansen (f. 1863).

B. kom i Maler lære 1906, gjorde Svendestykke med Sølvmedaille 1910 og forberedtes af Teknisk Skole til Kunstakademiet. Dettes Skoler søgte han fra Efteraaret 1909 til sin Afgang som Figur maler Jan. 1913 og tillige Efteraarssemestret 1914 (Dekorationsskolen under Joakim Skovgaard). Han har rejst meget. De første Studierejser gik til Italien og Spanien 1910, Tyskland, Schweiz og Italien 1912 og 1914 (studerede især tysk og schweizisk Plakatkunst), Tyskland og Italien 1921, London, Paris og

Holland 1924—25. Allerede i Akademitiden traadte B. i Forbindelse med Andreasen & Lachmann, hvortil han blev fast knyttet 1912 og siden har været det. Dermed kom han ind i Rekjamekunsten. Han tegnede de saakaldte »Samlermærker« (bl. a. Turistmærket for Kbh., Indsamlingsmærket til Genopbygning af Kathedralen i Reims, der indbragte en Million), Emballager o. 1. af forskellig Art. Tillige kæmpede han sig frem gennem Konkurrencer, hvor han som oftest tog 1. Præmie, især for Plakater. Dette Omraade blev fremfor alt hans Speciale (bl. a. alle Tivoli-Plakater siden 1912, Plakater til Kunstner-Karnevaller og til Genforenings-Afstemningen i Sønderjylland), og han gjorde en betydelig Indsats for Plakatkunstens Udbredelse her i Landet. I det hele taget betød han et nyt og frisk Initiativ inden for den merkantile Grafik; han aabnede Vejen for europæiske Strømninger i Tilknytning til Indtryk fra Tyskland. Senere kastede B. sig over Udstillinger og blev en af de mest benyttede Arrangører saavel af enkelte Stands som hele Udstillinger i Handelens og Erhvervenes Tjeneste. Blandt hans bedste Arbejder kan nævnes Kogekunst-Udstillingen i Tivoli 1929, Jagt og Skov 1934 og General Motors' Udstilling ca. 1938, begge i Forum i Kbh., Fiskeri-Udstillingen i Esbjerg 1932, den danske Landbrugsafdeling i Bruxelles 1935 og den danske Industriafdeling i Paris 1937. Til Støtte for denne Virksomhed oprettede han 1926 sammen med Malermester Georg Nielsen Malerfirmaet »Malerpotten«, som han stadig driver. Hans egen Udstillings-Virksomhed har væsentlig bestaaet i Deltagelse i internationale Stævner, hvilket har indbragt ham en Række Udmærkelser: Diplome d'honneur Paris 1925, Guldmedaille Barcelona 1929 (begge for Plakater), baade Grand Prix og Diplome d'honneur (for Plakater og Udstillings-Arrangement) i Bruxelles 1935 og i Paris 1937. Desuden har han deltaget i Unge Kunstneres Forbunds Udstillinger 1909 og 1912, der var hans Debut, Presseudstillingen i Koln 1928, den internationale Plakatudstilling i Munchen 1929 og Forum-Kunststævnet s. A. 1918—21 var han Lærer ved Teknisk Skoles Kunsthaandværker-Afdeling, og han var med til at stifte Tegnerforbundet, fungerede som dets Formand 1919—21, 1930—34. — Grafiske Arbejder af B. findes i Kobberstiksamlingen og Kunstindustrimuseet (Plakater). — Buste af Herman Andersen 1942.

Henning Brøchner i Das Plakat, Mårz 1918, S. 69—73. Hver 8. Dag 10. Okt. 1919. Sydney R. Jones: Posters and their designers, 1924 (Special autumn number of The Studio), S. 5 f., 38, 95, 106. Sigurd Schultz i Nationaltidende

V'Jrtisio. *Sigurd Schultz.*

Bøggild, Mogens Kruse, f. 1901, Billedhugger. F. 11. Juli 1901 i Hillerød. Forældre: Adjunkt, senere Lektor, cand. polyt. Adam Nikolai Peder Kruse B. (1865—1937) og Karen Barfoed (1874—1941). Gift [x]937 [m e]d Toni Christensen, f. 14. Febr. **1917.**

B. forberedtes paa Teknisk Skole, Hillerød, og hos Maleren Karl Jensen til Akademiet, hvor han 1919 blev Elev paa Billedhuggerskolen. Med Udgangspunkt i en allerede i Drengeaarene vakt Interesse for Dyr søgte B. i sine første Skolearbejder under Indflydelse af Utzon-Franks Undervisning Tilknytning til ægyptisk Kunst og til Leonardo, hvis tegnede Studier af Heste fik Betydning for hans første Udstillingsarbejde (Hingst, der bider sig. Kunstnernes Efteraarsudst. 1920). Afgørende for hans Udvikling blev paa dette Tidspunkt Bekendtskabet med Pisanellos Arbejder, der henviste ham til det direkte Naturstudium. I de følgende Aar optages han hovedsageligt af Tegnearbejde i Zoologisk Have. Ved at stille det Krav til sine Studier, at enhver Streg skulde have sin bestemte Betydning i Forhold til Naturiagttagelsen, erobrede han efterhaanden et enestaaende Herredømme over sit Materiale, og hans Studier efter 1925—26, da han havde arbejdet sig fri af den af Pisanello bundne Form, maa regnes iblandt vor Tids betydeligste danske Tegnekunst.

Side om Side med Studiearbejdet i Zoologisk Have udførte B. en Række Smaamedailler, hvori Indflydelsen fra Pisanello tydeligt mærkes, og arbejdede yderligere med en enkelt større Dyreskulptur (Bøffelko med Kalv, Granit 1924—25). I dette sidste Arbejde søgte han en hel og samlet Form, der kan virke noget ufri, men viste samtidig ligesom i Medaillerne en overordentlig Evne til med enkelte, følsomt modellerede Detailler at give Helheden naturligt Liv. Omkring 1924—25 arbejdede B. sig frem til en mere selvstændig Reliefstil, der fik sit smukkeste Udtryk i en Serie Relieffer til en Boligkarré (1930; tegnet af Thorkild Henningsen). For disse Arbejder, hvoraf to indkøbtes af Kunstmuseet, fik han 1930 tilkendt Eckersbergmedaillen. Fra Aarene imellem 1926 og 33 stammer en Række Pigestatuetter og Smaagrupper, der med deres ejendommeligt sammenlukkede Virkning og særprægede Motivopfattelse har øvet en meget stærk, men næppe ganske heldig Indflydelse paa en Del yngre Billedhuggere.

Til B.s interessanteste Arbejder hører en Kunststenskulptur belagt med Mosaik: »Slange, der æder en Kanin« (1932—36, Kunstindustrimuseet). En fremtrædende Rolle i B.s Produktion spiller hans mange i Brændtler udførte Studier og Skitser. Med deres paa een Gang koncentrerede og fragmentariske Form, der fast-

holder netop det, der har interesseret Kunstneren, og lader alt andet staa hen, virker de forbavsende friske og ukonventionelle. At B. dog ogsaa evner at give sine Arbejder en mere monumental Form, viser den store »Bjørnebrønd«, han 1938—40 udførte i Granit til Nykøbing F., og for hvilken han 1940 modtog Thorvaldsenmedaillen. B. har yderligere udført en Del ypperlige Buster og nogle karakterfulde Studier efter Børn. Efter en Konkurrence 1942 overdroges det B. i Samarbejde med Arkitekt Kaare Klint at udføre et Monument over Vitus Bering til Horsens, og omtrent samtidig paabegyndte han Arbejdet med en større Mosaik til et Gulv i Aarhus Raadhus (Forarbejder udst. paa Utzon-Frank og hans Elever, Charlottenborg 1943).

B., der 1940 blev indvalgt i Akademiraadet, har foretaget Studierejser til Paris (1925) og til Italien og Grækenland (1928). 1926—27 var han Gæst paa Den frie Udstilling, hvoraf han har været Medlem 1929—33 og paa ny efter 1940.

Aksel Rode i Tilskueren, 1938, II, S. 237—53. Samme: Mogens Bøggild (Vor Tids Kunst, 35), 1942. *Msd* ^

Bøggild-Andersen, Carl Olaf, f. 1898, Historiker. F. 20. Juni 1898 i Brønderslev. Forældre: Købmand, senere Afdelingschef i Standard Mønsterforretning Marius Sophus Andersen (1865—1938) og Caroline Kirstine Bøggild (1870—1938). Navneforandring 7. Marts 1939. Gift 26. Sept. 1941 paa Frbg. med Husholdningslærerinde Gerda Ingrid Margaretha Andersson, f. 18. Marts 1912 paa Frbg., D. af Handelsgartner Hans A. (f. 1873) og Johanne Marie Elisabeth Larsen (1876—1938).

B.-A. blev Student 1917 fra Plockross' Skole. Ved Universitetet studerede han først til Skoleembedseksamen i Historie, Latin og Dansk, derefter til Magisterkonferens i Historie, som han tog 1925. Han dyrkede desuden forskellige andre Interesser som primitiv Kultur og Græsk og fulgte bl. a. Forelæsninger af J. L. Heiberg og Herman Møller. Hans Speciale ved Konferensen var Storbritannien 1660—1714 med særligt Henblik paa Udenrigspolitik og Kolonihistorie, og hans Studier har siden overvejende haft det 17. Aarhundrede til Genstand. Samtidig med at han 1925—27 drev Lærergerning i Kbh. og 1928 var Undervisningsassistent ved Universitetet, forberedte han et Værk om dansk Udenrigspolitik efter 1660, midtsamlet om Hannibal Sehested, og paa talrige Rejser gjorde han Arkivstudier, i England 1927 og 1931, Paris 1929, Uppsala og Stockholm 1930—31 og Oslo 1933. 1929—30 og 1930 var han i Moskva som Medarbejder for den danske Komité for fælles

skandinaviske Undersøgelser af russiske Statsarkiver. 1933—39 var han Bibliotekar II ved Det kgl. Bibliotek. 1936 disputerede han for Doktorgraden med den omfangsrige, paa nye Synspunkter rige Afhandling »Statsomvæltningen i 1660, s. A. konkurrerede han til et Professorat i Historie ved Kbh.s Universitet og blev 1939 Professor i Historie i Aarhus. Foruden Disputatsen og adskillige Afhandlinger i »Historisk Tidsskrift« har han bl. a. skrevet »Enevælden ca. 1660—1770« i Gyldendals Verdenshistorie (III, 1937), »Danmark og Norge i 18. Aarhundrede« (utrykt Konkuirenceafhandling, 1936) og »Christian IV.s Tidsalder« i »Schultz Danmarkshistorie« (III, 1942); han viser her som i en lang Række Artikler i »Dansk biografisk Leksikon« Lærdom og Fremstillingsevne. 1943 udgav han sammen med C. Rise Hansen 8. Bind, 1—2, af »A. F. Kriegers Dagbøger 1848—1880« med Oplysninger, Oversigter og Register, og med samme forbereder han en Udgave af Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie 1648—60.

Univ. Progr. Nov. 1936, S. 169 ff. *pov[Engelstoft.*

Børup, Marinus Rasmussen, f. 1891, Forfatter. F. 27. Juni 1891 i Aarhus. Forældre: Tilskærer Jørgen Christen Rasmussen (1859—1929) og Christiane Jacobsen (1860—1930). Navneforandring 26. April 1910. Gift i° 25. April 1914 i Kbh. (Andreas) med Petra Karen Vilhelmine Christophersen Olsen, f. 15. Juni 1890 i Odense, D. af Guldsmed Peter Johan Frederik O. (1859—1933) og Caroline Rasmine Christophersen (1860—1943, gift 1° med Rasmussen; Navneforandring til Blennild). Ægteskabet opløst 1925. 2° 18. Okt. 1927 i Skovshoved med Astrid Hildegard Holm, f. 18. April 1896 i Nykøbing F., D. af Amtsvejinspektør Christian Georg Emil H. (1857—1943) og Karen Sophie Crone (f. 1866).

B. tegnede, komponerede og skrev Vers allerede i Drengeaarene. Han blev tidligt fortrolig med vore Klassikere, men mener selv, at Gustaf Froding har været fuldt saa afgørende for hans Udvikling. 1910 blev han Student fra Aarhus Katedralskole, hvor han bl. a. havde K. G. Brøndsted og Olaf Hansen som Lærere, og 1911 tog han Filosofikum og Hebraikum. Han opgav Tanken om at blive Teolog, gennemgik 1911 et Biblioteksk ursus under H. O. Lange og ansattes derefter ved Det kgl. Bibliotek, hvor han virkede til 1916. 1917 tog han Korneteksamen fra Fæstningsar tilleriets Skole og blev s. A. Løjtnant i Fæstningsartilleriet; han har desuden undervist ved forskellige Skoler, bl. a. Boghandlerfagskolen, og

skrevet i forskellige Blade, bl. a. »Jyllandsposten«, hvor han siden 1934 har været Teater- og Boganmelder. B. debuterede 1916 med en Digtsamling »Følfod«, der hurtigt efterfulgtes af nye Samlinger »Dugg« (1918), »Nakjælen« (1919), »Gækkeliljer« (1920), »Drillerier« (1920), »Kimblade« (1921), »Den hilsende Klinge« (1921), »Tøbrud« (1923) og »Regnbuen« (1927); til denne skønlitterære Del af Forfatterskabet slutter sig en Kærlighedshistorie i Breve, »Laurits Nøhrs Hjertefejl« (1919) og en stor, moderne Roman »Forlad os vor Skyld« (1928); derimod tilhører Hovedværket »Steno, hans Livs Historie« (1938) kun ved sin ydre Form, den versificerede Dialog, Skønlitteraturen: i Realiteten er det en paa omfattende Kildestudier bygget Monografi, hvori Forskerens Liv og Gerning er søgt levendegjort ved Hjælp af digteriske Midler; et Udslag af den samme aands- og religionshistoriske Interesse møder man i det lille Skrift »Fredsfyrsten« (1942). Det er som Lyriker, B. har gjort sin smukkeste Indsats, og som saadan tilhører han den Kreds af unge, livsbekræftende Digtere, der traadte frem under forrige Verdenskrig; skønt født i Jylland, er.han gennem sin Slægt saa nært knyttet til Fyn, at det er denne 0, som fortrinsvis har inspireret ham; han er i Besiddelse af udprægede versifikatoriske Anlæg og har saaledes med Held gentagne Gange anvendt den krævende Sonetform; i den 1933 udsendte, kortfattede danske Metrik, »Ny dansk Verslære«, faar hans Fortrolighed med Versets Love et teoretisk Udtryk. B. har endelig gendigtet et Par af Moliéres Komedier »Tartuffe« (1935) og »Hustru-Skolen« (1936) samt Paul Géraldys »Du og Jeg« (1943) paa Dansk. — Digte i Udvalg 1941. — Selvportræt 1928.

Alfred Bindslev i Det nye Danmark, Okt. 1928. Peder Hesselaa: Vor Tids *Digtere, IQ26, S.* 165—69. Tom Kristensen *i* Tilskueren Jan. 1924 og Nov. 1938. Max Lobedanz i Litteraturen Febr. 1920. Cai M. Woel: Troubadourer, literære Tidsbilleder, II, 1934, S. 136-45.

v. Cappelen

L^appelen, Peter Andreas v., 1756—1800, Grønlandsmissionær. Døbt 8. Marts 1756 i Dimmesund i Norge, d. 19. Jan. 1800 i Lom, begr. sst. Forældre: Sognepræst til Ulstein og Hareid Johan v. G. (1720—92) og Marthe Sophie Landt (1735—80). Gift i° 4. April 1783 i Kbh. (Trin.) med Kirstine Gleerup, f. ca. 1760 i Kbh., d. 1790 i Umanak, D. af Klædehandler Christopher G. og Anne Elisabeth Hasselbalch. 2^0 6. Aug. 1794 i Borgund med Massi Maria Wind, f. 29. April 1775 i Bergen, d. 22. Aug. 1834 i Aas (gift 2° 1802 med residerende Kapellan i Lom, senere Sognepræst i Aas Joachim Frederik Kjelstrup, 1762—1846, gift 2^0 1837 med Maren Klommesten, 1810—82), D. af Postekspeditør Niels Jacobsen W. (1744—99) og Barbara Henriche Schrøder (1740 -1817).

Efter at være undervist i Hjemmet blev v. C. 20 Aar gammel sendt til Kbh., hvor han 1777 blev Student og allerede to Aar efter tog teologisk Embedseksamen. Hans Fader havde et Par Aar i sin Ungdom været Kateket i Grønland, og Sønnen ønskede ogsaa at komme derop som Missionær, men da der ingen Plads var ledig, maatte han rejse hjem efter Eksamen. 1780 tog han tilbage til Kbh., hvor han fik Plads paa Elers' Kollegium og noget efter blev optaget paa Det grønlandske Seminarium. 1783 blev han Missionær i Umanak, hvor han virkede overmaade energisk, fik indgaaende Kendskab til Befolkningen, indvandt mange Katekumener, reformerede Skoleundervisningen og uddannede flere unge til Lærere og Kateketer. Tillige virkede han ivrigt for Grønlændernes økonomiske Fremgang, ligesom han ogsaa fremskaffede gode Efterretninger om Landet og Befolkningen. 1789 udarbejdede han en stor og instruktiv »Beskrivelse af Omanak-Bugten«. — Efter sin Tilbagekomst 1792 udnævntes han til Sognepræst i Ulstein, men tilbød Missionskollegiet at gaa ud til Grønland igen »for at fremme Missionens Vel«, uddanne Kateketer og være »Visitator« (Provst) i Nordgrønland. Men Kollegiet vilde, at han skulde være Visitator

for hele Landet, og dette turde han ikke paatage sig. 1797 blev han Sognepræst i Lom i Gudbrandsdalen.

H. Ostermann: Nordmænd paa Grønland, I, 1940, S. 210—20.

H. Ostermann.

Carl, 1729—1809, Hertug af Braunschweig-Luneburg-Bevern, se Frederik Carl Ferdinand (VII, S. 310).

Caspersen, Karen Kragh, f. Kruse, 1890—1941, Skuespillerinde. F. 20. Aug. 1890 i Kbh. (Trin.), d. 14. Maj 1941 sst., begr. sst. (Ass.). Forældre: Garderobeforvalter og Sufflør ved Folketeatret William Hugo K. (1853—91) og Skuespillerinde Augusta Mathilde Kragh (1857—1942, gift 2° 1894 med Skuespiller Alfred Emil Møller, 1864—1922). Gift i° 26. Sept. 1911 i Kbh. (Helligg.) med Pressefotograf, senere Filminstruktør A. W. Sandberg (s. d.). Ægteskabet opløst. 2° 1917 med Ingeniør, Fabrikant Johan Cai Caspersen, f. 21. Jan. 1887 i Kbh. (Johs.), Søn af Maskininspektør Lars Casper C. (1841—1912, gift 2° med Jacoba Bang, f. 1850) og Olga Rosalie Drewsen (1850—94).

Efter at have læst med Holger Hofman debuterede K. C. 1909 paa Nørrebros Teater som Mathilde i »Geniet fra Odsherred«, og da hun kunde foredrage en Vise, blev hun samtidig med Holger Pedersen en Kraft for den lille Revyscene, gaminagtig og humørfyldt, fiks og pikant, som hun var. Da Hofman 1914 var blevet Direktør for Dagmarteatret, begyndte hendes egentlige Udviklingstid i et kunstnerisk Repertoire, der efterhaanden spændte over et stort Register af kvindelige Følelser, fra letlevende Pigebørn til den lidenskabelige Therese Raquin. La grande dame kunde K. C. ikke spille, end ikke i den danske Udgave som Emily i »Den kære Familie«; hun var trods sit københavnsk-franske Ydre, sine gnistrende sorte Øjne og sit ærgerrige Temperament ingen erobrende Primadonnanatur, men derimod Karakterfremstillerinde og som saadan vittig og grotesk, altid træfsikker. Hun blev den rette slagfærdige Eliza i »Pygmalion«, fejrede Triumfer som Kiki (Det lille Teater 1919) og som Pigebarnet i Schnitzlers »Anatol«, hvor hver Replik var milieu- og naturbestemt. Fra disse primitive Karakterer hævede hun sig til overbevisende at kunne levendegøre Zolas Therese Raquin og Titelrollen i Shaws »Fru Warrens Forretning«. Allerbedst inden for dette Karakteromraade virkede hun som Ravnemoderen i Bourdets »Det svage Køn« (1933), en Skikkelse, der ved sin Komik, Uhygge og internationale Atmosfære pegede mod en

Fremtid for K. C. paa Det kgl. Teater som Arvtager efter Jonna Neiiendam, hvem hun overgik i Naturbegavelse, men ikke i teknisk Beherskelse af Midlerne. Dette Maal skulde hun dog ikke naa; da Dagmarteatret 1937 sluttede sin Tilværelse, blev hun hjemløs, og de Gæsteroller, hun siden udførte, f. Eks. paa Frbg. Teater i »Høfeber« (1939), helede ikke den brudte, opadgaaende Linie i hendes Kunst. Modgangen sled paa hendes Nerver, forvandlede det frigjorte i hendes Sind til Forsagthed og fremkaldte hendes tidlige Død. Denne Afslutning paa en sukcesombrust Tilværelse, baaret af kunstnerisk Vitalitet og Energi og yderligere styrket gennem en Række Filmroller, føltes som et Udslag af en urimelig haard Skæbne. — Ingenio et årti 1934. — Tegning af Isac Griinewald (Privateje).

Vilh. Petersen: Foran og bag Kulisserne, 1931, S. 93 f. Ole Vinding i orum jan. 1939. *Robert Neiiendam.*

Chievitz, Ole, f. 1883, Kirurg. F. 26. Okt. 1883 i Kbh. (Garn.). Forældre: Lektor, senere Professor J. H. C. (s. d.) og Hustru. Gift 6. Aug. 1915 i Kbh. (b. v.) med Læge Ingeborg Jacobsen, f. 3. Febr. 1882 paa Frbg., D. af Lærer, senere Skoleinspektør Frithiof J. (1851—1930) og Margrethe Borregaard (f. 1863).

C. blev Student 1903 fra Gammelholms Skole og tog Lægeeksamen 1909. Tidligt besluttet paa at blive Kirurg havde han forinden skaffet sig grundig patologisk-anatomisk Uddannelse hos Johs. Fibiger og gjort Kandidattjeneste hos Th. Rovsing ved Frederiks Hospitals Afd. C. Efter kirurgisk Tjeneste 1909—10 hos E. A. Tscherning ved Kommunehospitalet og Otto Lassen i Randers samt ved Fødselsstiftelsen i Amaliegade hos Leopold Meyer, havde C. Turnus 1910—11 hos Knud Faber og Rovsing ved det nyaabnede Rigshospital og fik derefter sin Uddannelse til Kirurg 1911—19 hos Rovsing som klinisk Assistent, 2. og 1. Reservelæge ved Rigshospitalets Afd. C og tillige som Assistent ved Rovsings Privatklinik. 1919 blev han Afdelingslæge ved Finsens medicinske Lysinstitut, hvor A. Reyn og N. P. Ernst 1913 havde startet Behandling af den kirurgiske Tuberkulose med Kulbuelysbade, og 1921 Overkirurg ved det paa Strandboulevarden nybyggede Kysthospitals Afdeling for kirurgisk Tuberkulose, samtidig Kirurg ved Radiumstationen.

Denne Afdeling er ved C.s kirurgiske Dygtighed, aabne Blik for nye kirurgiske Behandlingsmuligheder og sjældent alsidige lægevidenskabelige Orientering efterhaanden vokset til at blive en Afdeling paa ca. 100 Senge, der ogsaa omfatter generel Kirurgi og

desuden er forsynet med et stort kirurgisk Ambulatorium, hvor C. med sin store Kærlighed til Patienterne og en fænomenal Hukommelse for deres Lidelser ogsaa tager intensiv personlig Del i det daglige Arbejde. C. har paa faglige Møder og i Tidsskriftartikler givet talrige Meddelelser om sine Erfaringer om kirurgisk Tuberkulose og Knogletumores, Parathyreoidea- og Basedowkirurgi etc, foruden at han med sin Ildhu og altid vaagne Kritik har inspireret og vejledet ikke faa Medarbejdere til Disputatsarbejder. — Som Kirurg ved Radiumstationen og videnskabeligt interesseret i Radium- og Rontgenforskning har C. i frugtbart Samarbejde med de skiftende Chefer, Edv. Collin, Jens Juul og sidst Jens Nielsen, faaet meget stor Erfaring i Cancerkirurgien, hvorom der foreligger talrige Meddelelser af ham selv og Medarbejdere i »Ugeskrift for Læger«s »Folia cancerologica«, bl. a. om Livmoderkræft, Endetarmskræft, smertestillende Operationer, tidlig Diagnose af Cancer etc.

I Aarenes Løb har C. fremfor nogen anden dansk Kirurg samlet sig stor praktisk Erfaring i Krigskirurgi; 1915—16 udsendtes han af Hærens Lægekorps for at studere Krigskirurgi ved Lazaretter i Tyskland, hvorom han holdt en Række Forelæsninger (»En Oversigt over moderne Krigschirurgi«, Bibliotek for Læger, 1916). Under Finlands Frihedskrig var han 1918 Chef for Dansk Røde Kors Ambulance (»Oplevelser med dansk røde Kors Finlandsambulance«, Hospitalstidende 1918). Sidst var han Chef for Dansk Røde Kors Ambulance i Finland under Vinterkrigen 1939—40, hvorom han har holdt talrige Foredrag i faglige Selskaber, og Sommeren 1941 tilkaldtes han af den finske Hærledelse som raadgivende Kirurg. — Fra Oprettelsen 1938 af Statens civile Luftværn er C. dettes sagkyndige i Sanitetsspørgsmaal, Repræsentant for Sundhedsstyrelsen samt Chef for Sanitetsafdelingen og har i disse Egenskaber udrettet et meget stort organisatorisk Arbejde hele Landet over. — 1939 udnævntes C. til Professor ved den kliniske Praktikantundervisning i Kirurgi og er med sin store Viden og sin temperamentsfulde, usnobbede Personlighed en vækkende og søgt Lærer for Studenterne. —• Ved »Nordisk Lærebog i Kirurgi« har C. siden 1922 været Medarbejder og Forfatter til flere Afsnit. — C. er Medlem af Bestyrelsen for Samfundet og Hjemmet for Vanføre 1933, Medlem af Bestyrelsen for Biologisk Selskab, Medlem af Den alm. danske Lægeforenings Responsumudvalg; var Formand for Dansk kirurgisk Selskab 1934—36. Han er Æresmedlem af Finlands Sanitetsofficersforbund, Æresmedlem af Jydsk medicinsk Selskab. — R. 1918. DM. 1940.

Festskrift i Anledning af Finsens medicinske Lysinstituts 25 Aars Jubilæum 23. Okt. 1921, 1921, S. 32 ff., 40, 70. Radiumfondet 1912—1929, 1931, S. 61. Jydsk medicinsk Selskabs Forhandlinger 1939—40. H. Lefévre: Danmark sender en Ambulance, 1941. Nordisk Medicin, IX, s. A., S. 274.

Otto C. Aagaard.

Christensen, Aksel Erhardt, f. 1906, Historiker. F. 11. Sept. 1906 i Bernstorffsminde, Brahetrolleborg Sogn. Forældre: Skomager Johan C. (1868—1922) og Anne Kirstine Jensen (f. 1874). Gift 12. April 1938 i Kbh. (b. v.) med cand. mag. Grethe Elisabeth Parsbo Frost, f. 22. Febr. 1910 paa Frbg., D. af Forretningsfører Julius Thorvald F. (f. 1877) og Sophie Johanne Parsbo (f. 1872).

C. var et Par Aar ved Landbrug og blev Student 1926 fra Odense, tog 1932 Skoleembedseksamen i Historie og Dansk. 1931 havde han vundet Universitetets Guldmedaille for en Afhandling om Gilderne i Danmark i det 15. og 16. Aarhundrede. Straks efter Eksamen var han Stipendiat ved Baltiska Institutets Kursus i Stockholm under Eli Heckschers Ledelse. I Aarene 1931—37 har han foretaget flere Studierejser, bl. a. 1937 til Holland, hvor han indsamlede Stof til sin Disputats »Dutch Tråde to the Baltic about 1600. Studies in the Sound Toll Register and Dutch Shipping Records« (1941). Han har i øvrigt skrevet Afhandlinger om Sundtolden i »Hansische Geschichtsblåtter« 1934 og »Historisk Tidsskrift« 1935, om dansk Torve-og Markedsvæsen og om Danmarks Befolkning og Bebyggelse i Middelalderen i »Nordisk Kultur« XVI (1935) og II (1938). Han har skrevet 1. Bind (om Tiden til 1730) af den af Axel Nielsen udgivne »Den danske Industris Historie« (1943). Han blev 1938 Undervisningsassistent ved Kbh.s Universitet og 1943 Universitetsadjunkt. C. er Elev af Erik Arup og Eli Heckscher; som sit Studiemaal nævner han Samfundsprocessen som Helhed, specielt de sociale og økonomiske Udviklingslinier i deres Samspil med de politiske.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1942, S. 64 ff. *$p_{ov}l$ Engehtoft.*

Christensen, Carl Christian **Hedegaard,** f. 1894, Maskiningeniør. F. 28. Okt. 1894 paa Frbg. Forældre: Detailhandler Jørgen Christian C. (1862—1940) og Ane Kirstine Sørensen (1858—1929). Gift 28. Juli 1922 i Kbh. (Kristk.) med Eva Birgitte Berg Petersen, f. 16. Dec. 1903 i Kbh., D. af Bygningskonduktør Christian Severin B. P. (1874—[J]93^) °g Jensine Birgitte Christiansen (f. 1878).

C. blev Student 1913, privat dimitteret, og 1920 cand. polyt. som Maskiningeniør. Efter Eksamen fik han Ansættelse hos Burmeister & Wain og var knyttet til dette Firma til 1933, kun afbrudt af Aftjening af Værnepligt ved Marinen 1920—21. 1930 blev han Afdelingsingeniør. 1933 blev han ansat som Ekstraingeniør ved Statsbanerne, 1935 Ingeniør sst. og 1936 Maskiningeniør af 2. Grad. 1938 blev han ved O. Muncks Afgang ansat som Maskinchef ved Statsbanerne. — R. 1939. *Pod vinding.*

Christensen, Hans Peter, f. 1886, Industrimand. F. 14. Sept. 1886 paa Frbg. Forældre: Omnibuskusk, senere Betjent Jørgen C. og Anne Hansen. Gift 12. Maj 1916 med Karen Sofie Jensen, f. 20. Okt. 1894 i Kbh.

C. gennemgik Marinens Ingeniør-Elevskole og blev 1907 Ingeniørassistent ved Orlogsværftet, men straks efter søgte han videre Uddannelse, dels ved Den tekniske Højskole i Charlottenburg, dels ved engelske og tyske Skibsværfter. Da han vendte hjem herfra 1911, ansattes han som Værftsingeniør ved Orlogsværftet, hvor han allerede seks Aar efter blev Underdirektør ved Skibsbyggeriet. Herfra hentedes han imidlertid 1919 til en større Opgave, idet han blev Direktør for Nakskov Skibsværft, der var startet nogle Aar forinden. Her virkede han til 1925 — og var samtidig Kommitteret ved Orlogsværftet — men modtog saa Stillingen som Direktør for Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri, som han siden har ledet. — C. er en betydelig teknisk Dygtighed, der væsentlig har medvirket til at skabe Respekt om dansk Skibsbygningskunst, men samtidig har vist sig at være en glimrende Organisator og en smidig Forhandler, hvis Arbejdskraft og Evner i voksende Grad er taget i Anvendelse. Han har en Række Aar været Formand for Foreningen af Jernskibs- og Maskinbyggerier i Danmark og har under vanskelige Importforhold ved Forhandlinger i Ind- og Udland og ved sit Arbejde bl. a. i Erhvervenes Fælleskontor for Jern og Metal ydet en Indsats, som er meget paaskønnet langt uden for Fagfællernes Kreds. 1935 blev han Medlem af Industriraadet, og 1941 valgtes han efter Direktør A. Holms Død til Formand for dette og for Industriforeningen i Kbh. C. er endvidere Formand for Det danske Staalvalseværk, der begyndte Virksomheden 1942, og hvis Tilblivelse i overvejende Grad skyldtes hans Initiativ. Af øvrige Tillidshverv kan nævnes, at han er Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber, af Forretningsudvalget for Sammenslutningen af Arbejdsgivere inden for Jern- og Metalindustrien i Danmark og Medlem af Arbejds-

giverforeningens Hovedbestyrelse samt Næstformand i Bestyrelsen for Det danske Luftfartsselskab. C. er den første Provinsmand, der har beklædt Formandsposten i Industriraadet og Industriforeningen. Han har her virket med naturlig Myndighed og har som Talsmand for Industriens Interesser udmærket sig ved en behersket og klar Fremstilling og et uhildet, stærkt samfundspræget Syn paa Tidens mange ekstraordinære Problemer. — R. 1920. DM. 1936. K.[2] 1943.

Børsen 26. Nov. 1941. /*>. Koch Jensen.*

Christensen, Jens, f. 1882, Forsikringsmand. F. 23. Dec. 1882 i Lindholt, Sevel Sogn. Forældre: Bolsmand, Sognefoged Anders C. (1843—1925) og Else Marie Jensen (1847—[J]935)- Gift 17. Okt. 1911 i Bredballe med Anna Herdis Laursen, f. 6. Marts 1885 paa Horstedgaard ved Skanderborg, D. af Branddirektør Laurs L. (1848—1917) og Cathrine Marie Kjær (1853—1922).

C. arbejdede som Dreng med i Landbruget samtidig med, at han passede sin Skolegang i Landsbyskolen, men hans Interesse for Landbrugsarbejdet var i hans tidlige Ungdom ikke stærk nok til at holde ham fast i Faderens Erhverv. Han var musikalsk begavet og drømte om at skabe sig en Fremtid som Musiker. Fra sit 16. Aar tog han derfor Ophold i Holstebro for at faa Musikundervisning. 1901 tog han imidlertid, uden derfor straks at opgive de musikalske Studier, Ansættelse som Kontorist hos Holstebro-Sagføreren E. Falbe-Hansen, der var Branddirektør (Agent) for den almindelige Brandforsikring for Landbygninger og tillige havde andet Forsikringsagentur. Denne Ansættelse blev af afgørende Betydning for C.s fremtidige Løbebane. Paa Falbe-Hansens Kontor kom han nemlig til fortrinsvis at beskæftige sig med Branddirektoratets Forretninger, som efterhaanden fangede hans Interesse saa stærkt, at han opgav Tanken om at gaa Musikervejen. Fra Branddirektoratet i Holstebro overflyttedes han 1905 til »Landbygningerne«s Hovedkontor i Kbh. og var derefter med enkelte Afbrydelser, foranlediget ved, at han udsendtes til at bestyre vakante Branddirektorater, beskæftiget her **til** 1911, da han udnævntes til Branddirektør i Vejle, hvor han 1917 ogsaa overtog Agentur for Forsikringsselskaberne »Danmark« og »Norden«. 1922 vendte han tilbage til Hovedkontoret, denne Gang som Medlem af »Landbygningerne«s Direktion, hvis Formand han er siden 1928. Inden for Forsikringskredse nyder C. paa Grund af sin retlinede Karakter, sin store Arbejdsevne og sin stilfærdigt fornemme Væremaade stor Anseelse, og i de gensidige Forsikrings-

selskabers særlige Organisationer er han vel den mest benyttede Lederpersonlighed. Han er eller har været med **i** Ledelsen af saa godt som alle de mest betydende af de gensidige Selskabers Foreninger — og i flere andre. Eksempelvis kan anføres, at han 1928—36 var Formand for det af danske Bygnings-Brandforsikringsselskaber paa Landet oprettede Nævn, at han fra 1935 er Formand (Næstformand 1929) i Foreningen af gensidige, danske Brandforsikringsselskaber, 1935—37 var Formand for Bygningsbrandforsikrings Foreningen, fra 1935 er Formand for den danske Landssektion inden for Delegationen for nordisk gensidig Brandforsikring, 1934—35 var Medlem af Assurandør-Societetets Komité o.s.v. Fra 1936 er han Medlem af Repræsentantskabet for Forsikrings Akts. Skandinavia. Sin **i** en modnere Alder genvundne Interesse for Landbruget har han vist ved Købet 1929 og derefter Driften af en Gaard i Odsherred (Østergaard i Klinte). — R. 1930. DM. 1935. — Maleri af F. Henriques 1942.

Chr. Thorsen.

Christensen, John Aksel, 1896—1940, Maler. F. 25. **April** 1896 i Kbh., d. 2. Jan. 1940 sst., begr. sst. (Ass.). Forældre: Skrædder-mester Jørgen C. (f. 1869) og Christine Regine Bolette Jensen (1873—1935). Gift 12. Marts 1921 **i** Kbh. (Frederiks) med Dagny Marie Nielsen, f. 24. April 1897 **i** Kbh., D. af Bager August N. og Hanna Olsen.

C. blev udlært som Barber og havde fra 1922 til 1937 sin Forretning paa Nørrebro, Kapelvej 7 A **i** Kælderen. Han malede fra Tiaarsalderen og var som Kunstner Autodidakt, udviklet gennem Museumsbesøg og Bekendtskab med andre Malere, navnlig Jens Søndergaard. 1928 debuterede han paa Kunstnernes Efterårsudstilling, hvor han udstillede til 1931. N. A. var han Medstifter af Koloristerne, som han var Medlem af til sin Død, men afholdt desuden flere Separatudstillinger, bl. a. hos Arnbak 1935 og 1938; han deltog i Rundskueudstillingen 1935 og i Udstillingen af Nordisk Kunst i Goteborg 1939. En Mindeudstilling (over 200 Numre) fandt Sted **i** Kunstforeningen Febr. 1940, og han var repræsenteret med ti Arbejder paa Udstillingen af Tegninger, Kunstmuseet 1940—41. — Indtrykket af C.s Kunst indtil ca. 1930 er meget ujævnt, med kubistiske Forsøg, bibelske Motiver og groteske Fantasier med Dødninge, Kirkegaardsscenerier m. m. En Gruppe for sig udgør hans Artistbilleder fra Cirkus Belli Bellina, der kan minde om Marc Chagall, ligesom der i øvrigt hos C. kan spores mangfoldige Reminiscenser fra moderne Kunst (Matisse o. a.);

selv har han især udtalt Beundring for Edv. Munch. Kærnen i hans Kunst er hans Nørrebrobilleder med Motiver fra Barberkælderen, hvor han havde Udsigt mod »Muren mellem Levende og Døde«; han skildrede Nonner fra Sankt Joseph, sorte i Solskinnet, Begravelsesoptog i Snefog, Skøger i Skumringen, »Rød Ambulance«, naar der var sket et eller andet Drama i Kvarteret, Optog med Bannere, Cyklister i Blæsevejr, Mælkedrenge, Skærslibere, Snekastere og Gaardsangere. En idyllisk Motivverden fandt han i Kolonihaverne paa det yderste Nørrebro og i Vridsløsemagle, hvor han siden 1936 ejede et lille Landsbyhus; han skildrede her, som Regel i diminutivt Format, den Skønhed, han havde for Øje, ikke blot Interiører fra Huset og Motiver fra Haven med Dugdraaber mellem grønne Blade og Svaler paa Telefontraadene, men ogsaa hele den kunstnerisk ikke tidligere opdyrkede Omegn med Moser og Marker, susende Vejtræer og Herstedvester Radiotaarn i det fjerne. — O, der var en fremragende Tegner, modtog 1935 Michaelsens Tegnerlegat og 1937 det Hartmann'ske Legat. Han har 1937—39 udført nogle faa Raderinger med kold Naal og en enkelt Ætsning, i Format helt ned til 3 x 3 cm. Han har malet adskillige Portrætter, navnlig Selvportrætter. C. findes repræsenteret i Kunstmuseet med eet Maleri (»Snearbejdere«, 1933) og med en Række Akvareller og Tegninger i Kobberstiksamlingen, desuden i Museerne i Aarhus, Maribo, Randers og Ystad (»Skygger paa Muren«, 1938) samt i Statens Bibliotekstilsyn (»Vinterdag paa Nørrebro«, 1936). — Maleri af S. Hjorth-Nielsen 1928.

Paul la Cour i Aarhuus Stiftstidende 9. Dec. 1932. Leo Swane i Berl. Tid. 13. Maj 1935 og 11. Maj 1937. Poul Uttenreitter: Forord til Katalog til Udstilling hos Arnbak 1935. Leo Swane i Danmarks Malerkunst, red. af Erik Zahle, 1937, S. 312; 2. Udg., 1943, S. 319. s. p. n. i Nationaltidende 14. Okt. 1938. Preben Wilmann i Social-Demokraten 13. Maj 1937. Pr. W. i Social-Demokraten, Kaj B. i Politiken og K. F. i Berl. Tid. 3. Jan. 1940. Katalog til Mindeudstilling i Kunstforeningen 3.—18. Febr. 1940. Poul Uttenreitter: John Christensen, 1940 (Vor Tids Kunst, 3.). p r ø / *UttmreiUeu*

Christensen, Kay Wilhelm Louis Christian Barnekow Dollerup, f. 1899, Maler og Grafiker. F. 24. Juli 1899 paa Taffelbay i Hellerup. Forældre: Politifuldmægtig, senere Vicepolitidirektør Valdemar Christen Dollerup C. (1859—1933) og Camilla Louise Henriette Barnekow (1857—1920). Gift 1° 12. Juli 1922 i Ohlstadt i Bayern med Malerinden Karen Margrethe Schrader, f. 5. Nov. 1898 i Kbh., D. af Grosserer Philip August S. (1866—1933) og Ella Henriette Lier (f. 1875). Ægteskabet opløst. 2° 20. Sept. 1935 i Kbh. (b. v.) med Lise Benzon, f. 23. Marts 1905 i Kbh.,

D. af Forfatteren, Apoteker, Fabrikant Otto B. (s. d.) og 2. Hustru. Ægteskabet opløst.

C. er udgaaet fra et højt kultiveret Hjem, hvor hans Interesse for Kunst, Litteratur og Musik tidligt vaagnede. Seks Aar gammel begyndte han at male. Bevarede Billeder fra hans 7. til hans 13. Aar viser hans allerede dengang vaagne Fornemmelse for Farvens Skønhed. Den svenske Malerinde Emma Grubb spillede en stor Rolle for hans Udvikling i disse Aar. Tolv Aar gammel debuterede han hos Kleis (De fires Udstilling). Nogen egentlig Skoleuddannelse som Maler har han aldrig faaet, men enkelte Personer har haft stor Indflydelse paa hans kunstneriske Udvikling, saaledes Ernst Zeuthen. Selv føler han sig stærkest i Gæld til sin Ven Maleren Torben Arvig Jensen (1896—1922). Af stor Betydning for ham blev hans Læretid paa Akademiets grafiske Skole 1929—31. C.'s Kunst er nøje knyttet til hans personlige Oplevelser, hans Forhold til Mennesker og ikke mindst hans Rejser. Faderen førte ham tidligt ud, 1913 og 14 til forskellige Byer i Tyskland og Østrig, bl. a. Munchen. Ikke mindre betydelig blev Oplevelsen af Hjemlandet, som han lærte grundigt at kende paa Rejser 1915, 1918, 19 og 20. I Sydbayern opholdt han sig 1921 og 22, sluttede der et betydningsfuldt Venskab med den ungarske Digter Odoin Horvath og tog videre til Frankrig, hvor han blev til langt ind i 1923. I Cagnes var han sammen med »De fire« og Niels Larsen (Stevns). 1927 var han atter i Frankrig, 1934 og 35 i Budapest og Wien, hvor han foruden Kunsten studerede de rige Samlinger af persiske Tæpper. 1936 rejste han over Schweiz og Norditalien til Spanien og Portugal og tilbage over Paris. 1937 og 38 var han i Paris, 1939—41 atter i Frankrig, hvor han oplevede Krigen og boede snart i Paris, snart i Cieurac i Dept. Lot.

Efter sin tidlige Debut hos Kleis udstillede C. ikke før 1919 paa Kunstnernes Efteraarsudstilling, hvor han derefter var med 1920, 23—29. Han udstillede endvidere i Kunsthallen 1930 (sammen med Karen Schrader), Grønningen som Gæst 1931 og 32, hos Larsen i Klosterstræde 1932, var Medlem af Decembristerne fra 1932, havde Separatudstilling i Kunstforeningen 1944. Desuden var han repræsenteret paa Udstillingerne i Brooklyn-Mus. New York, 1927, Forum 1929, Oslo 1931, Rundskueudstillingen 1936, Goteborg 1939, Fyns Forum 1940 samt paa Udstillingen af Tegninger i Kunstmuseet 1940—41 og af grafisk Kunst paa Charlottenborg 1943. 1935 fik han Villiam H. Michaelsens Tegnerlegat.

Ved sin Kultur og sin fabulerende Evne, der gaar jævnsides med hans maleriske Begavelse, indtager C. noget af en Særstilling. Fra et farvefint Valørmaleri i de helt unge Aar (f. Eks. »Den brune Tepotte«, 1920) kom han senere ind paa en grovere ekspressionistisk Udtryksform (»Ulla i Haven«, 1928, Kunstmuseet), men i de senere Aar er hans Malemaade og Stil blevet stadig mere individuel og forfinet. Han giver ikke et Billede fra sig, før hver Tomme af det har faaet Liv. For C. er Billedets lyriske Indhold en lige saa væsentlig Side som den kunstneriske Udtryksmaade. En vigtig Del af hans Produktion udgøres af Eventyrbilleder, i hvilke Hovedpersonen er en lille Pige med store Træsko (Miriam). Han betjener sig gerne af Symboler, og hans Billeder bærer poetiske eller dobbelttydige Navne som »Foraarets Engle kommer til en Have« (1930), »Almuelærerinden og Papirs blomsterne« (1940), »Foraaret« (1940, Vejle Museum), »Vinden blæser Elskoven bort« (1941). Med sit lyrisk-romantiske Temperament er han udpræget hordisk, selv om han har modtaget vigtige Impulser fra Frankrig.

Som Tegner og Grafiker er C. ikke mindre særpræget. 1934 udgav han en Bog med sine Tegninger (ved Otto Gelsted), 1933 Litografier sammen med Sikker Hansen og Arne Ungermann, 1936 tre Originallitografier, 1938 atter Litografier. Han har illustreret H. C. Andersen: »Aarets Historie« (Nordlunde, 1942), Paul Geraldy: »Du og jeg« (1943, udg. paa Fransk 1944). Karakteristisk for ham som Tegner er hans følsomme, mange Gange fordoblede Streg. C. har lejlighedsvis skrevet Artikler og Digte, saaledes et Digt foran i Bogen med de »14 Billeder malt i Alderen fra det 7. til det 13. Aar« (1939) og et andet »Anna Perenna« med Illustration (Litografi) i »Klingen« 1942. Han er repræsenteret i Kunstmuseet, Esbjerg, Vejen, Vejle. Ny Carlsbergfondet har yderligere købt tre, endnu ikke uddelte Billeder. Tegninger og Grafik i Kobberstiksamlingen. — Maleri (som femaarig) af Emma Grubb, Maleri og Tegninger af Otto Christensen.

Chr. Houmark i B.T. ti. Marts 1930 og Berl. Tid. Aft. 10. Jan. 1942. Social-Demokraten 19. Marts 1930. B.T. 13. Marts 1930. S.S-z i Dagens Nyheder 7. Febr. 1934. Nationaltidende 5. Jan. 1942. Politikeng. Marts 1944. Berl. Tid. 19. Marts s. A. Nationaltidende 22. Maits s. A. Andreas Friis om C. som Grafiker i Samleren, 1943, Nr. 8; sst. 1944, Nr. 3.

Else Kai Sass.

Christensen, Knud Emil, f. 1895, Forsikringsmand. F. 13. Juli 1895 i Kbh.. Forældre: Arbejdsmand ved Frbg. Glasværk Chri-

stian C. (1859—1926) og Marie Cecilie Nielsen (1864—1940). Gift 16. Dec. 1925 i Kbh. (b. v.) med Ester Davidsen, f. 22. Febr. 1899 i Kbh., D. af Sølwarefabrikant Georg Gabriel (kaldet Gerson) D. (f. 1863) og Hilda Wilhelmine Marie Schjelderup (f. 1875).

C. tog Realeksamen og ansattes paa Kontoret i Nordisk Livsforsikrings Aktieselskab af 1897, hvor han blev til 1915, da han modtog en ledig Post som dansk Korrespondent i det store tyske Livsforsikringsselskab Gothaer Lebensversicherungsbank. I Gotha arbejdede han til 1917, da han vendte tilbage til Kbh. og blev Assistent paa Kontoret i Nordisk Ulykkesforsikrings Aktieselskab af 1898. I de følgende fem Aar havde han sin Gerning her, men samtidig fandt han Tid og Lejlighed til at skaffe sig akademisk Uddannelse. 1919 blev han Student, privat dimitteret, 1923 cand. jur., og var derefter indtil 1927 Fuldmægtig hos Højesteretssagfører N. H. Bache. Sidstnævnte Aar fik han Bestalling som Landsretssagfører og drev i nogle Aar Sagførervirksomhed, idet han dog stadig bevarede sin Tilknytning til Forsikringsvirksomheden — specielt til Forsikringsselskabet »Nye danske«. 1932 valgtes han til administrerende Direktør for vort ældste Bygningsforsikringsselskab, Kjøbenhavns Brandforsikring, som han siden har ledet. Ud herover er han efterhaanden kommet ind i et stærkt nuanceret Arbejde. Med Henblik paa den truende Krigsfare havde han ved flere Lejligheder gjort sig til Talsmand for Gennemførelsen af en Krigsforsikringsanordning for Bygninger, og paa Udformningen af de Love af 1940 og 1941, ved hvilke der oprettedes Forsikringsforbund som Bærere af en saadan Ordning, fik hans Forarbejder den største Indflydelse. Han blev da ogsaa udnævnt til Formand for Forvaltningsnævnene for de omtalte Krigsforsikringsforbund for Bygninger. Ud over det allerede anførte maa fra de mange forskellige Omraader, hvor C.s Evner og Indsigt er taget i Brug, eksempelvis nævnes, at han 1935 blev Medlem af Bestyrelsen for Forsikringsforeningen, hvis Formand han er siden 1942, at han er Medlem af Assurandør-Societetets Komité siden 1936, at han fra s. A. er Medlem af Bestyrelsen for Fællesrepræsentationen for danske gensidige Forsikringsselskaber, at han er Bestyrelsesmedlem i Dansk Brandværnskomité siden 1934, for Tidsskriftet »Assurandøren« siden 1938, i Assurandørernes Pressebureau siden 1938 (Formand siden 1941) o.s.v. Ogsaa paa Forsikringsundervisningens og Forsikringslitteraturens Omraader har S. udfoldet en ikke ringe Aktivitet. Han virkede 1930—32 som Lærer og 1932—39 som Lektor i Forsikringsret ved Handelshøjskolens Forsikringsafdeling, blev 1934

Redaktør af Assurandør-Societetets Domssamling, 1935 Medlem af Redaktionsudvalget for »Nordisk Domsregister over Forsikringssager«, og han har — fortrinsvis i »Nordisk Forsikringstidsskrift« og »Assurandøren« — offentliggjort flere Afhandlinger og Artikler, væsentligst om Forsikrings- og Erstatningsret. Ogsaa uden for Forsikringsvæsenets Domæne har C. forskellige Tillidshverv. Han er f. Eks. Medlem af Repræsentantskabet i Kbh.s Kreditforening samt af Repræsentantskabet for Akts. Investor. — R. 1938. DM. 1942.

Chr. Thorsen.

Christensen, Ludvig Vilhelm, f. 1878, Politiker, Socialminister. F. 28. Juli 1878 i Kbh. (Johs.). Forældre: Former, senere Støbemester Christian Ludvig C. (1854—1937) og Ida Thomasia Madsen (f. 1857). Gift 1° 20. April 1904 paa Frbg. (b. v.) med Valborg Johanne Mathilde Drews, f. 9. Aug. 1882 i Fuglebjerg, d. 23. Dec. 1936 i Kbh., D. af Blikkenslager Frederik Carl Christian D. (1854—tidligst 80) og Trine Jeppesen (f. 1851). *2°* 3. Jan. 1938 i Skovshoved med Gerda Olivia Hammer by, f. 22. Marts 1894 paa Frbg., d. 30. Okt. 1939 i Kbh., D. af Assistent Lars H. (f. 1862) og Ane Trine Jensen (f. 1862). 3^0 3. Juli 1941 i Kbh. med Ebba Christine Hammerby, f. 23. Sept. 1892 paa Frbg., Søster til 2. Hustru.

C. kom i Formerlære og blev Svend 1896. Kort efter var han Værkstedtillidsmand, kom i Fagforeningens Bestyrelse og blev 1907 valgt til Hovedkasserer i Formerforbundet, en Stilling, han bevarede til 1934. Han blev ogsaa Formand for sin københavnske Fagforening og sad 1911—33 i Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation. Det politiske Arbejde kom han ind i gennem de socialdemokratiske Vælgerforeninger, først paa Frbg., fra 1907 paa Nørrebro, hvor han 1915—33 var Formand for Partiorganisationen i 12. Kreds. Han rykkede 1918 som Suppleant ind i Borgerrepræsentationen. Op igennem disse Aar traadte C. stedse stærkere frem inden for Hovedstadens Arbejderbevægelse. Med det ene Ben i det faglige, det andet i det politiske holdt han en tillidindgydende Balance, med Retning mod Midten. Han blev efterhaanden selvskreven Ordstyrer ved alle store Arbejdermøder i Kbh. Foruden paa Teknisk Skole har C. i sine unge Dage søgt at dygtiggøre sig paa Aftenskoler, paa Borups Læreanstalt og ved Folkeuniversitetets Foredrag og altid interesseret sig stærkt for Oplysningsarbejdet. Omkring 1916 kom han med i Kredsen, der samlede Midler til en Bygning for Borups Højskole, og afløste 1934 Borgmester Marstrand som Formand for Foreningen til Høj-

skolens Fremme i Kbh. 1924 blev han Formand for Folkets Hus paa Jagtvej, og fra 1925 har han været Formand for Arbejdernes Oplysningsudvalg for Kbh. Som Fagforeningsmand gik han i Brechen for en forbedret Lærlingeuddannelse, fik tilvejebragt en særlig Former-Fagskole og bidrog stærkt til at vække Interessen for Lærlingespørgsmaalet som en Forbundssag, hvad der har sat sig Spor bl. a. i den Lærlingelov, der bærer hans Navn. I Borgerrepræsentationen kom C. til at beskæftige sig med flere sociale Spørgsmaal, han var Næstformand i Hjælpekassen 1921—25, Ordfører for alle Boligsager og 1924—33 Formand for Skoleudvalget, desuden i Budgetudvalget og andre Udvalg. Han indtog i 20'erne en ret stærk Stilling i Forsamlingen og konkurrerede 1926 med E. Svendsen om Formandspladsen. 1933 blev han Raadmand i Magistratens 2. Afdeling, hvor der var rig Anvendelse for hans formidlende Evner under det spændte Forhold mellem Borgmestrene Hedebol og P. J. Pedersen. Meget tyder paa, at han under den følgende Udvikling inden for Bystyret havde haft Chancer som Overborgmester, om ikke Stauning ved Regeringsrekonstruktionen 4. Nov. 1935 havde kaldt ham til at afløse Steincke som Socialminister. Under den socialdemokratisk-radikale Reformperiode, som indledtes efter Landstingsvalget 1936, blev det O, som kom til at forelægge og gennemføre de fleste og de mest bemærkelsesværdige af disse Aars Love, og adskillige af dem bærer Præg af hans Initiativ og de Erfaringer, han medbragte fra mange Aars praktisk Beskæftigelse med sociale, faglige og kommunale Problemer. Hertil hører Lærlingeloven af 1937, hvori det overlades Fagenes Arbejdere og Arbejdsgivere selv at ordne en Række Forhold, den skelsættende Ferielov af 1938, flere vigtige Ændringer i Folkeforsikringsloven, bl. a. med Nedsættelse af Aldersrentealderen til 60 Aar og Adgang for Kommunerne til at anvende en Del af Aldersrentens Grundbeløb som Tilskud til Opførelse af billige Aldersrenteboliger, Ændringer i Fradragsreglerne for Blinde og Invalider og lignende Forbedringer i Vilkaarene for kronisk syge. Hertil kommer Overarbejdsloven af 1937, Funktionærloven af 1938, Ændringer i Ulykkesforsikringsloven, saa denne omfatter Erhvervssygdomme i højere Grad end før, og en Række Love eller Lovændringer, som tager Sigte paa den ekstraordinære Arbejdsløshed, Ændringer i Understøttelsen, øget Brændselshjælp, Beskæftigelsesforanstaltninger for unge arbejdsløse og for langvarigt arbejdsløse, Tilskud til Merbeskæftigelse o. s. fr. C. traf ogsaa Forberedelse til en gennemgribende Revision af Arbejds- og Fabriklovgivningen, men blev standset af Forholdene. 8. Juli 1940 traadte han tilbage.

C. blev Medlem af Landstinget 1925, men gik 1939 over **i** Folketinget, valgt i Kbh.s 12. Kreds. Siden 1940 har han overtaget eller genoptaget et Antal vigtige Hverv inden for den kooperative Bevægelse; han er fra 1933 Medlem af Kontrolkomiteen for den socialistiske Presse, fra 1940 (paa ny) Formand for Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning og for Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, fra 1941 for Arbejderbevægelsens Organisation til Fremme af almennyttigt Boligbyggeri (Arbejderbo). S. A. blev han Medlem af Vareforsyningsraadet og af Tilsynsraadet for Sparekassen for Kbh. og Omegn. •— Portrætteret paa Saltofts Gruppebillede af Socialdemokratiets Mænd, malet 1934 til Folkets Hus, Enghavevej.

G. Fog-Petersen: Voi Regering og Rigsdag, 1938, S. 48 ff. Politiken 27. Juli 1938. Social-Demokraten 28. Juli s. A. *DI fR t It*

Christensen, Axel **Richard,** f. 1887, Skuespiller. F. 1. April 1887 i Kbh. (Frue). Forældre: Landskabsmaler, senere Professor Godfred C. (s. d.) og Hustru. Gift i° 19, Nov. 1915 med Harriet Elna Josepha Schytte, f. 15. Juli 1874 i Kbh. (Fødsst.), d. 11. Dec. 1932 sst., Adoptivdatter af Musikkritikeren, Kancelliraad H. W. S. (s. d.). *2°* 20. Maj 1934 i Vallø med Skuespillerinde Margit Magna Synnestvedt, f. 27. April 1915 i Kbh., D. af Grosserer Christian Emil Lorange S. (f. 1874) og Anna Dorthea Nathalia Simonsen (f. 1884).

Efter at have læst med Johs. Nielsen debuterede C. 2. Marts 1906 som Broder Paulus **i** »Klosterbrødrene« paa Folketeatret, hvor hans Onkel J. F. S. Dorph-Petersen var Direktør. Den Lyrik, som Rollen krævede, besad han ikke, men derimod et umiskendeligt Præg af sin Slægts Ejendommelighed (Fru Sødring f. Rosenkilde var hans Mormoder). Vel kunde han med sit aristokratiske Sceneydre være den unge noble Mand, f. Eks. i »Tyven« og »Hvem er hun?«, men det blev inden for Rosenkildernes kunstneriske Omraade, at G. kom **til** at vise sin Evne til med tørt Lune og god Karakteristik at fremstille særprægede Personer, hyggelige Onkler eller logiske Sandhedssigere. Med Aarene blev hans Spil mest personligt i Karakterroller som den hjertensgode Onkel i »Jette Gebert«, Dickens-Typen Biebitz **i** »Tre smaa Piger« eller den ræsonnerende Enspændernatur Dr. Drewet **i** »Guderne ler«. Ogsaa **i** den danske Klassik kunde han variere Typerne, f. Eks. som Kommissionæren **i** »Fristelsen« og Iversen i »Abekatten«. C. har **i** henved 200 Roller (deriblandt Dr. Rank **i** »Et Dukkehjem.« og Dr. RelHng **i** »Vildanden«) tjent

Folketeatret med en Trofasthed, som er enestaaende i vore Dages urolige Teaterliv, og overalt er hans Fremstillinger præget af Kultur og Respekt. Uden for Scenen har han virket som Visesanger til eget Luthakkompagnement og sunget Melodier **til** Digte af Froding og Thor Lange, som han selv har komponeret.

Børsen 31. Marts 1937. *Robert Neiiendam.*

Christensen, Svend Carl Christian **Thorning,** f. 1898, Ingeniør, Jernbanetekniker. F. 19. Jan. 1898 i Kbh. Forældre: Købmand og Agent Michael Paludan Thorning C. (1870—1941) og Agathe Kragh (f. 1867). Gift 6. Febr. 1921 i Hvirring med Thora Hansen, f. 17. April 1891 i Molgjer, Tamdrup Sogn, D. af Gaardejer Mikael H. (1860—1935) og Marie Boesen (f. 1867).

C. blev Student 1916 privat dimitteret, cand. phil. n. A. og 1921 cand. polyt. som Bygningsingeniør. Efter Eksamen kom han som Ingeniørassistent til D. S. B., hvor han 1927 ansattes som Ingeniør. 1937 blev han Baneingeniør af 2. Grad og ansattes under Generaldirektoratet som Leder af 3. Anlægsomraade. 1938 blev han tillige Leder af Brokontor II. 1941 udnævntes han til Baneingeniør af 1. Grad, og 1942 ved Th. Engqvists Udnævnelse til Banechef efter Flensborg blev han Overingeniør og Chef for Nyanlæggene.

Povl Vinding.

Christiansen, Jens Carl Christian Marinus, f. 1895, Oplysningsmand, Politiker. F. 14. Sept. 1895 i Kankbølle ved Hjortshøj. Forældre: Smed Jens Peder C. (1863—1927) og Maren Andersen (f. 1873). Gift 18. Nov. 1922 i Ormslev med Emma Elisa Kirstine Sørensen, f. 23. Marts 1899 i Aarhus, D. af Gasværksarbejder Niels S. (1851—1906) og Elise Pedersen (f. 1862).

Som Lærling paa Frichs Fabrikker i Aarhus blev C. et ivrigt Medlem baade af Socialdemokratisk Ungdomsforening og af den begyndende Lærlingebevægelse, og disse Interesser kølnedes ikke, efter at han 1916 var blevet udlært Maskinarbejder. Da Verdensbegivenhederne de følgende Aar fremkaldte saa stærke Brydninger inden for det socialdemokratiske (Lands-) Ungdomsforbund, at dette 1919 sprængtes, stod C. paa den partitro Side, og i Spidsen for et Mindretal af Hovedbestyrelsen udtraadte han ved Nytaar 1920 og tog Initiativet til Dannelsen af en ny Ungdomsbevægelse: Danmarks socialdemokratiske Ungdom. Som D. s. U.s første Formand 1920—27 kunde han, med økonomisk Støtte fra Partiet, helt hellige sig Agitations- og Organisationsarbejdet; han arrange-

rede Lands- og internationale Ungdomsstævner, gav Bevægelsen et mere positivt, oplysningsbetonet Indhold og lagde et solidt Grundlag for D. s. U.s fortsatte Vækst. Som Medlem af Socialdemokratiets Hovedbestyrelse kom G. 1922 med i det Fællesudvalg, der forberedte Oprettelsen af Arbejdernes Oplysningsforbund, og sad i dettes Bestyrelse fra 1924, til han 1927 blev Sekretær for Oplysningsudvalget i Aarhus. 1929—30 var han Medlem af Aarhus Byraad, men valgtes 1930 til Forretningsfører for Arbejdernes Oplysningsforbund og nyttede nu til Kbh. Inden for AOF har han ført de af Harald Jensen optrukne Linier videre og paa flere Omraader præget den fortsatte Udvikling ret selvstændigt. Filmen er i stor Udstrækning taget i Anvendelse, en Bogkreds, en Brevskole, en Kunstforening har han knyttet til AOF; Kursusvirksomheden har han styrket og bragt Forbindelser i Stand mellem Organisationer, Højskoler og Universitet; han har givet Stødet til Oprettelsen af Studiekredscentralen i Aarhus 1939 og til Dannelsen af Dansk Folkeoplysnings Samraad 1941. Som et Bidrag til Højnelse af Niveauet i Foreningslivet har han skrevet nogle mindre Bøger: »Arbejderfester« (1932), Grundbogen »Organisationskundskab« (1933), »Dirigenten« (1939) og i Samarbejde med Hans (Hedtoft-) Hansen »Haandbog i socialdemokratisk Ungdomsarbejde« (1927 og senere Udgaver). C. **blev** 1924 opstillet som Folketingskandidat i Odderkredsen og rykkede 1932, ved M. Simonsens Overgang til Landstinget, ind i Folketinget. 1935 blev han opstillet og valgt i Frederikshavnskredsen, hvor han er genvalgt siden. I Folketinget har han været Ordfører bl. a. ved Behandlingen af Biblioteksloven, Højskoleloven, Biografloven, Loven om Den kulturelle Fond og en Række Fiskerilove. Han er Formand for Roskilde Højskole og Medlem af Folkeuniversitetsudvalget fra 1930. Han var Næstformand i Statens Husholdningsraad 1935—42, blev Medlem af Filmskommissionen af 1933 og fra 1938 af Filmsraadet. Han er Medlem af Undervisningsministeriets staaende Forfatterudvalg og af Den kulturelle Fonds Bestyrelse. Han er endvidere Medlem af Redaktionerne af Tidsskrifterne »Socialisten« og »Arbejderhøjskolen«. — Granitbuste af Aug. Keil 1932.

Rød Ungdom Nov. 1927. G. Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 89 f. Johs. Hansen i: 10 Aars Kamp for Ungdom og Socialisme, 1930, S. 47 f.

Oluf Bertolt.

Christiansen, Hakon Marius, f. 1893, Direktør i Det Østasiatiske Kompagni. F. 23. Jan. 1893 i Vallekilde. Forældre: Sadelmager Jens Peter C. (f. 1869) og Karen Marie Blyitgen (f. 1870). Gift

med Julie Johanne Heyn, f. 2. Marts 1886 i Veggerløse, D. af Skomager og Musiker Johan Borger H. og Hanne Petra Rasmussen.

C. ansattes i Sommeren 1908 i Det Østasiatiske Kompagnis Regnskabsafdeling og gjorde sig her hurtigt gældende ved sin Flid og Arbejdsevne. 1914 blev han Student og 1917 cand. phil. 1921—24 arbejdede han i Baltic American Line, som var en Afdeling af Kompagniet. 1924 forflyttedes han til Bangkok, og efter et kortere Ophold ved Hovedkontoret i Kbh. blev han 1927 Bestyrer af Kompagniets derværende store Filial. Denne Post beklædte han til 1938, dog med en Afbrydelse, idet han med Orlov fra Kompagniet fungerede som Principal Tråde Commissioner i det siamesiske Handels- og Trafikministerium i Tiden April 1931—Nov. 1932. 1927—38 var han desuden dansk Generalkonsul for Thailand. 1937 blev han Direktør i Det Østasiatiske Kompagni og rykkede nærmest ind paa Direktør Schmiegelows Plads. 1939 blev han Medlem af Fragtnævnet og af Krigsforsikringen for danske Skibe. Allerede i Sommeren 1940 rejste han imidlertid til oversøiske Egne for herfra at varetage Kompagniets mangeartede Interesser bedst muligt. I Kraft af sin alsidige Uddannelse, sin usædvanlige Arbejdsevne og betydelige Virketrang har C. tidligt skabt sig en meget fremtrædende Plads inden for Kompagniets Ledelse. — R. 1930. DM. 1939. *Jens Vestberg.*

Clausen, Fritz, f. 1893, Politiker. F. 12. Nov. 1893 i Aabenraa. Forældre: Købmand Friedrich Christian Emil C. (1850—93) og Ane Christine Petersen (1858—1938). Gift 24. Aug." 1923 i Aabenraa med Ebba Larsen, f. 8. Jan. 1892 i Kbh., D. af Slagtermester Frederik Adolf Andreas L. (1858—1916) og Marie Johanne Christiansen (f. 1864).

C. blev Student 1913 fra Flensborg og studerede i Heidelberg, Freiburg og Kiel. Han deltog i Verdenskrigen 1914—18, Var interneret i russiske Krigsfangelejre og fungerede som Underlæge flere Steder. 1923 tog han medicinsk Embedseksamen i Kbh., praktiserede 1923—24 i Aabenraa og nedsatte sig derefter i Bovrup. Han sluttede sig tidligt til Nationalsocialismen, redigerede 1931—32 »Nationalsocialisten« og var fra 1933 det danske nationalsocialistiske Partis Fører. 1939 valgtes han til Folketinget i Sønderjylland og genvalgtes 1943. 1943—44 deltog han som frivillig i Krigen paa tysk Side og fratraadte Maj 1944 som Partiformand. Han har udgivet en lang Række Pjecer og Taler og skrevet talrige Artikler i Partiets Tidsskrifter. — Tegning af A. Hougart 1942. Buste af Aage Nielsen-Edwin s. A. *Povl Engelstoft.*

Clausen, Jens Christian, f. 1891, Botaniker, Arvelighedsforsker. F. 11. Marts 1891 i Nørre Eskildstrup, Soderup Sogn. Forældre: Husmand og Tømrer Christen Augustinus C. (1858—1938) og Christine Christensen (1856—1933). Gift 21. Okt. 1921 med Anna Hansen, f. 30. Aug. 1889 i Soderup, D. af Gaardejer Niels Peter H. (1852—97), og Karen Christine Pedersen (1855—1924).

Efter Konfirmationen arbejdede C. i flere Aar ved Landbruget, dels hjemme hos Forældrene, dels i Omegnen. Hans udprægede Læselyst og Kundskabstørst bragte ham i Forbindelse med Skolebestyrer Thorgils, Tølløse, som privat forberedte ham til Studentereksamen; denne bestod han 1913. Fra Barnsben fortrolig med Naturen begyndte han derefter at læse til Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi med Botanik som Hovedfag og Cytologi og Arvelighedslære som Speciale. Trods store Vanskeligheder under Studiet (Lærervirksomhed ved Tølløse Realskole og ved De forenede Kursus, Kbh., langvarig Indkaldelse til Sikringsstyrken) gennemførte han dette med en beundringsværdig Omhu og Energi og fik sin Embedseksamen 1921. Det havde oprindelig været C.s Mening at gaa Skolevejen, men de udprægede videnskabelige Anlæg, han allerede under Universitetsstudiet lagde for Dagen, medførte, at han straks efter sin Eksamen fik tilbudt Stillingen som Assistent ved den netop oprettede Lærestol i Arvelighedslære ved Landbohøjskolen; denne Stilling indehavde han til 1931, samtidig med at han arbejdede paa Botanisk Museum, hovedsagelig med Ordningen af Composité-Herbariet. 1927 fik han et ni Maaneders Stipendium som Fellow of International Education Board, som han benyttede til et Studieophold ved University of California, Berkeley. Dette blev bestemmende for hans videre Livsbane, idet hans Dygtighed og Energi medførte, at han faa Aar senere, 1931, blev kaldet til Staff Member of Carnegie Institution of Washington og Bestyrer af denne Institutions plantebiologiske Afdeling ved Stanford University. N. A. fik han Ledelsen af samme Institutions Sektion for eksperimentel Systematik, senere med Titel af Professor. — Allerede under sit Universitetsstudium havde C. faaet Interesse for Viol-Slægtens Cytologi og Artsproblemer; i en halv Snes Aar, fra 1921 til 1931, var Undersøgelser herover hans vigtigste videnskabelige Arbejdsfelt, og der foreligger fra hans Haand en halv Snes større og mindre Afhandlinger om dette Emne, deriblandt Doktordisputatsen »Genetical and cytological investigations on Viola tricolor L. and V. arvensis Murr« (trykt i »Hereditas«, VIII, 1926). I U. S. A. har C. i Samarbejde med forskellige amerikanske Botanikere udført omfattende Studier over Kurvblomst-Gruppen Madi-

nae; Gruppen omfatter en Række Arter med forskellig geografisk Udbredelse og Økologi, og i en stort anlagt Undersøgelse, hvori alle Midler er taget i Brug til Udredning af Arternes Evolution, gøres der Rede for de til Gruppen knyttede botaniske Problemer. Af Resultaterne foreligger hidtil kun 1. Del: Clausen, J., Keck, D. D. & Hisey, W. M.: »Experimental Studies on the Nature of Species. I. Effect of varied Environments on Western North American Piants« (1940), et Arbejde, der paa Grund af Danmarks Afspærring fra de oversøiske Lande endnu ikke er kommet hertil.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1927, S. 151 f. *C. A. Jørgensen.*

Clausen, Sven Christen, f. 1893, Forfatter. F. 30. Okt. 1893 i Holsted. Forældre: Herredsfuldmægtig, Justitsraad Christen Hansen C. (1849—1919) °g Meta Augusta Smith (1856—1923). Gift 31. Dec. 1921 i Kbh. (Frihavns) med Ingeborg Jensen, f. 15. Juli 1900 i Horsens, D. af Snedkermester Christian Vilhelm Frederik J. (1870—1931) og Marie Olesen (f. 1876).

C. blev Student 1911 fra Herlufsholm og cand. jur. 1917. To Aar efter udnævntes han til Herredsfuldmægtig for Vor og Nim Herreder, 1921 til Birkefuldmægtig paa Frbg., og 1923 ansattes han som Fuldmægtig i Kreditkassen for Husejere i Kbh., hvor han 1933 blev Kasserer. 1934 disputerede han for den juridiske Doktorgrad med Afhandlingen »Om Kreditforeningsforhold«, men havde allerede fire Aar forinden faaet det A. S. Ørstedske Prismedaillelegats Guldmedaille for sin Besvarelse af en Opgave »Om negotiable Papirer«. Af C.s juridiske Forfatterskab maa endnu nævnes de vittige, ogsaa for Ikke-Jurister meget underholdende »Essays om moderne Retslære« (1935).

C.s Navn er i første Række knyttet til hans Virksomhed som Dramatiker. Saa tidligt som i sine Skoledage forsøgte han sig i denne Egenskab, men det første egentlige Skuespil skriver sig fra et Studieophold i England lige efter Artium. Af C.s trykte dramatiske Produktion er Bindet »Forensiske Skuespil« (1920) ældst. Det indeholder dels det for C. karakteristiske »Vore egne Mandariner« (Dagmarteatret 1931), en Satire over Bureaukratismen, dels »Aftensvalen« (Arbejdernes Teater), kort og knapt i sin Teknik og af en til Tider helt strindbergsk Uhygge. Alvorligt er ligeledes det næste »Karakterdrama«, »Bureauslaven« (Aarhus Teater 1922), inspireret af Efterkrigstidens Revolutioner i Centraleuropa. Dets Tema er Individet contra Statsmagten, og dets Idé udtrykkes i Replikken: »Der er ingen Brug for Menne-

sker«. Et lignende Synspunkt gør sig gældende i »Paladsrevolutionen« (1923, oplæst af Det kgl Teaters Kunstnere 1938), hvori Struensee — i delvis Modstrid med de faktiske Forhold — er opstillet som den ideelt stræbende Reformator over for de egoistiske, intrigerende Hofmænd. Diktionen er typisk for Ekspressionismens Tidsalder, hist og her kan Paavirkning fra Shakespeare spores: Skiften mellem Prosa og Lyrik, Metaforen. »Augurerne smiler« (1924) er et bidsk og vittigt Angreb paa Socialdemokratiets Pressefolk og Forsorgspolitik: naar de nye Magthavere har vundet Fodfæste, bærer de sig ad akkurat ligesom deres Forgængere. I en munter Tone er fremdeles »Kulturaben« (1927, Arbejdernes Teater) skrevet. De agerende ligner mere Marionetter end Mennesker, men C. faar gjort sig lystig over adskillige menneskelige Svagheder, f. Eks. det freudske Mindreværdskompleks hos Hovedpersonen Magister Nielsen, der paatager sig forskellige kulturelle Anskuelser for at hævde sig blandt Omgivelserne. Fra s. A. stammer C.s maaske betydeligste Skuespil, »Den gamle Historie« (Odense og Det ny Teater). Replikkerne, lagte i Munden paa ganske jævne Provinsmennesker, er alle indholdstunge og, mere end noget andet Sted hos C, »oplagte« for gode Skuespillere; særlig Moderens Sagaskikkelse er udmærket tegnet. 1929 følger et nyt »historisk« Drama, »Skattens Mønt«, hvis Handling er henlagt til Kong Herodes' Tid. Vi ser her atter »Idealisten« i Kontrast til sin verdslige foresatte; Dommer Solomon vælger Kompromiset fremfor Martyriet, men indser til Slut sin Fejl. Fra 1929 er ogsaa »Nævningen« (Odense Teater), skrevet i Samarbejde med Adjunkt Peter Grove; dets Hovedtanke er typisk for C.s Livsanskuelse: ingen kan løbe fra sin Fortid. Rent Læsedrama er »Menneskets Aldre« (1930), der — som det foregaaende — tænkes udspillet inden i en Mands Hjerne. En Række mindre Skuespil eller snarere dramatiske Situationer findes i »I Rosenlænker og andre Komedier« (1933), hvoraf den Komedie, som har givet Samlingen Navn, og »Kivfuglen« har været opført paa Det kgl. Teater henholdsvis 1933 og 1942. C.s sceniske Arbejder har ved deres ofte skitseagtige Udformning været bedst egnede for og helst spillede paa eksperimenterende Teatre. De er skrevet af en intelligent Mand med Humor og medmenneskelig Forstaaelse, dertil en skarp Fordømmer af alt, hvad der strider mod den humane Etik.

Til C.s skønlitterære Produktion hører endvidere Prosaskitserne »De sidste Vikinger« (1926), »Digte« (1931, lidt udvidet og med ny Ortografi som »Dikte« 1941) og »Moralske Børnerim« (1933).

De seneste Aar har G. (bortset fra »Eumeniderne«, et ældre Høre-spil, der udsendtes til 50 Aarsdagen) sagt Skønlitteraturen Farvel og helliget sig sproglige Arbejder. I en Del Skrifter (»Årbog for nordisk Målstræv«, I—V, 1938—43, og »Nordisk Språgpolitik«, 1941) har han advaret mod den voksende sproglige Adskillelse i Norden (»Sprogforbistring«) og anbefalet, at man bevidst bevarede de fælles Gloser, som var i Færd med at ældes, endvidere ved nye Fænomener anvendte samme Glose .overalt i Norden samt fra Dialekter optog Ord, som lever i de andre skandinaviske Sprog. Disse Bestræbelser har vakt megen Diskussion. — G. fik Georg Brandes' Fødselsdagslegat 1934 og Holberg-Medaillen [I]935- — Tegninger af Arne Ungermann, Otto Christensen, Carl Jensen, Ullmann og Johannes Nielsen.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1934, S. 175 f. Bertel Budtz Muller: Om Iscenesættelse, 1929, S. 36. Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digteie, I, 1941. Martin Eliehauge: Det danske Skuespil eftet Verdenskrigen, 1933, S. 90—94, 137 f. Alf Henriques: Modern dansk dramatik, 1942, S. 17—24. Jul. Bomholt: Dansk Digtning fra den industrielle Revolution til vore Dage, 1930, S. 308 ff. Fr. Schyberg: Ti Aars Teater, 1939, S. 27 ff. C. A. Bodelsen i Politiken 23. Nov. 1933.

foul LinneoaLle.

Clausen-Bagge, Nicolai, f. 1868, Præst og Forfatter. F. 20. Jan. 1868 paa Sæbyholm ved Nakskov. Forældre: Forpagter Christian Ditlev Frederik C.-B. (1829—[I]9[I]5) °*S* Bjarnina Louise Christophersen (1846—1922). Gift 28. Sept. 1895 i Kbh. (Frels.) med Marie Ingerslev, f. 22. April 1872 i Skarum, Alsted Sogn, Mors, D. af Sognepræst Peder Andreas I. (1833—92) og Frederikke Nicoline Mølsted (1835—[1]9[22])-

C.-B. blev Student 1886 fra Nykøbing F. De Aar, han havde tilbragt i Nykøbing, regnede han siden til de ringeste, han havde oplevet, og nogen aandelig Vækkelse fik han ikke Del i, naar undtages et meget stærkt Indtryk, han modtog gennem en Kammerat, der var bleven religiøst grebet. De mødtes senere som Præster. Som Student boede han nogle Aar paa Elers' Kollegium, og de Dage tænkte han siden paa med Taknemmelighed. Han havde valgt Teologien til sit Studium og blev Kandidat 1892. Han blev derefter Vikar ved Ribe Katedralskole og var 1893—1903 ansat ved Latinskolen i Vejle med Dansk og Oldnordisk som Hovedfag. Ved en Altergang i Balle Valgmenighed kom han ud i et stærkt aandeligt Gennembrud, og nu maatte det blive Præstegerning for Fremtiden. 1903 blev han Sognepræst i Støvring og Mellerup. Vanskeligheder med Præsteløftet førte med sig, at han altid siden bekæmpede

det. Fra Støvring flyttede han efter Opfordring til Øster- og Vester-Alling 1908. 1914 blev han Valgmenighedspræst i Ringkøbing, og skønt han allerede var naaet de 46, fik han der sine rigeste Præsteaar med stadig større Begejstring for de grundtvigske kirkelige Frihedstanker, som 1928 førte ham og Valgmenigheden over i Frimenighed; dette skete ikke uden store indre Brydninger og en Splittelse i Valgmenigheden, som aldrig synes at være bleven lægt. — G.-B. har altid været overmaade flittig baade til Studier og Forfatterskab. I een Periode gjaldt det for ham især historisk Oplysning om Troens Ord efter Grundtvigs Syn. Han udgav 1908 »Oldkirkens Daabstro«, senere: »Ordet af Vorherres egen Mund« (1913 og 1915) o. fl. Dernæst fulgte en Periode med Studier specielt af Kirkefædrene og Udgivelse af Bøger om dem: »Af Origenes' Vidnesbyrd« og fire andre Kirkefædres. 1936 kom »Det forkortede Ord«, 1939 »Under Guds Vingers Skygge«, Prædikensamling, 1941—42 »Grundtvigske Banebrydere«, 1943 »Mod Vind og Strøm«, Livserindringer. Ind imellem dyrkede C.-B. Slægtsstudier og var Redaktør af et Par kirkelige Blade 1938 tog han Afsked fra Præstegerningen og flyttede til Odense og derfra til Ryslinge.

Ovenn. Erindringer. *A. J. Rud.*

Cohn, Benny, f. 1896, Maler. F. 2. Jan. 1896 i Kbh. Forældre: Grosserer Ludvig C. (f. 1871) og Marie Olsen (f. 1871). Ugift.

C. kom fra Teknisk Skole (under H. Grønvold) til Akademiet Jan. 1912 (under P. Rostrup Bøyesen), tog Afgang Jan. 1917 og vandt den mindre Guldmedaille 1919 for »Nøgne unge Mænd paa Stranden«. Med Akademiets Stipendium var han i Italien otte Maaneder 1919—20. Derefter rejste han til Paris 1921 og boede her til 1932, fraset Sommerophold hjemme og en Rejse til Amerika 1928—29. Siden 1939 har han atter opholdt sig i Amerika. C. er fortrinsvis Figurmaler, selv om han ogsaa gerne maler Bybilleder, Interiører og andet. Som den overlegne Dygtighed, han er, med Sans for raffinerede Virkninger og bizarre Mennesketyper, fandt han sig vel til Rette i det internationale Milieu i Paris mellem Verdenskrigene. Dernede kunde de Modeller, han valgte, lejlighedsvis føre ham til ret outrerede Portrætter. Her hjemme svingede han til Gengæld over mod en enkel og usammensat Naturlighed i Strandbilleder o. lign. Bypartier fra Paris og New York og Portrætter med en skarp Karakteristik er nok det, der mest fastholder et Fysiognomi i hans ret stærkt eksperimenterende Produktion. Han har udstillet paa Charlottenborg Foraarsudstilling 1915,

1917—28, 1933—39, sammes Efteraarsudstilling 1922, 1929, 1938, Kunstnernes Efteraarsudstilling 1917—18, 1937, Vinterudstillingen 1939, deltog i den danske Udstilling hos Liljevalch i Stockholm 1919 og havde Atelier-Udstillinger 1923 og 1931. I Paris blev han Medlem af Salon d'automne 1921, hvor han siden regelmæssig har udstillet — stedse under Kunstnernavnet Benny, en Betegnelse, han ogsaa har anvendt hjemme fra 1928. Under sit første Ophold i Amerika malede han i Koret til den lutherske Kirke »Gloria dei« **i** Providence, Rhode Island, et stort Billede af Kristi Opstandelse (12 X 7 m). — Selvportrætter 1912, 1918 og Paris ca. 1922.

Politiken 20. Okt. 1922. Biografi af Sigurd Schultz i Vinterudstillingens Katalog 1939. Danske i Paris, red. af Franz von Jessen, II, 1938.

Sigurd Schultz-

Colding, Poul Marius Petresch, f. 1896, Historiker. F. 4. Dec. 1896 paa Krabbesbro, Ulsted Sogn. Forældre: Proprietær Eiler Peter Holck C. (1853—1923) og Maren Cecilie Marie Christensen (f. 1871). Gift 5. April 1924 i Sværdborg med Ida Marie Tauson, f. 7. Juni 1901 i Sværdborg, D. af Sognepræst Carl Emil T. (1854—1943) og Frederikke Louise Schousboe (1860—1940).

C. blev Student 1914 fra Aalborg og cand. mag. i Historie, Dansk og Tysk 1922. 1922—23 var han Timelærer ved Ingrid Jespersens og Frk. Zahles Skoler og blev 1923 konst. Adjunkt i Ordrup, n. A. fast ansat, 1938 Lektor. 1927 var han Undervisningsassistent ved Kbh.s Universitet. Han havde Speciale i 17. Aarhundrede, og han følte sig tidligt draget til at fortsætte Studiet af dansk Historie under Christian III. og Frederik IL, men i de første Aar efter Eksamen fik han ikke Tid. Først 1928 kunde han tage fat for Alvor, n. A. gjorde han paa en Rejse til Wien, Dresden, Nancy og Paris værdifulde Arkivfund og bestemte sig til at skrive en Bog om Peder Oxe, ændrede dog siden Planen, saa at hans Disputats (1939) fik Titlen »Studier i Danmarks politiske Historie i Slutningen af Christian III.s og Begyndelsen af Frederik II.s Tid«. Fremstillingen er her ført frem til 1563. C. har siden bl. a. skrevet to Afhandlinger i Fortsættelse af Disputatsen (i Smaaskrifter tilegnede Aage Friis, 1940, og Hist. Tidsskr., 10. Rk., VII, 1944); han arbejder paa en Fremstilling af Andreas v. Barbys Indsats i dansk Politik.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1939, S. i7of. *Povl Engelstoft.*

Cornelius-Knudsen, se Knudsen, Theodor Cornelius- **(XII,** S 625).

Cortsen, Søren Peter, 1878—1943, Filolog. F. 1. Maj 1878 i Aalborg, d. 1. Jan. 1943 i Helsingør, Urne sst. Forældre: Stabssergent Søren Marinus C. (1846—1915) og Thekla Nielsine Gjelstrup (1854—1925). Gift 20. April 1918 med Overtelefonistinde Anna Marie Jensine Jensen, f. 13. Juli 1882 i Kbh. (Matth.), d. 19. Marts 1938 i Helsingør, D. af Arbejdsmand Lorentz J. og Ane Pedersen.

C. blev Student 1895 fra Aalborg, fik 1900 Accessit for Besvarelse af Universitetets Prisopgave i klassisk Filologi og tog 1901 Skoleembedseksamen med Græsk som Hovedfag. Han virkede derefter som Lærer og Vikar dels ved københavnske Skoler, dels ved Odense Statsskole (1902) og ved Ribe Katedralskole (1906—07) og var Medejer af Kursus Lykeion. Fra 1908 var han knyttet som Lærer til Helsingør kommunale højere Almenskole, fra 1916 som Adjunkt, fra 1919 som Lektor. C. var en anset Pædagog og har skrevet meget benyttede Gymnasielærebøger i Latin. Han var en ivrig og dygtig Sprogiagttager, ikke mindst inden for Nutidsdansk. Men hans egentlige Forskningsomraade var Etruskisk, som han tidligt koncentrerede sig om, og hvor han blev en Autoritet med Verdensry. Denne Interesse førte ham paa en Studierejse til Tyskland og Italien 1922—23. Hans Hovedværker er »Lyd og Skrift i Etruskisk«, hvori han behandler Sprogets Konsonantisme, og for hvilket han erhvervede Doktorgraden 1908, og »Die etruskischen Standes- und Beamtentitel, durch die Inschriften beleuchtet« (1925, i Videnskabernes Selskabs Meddelelser). Men desuden havde han en omfattende Produktion inden for Etruskologien i Form af Anmeldelser og kortere Afhandlinger, især i Tidsskriftet »Glotta«, i hvilket han ogsaa redigerede nogle af de aarlige Litteraturberetninger vedrørende Etruskisk. C. hævdede med Styrke den interne Interpretations Metode, Kravet om at udforske Indskrifterne indefra uden paa Forhaand at ty til Sammenligninger med andre Sprog, og han vendte sig temperamentsfuldt og ofte hvast polemisk mod de mange dilettantiske og fantasifulde Hypoteser, andre havde opstillet vedrørende dette gaadefulde Indskriftmateriale. Som Elev af Vilh. Thomsen havde han lært at skelne mellem Viden og løse Hypoteser, og han bragte herved et usikkert Omraade ind paa et sikkert Grundlag.

Selvbiografi i Univ. Progr. Okt. 1908, S. 54. Studenterne fra 1895,

Louis Hjelmslev.

la Cour, Paul Arvid Dornonville de, f. 1902, Forfatter. F. 9. Nov. 1902 i Rislev ved Næstved. Forældre: Redaktør **J.** C. B. la C.

(s. d.) og Hustru. Gift i° 21. April 1934 med Eva Bang, f. 24. Febr. 1908 paa Frbg., D. af Forfatteren Oluf B. (s. d.) og 1. Hustru. Ægteskabet opløst. 2° 25. Nov. 1942 med Gerd Nielsen, f. 24. Marts 1920 i Egersund, Norge.

Faderens omflyttende Tilværelse, efter at han havde solgt sin Gaard for at leve som Skribent, betød, at la C. kom til at tilbringe sin Barndom i forskellige Provinsbyer paa Sjælland og i Jylland, den længste Tid i Aarhus. Han fik Smag for en Nomadetilværelses, Opbrudets og det ukendtes Fortryllelse. Faderens Sygdom og Død og Verdenskrigen prægede ham for hele Livet. Hans trygge Verden var brudt sammen. Tidligt følte han kunstneriske Anlæg og begyndte at uddanne sig til Maler, men drev lidt efter lidt over mod Litteraturen. Hans første smaa Digtsamlinger »Dagens Alter« (1922) og »Arkadisk Morgen« (1924) viste et formelt Haandelag, men først i »Matisse-Bogen« (1924), der indeholder en Række Digte til Malerier af Matisse eller inspireret af dennes maleriske Syn og Livsfølelse, viste han noget af sit eget Ansigt. Han var da brudt op fra sit hjemlige Milieu og var rejst til Frankrig, hvor han uden Afbrydelse opholdt sig indtil 1930, bosat i Paris. Han ernærede sig ved alt muligt og umuligt Arbejde og søgte Kontakt med Mennesker af alle Klasser. En Overgang arbejdede han ved fransk Filmindustri, bl. a. som Assistent for Carl Th. Dreyer under Indspilningen af den franske Storfilm Jeanne d'Arc. Ind imellem udsendte han »Den galliske Sommer« (1927), og »Den tredie Dag« (1928), der først slog hans Navn fast som Lyriker. Den blev prisbelønnet af Selskabet for de skønne og nyttige Videnskaber. Ved Hjemkomsten til Danmark udsendte han sin hidtil eneste fortællende Digtning »Leviathan« (1930) og Digtsamlingen »Menneskets Hjem« (1931). Samtidig blev han efter Tom Kristensen Litteraturkritiker ved »Tilskueren« (1931—40). Siden er kommet Digtsamlingerne »Regn over Verden« (1933), »Dette er vort Liv« (1936), »Alt kræver jeg« (1938) og »De hundrede Somre« (1940). Et Udvalg af hele sin Digtning har han udsendt under Titelen »Mellem Sværdene« (1942), med hvis Titel han vedgaar Arv og Gæld som en af Mellemkrigstidens Digtergeneration. Kun undtagelsesvis har han dyrket Prosaen, saaledes den i Stilen eksklusive Kærlighedsfortælling »Aske« og den bredt anlagte Roman »Kramer bryder op«. Foruden som Digter og litterær Kritiker har la C. virket som Kunstkritiker i Dagblade og Tidsskrifter og med de to Kunstnermonografier »Niels Lergaard« (1938) og »Axel Salto« (1941), af hvilke den sidste faar sin særlige Interesse ved det Lys, Behandlingen af en med ham selv beslægtet, jævnaldrende Kunst-

nerpersonlighed kaster over hans egen Digtning og dens Udviklingsgang. Han har oversat og udgivet »Paul Cézannes Breve« (1942). — For la C. har Forbindelsen med moderne fransk og dansk Malerkunst været frugtbarere end hans megen Omgang med Litteraturen, hvis Efterklange, især fra Johs. V. Jensen, Holstein, Rode og Rilke, høres længe i hans egen Digtning. Ekspressionismen forløste ham som Digter. Sine første Versbøger har han derfor med Rette udeladt af sit retrospektive Udvalg, og ogsaa den klare, mejslede Form, som han var naaet til med »Den galliske Sommer«, har han bevidst brudt i Stykker for at finde frem til sin egen, paa een Gang inderlige og heftige Tone. Der er i hans Digtning en vældig Stigning i indre Vægtighed, kendelig i den haardnakkede Arbejden med de samme Motiver: Faderen og Barndomsminderne, Krigen 1914, Naturen (Tingene) og Elskoven, der langsomt udbores for alle sjælelige Muligheder og arbejdes op i en eksplosivt ladet Dynamik. Den enfoldige Sangens Gave er ham nægtet. Som Menneske og Digter er han i stadig Tilblivelse, søgende og eksperimenterende, en stædig Grubler og bevæget Skønhedsdyrker.

Gyldendals Herman Bang Legat 1944.

C. M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, I, 1941, S. 89—102.

Oluf Friis.

Cracowitz, Michael, d. 1657, Organist. D. 26. Okt. 1657. Gift med Dorothea Christina.

M. C. kom til Danmark fra Polen. Fra Sigismunds og Ladizlaus III.s velforsynede Hofkapeller hentede Christian IV. forskellige gode Kræfter til sit eget Korps, og M. C. fik straks en høj Stilling, rimeligvis svarende til hans Talent, idet han 1633 fik Bestalling som Hoforganist. Han kom til at afløse Melchior Borchgrevink (s. d.) og fik tillige Hvervet som Musiklærer for de kongelige Børn og Overopsynet med Kronens Orgler og Spilleure.

C. F. Bricka og J. A. Fridericia: Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, V, 1883—85, S. 137 f.; Tillæg, S. 123. O. Nielsen: Københavns Diplomatarium, III, 1877, S. 249, 253. Angul Hammerich: Musiken ved Christian den Fjerdes Hof, 1892 (se Registeret). Samme: Dansk Musik**historie indtil** ca. 1700, 1921, S. 173, 208.

Uaell, Christen (ved Daaben Christensen, Christen Dahl), f. 1883, Grosserer. F. 15. April 1883 i Humlum. Forældre: Tømrermester Anthon Christensen (1853—1943) og Lucie Sophie Vilhelmine Møller (1852—1904). Gift i° 20. Jan. 1916 i Kbh. (Holmens) med Astrid Maud Vincent, f. 9. Juli 1897 i Kbh., D. af Kunstforlægger Alexander V. (1861—1917) og Agnes Juliette Lodberg (1864—1943). Ægteskabet opløst. 2° 17. Marts 1944 i Lyngby med Ingeborg Andreasen, f. 28. Maj 1909 i Randers, D. af Bagermester Lars Faur by A. (1883—1911) og Mariane Kierkegaard (f. 1881).

D. fik sin første Handelsuddannelse hos W. Søgaard i Lemvig og var derefter Handelsrejsende for Theodor Møller i Kbh. 1906 løste han Grosserer borgerskab og stiftede 14. Juli 1910 sammen med sin yngre Broder *Peter Møller Christensen D.* (f. 14. Juli 1886 i Humlum) D.s Varehus. Denne Virksomhed begyndte oprindelig som en lille Postordreforretning, der fortrinsvis virkede gennem Annoncering i forskellige Ugeblade. Hurtigt blev Indehaverne klar over, at Salget kunde stimuleres væsentlig ved Udarbejdelsen af Kataloger, som sendtes til Kunderne, og med fremragende Dygtighed har Firmaet gennem denne Averteringsmaade, navnlig i Provinsen og paa Landet, forstaaet at faa et meget stort Publikum i Tale. Samtidig forsømte det ikke at finde Vej til det københavnske Publikum ved Aabning af egne Salgslokaler paa Nørregade i Sept. 1912. Ved sin reelle Behandling af Kunderne og ved sine opfindsomme Averteringsmetoder er Firmaet i Løbet af en Menneskealder kommet til at indtage en særdeles fremskudt Stilling inden for den danske Manufakturdetailhandel. Dets Domicil paa Nørregade er i Kontakt med denne Udvikling undergaaet store Udvidelser 1924, 1930 og 1935, samtidig med at dets Hovedkatalog i Udstyr og Oplag har gennemgaaet en stærk Udvikling. Firmaet har fra første Færd gennemført og siden opretholdt Princippet om kontant Betaling uden nogen Form for Rabat og har dermed ment at kunne tilbyde Kunderne sine Varer til de mest fordelagtige Priser.

I denne betydelige Virksomheds Udbygning har Christen D. sikkert i de første Aar lagt størst Initiativ og Opfindsomhed for Dagen, men han har i sin yngre Broder P. M. D. tidligt fundet en Medarbejder, der med Ildhu har arbejdet paa den fælles Sag. Sidstnævnte, der blev dansk Sekondløjtnant 1909, var 1912—18 Korpsfører for Kongens Livjægerkorps. 1935—43 var han Ejer af Godset Fænø og erhvervede 1939 Kokkedal Hovedgaard. Han er gift 15. Juli 1915 i Roskilde med Eva Repholtz, f. 19. Dec. 1892 i Hellerup, D. af Læge Otto Georg Christian R. (1862—1907) og Dorothea (Thea) Birkerod (f. 1867). — P. M. D.: R. 1919. DM. 1938. — Af P. M. D. Rødkridtstegning af Gerda Ploug Sarp 1944. Buste af V. Gustafson 1935 (Daells Varehus). — Af Christen D. Malerier af Th. P. Stindel 1927, H. Vedel 1936 og A. Tørsleff 1938. Buste af V. Gustafson 1935.

Daells Varehus 1910—35 [ved Christen Daell], 1935. *J*$_{ens}$ *Vestberg.*

Dahl, Flemming Rietz Granzow, f. 1896, Historiker. F. 12. Febr. 1896 i Kbh. Forældre: Cand. jur., senere Professor Frantz D. (s. d.) og Hustru. Gift 15. Juni 1923 i Kbh. (Frederiks) med Børnebogsforfatterinden Minna Friis, f. 8. Maj 1900 i Kbh., D. af Overdyrlæge, senere Stabsdyrlæge Steffen F. (s. d.) og Hustru.

D. blev Student 1913 fra Metropolitanskolen og tog Skoleembedseksamen i Historie, Dansk og Tysk 1922, blev Adjunkt ved Statsskolen i Lyngby 1923 og ved Schneekloths Skole 1927. 1929—30 var han Undervisningsassistent ved Kbh.s Universitet og blev 1929 Underarkivar ved Rigsarkivet, Arkivar II 1931, Raadstuearkivar i Kbh. 1934 (fra 1936 med Titel Stadsarkivar) og 1939 desuden Arkivar for Borgerrepræsentationen. — D.s første videnskabelige Arbejder laa inden for nyere dansk politisk Historie. Efter Ønske af Poul Andræ (s. d.) overdroges det ham at udgive et Udvalg af C. G. Andræs Taler; det forelaa 1933—34 i to Bind med en fyldig Karakteristik af Andræ. Hertil knyttede sig bl. a. Afhandlingerne »Andræ og Embedsstanden« (Ministeriernes Maanedsblad, 1934), »Det Andræ-Heiberg'ske Venskab« (Hist. Medd. om Staden Kbh., 3. RL, I, 1934—35) og »Andræ og Forholdstalsvalgmaaden« (sst., II, 1938). Efter sin Udnævnelse til Byens Arkivar har D. mere og mere vendt sig til Studiet af Kbh.s Historie. Hans Hovedværker paa dette Omraade er »Københavns Kommunalforfatning af 1840« (Hist. Medd., 3. Rk., IV, 1940) og især »Københavns Bystyre gennem 300 Aar. Hovedtræk af Stadens Forfatningshistorie fra Frederik III.s til Christian X.s Tid, I. 1648—1858« (I, 1943), hvoraf 2. Bind skal

udkomme 1945. D. har endvidere udgivet »Vinhandlerforeningen 1862—1937« (1937; s. m. Poul Møller), nogle Skolebøger samt »Historisk-topografisk Vægkort over Sønderjylland« (1932; s. m. K. Kretzschmer og P. Skadhauge). Fra 1934 er han Redaktør af »Historiske Meddelelser om Staden København og dens Borgere«. — Sortkridtstegning af Johan Gudmundsen-Holmgreen 1906.

Slægtstavlesamlingen, 1931, S. 33 f. Hist. Medd. om Staden Kbh. og dens Borgere, 3. Rk., V, 1942-43, S. 63-67. p r ø / *Engelstoft.*

Dahl-Iversen, Erling, f. 1892, Kirurg. F. 30. Nov. 1892 paa Frbg. Forældre: Lærer, cand. theol. Anders D.-I. (1860—1920) og Ane Cathrine Pedersen (1860—1938). Navneforandring (Bindestreg) 15. Febr. 1915. Gift 1925 i Kbh. (Garn.) med Inga Margrethe Thortsen, f. 3. Aug. 1905 i Kbh., D. af Grosserer, senere Direktør Axel T. (f. 1881) og Ebba Boas (f. 1883).

D.-I. blev Student 1911 fra Frbg. Gymnasium, tog Lægeeksamen 1919 og havde, efter forskellig Kandidattjeneste bl. a. hos I. Svindt i Randers og C. E. Bloch ved Rigshospitalets Børneafdeling, 1922—23 Turnus hos H. Bing og P. N. Hansen ved Kommunehospitalets Afd. II og V. Hos Professor H. Møllgaard ved Landbohøjskolens dyrefysiologiske Laboratorium, der var hans Lærer i eksperimentel Kirurgi, udarbejdede D.-I. sin Disputats: »Etude expérimentale de l'influence de la cholécystectomie sur les voies biliaires et la sécrétion gastrique«, som han forsvarede for Doktorgraden 1925; det dygtige eksperimentel-kirurgiske Arbejde, udført paa Kaniner, Hunde og Aber, var et Indlæg i Spørgsmaalet om Galdevejskirurgiens forskellige Metoder. Sin afsluttende kirurgiske Uddannelse fik D.-I. hos P. N. Hansen som 2. Reservekirurg 1925—27 og 1. Reservekirurg 1928—32; 1927—28 var han Assistent hos Prosector L. Melchior ved Kommunehospitalet og samtidig klinisk Assistent ved Rigshospitalets Fødeafdeling B hos Hauch. 1932—35 var D.-I. Visitator ved Kommunehospitalet og fra 1934 Prosector chirurgiæ (hos S. Kjærgaard). Da der efter Schaldemoses Død var blevet et Professorat ledigt, blev D.-I. efter Konkurrence med Doktorerne C. C. Fleischer-Hansen, Jens Foged, E. Gøthgen, Otto Mikkelsen, Poul Morville og E. Thomsen (Afhandling: Kønshormonernes Betydning for fysiologiske og pathologiske Tilstande i Corpus mammæ, en klinisk og experimentel Studie) 1935 udnævnt til Professor i Kirurgi ved Kbh.s Universitet og Chef for Rigshospitalets kirurgiske Poliklinik. N. A. blev han Kirurg ved Dronning Louises Børnehospital. 1941 blev han ved Lendorfs Afgang Overkirurg ved Rigshospitalets Afd. C

D.-I. er en flittig videnskabelig Forfatter og har i Aarenes Løb i danske og udenlandske Tidsskrifter offentliggjort talrige Arbejder, dels alene og dels i Samarbejde med andre, om meget forskellige klinisk-kirurgiske Emner samt om eksperimentelle Hormonundersøgelser paa Dyr til Sammenligning med og Belysning af den humane Patologi. For Studenterne er D.-I. en nidkær Lærer, og han har som Undervisningsgrundlag udarbejdet »Vejledning i Patientundersøgelse« (1936), »Operativ Kirurgi« (1939), »Lærebog i Krigskirurgi« (med A. Bertelsen) (1940) samt »Speciel urologisk Diagnostik« (1942). Endvidere er D.-I. fra 1940 Medarbejder ved »Nordisk Lærebog i Kirurgi«, I og III. Interesseret i Medicinalhistorie og Forfatter til forskellige Artikler herom er D.-I. fra 1935 Efor for Universitetets medicinsk-historiske Museum.

Siden 1935 varetager D.-I. — efter Professor F. Langenskiold — det meget krævende Hverv som Generalsekretær for Nordisk kirurgisk Forening. Han er Medlem af forskellige franske kirurgiske Selskaber.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1925, S. 94 f. Bibliotek for Læger, CXVIII, 1926, S. 204—17. Universitetets Aarbog 1934—35, S. 62—66.

Otto C. Aagaard.

Dalgaard, Frederik Marinus, f. 1893, Kooperatør, Politiker. F. 20. April 1893 i Lemvig. Forældre: Fyrbøder Christian Nicolai Elias D. (1860—1930) og Charlotte Sofie Nielsen (1865—1904). Gift 1. Nov. 1923 i Helsingør (b. v.) med Fritze Petersen, f. 4. Juli 1902 i Roskilde, D. af Bygningssnedker Thorvald Valdemar P. (f. 1868) og Karen Marie Hansen (1873—1938).

Med en Mellemskoleeksamen som eneste Ballast blev D. 1909 ansat paa et Sagførerkontor i sin Fødeby og lærte saa meget ved det, at han 20 Aar gammel var en fuldbefaren praktisk Jurist. Han tog til Kbh. for at skaffe sig de behørige Eksaminer, mens han ogsaa her, 1913—17, tjente sit Brød som Sagførermedhjælper. 1916 blev han Student, privat dimitteret, og 1922 cand. jur. I Lemvig havde han været Formand for den socialdemokratiske Ungdomsforening, i Kbh. kom han i Ungdomsforbundets Forretningsudvalg 1915—17, og skrev baade Digte og Prosa i »Fremad«, Bevægelsens Blad. Han er stadig en frugtbar Lejlighedsdigter; en halv Snes af Arbejdersangbogens Numre skyldes hans Pen. Efter en kortvarig Ansættelse i Kbh.s Skattedirektorat blev D. 1922 knyttet til det nyligt oprettede Arbejdernes kooperative Fællesforbund som Sekretær. Naar man nu kan tale om en Arbejdernes kooperative Bevægelse som en Realitet sideordnet med den faglige

og politiske, har D. en meget væsentlig Andel heri. Sammen med Borgmester P. Christensen fik han Hbvedorganisationens Stilling befæstet, et kooperativt Agitations- og Oplysningsarbejde af betydeligt Omfang sat i Værk og en vigtig Programsag bragt til Løsning ved Oprettelsen af Dansk kooperativ Assurance 1929. Efter at Fællesforbundet 1924 havde deltaget i Dannelsen af Arbejdernes Oplysningsforbund, i hvis Forretningsudvalg D. fik Sæde, skrev han og P. Christensen i Fællesskab den meget udbredte Grundbog »Kooperation« (1925), han redigerede Tidsskriftet »Kooperationen« og var Sjælen i og den muntre Vært for de kooperative Stævner, som siden 1926 hvert Aar har fundet Sted paa Hindsgavl. Han, der i flere Henseender er en Discipel af Borgbjerg, er sikkert den, som har holdt de fleste kooperative Foredrag her i Landet. Inden for Arbejderkooperationen hører han til dem, der udlægger Fremmedordet som »Samarbejde«, ogsaa med F. D. B., og som i Kooperationen ser et Middel til at bygge Bro mellem Arbejdere og Bønder. 1930 fik han Bestalling som Landsretssagfører og tog s. A. mod en Opfordring til at blive økonomisk Medarbejder ved »Social-Demokraten«. Efter seks Aars Forløb vendte han tilbage til Fællesforbundet som Forretningsfører og Leder af Assurancen og kom efterhaanden ind i Ledelsen af en Række andre kooperative Foretagender, Hovedstadens Brugsforening, Bryggeriet Stjernen, Arbejdernes kooperative Byggeforening m. fl. Til Fagbevægelsen blev han knyttet som Dommer i Den faste Voldgiftsret (juridisk Suppleant 1929, ordinær Dommer 1937) og indvalgtes i Socialdemokratiets Hovedbestyrelse 1939. — Efter at have været opstillet fra 1926 blev han 1935 valgt til Folketingsmand for Holbækkredsen; fra 1939 er han valgt i Kbh.s 14. Kreds (Valby). Paa Rigsdagen har han været sit Partis juridiske Ordfører, saaledes ved Ændringerne til Retsplejelovene og ved Appelretsforslaget. Han var (eller er) Medlem af Forfatningskommissionen af 1937, af Livsforsikringsnævnet af 1937, af Priskontrolraadet 1938—40, af Landsskatteretten 1938, af Prisnoteringskomiteen 1939—40. Efter en Tid at have vikarieret i det daglige Arbejde inden for Arbejdernes kooperative Byggeforening blev D. Febr. 1943 efter F. Orthmanns Død valgt til Direktør i dette Selskab, hvis Formaal er Opførelse af Boliger til Arbejdere, Afhjælpning af Bolignød og Regulering af Lejen.

Lemvig Social-Demokrat 10. Febr. 1932. G. Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 221 f. Kooperationen April og Maj 1943. Social-Demokraten 9. April s. A. Vestsjællands Social-Demokrat 19. April s. A.

Oluf Bertolt.

Dam, Carl Peter **Henrik,** f. 1895, Kemiker. F. 21. Febr. 1895 i Kbh. Forældre: Cand. pharm., senere Apoteker i Taarbæk Emil D. (s. d.) og Hustru. Gift 15. Juli 1924 paa Frbg. med Inger Marie Martha Sophie Olsen, f. 29. Juni 1898 i Esbønderup Sogn, D. af Ejeren af Lerbjerggaard ved Esrom Gotfried Christian O. (f. 1860) og Laura Kirstine Larsen (f. 1862).

D. blev Student 1913 fra Schneekloths Skole, tog 1914 Filosofikum, blev 1920 cand. polyt. (Fabrikingeniør) og 1934 Dr. phil. Efter en kort Ansættelse ved Landbohøjskolens kemiske Laboratorium var han 1920—23 Ingeniør ved Budde, Schou & Co.s Patentbureau. Han søgte derfra ind i videnskabeligt Arbejde, var 1923—28 Assistent ved Universitetets fysiologiske Laboratorium, 1928—31 Assistent og 1931—41 Amanuensis ved Universitetets biokemiske Institut, 1939—41 desuden Afdelingsleder ved Statens Vitaminlaboratoriums kemiske Afdeling. 1941 udnævntes han til Professor i bioteknisk Kemi ved Polyteknisk Læreanstalt, hvilken Stilling han dog endnu ikke har kunnet tiltræde, da han 1940 tog paa en Studie- og Foredragsrejse til U. S. A., hvorfra Krigsbegivenhederne har hindret ham i at vende tilbage.

D. studerede 1925 mikrokemiske Metoder ved Universitetet i Graz og 1932—33 Stofskifteproblemer hos Professor Schonheimer i Freiburg im Br. som Rockefeller-Stipendiat. Han kom herigennem ind paa Kolesterinstofskiftet og Sterinernes biologiske Betydning i det hele taget, hvilket var Emnet for hans Disputats 1934. Gennem de til Udarbejdelsen af Disputatsen foretagne Dyreforsøg havde han i en Række Tilfælde konstateret nogle Blødninger hos Kyllinger og tydet dem som fremkaldt af en Insufficiens i den Kost, Forsøgsdyrene fik. Videre Undersøgelse af dette Fænomen førte til Konstateringen af Eksistensen af et nyt Vitamin, »K«, hvis Mangel i alt Fald hos Kyllinger fremkalder Hæmorrhagi. 1935 var D. paa Studieophold i Ziiiich hos Professor Karrer, og 1938—39 lykkedes Isoleringen og Konstitutionsopklaringen af K-Vitaminet i Samarbejde mellem D., Karrer og flere Medarbejdere. Gennem kliniske Undersøgelser af talrige danske og udenlandske Læger er Stoffets store Betydning ogsaa for Mennesker fastslaaet. D. har nedlagt Resultatet af sit dygtige og samvittighedsfulde Arbejde med K-Vitaminet i en lang Række Publikationer i danske og udenlandske medicinske og biokemiske Tidsskrifter. Efter Tilknytningen til Statens Vitaminlaboratorium har ogsaa Vitamin E været Genstand for hans og hans Medarbejderes Undersøgelser.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1934, S. 161. *Stig Veibel.*

Damgaard Nielsen, Gunnar, f. 1898, Højskoleforstander. F. 28. Sept. 1898 paa Aaby Højskole. Forældre: Højskoleforstander Carl Nielsen (1865—1925) og Mette Kristensen (f. 1866). Gift 3. Juli 1926 i Kongsted med Ella Elisabeth Nielsen, f. 6. Maj 1900 i Eskilstrup ved Rønnede, D. af Gaardejer Jens N. (1867—1921) og Vilhelmine Nielsen (1871—1943).

D. N. voksede op i Højskoleluft, men først i en senere Ungdomsalder droges han mod Højskolens Arbejde. Han blev Student 1917 fra Aalborg, cand. mag. i Dansk og Kristendomskundskab 1926 og tog senere Uddannelse i Musik, Sang og Musikteori ved Musikkonversatoriet i Aarhus. I sin Studietid i Kbh. fik navnlig Professorerne Vilh. Andersen og Vilh. Grønbech Betydning for hans Udvikling. 1926—28 var D. N. Lærer ved Ask Højskole og Seminarieforberedelses-Kursus. Højskoleforstander Alfred Povlsen, Ryslinge, fik under et Besøg paa Ask Højskole et stærkt Indtryk af D. N.s Evner som Højskolemand, og 1928 nyttede D. N. til Ryslinge Højskole som Lærer, fra 1929 blev han Skolens Forstander. Ryslinge Højskole havde i nogle Aar været ude for strid Modvind, og den tidligere saa stærkt besøgte Skole maatte se sit Elevtal dale endog meget betydeligt. Det lykkedes D. N. i Løbet af nogle Aar at faa Skolen i god Gænge, Elevtallet steg fra Aar til Aar, og den fik igen Plads blandt de bedst besøgte Højskoler. D. N. mødte allerede i sin Barndom og Ungdom Grundtvig som Føreren, men han blev aldrig nogen dogmatisk Lærling af ham. Det var ikke mindst sociale og mellemfolkelige Interesser, der førte ham ind i Højskolens Tjeneste, senere blev det folkelig-nationale en stærk Islæt i hans Højskolearbejde, og stedse har det været hans Ledestjerne som Lærer og Opdrager lidenskabeligt at hjælpe Mennesker til at søge Sandheden, at »lære sin Gud og sig selv at kende«, som det klassisk hedder i Grundtvigs Højskolesang. D. N. har virksomt taget Del i forskellige Ungdomsbevægelsers Arbejde, bl. a. De danske Ungdomsforeningers, Dansk-Nordisk Ungdomsforbunds og Dansk Ungdomssamvirkes. Han er Formand for Fynske Folkekor. 1922 udsendte han Digtsamlingen »Nætter og Dage«, 1936 »Kæmpende Ungdom«, Bidrag til Efterkrigstidens Historie, og 1944 udkom »Under Askens Krone«, Træk af Livet paa en dansk Folkehøjskole.

Højskolebladet 1929, Sp. 651 f, 745 ff. Ryslingebogen 1929, S. 2—6, 55 f. Fred. Nørgaard: Danmarks Folkehøjskole, 1940, S. 88 f.

Fred. Nørgaard.

Davidsohn, Joseph, 1894—1943, Sociolog. F. 22. Febr. 1894 i Kbh. (Mos.), d. i Aug. el. Sept. 1943 i Skoven Snevret Nord for Esrom, begr. i Hillerød. Forældre: Lærer Baruch D. (1859—-1926) og Mariane Eliaschowitz (1861—1935). Gift 29. Nov. 1918 med Fanja (Fannia) Rodla Rosenblum, f. 21. Maj 1892 i Rusland, d. i Aug. el. Sept. 1943 i Skoven Snevret Nord for Esrom, D. af Plantageejer M. O. R. og Mira Hurwitz.

D. blev Student 1910 fra Efterslægtens Skole, blandt hvis Lærere Historikeren Dr. J. P. Jacobsen (s. d.), til hvis Minde han senere dedicerede sin Doktorafhandling, ved sin Personlighed og senere ved sine Skrifter fik afgørende Indflydelse paa hans Udvikling. 1916 blev han cand. polit. og var 1916—17 Sekretær i den zionistiske Verdensorganisations Bureau i Kbh. 1918 blev han Sekretær i Kbh.s Skattedirektorat. I Vinteren 1918—19 foretog han en længere Rejse i Rusland og Tyskland og oplevede paa nærmeste Hold flere betydelige Faser af de i disse Lande foregaaende Revolutioner. 1920 blev han Skatte- og Boliginspektør i Nykøbing F., 1927 Sekretær i Invalideforsikringsraadet, 1934 Fuldmægtig i Direktoratet for Ulykkesforsikringen og 1941 tillige Sekretær i Udvalget angaaende Ulykkesforsikring af Tjenestemænd m. fl. — D. følte sig tidligt tiltrukket af Sociologien. Nitten Aar gammel opnaaede han Accessit for Besvarelse af Prisopgaven om »Forholdet mellem Etik og Sociologi«. 1915 skrev han »Sociologi og Socialøkonomi« (trykt n. A. i Nationaløkonom. Tidsskr., LIV), der sammen med »Nogle Bidrag til den almindelige Sociologi« (trykt sst., LV, 1917) dannede Forarbejder til »Om Betingelserne og de nærmeste Opgaver for en eksakt Sociologi«, som skaffede ham den filosofiske Doktorgrad (1923) og er den første danske sociologiske Doktordisputats. D. forelæste adskillige Gange som Privatdocent over sociologiske Emner, °§ *937 deltog han under Vakance i Undervisningen ved Aarhus Universitet. 1928—29 var han Redaktør af »Quod felix« og 1929 Formand i Studentersamfundet samt for skiftende jødiske Ungdomsforeninger. Foruden de ovennævnte Arbejder forfattede han ved Siden af adskillige Tidsskriftafhandlinger og Avisartikler »Almindelig Sociologi. Kulturens Form og Bygning (Sociologiske Grundrids, I)« (1928), »Participationsstudier (Sociologiske Grundrids, II)« (1931) og »Økonomisk Historieopfattelse. En kritisk Fremstilling« (s. A.). 1932—33 var han paa Studierejse i U. S. A. og England som Fellow of the Rockefeller Foundation. — Som Forsker arbejdede D. paa det af den franske sociologiske Skole og da især L. Lévy-Bruhl skabte Grundlag og tilstræbte en kritisk Gennemførelse af Skolens Principper. Med sine udmærkede Evner,

omfattende Kundskaber og brændende Begejstring for den Videnskab, han tjente, havde han de bedste Forudsætninger for at gøre en værdifuld videnskabelig Indsats; men de hjemlige Forhold var ham ikke gunstige, og da Situationen tilspidsedes katastrofalt, søgte han og hans Hustru Døden.

Univ. Progr. Nov. 1923, S. g3 f. Studenterne 1910, 1935, S. 190.

S. V. Rasmussen.

Degen, Søffren, 1816—85, Guitarist. F. 12. Okt. 1816 i Kbh. (Frue), d. 7. Juli 1885 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg). Forældre: Negotieassistent Jens D. (ca. 1786—1818) og Anne Margrethe Sundahl (ca. 1795—1857). Ugift.

Allerede som Dreng viste D. smaa kunstneriske Færdigheder. Han havde lært at spille Guitar af sin Stiffader, som var Musikdirigent ved Hæren, og i April 1830 medvirkede han som Oplæser ved en Aftenunderholdning foranstaltet af Sibonis Konservatorium, hvor han var Elev og navnlig dyrkede Cellospillet. 1835 gjorde han Lykke som Skuespiller ved en lignende Aften, og i de følgende Aar, her hjemme og i Udlandet, optraadte han som Guitarspiller, ligesom han undertiden paa Rejse med omvandrende Teaterselskaber medvirkede baade som Skuespiller og Cellist. Efter samtidiges og Elevers Udtalelser synes D. at have haft udpræget Talent for Guitaren, og at han omfattede sit Instrument med mere end almindelig Interesse ses af, at han 1845 udtog Patent paa en særligt konstrueret Guitar med 7 Strenge. Guitarens Tid som Soloinstrument var imidlertid ved at være forbi i Nordeuropa, og da D. i Slutningen af 1850'erne vendte tilbage til Danmark efter en længere Udenlandsrejse, hvor han i Tyskland og Frankrig var traadt i Forbindelse med Tidens europæiske Berømtheder paa Guitarer, var det for at henleve en lang Række Aar i dybeste Fattigdom. Han forsøgte sig som Fotograf, men heller ikke paa denne Vis formaaede han at skaffe sig mere end et nødtørftigt Udkomme. — Guitarpatent i Musikhistorisk Museum.

Hans Kaarsberg: Memoirer, I, 1921, S. 178 fif. Th. Rischel i Die Gitarre, XII, 1931, S. 71 f. S. A. E. Hagens Samlinger til dansk Musiks Historie i Det kel. Bibliotek.

\r-i o L- • J\ils £>chiørring.

Degerbøl, Magnus Anton, f. 1895, Zoolog. F. 8. Juli 1895 i Sjørring. Forældre: Gaardejer Jens Hansen Jensen (f. 1862) og Mette Sørensen (1863—1939). Navneforandring 5. April

1919. Gift 1. Juli 1924 i Lyngby med Ellen Jurgensen, f. 3. Jan. 1896 paa Hjortspring, Als, D. af Proprietær Christian Karberg J. (1861—1917) og Anne Marie Olsen (f. 1868).

Efter at være blevet Student fra Kolding 1913 studerede D. Naturhistorie og Geografi med Zoologi som Hovedfag og tog 1921 Skoleembedseksamen. Han knyttedes kort efter som honorarlønnet Assistent til Zoologisk Museum, hvor han 1924 blev fast ansat og siden har varetaget Pattedyrsamlingen. Fra 1943 har han bestyret Museets Hvirveldyrafdeling. Han har desuden siden 1934 været Lærer i Zoologi ved Statens Lærerhøjskole, ligesom han fungerer som Censor ved Seminarierne. D. har navnlig arbejdet med Hvirveldyr, ganske særlig Pattedyr, og han har især fortsat Herluf Winges Arbejder med Studiet af jordfundne Knogler fra Moser, Bopladser, Grave osv. Han har ligesom Winge ydet Bidrag til en Række arkæologiske og kvartærgeologiske Arbejder, f. Eks. Undersøgelserne af Bopladsen ved Bundsø, Aamoseundersøgelserne, Undersøgelserne af Nordboruinerne i Grønland o. fl. Blandt hans Arbejder over jordfundne danske Pattedyr kan navnlig nævnes »Uber präh̊istorische, dånische Hunde«. (Vid. Medd. Nat. For. LXXXIV, 1927), hvori det bl. a. paavises, at Hunden har været holdt som Husdyr allerede i Maglemosetid, samt »Danmarks Pattedyr i Fortiden i Sammenligning med recente Former I«, (sst. XCVI, 1933), for hvilken Afhandling han erhvervede Doktorgraden. Det er et meget omfattende Arbejde, i hvilket paavises, at de danske Rovdyr med en enkelt Undtagelse tidligere har været større end de nulevende. D. har ogsaa arbejdet med arktiske Pattedyr samt med arktisk Zoogeografi; han deltog 1932 i Scoresbysund Komiteens 2. Østgrønlands Ekspedition og har paa Grundlag heraf skrevet et zoogeografisk Arbejde »Contribution to the investigation of the fauna of the Blossville coast Eastgreenland, with special reference to Zoogeography« (Medd. om Grønland CIV, 1937). Han har behandlet Pattedyrene i »The Zoology of the Faroes« (1941), hvor han har givet en Fremstilling af den interessante Racedannelse hos den færøske Husmus og den til Færøerne indførte Hare. Han har ogsaa behandlet antropologiske Emner og i det svenske Tidsskrift »Ymer« skrevet en Oversigtsartikel om Menneskets Afstamning. Endelig har han skrevet en Del mindre biologiske Arbejder om danske Pattedyr samt udarbejdet en væsentlig Del af Teksten til det af Manniche redigerede Værk »Danmarks Pattedyr« (i935)-

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1934, S. 156 f. *R. Spårck.*

van Deurs, Jan Arent Schønheyder, 1898—1942, Fiskeriindustrimand. F. 27. Juli 1898 i Odense, d. 20. Febr. 1942 i Gentofte, Urne paa Solbjerg Kgd. Forældre: Ingeniør, cand. polyt. Carl Schønheyder v. D. (f. 1866) og Emilie Ida Adelheid Tschoepe Wolff (1861—1927). Gift 29. Juli 1930 paa Frbg. med Birgit Schiemann, f. 15. April 1907 i Simrishamn, D. af Ingeniør Emil Christian Ferdinand S. (f. 1866) og Helga Hermanna Lorenzen (1865—1927).

v. D. blev Student 1916 fra H. Madsens Skole, cand. polyt. som Fabrikingeniør 1921, s. A. Assistent ved Polyteknisk Læreanstalts teknisk-kemiske Laboratorium, Afdelingen for Almen teknisk Kemi. Allerede i de første Assistentaar vaktes v. D.s Interesse for Ingeniørproblemer i Næringsmiddelindustrien, særlig fiskeriindustrielle Spørgsmaal. 1926 besvarede han i Samarbejde med Fiskeribiologen Dr. Aage J. C. Jensen og cand. polyt. Alb. Larsen en af Læreanstaltens Fond for teknisk Kemi stillet Prisopgave: Mulighederne for i højere Grad end hidtil at knytte kemiske Industrier til Fiskeriet i Danmark og Island, og vandt Prisen. Paa Rejser, med Støtte bl. a. af nævnte Fond, til de nordeuropæiske Fiskerilande studeredes det praktiske Erhverv og Fiskeriindustrien, og efter Hjemkomsten paabegyndte v. D. med de forannævnte Medarbejdere en »Haandbog i Havbrug«, hvis første Bind, »Havbrugets Økonomi«, udkom 1930. 2. Del er for Tiden (1944) under Udgivelse. 1929 holdt v. D. Forelæsninger paa Læreanstalten med Overblik over Havbruget, Fiskeri, Fiskehandel og -industri. Forelæsningerne udgaves paa Foranledning af Fiskeridirektoratet som »Havbrugserhvervet«. 1. Juni 1931 ansattes han som honorarlønnet Forstander for det nyoprettede Forsøgslaboratorium under Fiskeridirektoratet og samtidig som Lektor ved Polyteknisk Læreanstalt. Laboratoriets Opgave var at foretage Undersøgelser og Forsøg angaaende Spørgsmaal af Betydning for Opbevaring, Forædling o. a. industriel Udnyttelse af Fiskeriprodukterne samt at stille Erfaringer og Resultater til Erhvervslivets Raadighed. Laboratoriet kunde straks sætte ind paa Opgaver af største Interesse for det praktiske Fiskeri, Vejledning angaaende de bedste Behandlings- og Rensningsmetoder for fersk Fisk samt Organisation af den voksende Fiskefiletindustri, og v. D. har sin store Andel i, at denne danske Industri nu arbejder mønstergyldigt. Samtidig optoges de mange Problemer ved Fremstilling af Hel- og Halvkonserves til Løsning, og en Række moderne Fiskekonservesfabrikker skabtes i de følgende Aar. Det skyldes navnlig v. D., at dansk Fiskeriindustri siden 1931 nu arbejder

efter moderne og effektive Normer, hvorved ikke blot Hjemmeforbruget kan dækkes, men tillige en stigende Eksport af gode Varer har kunnet udvikles. Naturligt optog v. D. efterhaanden ogsaa Arbejdet med Konservesindustrien i videre Forstand og modtog 1936 Kraks Legat til Undersøgelse af Kødkonserves til Eksport (»Undersøgelser vedrørende Kødkonserves til Eksport«, I—II, 1937—39). Med sin Evne til at komme i Kontakt med Praksis, sin Indsigt i teknisk Kemi, sin Energi og Idérigdom fik v. D. mange Reformer og Nydannelser gennemført og afgørende Indflydelse paa Tilrettelæggelsen af de industrielle Virksomheder, ligesom han var en fortrinlig Leder og Lærer for sine Medarbejdere og de studerende. 1941 blev han Medlem af Bestyrelsen for Selskabet til Erhvervsfremme og s. A. Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber. I en syv-Aars Periode var han Redaktør af Dansk Ingeniørforenings Tidsskrift for Kemo-Teknik. I sine sidste Aar skrev han en Artikelserie om Fiskeri og Konservesprodukter til Meyers Vareleksikon, hvori han nedlagde meget af sin Erfaring og sin Viden. Hans Død som Følge af Sygdom paadraget paa en Vinterrejse var et meget haardt Tab ogsaa for det danske Fiskerierhverv.

Dansk Fiskeritidende, 1942, S. 123 f. Ingeniøren, LI, Kemt., s. A., S. 17 ff. Ferskvandsfiskeribladet, XL, s. A., S. 81 ff. , ri. ,,

Diderichsen, Paul Henrik Krag, f. 1905, nordisk Filolog. F. 16. Aug. 1905 i Kbh. Forældre: Auditør, senere Dommer i Næstved Paul Kristian D. (f. 1868) og Agnes Krag (f. 1879). Gift i° 18. April 1931 i Oslo med Anna Louise Gløersen Johnsen, f. 11. Juni 1907 i Kristiania, d. 18. Marts 1932 i Kbh., D. af Kaptajn, senere Oberst John J. (f. 1879) og Anna Henriette Gløersen (f. 1883). 2° 4. Nov. 1934 i Kbh. (Jesus) med Grete Malling, f. 1. Juni 1908 paa Frbg., D. af Læge, senere Overlæge, Dr. med. Knud M. (1879—-1941) og Ellen Høncke (f. 1874).

D. blev Student 1923 fra Herlufsholm, Magister i Nordisk Filologi 1929, Redaktør ved Ordbog over det danske Sprog 1930, Undervisningsassistent i Nydansk Grammatik ved Kbh.s Universitet 1937, Dr. phil. 1941, Universitetsadjunkt 1943. I Studieaarene fordybede D. sig navnlig i Studiet af den danske Litteratur, men erhvervede sig tillige en grundig Skoling i dansk Sproghistorie. Hans Beherskelse af begge Fagets Discipliner giver sig et smukt Udslag i den vigtige Udgave »Fragmenter af gammeldanske Haandskrifter« (1931—37), hvortil slutter sig dels »Texthistoriske Bemærkninger til Reuelaciones Sancte Birgitte« (Acta Philologica Scandinavica

1935—36), dels »Probleme der altdåni^chen Orthographie« (samme Tidsskr., **XII,** 1937—38); ved en minutiøs Analyse af de talrige, men uanselige Brudstykker af det 15. Aarh.s religiøse Litteratur er det i denne Udgave lykkedes D. at paavise, at en overraskende fast dansk Skriftsprogsnorm var opstaaet allerede et Aarh. før Christian III.s danske Bibeloversættelse.

Imidlertid var der hos D. vaagnet en intens Interesse for de nyere Retninger inden for Lingvistikken, især under Paavirkning af Viggo Brøndals Skrifter og af Lingvistkredsens Diskussionsaftener. Han fordybede sig i den sprogteoretiske og -filosofiske Litteratur, og snart ændredes hans Syn paa Sprogvidenskabens Maal radikalt, hvorved han bragtes i Opposition til den ældre, historisk-psykologiske Sprogforskning. Han saa det nu som sin Opgave at tolke og analysere det sproglige Materiale, han beherskede, paa en saadan Maade, at dets forvirrende Mangfoldighed uden Sproghistoriens Hjælp indordnedes under almene og simple Synspunkter. I Valget af disse inspireredes han især af Brøndals og Cassirers sprogfilosofiske Tænkning. Som Frugter af dette nye Studium foreligger en Række Afhandlinger, hvori der i en ofte tung, men altid fængslende Stil leveres skarpsindige Bidrag til en saadan Analyse. Eksempelvis kan nævnes: »Om Pronominerne sig og sin« (Acta Philologica Scandinavica, XIII, 1938—39), »Realitet som grammatisk Kategori« (Nysvenska Studier, XIX, 1939) og Disputatsen »Sætningsbygningen i skaanske Lov fremstillet som Grundlag for en rationel dansk Syntaks« (1941).

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1941, S. 14a ff. Stamtavle over Efterkommerne efter Købmand i Flensborg Chr. Ditlev Paulsen, 1942, S. 35.

Anders Bjerrum.

Dinesen, Isak, se Blixen Finecke (XXVII, S. 86).

Dons, Aage Bergishagen, f. 1903, Forfatter. F. 19. Aug. 1903 paa Svanholm ved Frederikssund. Forældre: Forpagter Hans Bergishagen D. (1849—1930) og Frede Henriette Gottlieb (f. 1869). Ugift.

D. voksede op paa Landet, men mere end af at tumle sig med Brødrene holdt han af at læse, tegne og se Billeder, »forfalden til alt, hvad der smagte af Eventyr og var kulørt« (se den lille selvbiografiske Fortælling »Den gule Billedbog«). Sytten Aar gammel kom han til Kbh. Han gik et Par Aar paa Døckers Kursus, men opgav Studentereksamen og begyndte at studere Musik for at uddanne sig som Sanger. Tidligt var han begyndt at digte, og i

de otte økonomisk haarde Sangaar fortsatte han stadig Skriveriet, bl. a. med et Par Skuespil, en Roman (»Udenfor«) og Noveller, hvoraf flere blev trykt anonymt. Han skrev sig paa denne Maade igennem den værste Paavirkning fra Herman Bang, og under Studiet af moderne, især franske og engelsk-amerikanske Forfattere gjorde han sig Romanens Teknik klar og opøvede den artistiske Færdighed, der kendetegner allerede hans Debutroman: »Koncerten« (1935). Ad en lang Omvej over Musikken havde han endelig fundet sit eget Felt. Undervejs havde han ikke blot faaet Figurerne og Motivet til sin første Roman, men han var blevet klogere paa Livets Foreteelser, havde faaet det vaagne, nyfigne Blik, der fornemmes bag alle hans Bøger. Siden fulgte: »Soldaterbrønden« (1936), hvis litauiske Milieu har givet den en særegen Helhedsstemning, »De uønskede« (1938), »Her mødes alle Veje« (1941), »Tro Tjenerinde« (1942) og Novellesamlingen »Den gule Billedbog« (1943). Ogsaa som Oversætter har D. skabt sig en smuk Position, bl. a. ved Oversættelser af James Cain, Lewellyn og af Sally Salminen. I Radio har han 1931 faaet opført Hørespillet »Walpurgisnat«. Den internationale Atmosfære, der er karakteristisk for D.s Forfatterskab, har som Baggrund hans mange Rejser. I Sommeren 1928 besøgte han Litauen, som han siden et Par Gange er vendt tilbage til, 1931 var han nogle Maaneder i Berlin, 1937 et halvt Aar i Østrig, fortrinsvis i Wien og Dalmatien, 1938 i Polen (Lodz og Warszawa), 1939 i Schweiz og Italien (Milano, Venezia og Rom). — Med sin højt opdrevne Indkapslingsteknik, hvorved Forhistorien og hele det episke Handlingsforløb omsættes i Situationer, har D. givet Romanen Dramaets Spænding og Teatrets Illusion af umiddelbar Oplevelse. Hans Figurer er tegnede i frit Sammenspil med Milieubaggrunden, de staar med klare ydre Konturer, men med en ligesom skjult Væg i Sjælens Kammer mod Underbevidsthedens Verden, der giver dem deres stærke suggestive Udstraaling. Han har sat Tone til Tidens Stemning af Rodløshed og Splittelse, men Rodløsheden har hos ham ingen Baggrund i sociale Brydninger, er noget rent psykologisk, de »Uønskede«s evige menneskelige Problem. Sagligheden og Nøgternheden, den mondæne Replik, hvori D. ekscellerer, har en stadig medklingende Resonans af Melankoli, et fint Spil af Medfølelse og Malice. — D. har haft Emma Bærentzens Legat, Herman Bangs og Georg Brandes' Mindelegater. — Tegninger af Johs. Nielsen 1941 og Otto Christensen 1944.

C. M. Woel: Tyverne og Tredivernes Digtere, I, 1941. Niels Heltberg i Gads dsk. Mag. Febr. 1944. Profiler, s. A.

Oluf Friis.

Drejer, Aage Axelsen, f. 1889, Redaktør. F. 7. Juni 1889 i Jebjerg. Forældre: Højskoleforstander Axel Axelsen (s. d.) og Hustru. Gift 5. Aug. 1920 i Vejlby ved Aarhus med Liv Gulbransson, f. 30. Maj 1898 i Kristiania, D. af Tegneren, senere Professor Olaf Leonhard G. (f. 1873, gift 2° 1906 med Grete Jehly, 3° 1923 med Dagny Bjørnson, f. 1901) og Inga Liggern Hansen (f. 1875, gift 2° 1909 med Arkitekt Axel Høeg-Hansen, s. d.).

D. blev Student 1907 fra Viborg og cand. polit. 1913. 1914—15 var han Fuldmægtig i Andelsanstalten »Tryg«, blev derefter Sekondløjtnant 1916 og var 1917—27 Sekretær for De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation og Chef for Kontoret for Mejeri-Statistik i Aarhus. 1928 blev han Sekretær for Andelsudvalget, der er Bestyrelse for De samvirkende danske Andelsselskaber, og samtidig har han været Redaktør af »Brugsforenings-Bladet« 1928—40 og Redaktør af »Andelsbladet« fra 1940. D. har erhvervet sig et enestaaende Kendskab til den danske Andelsbevægelse ved sin Virksomhed inden for dens Hovedorganisationer og ved historiske Studier, og han har frugtbargjort sin Viden gennem et omfattende Forfatterskab. 1929 udgav han det meget udbredte Oplysningsskrift »Den danske Andelsbevægelse« (5. Udg. 1943), hvori han selv har skrevet Hovedafsnittet om Landbrugets Andelsbevægelse, °g [1]93[2] skrev han den udførlige Fremstilling »Mejeribrugets Historie« (»Det danske Landbrugs Historie«, IV, 1925—33). Han har desuden, foruden talrige Artikler i Fag- og Dagblade, skrevet en lang Række Jubilæumsskrifter, hvori han i en ofte bred, altid letlæselig Form redegør for Virksomhedernes Historie og deres Stilling inden for det danske Landbrugs almindelige Udvikling. Han har saaledes skrevet »Aarhus Omegns Mejeriforening« (1920), »Jydsk Andels-Foderstofforretning 1898—1923« (1923), »Øernes Andelsselskab for Indkøb af Foderstoffer 1901—26« (1926), »Høver og Omegns Landboforening 1877—1927« (1927), »Andelsslagterierne i Danmark 1887—1937« (1937), »De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation 1912—37 (1937), »Dansk Andels Kulforretning 1913—38« (1938), »De danske Andelsslagteriers Tarmsalg 1913—38« (1938) og »De danske Mejeriers Fællesindkøb og Maskinfabrik« (1941). D. var estnisk Vicekonsul i Aarhus 1921—27 og Kommitteret i Priskontrolraadet 1939—40. Han er Censor ved Landbohøjskolen i Samfundsøkonomi og i Mejerilære. — R. 1938.

Slægtstavlesamlingen, 1931, S. 42. *Aksel Milthers.*

Dreyer, Erik, f. 1892, Embedsmand. F. 25. Marts 1892 i Haslev. Forældre: Postmester Frederik Vilhelm D. (1852—1937) og Caro-

line Marie Østergaard (1852—1928). Gift i° 2. Juli 1918 paa Frbg. med Else Margrethe Petersen, f. 12. Maj 1893 i Kbh. (Matth.), D. af Driftsbestyrer ved Vestre Gasværk, cand. polyt. Niels Otto P. (1846—1912) og Virginia Augusta Petersen (f. 1860). Ægteskabet opløst 1925. 2° 27. Febr. 1925 i Kbh. (Sions) med Ingrid Merete Andersen, Formand for Danske Kvinders Beredskab, f. 20. Nov. 1899 paa Frbg., D. af cand. mag., Assistent ved Universitetsbiblioteket, senere Dr. phil., Professor Dines A. (s. d.) og Hustru.

D. blev Student 1910 fra Herlufsholm og cand. jur. 1915. 1917 blev han fungerende Assistent i Indenrigsministeriet, fik 1918 fast Ansættelse, blev 1919 Sekretær og udnævntes 1922 til Fuldmægtig. 1924 overgik han til det da nyoprettede Socialministerium, der 1926 omdannedes til Ministeriet for Sundhedsvæsen for atter 1929 at benævnes Socialministeriet, og her udnævntes han 1931 til Kontorchef. 1932 afløste han Sven Trier (s. d.) som Direktør for Arbejds- og Fabriktilsynet. Han har her arbejdet for en yderligere Udbygning af Fabriklovgivningen og de dertil knyttede Regulativer, ligesom han er en virksom Deltager i Bekæmpelsen af Erhvervssygdomme. — 1918—31 var D. Medarbejder i Statens Sygekassedirektorat, 1922—32 Konsulent i Direktoratet for Arbejdsanvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen og 1920—32 Sekretær ved Forligsinstitutionen. 1935 udnævntes han til Forligsmand og blev n. A., da K. Riis-Hansen (s. d.) trak sig tilbage, Formand for Forligsinstitutionen. I denne Stilling har han forstaaet at vinde og fastholde de stridende Parters Tillid. Da Forholdene nødvendiggjorde en Ændring af den hidtilværende Ordning, udnævntes D. 1940 til Formand for Arbejds- og Forligsnævnet. — Adskillige Hverv har i øvrigt i Aarenes Løb været overdraget ham. 1923—43 var han saaledes Sekretær ved Sygekassenævnets Overflytningsudvalg og 1928—32 ved Socialministeriets Arbejdsudvalg. Han var Medlem af Arbejdskommissionen af 1925, er Medlem af Socialministeriets Arbejdsudvalg siden 1932 og blev 1942 Medlem af Ulykkesforsikrings-Raadet; D. er endvidere Formand for Overenskomstnævnet af 1939, blev 1940 Formand for Uldnævnet, 1941 for Akkordlønsudvalget og 1943 for Lønkontroludvalget. Foruden flere Pjecer og Artikler om sociale Retsforhold har han (s. m. Tyge Haarløv) udarbejdet en meget benyttet Kommentar til Ferieloven (1942); han var endvidere Medudgiver af »Haandbog for anerkendte Sygekasser«, 4. Udg. (1924) og 5. Udg. (*933)- Ved talrige internationale Arbejdskonferencer i Geneve i Aarene 1924—39 var han Delegeret for Danmark. — R. 1932. DM. 1937. K.[2] 1942. *A. Falk-Jensen.*

Eggeling **Eduard** Frants Ferdinand, f. 1869, Billedhugger. F. 25. Sept. 1869 i Nykøbing F. Forældre: Murermester Andreas Carl August E. (1826—81) og Elisabeth Sofie Vilhelmine Petersen (1840—1932). Gift 24. Juni 1930 paa Frbg. med Margrethe Nielsen, f. 27. Dec. 1890 i Kbh. (Johs.), D. af Grosserer Lars Peter N. (1868—1927) og Kirstine Marie Jacobsen (f. 1864).

E. uddannedes som Dekorationsbilledhugger og Billedskærer, blev Svend i sidstnævnte Fag 1888 og dimitteredes af Teknisk Skole til Kunstakademiet, hvor han begyndte Okt. 1894 og fik Afgang som Billedhugger Jan. 1898. Marts 1900 vandt han Akademiets mindre Guldmedaille for »Gesandtskabet hos Achilles«. En Lungeblødning tvang ham til at opgive Billedhuggerkunsten. I Stedet kastede han sig over Kunstindustrien, hvortil en alsidig teknisk Uddannelse havde gjort ham vel egnet, og leverede i Aarenes Løb en Mængde Modeller og Tegninger, især til Metalindustrien. Han har beskæftiget sig med Kunstsmedearbejder, Sølv og Bronze, Elektroplet, Galvanoplastik, Kakkelovne og Kaminer, Keramik, Møbler, Gravstene og andre Arbejder i Sten og Træ. E. følte det imidlertid som et Kald at virke til Billedhuggerkunstens Fremme, dels ved Konsolidering af Standens økonomiske Kaar, dels ved Forbedring af Billedhuggernes Udstillings-Muligheder og ved Tilvejebringelsen af et selvstændigt dansk Skulptur-Museum. Det lykkedes ham at organisere og samle Standen i Dansk Billedhuggersamfund, som han tog Initiativet til og stiftede 1905, og hvis Midtpunkt og Drivkraft han siden har været (Sekretær fra Begyndelsen, Formand 1933). Han fik oprettet Samfundets Grund- og Understøttelsesfond 1917 og Professor Jul. Schultz' Legat 1924 *(Formand for begge), deltog* i *Stiftelsen* af Dansk Skulpturforening 1907 og har beklædt en lang Række Bestyrelsesposter og Tillidshverv her og andensteds, bl. a. i Kunstnerforeningen af 18. Nov., Kunstnersamfundets Billedhuggersektion (Formand 1938) og Selskabet til Beskyttelse af de bildende Kunstneres Ophavsrettigheder (»Bima«). Herved er han blevet en af de ledende

Personligheder inden for den praktiske Side af Kunstlivet. Med Ihærdighed har E. især virket for et Skulpturmuseum. Han foranledigede Nedsættelsen af Kunstmuseums-Kommissionen 1938—44, hvor han selv blev Medlem, og 1942 fik han med Statens Støtte gjort Begyndelsen til en historisk Skulptursamling i Søkvæsthuset. — E. foretog Studierejser til Paris 1926 og 1928 og var 1930 paa en længere Rejse til Tyskland og Italien. Han udstillede paa Charlottenborg Foraarsudstilling 1900 og 1904, Kunstnernes Efteraarsudstilling 1904—05, 1912—13 og har i øvrigt deltaget i en Del kunstindustrielle Udstillinger hjemme og ude. — R. 1935.

Berlingske Aftenavis 25. Sept. 1939. Sigurd Schultz i Nationaltidende s. D.

Sigurd Schultz.

Eickhoff, Gottfred Poul Georg, f. 1902, Billedhugger. F. 11. April 1902 paa Frbg. Forældre: Maskinfabrikant Johan Gudfred August E. (f. 1872) og Asa Lovise Caroline Brandt (1876—1935). Gift 20. Sept. 1927 i Kbh. (Hans Egede) med Malerinden Gerda Edith Arensback Andersen, f. 4. Juli 1898 paa Frbg., D. af Arkitekt Anders Martin A. (1861—1944) og Marie Pauline Arensback (1866—1935).

E., der blev Student 1920 fra Frbg. Gymnasium og cand. phil. n. A., paabegyndte efter sin Families Ønske et juridisk Studium. Han nærede imidlertid en varm Interesse for Kunst og havde ved hyppige Rejser i Udlandet Lejlighed til at lære baade ældre og nyere Kunst at kende. Imedens udfoldede hans eget Talent sig langsomt, og omsider naaede han saa vidt med sine Forsøg med Maleri og Modellering, at han opgav Universitetsstudiet. 1926 gik han en Tid hos Giersing, men da han efterhaanden blev klar over, at han vilde være Billedhugger, rejste han til Paris med sin Hustru og boede her til 1933. Hernede kom hans egentlige Uddannelse til at ligge som Elev af Despiau og i Tilknytning til en Kreds af samtidige Billedhuggere, Franskmændene Jean Osouf og Poul Cornet, Belgieren Charles Leplae, Hollænderen Han Wezelaar, Svenskeren Bror Hjorth og Danskerne Adam Fischer og Astrid Noack, hvis Venskab og Kammeratskab fik Betydning for hans Udvikling (jfr. Eickhoff i Grønningens Katalog 1942). Han tilhørte i disse Aar fransk Kunstliv og udstillede sine Arbejder paa Salon des Independents (1929—32), Salon des Humoristes (1930—31) og Salon des Tuileries (1930—32).

IC;33 vendte E. tilbage til Kbh. og havde sin Debut s. A. som Gæst paa Grønningen, hvor han udstillede Side om Side med Adam Fischer og Astrid Noack. Hans Arbejder her vakte straks

Interesse, og to Hovedarbejder »Kvindehoved. Merete Bodelsen« (1931, Fransk Kalksten) og »Gerda« (1931—32, Buste i brændt Ler) indkøbtes af Kunstmuseet og Ny Carlsbergfondet. Siden har E. arbejdet i Danmark, hvor han trods sin stilfærdige Virken har skabt sig en Position som en af vore betydelige Billedhuggere. Siden 1935 har han tilhørt Grønningen som Medlem og desuden været repræsenteret ved talrige større Udstillinger baade her hjemme og i Udlandet. 1938 havde han en Separatudstilling i Kunstforeningen sammen med Gerda E. 1934 var han i Belgien, Holland og Frankrig, 1935 i England og 1936 som Ny Carlsbergfondets Stipendiat i Grækenland, Ægypten og Italien. 1942 fik han Kai Nielsens Mindelegat.

E. har udført adskillige Portrætbuster, bl. a. Drengehoved (1933, brændt Ler, Esbjerg Museum), Henrik Pontoppidan (s. A., Bronze, Randers Centralbibliotek; 1944 i Marmor, Studenterforeningen), Fru Karen Kåhler (1935, brændt Ler, Tønder Museum), Ung græsk Pige (1940, Chamotteler, Fyns Stiftsmuseum) og Fru Suzette Sthyr (1940, Kunststen), Gustav Falck (1944, Bronze), samt en Række Figurstatuetter: »Dreng« (1933, Bronze, Aalborg Museum), »Ung Pige« (1934, Kunstsandsten, Maribo Museum), »Siddende Pige i Skørt« (1934, Kunststen, Vejle Museum), »Kvindefigur« (1935, Bronze, Kunstmuseet), »Marseillepiger« (1935, Fransk Kalksten), »Akrobatpige« (1937, Bronze, tilhører Ny Carlsbergfondet), »Guapsa« (1942, Bronze); desuden »Minderelief, Knælende Kvinde med Krans« (1940, Bronze, Kunstmuseet). Hans Hovedværk, med hvilket han fik et endeligt Gennembrud, er den store Bronzegruppe »Roepiger« (1937—39) paa Torvet i Sakskøbing, skænket af Ny Carlsbergfondet.

E.s Arbejder er med deres Stræben efter Ro og Balance og den fuldkomne Naturlighed i Opfattelsen præget af Tilknytningen til fransk Skulptur. De virker herved som en bevidst Reaktion mod den hjemlige Skulptur, dels den Kai Nielsen'ske frodige Kraftudfoldelse, dels den Utzon-Frank'ske Sikkerhed og Elegance. Men for E. har ikke alene Maillol (og dermed Antikken) og Despiau været af Betydning ved Opholdet i Paris. Noget uhaandgribeligt i fransk Væsen og Livssyn, en vis Balance og Harmoni, som han har følt sig i Slægt med, har givet ham Sikkerhed i Opfattelsen af hans Kunsts Udtryksmuligheder. Paa sine Rejser har han i lige Grad studeret den gamle Kunst og Nutidens brogede Liv og har fundet sin Inspiration i den omgivende Virkelighed, i selve Dagligdagen (Svømmepiger, tykke gamle Koner, græsk Pige med

Benzindunk paa Hovedet) og omsætter det iagttagne med et fintmærkende Blik for Helhed og Rytme i en rigt nuanceret Form fyldt af indre Liv.

Luc og Paul Huesarts i Tilskueren, 1935, II, S. 166. Haavard Rostrup i Grønningens Katalog 1940. Samme i Konstrevy s. A., S. 96.

Merete Bodelsen.

Einer-Jensen, Oluf Einar Emil, f. 1889, Politiker. F. 5. Juli 1889 i Kbh. (Johs.). Navneforandring 16. Aug. 1934. Forældre: Arbejdsmand, senere Ølhandler Christen Jensen (f. 1867) og Caroline Larsen (f. 1863). Gift i° med N. N. *2°* 23. Dec. 1917 paa Frbg. med Ida Rasmine Emilie Nielsen, f. 15. Sept. 1895 P[aa] Frbg., d. 5. Maj 1943 sst., D. af Bagermester Emil Frederik N. og Rasmine Kirstine Jensen (d. 1919). Ægteskabetopløst. 3^0 12. April 1933 i Gentofte med Ragni Dam, f. 8. Maj 1900 i Aalborg, D. af Overretssagfører Holger D. (1864—1906) og Astrid Signe Dorothea Brammer (f. 1875).

E.-J. blev uddannet som Keramiker. Hans medfødte Evner som Organisator bragte ham tidligt frem i første Linie blandt sine Fagfæller. Han blev allerede 1910 Medlem af Bestyrelsen for Porcelæns- og Fajancearbejdernes Fagforening og var dens Formand 1915—42; yderligere blev han 1912 Sekretær i Keramisk Forbund, Hovedkasserer 1917, tillige Næstformand 1938 og Formand 1939. Ogsaa politisk var han virksom; 1910 blev han Medlem af Bestyrelsen for Frbg. 2. Kreds' socialdemokratiske Forening og dens Formand 1918—40, han blev opstillet til Folketinget i Frbg. 1. Kreds 1920 og kom ved K. M. Klausens Død 1927 ind i Tinget, valgtes ved Valget s. A. i Frbg. 2. Kreds og er siden genvalgt. Allerede 1921 var han valgt til Medlem af Frbg. Kommunalbestyrelse og er fra 1929 Raadmand. Han er desuden Medlem af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark fra 1929 og sidder i adskillige Bestyrelser og Nævn. E.-J. er en robust Fagforeningspolitiker med skarp Realitetssans og haandfast Forhandlerevne, en sikker Taler og uforknyt Debattør. Han har i Frbg. Kommunalbestyrelse indtaget en ledende Stilling inden for sit Parti. I Folketinget har han især beskæftiget sig med Arbejdsløsheds- og Boligspørgsmaal.

Gunnar Fog Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 265 ff. Frederiksberg Bladet 30. Juni 1939. Social-Demokraten 5. Juli s. A.

Povl Engelstoft.

Eising, Esper, f. 1876, Haandværker, Arbejdsgiverleder. F. 17. Marts 1876 i Hem. Forældre: Gaardejer og Entreprenør Niels E. (1836—1904) og Johanne Thomasdatter (1838—-1920). Gift 10. Okt. 1905 i Løgstør (b. v.) med Else Marie Søndergaard, f. 25. Nov. 1881 i Brøndum ved Løgstør, D. af Tømrermester Niels S. (1850—1932) og Ane Johannesdatter (1851—87).

E. har faaet en grundig teknisk Uddannelse. Efter at være kommet i Murerlære var han Elev paa Vallekilde Haandværker højskole i to Vinterhalvaar og paa Teknisk Skole i fire Vinterhalvaar. 1902 gjorde han Svendestykke i Kbh. og fik Haandværkerforeningens Sølvmedaille, var derefter Svend og Formand i fire Aar, dels i Kbh., dels i Udlandet. 1906 blev han Mester, traadte straks ind i Kbh.s Murer- og Stenhuggerlaug og var 1908—10 Lærer paa Teknisk Skole. 1910—33 medvirkede han i Firmaet Alb. Fugmann. 1933 blev han Oldermand i Kbh.s Murer- og Stenhuggerlaug. Ogsaa andetsteds fik man Øje paa E. 1932 blev han Medlem af Bestyrelsen for Teknisk Skole, 1933 af Bestyrelsen for Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri og 1934 af Dansk Arbejdsgiverforenings Hovedbestyrelse. Da Arbejdsgiverforeningen 1936 skulde have en ny Næstformand, rettede den daværende Formand, Ingeniør Julius Madsen, en indtrængende Opfordring til E. om at overtage denne Post, og skønt E. paa det Tidspunkt havde betragtet sin organisatoriske Løbebane som afsluttet med de Tillidsposter, han allerede besad, gav han efter og traadte 1936 ind i Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg og blev samtidig Næstformand. Ved Julius Madsens alvorlige Sygdom i Foraaret 1937 maatte E. i en for Arbejdsgiverforeningen meget alvorlig Situation overtage Ledelsen af Overenskomstforhandlingerne, som han paa heldig Maade gennemførte, og efter Julius Madsens Død i Jan. 1938 lod han sig trods mange Betænkeligheder bevæge til at overtage Formandspladsen, som han beklædte til 1941. Samtidig blev han Formand for Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, 1939 Medlem af Overenskomstnævnet, 1940 af Arbejds- og Forligsnævnet og af Arbejdsfordelingsnævnet. Som Formand ledede E. Foreningen med Kraft og Myndighed, og han har haft stor Indflydelse paa Forholdene inden for den. 1939 gennemførte han Overenskomsten af 31. Okt., hvorved samtlige Overenskomster, der kunde opsiges til Ophør 1. Marts 1940, fornyedes til 1. Marts 1941 paa Grundlag af en vis Regulering af Lønningerne paa Basis af Pristallet. Han var endvidere stærkt medvirkende til Vedtagelsen af Loven om Arbejdsforhold af 14. Sept. 1940. Bølgerne om denne Lov gik højt i Arbejdsgiverkredse; men E. gennemførte Hoved-

tanken efter den Linie, han havde anlagt og fulgt som Formand. Hans repræsentative Skikkelse, hans stilfærdige Værdighed og hans sejge Villiestyrke har gjort det let for ham at gøre sig gældende. Han har aldrig været Kompromis'ernes Mand og maatte derfor til Tider komme i Modsætning til andre Anskuelser. 1941 nedlagde han sit Hverv som Formand trods indtrængende Opfordring fra mange Sider til ham om at fortsætte. Han blev dog siddende i Forretningsudvalget, hvor han fremdeles gør sin Indflydelse stærkt gældende, navnlig paa Haandværksspørgsmaalenes Omraade. 1942 oprettedes særligt paa hans Initiativ Haandværksraadet, der skal varetage Haandværkets særlige Opgaver paa lignende Maade, som Industriraadet varetager Industriens særlige Interesser. Der har i Aarenes Løb været gjort mange Forsøg paa at faa denne Tanke ført ud i Livet, men først E.s Indsats har bragt en Løsning derpaa. 1942 blev E. fast Dommer i Den faste Voldgiftsret. Han har i en Aarrække været Medlem af Bestyrelsen for Sparekassen for Kbh. og Omegn og af Lærlingeraadet. — R. 1936. DM. 1938. K.[2] 1941. — Maleri af Marie Hauning 1940 (Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring), af Ejnar Eising 1941 (Arbejdsgiverforeningen) og af samme 1943 (Kbh.s Murer- og Stenhuggerlaug).

Arbejdsgiveren, XXXVII, 1936, S. 82; XXXIX, 1938, S. 182, 192.

Sophus Agerholm.

Ekenberger, Blasius, 1524—1616, juridisk Forfatter. F. 1524 vistnok i Lubeck, d. 1616 i Flensborg.

B. E., der vistnok var født i Lubeck, og som i hvert Fald 1542 immatrikuleredes ved Universitetet i Leipzig som »Blasius Eckenpergius Lubecus«, blev 1549 udnævnt til Amtsskriver i Flensborg efter et Par Aar at have gjort Tjeneste hos Forgængeren. I denne Stilling virkede han indtil 1573, da han afskedigedes for Embedsmisbrug. Ganske vist opnaaede han senere at blive renset for Sigtelserne; men sit Embede fik han ikke tilbage. Derimod levede han længe i Flensborg som en meget benyttet Sagfører for Adelen i Hertugdømmerne. Til sidst gik det dog meget tilbage for ham. Hans stridbare Sind skaffede ham mange Processer paa Halsen, og han døde i smaa Kaar.

B. E.s Navn inden for den juridiske Litteraturhistorie er især knyttet til hans plattyske Oversættelse af Jyske Lov, som han 1592 fik autoriseret til Brug ved Domstolene i Hertugdømmerne. Den fandt Anvendelse helt op i det 19. Aarhundrede, og de af Joachim Bliiting (s. d.) forfattede Glosser var knyttet til den. Desuden udgav B. E. 1594 et Repertorium, indeholdende en alfabetisk

ordnet Fortegnelse over de i Jyske Lov og andre Retskilder forekommende juridiske Udtryk med hertil hørende Forklaringer og Henvisninger til de paagældende Lovsteder (benyttet af Christen Ostersen Weile, s. d.). I Haandskrift foreligger desuden en Fremstilling af den efter Jyske Lov gældende Ret: »Elucubratio Blasii Ekenbergers auer dat erste undt ander koning Waldemari Lohbuch anno 1595«, af hvilken 1. Del er udgivet 1932 af Karl Haff (Hamburg). For Nutiden har Værket særlig Interesse, fordi det indeholder en Del Oplysninger om Retspraksis i det 16. Aarhundrede. Bortset herfra er dets videnskabelige Værdi temmelig ringe, og det fik heller ikke nogen praktisk Betydning. Ligesom Knud Mikkelsen (s. d.), hvis Glosser B. E. har benyttet som Kilde, anfører han jævnlig romerske Retsregler og Retsudtryk, men som oftest kun til Fortolkning og Udfyldning af Jyske Lovs Regler, hvorimod der i Almindelighed ikke er Tale om, at han giver Romerrettens Regler Fortrin frem for den jyske Ret. En Fremstilling af Processen, som skulde have dannet Afslutningen af hans Elucubratio (udgivet 1826 af Falck), er vistnok kun en Oversættelse og Bearbejdelse af ældre anonyme Optegnelser.

Chr. L. E. v. Stemann: Geschichte des offentlichen und Privatrechts des Herzogthums Schleswig, II, 1866, S. 158 ff. O. Schiitt: Die Geschichte der Schriftsprache im ehemaligen Amt und in der Stadt Flensburg bis 1650, 1919, S. 42 f. Karl Haff i ovenn. Udgave (Archiv fur Beitråge zum deutschen, schweizerischen und skandinavischen Privatrechte, Hft. 12, 1932, S. 1 f.). »Med Lov skal Land bygges«, 1941, S. 147—53.

Stig JUUL.

Ekman, Oskar, f. 1885, Ingeniør, Industrimand. F. 13. Okt. 1885 i Kbh. (Jac). Forældre: Dampmøller Oskar Simon Nicolai E. (1852—98) og Ida Marie Louise Burmeister (1857—1936). Gift 28. Dec. 1915 i Hamburg med Lia Pouplier, f. 10. Dec. 1894 i Hamburg, D. af Grosserer Emil P. (1859—1928) og Mathilde Brincker (f. 1869).

E. blev Student 1903 fra Birkerød og 1910 cand. polyt. som Elektroingeniør. Efter at have aftjent sin Værnepligt opholdt han sig et Aars Tid i Argentina, hvor han var ansat i Gompanie Alemana, Buenos Aires. Hjemkommen indtraadte han i Marts 1913 i det af J. P. Jacobsen og Jensen stiftede elektrotekniske Firma, der først kaldtes Moderne Mekanik og senere fik Navneskifte til Nordisk Elektricitets Selskab, idet Jensen samtidig udtraadte. Ved Jacobsens Død i Sept. 1913 blev E. Eneindehaver og har været det siden. Under E.s Ledelse er Firmaet vokset op til en meget betydningsfuld Virksomhed inden for den elektrotekniske Apparatindu-

stri. 1930—35 var E. Medlem af Elektricitetskommissionens raadgivende Udvalg og blev 1935 Medlem af Elektricitetsraadet, s. A. blev han Formand for Foreningen af Fabrikanter og Grossister i Elektricitets branchen. 1941 valgtes han til Formand for Elektroteknisk Forening, og s. A. blev han Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber. — Maleri af Aksel P. Jensen 1934.

Elektroteknikeren, XXXI, 1935, S. 474; XXXVIII, 1943, S. 630. Berl.

• 11. • 1935- *Povl Vinding.*

Elberling, Victor Eugen, f. 1880, Bibliotekar. F. 15. Febr. 1880 i Kbh. (Johs.). Forældre: Cand. polit., Redaktør Frederik Vilhelm E. (1840—85) og Olga Caroline Sophie Fricke (1852—1925). Gift i° 20. Okt. 1905 i Kbh. (b. v.) med Ada Ludovica Schack, f. 16. Jan. 1876 i Kbh. (Johs.), d. 12. Juli 1907 paa Frbg., D. af Grosserer Nicolai S. (1845—1906) og Elisabeth Bruun (1849—1940). 2° 7. April 1909 i Nykøbing F. (b. v.) med Johanne Sophie Jordan, f. 4. Febr. 1888 i Nykøbing F., D. af Redaktør Svend Aage TimmJ. (1856—1917) og Clara Christine Claussen (1856—1918).

E. blev Student 1898 fra Horsens og cand. phil. n. A., kom hurtigt ind i Journalistik og var fra 1900 knyttet til de Ferslew'ske Blade, fra 1904 til »Lolland-Falsters Stiftstidende«, fra 1905 til »Berlingske Tidende«, fra 1906 til Ritzaus Bureau og 1906—12 til »Vort Land«. 1907—15 var han Medlem af Journalistforbundets Bestyrelse, 1907—14 Redaktør af »Journalisten« og 1912—13 Forretningsfører for Rundskuedagen. 1912 blev han Bibliotekar i Rigsdagen efter sin Farbroder Emil E. (s. d.) og 1930 tillige Arkivar sst. Han var Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af Rigsdagens Tjenestemænd 1913—40, dens Kasserer 1913—38. Udadtil har han gjort sig bekendt som Redaktør af den fortjenstfulde Haandbog »Avis-Aarbogen«, som han begyndte 1924. Som en supplerende Indledning til dens 21 Aargange har han (1939) udgivet »Danmark under Verdenskrigen og i Efterkrigstiden«. Endvidere har han skrevet »Rigsdagens Bogsamling 1848—1918« (1918). I Fortsættelse af Farbroderens Arbejde har han tilvejebragt en Samling af henved 2000 Biografier af Rigsdagens Medlemmer fra 1848 til nu, der endnu venter paa Udgivelse. — R. 1923. — Maleri af V. Secher 1915.

Journalisten 15. Febr. 1930. *povl Engelstoft.*

Elgaard, Niels Marius Andersen, f. 1879, Politiker, Minister. F. 1. Febr. 1879 i Nørager. Forældre: Husmand Knud Andersen (E.) og Kirstine Hansen. Navneforandring 26. Juni 1905. Gift 25.

Maj 1912 med Hansine (Signe) Sophie Christensen, f. 6. Jan. 1891 i Hagested, D. af Gaardejer Anders C. (1842—1905) og Karen Marie Jensen (1852—1910).

E. oplærtes ved Landbrug, var paa Dalum Landbrugsskole 1906—07 og derefter i nogle Aar Forvalter paa store Gaarde. Han kom ind i Venstres Ungdomsarbejde og var 1912—15 Formand for Venstres Ungdoms Landsorganisation, paa hvilken Post han vandt en landskendt politisk Position. Han var Medredaktør ved »Randers Venstreblad« 1916—22 og indtraadte 1922 i »Randers Dagblad«s Redaktion. Han var, opstillet i Mariager, Folketingsmand (som Suppleant) for Randers Amt 1922—24, opstillet i Aars for Aalborg Amt fra 1924. E. har som Rigsdagspolitiker hørt til de saglige og stilfærdige med stærk personlig Tilknytning til sin Opstillingskreds, men uden at være bundet i sit Syn til lokale Interesser eller Fordomme. Hans beherskede, rolige Optræden har bidraget til at føre ham frem blandt de ledende i det Parti, han tjente loyalt fra sin Ungdom. Han var Medlem af Finansudvalget 1939—42 og Formand for Venstres Rigsdagsgruppe 1940—42, blev 1942 Trafikminister som en af Venstres Repræsentanter i Ministeriet Scavenius. 1930 var han blevet Medlem af Jernbaneraadet, og han var Revisor i Kongeriget Danmarks Hypotekbank 1926—42. — R. 1940.

Gunnar Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 92 ff.

Hans Jensen.

Elkjær, Sigurd Kristian, f. 1885, Forfatter. F. 6. Febr. 1885 i Haurum, Hornborg Sogn ved Horsens. Forældre: Lærer Søren Peder E. (1848—1938) og Kirsten Sørensen (1851—1924). Gift 15. Nov. 1911 i Hornborg med Hildeborg Marie Bie, f. 26. Juli 1885 i Hornborg, D. af Gaardejer Laurs B. (1852—1924) og Nielsine Madsen (1845—[1]933)-

E. voksede op i Haurum og Honum, to afsides liggende Bondebyer Vest for Horsens, hvor mange af de gamle Bondeskikke endnu holdtes i Hævd, og gennem stedlige, folkelige Fortællere, som havde hørt til Evald Tang Kristensens bedste Meddelere, modtog han tidligt stærke Indtryk af jysk Almuekultur. 1904 tog han almindelig Forberedelseseksamen i Horsens, aftjente derefter sin Værnepligt som Dragon og tog 1906 Afgangseksamen fra Rytteriets Befalingsmandsskole i Jægersborg, hvorfor han en Tid lang under forrige Verdenskrig kom til at gøre Tjeneste som Løjtnant ved 3. Dragonregiment. 1910 tog han Lærereksamen fra Den danske Realskoles Seminarium i Kbh. og paabegyndte sin pædagogiske Virksomhed

som Højskolelærer i Mellerup ved Randers, men søgte allerede efter et Aars Forløb over til Folkeskolen og blev 1911 ansat ved Aarhus kommunale Skolevæsen; her blev han, til han 1925 forflyttedes til Hillerød, hvor han endnu virker. E. har udfoldet en omfattende, ikke tilstrækkelig paaagtet Forfattervirksomhed. Han debuterede 1915 med en Fortælling fra Wallensteins Tid »Anders Grøn«, som efterfulgtes af endnu et Par historiske Fortællinger »Hans Nielsen Smed« (1918) og »Under Uvejret« (1922) samt af Nutidsfortællingen »Sejer« (1921) med iøjnefaldende selvbiografiske Træk. Betydeligere end disse mindre Arbejder er en Fortællingrække fra Marsk Stigs Tid »Fedel og Plov« (1923), »Rane og Kirsten« (1926) og »Helle Arvidsdatter« (1928), som af Hensyn til Handlingens Kronologi maa læses i omvendt Rækkefølge; derefter fulgte atter et Par mindre Arbejder, bl. a. en folkelig underholdende jysk Kærlighedshistorie »Jakob og Hagar« (1935). 1936 erobrede han den danske Førstepris i den internationale Konkurrence om Verdens bedste Roman med »Mellem Hav og Fjord« (1936), hvis Handling udspilles paa en lille 0 i en østjysk Fjord omkring Aarhundredeskiftet og videreføres i »Et Muldskud i Havet« (1937) og »Landfast« (1938). I et Par af sine senere Romaner »Niels Tambours Datter« (1940) og »Jens Rytter« (1941) har E. fortalt om nogle af sine Forfædre, ligesom han i en Samling Noveller og Skitser »Bønder, Præster og Herremænd« (1942) har meddelt selvbiografisk Stof fra sine Lære- og Vandreaar. Den Fortrolighed med den østjyske Almue, dens Kultur og Tilværelse gennem Tiderne, som er udsprunget af Barndomsaarenes nære Forhold til Hjemegnens gamle Bønder og uddybet gennem Ungdoms- og Manddomsaarenes historiske og folkloristiske Studier, giver E.s Digtning dens Særpræg.

Selvbiografi i Den nye Litteratur, I, 1923—24, S. 134 ff. H. P. Hansen: Sigurd Elkjær, et folkeligt Forfatterskab, 1943. Peder Hesselaa i Læsning, Nr. 7, 1926. Cai M. Woel: Troubadourer, literære Tidsbilleder, II, 1934,

• *4 —5[1]- *Peder Hesselaa.*

Ellegaard, France, f. 1913, Pianistinde. F. 10. Okt. 1913 i Paris. Forældre: Cyclerytteren Thorvald E. (s. d.) og Hustru. Ugift.

Hele sin musikalske Uddannelse fik F. E. i Paris, hvor hun og Forældrene har haft deres faste Bopæl. 1922—32 fulgte hun Pariskonservatoriets Undervisning og fik Gang paa Gang Udmærkelse for sine Præstationer. Fra 1927, da hun debuterede i Kbh., har hun givet offentlige Koncerter og har, efterhaanden som hendes kunstneriske Modenhed har foldet sig fuldt ud, optraadt med det

største Bifald ved Koncerter over hele Europa. Der er over F. E.s Spil ikke alene en klanglig Skønhed og en teknisk Brillans, men ogsaa et djærvt musikermæssigt Drag, som tillader hende at gennemføre de i virtuosmæssig Henseende mest krævende Opgaver, uden at det gaar ud over Formens og Foredragets Prægnans.

Nils Schiørring.

Elling, Christian Thorvald, f. 1901, Kunsthistoriker. F. 14. Nov. 1901 paa Frbg. Forældre: Boghandler Jens Michael Thorvald E. (1856—1926) og Margrethe Fischer (f. 1864). Gift 22. Marts 1930 i Kbh. (Ffelligg.) med Else Marie Laurette Boyer, f. 21. Dec. 1908 paa Frbg., D. af Grosserer Anton B. (f. 1878) og Anne Kathrine Hagensen (f. 1883).

Fra den gamle kalundborgske Boghandlerslægt, af hvilken E. er udgaaet, tog han kunstneriske, historiske og litterære Interesser i Arv. Tidligt vaktes hans Sans for god gammel Bygningskunst. Disse Interesser næredes yderligere under Gymnasieaarene i Sorø. Efter Artium 1920 valgte E. Kunsthistorien som Fag og kom snart — under Indflydelse af Francis Beckett (s. d.) —• ind paa Specialstudier i det 18. Aarhundredes danske Arkitektur. 1925 belønnedes han med Universitetets Guldmedaille for en Afhandling om Niels Eigtveds Liv og Virksomhed. E. har senere uddybet denne Undersøgelse, og en Monografi er under Udarbejdelse.

Allerede i Studietiden satte Arbejdet med den danske Arkitektur Frugt i en Række Afhandlinger om Jardin (i Kunstbladet 1927 og Arkitekten, XXX, 1928), Philip de Lange (i Hist. Medd. om Kbh., 2. Rk., III, 1927—28, S. 375—403, senere ogsaa i Architekten, XXXII, 1930 og i Bogform, 1930), Thurah (i Architekten, XXX, 1928), »Slotte og Herregaarde i Barok og Rokoko« (1928), efterfulgt af »Palæer og Patricierhuse fra Rokokotiden« (1930), begge i Serien »Kunst i Danmark«, grundlagt 1928 af E. Samtidig dyrkede E. sit egentlige Eksamensspeciale, fransk Kunst i det 18. Aarhundrede, navnlig under et Ophold i Paris Sept.—Dec. 1922, og studerede 1926 som Ny Carlsbergfondets Stipendiat ved Det svenske arkæologiske Institut i Rom et andet Yndlingsemne, Barokarkitektur. 1921 havde han gæstet Venezia, Rom og Napoli og 1925 Skotland, England og Paris. I øvrigt formede hans Karriere sig saaledes: 1929 Magisterkonferens i Kunsthistorie, 1930—32 Assistent ved Det Nationalhistoriske Museum paa Fr.borg, 1932 ordinær Docent i Kunsthistorie ved Kbh.s Universitet, 1933 Dr. phil. paa en Afhandling om Holmens Bygningshistorie 1680—1770 (1932), Professor ord. 1939; nye Studierejser 1932 til Holland og

Belgien, 1933 til Berlin og 1935 til Italien og Østrig med maanedlange Ophold i Milano, Turin, Genova, Firenze og Wien, 1937 i Schweiz. Som Julius Langes og Francis Becketts Efterfølger i den kunsthistoriske Lærestol har E. oplevet en overordentlig Tilgang til Studiet; 1935 oprettede han Universitetets kunsthistoriske Laboratorium og indførte Laboratorieundervisning i Faget.

E. er først og fremmest Forsker. Siden sin Debut som kunsthistorisk Forfatter 1927 har han skrevet mere end 70 større og mindre Afhandlinger og Bøger, hvis Emner hovedsagelig er hentet fra dansk Kunsthistorie. Kun Nutidens Billedkunst har endnu ikke fristet ham til Studium.

Kernen i hans omfangsrige Forfatterskab udgør hans arkitekturhistoriske Arbejder. Foruden de allerede nævnte maa fremhæves grundlæggende Undersøgelser som »Documents inédits concernant les projets par A.-J. Gabriel et N. H. Jardin pour l'église Frédéric å Copenhague« (1931), »Holbergtidens København i Billeder fra Samtiden« (s. m. Victor Hermansen 1932), »Ledreborg« (Kunstmuseets Aarsskrift 1934), Afhandlinger om Eigtveds italienske Rejse, Christiansborgs Slotskirkes Bygningshistorie og Thurahs Projekter til Frederikskirken (i Artes, V, VI, VII, 1937, 38, 39), Bogen »Klassicisme i Fyen« (1939), »Elias David Haussers Christiansborg og Wienerbarokken« (Aarb. for nordisk Oldkyndighed 1941), »Den romantiske Have« (1942), hvor den havearkitektoniske Udviklingshistorie er set i Lyset af litterære Vidnesbyrd fra Samtiden, »Jardin i Rom« (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning Nr. 193, 1943), som ved de nye Synspunkter, der her er anlagt paa Overgangen fra Barok til Klassicisme, ganske ændrer den Opfattelse, der hidtil har været gældende.

E.s Kærlighed til dansk Arkitektur har tillige givet sig Udslag i enkelte Arbejder, der ved deres knappe Tekst og store Illustrationsmateriale tilsigter at popularisere Kendskabet til ældre dansk Bygningskunst, saaledes »Danske Herregaarde« (1942) og »Danske Borgerhuse« (1943), der hver for sig giver den første samlede Fremstilling af Emnet, og hvis korte Tekst rummer Kvintessensen af en stor Viden paa disse Felter. Frem for alt har han interesseret sig for det gamle Kbh.; derom handler hans nyeste Bog »Det klassiske København« (1944). For Fredningen af saavel Enkeltmonumenter som hele Gadebilleder har han kæmpet gennem en kraftig Agitation i Dagspressen. Han gav saaledes Stødet til Fredningen af Kronprinsessegade.

Dansk Malerkunst har E. behandlet i større og mindre Artikler i videnskabelige Publikationer, saaledes om Kunstnerslægten Thrane

(Tilskueren 1934, II), om Tocqué (Kunstmuseets Aarsskrift 1935 og 1944), om Bendix le Coffre (ssts. 1936), Senbarok og Rokoko (i »Danmarks Malerkunst«, red. af Erik Zahle, 1937), om Horner (i Kunstmuseets Aarsskrift 1937 og 1942), om Mandelberg (i Nordisk tidskrift 1938) og om Jens Juels Gennembrud (i Festskrift til Hugo Mathiessen, 1941) samt i Monografien »Rokokoens Portrætmaleri i Danmark« (1935) (i Serien Kunst i Danmark). Med et lille Skrift om Thorvaldsen (1944) og nogle Smaaartikler i forskellige Tidsskrifter har E. ogsaa ydet Skulptur historien sin Tribut.

En særlig Tiltrækning har Kunsthistoriens Grænseegne øvet paa E. Teaterhistorien har han beriget med betydningsfulde Bidrag, saaledes med den paa nye Fund og omfattende Arkivstudier hvilende Afhandling om Bergs Hus i Læderstræde (en Tid Holbergscene, »Kulturminder«, 1940—41) og »Operahus og Casino«, Studier i det italienske Logetheater 1670—1830 (Universitetets Progr. Sept. 1942), hvor dette Emne for første Gang er behandlet ud fra et publikumspsykologisk Synspunkt. Blandt hans smaa historiske Studier kan fremhæves den om Rantzau-Aschebergs Flugt fra Kbh. 1756 (i Tilskueren 1938, I).

Karakteristisk for E. er hans usædvanlige Sporsans. Hans Undersøgelser er næsten altid af primær Karakter, og paa flere Omraader har han virket fornyende, først og fremmest inden for dansk Arkitekturhistorie. — R. 1942. — Tegning af Bo Beskow 1926.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1933, S. 112. *Else KaiSass.*

Engelbreth-Holm, Julius, f. 1904, Patolog. F. 22. Jan. 1904 i Kbh. Forældre: Læge Vilhelm E.-H. (f. 1867) og Karen Johanne Marie Gether (f. 1881). Gift 23. Sept. 1932 i Kbh. med Anita Fanny Adela Tillisch, f. 20. Febr. 1908 i Næstved, D. af Amtsfuldmægtig, senere Landsretssagfører og Politifuldmægtig Poul Christian T. (f. 1877) °g Johanne Louise Rottbøll Koefoed (f. 1877).

E.-H. blev Student 1922 fra Metropolitanskolen og medicinsk Kandidat 1929. Allerede som Student viste han videnskabelig Interesse og var frivillig Assistent ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut 1928, og kort efter Eksamen blev han Assistent ved Universitetets Institut for almindelig Patologi. Fraset sin Turnustjeneste 1932—33 har han stadig været knyttet til videnskabelige Institutioner. 1933 blev han Dr. med. paa Afhandlingen »Experimentelle Studier over den overførbare Hønseleukose«, var derefter videnskabelig Assistent ved Finseninstituttet 1933—35, Assistent ved Kommunehospitalets patologiske Institut 1935—37,

ved Bispebjerg Hospitals patologiske Institut 1937—38, Prosektor ved Finseninstituttet og Radiumstationen samt Leder af den danske Kræftkomités Laboratorium for Kræftforskning 1938—41. Sidstnævnte Aar udnævntes han til Professor i patologisk Anatomi ved Kbh.s Universitet samt Prosektor ved Rigshospitalet og Bestyrer af Universitetets patologisk-anatomiske Institut. S. A. blev han tilforordnet Retslægeraadet som sagkyndig i patologisk Anatomi. Han er Medlem af den danske Kræftkomité fra 1938 samt af Pathol. Soc. of Great Britain and Ireland. Han var Sekretær i Dansk Pathologforening 1937—41 og Generalsekretær ved Nordisk Patologkongres 1938. Han var Medlem af Bestyrelsen for Kbh.s medicinske Selskab 1933—39, for Dansk medicinsk Selskab 1938—41 og er Formand for Cancerregistrets Arbejdsudvalg under Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse fra 1942. 1942 holdt han Gæsteforelæsninger paa Karolinska Institutet i Stockholm.

Foruden sin ovennævnte Doktordisputats har E.-H. udgivet endnu et stort Værk, »Spontaneous and experimental leukæmia in animals« (1942), og desuden en Mængde mindre Arbejder, heraf fire 1944.

Hans videnskabelige Produktion falder i to Hovedgrupper, den første fra Tiden 1930—36, da Arbejdet koncentreredes om Hønseleucæmi og dennes Forhold til transplantable virusbetingede Sarcomer hos Høns. I talrige Arbejder — ofte skrevet sammen med andre — blev det paavist, at Hønseleucæmierne maa opfattes som Svulster, at de er intimt forbundet med andre Svulster hos Høns, samt at de formentlig maa opfattes som analoge med Leucæmier hos Pattedyr. Den anden Gruppe af Arbejder omhandler Museleucæmier, som hurtig førte E.-H. ind paa det Emne, der i de sidste Aar har været det centrale i Arbejdet, Paavisningen af, at ondartede Svulster kan fremskyndes i deres Udvikling, ligesom Antallet af dem kan forøges ved en Paavirkning af Organismen,, som ikke behøver at ramme det svulstbærende Væv direkte. Undersøgelserne drejer sig videre om denne Accelerationsproces' Natur. E.-H.s Studier har allerede bragt betydningsfulde Resultater. — Maleri af Carla Colsmann Mohr. Tegninger af Otto Christensen.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1933, S. 130. *Axel Borgbjærg-*

Erichsen, Wolja Christian, f. 1890, Orientalist. F. 21. Nov. 1890 i Kbh. (Garn.). Forældre: Dampskibsfører Erich Anthon Jørgen Christian E. og Alfriede Eugenie Olsen-Andersen. Gift 28. Maj 1938 i Berlin (Wannsee) med Hildegard Schone, f. 24.

Dec. 1912, D af Reichsbahnrat Rudolph S. (1884—1934) og Lilly Mellmann (1887—1921).

E. blev Student 1911, privat dimitteret, gjorde 1913—24 Bibliotekstjeneste i Kbh.s og Gentoftes Kommunebiblioteker, blev mag. art. 1923 (orientalske Sprog) og 1925 ansat i Berlin under det preussiske Videnskabernes Akademi som Medarbejder ved Udgivelsen af den ægyptiske Ordbog, fra 1930 som Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Medarbejder ved samme. 1936 blev han Medudgiver af Værkets »Belegbånde«. 1939 modtog han det preussiske Akademis Leibnizmedaille og blev 1943 Dr. phil. habil, ved Berlins Universitet. E. har ved Siden af de leksikalske Arbejder for den ægyptiske Ordbog navnlig paa det demotiske Omraade inden for Ægyptologien ved Udarbejdelse af Lærebøger og ved Udgivelse af vigtige Tekster paa kultur- og retshistorisk Omraade i ikke ringe Grad bidraget til disse Studiers tiltagende Vækst og Betydning i de senere Aar. Han er i Besiddelse af en sjælden, for ikke at sige enestaaende Evne til Læsning af demotiske Haandskrifter og har derigennem aabnet meget nyt Land for Dyrkere af det ovennævnte Studium. Han har selv en udvalgt videnskabelig Produktion bag sig, af hvilken særlig skal fremhæves »Demotische Lesestucke (Literarische Texte)« I—**III** (1937), »Demotische Lesestucke (Urkunden der Ptolemåerzeit)« I—II (1939—40), »Ein demotischer Ehevertrag aus Elephantine« (1939), »Demotische Orakelfragen« (1942), »Faijumische Fragmente der Reden des Agathronicos von Tharsos« (1932), »Papyrus Harris (Hieroglyphische Transkription)« (1933) samt en lang Række Afhandlinger **i** Tidsskrifter. *Erik Lundsgaard.*

Eskildsen, Claus Hansen, f. 1881, nordslesvigsk Seminarielærer og Forfatter. F. 12. Jan. 1881 i Felstedskov ved Aabenraa. Forældre: Gaardejer Hans Peter E. (1839—9^2) °*S* Sille Marie Festersen (1846—1934). Gift 26. April 1903 i Sæd med Caroline Adolphine Johanne Lorenzen, f. 8. Sept. 1885 i Sæd ved Tønder, D. af Gaardejer Carl L. (1842—1926) og Anne Marie Muller (1844—1923).

E. voksede op **i** et dansksindet Hjem. Da det var hans Lyst at blive Lærer, tog han 1898 paa Seminariet i Eckernførde, hvorfra han tog Afgangseksamen 1901; senere har han taget Mellemskolelærer- og Rektoreksamen samt faaet Gymnastiklæreruddannelse i Berlin (1907—08). Det var omkring Aarhundredskiftet ikke saa almindeligt som før, at danske Sønderjyder tog tysk Læreruddannelse for at faa en Gerning ved deres Hjemstavns

Skolevæsen, men det skete dog fortsat. Der stilledes imidlertid nationalt saadanne Fordringer til Skolen, at Spændingen næsten blev uudholdelig for dem, der med anden national Indstilling prøvede at gøre dens Gerning. For E., der 1902 var blevet Lærer i Sæd i Udbjerg Sogn, 1905 Præparandlærer i Tønder og 1909 Seminarielærer sst., førte denne Spænding til et Brud med det danske og en politisk Tilslutning til det tyske —- han har selv senere talt om disse Aars »Smertensvej«. Efter Deltagelse i Verdenskrigen — som han har skildret i Bogen »Østfront—Vestfront« (1929) — førte Afstemningstidens Brydninger ham til klart at tage sit Standpunkt paa dansk Side, han afslog et Tilbud om en ærefuld og vellønnet Stilling i Berlin og fik nogen Tid efter Ansættelse ved det danske Seminarium i Tønder, i hvilken Stilling han har virket siden. Evne til Klarhed og Systematisering præger hans Undervisning. Særlig Fortjeneste har han indlagt sig ved sin Hjemstavnsundervisning og ved Arbejdet med Sønderjyllands Historie med de Elever, der har dette Emne til Speciallæsning, idet han her har kunnet udnytte sit omfattende Lokalkendskab til hele Grænselandet. Han er ogsaa en fremragende Smaabørnelærer, og han har til denne Undervisning skrevet sin »Ole Bole. ABC«, der siden 1927 har oplevet femten Oplag paa i alt ca. 300 000 Eksemplarer, samt en højt værdsat Vejledning for Lærere: »Det første Skoleaar« (1927). — Da den nationale Kamp i 1930'erne fik nyt Indhold gennem Teorierne om Jord og Blod, tog E. Diskussionen op i sin »Dansk Grænselære« (1936) og viste, hvorledes de nye Synspunkter maatte føre til Erkendelse af Slesvigs danske Præg omtrent helt ned til Ejdergrænsen. Bogen udæskede paa flere Punkter til Kritik og affødte talrige Modindlæg fra tysk Side. Paa Linie med Grænselæren ligger hans 1942 udgivne Bog »Den sønderjyske Befolknings Slægtsforbindelser«. Hans Indsigt i sønderjyske Forhold i Forbindelse med hans fængslende Fremstillingsform har i det sidste Tiaar gjort ham til en af Landets hyppigst anvendte Foredragsholdere ved Møder og Kursus. I det historiske Arbejde har han tillige taget Del, dels som Bestyrelsesmedlem i Historisk Samfund for Sønderjylland, dels som Medudgiver af »Sønderjysk Maanedsskrift«. I sin Bys Forvaltning har han haft en fremskudt Plads igennem Aar, først som Byraadsmedlem 1909—19, senere 1924—34 som Medlem af Ligningskommissionen, fra 1928 som dennes Formand; fra 1938 er han Overligningskommissær for Tønder Købstad. I det nationalpolitiske Arbejde deltager han som Formand for Tønder Bys Danske Samfund. — R. 1938.

Grænsevagten, XIX, 1937, S. 311 ff. *Hans Lund.*

Evensen, Andreas Christian, 1874—1917, færøsk Præst og Forfatter. F. 6. Dec. 1874 paa Vi5arei5i, Færøerne, d. 21. Okt. 1917 i Kbh., begr. sst. (Vestre). Forældre: Sognepræst, sidst i Bregninge-Bjergsted, senere Provst Jens Christian E. (1840—1904) og Anna Maria Nicoline Lutzen (1841—1927). Gift 1° 1902 i Bregninge, Skippinge Herred, med Cornelia Engelsted, f. 5. Juni 1873 i Lindelse, d. 8. Marts 1905 i Kbh., D. af Forpagter, senere Sodavandsfabrikant Niels Georg E. (1829—97) og Theodora (Thora) Amalie (Lerche) Jørgensen (1843—[1]9[2]3)- [2°] 21. Nov. 1906 i Kirkjubø med Christine Sophie Joensen, f. 17. Dec. 1885 paa Skarvanes, D. af Odelsejer Joen J. og Anna Christina Joensen.

E. blev Student 1894 fra Sorø, tog teologisk Embedseksamen 1901 og blev n. A. Sognepræst paa Sandø, hvor han virkede til sin Død. Han udnævntes til Provst over Færøerne 1917.

E., der skulde blive en af den færøske Sprogbevægelses betydeligste Skikkelser, havde allerede som Barn faaet sin Interesse for Modersmaalet vakt. Det skyldtes dels den fra Slutningen af 8o'erne stammende nationale Bevægelse paa Færøerne, organiseret i Foreningen Føringafelag, der fra 1890 udsendte det første paa Færøsk skrevne Blad »FøringatfSindi«, dels Læsning af Hammershaimbs Færøsk Anthologi, der ogsaa begyndte at udkomme i 8o'erne. I Sorøtiden sad E. med sine Ordbogssedler — han var begyndt at optegne sprogligt Materiale i Thorshavn — og fulgte ellers med den største Interesse de Brydninger, der fandtes inden for Sprogbevægelsen. Han var en svoren Tilhænger af Hammershaimbs stærkt arkaiserende Retskrivning og blev i sine Studenteraar en af Hovedmændene i Kampen mod Jakob Jakobsens fonetiske Retskrivning. Paa dette Punkt sejrede han og hans Parti saa grundigt, at selv et Kompromisforslag (fra 1895), der kun paa uvæsentlige Punkter afveg fra Hammershaimbs, helt blev slaaet af Marken. Efter denne Retskrivningsstrid, som ikke alene satte Lidenskaber, men heldigvis ogsaa Tanker i Bevægelse hos Deltagerne, modnedes E. til sit positive Virke for det færøske Sprog. 1899 fik han udgivet en fortrinlig moderne lyrisk Antologi, der beviste, at den nationale Bevægelse allerede havde evnet at fremkalde en værdifuld Digtning, og Jan.—Nov. 1902 kom det første færøske Tidsskrift (»Blireisingur«) med oplysende og litterært Indhold. Endelig begyndte han 1905 Udgivelsen af en færøsk Ordbog for Folket (»Føroysk or&abék«), der desværre standsede midt i Bogstavet F (sidste Hæfte 1909). Men gik det ikke som ventet med Tidsskriftet og Ordbogen, fik han til Gengæld Held med sig i Udgivelsen af færøske Læsebøger, et Værk, som var nødvendigt, for at Færøsk i det hele taget kunde

komme ind i Skolen. Fortrinlige er saavel hans Læsebøger for Folkeskolen (1906 og 1907) som den store Antologi (Lesibék), han 1911 udgav for Seminariet. Af hans øvrige Produktion kan nævnes en Samling Akter til Færøernes Historie i 16. Aarh. (1908—12) samt en Oversættelse af Johannesevangeliet (1908). Men ikke alene med sine egne Publikationer har E. gjort sig fortjent af færøsk Sprog og Litteratur, hans Iver og organisatoriske Evner satte sig ogsaa Spor i det af ham 1907 stiftede og ledede Litteraturselskab (Hitt føroyska bokmentafelagiS). Dette udgav i Løbet af nogle Aar en meget værdifuld Skriftrække (foruden nogle af E.s egne Bøger bl. a. Værker som en Botanik, en Grammatik, en Roman og en Novellesamling). — Levende interesseret i alt, hvad der angik det færøske Samfund, var E. aktiv paa mange Omraader, bl. a. som Politiker. Han var Medlem af Lagtinget fra 1908 (Selvstyremand). Desuden kan nævnes hans Andel i Oprettelsen og Ledelsen af det færøske Museum. — De allersidste Aar af E.s Liv var lidet lykkelige; han plagedes af Sygdom og kom til at staa i Opposition til sine tidligere politiske Venner og Medkæmpere i Sprogkampen. Altid vil han dog blive mindet som en Hovedskikkelse i Kampen for det færøske Sprog og derved for færøsk Kultur.

Danmark, ig42,Nr. 21. Chr. Matras: Føroysk bokmentasøga, 1935. Soraner-Bladet, II, 19.6-17, Nr. 10.

Fabricius, Jørgen Otto, f. 1887, Forstmand. F. 15. Sept. 1887 i Magleby, Langeland. Forældre: Forpagter Oscar Emil F. (1849—1940) og Kirstine Nielsen (1858—1933). Gift 16. Okt. 1920 i Tranekær med Komtesse Ida Augusta Schulin, f. 9. Nov. 1883 paa Hostrup (gift i° 1913 med Forstinspektør paa Bregentved Søren Marinus Storm, 1887—1918), D. af Grev Carl Frederik Sigismund Louis S. (1855—1904) og Anna Cecilie Adelheid Hastrup (1860—1919).

F. blev Forstkandidat 1909, hvorefter han aftjente sin Værnepligt med Afgang som Sekondløjtnant. 1911 fik han Ansættelse som Assistent ved Statsskovvæsenet, fra 1919 var han konstitueret og fra 1920 ansat som Skovrider for Tisvilde-Frederiksværk Skovdistrikt. 1934 blev han forflyttet til Fr.borg Statsskovdistrikt, idet han samtidig udnævntes til kgl. Jægermester. 1939 søgte han Afsked fra Statstjenesten for at overtage Stillingen som Overførster ved Vallø adelige Stift. — F. har med utrættelig Iver og stor Arbejdskraft deltaget i dansk Skovbrugs Forenings- og Organisationsliv. 1915—18 var han Formand for Forstlig Diskussionsforening (senere Danske Forstkandidaters Forening). Fra 1915 er han Medlem af Redaktionsudvalget for »Dansk Skovforenings Tidsskrift«, fra 1929 dets Formand og fra s. A. Medlem af Foreningens Repræsentantskab, senere af dens Bestyrelse. 1917—39 var han Medlem af den forstlige Forsøgskommission og 1933—39 dens Formand. F. har interesseret sig særligt for Skovbrugsundervisningen i Danmark. Han har ved Foreningsforedrag og som et flittigt Kommissionsmedlem bidraget til Udformningen af Skovbrugsstudiet ved Landbohøjskolen, og han har i særlig Grad som Formand for Kommissionen for Skovfogedelevers Uddannelse 1921—39 virket til en Forbedring af Skovfogeduddannelsen, som det bl. a. skete ved Lovene af 18. Marts 1925 og 21. Febr. 1933. Som Forfatter til en Række videnskabelige Afhandlinger, blandt hvilke særlig kan anføres: »Rødgran paa Fyn« (Dansk Skovforenings Tidsskrift, IV, 1919), »Douglas- og Sitkagran« (sst., XI, 1926) og »Gran-Selvsaaninger i Tisvilde Hegn« (sst., XIII, 1928), har han ydet

værdifulde Bidrag til den forstlige Litteratur. Han har ogsaa været en flittig Bidragyder til Leksika og Haandbøger. Han har desuden interesseret sig stærkt for Naturfredning og Jagt og har fra 1931 været et virksomt Medlem af Naturfredningsraadet og fra dets Oprettelse 1939 Formand for Reservatraadet. Allerede forud for sin Indtræden i Naturfredningsraadet udfoldede han et betydeligt Initiativ, som førte til Fredningerne ved Hirsholmene, Stavnsfjord og Tipperne, og inden for Reservatraadet har han særlig virket for Oprettelsen af Reservatet ved Hanstholm. — Hofjægermester 1934. — R. 1935. DM. 1940. — Pastel af M. Maksolly 1940.

A. Howard Grøn.

Fabritius (i Kirkebogen fejlagtigt Fabricius), **Albert,** f. 1905, Genealog og Historiker. F. 17. Maj 1905 paa Frbg. Forældre: Fabrikant Albert Henrik Breckwoldt Formann (1851—1911) og Olga Juliane Hansine Fabritius (f. 1879, gift 1903 med Typograf Victor Alfred Hansen, f. 1875, Navneforandring til Kongslev 1903; Ægteskabet opløst, han gift *2°* 1908 med Nielsine Kristine Nielsen, f. 1884). Gift 24. Juni 1944 paa Frbg. (Marcus) med Translatrice Karen Haarløv, f. 14. Juni 1908 i Kbh., D. af Fuldmægtig, senere Trafikbestyrer Rudolph Rothe H. (f. 1878) og Harriet Linde (f. 1885).

Efter Realeksamen 1922 var F. indtil 1928 ansat paa Vekselleererkontor. 1927 tog han Købmandsskolens Afgangseksamen i Fransk og blev Student 1931, privat dimitteret, hvorefter han tog Magisterkonferens i Historie 1939. S. A. blev han Aspirant ved Det kgl. Bibliotek og ansattes 1941 som Bibliotekar II. Allerede fra 1927 havde han drevet selvstændig genealogisk Virksomhed og har nu en omfattende Produktion bag sig. Af hans Arbejder kan nævnes »Familien Wellmanns Stamtavle og tre Sødskende Wellmanns Ahnetavle« (1927), »Slægten Schwensen fra Aabenraa« (1934), »Baron Charles Joseph Selbys Descendens« (sammen med H. Berner Schilden Holsten, 1935), »H. M. Kong Christian X. og hans Slægtninge« (1937), den første Konsangvinitetstavle i den danske Litteratur, »Lehnsbaron Hans Berner Schilden Holstens Slægtebog« (sammen med H. Berner Schilden Holsten, 1940 ff.), »Haandbog i Slægtsforskning« (sammen med Harald Hatt, 1943) og »Det kongelige Biblioteks Embedsmænd og Funktionærer 1653—1943« (s. A.). Fra 1939 er han Medlem af Bestyrelsen for Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie og fra 1940 Redaktør af Præsenslisterne i »Danmarks Adels Aarbog«, til hvilken han ogsaa har udarbejdet flere Stamtavler. Han har skrevet adskillige Afhandlinger i »Personalhistorisk Tidsskrift« o. a. St., hvor han bl. a. har givet bemærkelsesværdige Udtryk for sin Interesse for den rent

teoretiske Genealogi; han arbejder paa dette Omraade for en fast Terminologi og en logisk Opstillingsmaade. Hans Artikel i »Historisk Tidsskrift«, 10. Rk., V, 1939—41 om danske Vaabenbrevslægter er et Paradigma paa Undersøgelser, han er beskæftiget med over hele den danske Adel siden 1536. I »Dansk biografisk Leksikon« har han skrevet over 600 Slægtartikler.

F. B. og L. P. Fabricius: Danske Slægter Fabricius, VI, 1929, S. 27.

Povl Engelstoft.

Fahlberg, Carl, se Hansen, Carl (IX, S. 128).

Falk Hansen, se Hansen (XXVII, S. 246).

Feilberg, Carl Gunnar, f. 1894, Geograf og Etnograf. F. 22. Okt. 1894 i Kbh. Forældre: Skolebestyrer Henning Frederik F. (1865—1940) og Anny Caroline Lovise Kathrine Olsen (1867—1934). Gift 5. Aug. 1924 i Lyderslev med Martha Hoff Siegumfeldt, f. 24. Nov. 1898 i Sønder Omme, D. af Sognepræst Peter Christian Georg la Cour S. (1865—1933) og Inge Katrine Hoff (f. 1874).

F. voksede op i et Hjem med nær Tilknytning baade til kulturhistorisk Forskning og til Folkehøjskolen (Farfaderen var den kendte Folkemindeforsker H. F. F.), hvad der bl. a. gav sig Udslag i, at han efter at være blevet Student fra Østersøgades Gymnasium 1912, s. A. som han tog teologisk Embedseksamen (1920), besvarede og belønnedes med Accessit for Universitetets historiske Prisopgave »En Fremstilling af Hovedtrækkene i den danske Gaardmandsstands og Husmandsstands materielle og aandelige Vilkaar og Udvikling i Tiden omtrent fra 1814 til Begyndelsen af Aaret 1938«. Samtidigt droges han stærkt mod Geografien og studerede en kort Tid dette Fag dels i Kbh. under H. P. Steensby, dels ved Sorbonnen. Han virkede nu som Højskolelærer ved Askov (1920—21) og Grundtvigs Højskole i Lyngby (1922—28), men afbrød den pædagogiske Løbebane for 1933 at tage Magisterkonferens i Geografi. 1935 foretog han en Rejse til Iran, hvor han især studerede Lur-Stammerne i Zagros Bjergene. N. A. blev han ansat som Inspektør ved Nationalmuseets etnografiske Samling. Han har bl. a. offentliggjort nogle mindre Afhandlinger om Ploven og om afrikanske Agerbrugsredskaber (Geografisk Tidsskrift 1931 og 1934) og forsvarede 1944 et større Arbejde om Nomadeteltets Historie (»La tente noire«, Nationalmuseets Skrifter, etnografisk Række, II) for den filosofiske Doktorgrad.

Kaj Birket-Smith.

Felumb, Svend Christian, f. 1898, Oboist, Dirigent. F. 25. Dec. 1898 i Kbh. Forældre: Pianofabrikant Jens Emil F. (1842—1920) og Sophie Charlotte Amalie Bense (1863—-1923). Gift 28. Sept. 1923 i Brooklyn med Vera Marguerithe Rosa Dahl, f. 18. Dec. 1901 i Kbh., D. af Vekselleder Eli August D. (1878—-1939) og Marie Emilie Andersen (f. 1877).

Allerede som Skoledreng var F. levende musikalsk interesseret, og i sin Gymnasietid var han Organistvikar ved forskellige københavnske Kirker. Efter 1917 at have taget Studentereksamen fra Schneekloths Skole (Filosofikum n. A.) kastede han sig for Alvor over Musikstudierne. I Paris udviklede han sig under Louis Bleuzet til en fremragende Oboblæser, og hos Paul Vidal udvidede han sine musikalske Kundskaber. 1919—24 var F. Medlem af Kbh.s filharmoniske Orkester (Palæ-Orkestret og Tivolis Koncertsals Orkester), og 1924 fik han Ansættelse i Det kgl. Kapel, hvis Solo-Oboist han siden har været. Takket være sin Tones bøjelige Skønhed og sjældne Fylde og sin hele Musikalitet er F. en Oboist, der staar overordentlig højt, selv maalt med international Maalestok. F. har ogsaa følt Trang til at lægge sig efter Kapelmestergerningen, og selv om hans Evner paa dette Felt viste sig at være mindre overbevisende, har han som Dirigent i Tivolis Koncertsal fra 1932 og især ved Tivolis Symfonikoncerter energisk arbejdet sig frem til at blive en Orkesterleder, om hvem der paa Grund af hans musikalske Ærgerrighed staar betydelig Sympati. Fra sin Ungdom har F. været interesseret i mellemfolkelig Musikudveksling. 1921 stiftede han Foreningen Ny Musik og blev gennem denne en af Foregangsmændene i 1920'ernes vellykkede Bestræbelser for at etablere en frugtbringende Forbindelse med det øvrige Europas Komponister og Musikere af den yngste Generation. Som Lærer (fra 1932 ved Det kgl. Musikkonservatorium) har F. paa værdifuld Maade overført sin instrumentale Kunnen til de betydeligste blandt vore yngre Oboister.

Slægtstavlesamlingen, 1931, S. 49. *Nils Schiørring.*

Fischer, Egil, f. 1878, Byplanarkitekt. F. 21. Okt. 1878 i Kbh. (Trin.). Forældre: Kunstmaler Hans Christian F. (s. d.) og Hustru. Gift i° 21. Maj 1904 i Kristiania (Gamle Åker) med Magnella Kirstine Djørup Arentz, f. 30. Dec. 1874 i Tromsø, D. af Læge, senere Distriktslæge Fredrik Christian Holberg A. (1844—1914) og Johanne Emilie Djørup (1843—r9°7)- Ægteskabet opløst. *2°* 12. Juni 1943 i Svendborg (b. v.) med Olga Hersom, f. 6. Juni 1920

i Svendborg, D. af Snedker Axel H. (f. 1885) °S Anne Cathrine Saigh (f. 1888).

F. blev Murersvend 1896 og tog Afgangseksamen fra Teknisk Selskabs Skole 1897. Han tegnede 1897—1904 hos Martin Nyrop og Martin Borch. 1912 modtog han det Stoltenbergske Legat, og 1922 blev han Medlem af Akademisk Arkitektforening. Til sit Speciale valgte F. som ung Boligbyggeri og Byplanlægning, det sidste et næsten udyrket Fag her hjemme. Fra Boligbyggeriets Omraade kan nævnes hans Forslag ved Islands Brygge-Konkurrencen 1907 om halvaaben Bebyggelse med Gaardarealet som Have ud mod Gaden, endvidere Holbæk Kaserneanlæg (1913, s. m. Olaf Petri), Direktør Gunnar Sadolins Museum i Dragør (1933—34, s. m. Bygningsinspektør Chr. Christiansen) samt et halvt Hundrede mindre Privatbygninger, deriblandt de saakaldte Udstillingsvillaer i Aarhus (1909) og hans egen Gaard paa Mols, kaldet »Borgen« (paabegyndt omkr. 1937). Byplanlægning blev dog snart F.s førende Interesse. Fra dette Omraade kan nævnes Projektet »Millionbyen 1950« til Konkurrencen om en Bebyggelsesplan for Kbh. 1909, hvori bl. a. for første Gang foresloges en Østhavn (paa det Sted, hvor den senere af Havnebygmesteren er planlagt), det med første Præmie belønnede Projekt fra Konkurrencen om Banegaardsterrænets Bebyggelse 1910, s. m. Arkitekt Holger Rasmussen og Afdelingsingeniør O. K. Nobel, endvidere Bebyggelsesplan for Femmøller Strand paa Mols (paabegyndt 1923, fuldendt 1935—38), Forslag til Bebyggelsesplan for de centrale ældre Dele af Aarhus (belønnet med Eckersbergmedaillen 1939 og publiceret s. A.), Byplaner for Svendborg og Æbeltoft (begge 1941) samt Forslag til Horsens' Byplan (1942, s. m. O. Gjerløv-Knudsen). Desuden har F. i talrige Artikler i Tidsskrifter og Presse talt Byplanbevægelsens Sag. Nær beslægtet med hans Arbejde paa dette Omraade er hans Indsats paa Byggelovgivningens, bl. a. som Medlem af Arbejdsudvalget i Den tekniske Kommission 1911 og som Formand for Akademisk Arkitektforenings Byggelovsudvalg 1929—31; han har haft en væsentlig Indflydelse paa Kbh.s nye Byggelov af 1939 og har ogsaa efter dennes Fremkomst fortsat Arbejdet med Problemerne (se hans Publikation »Byggelovgivningen, Uddrag af Akademisk Arkitektforenings Forslag til en Lands-Byggelov, sammenholdt med den nye Byggelov for Kbh.«, !939)- Udgangspunktet for F.s utrættelige Arbejde med Byplanlægning og Byggelovgivning bunder i en idealistisk Begejstring for hans Fag og en stærk Hjemfølelse, navnlig over for hans Fødeby Kbh., baade dens Muligheder som Storby og dens historiske Vær-

dier, ikke uden Forbindelse med et romantisk Træk i hans Karakter, der til Tider ogsaa kan præge hans Ideer. Hans Synspunkter og konkrete Forslag har i ikke faa Henseender været forud for deres Tid. 1941 modtog han Æresmedaillen i Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse. F. har tillige dyrket Malerkunst og gentagne Gange udstillet paa Charlottenborg. — Pastel af Faderen 1884. Buste af Th. Sundberg 1884 og af Carla M. Christiansen 1943.

Architekten, Medd. fra Akad. Arkitektforen., IX, 1906—07, S. 217, 219 f., 225; XII, 1909—10, S. 389—93. 400—04; XIII, 1910—11, S. 146, 149—58, 161 f., 164—71, 417 f.; XXXVI, 1934, Ugehæfte, S. 149—52; XL, 1938, Ugehæfte, S. 193. Forskønnelsen, I, 1911, S. 85—95; XXIV, 1941, S. 18. Kjøbenhavn, som den er og som den burde være, udg. af Foren, til Hovedstadens Forskønnelse, 1914, S. 43—77. Politiken 5. og 6. Jan. 1931; 21. Okt. 1938. Medd. fra Foren, til gi. Bygningers Bevaring, 4. Række, II, 1941, S. 21—44.

Knud Millech.

Fischer, Otto Peter **Leck,** f. 1904, Forfatter. F. 26. Marts 1904 i Kbh. Forældre: Grosserer Otto Peter Leck F. (1873—1911) og Marie Jakobine Hansen (f. 1872). Gift 16. April 1930 i Gentofte (b. v.) med Isa Inger Nissen, f. 24. April 1903 i Fredericia, D. af Købmand Peter Hansen Rohde N. (1874—1941) og Ulrikka Regina Ocklind (1876—1942).

Faderens Død 1911 ændrede totalt Familiens Levevilkaar, og Moderen maatte med sine tre Børn flytte til Slagelse. Denne ydre Tilbagegang for Slægten satte Præg paa F.s Indstilling til Tilværelsen. Allerede i Barndommen blev Spiren lagt til den Skepsis og Desillusion, som senere er saa dominerende Træk i hans kunstneriske Fysiognomi. F. ernærede sig først som Kontorist paa »Sorø Amtstidende«, derefter som Bankassistent i Slagelse. 1928 rejste han til Kbh., hvor han gennem to Aar tjente sit Brød paa et Forlag. Siden 1930 har han levet af sin Pen.

F. er en af den moderne danske Litteraturs mest produktive Skribenter. Han er den typiske Repræsentant for 30'ernes Generation, der er præget af Tiden efter den første Verdenskrig. I hans Forfatterskab mærkes Mistilliden til alle menneskelige Værdier og Anskuelser. En ny Saglighed gør sig gældende som Kontrast til 20'ernes Nyromantik og Ekspressionisme. Det er overmaade typisk for F.s bevidste Reaktion, at hans Evner bedst kommer til deres Ret inden for den kollektive Roman-Genre, der ligeligt samler Interessen om en Gruppe Personer i Stedet for at koncentrere den om et enkelt Individ. Der er her Tale om en intelligent sociologisk Romankunst, der kraftigt understreger Milieuets altdominerende Betydning for det moderne Samfunds-

menneske. Gennem denne Tendens er F. en Fortsætter af den gamle Naturalisme, men i formel Henseende adskiller han sig stærkt fra denne. I Modsætning til Naturalisternes Ophobning af Detailler møder vi i F.s Bøger en bemærkelsesværdig Sans for Koncentrationens Kunst. Han fortaber sig aldrig i store deskriptive Partier, men viser altid sine Personer i levende Situationer og karakteristiske Samtaler. Det er ikke mindst den sikre Replikkunst, der gør hans Romaner saa illuderende. F.s Fortælleteknik er med Rette anerkendt. Som faa af sin Generation har han Evnen til at stemme et omfattende Stof sammen til en virkningsfuld Helhed. De enkelte Kapitler slutter sig følgerigtigt til hinanden. Alle F.s Romaner er gennemkomponerede. Til denne koldblodige Teknik slutter sig en sikker, kølig Stil, der bringer den journalistiske Reportage i Erindring.

I sit Emnevalg kredser F. altid om den prosaiske Hverdag og dens Problemer. Han er i Besiddelse af en betydelig Indlevelsesevne og formaar at føle sig ind i de forskelligste Samfundslag. Det er dog navnlig det moderne Bymenneske, der er hans Speciale. Baade Provinsbyen og Storbyen har i ham fundet en fortrolig Skildrer. F. er selv det typiske Bymenneske. Det er ikke tilfældigt, at Naturbeskrivelser savnes i hans Produktion. Af Livsanskuelse er han Pessimist. Han tegner med stor Styrke det enkelte Menneske, der er fanget i Samfundsmekanismen, men han peger aldrig paa nogen positiv Løsning til at komme Miseren til Livs. Det er væsentligt et graat, trist Hverdagslys, der falder over F.s Bøger, Grundtonen er ikke fri for at falde i det monotone. F. har en Tendens til at forenkle alt paa Bekostning af det individuelle. Der kan være noget tørt og skematisk over hans Romaner, noget blodløst, en Mangel paa Fantasi og »Nerve«, der momentvis kan virke forstemmende. I sin Iver for at forklare alt undgaar F. ikke altid at operere vel konstruktivt med sine Personers Skæbner. Derimod kan man næppe bebrejde ham, at han mangler Følsomhed. Ligesom de moderne amerikanske Skribenter er han for blufærdig til at bruge store Ord og Fagter. Men bag hans haarde, blanke Form ligger Medfølelsen gemt med de Personer, der gaar til Grunde i Hverdagen. Som Romanforfatter hører F. til sin Generations betydeligste.

Af F.s omfattende Produktion kan nævnes Udviklingsromanen »Leif den lykkelige« (1928), de kollektive Romaner »Karrégade 23« (1930), »Kontormennesker« (1933), »Det maa gerne blive Mandag« (1934) og »Festen i Skelsted« (1936), den nationale Roman »Hvordan i Morgen« (1938) og Konkurrenceromanen

»En Kvinde paa Fyrre« (1940). I de sidste Aar har F. paabegyndt et større Romanværk, der skal tegne Udviklingen her hjemme fra Aarhundredskiftet til i Dag. Der er foreløbig udkommet tre Bind: »Kaptajnen« (1941), »Karriere« (1942) og »Sidste Sommer« (1943). Endelig maa fremhæves Novellesamlingen »Kongens Ansigt« (1943).

Ogsaa som Dramatiker har F. været virksom. Hans Sans for Replikken og den dramatiske Situation har gjort ham egnet til at skrive for Scenen. Som Teaterskribent tilhører han Naturalismen. Af hans Skuespil kan nævnes »Krøbling« (1930), »Før Syndfloden« (1934), »Barnet« (1936), »Det tomme Hus« (1936), »Fraskilt« (1938), »I Lyst og Nød« (1939).

F. fik H. C. Andersen-Mindemedaillen 1932, Emma Bærentzens Legat s. A., Carl Møllers Forfatterlegat 1935, Otto Benzons Forfatterlegat s. A. og det Anckerske Legat 1936. — Akvarel og Træsnit af Gitz Johansen 1929. Tegninger af Otto Christensen, Carl Jensen, Ivan Opffer og Johannes Nielsen.

Jul. Bomholt: Moderne Skribenter, 1933. Cai M. Woel: Tyvernes og Tredvernes Digtere, ,94,. Profiler, ,944. ' ^ *Kaas Johansen.*

Fleischer, Johan Seckman, 1702—89, Grønlandsfarer. F. 15. Sept. 1702 paa Dragsholm, d. 28. Febr. 1789 paa Gaarden Grovendal i Voss, begr. sst.. Forældre: Kaptajn Herman Reinhold F. (1656—1712, gift 2^0 med Nille Wenneche, 1682-—1770) og Magdale Anne Maria Seckman (d. 1706). Gift 9. Sept. 1735 i Bergen med Catharina Geelmuyden, f. 11. Juni 1705, d. 17. Aug. 1774, D. af Stadshauptmand, Kancelliraad Knud G. (1667—1749) og Anne Beate Storch (f. 1675).

F. blev efter sin Moders Død opdraget hos sin Fasters Mand, Sognepræst Glumsøe i Brønshøj, og optoges tolv Aar gammel paa Søkadetakademiet, men kom 1718 over i Landarmeen og deltog i Kampene i Norge. 1724 blev han Sekondløjtnant, men tog efter sine Slægtninges Ønske Afsked fra Militærvæsenet og begyndte at studere Jura. 1728 fik han Proviantforvalterposten i Grønland og var s. A. med til Oprettelsen af Kolonien Godthaab. Herfra foretog han flere Rejser rundt i Landet og deltog 1729 i Oprettelsen af Kolonien Nepisene i Holsteinsborgfjorden, hvor han anlagde en Have. Vinteren efter var han med til Hvalfangst. I Sommeren 1730 deltog han i et Togt »paa Handling med de Vilde« op i Diskobugten og meget længere nordpaa. — Da n. A. alle Betjentene i Grønland var kaldt hjem, blev F. 1733 Sorenskriver i Hardanger, Voss og Lysekloster. 1775 tog han sin Afsked. Tre af hans Sønne-

sønner fik Ansættelse i Grønland, en som Missionær og to som Købmænd, deriblandt Knud Rasmussens Oldefader. Der er stadig en F.sk Blandingsslægt i Nordgrønland. — Etatsraad 1777.

Etatsraad J. S. Fleischers Efterretninger om sine Forfædre og sig selv, 1788.

H. Ostermann.

Forchhammer, Olaf, f. 1881, Stadsingeniør, Byplantekniker. F. 27. Jan. 1881 paa Herlufsholm. Forældre: Rektor, Dr. phil. Johannes F. (s. d.) og Hustru. Gift i° 6. Marts 1906 i Kbh. (b. v.) med Karen Esther (Stampe) Bendix, f. 8. Febr. 1881 i Kbh. (Johs., døbt 12. Okt. 1898 i Slagelse), D. af Komponist, senere Professor Victor B. (s. d.) og Rigmor Stampe (s. d.). Ægteskabet opløst. 2° 11. Maj 1917 i Kbh. (b. v.) med Læge Ellen Marie Pouline Hallas, f. 14. Juni 1884 i Lunderød, D. af Læge Carl Vilhelm August H. (1855—87) og Marie Fedora Elisabeth Sønderup (1864—1901). Ægteskabet opløst. 3^0 13. Sept. 1941 i Kbh. (b. v.) med Grethe Høgstrøm, f. 22. Juli 1903 i Svendborg, D. af Lærer, senere Forstander for Det kgl. Døvstummeinstitut Niels Peder H. (f. 1875, gift 2° 1932 med Anna Christine Bertha Petra Skyum, f. 1893) og Anna Kirstine Højte (f. 1878).

F. blev Student 1899 fra Herlufsholm og 1906 cand. polyt. som Bygningsingeniør. Efter Eksamen var han i et Aars Tid ansat hos Baurat W. H. Lindley i Frankfurt a. M. Hjemkommen ansattes han 1907 ved Vej- og Kloakanlæggene i Kbh. Han arbejdede her bl. a. med Udarbejdelsen af det nye Afløbsregulativ og med Tilrettelæggelsen af Kontrol med Betonrør til Afløbsarbejder og den 1931—32 indførte Autorisationsordning for Installatører og Kloakmestre og udarbejdede til Brug for Undervisning til Autorisationsprøven: »Vejledning i Afløbsfaget« (1931, 2. Udg. 1935, 3. Udg. 1941). Ved Vej- og Kloakanlæggenes Sammenslutning med Stadsingeniørembedet i Kbh. 1925 overgik F. hertil og blev 1927 Afdelingsingeniør og Leder af Byplanafdelingen. Ved A. Bjerres Afgang blev han 1936 Stadsingeniør i Kbh.

1930 udgav F. »Er Tidspunktet inde for en Forbedring af vor Bygningslovgivning«, 1936 »Københavnsegnens Grønne Omraader«, en Betænkning, hvortil F. er Hovedforfatteren, og 1939 kom i »Ingeniørvidenskabelige Skrifter« (B. Nr. 20) det store Værk »Byplan«. Endvidere har Stadsingeniørens Direktorat under F.s Redaktion udsendt »Copenhagen, Development and Town Planning Conditions« (1930, 2. Udg. 1938), »København, Byplanmæssige Forhold« (1930) og »De indlemmede Distrikter, Byplanmæssig Udvikling 1901—1941« (1942).

F. har skrevet et stort Antal Tidsskriftartikler og holdt en Del Foredrag, bl. a. paa den nordiske Bygningsdag i Oslo 1938 og paa en Byplankongres i Stockholm 1939. 1934—39 var han Medlem af Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforenings Bygningsingeniørgruppe, fra 1936 tillige af Foreningens Repræsentantskab. Han har endvidere været Medlem af Udvalget til Bedømmelse af Planen om Inddæmning af Kalvebodstrand, der afgav Betænkning i Maj 1937, af Saneringsudvalget, der afgav Betænkning i Nov. 1938 og af det Embedsmandsudvalg, der udarbejdede Forslag til Byggeloven af 1939. Fra 1937 er han Medlem af Naturfredningsraadet, fra 1938 af det af Statsministeriet nedsatte Udvalg vedrørende Kbh.-egnens grønne Omraader. 1921—25 var han Medlem af Gladsakse Sogneraad. *Povl Vinding.*

Fox Maule, Rudolf Christian, 1875—1940, Lægemissionær. F. 3. Jan. 1875 paa Frbg., d. 29. Juli 1940 i Nebk i Syrien, begr. sst. Forældre: Ejer af Vinderslevgaard ved Kellerup Carl F. M. (1817—77) og Cecilie Christine Bay (1834—94). Gift 1° 2. Okt. 1901 i Kbh. (Jac.) med Elisabeth (Else) Schaumburg-Muller, f. 23. Jan. 1878 i Kbh., d. 17. Febr. 1935 i Nebk, D. af Lærer Carl Vilhelm Svenn S.-M. (1844—1915) og Laura Nielsine Lauesen (1853—191 o). 2^0 16. Nov. 1937 i Beyrut med Harriet Gudrun Boeck, f. 13. Febr. 1896 i Horsens, Adoptivd. af Ingeniør Christian Carl B. (1849—1921).

F. M. hørte til en gammel fransk-skotsk Adelsslægt, hvis Navn gaar tilbage til Byen Maule i Normandiet. 1892 blev han Student fra Borgerdydskolen i Kbh. N. A. oplevede han et kristeligt Gennembrud. Med det Maal for Øje at blive Lægemissionær studerede han Medicin og blev 1899 cand. med. Bekendtskabet med Einar Prip (s. d.) førte til, at han meldte sig til Tjeneste for Østerlandsmissionen. 1901 blev han sammen med sin Hustru udsendt til Damaskus. Her arbejdede han først paa et skotsk Missionshospital samtidig med, at han lagde sig efter Arabisk. 1905 overtog Østerlandsmissionen fra et irsk-presbyteriansk Missionsselskab fem Missionsstationer Nord for Damaskus. I en af disse, Deratije, aabnede F. M. 1906 en Klinik, hvor han allerede i det første Aar behandlede 2552 Patienter. Hans Hustru var ham en trofast Støtte, særlig ved sit Arbejde blandt de syriske Kvinder.

Under Verdenskrigen maatte F. M. ligesom Østerlandsmissionens andre Sendebud vende hjem til Danmark. Først fire Aar efter kunde de atter rejse ud (1919). I Deratije blev de modtaget med Jubelraab og Geværsalver. 1921 fik Missionen omsider Til-

ladelse til at bygge et Hospital. .1927 blev det indviet i Nebk, Hovedstaden i Distriktet. Her virkede F. M. lige til sin Død.

Ved sin 39-aarige Virksomhed har F. M. sammen med Einar Prip grundlagt Østerlandsmissionen. Ved sin Dygtighed som Læge og sin venlige Optræden lykkedes det ham at overvinde Muhammedanerncs Fordomme og vinde deres Tillid og Taknemlighed, og ved sin alvorlige, grundige og sindige Natur var han et værdifuldt Supplement til Prips Entusiasme.

Østerlands-Missionen, 1901 ff. Chr. Siegumfeldt: Østerlandsmissionen, I—II, 1923—27. Østerlandsmissionen gennem 40 Aar, 1938. F. Munck i Nordisk Missions-Tidsskrift, 1940, S. 223—26. Johs. Nordentoft: Einar Prip, 1940.

Lorenz Bergmann.

Fraenkel, Adolf Vilhelm Ernst **Emanuel,** 1849—1918, Læge. F. 15. Febr. 1849 i Slagelse, d. 21. Aug. 1918 sst., begr. sst. Broder til Arnold F. (s. d.). Gift 10. Okt. 1876 i Slagelse med Eremine (Mina) Antoinette Louise Dahl, f. 1. Okt. 1848 i Kbh. (Frue), d. 7. April 1938 i Slagelse, D. af Magister, Lærer, senere Realskolebestyrer, tit. Professor Frederik D. (s. d.).

F. blev Student 1867, privat dimitteret, cand. med. 1875 og nedsatte sig 1876 som praktiserende Læge i Slagelse, hvor han vedblev at virke til sin Død. Tidligt kastede han sig over Nervesygdomme som Speciale og fik paa dette Felt et ret stort Klientel ved Siden af sin almindelige Lægegerning. Ved Behandlingen af sine Nervepatienter tog han ogsaa, men altid yderst forsigtigt, som en af de første danske Læger Hypnotismen i Brug; han advarede indtrængende mod dens Misbrug og gjorde sig i saa Henseende fortjent ved sin 1889, s. A. som han havde studeret hos Charcot i Paris, udsendte Bog »Magnetisme og Hypnotisme«, som senere efterfulgtes af et Par Afhandlinger i »Bibliotek for Læger«: »Nyere kritiske Undersøgelser af Suggestionslæren og Suggestionsfænomenerne« (LXXXVIII, 1896) og »Psykiatri og Sjælepleje« (LXXXIX, 1897), men efterhaanden kom han lidt paa Afstand af disse Emner. Hans Interesse fangedes af de seksuelle Problemer. En Del Opsigt vakte hans 1908 udsendte Arbejde »De Homosexuelle«, der tog sit Udgangspunkt fra de Maximilian Harden'ske Afsløringer i »Die Zukunft« og tilsvarende hjemlige Foreteelser og var et »Vagt i Gevær«, som blev hørt og forstaaet. »Kriminalister og Prostitution« (1912) var hans næste Kampskrift, og endelig kom 1917, Aaret før hans Død, »Bør Fosterfordrivelse være straffri?«. Baade med lægelig og etisk Begrundelse vendte han sig i disse Skrifter med Skarphed mod Tidens Lemfældighed over for sædelige Udskejelser og stillede uden

Blødsødenhed Krav om Retsforfølgning og ubarmhjertig Afstraffelse i alle Tilfælde, hvor det ikke drejede sig om notorisk sygelig Belastning eller Voldtægt. — Fra de helt unge Aar havde F. været stærkt politisk interesseret; oprindelig var han radikalt indstillet, men Forsvarssagen greb ham, glødende Patriot som han var, og førte ham over i Højrepartiet, til hvis hidsigste Stridsmænd han med sit fyrige Temperament kom til at høre uden dog nogen Sinde at tilstræbe selv at komme paa Tinge. Kommunalpolitisk gjorde han sig, ikke mindst paa Hygiejnens Omraader, i fremtrædende Grad gældende og havde Sæde i Byraadet 1884—96. Paa Aarsdagen efter hans Død afsløredes paa hans Grav paa St. Mikkels Kirkegaard i Slagelse en af Medborgere fra By og Land rejst Mindestøtte med Inskriptionen: Patrioten, Borgeren, Lægen, Vennen.

Chr. Jensen.

Frandsen, Ernst, f. 1894, Litteraturhistoriker. F. 30. Jan. 1894 i Landsgrav. Broder til Johannes F. (s. d.). Gift 5. Febr. 1927 paa Frbg. med Kitty Drue Claussen, f. 7. Sept. 1899 i Nykøbing F., D. af Forfatteren Sophus C. (s. d.) og 1. Hustru.

Efter Konfirmationen kom F. til Landvæsenet. 1916 tog han Studentereksamen i Høng og blev 1923 cand. mag. (Dansk, Tysk og Latin). S. A. ansattes han som Adjunkt ved Frbg. Gymnasium og erhvervede 1927 den filosofiske Doktorgrad for »Mariaviserne« (1926), Studier over den danske Mariakults Udvikling, belyst ved dens litterære Mindesmærker (Prosabønner, Viser) og set i Forholdet til den europæiske Tradition. Efter Konkurrence med Oluf Friis (s. d.) udnævntes han 1929 til Docent i dansk Litteratur ved Universitetsundervisningen i Aarhus og er siden 1934 Professor ved Aarhus Universitet, hvis Rektor han var 1934—36. — F.s Udgangspunkt som Litteraturhistoriker er Studiet af Senmiddelalderens og Reformationstidens Lyrik. Foruden Disputatsen har han skrevet en stor Afhandling om »Det 16. Aarhundredes danske Elskovslyrik« (Edda, XXIX, 1929) og en værdifuld Monografi af Hans Christensen Sthen (1932), »den første, der med virkeligt Talent smelter den religiøse Følelse ind i den verdslige Lyriks naturligere Tone«. Hovedværket inden for denne Gruppe af Forfatterskabet er »Folkevisen« (1935). F. anlægger litteraturhistoriske, ikke folkloristiske Synspunkter paa Viserne, hvis Alder han søger at bestemme efter stilhistoriske Kriterier ved at sammenholde deres Billedsprog med den sparsomt overleverede samtidige Kunstdigtnings; han kommer til det Resultat, at Visestilen maa være paavirket af en nu tabt østnordisk Lyrik, der nedstammer fra den højmiddelalderlige tyske Minne-

sang. En anden Række Undersøgelser beskæftiger sig med moderne dansk Litteratur: »Ludvig Holstein« (1931), en Karakteristik af Digterens Kunst, der har sin Styrke i Analysen af Sprog og Stil; den skarpsindige Tolkning af tre Sophus Claussen-Digtes Tilblivelse i »Danske Digtere ved Arbejdet« (VIII, 1941) og endelig en fængslende Redegørelse for Ideer og Tendenser i Mellemkrigstidens Digtning »Aargangen, der maatte snuble i Starten« (1943), der hovedsagelig behandler Periodens to Hovedskikkelser Jacob Paludan og Tom Kristensen. Isoleret staar Bogen om »Johannes Ewald« (1939), i en vis Forstand F.s smukkeste Arbejde, en indtrængende Analyse af Ewalds romantiske Gennembrud 1770—73, der skildrer Geniets Oprør mod Fornuftens Love i Livets Navn. — F. er en fin Stilist med betydelig kunstnerisk Indfølingsevne over for sit Stof. Som Forsker er han præget af solid Lærdom og kritisk Besindighed. — R. 1942.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1927, S. 159. Paul V. Rubow: Smaa kritiske Breve, 1936, S. 34—40. H. Stangerup: Danmarks moderne Litteratur, 1943, S. 92 *ff.* Danmarks Kultur ved Aar 1940, VII, 1943, S. 191, 194.

H. Topsøe-Jensen.

Frandsen, Hans Nielsen, f. 1881, Planteforædler. F. 27. Juni 1881 i Trust i Tvilum. Forældre: Gaardejer Laurs F. (1848—-1931) og Mariane Hansdatter (1852—1914). Gift 14. Maj 1911 i Tjustrup med Olga Kirsten Olsen, f. 2. Juni 1886 i Tjustrup, D. af Gaardejer Niels Christian O. (1855—1941) og Sofie Amalie Sørensen (1859—1933).

F. uddannedes ved Landbruget, var paa Højskole og Landbrugsskole, inden han kom paa Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1907. Han var Landbrugslærer paa Børkop Højskole 1907—08, gennemgik derefter Fortsættelseskursus i Planteavl med Eksamen 191 o, var Lærer paa Haslev Landbrugsskole 1910—11, Assistent ved Forædlingsarbejdet paa Tystofte Forsøgsstation 191 o —12 og Konsulent i Planteavl i Ribe Amts vestre Landboforening fra 1912, til han 1915 blev Leder af Danske Landboforeningers Frøforsynings og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers Stamfrøavl. 1916 blev han Forstander for de samme Foreningers Forædlingsvirksomhed paa Forsøgsgaardene Øtoftegaard ved Taastrup og Roskildegaarden ved Roskilde, senere tillige St. Lundgaard ved Langaa. — Som Forædler især af Foderplanter har F. skabt en Række Øtoftestammer, der ved Forsøgene har hævdet sig blandt de bedste og hyppig staar højest i Udbytte, og ogsaa en Række første Klasses Roskildestammer er frembragt under hans

Ledelse i Samarbejde med hans Medarbejder som Bestyrer af Roskildegaarden O. P. Andersen. Betydelige Resultater er bl. a. naaet med Runkelroer, Fodersukkerroer og Kaalroer og blandt Bælgplanterne med Tidlig, Sildig og Halvsildig Rødkløver, Hvidkløver, Alsike, Sneglebælg og Rundbælg. Gode Øtofte- og Roskildestammer er endvidere skabt af saa godt som alle almindeligt dyrkede danske Fodergræsser, og ogsaa paa Haveplanternes Omraade har F. naaet værdifulde Forædlingsresultater. Gennem en Række videnskabelige Undersøgelser har han tillige bidraget til at udvikle Planteforædlingens Teori og forbedre dens Metoder. Særlig kan fremhæves hans »Undersøgelser over Bestøvnings- og Befrugtningsforhold hos nogle Græsser og Bælgplanter« (Tidsskrift for Planteavl, XXIII, 1916) og »Frysningsforsøg med Kulturplanter 1927—31« (Nordisk Jordbrugsforskning, 1931). Gennem Frysningsforsøgene er der opnaaet Kendskab til Hærdningens Betydning for Kulturplanterne og skabt bedre Betingelser for Tilvejebringelse af vinterfaste Former. I de senere Aar har F. arbejdet med Forsøg paa at skabe nye Former gennem Ændring af Kromosomtallet og tillige med Undersøgelser over Indavlens Virkninger og Betydning for Planteforædlingen. F. er Formand for Nordiske Jordbrugsforskeres Forenings avisbiologiske Sektion og for Udvalget for Udveksling af Sorter og Stammer med Tyskland, Medlem af Bestyrelsen for Københavns Amts Landboforening og Formand for Foreningens Planteavlsudvalg. Han er Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber og var en Aarrække Næstformand for Foreningen af danske Landbrugskandidater. — R. 1942.

Ugeskrift for Landmænd, LXXXVI, 1941, S. 385. Dansk Landbrug, LIX, ,940, S. 145; LX, ,941, S. 355-

Msd mtherSi

Frederiksen, Lars Peter, f. 1894, Kontorchef. F. 14. Okt. 1894 i Maglemer. Forældre: Gaardfæster Anders Christen F. (1854—1940) og Karen Petrea Larsen Ruus (1869—1942). Gift 27. Maj 1926 i Kbh. (Holmens) med Inger True, f. 4. Marts 1894 i Kbh., D. af Frisør Johan Christian T. (1859—1919) og Agnes Amalie Vilhelmine Schmidt (f. 1864).

F. tog Realeksamen 1910, fik derefter en langvarig praktisk Uddannelse i Landbrug, kom paa Landbrugsskole og paa Landbohøjskolen, hvorfra han blev Landbrugskandidat 1920. Han var Assistent ved Statens Grundforbedringsvæsen og ved Hedeselskabet 1920—22 og knyttedes derefter til Landbrugsraadet som Assistent fra 1922 og Fuldmægtig fra 1923, indtil han 1928 blev Kontorchef for De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation i Aarhus og

Leder af Kontoret for Mejeri-Statistik. F. er en dygtig Administrator og Forhandler, og med sin Organisationsevne og sit betydelige Initiativ har han paa afgørende Maade bidraget til Udviklingen af Mejeribrugets Hovedorganisation som Varetager af vigtige landøkonomiske og samfundsmæssige Opgaver navnlig efter Landbrugskrisens Indtræden i Begyndelsen af 30'erne og den dermed følgende vidtgaaende Reguleringspolitik. Som særlig sagkyndig har han været en hyppig Deltager i Handelsforhandlinger med Udlandet, og han er Sekretær i Landbrugsministeriets Smøreksportudvalg og Osteeksportudvalg. Han er endvidere Sekretær i Mejeriforeningernes Mælkenoteringsudvalg, Landsudvalget til Fremme af Husdyr tuberkulosens Bekæmpelse, Mejeriernes Arbejdsgiverforening og for Internationalt Mælkeriforbunds danske Afdeling. Han er Medlem af Det internationale Mælkeriforbunds Forretningsudvalg og var Generalsekretær for Den internationale Mejerikongres, der blev afholdt i Kbh. 1931. I Fagpressen og i forskellige Haandbøger har han skrevet et stort Antal Artikler om Mejeribrug, om Organisationernes forskellige Opgaver og specielt om Mejeribrugets Handelsforhold. F. har været meget virksom inden for det kollegiale Arbejde blandt Landbrugskandidater. Som ung Landbrugskandidat var han førende i Bestræbelser for at fremkalde et mere aktivt Arbejde for Landbrugskandidaternes Interesser som Medstifter af Landbrugskandidaternes Klub 1921 og Formand 1923—28 og som Medlem af Foreningen af danske Landbrugskandidaters Bestyrelse 1922—37, Næstformand 1925—28 og Formand 1930—35. Han tog Initiativet til Oprettelsen af Landbrugets Radioudvalg, som han var Formand for 1926—32, og var Formand for Dansk stenografisk Forening, Centralforeningen 1922—24. — R. 1931. *Aksd* *Milthers.*

Freithoff, Johan Henrik, 1713—67, Organist, Komponist. F. 1713 i Kristianssand, d. 24. Juni 1767 i Kbh. Forældre: Musiker Balthazar F. og Johanne Catharine Snemann. Ugift (?).

En Snes Aar gammel drog F., der sagtens allerede som Barn har faaet sine musikalske Evner uddannet, paa en lang Rejse. Selv om han aabenbart paa denne i vid Udstrækning dyrkede Musik, havde den dog ikke Karakter af egentlig musikalsk Studierejse, og da han 1742 atter naaede tilbage til sin Fødeby efter at have besøgt endog Smyrna og Konstantinopel, søgte han da heller ikke nogen Musikerstilling, men prøvede at blive knyttet til Civiladministrationen. Det lykkedes ikke i første Omgang, og 1744 er det som Violinist, han gør sig bemærket efter at være søgt til Kbh.

S. A. knyttedes han som ekstraordinær Hofviolon til Hofkapellet — uden Forpligtelse til egentlig Orkestertjeneste, men med den Opgave at pryde Hofmusikken ved sit efter samtidige Udtalelser blændende Violinspil. 1745 fik han sit Ønske om en Stilling i Centraladministrationen opfyldt og blev Sekretær i det danske Kancelli samtidig med, at han beholdt sin Stilling som Hofviolon, der med Tiden skulde indbringe ham Kapelmestergage. F.s Liv synes ikke at have været begivenhedsrigt i det ydre, men den musikbegavede og sprogkyndige Mand fik et stort Virkefelt. Han oversatte engelske Bøger og kendes ogsaa som forholdsvis produktiv Komponist. Til adskillige af Stykkerne paa den 1748 genaabnede Skueplads komponerede han Musikken, og af forskellige Kammermusikværker kender man ham som Instrumentalkomponist. Bevaret er Solosonater for Violin og Fløjte med stærkt virtuost Indslag og Triosonater holdt i en let, underholdende Stil. Som gennemdannet Personlighed og Musiker af virtuost Format nød han sin Samtids ubetingede Beundring.

Erling Winkel i Levende Musik, I, 1942, S. 109—17. Torben Krogh i Musikhistorisk Arkiv, I, 1931-39. *Mis Schiørring.*

Friis, Astrid, f. 1893, Historiker. F. 1. Aug. 1893 i Lemvig. Forældre: Ingeniør Ludvig Christian F. (1864—1932) og Ane Fuglsang (1870—94). Ugift.

A. F. blev Student 1913 fra Nørre Gymnasium. Det var hendes Ungdomsdrøm at blive Bygningsingeniør og virke i fjerne Egne af Kloden, men den var vanskelig at realisere for en Kvinde, og hun valgte da Historie som Studiefag med Hovedvægt paa engelsk Historie, oprindelig ogsaa Kolonihistorie. Hun tog Magisterkonferens 1920 og opholdt sig 1921—22 i London. Paa Grundlag af sine Studier her skrev hun sin Disputats »Alderman Cockayne's Project and the Cloth Tråde. The Commercial Policy of England in its Main Aspects 1603—1625« (1927). Hun viser straks her sin Evne til at kombinere økonomisk og politisk Historie gennem et sejgt Studium af Enkeltheder. Hun er Elev af Erik Arup og samtidig med Albert Olsen, men har sit eget Ansigt. I sit Arbejde med hjemlige historiske Problemer fra Middelalderens Slutning og Nytidens Begyndelse følger hun samme Arbejdsmetode som i Disputatsen. Allerede før den havde hun, delvis paa Grundlag af sit i London indsamlede Materiale, rettet en kraftig Kritik mod den Maade, hvorpaa Nina Bang udgav Øresundstoldregnskaberne (»Bemærkninger til Vurdering af Øresundstoldregnskaberne og Principerne for deres Udgivelse«, Hist. Tidsskr., 9. Rk., IV,

1925—26; videreført i Scandia, VIII, 1935), og hun forbereder i Traad hermed en samlet Skildring af engelsk Østersøhandel. I øvrigt har hun i de senere Aar gjort dybtgaaende Studier over Christian III.s Tid (»Kansler Johan Friis' første Aar«, Scandia, VI—VII, 1933—34, og »Rigsraadet og Statsfinanserne i Christian III.s Regeringstid«, Hist. Tidsskr., 10. Rk., VI, 1942—44). Fjernere Problemer dyrker hun i »Forbindelsen mellem det europæiske og asiatiske Kobbermarked« (Scandia, XII, 1939). I »Gyldendals Verdenshistorie« **(III,** 1937) skrev hun om Tiden 1490—1660. 1937 fik hun Tagea Brandts Legat. Fra 1943 er hun Medredaktør af »Historisk Tidsskrift«. *pod Engdstofl*

Friis, Finn Tage Blichfeldt, f. 1897, Sekretær ved Folkeforbundet. F. 20. Marts 1897 paa Frbg. Forældre: Mag. art., senere Professor, Dr. phil. Aage F. (s. d.) og Hustru. Gift 10. Juni 1923 paa Frbg. med Bodil Emilie Schou, f. 2. April 1900 paa Frbg., D. af Direktør H. H. S. (s. d.) og Hustru.

F. blev Student 1914 fra Henrik Madsens Skole og cand. polit. 1920, var s. A. fungerende Sekretær i det sønderjyske Ministerium og 1922—23 konst. Sekretær i Udenrigsministeriet. 1923—40 var han Medlem af Folkeforbundets Sekretariat i Geneve, 1923—30 i Mandatafdelingen, derefter i Nedrustningsafdelingen, og beklædte samtidig forskellige andre Hverv inden for Folkeforbundet. 1940 vendte han tilbage til Danmark, hvor han har været beskæftiget ved forskellige Arbejder af økonomisk Art, saaledes som Medarbejder i Landsforeningen for Arbejdsløshedens Bekæmpelse's Hovedkontor 1940—42, fra 1944 Kontorchef, og ved diverse Undersøgelser for Arbejdsministeriet og for Fællesrepræsentationen for danske Savværker og Trævarefabrikker. Han har bl. a. skrevet Afsnittet »Økonomiske og sociale Forhold 1920—39« i »Schultz Danmarkshistorie«, VI (1943), »Nordisk Kulturfællesskab og praktisk nordisk Samarbejde« (1940), »Schweiz, Enhed i Mangfoldighed« (1944) og »De nordiske Lande og Folkeforbundet« (s. A.), ligesom han er Medarbejder ved en Række Værker. Han har ved Foredrag (særlig Radioforedrag), Artikler og aktiv Medvirken i Den nordiske Folkehøjskole i Geneve (1931—39) arbejdet for at udbrede mellemfolkelig Forstaaelse og positivt Kendskab til internationale Forhold. *Pod* ***EngeUtofl.***

Friis, Harald Trap, f. 1893, Elektrotekniker. F. 22. Febr. 1893 i Næstved. Forældre: Brænderi- og Bryggeriejer Mouritz Trap Frederik F. (1855—1904) og Johanne Caroline Emilie Buch (1860—

1923). Gift 31. Dec. 1927 i New York med Harriet Inger Lindhard, f. 15. April 1910 i Brooklyn, N. Y., D. af Vicepræsident i F. L. Smidths New York Afd. Poul Theodor L. (f. 1871) og Rigmor Lytzen (f. 1880).

F. tog polyteknisk Adgangseksamen 1911 og blev 1916 cand. polyt. som Elektroingeniør. Efter Eksamen var han i et Par Maaneder ansat hos Professor P. O. Pedersen. Efter at have aftjent sin Værnepligt ansattes han paa ny hos Professor P. O. Pedersen, paa hvis Foranledning han Nytaar 1919 kom til U. S. A. som Fellow of The American Scandinavian Foundation ved Columbia University, New York City. Senere paa Aaret ansattes han som Forskningsingeniør ved The Western Electric Co., som fra 1925 kaldtes The Bell Telephone Laboratories, New York. I denne Stilling har F. ydet en fremragende Indsats, og hans talrige Afhandlinger i førende amerikanske Fagskrifter særlig om Kortbølgemodtagning har givet ham en overordentlig Anseelse i Fagfolks Kreds. F. er Formand for The Committee of Atmospheric Disturbance, American Section of The International Union of Scientific Radio Telegraphy og Medlem af The American Institute of ElectricVl Engineers. Under et Ophold i Danmark 1938 forsvarede F. for den tekniske Doktorgrad en Afhandling om: A multiple unit steerable antenna for short wave reception, en Konstruktion, der menes at ville revolutionere Kortbølgemodtagningen over lange Afstande og f. Eks. muliggøre en teknisk fuldkommen Billedoverføring fra Europa til Amerika. 1939 fik F. af The Institute of Radio Engineers i New York, af hvilket han er »Fellow«, tildelt The Morris Leibman Memorial Prize.

Ingeniøren, XXXXVII, 1938, Afd. E., S. 106 (af Gunnar Pedersen); Afd. I. og S., S. 155. p_{od} $y_{indingt}$

Friis, Oluf Anker, f. 1894, Litteraturhistoriker. F. 20. Marts 1894 i Kbh. Forældre: Sagfører i Hammel, Godsforvalter Hans Christian Anker Amundin F. (1863—99) og Mathilde Møller (f. 1867). Ugift.

F. blev Student 1912 fra Det danske Selskabs Skole paa Frbg. og tog 1921 Skoleembedseksamen i Dansk (Hovedfag), Engelsk og Gymnastik. Efter faa Aars pædagogisk Virksomhed i Kbh., bl. a. som Lærer i dansk Litteraturhistorie ved Statens Lærerhøjskole (1922—24) udnævntes han til Lektor i Dansk ved Uppsala Universitet, hvor han tilbragte ti Aar (1924—34). Efter sin Hjemkomst har han levet i Kbh. som fri videnskabelig Skribent.

Som Udgiver af dansk Poesi debuterede F. allerede i Studie-

aarene med Emil Aarestrups »Digte«, der kom i to Bind 1918. Et stort Arbejde blev lagt i Udgaven af Christian Winther: »Poetiske Skrifter«, I—III (1927—29). Tilrettelagt for Skolebrug udgav F. »Halvfemsernes Lyrikere« (1937). Jævnsides med denne Omhu for poetiske Teksters Fremlæggelse gaar F.s Interesse for deres æstetiske Gehalt. Det ses i Udgavernes indholdsrige Indledninger og Noter og især i Afhandlingen om »Naturbesjæling (»Indføling«) hos Oehlenschlåger i hans romantiske Periode« (Edda 1919), hvor Oehlenschlågers Naturpoesi er benyttet som illustrerende Eksempel paa æstetisk Naturbetragtning; det er F.s eneste Forsøg i teoretisk Æstetik; hans Hovedstøtte er heri Tyskeren Th. Lipps. — Ogsaa til Studiet af vore Prosaister har F. leveret Bidrag. Efter at Johs. V. Jensen havde afsluttet »Den lange Rejse«, gav F. en indgaaende Analyse af Romanrækken (Nordisk tidskrift, 1923); en smuk Karakteristik af Knud Hjortøs Forfatterskab udkom 1924; »J. P. Jacobsen i Belysning af hans efterladte Papirer« (Tilskueren 1929) giver et flersidigt Tijskud til J. P. Jacobsen-Forskningen. F.s Evne til sammentrængt Fremstilling er blevet meget benyttet til store og smaa litteraturhistoriske Artikler i »Dansk biografisk Haandleksikon« (1920—26) og nærværende Værk.

1929 deltog F. med Hæder i Konkurrencen om Docenturet i dansk Litteraturhistorie i Aarhus. Sin Besvarelse af den skriftlige Opgave udgav han s. A. under Titlen »Jylland i dansk Litteratur indtil Blicher«, som blev hans første mere omfattende Skrift. Nogle Aar efter paatog han sig den overordentlig krævende Opgave ene Mand at skrive »Den danske Litteraturs Historie«. 1937 begyndte Hæfterne at udkomme, og det første, værdifulde Bind (indtil ca. 1620) er afsluttet (1944). Under et tidligt Studieophold i England (1919—20) havde F. gennem W. P. Ker's Forelæsninger paa University College i London faaet Sans for det vide aandshistoriske Udsyn; i Uppsala virkede Johan Nordstroms idé- og lærdomshistoriske Universitetsundervisning i samme Retning. Derfor skriver F. Litteraturens Historie paa bred aandshistorisk Basis; det er ham magtpaaliggende at vise dansk Aandslivs historiske Sammenhæng med den europæiske Udvikling. Paa Baggrund af hver Tidsalders System af Tanker, Ideologien, som bestemmer dens Horisont, bygger han sin Skildring af dens Litteratur op. Med Grundlag i Førstehaandsviden tager F. Standpunkt til alle vore litteraturhistoriske Stridsspørgsmaal; i en stofmættet, seriøs Stil fremlægger han sine Resultater. Ført til Ende vil F.s Litteraturhistorie være et Hovedværk, en af de sjældne Haandbøger, der ligesom har opsuget sin Forfatters hele Viden og Aandskraft. *F.J. Billeskov Jansen.*

Fruergaard, Jens Skov Jørgensen, f. 1883, Planteforædler. F. 4. Okt. 1883 i Lund, Ørslevkloster Sogn. Forældre: Gaardejer Jørgen Nielsen F. og Inger Kirstine Jensen. Gift 3. Nov. 1912 i Ørslevkloster med Jacobine Petrea Kølsen, f. 2. Dec. 1885 ' Bødstrup ved Højslev, D. af Gaardejer Jens Jensen K. og Inger Kirstine Jensen.

F. uddannedes ved Landbruget, kom paa Landbrugsskole og paa Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1909. Efter at have været Lærer ved Djurslands Højskole 1909—10 fortsatte han paa Landbohøjskolen dels som Assistent, dels som studerende, tog Tillægseksamen i Planteavl 1912 og var derefter til 1916 Assistent i Landøkonomi ved Landbohøjskolen, hvor han bl. a. foretog Opgørelse af Professor T. Westermanns omfattende Forsøgsmateriale. 1917 blev F. Direktør for Randers Korn- og Foderstofforretnings Sædekornsafdeling, 1918 Frøavisleder for Akts. Kolindsund og 1920 Forædlingsleder ved Pajbjergfondens Forædlingsvirksomhed, som da nylig var oprettet af Frøavler Jens Hvidberg (s. d.) paa en Gaard i Hunsballe ved Struer, og som 1930 overflyttedes til Overbygaard ved Børkop. Sammen med den praktiske Planteforædling paabegyndte F. straks Undersøgelser, som tog Sigte paa Forbedring navnlig af Roeforædlingens Metoder, og hvis Resultater er publiceret i »Tidsskrift for Planteavl«, bl. a. i »Undersøgelser over Metoder til Tørstofbestemmelse i Enkeltroer til Elitestamfrøavl og Forædlingsformaal« (XXVIII, 1922), »Metoder og Principper for Foderroeforædling« (XXIX, 1923) og »Refraktometrisk Bestemmelse af Tørstofindhold i Roer« (XXXIII, 1927). F. arbejdede i de første Aar især med Forædling af Roer, men det vestjyske Klima var mindre egnet hertil, og da ogsaa Arbejdet med Græsmarksplanter og Korn voksede, blev Rammerne i Hunsballe for snævre. I Børkop fik han derimod Mulighed for at skabe en stor og moderne Forædlingsinstitution. Gennem Aarene har han frembragt et stort Antal værdifulde Sorter og Stammer, der har fundet Udbredelse ogsaa i Udlandet, og betydelige Resultater er opnaaet med de saakaldte Pajbjergstammer af baade Runkelroer, Kaalroer, Turnips, Fodersukkerroer og Sukkerroer og endvidere af Hvidkløver, Alm. Rajgræs og Timothe. Inden for Kornforædlingen har F. navnlig tiltrukket Pajbjerg Ideal-Hvede, der i en Aarrække har været den mest dyrkede Hvedesort i Jylland. — R. 1941.

Ugeskrift for Landmænd, LXXXVIII, 1943, S. 693 f.

Aksel Milthers.

Fryden dahl, Hans Christian Thomsen, f. 1888, Hjemstavnsforsker. F. 13. Juni 1888 i Eskelund, Brørup Sogn. Forældre: Skrædder og Gaardejer Thomas Thomsen F. (1847—1932) og Elisabeth Jensen (1853—92). Gift 21. Maj 1915 i Føvling med Dagmar Ingeborg Ebbesen Hansen, f. 31. Maj 1891 i Lovrup, Gørding Sogn, D. af Lærer Hans Ebbesen H. (1859—1942) og Anna Else Hansen (f. 1867).

F. deltog til Sekstenaarsalderen i Landbrugsarbejde i sit Hjem og var derefter to Aar i Snedkerlære. Efter et Aars Ophold ved Ribe Seminarium og to Aar i Gedved tog han 1909 Lærereksamen sidstnævnte Sted, 1916 Tillægseksamen i Tysk. 1909—12 var han Andenlærer i Holsted, 1912—16 ved Ejby Centralskole paa Fyn, fra 1916 er han Førstelærer og Kirkesanger i Krarup. Han har fra Barndommen interesseret sig for Egnens og Slægtens Minder og udvidet sin Horisont ved mangesidig Læsning. Desuden har han haft udpræget Lyst og Anlæg som Samler. Han har saaledes tilvejebragt et fyldigt Materiale til Belysning af fortidig Jernudvinding, navnlig paa Fyn, og gennem den sidste Snes Aar har han skabt en overordentlig omfattende Samling af Materiale til den fynske Øgruppes Topografi, Personal- og Kulturhistorie. Samlingen, der tæller over 100 000 Numre og stadig forøges, har han 1938 testamenteret til Fyns Stiftsmuseum. Ved Siden heraf er F.s Hovedfortjeneste Udgivelsen af det stofrige Maanedsskrift »Fynsk Hjemstavn«, som han med stor personlig Indsats holdt i Gang fra 1928 til 1939 (I—XII). Han har endvidere udgivet »N. Rasmussen Søkilde« (1937), »S.Jørgensen Kistrup« (1939), »Pastor J. Chr. Clausens Mindebog« (1942) og (sammen med andre) »Kværndrup Sogn« (1943). Han er fra 1939 Medlem af Repræsentantskabet og Skriftudvalget for Historisk Samfund for Fyns Stift. — Maleri af Gunnar Rossel 1938.

Fyns Tidende 29. Nov. 1936, 11. Juni og 23. Okt. 1938. Fyens Stiftstidende 23. Okt. s. A. Ugen (Fyens Stiftstidende) 1. Jan. 1939. Svendborg Avis 26. Juni 1941.

Povl Engelstoft.

Fussing, Hans Hinrichsen, f. 1897, Historiker. F. 18. Marts 1897 i Skive. Forældre: Arkitekt Andreas F. (s. d.) og Hustru. Gift 1° 12. Juli 1923 i Kbh. (b. v.) med Ellinor Vibeke Biilow, f. 23. April 1896 i Korsør, d. 6. Febr. 1940 i Hellerup, D. af Postekspedient, senere Postmester i Stege Emil Sophus Ivar Ludvig B. (1863—1932) og Anna Cathrine Winge (f. 1874). 2° 30. April 1942 i Slagelse (b. v.) med Inge Høg, f. 21. Marts 1911 paa Frbg.,

D. af Maskinmester Jens Peter Adolf Emil Hansen H. (1880—1935) og Anna Thomine Christensen (f. 1880).

F. blev Student 1915 fra Østre Borgerdydskole og cand. mag. 1923 i Historie, Dansk og Latin. 1923—25 var han Adjunkt i Odense og er fra 1925 Lektor ved Vestre Borgerdydskole. 1937—42 var han Formand for Historisk Samfund. 1928 udgav han i Odense Katedralskoles Program Erik Hardenbergs Jordebog efter det i Skolens Bibliotek opbevarede Manuskript. Herigennem kom han ind paa Undersøgelse af de adelige Jordebøger 1536—1660 og fandt i Løvenholms Arkiv et righoldigt Materiale, som han udnyttede i Afhandlinger i »Jydske Samlinger«, 5. Rk., I—III (1932—38), »Historisk Tidsskrift«, 10. Rk., III (1934—36) og »Hardsyssels Aarbog«, XXVIII (1934). Han gennemgik betydelige Dele af det bevarede Jordebogs- og Tingbogsmateriale, og paa Grundlag af sine Undersøgelser skrev han »Herremand og Fæstebonde. Studier i dansk Landbrugshistorie omkring 1660«, som han 1942 forsvarede for den filosofiske Doktorgrad, og som giver værdifulde Oversigter over et hidtil lidet behandlet Stof, der ogsaa er af Interesse for Personal- og Stedhistorie. — Barneportræt af Axel Hou 1903 (Familieeje).

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1942, S. 84 f. *p_{ov}l Engelstoft.*

Fønss, Olaf Holger Axel, f. 1882, Skuespiller. F. 17. Okt. 1882 i Aarhus. Broder til Johannes F. (s. d.). Gift i° med Skuespillerinde Thilda Elisabeth Lilja Johnsson, f. 7. Okt. 1888 i Kbh. (Johs.) (gift 2^0 med Disponent Poul Thiirmer), D. af Snedker Per J. og Thilda Josephine Lilja. Ægteskabet opløst. 2° 9. Nov. 1918 paa Frbg. (b. v.) med Else Dorthea Bast, f. 12. Jan. 1893 i Vejle, D. af Provst, senere Biskop Anton B. (s. d.) og 1. Hustru.

Begavet med et udpræget Sceneydre debuterede F. 1903 som Palle Galt i »Dansen paa Koldingbus« paa Dagmarteatret, der i denne Periode stod i Martinius Nielsens Tegn. I ti Aar tilhørte han som Skuespiller dette Teater, hvor han udførte en lang Række Roller inden for det litterært højtliggende Repertoire, der gjorde denne Scene til den førende blandt Byens Privatteatre. Efter et Besøg i det lille Biografteater Kosmorama paa Østergade fik F. Interesse for Filmen, som de fleste Skuespillere paa dette Tidspunkt betragtede med stor Skepsis. Ved Martinius Nielsens Afgang fra Dagmarteatret 1911 lod F. sig engagere af Skandinavisk-

russisk Handelshus, der optog nogle Sensationsfilm, af hvilke »Dødsridtet« gjorde stor Lykke. Efter at han havde vist udprægede Evner som Filmskuespiller blev han knyttet til Nordisk Film, hvor han sammen med Psilander og Tolnæs var med til at skabe den første store Opgangsperiode inden for dansk Film. Han spillede her bl. a. i Otto Rungs »Vasens Hemmelighed« og »Verdens Undergang« og i Bertha v. Suttners »Ned med Vaabnene«, Opgaver, der sammen med adskillige andre hurtigt gjorde hans Navn kendt langt ud over Danmarks Grænser. Med sine markerede Træk, sin statelige Positur og sin Sans for Gestikulation blev F. et virkeligt Aktiv for Stumfilmen. Efter at have forladt Nordisk Film tog han til Berlin, hvor han bl. a. spillede Titelrollen i den af Firmaet »Deutsche Bioscop« startede Filmserie »Homunculus«, der blev en enestaaende Sukces inden for tysk Filmkunst. Ved Psilanders Død 1917 overtog F. Ledelsen af Dansk Films Kompagni, hvor han med Clara Wieth som kvindelig Hovedkraft optog flere store Film, deriblandt »Tigeren« af Fritz Magnussen, »Du skal ære —« af Carl Gandrup, »Lægen« og »Gengældelsens Ret« m. fl. Med Skibsrederen, Konsul I. Chr. Stannow som økonomisk Garant grundlagde F. derpaa Dansk Astra-Film, hvor han som Instruktør kom til at raade over en Række udmærkede Kræfter og skabte Arbejder som Filmatiseringen af Leoncavallos Opera »Bajadser« og Verdenssuccessen »En Aftenscene«, bygget over Chr. Winthers Novelle. Som en særlig bemærkelsesværdig Præstation fra denne Periode kan man nævne Chr. Nobels Film »Samvittighedskvaler«, hvor F., der ogsaa iscenesatte, spillede en rig Levemand, der ruineres gennem Børsspil. Astra-Filmen blev efter et Par Aars Forløb overtaget af Deutsche Bioscop, men maatte paa Grund af Inflationen ophæves 1921, hvorefter F. atter drog til Tyskland og i fem Aar filmede ved en Række af de store Selskaber. F.s Stjerne som Filmskuespiller slukkedes ejendommeligt nok lige saa hurtigt, som den var tændt. Hjemvendt til Danmark genoptog han sin Skuespillervirksomhed og gav en længere Aarrække Gæstespil paa Betty Nansen-Teatret. F., der 1932 blev Filmcensor, havde ogsaa vist Evner og Interesse for det organisatoriske Arbejde og valgtes J933 ^1 Formand i Skuespillerforbundet, i hvis Bestyrelse han havde siddet fra 1927. Litterært anlagt har F. desuden skrevet Romanen »Fru Majas Dagbog« (1928), »Kærlighedsdigte« (1929), »Danske Skuespillerinder« I (1930), »Films-Erindringer« I—II (1930—32), »Tysk Skuespilkunst« (1931) og »Den stumme Kunst

og den talende Film« (i »Danmark i Fest og Glæde«, 1936). — R. 1939. — Malerier af Wils 1915 og Aksel Jørgensen 1920. Buster af Elisabeth Westermann-Pfaehler 1926, H. Isenstein 1942 og J. J. Bregnø 1944. Tegninger af R. Storm Petersen 1905, Niels Hansen 1909 og Aksel Jørgensen 1919.

Ovenn. Erindringer. *Torben Krogh.*

Gaardmand, Niels Peter Nielsen, f. 1891, Landbrugsskoleforstander. F. 4. Maj 1891 i Østbirk. Forældre: Gaardejer Anders Peter Nielsen (f. 1863) og Ane Sørensen (1866—1917). Navneforandring 25. Okt. 1911. Gift 19. Maj 1923 i Stubbekøbing med Emilie (Milli) Nielsen, f. 22. Sept. 1901 i Bandholm, D. af Toldassistent, senere Toldforvalter Peter Emanuel N. (1876—1943) og Agnes Frederikke Petersen (f. 1877).

G. uddannedes ved Landbruget, var Elev paa Vestbirk Højskole 1911—12, paa Askov Højskole 1915—17 og paa Korinth Landbrugsskole 1917—18, kom derefter til Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1920. S. A. blev han Lærer ved Den classenske Agerbrugsskole paa Næsgaard, og her efterfulgte han 1938 H. J. Rasmussen som Forstander. G. var tidligt levende interesseret i Arbejdet blandt Ungdommen, og allerede paa Hjemegnen tog han Del deri bl. a. som Leder af Gymnastikken. Han er den fødte Ungdomslærer med en Veltalenhed, der præges af baade Humør og Varme, og med en Optræden, der har baade Friskhed og Myndighed. Hans Hovedfag er Planteavlen, og paa dette Omraade begyndte han allerede som ung Lærer og Leder af Skolens Forsøgsafdeling et Arbejde, der har givet praktisk værdifulde Resultater navnlig vedrørende Opbevaringen af Foderafgrøder. Meddelelser herom er givet i en Serie Beretninger om Forsøgsvirksomheden, og i Tilknytning hertil udgav han 1931 »Bjærgning og Opbevaring af grønne Foderafgrøder ved Hjælp af Høberedning, Ensilering og kunstig Tørring« (2. Udg. 1936). I en omfattende Foredragsvirksomhed og gennem talrige Artikler i Fagpressen har han da ogsaa især bidraget til at sprede Oplysning om Emner som Høberedning og Ensilering. I Planteavlsarbejdet paa de sydlige Øer har G. spillet en førende Rolle som Formand for De samvirkende lolland-falsterske Landboforeningers Planteavlsudvalg fra 1929. 1938 blev han Medlem af Landhusholdningsselskabets Bestyrelsesraad og samtidig som Selskabets Repræsentant Medlem af Statens Planteavlsudvalg. 1929—41 var han Medlem

af Foreningen af danske Landbrugskandidaters Bestyrelse. — R. 1942.

Lolland-Falsters Landbrugstidende, XIX, 1938, S. 303f. *Aksel Milthers.*

Galster, Jørgen Georg Castonier, f. 1889, Numismatiker, Museumsmand. F. 17. Maj 1889 i Kbh. (Frels.). Forældre: Grosserer Harald August G. (1838—1924) og Elise Marie Bidstrup (1869—1937). Gift 15. Aug. 1922 i Oslo med Emma Adrienne Johnsen, f. 26. Febr. 1899 i Kbh., D. af Maskinmester Harald J. (1872—[r]93[2]) °g Doris Bruns (f. 1872).

G. blev Student 1906 fra Efterslægtsselskabets Skole, cand. mag. i Historie 1913. Allerede som Student blev han knyttet til Møntsamlingen som ekstraordinær Medhjælper (1910), blev 1917 fast ansat som Inspektør II og 1920 Inspektør I samt ved Nationalmuseets Nyorganisation 1922 administrerende Inspektør for Samlingen, hvilken Stilling han stadig beklæder. Hans egentlige Speciale er vel nok middelalderlig, navnlig dansk Numismatik, men ogsaa herudover er han særdeles velbevandret i sit Fag. Foruden en lang Række Afhandlinger i nordiske numismatiske Tidsskrifter, »Aarbøger for nordisk Oldkyndighed« og »Fra Nationalmuseets Arbejdsmark« har han for Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie, af hvilket han har været Medlem fra 1932, udgivet »Reynold Junges Møntmesterregnskaber 1534—1540« (1934) og 1944 paabegyndt Udgivelsen af Regnskaberne for »Hof- og Centralstyre« i Serien »Danske middelalderlige Regnskaber«. Hans Hovedarbejde er det statelige, rigt illustrerede »Danske og norske Medailler og Jetons ca. 1533—ca. 1788« (1936). I Modsætning til hvad der er Tilfældet i den gamle »Beskrivelse« fra 1791, er Medaillerne her ikke ordnede kronologisk, men efter Medaillørerne, for hvis Virksomhed og kunstneriske Stilling der gøres udførlig Rede. — En samlet Udsigt over dansk Mønthistorie til og med Christian IV. har G. givet i det store Samleværk »Nordisk Kultur«, XXIX, 1936. *M Mackeprang.*

Gammelgaard, Hjalmar, f. 1880, Højskolemand. F. 15. Febr. 1880 paa Holme Mark, Gislev Sogn, Fyn. Forældre: Friskolelærer Ludvig Jørgensen G. (1847—[1]9°3) °*S* Christine Berntine Hansen (1856—1939). Gift i° 26. Dec. 1908 i Seden med Forfatterinden, Translatrice Harriet Brahm, f. 16. Juli 1880 i Vester Torup, Hanherred, D. af Sognepræst, sidst i Seden, Georg Emil B. (1838—1912) og Harriet Jansen (1839—1920). Ægteskabet opløst 1934. 2° 11. Maj 1935 i Kbh. (b. v.) med Karen Margrethe Astorp,

f. 21. Maj 1911 i Aalborg (gift i° 1931 med Højskolelærer, cand. mag. Willy Frits Hellner, f. 1905 (gift *2°* 1935 med Kirsten la Cour Overgaard, f. 1903 (gift i° 1927 med Højskolelærer, senere Forstander Poul Hansen, f. 1897; Ægteskabet opløst 1934)), Ægteskabet opløst 1934), D. af Togfører Kristian Peter A. (Navneforandring fra Kristiansen 1929) (1868—1934) og Ane Johanne Frederikke Marie Nielsen (1871—1936).

G. kom i Malerlære, men havde Lyst til Bogen, kom til Kbh., tog Skolelærereksamen 1901 ved Blaagaards Seminarium og var en Tid Lærer i Odense, men gav sig snart efter til at læse til Artium og blev Student 1904, privat dimitteret. Han deltog i Studenterlivet som Medlem af Studentersamfundet og sad en kort Tid i dets Bestyrelse. Han studerede først Filosofi, men begyndte snart at forberede sig til statsvidenskabelig Eksamen, som han tog 1909. Allerede Aaret før var han blevet knyttet til Kraks Vejviser, hvor han var ansat til 1930, fra 1919 som Kontorchef, og hvor han bl. a. deltog i Planlæggelsen og Redaktionen af Den blaa Bog og 1920 skrev »Vejviseren gennem halvandet Hundrede Aar«. Arbejdet paa Forlaget kunde dog ikke i Længden fængsle ham; Fynboen fra de grundtvigske Egne havde fra Ungdommen af følt Trang til at arbejde direkte for Folkeoplysning. Han kom i Forbindelse med en Kreds socialt og økonomisk interesserede Studiefæller og deltog i Udgivelsen af en Række oplysende samfundsbeskrivende Bøger, hvor han selv bl. a. skrev om »Industriens Muligheder og Vilkaar« (1926), om de danske Byerhverv (i »Det danske Samfund«, 1924, 5. Udg. 1942) og om de danske Statsindtægter (i »Den danske Stat«, 1929, 3. Udg. 1940). Fra 1928 var han Medlem af Bestyrelsen for Dansk Forening for social Oplysning. Heller ikke den litterære Virksomhed kunde fuldt ud udløse hans Virketrang. Lysten til at komme i direkte pædagogisk Kontakt med Mennesker blev stærkere, og i nogle Aar arbejdede han ved Borups Højskole. Sin rette Virkeplads fandt han først, da Socialdemokratiet 1930 gjorde ham til Leder af den nye Roskilde Højskole. Med en fint sleben Intelligens og en ligelig Orientering inden for Aandsfagene forener G. en lykkelig Interesse for alle Livsfænomener og en Menneskekundskab, der rummer baade Ironi og Følelse. Med sin lyse og vindende Personlighed har han evnet uden al Højskolehøjtidelighed at blive en højt vurderet Lærer og Ven for et indbyrdes meget forskelligartet Skolefolk. Som Landsformand i De unges Idræt fra 1937 har han lagt tilsvarende Egenskaber for Dagen. Han er endvidere fra 1932 Formand for Fællesudvalget for social Litteratur og sidder i adskil-

lige Raad og Udvalg. — Malerier af Victor Borregaard og af Hansen-Oue 1940.

Social-Demokraten 13. Febr. 1940. Rødfalken Marts s. A. Fyns Social-Demokrat 2. Jan. 1944. *povl Engelstoft.*

Gandrup,Jens Johannes Sørensen, 1882—1943, Botaniker, Plantepatolog. F. 28. Okt. 1882 paa Aggersborg Rimme, Vester Han Herred, d. 14. Okt. 1943 i Malang paa Java, begr. sst. Broder til Richardt G. (s. d.). Gift i° 4. Nov. 1910 i Aarhus med Julie Orup, f. 15. Juni 1880 paa Valdemars Slot, d. 30. Sept. 1919 i Kbh., D. af Slotsgartner Anton O. (1846—1916) og Ulrikke Bruhn (1844—1914). Ægteskabet opløst. *2°* 21. Nov. 1919 i Kbh. (Cit.) med Martha Andersen, f. 2. Marts 1893 i Kbh., D. af Manufakturhandler William Gerhard A. (f. 1860) og Frideborg Eriksson (f. 1866).

G. tog Skolelærereksamen fra Ranum 1903, Studentereksamen, privat dimitteret, 1913 og Magisterkonferens i Botanik 1919. 1903—04 var han Lærer ved Realskolen i Fjerritslev, 1904—06 ved Viborg Kommuneskole, derefter ved Seminariet i Godthaab, Grønland 1906—08 og ved Aarhus Skolevæsen 1908—15, 1915—20 ved Frbg. Skolevæsen. 1919, efter afsluttet Magisterkonferens, deltog han i en videnskabelig Ekspedition til Jan Mayen. 1920 modtog han Stillingen som Plantepatolog ved Het Besoekisch Proofstation i Djember, Java, og 1925 blev han udnævnt til Leder af samme Station. 1930 overtog han Posten som Direktør for Proofstation voor Rubber, Buitenzorg ved Batavia, og 1932—38 var han Direktør for den store Proofstation Midden-en-Oost-Java i Malang. Efter at have taget sin Afsked fra denne Post (1938) fortsatte G. sine Studier paa Java over forskellige biologiske, plantepatologiske og agrikulturelle Problemer med den Hensigt at publicere Resultaterne i et større Arbejde. Fra hans Haand foreligger en lang Række større og mindre Afhandlinger og Forsøgsberetninger, som dels er publiceret i hollandske Fagtidsskrifter, dels udgivet som Særtryk under Fællestitlen »Mededeelingen van het Besoekisch Proofstation Soerabaya«. Disse Afhandlinger, næsten alle affattet paa Hollandsk, behandler hovedsagelig plantepatologiske Problemer, Bekæmpelse af forskellige Plantesygdomme, biologiske Undersøgelser o. 1.; de vidner om fremragende Dygtighed og alsidig Indsigt og skaffede G. en anerkendt Position som Plantepatolog og Leder af Forsøgsvæsenet i de hollandske Kolonier paa Plantagedriftens Omraade.

Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—39, S. 212 f. Danmarksposten 1943, Nr. 11—12, S. 18. *j Qrijnivel*

Garff, Alex, f. 1904, Forfatter. F. 13. Aug. 1904 paa Frbg. Forældre: Hovmester Axel Niels Christian Rasmussen (1872—1942) og Harriet Emilie Hansen (f. 1878). Navneforandring 1926. Gift 11. Febr. 1933 i Kbh. (b, v.) med Estrid Margrethe Vold, f. 22. Jan. 1909 i Guldbæk, D. af Lærer Valdemar V. (f. 1877) og Anna Margrethe Jensen (f. 1867).

G. blev Student 1925 fra Efterslægtselskabets Skole og begyndte derpaa at studere Dansk og Tysk (cand. mag. i disse Fag 1934), samtidig med at han interesserede sig for kinesisk og indisk Litteratur og Filosofi. I sin Studietid ernærede han sig som fri Skribent, var bl. a. en Overgang Redaktionssekretær ved det akademiske Tidsskrift »Quod felix«. Desuden dyrkede han Tegning og Grafik, portrætterede flere Universitetslærere og Forfattere i Linoleumstryk. Nogle Aar skrev han under Mærket »Den grønne Greve« i »Politiken«. Aaret efter sin Embedseksamen ansattes G. ved Randers Statsskole, hvor han 1939 udnævntes til Adjunkt. 1931 foretog han en Rejse til Tyskland, Frankrig, Belgien og England og studerede ivrigt moderne Billedkunst (især Ernst Barlach og Kathe Kollwitz). Han debuterede 1933 med »en Ring Digte« kaldet »Den bedende Dreng«, der viser ham som en moderne Mystiker med usædvanlig Beherskelse af Form og Stof. Den efterfulgtes af Samlingerne »Gyldne Grene« (1934), »Fuld af Foraar« (1937) og »Den syngende Bog« (1942); 1943 kom et Udvalg »Digte« ved Kjeld Elfelt. G.s Lyrik kendetegnes ved en ejendommelig Forening af primitiv Livsfølelse og forfinet litterær Kultur. Han er en omhyggelig Ordkunstner og har evnet at give baade religiøst-panteistiske og erotiske Stemninger markante Udtryk. G. føler sig beslægtet med Helge Rode og Matthias Claudius (af hvem han har oversat flere Digte), men han har sit helt originale Ansigt i moderne Digtekunst, hvor han nærmest maa placeres et Sted mellem Seedorff og Schade. Fra oprindelig at have været ret vanskelig tilgængelig er G. nu naaet til større Almenhed i sit poetiske Sprog, saaledes at han endog er blevet populær; mange Komponister har sat Musik til hans Digte, først og fremmest Poul Schierbeck (G. tillægger Venskabet og Samarbejdet med ham den største Betydning), dernæst Emil Reesen, Helge Bonnén, Jørgen Bentzon, Knudåge Riisager, Sv. Erik Tarp, Peder Gram, Oluf Ring m. fl. I forskellige Kantater (til Skolejubilæer, til Aarhus Studenterforening m. m.) har G. fundet Anvendelse for en særlig Side af sit Talent. Unge Skuespilleres og Sangeres Fortolkning af G.s Kunst (fremfor alt af »Pigen og Spejlet« og af »Lyse Land«) har gjort ham kendt og skattet i vide Kredse. Hans Bøger har da ogsaa haft

den for danske Digtsamlinger sjældne Skæbne alle at blive udsolgt, en oven i Købet i 2. Oplag. G. var Medudgiver af Antologien »Mit bedste Digt« (1942). Han fik Drachmann-Legatet 1943. — Maleri af Gudrun Grove 1934.

Henning Kehler i Berl. Tid. 8. Febr. 1935. Ejnar Thomsen i Aarhuus Stiftstidende 19. Dec. 1937 og 19. Dec. 1942. Berl. Tid. 15. Juli 1944.

Poul Linneballe.

Geist, Christian, d. 171 r, Organist, Komponist. D. 1711 i Kbh. Fader: Kantor i Gustrow Joachim G. (1643—79). Gift i° (el. 2^0) 1. Maj 1685 med Magdalene Sybilla Schindler, d. 19. April 1689, D. af Hofviolon Poul S. 2^0 (el. 3^0) med Kristine Grønbech, d. efter 1716.

C. G. figurerer for Aaret 1670 i det danske Hof kapels Regnskaber som »mecklenburgsk Bassanger«. Men allerede inden dette Tidspunkt har han gjort sig musikalsk bemærket. 1664 meldte han sig som Deltager i Konkurrencen om det ved Th. Selles Død ledigblevne Kantorembede ved Jacobskirken i Hamburg og omtales med Hæder af Joh. Mattheson. 1665—69 var han ansat i det hertugelige Kapel i Gustrow, og derefter fulgte hans Ansættelse ved det danske Hof. Allerede n. A. drog han videre til Sverige, hvor han gennem Aarene 1671—79 skabte sig en fremtrædende Position som Komponist og Musiker. Universitetsbiblioteket i Uppsala bevarer et stort Antal Kompositioner, som viser, at C. G. er skolet i italiensk Smag, men med et stærkt Drag af Selvstændighed. Han er en betydelig Musiker, og selv om hans nye Ophold i Danmark (muligvis allerede fra 1680) indtil hans Død ikke har sat mange Spor, maa han antages at have haft en ikke ringe Indflydelse i vort Musikliv, og i nogen Grad kan man i ham se en Forgænger, maaske endogsaa et Forbillede for Dietrich Buxtehude. 1689 blev C. G. Organist ved Helligaandskirken og s. A. efter Joh. Lorentz (s. d.), der ligesom C. G.s Hustru og Datter omkom ved Operahusets Brand, tillige Organist ved Holmens Kirke. C. G. skal være død af Pesten 1711.

Joh. Mattheson: Grundlage einer Ehrenpforte, 1740 (Nytryk ved Max Schneider, 1910, S. 19). Louis Bobé: Bremerholms Kirke, 1920, S. 175, 248,329. Personalhist. Tidsskr., 7. Rk., II, 1917, S. 98 f., 136. Sammelbände der internat. Musikgesellschaft, XII, 1910—11, S. 95, 99. A. Pirro: D. Buxtehude, 1913 (se Registeret). O. Nielsen: Kjøbenhavns Diplomatarium, VII, 1886, S. 292. C. Thrane: Fra Hofviolonernes Tid, 1908, S. 26. S. A. E. Hagens Samlinger til dansk Musikhistorie i Det kgl. Bibliotek.

Nils Schiørring.

Georgsen, Georg Edmund, f. 1893, Havebrugsmand. F. 19. Maj 1893 i Kbh. Forældre: Skræddermester Gerhard Engelbert Georgsen Petersen (1853—1916) og Nielsine Marie Rasmussen (f. 1864). Navneforandring 14. Nov. 1913. Gift II. Sept. 1937 i Tikøb med Agnete Marie Messerschmidt, f. 13. Juni 1903 i Nørre Sundby, D. af Landinspektør Frederik M. (1864—1934) og Ingeborg Marie Møller (f. 1870).

Efter at have taget Gartnereksamen fra Vilvorde fik G. en Stilling som Gartner paa Gaarden Åker i Norge, hans Faders Fødeland. 1914 tog han Eksamen som Havebrugskandidat, og efter en kort Tid at have været ved gartnerisk Forsøgsvæsen blev han 1916 Assistent hos en Havearkitekt og har siden 1920 selv virket som Havearkitekt. N. A. ansattes han som Lektor i Anlægsgartneri ved Landbohøjskolen, og fra Nytaar 1936 har han tillige haft Stillingen som Akademigartner i Sorø. Han redigerede 1924—28 Tidsskriftet »Havekunst« og sad 1930—39 i Redaktionsudvalget for Værket »Danske Herregaardshaver«, for hvilket Værk han forestod de omfattende Opmaalinger; han er Medforfatter til »Have- og Stuekultur« (1934), »Moderne Haver« (1929) m. fl. og har skrevet Artikler i en Del Fagblade m. fl. (bl. a. »Kritisk Revy«). Han har deltaget i flere Konkurrencer og bl. a. faaet Præmie for Projekt til »Fruens Bøge« (1919) og Udstillinger i Forum (1932 og 33). Han har projekteret Haver ved Amtssygehuset i Kalundborg, Landhusholdningsselskabets Bygning paa Frbg., Mindelund for Vilh. Beck, flere Landsbykirkegaarde, Kolonihaveparker, Privathaver m. fl. — I sine Forelæsninger for de studerende ved Landbohøjskolen viser G. stor Evne til baade at analysere og at systematisere. I sine Haveanlæg lægger han megen Fantasi for Dagen, og Akademihaven ved Sorø og de til Akademiet hørende Kirkegaarde udgør et betydeligt Omraade, hvor han har Lejlighed til at realisere Ideer og Teorier. — Maleri af Grete Thomsen, f. Jespersen 1934.

Gartner-Tidende 12. Maj 1943. Viola 26. Maj s. A. Dansk Gartner-Forbund, XVI, ,944, S. 3f-

*johanms ThoUe^*

Gilbert-Jespersen, Holger (ved Daaben Jespersen, Holger Gilbert), f. 1890, Fløjtenist. F. 22. Sept. 1890 i Ordrup. Forældre: Læge Gilbert Lauri Jespersen (1851—1928, gift 2^0 1902 med Franciska Augusta Albina Nielsen, 1870—1940) og Malerinden Anne Marie Schack Bruun (1849—1925). Gift i° med Birte Elise Borgen Petersen, f. 9. Maj 1902 i Kbh., D. af Arkitekt,

senere Professor Carl P. (s. d.) og Hustru. Ægteskabet opløst. 2° med Ellinor Engman.

G.-J. fik 1908—11 sin musikalske Uddannelse paa Det kgl. Musikkonservatorium, hvor han paa sit Hovedinstrument havde Det kgl. Kapels fremragende Solofløjtenist Fr. Storm til Lærer. Efter et Par Aars Ansættelse i Casinos Orkester studerede G.-J. hos Albert Fronella i London og 1913—14 hos Solofløjtenisten i Den store Opera i Paris, Ad. Hennebains og opnaaede at komme til at vikariere i Opera-Orkestret. Ved Verdenskrigens Udbrud 1914 vendte han tilbage til Danmark og laa et Par Aar ved Sikringsstyrken. 1917 gav han sin Debutkoncert og var derefter ansat i Tivolis Koncertsals Orkester og Palæorkestret, men foretog nye Rejser til Paris med Studier hos Fløjtenisten, Kapelmester ved Den store Opera Ph. Gaubert. 1927 blev G.-J. Medlem af Det kgl. Kapel og virker desuden som Lærer ved Det kgl. Musikkonservatorium. Baade som Solist og Kammermusikfortolker (i Blæserkvintetten siden 1929 og Den danske Kvartet fra 1935) har han en fremskudt Stilling i dansk Musikliv og har høstet meget Bifald ved Optræden i Udlandet. Hans Tone er let og alligevel af karakterfuld Klang, og hans Musikalitet folder sig lige overbevisende ud i det 18. Aarhundredes Solosonater som i Carl Nielsens Fløjtekoncert, der er tilegnet ham. jyfø *Schiørring.*

GIoerfelt-Tarp, Kirsten, f. 1889, Kontorchef, Formand for Danske Kvinders Nationalraad. F. 1. Dec. 1889 i Kbh. (Trin.). Forældre: Grosserer Hans Jørgen Gjessing (1855—1929) og Karen Margrethe (Kamma) Stadfeldt (1863—1933). Gift 13. Aug. 1927 i Kbh. (Andreas) med Kontorchef i Store Nordiske Telegrafselskab, cand. polit. Bror Vigo Valfred G.-T., f. 6. Jan. 1889 i Lyngby (gift i° 1915 med Sigrid Margrethe Hansen, f. 1890, gift 2° med Arkitekt Ove Mandrup-Poulsen, f. 1899), Søn af cand. phil., senere Sognepræst, sidst i Boslunde, Jens Sørensen Tarp (1850—1922) og Charlotte Amalie Gloerfelt (f. 1860).

K. G.-T. voksede op i Kbh., blev Student 1909 fra N. Zahles Skole og 1915 cand. polit. Efter en kort Tids Beskæftigelse ved Statistisk Departement blev hun 1916 Assistent i Arbejds- og Fabriktilsynet. 1921 blev hun Fabrikinspektør og 1938 Kontorchef sst. Som Tilsynsassistent og Fabrikinspektør var det især de kvindelige Industriarbejderes Vilkaar, hun kom til at beskæftige sig med. For at faa et første Haands Kendskab til Fabrikarbejdet tog hun selv for en Tid Plads som Arbejderske paa en Blikvarefabrik. Hendes stærke sociale Interesse førte hende ind i Kvinde-

bevægelsen. Fra 1925 har hun været Medlem af Styrelsen for Danske Kvinders Nationalraad, fra 1931 som Formand. 1927, 1928, 1929, 1935, 1936 og 1938 var hun Medlem af den danske Delegation til Arbejdskonferencen i Geneve som teknisk Raadgiver for Regeringsrepræsentanterne. Det var ogsaa her særlig de arbejdende Kvinders Interesser, hun varetog. Paa sociale og socialpolitiske Omraader har hun i det hele taget udfoldet en omfattende og dygtig Virksomhed af faglig og praktisk Art. 1926—29 var hun Medlem af Socialøkonomisk Samfunds Bestyrelse, 1928 var hun Formand for Socialvirke, i hvis Bestyrelse hun sad til 1932. Siden 1931 har hun været Medlem af Udvalget for de akademisk-sociale Foredrag og siden 1933 af Bestyrelsen for Dansk Forening for Socialpolitik. Som Formand for Danske Kvinders Samfundstjeneste af 1940 (under D. K. N.) har hun bidraget virksomt til Løsningen af en Række af de sociale Opgaver, som Krigsforholdene har gjort aktuelle. Siden 1940 har hun ogsaa været Medlem af Præsidiet for Det danske Selskab.

K. G.-T. har skrevet en Del Artikler i »Nationaløkonomisk Tidsskrift« og »Socialt Tidsskrift«. Hun er Redaktør og Medforfatter af Bøgerne »Kvinden i Samfundet« (1938, engelsk Udgave: »Women in the Community« 1939) og »Arbejderbeskyttelse« (1943).

Dansk Kvinde i Dag, 1942, S. 313—16. *Aagot Lading.*

Gottschalch, Ellen, f. Holm, f. 1894, Skuespillerinde. F. 2. Maj 1894 i Asaa. Forældre: Sognefoged Søren Nielsen H. (f. 1864) og Ane Jørgine Thorsen (f. 1864). Gift 6. Juli 1915 i Vejlby ved Aarhus med Sangeren, cand. phil. Christian Viggo G., f. 20. Maj 1887 i Thisted, Søn af Apoteker, sidst i Faaborg Christian Frederik August G. (1854—1942, gift 2° 1906 med Laura Holbech, 1870—1921) og Amanda Christina Henriette Ramm (1862—1903). Ægteskabet opløst.

Pur ung optraadte E. G. første Gang 5. Febr. 1911 som Hanne i »Karen, Maren og Mette« paa Aarhus Teater, hvorfra hun, introduceret af Cajus Bruun, 1912 avancerede til Det ny Teater i Kbh. Nogen dramatisk Undervisning fik hun ikke, men Peter Jerndorff rensede hendes Sprog for jyske Tonefald. Gennem Smaaroller vakte hun Opmærksomhed ved sin friske Naturlighed, sit Lune og sit elskværdige Smil; 1913 blev hun udlaant til Casino, hvor hun i »Som i Ungdommens Vaar« (»Det var paa Frederiksberg«) fik Tag i det store Publikum, som hun 1915 erobrede ved sin musikalske Fremstilling af den berømte Frk. Nitouche, en

Rolle, hun over hele Landet har spillet hyppigere end nogen anden dansk Skuespillerinde, næsten 700 Gange. Alt, hvad hun her foretog sig i bevidst Ubevidsthed eller fiffig Dristighed, var præget af hendes humørfyldte Charme, og hun anvendte sin kønne Sangstemme med megen Kløgt. Andre lønnende Opgaver løste hun i »Husmandstøsen«, »Dunungen« og »Ingmarsgaarden«; det betød et alvorligt Tab for Det ny Teater, da hun 1928 forlod denne Scene. Siden tilhørte hun bl. a. Casino og Nørrebros Teater, hvor hun især dyrkede Operetten (Serpolette i »Cornevilles Klokker«) og viste sin frodige Folkelighed i »Københavnerliv«. 1941 gled hun naturligt ind i Det kgl. Teaters Ensemble, støttet af sin friske Fysik og sin sikre Musikalitet, der betingede, at hun kunde løse to saa forskellige klassiske Opgaver som Mette i »Kærlighed uden Strømper« og Mor Gunild i »Fiskerne«. Ogsaa de Krav, Holberg stiller, har hun klaret uden Skrupler (Arianke i »Barselstuen«, Pernille i »Henrik og Pernille« og Gedske i »Den politiske Kandestøber«), og blandt hendes moderne Roller viste især Ullas Moder i »Ullabella« og Opvartningspigen Mary i »Dronning gaar igen«, at hun vilde blive af Værdi for Lystspillet. Djærv Karakteristik og en egen varm Godmodighed er hendes Særkende, og disse Egenskaber har ogsaa i Filmen forøget hendes Popularitet (f. Eks. Lene i »Champagnegaloppen« og Fru Brasen i »Sommerglæder«). — Maleri af den finske Maler Lonberg.

Berl. Tid. 9. Jan. 1944. *Robert Neiiendam.*

Gram, Ernst, f. 1891, Botaniker. F. 21. Maj 1891 i Lynge ved Sorø. Forældre: Planteskoleejer, Konsulent Hans G. (s. d.) og Hustru. Gift 18. Sept. 1931 i Engom ved Daugaard med Agnete Schjøth, f. 18. Febr. 1892 i Vejle, D. af Konsul Andreas S. (1855—1921) og Oleane Pauline Christensen (f. 1862).

G. blev Student 1909 fra Sorø og cand. mag. i Naturhistorie med Botanik som Hovedfag 1915. Han blev 1917 Assistent ved Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby og 1925 udnævnt til Forsøgsleder (senere benævnt Forstander) sst. 1916—17 var han paa Studieophold ved Cornell University og 1921 i Berlin. Han har publiceret en lang Række større og mindre Afhandlinger, hovedsagelig omhandlende Sygdomme hos Haveplanter og Landbrugsplanter samt disse Sygdommes Bekæmpelse. Størstedelen af disse Afhandlinger er fremkommet som »Meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur« eller er offentliggjort i »Tidsskrift for Planteavl« samt i »Gartner-Tidende«. I »Nordisk ill. Have-

brugsleksikon« (4. Udg., I—II, 1934—36) har G. skrevet Artikler om Bekæmpelse af Plantesygdomme m. m., ligeledes plantepatologiske Artikler i »Landbrugets Ordbog« (I—II, 4. Udg., 1937—38). Sammen med J. Lind udgav han »Kortfattede praktiske Anvisninger til Bekæmpelse af Haveplanternes Sygdomme« (5. forøgede og reviderede Udg. 1921, senere Udg. ved G. under Titlen »Bekæmpelse af Haveplanternes Sygdomme« 6. Udg. 1927; sammen med Anna Weber 9. Udg. 1937). 1940 udgav G. sammen med Anna Weber »Plantesygdomme. Haandbog for Frugtavlere, Gartnere og Haveejere« og 1942 sammen med P. Bovien »Rodfrugternes Sygdomme og Skadedyr«. G. haf endvidere udfoldet en meget omfattende Virksomhed som Foredragsholder, bl. a. i Radioen, inden for sit specielle Felt.

Studenterne 1909, 1934, S. 32. Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—39, 1940, S. 175—79.

J. Grontved.

Gram, Kaj Jørgen Arthur, f. 1897, Botaniker. F. 27. April 1897 i Kbh. Forældre: Professor, Dr. med. Christian G. (s. d., d. 1938) og Hustru. Gift 29. April 1926 i "Kbh. (Holmens) med Elly Ida Christoffersen, f. 20. Dec. 1896 i Kbh., D. af Læge Viggo Ernst C. (f. 1862) og Marie Cathrine Andersen (1868—1943).

G. blev Student 1915 fra Østre Borgerdydskole, tog Magisterkonferens i Naturhistorie med Botanik som Hovedfag 1920 og erhvervede 1935 Doktorgraden ved Afhandlingen »Karplantevegetationen i Mouydir (Emmidir) i Centralafrika«. 1922—23 deltog han i Professor O. Olufsens Ekspedition til Sahara, var 1924—30 Assistent ved Farmaceutisk Læreanstalts botaniske Afdeling og 1924—30 tillige Lærer i Naturhistorie ved Femmers Kvindeseminarium. 1929—37 var han Assistent ved Universitetets planteanatomiske Laboratorium, er fra 1930 Lærer i Botanik ved Statens Lærerhøjskole. 1938 blev han Professor i systematisk Botanik ved Landbohøjskolen. G.s Interesse har særlig været koncentreret inden for det pædagogiske Omraade, og hans Evner som Lærer er i høj Grad værdsat. Af Publikationer foreligger ret faa fra hans Haand, her skal anføres »Forskydninger i Maglemoses Vegetation siden 1913—14« (1928) samt en senere Fortsættelse af dette Arbejde: »Undersøgelser over de store Forandringer i Mosens Vegetation fra 1925—26 til 1934—35« (1936). Sammen med Knud Jessen udgav han »Nøgle til at bestemme de i Danmark vildtvoksende og hyppigst forvildede, løvfældende Løvtræer og Buske i Vintertilstand« (1936), sammen med Hjalmar Jensen og Aug. Mentz det populære Værk »Nytte-

planter« (1938). Danmarks Busk- og Trævækst, særlig de danske Egekrat, er i særlig Grad Genstand for G.s Studier.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1935, S. 142. Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—1939, 1940, S. 216 f. *7 f " t //*

Grosen, Uffe, f. 1894, Højskoleforstander. F. 29. Nov. 1894 i Egaa ved Aarhus. Forældre: Gaardejer Jens Sørensen G. (1853—^S[1]) °g Anne Christensen (1855—1931). Gift 21. Okt. 1923 i Aars med Anna Thomsen, f. 5. Okt. 1897 i Haubro, D. af Gaardejer, senere Bankdirektør Thomas T. (f. 1871, gift *2°* med Anna Kirstine Madsen, f. 1883) og Karen Kirstine Nielsen (1869—1907).

G. er opvokset i et Hjem og en Kreds, der sluttede sig til Egaa Friskole og Aarhus Valgmenighed. Grundtvig og Henry George var Hjemmets store Navne. Tidligt stod det klart for G., at han vilde være Højskolelærer, *og* mens han i Seksten—Syttenaarsalderen arbejdede ved Landbrug i Ferritslev paa Fyn og her kom under Paavirkning af det aandelige Liv, der udgik fra Ryslinge Højskole og Valgmenighed, fik hans Haab om at blive Højskolemand ny Næring. I tre Vintre, 1912—15, var G. Elev paa Askov Højskole, hvor navnlig Jacob Appel og J. Th. Arnfred fik Betydning for hans Udvikling. 1917 tog G. Lærereksamen fra Silkeborg Seminarium, hvis Forstander, P. J. M. Vinther, han især staar i Gæld til. 1917—18 var G. Lærer ved Fr.borg Højskole, den følgende Vinter ved Fyns Stifts Husmandsskole, og 1919 kom han som Lærer til Vallekilde Højskole. Hans Lærergerning her blev afbrudt dels af Soldatertjeneste, dels af et Studieophold (1920—21) i England (Ruskin College i Oxford og Woodbrooke Settlement). Senere foretog han en Studierejse i Tyskland. 1923 blev han Ejer af og Forstander for Vallekilde Højskole. I en forholdsvis ung Alder overtog han da Ledelsen af en af vort Lands ældste og mest ansete Højskoler med rige og stærke Traditioner, og han har paa Linie med Skolens Fortid, men paa selvstændig Vis ført dens Gerning videre, saa Vallekilde Højskole ogsaa i hans Forstandertid har været blandt de stærkest søgte. G. hører til de ikke faa Højskolemænd, der er dybt præget af engelsk Aandsliv. I sit Skolearbejde har han helt overvejende hentet sine Foredragsemner fra dansk og engelsk Historie, Kirke- og Samfundsliv. Fra et udpræget frisindet Stade har han med Mund og Pen deltaget navnlig i Drøftelse af Skole- og Kirkespørgsmaal, og i Dagens Debat om ømfindtlige Stridsspørgsmaal har han hævdet Standpunkter, der ikke altid var i Overensstemmelse med den rette Tro paa Bjerget. G. har siden

1924 været Redaktør af Aarbogen »Fra Vallekilde Folkehøjskole«, har været Medredaktør af »Folkehøjskolens Sangbog« 12. og 13. Udg. (1933 og 1939), var Medlem af Ungdomsskoleudvalget af J939J er Medlem af Det danske Selskabs Arbejdsudvalg siden 1940 og er fra 1943 Næstformand i Bestyrelsen for Foreningen af Højskoler og Landbrugsskoler. — Maleri af Niels Holmer Trier 1943 (Vallekilde Højskole).

Fred. Nørgaard: Danmarks Folkehøjskoler, 1940, S. 52—55. Fra Vallekilde Folkehøjskole 1919 og 1923. Politiken 12. Jan. 1941. Holbæk Amtstidende 29. ov. 1943. *Fred. Nørgaard.*

Grove-Rasmussen, Karl Ludvig Tobias, 1885—x943> Blindepædagog. F. 20. Sept. 1885 i Allerup, Fyn, d. 7. Juli 1943 paa Refsnæs, begr. i Kbh. (Ass.). Forældre: Sognepræst Andreas Christian Ludvig G.-R. (s. d.) og 2. Hustru." Gift 9. Juli 1914 i Kbh. (Jac.) med Dagmar Emilie Lehmann, f. 3. Sept. 1887 i Horsens, D. af Købmand i Horsens Christian L. (1843—89) og Rasmine Bech (1845—1929).

G.-R. blev Student 1903 fra Odense og cand. theol. 1909. Gennem hele sin Studietid tjente han for en stor Del til sit Ophold ved journalistisk Arbejde, og knyttet til Studenterhjemmets Presseudvalg udøvede han i disse Aar en omfattende Anmeldervirksomhed og skrev dertil talrige Artikler om historiske Emner. Han erhvervede sig gennem dette Arbejde omfattende litterær og historisk Viden og en Menneskekundskab, der blev ham til stor Nytte i hans senere Gerning. Da han under Studiet var blevet klar over, at han ikke turde gaa ind under en Præstestillings Ansvar, tiltraadte han umiddelbart efter sin Embedseksamen en Stilling som Lærer ved Det kgl. Blindeinstitut i Kbh. og var siden uden Afbrydelse knyttet til Blindevæsenet — indtil Nov. 1935 ved Instituttet i Kbh., hvor han 1931 blev Overlærer, og derefter som Forstander for det kgl. Blindeinstitut paa Refsnæs. 1924—35 var G.-R. Sekretær i Foreningen til at fremme Blindes Selvvirksomhed og derefter og til sin Død Medlem af Foreningens Bestyrelse. 1929—35 var han Sekretær i Blindes Arbejde Akts. Han udførte paa disse Poster et stort Arbejde, der gav ham en dyb Forstaaelse af de Kaar, de voksne blinde lever under, de menneskelige og erhvervsmæssige Vanskeligheder, de har at kæmpe med. Denne Forstaaelse kom ogsaa til at præge hans stærkt personlige og grundige Undervisning og hele Gerning som Pædagog, i hvilken han ud over at meddele Kundskaber søgte at styrke Eleverne karaktermæssigt og at ruste dem til deres senere ofte vanskelige Vej gennem

Livet. Gennem Komedier, som han (hjulpet af sin Hustru) indstuderede med Eleverne, opøvedes de i fri og naturlig Optræden, og gennem et Sparepræmiesystem søgte han at anspore dem til Sparsommelighed og at udvikle deres Sans for ordnet Økonomi. Selv en fremragende Skakspiller lærte han mange blinde dette Spil og tilrettelagde en Skakbog for blinde. I G.-R.s Forstandertid udvidedes Instituttet paa Refsnæs fra at være Forskole til at omfatte hele Blindebarneskolen, og til Instituttet er nu som før knyttet et Børnehjem og et Værnehjem for blinde Kvinder, ligesom Instituttets Forstander fører Tilsyn med to Hjem for svagtbegavede blinde Drenge og Piger. Den nævnte Udvidelse medførte store Ombygninger og Nybygninger, og G.-R. udførte et betydeligt Arbejde ved at skabe de Rammer, inden for hvilke Instituttet i dets nye og stærkt udvidede Form skal føres videre. Med sit praktiske Greb paa Livets Forhold, sin rige Erfaring og sin levende Samfølelse med sine Medmennesker naaede han af de mange enkelte Dele at faa skabt en fin harmonisk Helhed. Efter hans Død har Kolleger og tidligere Elever stiftet et G.-R.s Mindelegat for saaledes at ære hans Minde og bevare hans Navn. Hans Personlighed var præget af en Sindets Renfærdighed og Oprindelighed og en Ærbødighed for alle Livets gode Magter, hvis noble Tjener han var. — R. 1939.

Medlemsblad for Dansk Blindesamfund 12. Maj 1934, 13. Juli 1943, 27. Juli 1943. Kalundborg Folkeblad 31. Okt. 1935, 8. Juli 1943, 9. Juli 1943. Politiken 9. Juli 1943. Til Minde om Karl Ludvig — et Mindeskrift udgivet af Dagmar Grove-Rasmussen, 1943. Beretning om det kgl. Blindeinstitut i København 1933—44.

Jørgen Punge.

Grøn, Alfred Rowland **Howard,** f. 1894, Forstmand. F. 23. Dec. 1894 i Kbh. Forældre: Ekspeditionssekretær, senere Kammerherre, Stiftamtmand Harry Rowland Howard G. (1851—1934) og Ida Lucinde Henriette Hansen (1864—1937). Gift 12. Marts 1919 i Kbh. (Cit.) med Emmy Louise Thielsen, f. 10. Juli 1895 i Charlottenlund, D. af Frihavnsdirektør Evald T. (1851—1916) og Olga Helene Plenge (1859—1918).

G. blev Student 1913 fra Viborg og søgte derefter handelsmæssig Uddannelse i Handelshuset M. E. Grøn & Søn. 1915—16 studerede han Nationaløkonomi ved Harvard University i U. S. A. og var derefter ansat i Privatbanken i Kbh., til han 1918 paabegyndte Skovbrugsstudiet ved Landbohøjskolen. Han blev Forstkandidat 1923 var derefter Assistent ved Dansk Skovforenings Gødningsforsøg og fra 1925 ved Landbohøjskolens Skovbrugsafdeling. 1926

foretog han en Studierejse til Frankrig og Italien, var Vinteren 1926—27 konstitueret Skovrider paa Sorø Akademis 2. Skovdistrikt, havde 1927—28 som Rockefellerstipendiat Studieophold i Schweiz og Tyskland. 1928 blev han igen ansat som Assistent ved Skovbrugsundervisningen og overtog samtidig Undervisningen i Skovbrugsøkonomi. 1930 udnævntes han til Professor i Skovbrugsfagene, og 1931 blev han Dr. polit. for en Afhandling om Skovbrugets almindelige Økonomi. G. har ved Siden af sin Lærergerning varetaget forskellige faglige Tillidshverv. 1924—35 var han Medlem af Bestyrelsen for Danske Forstkandidaters Forening, 1939 blev han Medlem af Dansk Skovforenings Repræsentantskab og 1941 Medlem af Foreningens Bestyrelse. 1933 indvalgtes han som Repræsentant for Lærerkollegiet ved Landbohøjskolen i Bestyrelsen for Centralforeningen af Lærere ved de højere Læreanstalter, og samtidig indtraadte han som Medlem af Danske Statsembedsmænds Samraad. 1943 blev han Medlem af den forstlige Forsøgskommission og 1937 af Akademiet for de tekniske Videnskaber, 1943 Formand for sammes Gruppe Jordbrugets Teknik og Industri.

Som Skovrider for nogle mindre private Skovdistrikter og som Bestyrelsesmedlem i en Række Handelsselskaber har han haft nærmere Forbindelse med det praktiske **Liv.**

G. har som Lærer ved Landbohøjskolen gjort en betydelig Indsats særlig inden for Skovøkonomien, hvor han paa Omraader, hvor man tidligere har staaet famlende, har angivet og udarbejdet praktiske Beregningsmaader for Skovvurderinger af forskellig Art. Han har videre fagligt og populært, saaledes i Bogen »Skov og Folk« (1925), bidraget til at skabe Forstaaelse for Skovenes store og voksende samfundsøkonomiske Betydning. Hans Hovedværker er: »Bidrag **til** den almindelige Skovøkonomis Teori« (1931), »Skovbrugets teoretiske Driftsøkonomi« (1943) og »Skovbrugets Driftsøkonomi, II. Afsnit, Skovvurdering« (1944), men han har ud over dem udfoldet en betydelig Skribentvirksomhed. — R. 1938.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1931, S. 156 f. *J, M. Dalgas.*

Grønbech, Kaare, f. 1901, Orientalist. F. 28. Sept. 1901 paa Frbg. Forældre: Cand. mag., senere Professor Vilh. G. (s. d.) og Hustru. Gift 17. Okt. 1931 i Hellerup (Messias) med Elsebet Mackeprang, f. 20. Sept. 1910 i Nyborg, D. af Premierløjtnant, senere Kaptajn Gustav Blom M. (1885—1944) og Anna Schack (f. 1886).

G. tog Studentereksamen 1919 fra Plockross' Skole og Skole-

embedseksamen med Engelsk som Hovedfag 1927. Efter en Studierejse til Konstantinopel ansattes han 1928 som Lærer (fra 1932 Adjunkt) ved Øregaard Gymnasium. 1936 tog han Doktorgraden paa Afhandlingen »Der tiirkische Sprachbau I«, første Del af en (til tre Dele planlagt) bred Karakteristik af de tyrkiske Sprogs grammatiske Bygning og dennes Udvikling. G. har derefter taget Initiativet til og har Ledelsen af den store Facsimile-Publikation »Monumenta Linguarum Asiae Maioris«, hvortil han selv har besørget første Bind (1936), indeholdende en med Indledning forsynet Facsimile-Udgave af det for tyrkisk Sprogforskning særlig vigtige Haandskrift Codex Cumanicus, hvortil han desuden har udarbejdet en Ordbog (1942). 1937 foretog G. paa ny en Studierejse til Tyrkiet og deltog 1938—39 i Det Kgl. Danske Geografiske Selskabs centralasiatiske Ekspedition, hvis sproglige (mongolske) Materiale han bearbejder (foreløbig Beretning i Geografisk Tidsskrift, XLIII). For Akademiet i Wien har G. 1942 leveret Transskription og Oversættelse af tjuvasjiske Folkesange optegnede i østrigske Fangelejre under Krigen 1914—18. G., der siden 1936 virkede som Privatdocent ved Universitetet, beskikkedes 1942 som Lektor i centralasiatiske Sprog med særligt Hensyn til Tyrkisk og indvalgtes 1943 i Videnskabernes Selskab.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1936, S. 169. *Louis Hjelmslev.*

Grøndahl, Launy Valdemar, f. 1886, Dirigent, Komponist. F. 30. Juni 1886 i Ordrup. Forældre: Mælkeforpagter, Fragtmand Carl Frederik Ferdinand G. (1835—1903) og Ane Kirstine Jensen (1846—1920). Gift 2. Febr. 1913 med Dagmar Liddi Louise Clothilde Adelaide Heggemann, f. 8. Sept. 1887 paa Frbg., D. af Garver Gotfred Ferdinand Valdemar H. (1860—1940) og Adelaide Josephine Johanne Becker (1852—1914).

G. begyndte otte Aar gammel at spille Violin hos sin Skolebestyrer, Komponisten O. Jacobsen, og kunde snart optræde med sin Lærer i Foreninger og ved Aftenunderholdninger. Efter sin Konfirmation begyndte han at faa mere regelmæssig Undervisning af kgl. Kapelmusikus Anton Bloch og Regimentsmusikdirigent J. Norup (Trompet), og efter at han 1906 havde faaet Ansættelse i Casinos Orkester, studerede han Violin hos Axel Gade og Komposition hos Ludolf Nielsen. I de følgende Aar delte G. sig mellem Violinen og Kompositionen. Han opnaaede almindelig Anerkendelse for en Kvartet og sin Violinkoncert, som begge blev kreeret

af Peder Møller, og fik senere jævnlig sin Strygekvartet Nr. 2 og sin symfoniske Fantasi »Pan og Syrinx« opført; blandt de efterfølgende Værker kan endvidere nævnes Symfoniske Variationer over en gammel jysk Vise, en Fagotkoncert, en Basunkoncert, megen og ofte ret stort anlagt Radiomusik (til Hørespil o. l.) og udmærkede Arrangementer af Folkemusik. Paa Legat fra Kbh.s Orkesterforening studerede G. 1924 i Frankrig og Italien og blev ved sin Hjemkomst for en kortere Periode Formand for Unge Tonekunstneres Selskab. Okt. 1925 knyttedes han som Kapelmester til det nystiftede Radio-Orkester, en Stilling, han har beklædt siden da. I det mangeartede Arbejde, denne Stilling byder, har G. hævdet sig paa alle Omraader baade i det daglige Arbejdes Krav til Overblik og Snarraadighed og de store Symfonikoncerters Forlangende om kunstnerisk og musikermæssig kvalificeret Indsats. Som Gæstedirigent har G. optraadt i Berlin, Helsingfors, Stockholm, Prag, gentagne Gange i Warszawa og ved mangfoldige Koncerter i danske Provinsbyer. jyj^, *Schiørrins.*

Gudjénsson, Skuli Vilhjálmur, f. 1895, Hygiejniker. F. 25. Nov. 1895 P[aa] Gaarden Vatnskot i Skagafjord i Island. Forældre: Gaardejer og Snedkermester Gudjon Gunnlaugsson og Gudrun Arngrimsdottir. Gift 22. Juni 1935 i Asminderød med Inge Melite Lassen, f. 9. Juli 1908 i Faaborg, D. af Brygmester Frederik Carl Christian Ludvig L. (f. 1872) og Astrid Valborg Hansen (f. 1872).

G. blev Student 1917 fra Reykjavik og tog medicinsk Embedseksamen ved Islands Universitet 1923. 1923—24 foretog han en Studierejse til Tyskland og har derefter studeret i Danmark, i første Række paa Universitetets hygiejniske Institut, hvor han 1926—29 havde Ansættelse som fast Assistent og hvor han udarbejdede sin Doktordisputats (1930), der udkom paa Engelsk og handler om Undersøgelser over A-Vitamin Mangel hos Rotter og kvantitativ Bestemmelse af dette Vitamin. G. var Inspektør for Statens Vitamin-Laboratorium 1931—39, Overlæge ved Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet 1933—39 og er Professor i Hygiejne ved Aarhus Universitet fra 1939. Han er meget interesseret i Ernæringsspørgsmaal, hvad der bl. a. har givet sig Udslag i to store Værker, »P. Carl Petersens Fonds Ernæringsekspedition til Færøerne 1936—37« (1940), af hvilken Ekspedition G. var Leder, og »Folkekost og Sundhedsforhold i gamle Dage. Belyst igennem den oldnordiske Litteratur« (1941). Han er Medlem

af flere videnskabelige Selskaber og har foretaget talrige Studierejser. — R. 1937.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1930, S. 184 f. *Rich. Ege.*

Gudmundsen-Holmgreen, Jørgen, f. 1895, Billedhugger. F. 15. Juni 1895 i Kbh. Forældre: Maleren og Billedhuggeren Johann G.-H. (1858—1912) og Lauretta Christensen (f. 1862). Gift 18. Juli 1930 paa Frbg. med Grete Søegaard, f. 10. April 1908 paa Frbg., D. af Kontorchef i Landmandsbanken August S. (f. 1878) og Frederikke Mathilde Elisabeth Cathrine Schmidt (f. 1880).

G.-H. er vokset op i et Kunstnerhjem. Baade Faderen og Moderen var kunstnerisk begavet. Senere blev Broderen Anders og Søsteren Else Malere, mens den anden Broder Per blev Forfatter. G.-H. tog Studentereksamen 1913 fra H. Adlers Skole. N. A. blev han Elev hos Grønvold paa Teknisk Skole, og 1914—15 arbejdede han hos Anders Bundgaard og udførte der sin første Figur. — en Niobide — som han debuterede med paa Foraarsudstillingen ved Charlottenborg 1915. Dette Arbejde skaffede ham straks Zahrtmanns og Laubs Legater; det sidste fik han ogsaa i de fire følgende Aar. Foruden en Række andre større og mindre Stipendier bl. a. fra Akademiet, modtog han 1935 Det Ancker'ske Legat og 1941 Kai Nielsens Mindelegat. G.-H. har rejst i Tyskland 1913 og 1938, var i Paris 1920, 29 og 32, i Italien 1920 og 1922, i Grækenland og Ægypten 1936. Han har udstillet paa Charlottenborg 1915, 1918—19, 1921—22 °*8* [r]93°—3[1]? [l]933 °g P[aa] Kunstnernes Efteraarsudstilling 1917 og 22. 1924 og 1929 var han Gæst paa Grønningen og 1936—39 paa Den frie, blev Medlem 1940. Endvidere har han bl. a. deltaget i Udstillingerne i Forum 1929, Oslo 1931, Go teborg 1939, Udstillingen af Tegninger i Kunstmuseet 1940—41, og af Dansk Maleri og Skulptur i Dag sst. 1941.

G.-H. har med Forkærlighed dyrket den nøgne Ynglingefigur. En Række af hans Hovedværker er skabt over dette Motiv: Tempeltjeneren Ion, udst. Gips 1922, Marmor 1924 (Privateje), Ion, Statuette, 1932, og Josef, 1937—39 (begge Bronze, i Kunstmuseet). Endvidere har han gjort en Række betydelige Portrætbuster, Ung Frater, 1936—39 (Kalksten, Kunstmuseet), Drengehoved, udst. 1933 og Professor, Dr. phil. Paul V. Rubow, udst. 1941 (begge Bronze, i Kolding Museum), Komponisten Otto

Mortensen, udst. 1942 (Bronze, Horsens Museum), Professor, Dr. techn. P. O. Pedersen, udst. 1942 (Euville Kalksten, Statsradiofonien og Danmarks tekniske Højskole), samt et Stenrelief til Retsmedicinsk Instituts La Morgue-Bygning, 1934, og Studenternes Mindemedaillon over Professor, Dr. med. H. M. Hou-Jensen, Anatomisk Institut. 1944 arbejder han efter Bestilling af Ny Carlsbergfondet paa en Gruppe — Visdommen og Ungdommen — til Horsens Statsskole og paa en Kolossalstatue af Biskop Balle til Frederikskirken. — Maleri og Relief 1904 i Bronze af Faderen.

Nationaltidende 6. Nov. 1922 og 2. Marts 1939. Christian Houmark i B.T. 1. Febr. 1924. Politiken 28. Nov. 1941. 111. Tid. 1922, Nr. 9. Kunstmuseets Aarsskrift 1933—34, S, 83; 1940, S. 145. Den frie Udstilling gennem 50 Aar, 1942, S. 140, 170-73. *Else Kai Sass.*

Haagen - Muller, Christian **Victor** Kragballe, f. 1894, Maler. F. 1. Nov. 1894 i Albæk, Vendsyssel. Forældre: Sognepræst, sidst i Vejby og Tibirke, Provst Lauritz H.-M. (f. 1864; Navneforandring fra Muller, Haagen, 1904) og Elisa Carolina Andersen (f. 1870). Gift 8. Okt. 1926 i Vejby med Arnoldine Henriette Maria Skibsted, f. 30. April 1901 paa Frbg., D. af Kontorchef i Overretten, senere Kbh.s Byret Henrik Valdemar S. (1862—1940) og Karen Boisen (f. 1871).

H.-M. blev Student 1913 fra Sorø, læste et Par Aar til Jurist, men brød af for at blive Maler. Faderen var 1913 blevet forflyttet til Vejby i Nordsjælland; her har H.-M. siden haft sit Hjem, fra 1927 i Kædemosehuset, Tibirkelunde. Han er uden Skoleuddannelse og viser i flere af sine tidligste Arbejder en vis Berøring med Kubismen og navnlig Paavirkning af William Scharff. I Aarene før 1920 udførte han store, heroiske Kompositioner, »Baccanalet«, »Samson og Dalila« m. fl., Arbejder, der senere er tilintetgjort. Han udstillede paa Kunstnernes Efteraarsudstilling 1916—17, 1919—24, 1926—27 og 1929, paa Grønningen som Gæst fra 1929 og som Medlem fra 1933. I sine tidligst kendte Figurbilleder (»Landsbyens Digter«, 1922, »Frugtsælgeren«, 1923, m. fl.) har han i lige høj Grad lagt Vægt paa en psykologisk og malerisk Opfattelse, en Bestræbelse, der er ført videre i hans Portrætter (Maxim Gorki, 1927, malet i Sorrent, hvor den berømte Forfatter indvilligede i at sidde Model for ham, Digteren Per Lange, 1931, og Paul V. Rubow, 1943); han har ofte malet samme Portrætmodel Gang paa Gang og stræbt at naa en fra den øjeblikkelige og maaske tilfældige Opfattelse befriet, koncentreret Karakteristik, ligesom han i sin Landskabskunst har undgaaet det rent umiddelbare Indtryk for, paa Grundlag af et grundigere Naturstudium, at naa en større Syntese. Siden 1934 har han udvidet sin landskabelige Emnekreds, fra Brantebjerg, Arresø m. v., til Anholt, som Harald Kiddes Bog »Helten« havde givet ham Lyst til at besøge, og hvis Sandørkener han har skildret i en Række karakterfulde Arbejder..

— H.-M. har foretaget flere Rejser, til Dels paa Akademistipendier, saaledes til Berlin og Dresden 1926, Paris og Byer i Belgien 1923, Italien og Wien 1926—27, Spanien, Paris, Holland, Belgien 1932, London, Holland, Belgien 1935, Paris 1937 og 38; han gav sig paa disse Rejser Tid til at lade Indtrykkene nedfælde sig; blandt de store Malere fra Forriden, hvis Værker han ivrigt studerede, har han fremhævet den ældre Brueghel. — H.-M. har haft flere Separatudstillinger, bl. a. i Aarhus 1934 (sammen med Gottfred Eickhoff og Helge Jensen), hos Bach 1936, i Kunstforeningen, Kbh. 1938, hos Otto Haagen-Muller 1943 og deltaget i Forum- og Rundskueudstillingen (1929 og 1936), »Soransk Kunst«, Sorø 1936, Tegner- og Sommerudstillingen, Kunstmuseet (1940—41 og 1941) og i flere udenlandske Udstillinger, bl. a. Riga m. v. 1936, Dansk dekorativ Kunst, Lund 1941 og Biennalen 1942. — Der findes Arbejder af H.-M. i Kunstmuseet og Museerne i Aalborg, Aarhus, Horsens, Maribo, Randers, Sorø og Vejen, desuden et Arbejde i Ystad Museum (Gave fra Hofjægermester G. A. Hagemann) og et i Arkiv for dekorativ Kunst, Lund. De fleste af Provinsmuseernes Erhvervelser er Gaver fra Ny Carlsbergfondet, der ogsaa har ydet Støtte til H.-M.s Dekorationsarbejder, saaledes to Vægbilleder i Skolehjemmet »Godhavn«, Tisvilde (1930—31), syv i Alumnatet »Vænget«, Sorø Akademis Skole (1934—35) og fire i Centralsygehuset, Hillerød (1942—44). I Kobberstiksamlingen er han repræsenteret med Kridttegninger m. m. Han har modtaget Neuhausens Præmie 1923 (for »Frugtsælgeren«), Emma Bærentzens Legat 1932, Carlsons Præmie 1935 og Eckersbergs Medaille 1941 (for »Aften over Ørkenen, Anholt«). — Maleri af William ScharfF 1922. Tegninger af Carl Jensen og Otto Christensen.

Erik Zahle: Victor Haagen-Muller (Vor Tids Kunst, Nr. 29), 1939.

Poul Uttenreitter.

Hagerup, Olaf Asmussen, f. 1889, Botaniker. F. 29. Sept. 1889 i Balling ved Skive. Forældre: Sognepræst, sidst i Udby, Fyn, Eiler Thomsen H. (1854—1927) og Kirstine Frederikke Caroline Asmussen (f. 1863). Gift 27. Febr. 1935 i Kbh. (Valby) med Else Larsen, f. 1. Dec. 1911 paa Frbg., D. af cand. pharm. Oluf Mathias L. (1869—1920) og Thora Frederikke Levy (f. 1880).

H. blev Student 1911 fra Døckers Kursus, tog Magisterkonferens i Naturhistorie med Botanik som Hovedfag 1923 og erhvervede Doktorgraden ved Afhandlingen »Vergleichende morphologische und systematische Studien iiber die Ranken und andere vegetative Organe der Cucurbitaceen und Passifloraceen«

(1930). Han foretog botaniske Rejser til Hollandsk Indien (Sumatra) 1916—17, til Færøerne 1922—23 og til Østgrønland (Scoresby Sund) 1924, til Vestgrønland 1925 samt til Tropisk Vestafrika (med Professor O. Olufsens Ekspedition) 1927—28. 1929—35 var H. botanisk Assistent ved Farmaceutisk Læreanstalt, er fra 1935 Inspektør ved Botanisk Museum. H. har publiceret en Række botaniske Afhandlinger, særlig omhandlende Morfologi, Cytologi, Økologi, Systematik og Fylogeni. Mest betydende er hans Arbejder vedrørende cytologiske og fylogenetiske Spørgsmaal. Her skal anføres »Morphological and cytologicai studies of Bicornes« (1928). Andre Arbejder behandler Polyploidi i Forhold til Arternes økologiske og plantegeografiske Forskelligheder, saaledes »Studies in polyploid ecotypes in Vaccinium uliginosum L.« (1933). Flere vigtige Arbejder omfatter sammenlignende Undersøgelser over Blomstens, særlig Frugtknudens, Morfologi og Udviklingshistorie hos forskellige systematiske Grupper med den Hensigt at udrede den stammehistoriske Forbindelse mellem Nøgenfrøede og visse Grupper af Dækfrøede; her kan anføres »Zur Abstammung einiger Angiospermen durch Gnetales und Coniferæ« (I—**III,** 1934—38) og »On the origin of some Angiosperms through the Gnetales and the Coniferae« (1939). — Maleri af A. Bredsdorff ca. 1925.

Studenterne 1911, 1936, S. 318. Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—1939, 1940, S. 180 f. *j Q*$_{rSntm}$^

Hald, Margrethe, f. 1897, Tekstilforsker. F. 10. Febr. 1897 i Vrigsted ved Horsens. Forældre: Gaardejer Rasmus Ole Pedersen (1861—1900) og Johanne Marie Lauesen (f. 1872). Ugift.

M. H., der er uddannet som Væverske, anstillede ca. 1930 Forsøg med Anvendelse af primitive Tekstil-Teknikker i moderne Materiale og førtes derved over til en analytisk Gennemgang af Tekstiler fra Oldtiden, hvis første Resultat blev Afhandlingen »Brikvævning i danske Oldtidsfund« (Aarbøger for nord. Oldkyndighed, 1930). Sammen med H. C. Broholm (s. d.) har hun undersøgt og publiceret det danske Tekstilmateriale til Bronzealderen, og til Udstilling i Nationalmuseet har hun fremstillet nøjagtige Kopier af Kvindedragterne fra Egtved og Skrydstrup. Desuden har hun udgivet flere Bøger og Afhandlinger om vævetekniske og kulturhistoriske Emner. 1939 blev hun ansat som Assistent ved Nationalmuseet. , *Victor* ***Hermansen.***

Hall, Hans Christian, 1884—1922, Læge. F. 23. Dec. 1884 paa Frbg., d. 19. Marts 1922 paa Vejlefjord Sanatorium, begr. paa

Bispebjerg Kgd. Forældre: Grosserer Rasmus Julius Thorvald H. (1843—1914) og Louise Petrea Larsen (1851—1929). Gift 7. Nov. 1914 i Stege (b. v.) med Kamma (Karen Margrethe) Henriques, f. 31. Maj 1891 paa Landsledgaard ved Stege, D. af Proprietær Albert Ludvig H. (f. 1861) og Agnes Sara Bendix (f. 1871).

H. tog Studentereksamen 1902 fra Frbg. Gymnasium og begyndte derpaa det medicinske Studium under Paavirkning af sin ældre Broder, nuværende Læge i Valby Einar Johannes H. (der 1901 erhvervede Universitetets Guldmedaille paa en Afhandling om »Læren om de af maligne Nydannelser fremkaldte Neuriter«). 1909 bestod han lægevidenskabelig Embedseksamen. 1914—16 var han ansat som Assistent ved Statens Seruminstitut, men uddannede sig derpaa i de kliniske Fag i Reservelægestillinger ved Almindelig Hospital (1916—17), Oringe Sindssygehospital (1917—18) og Bispebjerg Hospital (1918—21). Derpaa vendte han tilbage til Seruminstituttet som Afdelingsforstander (fra 1921), men bortreves allerede n. A., ved Begyndelsen til sin egentlige Livsbane, af Lungetuberkulose.

H.s Navn vil stedse være knyttet til det Arbejde, for hvilket han, paa Grund af Sygdommen uden mundtligt Forsvar, erhvervede den medicinske Doktorgrad 1922, et Par Maaneder før sin Død. Som det fremgaar af Titlen, »La dégénérescance hépato-lenticulaire (Maladie de Wilson—Pseudosclérose)«, tryktes den med Universitetets Tilladelse allerede ved sin Fremkomst paa et Verdenssprog, sikkert bl. a. ud fra Erkendelsen af Afhandlingens store Værdi. Den beskæftiger sig med en sjælden Sygdom, bestaaende i Leverlidelse (Skrumpning) og en samtidig tilstedeværende degenerativ Hjernelidelse; den beskreves først i nyeste Tid af den engelske Neurolog K. Wilson, men H.s Observationer udvidede Kendskabet til Lidelsen, ikke mindst dens arvelige Forhold, ligesom de paa nøjagtigere Maade klarlagde dens neurologiske Symptomatologi, saaledes at den oprindelig som Wilsons Sygdom døbte Lidelse i Udlandet med Rette ofte gaar under Navnet H.-Wilsons Sygdom. — Ud over dette Arbejde fik H. offentliggjort en Del (i alt tretten) kortere Studier, navnlig paa Infektionspatologiens Omraade. De Arbejder, H. naaede at faa offentliggjort, berettigede til at nære mere end almindelige Forventninger til ham, og Patologien mistede med ham en lovende Dyrker.

Univ. Progr. Nov. 1922, S. 132 ff. (med Bibliografi). K. H. Krabbe: Lærebog i Nervesygdomme, 1. Udg., 1927, S. 260.

Ib Ostenfeld.

Hallar, Søren Christian, f. 1887, Forfatter. F. 12. Juli 1887 i Thisted. Forældre: Realskolelærer i Thisted, senere Kordegn og Kantor i Nyborg Knud Hanssen (Navneforandring til H. 1917) (J855—I93I) og Dorothea Marie Frost (1864—1938). Navneforandring 12. Marts 1917. Gift 28. Okt. 1938 i Kbh. (b. v.) med Kirsten Andersen, f. 2. Dec. 1908 i Kbh., D. af Ingeniør, cand. polyt. Valdemar A. (1872—1943) og Georgine Ludovica Tjåder (f. 1869).

H. blev Student 1906 fra Odense og tog 1912 Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi med Botanik som Speciale. 1914 blev han Underbibliotekar ved Universitetsbiblioteket (1931 Bibliotekar II), 1938 Bibliotekar I, er fra 1939 tillige Bibliotekar ved Dramatisk Bibliotek. Han blev Dr. phil. 1921 paa Afhandlingen »Synselementerne i Naturskildringen hos J. P. Jacobsen«. Her som i en Række mindre litteraturhistoriske Arbejder (»Tom Kristensen«, 1926; »Jacob Paludan«, 1927; »Leck Fischer«, 1937; »Naturen hos Harald Bergstedt, Otto Gelsted og Thøger Larsen«, i »Danske Studier«, 1938; »Sophus Claussen Studier«, 1943) søger han at gøre Litteraturforskningen mere eksakt især ved at anvende naturvidenskabelige Optællingsmetoder paa Forekomsten af Naturfænomener hos de enkelte Digtere. Han har herved utvivlsomt bidraget til en skarpere Forstaaelse af Naturverdenen hos de paagældende, men Metoden maa dog opfattes mere som et Hjælpemiddel ved æstetiske Undersøgelser end som rummende en selvstændig Vurdering. H. har i øvrigt udfoldet et ret forskelligartet Forfatterskab. En Frugt af hans talrige Rejser i tre Verdensdele er »Øst for Suez« (1923); under Pseudonymet Johan Farn har han udgivet Skuespillet »En Aftentime« (s. A.), under eget Navn »To Skuespil« (1932) og Romanen »Mange Mile Vand imellem —« (1934). 1940 vandt han »Politiken«s Konkurrence med en pompøs Danmark-Sang og har 1943 udsendt en Samling »Vers«. — Tegninger af Juho Rissanen 1918 og Gerda Ploug Sarp 1921.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1921, S. n6f. Politiken 11. Aug. 1940.

Povl Engelstoft.

Hallman, Adolf Reinhold, f. 1893, Tegner. F. 1. Marts 1893 i Goteborg. Forældre: Arbejder Carl Fredrik H. (1857—1939) og Dorothea Bengtsson (1854—1931). Gift 11. Maj 1933 i Stockholm (b. v.) med Edith Ludwig, f. 28. Juli 1905 i Ringsted, D. af Direktør for Akts. Triton, Dansk'Slagterimaskin-Industri Johannes L. (f. 1878) og Karen Marie Lauersen (f. 1878).

H. debuterede femten Aar gammel som revolutionær Tegner i

Goteborg, gik paa Valands Malerskole sst. 1913—15 og har ogsaa været Henrik Sørensens Elev i Oslo. 1916 blev han Medarbejder ved »Tidens Tegn« og »Dagbladet« vsst., 1918—19 ved Blix' »Exlex« i Kbh., og siden 1921 har han tegnet til »Politiken«s Søndagstillæg »Magasinet« som dettes Hovedkraft. Han har ført en meget rejsende Tilværelse med skiftende Ophold i Sverige, Norge, Danmark, Frankrig, Italien, Belgien og Holland, den længste Tid boet vekselvis i Kbh., Paris og Stockholm. Herved har han udviklet sig til en Tegner af kosmopolitisk Tilsnit og internationalt Format, overlegent dygtig og kunstnerisk set blændende vel funderet uden at forfalde til Virtuositet. Han hører til i Kredsen af de ansete parisiske Samtids-Illustratorer, paa een Gang raffineret og med en stor og enkel, udpræget plastisk Streg, der altid gaar lige løs paa Hovedsagen, kun medtagende de Detailler, der er nødvendige for Karakteristikken. Hans Styrke er den farvede Ugeblads-Illustration, og han tegner lige godt parisisk som amerikansk Milieu. Med egen Tekst og egne Tegninger har han udgivet »På Boulevard Europa« (1929), »Paris under 4 årstider« (1930), »Express till och från Paris« (1932) og »Literatur i Maria Galante« (1936). Blandt hans øvrige Bogillustrationer kan nævnes »Boken om tobak« (1934; norsk og østrigsk Udg. 1936), Bertil Malmbergs »Åke och hans vårld« (1936; dansk Udg. 1937), »Poetisk bilderbok« (1937), Hjalmar Soderbergs »Forvillelser« (1938) og Maupassants »Boule de Suif« (1941). H. har udstillet baade i Oslo, Stockholm, Kbh. (Kunstboden i Hyskenstræde Marts 1928) og Paris. — Avistegninger af Ivan Opffer 1928 og Carl Jensen 1932.

Mogens Lorentzen i Politiken 2. Marts 1928. Andreas Vinding sst. 9. Marts s. A. Chr. Houmark i B. T. 13. Marts s. A. Tom Kristensen i Magasinet 14. Febr. 1932. Ekstrabladet 16. Jan. 1939. *Sigurd Schultz.*

Hal veg, Niels Olufsen, ca. 1534—90, Skolemand, Prosodiker. F. ca. 1534 paa Halsnæs, d. 18. Okt. 1590 i Roskilde. Gift 1567 med Gyde Esbensdatter, d. efter 1619, muligvis D. af Vikar ved Roskilde Domkirke Esben Olufsen (d. 1561).

N. O. H. dimitteredes fra Roskilde Skole og vendte 1561 tilbage til den som Hører. 1566—74 var han, efter under en Studierejse i Wittenberg at have taget Magistergraden, Skolens Rektor og derpaa i tre Aar Forstander for Duebrødrenes Hospital i Roskilde. Efter at være fratraadt denne Stilling levede han til sin Død som residerende Kapellan ved Domkirken. N. O. H. kendes som Forfatter af forskellige latinske Digte og synes, hvad der er af særlig Interesse, tillige at have været den første her hjemme, der i mere

indtrængende Grad beskæftigede sig med Reglerne for den danske Poesis Udformning. Prosodikeren Peder Jensen Roskilde (s. d.) **har** kendt og benyttet et nu tabt Arbejde af N. O. H. til sin »Rimekonst« og meddeler nogle Melodier, som viser, at N. O. H. ogsaa har været Komponist.

Kirkehist. Saml., 4. Rk., II, 1891—93, S. 506—ir. Hist. Tidsskr., 3. Rk., IV, 1865—66, S. 562, 576. S. N. J. Bloch: Roskilde Domskoles Historie, I, 1842, S. 41 f. T. Krogh: Ældre dansk Teater, 1940, S. 262 f. R. Nyerup og K. L. Rahbek: Bidrag til den danske Digtekunsts Historie, II, 1801.

Nils Schiørring.

Hamerik, Ebbe, f. 1898, Komponist og Dirigent. F. 5. Sept. 1898 paa Frbg. Forældre: Professor Asger H. (s. d.) og Hustru. Gift 1927 i Kbh. (b. v.) med Regina v. Bremitz, f. 19. Dec. 1892 i Trieste (gift 2^0 med Ingeniør Aage Gram Blom, f. 1894), D. af Freiherr Enrico v. B. og Ida Magrini. Ægteskabet opløst.

Allerede **i** Gymnasieaarene paa Skolen i Sorø, hvorfra han blev Student 1916, begyndte H. paa egen Haand at drive alvorligere Musikstudier. Forudsætningerne herfor havde han i rigt Maal fra sit Hjem. Senere fik han en særpræget Undervisning af den belgiske Kapelmester Frank v. d. Stucken og debuterede allerede 1919 som Dirigent for et Amatørorkester, han selv havde samlet. H.s Evner som Orkesterleder bragte ham med det samme ind ved Det kgl. Teater, hvor han virkede 1919—22. 1922—27 tilbragte han paa Studieophold i Udlandet og fik i disse Aar sin første Opera »Stepan« opført med meget Bifald i Mainz 1924, senere i Antwerpen, Liibeck o. a. St. I Kbh. kom den til Opførelse i Foraaret 1926, men blev her ret ugunstigt modtaget af Kritikken. 1927 valgtes H. til Dirigent for den næsten 100-aarige Musikforening, som da kæmpede en fortvivlet Kamp i Konkurrencen med Statsradiofonien, der i disse Aar tog Føringen i dansk Musikliv. H. gjorde et forgæves Forsøg paa at bringe den gamle Forenings Orkester op paa den Standard af Kvalitet og Disciplin, som kræves af et moderne Symfoniorkester; men Opgaven var uløselig, og H. fratraadte 1931, hvorefter Musikforeningen opløstes. Siden da har H. ikke haft nogen fast Dirigentstilling, men har ofte virket som Dirigent i Ind- og Udland og er anerkendt som en af sit Slægtleds betydeligste danske Orkesterledere. — Som Komponist er H. mest kendt for de store dramatiske Værker: »Stepan«, Opera (1924), »Dionysia«, Ballet (Antwerpen 1927), »Leonardo da Vinci«, Opera (Antwerpen 1939), »Marie Grubbe«, Opera (Kbh. 1940). Han har nu (1943)

afsluttet en Opera over H. C. Andersens »Rejsekammeraten«. Men ved Siden af denne Musik for Scenen har H. arbejdet med alle Musikkens Former, Solosange, KW, Klavermusik, Kammermusik og Orkester. Han indtager som Komponist en absolut Særstilling blandt sit Slægtleds danske Komponister og er ret upaavirket af1920-ernes eksperimenterende Musikretninger. H. forener en suveræn teknisk Beherskelse af Kompositions- og Orkesterteknikken — hvor man mærker den erfarne Praktiker — med en udpræget Sans for Velklang og Melodiøsitet, som ikke fornægter sig, selv om han stiller sig meget bundne Opgaver, som i »Un cantus firmus« (Sinfonia molto breve) (1937) eller i Blæserkvintetten fra 1942. — Maleri af Daniel Hvidt 1917. Tegninger af Werner Knoth og Fri. Irminghaus, begge i Berlin. *Rkhard Ho^*

Hannover, Karen Anna, 1872—1943, Keramiker. F. 27. Okt. 1872 i Kbh. (Helligg.), d. 30. Jan. 1943 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd. Forældre: Forfatteren Vilhelm Topsøe (s. d.) og Hustru. Gift 15. Maj 1897 i Kbh. (b. v.) med Kunsthistorikeren, senere Museumsdirektør Emil Hannover (s. d.).

K. H. blev Student 1892 fra N. Zahles Skole, cand. phil. n. A. 1910 begyndte hun at beskæftige sig med Keramik og udformede i Tilslutning til Forbilleder i det 18. Aarhundrede et begrænset Speciale, som hun dyrkede med udsøgt Kvalitetssans. Det var Fajance med graa Email, sparsomt koloreret med grønt og et Par andre Farver og tilsat et plastisk Moment, som giver Arten sin Karakter. Hendes Krukker, Skaale og Daaser dekoreredes med frit modellerede og paalagte Bladranker, Blomster og Frugter, eller de formedes som en Frugt (Artiskok, Pære, Æble). Sædvanligvis fik hun sine Arbejder brændt hos P. Ipsens Enke. Med dem deltog hun i Den frie Udstilling 1913, 1923, Charlottenborg Foraarsudstilling 1922 og Kvindelige Kunstneres retrospektive Udstilling 1920. Prøver derpaa findes i Kunstindustrimuseet.

Poul Bredo Grandjean: Studenterne fra 1892, 1917. Nationaltidende (af Sigurd Schultz) og Berl. Tid. 31. Jan. 1943. *Sigurd Schultz.*

Hansen, Aage Kristian, f. 1894, nordisk Filolog. F. 3. Sept. 1894 i Kolding. Forældre: Drejermester, senere Kontor bestyrer Hans Christian H. (1864—1941) og Anna Marie Prebensen (f. 1868). Gift 6. Juli 1922 i Kbh. (Timotheus) med Gerda Gudrun Jensen, f. 25. Jan. 1898 i Kbh., D. af Murermester Carl Frederik J. (f. 1867) og Mette Kristiansdotter (1860—1938).

H. blev Student 1912 fra Kolding, cand. mag. i Dansk, Tysk

og Engelsk 1918. Lige siden sin Eksamen har han været Medarbejder (fra 1920 Redaktør) ved »Ordbog over det danske Sprog«, til hvis bærende Kræfter han hører. Desuden har han 1918—27 været Lærer ved Købmandsskolen, 1930—36 Undervisningsassistent i nydansk Grammatik ved Kbh.s Universitet, fra 1936 Censor ved Skoleembedseksamen i Dansk. Han blev Dr. phil. 1927. — Medens det videnskabelige Studium af Modersmaalet siden Rask næsten udelukkende har beskæftiget sig med Sprogets ældre Trin og med Nutidens Dialekter, har H. koncentreret sit Arbejde om det moderne danske Rigsmaal. Han har her inden for hver af Studiets Hoveddiscipliner valgt at behandle de Træk, der i særlig Grad er karakteristiske for Dansk (eller Nordisk); saaledes i de to paa hver sit Omraade grundlæggende Monografier »Bestemt og ubestemt substantiv« (Disputats 1927) og »Stødet i dansk« (Vidsk. Selsk. Medd. 1943) samt i den mere pædagogisk anlagte Fremstilling »Sætningen og dens led i moderne dansk« (1933). Desuden har H. i Forening med Peter Skautrup (s. d.) paabegyndt Udgivelsen af en større Haandbog i nydansk Grammatik, hvoraf hidtil kun Indledningen er udkommet (1938); her indføres moderne sprogteoretiske Synspunkter for første Gang i dansk Grammatik. Endelig har han givet en Række spredte Bidrag til dansk Lyd- og Ordhistorie.

H. lægger i sine Undersøgelser Hovedvægten paa at erkende den Rolle, Sprogformerne spiller for Sprogets praktiske Anvendelighed som Meddelelsesmiddel; dette illustrerer han ved at sammenstille og tolke et omfattende Materiale af Eksempler, der vidner om en vaagen Iagttagelsesevne og et fint Blik for sproglige Nuancer. Hans Fremstillingsmaade, der undertiden krydres af et særpræget Lune, er holdt meget nær op til Dagligsproget; den undgaar den akademiske Stils Subtiliteter og Forbehold, men virker til Gengæld undertiden noget upræcis og vel kategorisk. I alle disse Henseender minder han om sin Læremester og aandsbeslægtede Otto Jespersen (s. d.), hvem han har tilegnet sin Bog om Sætningen; men i Modsætning til denne har han ikke sat sine Tanker om Sprogformernes Hensigtsmæssighed i Forbindelse med Debatten om Kulturens Fremskridt.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1927, S. 167. *Paul Diderichsen.*

Hansen, Aage Christian **Falk** Outzen, f. 1895, Sekretær. F. 10. Okt. 1895 i Esbjerg. Forældre: Toldassistent Lars Hansen (f. 1861) og Laura Outzen (f. 1870). Gift 1. Marts 1922 i Ordrup

med Eddy Aagaard Munck, f. (3. Sept. 1893 i Nakskov, D. af Kaldskapellan, senere Provst Ferdinand M. (s. d.) og 1. Hustru.

H. blev Student 1913 fra Esbjerg, cand. theol. 1920 og s. A. Sekretær i K. F. U. M.s Centralforening i Kbh. Man havde her begyndt nogle Aftenunderholdninger for arbejdsløse Mænd, og da man 1927 manglede en Leder for dette Arbejde, henvendte man sig til H., og han overtog Stillingen paa Betingelse af, at det skulde være rent midlertidigt. Det viste sig imidlertid snart, at her var den rette Mand fundet til det Arbejde, som laa og ventede paa en Fører. Fra nu af var han den selvskrevne Leder af det sociale Arbejde i K. F. U. M. Det groede under hans Førerskab. Der meldtes om Møder, hvor der var 900 Mand til Stede. Arbejdernes »Klub«, »Familiefester«, hvor Konerne er med, Skovture, Sommerlejre, senere en Klub for arbejdsløses Hustruer, en Drengeklub er nogle af de Virksomheder, der saa at sige voksede op af sig selv. Klubben begyndte som en Diskussionsforening, hvor Talefriheden var absolut; den blev senere et Arbejdscentrum, hvorfra udgik de store Møder i Forum, i K. B. Hallen, i Odense, Aalborg o. fl. St. Fremdeles Arbejdergudstjenesterne (bl. a. i Frue Kirke), hvor det var Arbejderne selv, der ordnede alt angaaende Indbydelserne, efterhaanden ogsaa Arbejdere, der talte. Alt dette forløb ikke uden indre Brydninger. Til Tider blev Stormen saa stærk, at Skibet syntes at maatte gaa under. Men hidtil kom det igennem. Og under alt dette er det H., der har staaet ved Roret. Det er ikke uden Grund, naar der med Henblik paa H.s Arbejde er talt om, at der her er brudt Breche i det som det synes programmatiske Modsætningsforhold til Kirken, der længe havde været raadende i de socialdemokratiske Arbejderkredse. Det kan dog ikke stærkt nok betones, at dette er kun Følger. Det egentlige Maal har altid været at mildne Kaarene for dem, som led ilde paa Grund af Arbejdsløsheden, selv om det mange Gange maaske kun var et Bæger koldt Vand, der kunde rækkes dem, og H. har et aabent Blik for Fremtidens Opgaver. — H. er Formand for K. F. U. M., er fra 1927 Redaktør af »Berlingske Tidende«s Kirke- og Ungdoms-Side. Han har bl. a. udgivet: »Ti Aar blandt Arbejdsløse« (1937) og »Brogede Blade« (1939).

Falk og Familien Danmark, 1940. Studenterne 1913, 1938, S. 284 f.

Hans Koch.

Hansen, Aase, f. 1893, Forfatterinde. F. 11. Marts 1893 i Frederiksværk. Forældre: Købmand Frederik Carl H. (1853—1915) og Mette Kirstine Pedersen (1852—1928). Ugift.

Aase H. blev Student 1913 fra Fr.borg og cand. mag. i Dansk, Tysk og Engelsk 1921; efter et kortvarigt Vikariat ved Aalborg Katedralskole konstitueredes hun som Adjunkt i Vejle, men opnaaede ikke fast Ansættelse; skønt hun hurtigt blev klar over, at hun, som hun siden har udtrykt det, »i alle Tilfælde ikke var den fødte Pædagog«, tøvede hun endnu i nogen Tid, inden hun besluttede sig til at realisere Barndommens Kunstnerdrømme; hun arbejdede et Aar ved Kbh.s Folkeregister, forsøgte sig derefter paa ny som Lærerinde og var i syv Aar knyttet til Ullerslev Realskole paa Fyn. Her skrev hun sine to første Bøger, »Ebba Berings Studentertid« (1929), hvis følsomme, beherskede Beretning om en Flok unge Studiner er bygget paa Indtryk fra Studieaarene, og »Et Par Huse om en Station« (1930), hvis dybt medvidende Gengivelse af Ravnekrogens Milieu og Mennesker ligeledes er baseret paa Selvoplevelse; 1932 tog hun definitivt Afsked med al Skolevirksomhed og har siden levet i Kbh. som Forfatterinde og Oversætterinde. Aase H. har i det forløbne Tiaar udsendt »Stine« (1933), »Vraggods« (1933), »En Kvinde kommer hjem« (1937), »Drømmen om i Gaar« (1939) og »De røde Baand« (1943). Hun indtager en Særstilling i Samtidens danske Litteratur, fordi hun i Modsætning til Flertallet af den yngre Forfattergeneration ikke er Autodidakt, men Akademiker og i Besiddelse af en solid litterær Dannelse; hun har tydeligt lært af de foregaaende Slægtleds store Fortællere — saaledes har Herman Bang utvivlsomt tilført hendes afdæmpede, lidt stillestaaende Stil mere Bevægelse og hendes let kølige, intellektuelle Menneskeopfattelse mere Varme, men for øvrigt er hun en oprindelig, selvstændig Kunstnerpersonlighed, som har skabt et helt Galleri af moderne, fint individualiserede Kvindeportrætter: unge, kvindelige Akademikere fra Krigstiden og Mellemkrigstiden, modne, desillusionerede Kvinder, som har lidt Nederlag i Elskovskampen, og gamle, livserfarne Kvinder, som har overvundet Fortidens Skuffelser gennem Humoren, vidner om Forfatterindens indtrængende og medfølende Forstaaelse af Kvinden i alle Aldre. — Tegning af Johannes Nielsen 1941.

K. F. Plesner i Nordisk tidskrift Febr. 1942. Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, I, 1941, S. 175-88. p ^ *ff^fa.*

Hansen, Adolph Lauritz, 1856—1909, Præst og Skolemand. F. 12. Sept. 1856 i Borup ved Ringsted, d. 28. Okt. 1909 i Øde Førslev, begr. i Nørre Nissum. Forældre: Skomager Jens H. (1830—1910) og Ane Marie Pedersdatter (1816—88). Gift 12. Sept. 1884 paa Frbg. med Thora Margrethe Cæcilie Ousager,

f. 28. Febr. 1862 i Nyborg, d. 6. /\pril 1937 i Haslev, D. af Kommandersergent Poul Hansen O. (1819—95) og Marie Hansen (1822—96).

H. kom efter sin Konfirmation paa Herlufsholm, hvorfra han dimitteredes 1877; kort forinden havde han ved at høre Santalmissionæren H. P. Børresen oplevet et kristeligt Gennembrud. Som Student var han med til at stifte Kbh.s K. F. U. M. (1878) og deltog i Hospitalsmission, Søndagsskole og andet Menighedsarbejde, som han ogsaa ivrede for at drage andre ind i; tillige var han filantropisk og socialt interesseret. Efter teologisk Embedseksamen (1883) og en Tids Virksomhed som Diakon i Trinitatis Sogn blev han 1884 Kapellan i Tørring-Heldum ved Lemvig. Uden at blive udpræget kirkelig Retningsmand førtes han her ind i Egnens stærke Indre Missions Liv og blev især optaget af Tanken om at grunde en Højskole for Ungdommen fra disse Kredse. 1886 udnævntes han til Sognepræst i Nørre Nissum, og n. A. oprettede han Nørre Nissum Højskole, den første inden for Indre Mission. Forud havde han sikret sig Tilslutning fra Vilh. Beck og Indre Missions Bestyrelse og slaaet til Lyd for Sagen gennem Artiklen »En kristelig Højskole i Indre Missions Retning« i »Indre Missions Tidende« og »De unges Blad« (»Ynglingetidende«), hvilke to Blade ogsaa i de følgende Aar var hans Talerør. I denne Artikel udviklede han sit Program, som viser karakteristiske Forskelle fra den grundtvigske Højskoles: Maalet skulde først være at stille de unge over for Gud, saa de kunde komme til at leve et sundt kristeligt Liv, men dernæst ogsaa at meddele dem nyttige Kundskaber; Religion, ikke Historie skulde være Hovedfaget. Da Højskolen slog an, og der tilmed snart fremstod andre i dens Spor, grundlagde H. 1892 Nørre Nissum Seminarium, som ligeledes senere efterfulgtes af andre af samme Præg. Yderligere syslede han med Planer om en kristelig Latinskole; dette fik han dog ikke realiseret.

Skønt H. ikke tog Del i den daglige Undervisning, øvede han ved sin barnlige Fromhed, sit lyse, umiddelbare Væsen og sin Omsorg for andres Ve og Vel — Egenskaber, der ogsaa gjorde ham til en flittig og uforglemmelig Sjælesørger i sit Sogn — en betydelig Indflydelse paa Ungdommen ved sine Skoler. Imidlertid rejstes der fra visse Sider, hvor man fandt ham for vidtfavnende, Kritik imod ham. Trods fuld Støtte fra Indre Missions Bestyrelse nedbrød dette i Forbindelse med hele hans rastløse Virken hans Kræfter, og da han samtidig erkendte, at den jævne, daglige Ledelse af en Sag ikke i særlig Grad laa for ham, afhændede han

1901 sine Skoler; 1904 blev han Sognepræst for Øde Førslev og Sneslev, hvor han døde 1909.

H.s sociale Sans, der allerede 1883 havde ytret sig i et forgæves Forsøg paa at interessere Bestyrelserne for Indre Mission i Kbh. og paa Landet for Oprettelsen af et kristeligt Dagblad, gav sig senere det Udslag, at han 1899, kort før den store Lockout, tog Initiativet til Stiftelsen af Kristeligt dansk Fællesforbund, der havde til Formaal at samle Arbejdere og Arbejdsgivere paa kristelig Grund og med tvungen Voldgift til Løsning af Arbejdskonflikter.

H.s Styrke var Idérigdommen og et stærkt, om end noget skiftende Initiativ. Det er hans Fortjeneste at have ført Skolearbejdet ind i Indre Mission og derved bidraget til at give denne et vigtigt Tilskud af Opdragelseskristendom.

Mindesten med Relief af Jens Lund ved Nørre Nissum Seminarium 1912.

Nissumstaten ved J. Søndergaard Jacobsen og Math. Christensen, 1919. 25 Aar. Mindeskrift i Anledning af Nr. Nissum Højskoles Jubilæum 1912, ved A. Krogsøe. Ludv. Olsen: En kristelig Højskole i Indre Missions Retning, 1927. P. C. Gjelstrup: Nørre Nissum Seminarium 1892—1942, 1942. Johan C. Sulkjær: Nørre Nissum Sogn, II, 1937. *p ^ Qje istru()*

Hansen, Hans Peter **Bernhard,** f. 1893, sønderjysk Skolemand. F. 23. Jan. 1893 paa Thurø. Forældre: Skipper, Postfører Marius H. (1865—1940) og Maren Jensen (1866—1904). Gift April 1917 med Kirsten Rantzau, f. 8. Sept. 1893 [x] Svendborg, D. af Former Jens R. (1858—1907) og Margrethe Nielsen (1863—1926).

Efter Skolegang i Svendborg var H. et Par Aar Sømand og sejlede med Sejlskibe fra Thurø i Fart paa Nord- og Østersøen. Sømandslivet afsluttedes med Eksamen fra Svendborg Navigationsskole, og han blev Elev paa Odense Seminarium, hvorfra han tog Lærereksamen 1915. Det var hans Tanke derpaa at tage en Universitetsuddannelse, han tog Studentereksamen 1920 og Filosofikum 1921 samt et Aarskursus paa Statens Lærerhøjskole, men brød derpaa af og blev Lærer, først i Græsted, senere ved Gilleleje kommunale Realskole. Allerede i Skoleaarene var hans Interesse for Sønderjylland blevet vakt, og den var yderligere blevet næret gennem Oplevelser i de bevægede Aar omkring 1920. Da det danske Skolevæsen i Flensborg 1922 havde faaet fastere Form, og der søgtes danske Lærere, var det naturligt for ham at søge hertil, han fik Ansættelse ved Duborg-Skolen og virkede her til 1934, de sidste tre Aar som Skolens Inspektør.

Det var Ønsket om selvstændigt at lede en Skole, der førte ham bort fra Flensborg, hvor han levende havde taget Del i det nationale Arbejde, og tilbage til Danmark. Han udnævntes til Overlærer ved Mulernes Legatskole i Odense, men virkede her kun tre Aar, idet han 1937 paa Opfordring af Skolemyndighederne i Sønderborg søgte og fik Stillingen som Skoleinspektør ved Byens samlede Skolevæsen. Han erhvervede sig i disse Aar Navn som en energisk og initiativrig Skoleleder, og Tanken samledes ganske naturligt om ham, da Rektorstillingen ved Duborg-Skolen skulde besættes efter Dr. Andreas Hanssens Død 1941. Uden Ansøgning forflyttedes han til Flensborg, hvor han med Rektor-Embedet forener Stillingen som Skolekonsulent for det danske Skolevæsen Syd for Grænsen. Fortrolig med Befolkningen og nær knyttet til dens Ungdom har han i disse Krigens Aar i sine Taler smukt og gribende givet Udtryk for Mindretallets Oplevelser under Krigens Prøvelser. Et Udvalg af disse Taler er udgivet 1943 under Titlen »Dagens Stævne«. *Hans Lund*

Hansen, Carl Christian, f. 1878, Direktør i Det Østasiatiske Kompagni. F. 1. Jan. 1878 i Nykøbing S. Forældre: Manufakturhandler, senere Bankdirektør Daniel Frederik Jakob H. (1848—1932) og Margrethe Kirstine Nielsine Ulrikke Jacobsen (1857—1917). Gift 28. Maj 1914 i Vladivostok med Emilie Borre, f. 7. Sept. 1894 i Nykøbing S., D. af Sagfører Hans Jørgen B. (f. 1862; Navneforandring fra Hansen 1890) og Ingeborg Wedege (1858—1929).

H. ansattes i Det Østasiatiske Kompagni 1901 og sendtes allerede 1903 til Singapore, hvor han nogle Aar arbejdede i den daværende Filial, som befattede sig baade med Import, Eksport og Skibsfart. Derfra forflyttedes han til Vladivostok, hvor Kompagniet drev baade Import fra U. S. A. og Australien og Eksport til sidstnævnte Land. Ydermere beskæftigede Kontoret sig med Tetransporter fra Kina til Sibirien samt med Eksport af Soyabønnekager til Japan til Anvendelse som Gødning paa Rismarkerne. Derigennem fik Kompagniet Forstaaelsen af, hvad Soyabønnen kunde komme til at betyde for det europæiske Erhvervsliv, og 1909 etableredes et Agentur i Harbin for Opkøb af Soyabønner med H. som Leder. I Løbet af et kort Aaremaal oparbejdede H., navnlig bistaaet af senere Direktør i Kompagniet Henrik Valdemar Jacobsen, en meget omfattende Opkøbsorganisation af Soyabønner i Manchuriet, hovedsagelig i Samarbejde med kinesiske Købmænd, og Kompagniet sikrede sig derigennem den førende Stilling paa Verdensmarkedet med Hensyn til Opkøb

og Distribution af Soyabønner til de forskellige europæiske Markeder. 1919 kom H. tilbage til Hovedkontoret i Kbh. som Prokurist og oparbejdede herfra en omfattende Handel i Særdeleshed med Ris fra Siam, Birma og Saigon, saavel til forskellige europæiske Lande som direkte fra Østen til Vestindien og Mellemamerika. Samtidig virkede H. for Udviklingen af Kompagniets Handel med Kopra, Hørfrø og Jordnødder. 1927 blev han Direktør i Kompagniet, og i Aarene derefter har han fortsat viet Varehandelens Udvikling sin største Opmærksomhed. I ganske særlig Grad har han virket for Oparbejdelsen af en indbyrdes Handel mellem Filialerne og Agenturerne ved at give Bestyrerne større Dispositionsfrihed. 1937 blev H. Medlem af Kompagniets Bestyrelsesraad og er fra 1938 Næstformand i dette. — R. 1928. DM. 1937. K.M941. *Jens Vestberg.*

Hansen, Christian Gotfred, 1863—1941, Købmand og Direktør. F. 16. Dec. 1863 i Nordborg, Als, d. 29. Marts 1941 i Kbh., begr. sst. (Garn.). Forældre: Sparekassebestyrer Frederik Christian H. (1834—1926) og Dorthea Frederikke Henriette Vilhelmine Drescher (1839—1907). Gift 2. Okt. 1896 i Aarhus med Annetta Stephanie Rozzi, f. 3. Maj 1878 i Aarhus, D. af Konditor Johan R. fra Graubunden (1848—1921) og Anna Caduff (1849—1942).

H. gik i Skole i Svendborg og fik derefter Købmandsuddannelse i Vejle 1879—84. Sidstnævnte Aar ansattes han i Kornfirmaet H. Meulengracht i Hofsens som Prokurist og var 1895—96 Leder af Firmaets Filial i Aarhus. Under sin Virketid hos Meulengracht skabte H. sig en meget anset Position inden for den jyske Kornhandel, og han fofstod at interessere de ledende Firmaer inden for denne, nemlig foruden det Firma, hvortil han selv var knyttet, Firmaerne Hans Broge og S. M. Holst i Aarhus og A. Ankerstjerne i Randers, for en Sammenslutning af deres Firmaer, idet kun en saadan kunde aabne Mulighed for Køb af direkte Damperladninger fra de oversøiske Lande. 1896 fik han startet Korn- og Foderstof Kompagniet Akts. som en Sammenslutning af nævnte Firmaer, og for dette Selskab var han Enedirektør i de følgende 37 Aar, fra 1915 med Bolig i Hovedstaden. Selskabet oprettede efterhaanden Filialer i Aalborg, Vejle, Odense, Korsør og Holbæk, og 1901 rejste H. til U. S. A. for der at grundlægge The New Orleans Export Co. Ltd. i New Orleans med en Aktiekapital paa 250 000 Doll. Han var Præsident for dette Selskab til sin Død. Formaalet var for egen Regning at opkøbe og eksportere Bomuldsfrøkager til de europæiske Pladser, og ved Etableringen af nævnte Selskab fik man

en større Sikkerhed end tidligere — da Købene skete hos amerikanske Afladere — for at faa Varerne frem paa de rette Tidspunkter. Til Selskabet i New Orleans føjedes senere Filialer i Galveston, Texas, og Savannah La.

Ogsaa til Sortehavsomraadet udstrakte Hovedselskabet tidligt sin Virksomhed, idet det 1902 grundlagde et Filialselskab i Novorossisk, som opkøbte og eksporterede Oliekager og Korn efter tilsvarende Linier som New Orleans Selskabet for Bomuldsfrøkager. Dette Selskab ophørte dog at eksistere ved Omvæltningen i Rusland efter den første Verdenskrig.

Selv om H. fandt sit Hovedvirkefelt inden for Kom- og Foderstof Kompagniet, havde han ogsaa meget vægtige Interesser i Aarhus Oliefabrik Akts., idet dette Selskab i en lang Aarrække solgte hele sin Produktion af Oliekager til Korn- og Foderstof Kompagniet. I øvrigt sad H. i Aarhus Oliefabrik Akts.' Bestyrelse baade før og efter Rekonstruktionen. Han var ligeledes i en lang Aarrække Bestyrelsesmedlem i Akts. Københavns Handelsbank, Dampskibsselskabet Dannebrog og Akts. Jacob Holm & Sønner, ligesom han var Medlem af Bestyrelsen for Det Almindelige Handelskompagni. 1926—37 var han Medlem af Kbh.s Havnebestyrelse som den ene af Repræsentanterne for Grosserer-Societetets Komite.

Under Verdenskrigen 1914—18 var H. Formand for Bestyrelsen for Centralkontoret for Korn og Foderstoffer og i denne Egenskab Leder af Importen af Korn og Foderstoffer til Danmark og gjorde paa dette Omraade et stort og betydeligt Arbejde. 1918 var han Medstifter af Danske Korn- og Foderstofimportørers Fællesorganisation og valgtes straks til Formand for denne Landsbrancheforening, som i særlig Grad varetager Branchens Interesser og Synspunkter over for Myndighederne. Først 1936 fratraadte han som Formand, hvorefter han blev udnævnt til Æresmedlem af Bestyrelsen. — Norsk Vicekonsul i Aarhus 1906—15. — R. 1912.

Jens Vestberg.

Hansen, Theklar **Emanuel,** f. 1894, Gymnastikteoretiker. F. 4. Jan. 18941 Edslev, Kolt Sogn. Forældre: Mejerist, sidst i Kbh., Hans H. (1858—1931) og Karen Marie Rasmussen (1857—1941). Gift 30. Juni 1926 i Kbh. (Jac.) med Sigrid Anna Kirsten Bodil Mayland, f. 5. Juni 1904 i Vorup ved Randers, D. af Toldassistent, senere Toldforvalter i Haderslev Niels Peter M. (f. 1876) og Else Thomsen (f. 1880).

H. havde sit Barndomshjem i Haslev og blev 1911 Student fra Roskilde, hvorefter han begyndte at studere til Skoleembedseksamen.

Han var fra Drengeaarene stærkt interesseret i Gymnastik og Idræt og følte Lyst til at komme til at undervise i disse Fag, og denne Interesse var medvirkende til, at han valgte et Studium, der stilede mod Lærervirksomhed. Netop det Aar, da han blev Student, fik Gymnastik Indpas som valgfrit Bifag ved Skoleembedseksamen, og det faldt ham naturligt at medtage det blandt sine Studiefag; de var: Matematik (Hovedfag), Fysik, Kemi, Astronomi og Gymnastik. Studiet af sidstnævnte Fag kom til at foregaa under Professor J. Lindhard (s. d.), og dennes Vejledning og Paavirkning fik en gennemgribende Indflydelse paa H.; hans videnskabelige Arbejdsomraade (Muskel- og Arbejdsfysiologi) og Retningslinierne for hans senere Virksomhed blev afstukket i disse Læreaar. Efter at være blevet cand. mag. 1922 fortsatte han en allerede i Studieaarene paabegyndt Lærervirksomhed ved Østersøgades Gymnasium, hvor han 1923 blev Adjunkt. Samtidig gik han i Gang med Udarbejdelsen af sin Doktordisputats og blev 1927 Dr. phil. paa en Afhandling om Muskelarbejdets mekaniske Nyttevirkning. N. A. ansattes han som fast videnskabelig Assistent ved Gymnastikteoretisk Laboratorium, og i de følgende Aar var han desuden optaget af Lærervirksomhed ved Statens Gymnastikinstitut, Hærens Gymnastikskole og Teilmanns Kursus. 1935 blev han Lindhards Efterfølger som Professor i Gymnastikteori ved Kbh.s Universitet, og 1940 afløste han ham tillige som Forstander for Statens Gymnastikinstitut, der paa dette Tidspunkt fik Navnet Danmarks Højskole for Legemsøvelser. 1937 blev han Medlem af Folkeforbundets hygiejniske Komité's Udvalg for Tilrettelæggelse af internationalt Samarbejde paa den legemlige Opdragelses Omraade, og i denne Egenskab berejste han n. A. en Række europæiske Lande. Han har skrevet muskelfysiologiske, arbejdsfysiologiske og gymnastikteoretiske Afhandlinger af anerkendt Lødighed, har været Medudgiver af Lærebøger i Fysiologi og Gymnastikteori og var 1936—43 i Redaktionen af »Tidsskrift for Legemsøvelser«.

Gymnastikkens Optagelse blandt Universitetsfagene og Gymnastikteoriens Udformning paa naturvidenskabeligt Grundlag fandt Sted i H.s Studieaar. Det blev af afgørende Betydning for ham, at han paa nært Hold og efterhaanden som selvstændig Medarbejder blev Vidne til den gradvise Overvindelse af de Vanskeligheder, der var forbundet med dette banebrydende Arbejde; han kan siges selv at være et Resultat af den Udvikling, som det ved Overtagelsen af Professoratet i Gymnastikteori og Forstanderposten ved Højskolen for Legemsøvelser blev hans Opgave at videreføre. Det er i de faa Aar, han har virket i denne meget krævende Dob-

beltstilling, blevet almindelig anerkendt, at han sidder inde med specielle Forudsætninger for at løse dens Problem, Forudsætninger, der ikke blot er af videnskabelig Art, men ogsaa omfatter administrative og pædagogiske Anlæg og Evnen til frugtbar Forhandling. — R- 1943-

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1927, S. 155. *H. P. Langkilde.*

Hansen, Hans, 1869—1925, Skolemand, Litteraturhistoriker. F. Si. Dec. 1869 i Ramsølille, Gadstrup Sogn, d. 12. Nov. 1925 i Viborg, begr. i Gadstrup. Forældre: Gaardejer Carl H. (1839—1908J og Karen Hansen (1847—*I928). Ugift.*

H. blev Student 1888 fra Roskilde, tog 1895 Skoleembedseksamen med Dansk som Hovedfag og var 1895—9& Lærer ved Fredericia Realskole, 1898—1910 ved Silkeborgs. 191 o blev han Timelærer ved Viborg Katedralskole, 1912 Adjunkt og 1920 Lektor; særlig i Gymnasiet var han en udmærket Dansklærer, og hans fine Personlighed efterlod blivende Indtryk i Elevernes Sind. Som Litteraturhistoriker beskæftigede han sig med Blicher. Med »Studier over Steen Steensen Blicher«, et af Blicherforskningens smukkeste Arbejder, gav han 1898 fortrinlige Bidrag til Forstaaelse og Vurdering af Blichers Ejendommelighed som Forfatter; 1902 kom 1. Del af en velskrevet og omsigtsfuldt anlagt Biografi, omfattende Digterens Barndom og Ungdom, beklageligvis uden Fortsættelse og Afslutning, og 1905—07 besørgede han i tre Bind den første kommenterede Udgave af Novellerne, for Tekstbehandlingens Vedkommende med en Videreførelse af P. Hansens Normaliseringsprincipper. Siden har han intet offentliggjort ud over Skoleudgaver af et Par af Novellerne i Dansklærerforeningens Serie og — i Forening med sin Kollega, senere Rektor i Horsens Cl. Clausen — danske Læsebøger for Mellemskolen og Realklassen.

Viborg Stiftstidende 13.—14., 16. Nov. 1925. Viborg Katedralskoles Aarsskrift 1926, S. 16 f. *Carl S. Petersen.*

Hansen, Hans, f. 1899, Arkitekt. F. 19. Aug. 1899 i Avedøre. Forældre: Mælkeforpagter, senere Galanterihandler i Glostrup Niels H. (f. 1874) og Ellen Christine Rasmussen (f. 1875). Gift 3. Sept. 1927 paa Frbg. (b. v.) med Kirsten Groth-Hansen, f. 17. Sept. 1903 i Lyngby, D. af Tømmerhandler Georg G.-H. (d. 1941) og Henny Klenow.

H. stod i Tømrerlære, kom ind paa Akademiet 1918, gennemgik dettes tekniske Skole 1919—21 og besøgte derefter Arkitektur-

skolen, indtil han 1927 vandt den lille Guldmedaille, der ækvivalerer med Afgangseksamen, Fra 1930 har han haft egen Virksomhed. H. tilhører — med en personlig Tone af fantasifuld Opfindsomhed og humørfyldt Lune — den udogmatiske Retning inden for Modernismen, der i hvert enkelt Tilfælde søger at finde den kunstnerisksaglige Løsning, som svarer bedst til Opgavens Natur; derimod tilstræber den ikke — som 20'ernes Radikalisme — en ydre, gennemgaaende Generalnævner for Tiden og stiller sig heller ikke i nogen Modsætning til Traditionen. H.s Arkitektur viser f. Eks. Indflydelse fra den af Corbusier grundede Modernisme, samtidigt med at han har modtaget Paavirkning fra den umiddelbart forudgaaende klassicistiske Strømning og i øvrigt er en varm Beundrer af Fortidens Arkitektur. Ifølge eget Udsagn er dog Poul Henningsen »den mand, der har betydet mest baade for min udvikling som arkitekt og paa mange andre omraader«. H. er i særlig Grad Forkæmper for Farvens Anvendelse i Bygningskunst og lægger ligeledes Vægt paa Opdyrkelsen af det stoflige. Som Eksempler paa hans Produktion kan nævnes: Ombygning af N. Voldgade 16 (1932, præmieret); Statsminister Staunings Æresbolig, Valeursvej 6 (1934, præmieret); Villaen Hagens Allé 45 (1934); Beboelseskomplekset Godthaabsvænge, Godthaabsvej 140—42 m. m. (fra 1934 til — foreløbigt — 1938, s. m. Alvar Lauritzen, tildelt Bissens Legat 1936, præmieret); Villaen Kratvænget 8 (1937); Københavns Boldklubs Sportsanlæg, Peter Bangsvej 147 (1937—38, s. m. Dr. techn. Chr. Ostenfeld, præmieret); Administrationsbygning m. m. for Dyrups Farvefabrik, Gladsaxevej 300 (1940); General Motors Anlæg, Aldersrogade 20 (1940—42, s. m. Civilingeniør S. Friis-Jespersen). Foruden med Arkitektur har han beskæftiget sig med Møbler, Kunsthaandværk, Bogtryk samt Udstillingsarrangementer og dyrker tillige Tegning og Maling. Det samme Lune, der kan ytre sig i hans øvrige Arbejder, genfindes ogsaa i mange af hans Artikler.

Kliken, I, 1923-24, Sp. 52—54, 79 f., 87—90, 97—103, 197—202. Kritisk Revy, 1928, Hefte 1, S. 32 ff. Nyt Tidsskr. f. Kunstindustri, II, 1929, S. 135; V, 1932, S. 44, 111; XII, 1939, S. 80 f. Arkitekten, Medd. fra Akad. Arkitektforen., XXXII, 1930, Ugehæfte, S. 184 f., 201—04; XXXIV, 1932, Ugehæfte, S. 53—56; XXXVII, 1935, Maanedshæfte, S. 31, 45; XXXVIII, 1936, Maanedshæfte, S. 23—28, 34—37, 221—26; XL, 1938, Maanedshæfte, S. 13. Samleren, XVI, 1939, S. 104 ff. Steen Eiler Rasmussen: Nordische Baukunst, 1940, S. 155—57 (og S. 142 om Retningen i Almindelighed). LP-Nyt, Nov. og Dec. 1942.

Knud Millech.

Hansen, Josef, f. 1888, Forstander. F. 11. Marts 1888 i Holbæk. Forældre: Snedkermester Rasmus Christian H. (1863—1925) og Maren Johanne Kirstine Petersen (1865—92). Gift 3. Jan. 19171 Aastrup, Falster, med Gudrun Rasmussen, f. 11. Aug. 1895 i Nysted, D. af Konsulent, senere Forstander H. J. R. (s. d.) og Hustru.

H. blev uddannet ved Landbruget, kom paa Højskole, Landbrugsskole og Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1910. Han var 1910—12 Assistent ved Askov Forsøgsstation, 1912—16 Lærer ved Næsgaard Agerbrugsskole og 1916—23 Assistent ved Askov Forsøgsstation, hvor han som Bestyrer af Lundgaard ledede Sandjordsforsøgene. 1923 efterfulgte han E. Lindhard som Forstander for Tystofte Forsøgsstation. Resultaterne af Sandjordsforsøgene har H. publiceret i Beretninger i »Tidsskrift for Planteavl« om Brak- og Gødningsforsøg (1918) og om Sædskifte og Gødningsforsøg (1926), og i dette Tidsskrift har han siden offentliggjort et stort Antal Beretninger, der fortrinsvis har omhandlet Forsøg med Sorter og Stammer, saaledes Forsøg med Hvede (1925 og 1932), Byg (1927 og 1932) og Havre (1933), en lang Række Forsøg med Græsser (1931) og Græsmarksbælgplanter: Kløver (i933> *lV&,* 1937 og 1942), Rundbælg og Sneglebælg (1934—35) og Lucerne (1936 og 1938) og Forsøg med Sukkerroer (1930). Andre Forsøgsberetninger har handlet om Kultur af Højmose (1919—20 og 1923), Afhugningstid for Lucerne (1934—35), Saatidsforsøg med Byg og Havre (1938) og Frøavl af Tidlig Rødkløver (1941). Ved Planlægningen af Arbejdet under Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur har H. siden Forstander L. P. Jacobsens Død 1934 været valgt af Forstanderne til deres Forhandlingsleder, og han er Formand for Skelskøregnens Landboforening, for De samvirkende sjællandske Landboforeninger og for Dansk Piledyrkerforening. — R. 1941. *Aksel Milthers.*

Hansen, Lars, 1857—1940, Husmandsfører. F. 6. Dec. 1857 [l] Lunde, Nordfyn, d. 30. Nov. 1940 i Anderup, begr. i Lumby. Forældre: Væver Hans Larsen (1828—1912) og Ane Kirstine Hansen (1830—1901). Gift i° 10. Dec. 1881 med Ane Margrethe Nielsen, f. 16. Maj 1852 i Hundslev, d. 21. Jan. 1890 i Anderup, D. af Husmand Niels Pedersen og Anne Ivarsdatter. 2° 12. Dec. 1895 med Oline Hansine Pedersen, f. 24. Juni 1855 i Mesinge, d. 26. Okt. 1935 i Anderup, D. af Tjenestekarl Peder Larsen og Karen Jeppesen.

H. voksede op i et lille Hjem med et Tilliggende af to Skp. Land. Fra Ti- til Tyveaarsalderen tjente han hos Bønder, bortset fra

Soldatertiden og et halvt Aars Ophold i et Gartneri paa Sjælland. Ved sit Giftermaal forpagtede han Svigerforældrenes Ejendom i Anderup, et Udmarkshus med tre Tdr. Land. I 1880'erne vaagnede hans Interesse for Politik og Socialøkonomi. Han læste Henry Georges »Fremskridt og Fattigdom« og blev Tilhænger af Grundskyldtanken, men sluttede sig i øvrigt til Frede Bojsens Politik; 1907 opstilledes han ved Folketingsvalget i Kerteminde som det forhandlende Venstres Kandidat. 1899 indvalgtes han i Husmandskommissionen for Odense Amt, hvor han havde Sæde til 1934, og da Husmandsbevægelsen rejstes omkring Aarhundredskiftet, blev H. Foregangsmand paa Fyn. Han mente, at Husmændene selv burde være medbestemmende om Fordelingen af Statens Tilskud til Husmandsbruget; efter hans Tilskyndelse stiftedes ved et Møde i Odense 20. Jan. 1902 De fynske Husmænds Landboforening, og han blev Foreningens Sekretær, men da. en mere radikal Retning rykkede frem; traadte han tilbage 1905. 1903—36 var han Medlem af Bogense Skatteraad, fra 1920 som Næstformand. 1902 indvalgtes han i Repræsentantskabet for Landbygningernes Brandforsikring, 1931 i Foreningens Tilsynsraad; 1935 trak han sig tilbage efter at have solgt sin Ejendom og bygget et nyt Hjem. — H. var en flittig Pennefører, navnlig i »Fyns Tidende«. Hans ledende Tanke var alles Ligeret til Jorden, derfor blev han en ivrig Talsmand for Udstykning, og af alle sine Hverv satte han Arbejdet i Husmandskommissionen højest. Hans milde og sympatiske Færd skaffede ham Venner i alle Lejre.

Lars Hansen: Optegnelser og Arbejde gennem et langt Liv. Den fynske Husmand 1. Juli 1936. Fyns Tidende og Fyns Venstreblad I. Dec. s. A.

Olaf Andersen.

Hansen, Laurits Johannes Julius, f. 1894, Fagforeningsmand, Socialminister. F. 24. Okt. 1894 i Keldstrup, Stillinge Sogn. Forældre: Bødkermester, senere Restauratør i Slagelse Hans Jacob H. (1863—1903) og Kirsten Hansen (1862—1930). Gift 9. Juli 1916 i Kbh. med Dagmar Andrea Kristine Nielsen, f. 25. Aug. 1896 i Holmstrup, St. Peders Landsogn, D. af Slagteriarbejder Peter Christian N. (1861—*19&*) og Kirsten Clausen (1862—1928).

H. maatte allerede fra 1903 som Bydreng hjælpe Forældrene med at tjene til Livets Ophold, var derefter 1905—11 Tjenestedreng paa Landet og 1911—15 Arbejdsmand i Slagelse, hvor han blev Formand for Socialdemokratisk Ungdomsforening. Under Verdenskrigen rejste han i udenrigs Fart som Søfyrbøder 1915—20, hvorefter han tog Arbejde i Kbh. ved Lager og Pakhus, medens

han forberedte sig til Kedelpasserprøven. Efter at have bestaaet den var han 1920—25 Kedel- og Maskinpasser ved Slagelse Andelssvineslagteri. 1925 kaldtes han til Kbh. som Formand for Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og fungerede i denne Stilling, til han 1936 blev Sekretær i De samvirkende Fagforbund. 1938 valgtes han til Medlem af Kbh.s Borgerrepræsentation. Efter Chr. Jensens Død 1939 blev han Næstformand i De samvirkende Fagforbund, valgtes endnu s. A. til Formand efter Knud V. Jensens pludselige Død. Han fik i denne betydningsfulde Stilling at gøre med de vanskelige Forhold under Krigen og havde en væsentlig Del i den Overenskomst med Arbejdsgiverne, der førte til Loven om Arbejdsforhold af 14. Sept. 1940. Ved Dannelsen af Ministeriet Scavenius Nov. 1942 indtraadte han som Socialminister. H. er udpræget Fagforeningsmand, en saglig og administrativ Kraft. Hans ydre Form kan være skarp, men han er en øvet Forhandler med alment Samfundssyn. Som Minister har han under vanskelige Forhold givet Udtryk for sin varme Interesse for Statens Støtte af fattige og svage.

Social-Demokraten 16. Aug. 1939, 8. Juli 1941, 10. Nov. 1942. Berl. Tid. 17. Aug. 1939. Arbejderen 1. Sept. s. A. Dansk Arbejde 15. Okt. s. A. Sønderjyden .,. Jan. ,943. *Povl Engelstoft.*

Hansen, Robert Lassalle, f. 1890, Biblioteksmand. F. 20. Sept. 1890 i Kbh. (Garnisons). Forældre: Redaktør, senere Folketingsmand Hans Peter H. (1864—1936) og Maren Sofie Nielsen (f. 1866). Gift 29. Jan. 1916 i Kbh. (Andreas) med Ellen Ingeborg Mikkelsen, f. 21. Juni 1893 i Skive, D. af Postkontrahent Chresten M. (1849—$^{x}9^{r}7$) °g Mariane Nielsen (1850—1929).

H. blev Student 1909 fra Aalborg og tog Magisterkonferens i romansk Filologi 1915; allerede forud for sin Eksamen havde han paabegyndt en til 1943 fortsat Virksomhed som Lærer i Fransk ved Købmandsskolen, og sine faglige Kundskaber har han tillige lagt for Dagen i en 1923—24 udgivet Oversættelse af et Udvalg af Froissarts Krønike. 1913 modtog han Filologisk-historisk Samfunds højeste Pris. Aaret efter sin Eksamen blev H. ekstraordinær Assistent ved Det kgl. Bibliotek, 1918 Bibliotekar II, men 1925 forlod han Biblioteket for at overtage Stillingen som Biblioteksinspektør ved Statens Bibliotekstilsyn, Folkebibliotekernes Centralinstitution; fra 1943 er han under Biblioteksdirektør Th. Døssings Fraværelse konstitueret i hans Embede. Inden for Bibliotekstilsynets Virkefelt har han især interesseret sig for Bibliotekaruddannelsen, og han har, støttet af betydelige pædagogiske Evner, udført et stort

og meget paaskønnet Arbejde som Leder af og Lærer ved Statens Biblioteksskole. I Forbindelse med sin Embedsvirksomhed har han fra 1926 været Medudgiver af »Dansk Tidsskrift-Index« og fra s. A. Redaktør af Tidsskriftet »Bogens Verden«; til dette og andre Bibliotekspublikationer har han ydet mange vægtige Bidrag, ligesom han har behandlet Biblioteksemner og Bibliografi i »Den lille Salmonsen« (1937—40). *Svend Dahl.*

Hansen, Niels **Valdemar,** f. 1881, Bibliotekar, Filosof. F. 3. April 1881 i Refsvindinge ved Nyborg. Forældre: Husmand Lars H. (1842—1932) og Karen Elisabeth Petersen (1850—1918). Gift 19. Maj 1920 i Hillerød (b. v.) med Annie Kroger, f. 29. Sept. 1881 paa Frijsendal ved Hammel, D. af Forpagter Theodor Heinrich Christian K. (1819—93) og Fanny Louise Bendixen (1846—1914).

H. blev Student 1899 fra Odense og valgte Teologi som Studiefag. Hans Studier førte ham imidlertid bort fra kirkelig Kristendom, og 1904 meldte han sig ud af Folkekirken; men det var stadig hans Agt at tage teologisk Embedseksamen. Da den Bestemmelse, at den, der udtrykkelig erklærede sig at være i Uoverensstemmelse med den kirkelige Tro, ikke kunde indstille sig til den teologiske Embedseksamen, var blevet ophævet, mens der fortsat krævedes, at Eksamenskandidaten var Medlem af Folkekirken, forespurgte H. Fakultetet, om det var muligt at faa ogsaa denne sidste Betingelse ophævet, hvad Fakultetet imidlertid ikke mente at kunne gaa med til. H. opgav derefter Teologien og gav sig til at studere Filosofi, som han i flere Aar havde dyrket undef Høffdings og særlig Kromans Vejledning, idet han fortrinsvis helligede sig Religionsfilosofien. — 1905—08 var han Huslærer i Nystad (Finland). Efter sin Hjemkomst fik han Ansættelse ved Kbh.s Kommunebibliotek og virkede her indtil 1916, da han fik Ansættelse ved Det kgl. Bibliotek, hvor han 1931 blev Bibliotekar II, 1940 Bibliotekar I. Efter sin Tilbagekomst fra Finland besvarede han i Løbet af faa Maaneder det filosofiske Prisspørgsmaal (»Feuerbachs Betydning for Drøftelsen af det religiøse Problem i vore Dage«) og opnaaede Accessit. 1928—31 var han ansat ved Bibliothéque Sainte Geneviéve i Paris som den første danske Bibliotekar ved den skandinaviske Afdeling. Under sit Ophold her blev han indgaaende kendt med fransk Filosofi og har siden da oftere givet litterært Udtryk for sin Kærlighed til og Indsigt i fransk Tænkning. Foruden talrige Artikler og Anmeldelser, bl. a. i »Ugens Tilskuer«, »Nordisk tidskrift« (hvor han fra 1925 er fast Medarbejder) og »Theoria«, har han udgivet »Harald

Høffding som Religionsfilosof pg to andre Karakteristiker [Vitalis Norstrom og William James]« (1923), »Charles Renouvier og Frihedsproblemet« (1928), »William James og det religiøse« (1936), sammen med Viggo Brøndal (s. d.) en Oversættelse af Descartes' Discours de la Méthode (n. A.), »Om Descartes' Liv og hans Indflydelse i Danmark« (sst.) og »Frihedsmænd i nyere fransk Filosofi« (1940). Desuden har han forfattet »Gyldendals Biblioteks Ordbog« (1929), »Les Bibliothéques du Danemark« (Revue des Bibliothéques, 1931), »Det skandinaviske Bibliotek i Paris« (Bogens Verden, n. A.), »Sainte Geneviéve og Norden« (Nordisk tidskr., 1933), »Sainte Geneviéve Biblioteket og Institutet for skandinaviske Studier« (Danske i Paris. Red. af Fr. v. Jessen, II, 2, 1938) og »Cité universitaire og det danske Studenterhus« (sst.). — H.s filosofiske Forfatterskab har en udpræget personlighedsfilosofisk Karakter, der viser Paavirkning fra Høffding og navnlig fra Kroman, idet han ligesom denne foretrækker Indeterminisme for Determinisme. Hans Interesse har da ogsaa særlig samlet sig om »Frihedsmændene«, af hvilke især Ch. Renouvier og W. James har været Genstand for hans Studier.

Studenterne fra 1899, 1924, S. 88. Albert Fabritius: Det kongelige Biblioteks Embedsmænd og Funktionærer 1653—1943, 1943 (se Registeret).

S. V. Rasmussen.

Hansen Larsen, Lars, f. 1890, Professor i Husdyrbrug. F. 12. Marts 1890 i Lundby, Præstø Amt. Forældre: Gaardejer Hans L. (f. 1857) og Johanne Petersdatter (1856—1925). Gift 27. April 1918 i Ubberup med Ragnhild Jørgensen, f. 9. Aug. 1889 i Høng, D. af Højskoleforstander Anders J. (s. d.) og Hustru.

H. L. voksede op ved Landbruget, var paa Højskole og Landbrugsskole og kom til Landbohøjskolen, hvorfra han blev Landbrugskandidat 1913. Efter at have været Lærer ved Høng Højskole 1913—16 vendte han tilbage til fortsatte Studier paa Landbohøjskolen og tog Tillægseksamen i Husdyrbrug 1918. S. A. blev han Konsulent i Hesteavl og Leder af en Del af Stambogsføringen i Kvægavl for De samvirkende fynske Landboforeninger, og fra 1923 var han Konsulent i Kvægavl for De samvirkende Landboforeninger i Sjællands Stift, indtil han 1934 som Lars Frederiksens Efterfølger blev Professor i Husdyrbrug ved Landbohøjskolen og her overtog Undervisningen i Kvægavl, samtidig med at han overtog Stillingen som Forstander for Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums Afdeling for Kvægforsøg. H. L. vandt megen Anseelse som en initiativrig og dygtig Husdyrbrugskonsulent, som forstod

at vælge de Opgaver, der havde det praktiske Landbrugs Interesse, og han udarbejdede i disse Aar foruden Stambøger over Køer og Tyre af Rød Dansk Malker ace en Række af de sjællandske Landboforeningers Beretninger om Afkomsundersøgelser med Tyre. Afkomsundersøgelsernes Problemer uddybede han senere gennem Afhandlinger i Beretningen om »Den IX. internationale Mejerikongres i København 1931« (1932) og i »Nordisk Jordbrugsforskning« (1935). Som Konsulent var han tillige stærkt interesseret i forbedret Staldhygiejne i Forbindelse med en Forbedring af Staldbygningerne, og hans Arbejde hermed udviklede sig til et omfattende Raadgivningsarbejde vedrørende Landbrugsbyggeriet i det hele taget, hvorved han har bidraget væsentligt til at bryde nye Veje med Hensyn til Bygningernes Plan og Indretning. Han har om disse Emner bl. a. skrevet »Kostaldens Hygiejne« (1932), en Afhandling i »Nordisk Jordbrugsforskning« (1938) og Haandbogen »Nye danske Landbrugsbygninger« (1939, 2. Udg. 1941). Som Forstander for Kvægforsøgene fortsatte H. L. nærmest i Lars Frederiksens Spor i Samarbejde særlig med Forsøgslederne V. Steensberg og H. Wenzel Eskedal, der foruden ved Fodringsforsøgene har ydet værdifuld Indsats ved Undersøgelser over Maskinmalkning, og hvis Initiativ førte til Oprettelsen af den første Kvægavlsforening med kunstig Sædoverføring. Fodringsforsøgene har bl. a. givet betydningsfulde Resultater med Hensyn til de minimale Proteinmængder til Malkekøer, og H. L. har paa dette Grundlag kunnet udarbejde særlige Foderplaner for Krigstidens Forhold med dens Mangel paa indførte Foderstoffer. I øvrigt har han været en energisk Talsmand for stor dansk Oliekageimport til Supplering af Landets Foderproduktion. Sammen med Professor H. C. Bendixen har han udført Forsøg til Mildnelse af Mund- og Klovesygeangreb. Til Brug for Undervisningen ved Landbohøjskolen og til Brug for Praksis udgav han 1940 »Haandbog i Kvægets Avl, Fodring og Pleje« (2. Udg. 1942), og han har desuden foruden talrige Artikler i Fagpressen skrevet »De samvirkende fynske Hesteavlsforeninger 1893—1918« (1918) og »Die Rindviehzucht in Danemark« (1929). 1919—29 var han Medlem af Foreningen af danske Landbrugskandidaters Bestyrelse. H. L. er en Mand af udpræget Selvstændighed, som ikke blot med Energi, men ogsaa med Stejlhed kan forfægte sin Sag.

Ugeskrift for Landmænd, 1923, S. 51; LXXIX, 1934, S. 247. Holger Ærsøe: Husdyrbrugsforsøgsvirksomheden i Danmark 1882—1942, 1943, S. 188—92.

Aksel Milthers.

Harhoff, Conrad Johan Christian, f. 1886, Skibsreder. F. 13. Dec. 1886 i Kbh. (Garn.). Forældre: Kaptajn, senere Oberst Georg Frederik Krogh H. (1845—1937) og Charlotte Ida Augusta Carstensen (1855—96). Gift 8. Okt. 1910 i Kbh. (Holmens) med Rigmor Hansen, f. 19. Nov. 1888 i Kbh. (Matth.), D. af Grosserer, Skibsreder Fritz Robert H. (1863—1912) og Laura Stein (1864—1935).

H. var i sin første Ungdom i Marinen og blev Sekondløjtnant 1907 og Premierløjtnant 1908. 1909 tog han sin Afsked og blev 1910 knyttet til Rederfirmaet C. K. Hansen som Sekretær; 1912 blev han Prokurist og 1916 Medindehaver af Firmaet. I denne Egenskab har han udfoldet en betydningsfuld Virksomhed inden for denne anselige Rederikoncern. Hans store Interesse for sin Stands Virkekaar har ført ham ind i Ledelsen af Dansk Dampskibsrederiforening, af hvis Bestyrelse han var Medlem 1931—35 og atter er det fra 1937. 1939 blev han Næstformand og samtidig ogsaa Næstformand i Søfartsraadet. I Kraft af sin saglige Dygtighed, store Flid og sit sunde Omdømme er han blevet benyttet paa talrige Omraader inden for sin Organisation. Han er Medlem af Bestyrelsen for Statens Skoleskib Danmark og af Bestyrelsen for Stiftelsen Georg Stages Minde. Siden Fragtnævnets Oprettelse 1939 har han været Næstformand i dette; han er siden 1937 Medlem af Forhyringsraadet og siden 1943 af Kbh.s Havnebestyrelse. 1943 blev han indvalgt i Repræsentantskabet for Kbh.s Handelsbank. — R. 1927. DM. 1940. — Maleri af Øllegaard Arbin, Stockholm, 1943. *j g m Vestberg,*

Hasle, Henning, f. 1900, Politiker. F. 2. Nov. 1900 i Skødstrup. Forældre: Slagtermester Frederik Vilhelm H. (1865—1928) og Emma Dichmann (1864—1933). Gift 2. Okt. 1925 i Aathus med Inge Johanne Flach, f. 18. Febr. 1904 i Aarhus, D. af Direktør Peter Vilhelm F. (1859—1927) og Olga Mattesen (1876—1938).

H. blev Student 1919 fra Aarhus og cand. jur. 1925. Efter at han et Aars Tid havde været Dommerfuldmægtig i Skern, blev han Sagførerfuldmægtig. 1928 nedsatte han sig som Sagfører i Aarhus. 1929 blev han Landsretssagfører, og som saadan praktiserede han dels i Aarhus, dels i Kbh., til han 1941 nedsatte sig i Kbh. Han var dette Aar Medhjælper hos Statsadvokaterne ved Østre Landsret. 1942 blev han Højesteretssagfører. 1932—37 var han Redaktør af »Sagførerbladet«. Siden 1935 er han Formand for Bestyrelsen for Akts. Carl Flachs Læderfabrik og siden 1936 Medlem af Repræsentantskabet i Kbh.s Kreditforening. 1934 udnævntes han til Likvidator i Aarhus Bikube, og 1937—40 var han

Handelsministeriets Repræsentant i Tilsynsraadet for Landbosparekassen i Aarhus. Fra 1942 er han Direktør for Akts. »Nationaltidende«, Medlem af dette Blads Bestyrelse samt af Akts. Bladkompagniets Bestyrelse. — 1932 valgtes han ind i Folketinget paa den konservative Liste i Aarhus Amtskreds. Siden 1943 er han valgt i Svendborg Amtskreds. Han skaffede sig hurtigt en fremtrædende Position i sin Gruppe. 1936—39 var han Medlem af Finansudvalget. 1934 blev han Medlem af Giuppens Bestyrelse. Han traadte 1938—39 kraftigt ind for Regeringspartiernes og Det konservative Folkepartis Grundlovsforslag, paa hvis juridiske Udformning han øvede en væsentlig Indflydelse. Da dette Forslag 1939 faldt ved Folkeafstemningen, og Christmas Møller som Følge heraf gik af som Rigsdagsgruppens Formand, efterfulgtes han af H. Det lykkedes H. — trods megen Modstand — at gennemføre Partiets Tilslutning til Ikke-Angrebstraktaten med Tyskland. Ved Dannelsen af Samlingsregeringen 10. April 1940 indtraadte H. som en af de Konservatives tre »Kontrolministre«. Juli s. A. udnævntes han **til** Chef for den danske Handelsdelegation i Moskva. Da Ministeriet umiddelbart efter hans Udnævnelse omdannedes saaledes, at de tidligere Oppositionspartier fik overdraget Fagministerier, traadte H. ud. Han fik sig da tillagt Titlen af overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister, og i Sept. 1940 gennemførte han med den russiske Regering en Ramme-Overenskomst for et Handelssamkvem, der i Tiden indtil Sommeren 1941, da Rusland indtraadte i Krigen, bragte danske Firmaer en Omsætning paa ca. 10 Mill. Kr.

G. Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1936, S. 114.

P. Stavnstrup.

Haslund-Christensen, Henning, f. 1896, Rejsende. F. 31. Aug. 1896 i Kbh. Forældre: Kgl. Kapelmusicus Søren Peter Christensen (1855—1923) og Claudia Haslund (1864—1942). Navneforandring 25. Febr. 1922. Gift 17. April 1932 i Stockholm (Skeppsholmskyrkan) med Inga Margit Lindstrom, f. 11. Juli 1896 paa Finstaholm, Uppland, D. af Kommandørkaptajn i den svenske Marine Carl Fredrik Jacob L. (1859—1919) og Martha Telander (1863—1912).

Efter Skolegang i Østersøgades Gymnasium udnævntes H.-C. til Sekondløjtnant i Fodfolket 1918. Som Kornet paa Kronborg havde han stiftet Bekendtskab med Læge Carl Krebs, der senere dels som Repræsentant for Dansk Røde Kors, dels paa en selvstændig Rejse havde besøgt Mongoliet og Uriankhai 1918—20.

Med Krebs som Leder besluttede H.-C. og nogle andre unge Danske at oprette en Station for Landbrug og Pelshandel paa Bulgun Tal i Uriankhai Sydvest for Baikal Søen. Her opholdt han sig 1923—26, indtil Stationen blev nedlagt som Følge af de stadig vanskeligere Forhold, og lærte derved Mongolernes Liv og Sprog at kende. Som Følge deraf blev han knyttet til Sven Hedins store Ekspedition til Central-Asien 1927—30. Under denne gennemrejste han Gobi-Ørkenen i hele dens Udstrækning fra Øst til Vest, hvorefter han opholdt sig i længere Tid hos den mongolske Stamme Torguterne i T'ien-shans og Altyn-Tags Bjærge. Efter Ekspeditionens Ophør tog han til Indien, hvor han 1930—31 optraadte som den britisk-indiske Regerings Repræsentant i Leh under en Række Forhandlinger med de centralasiatiske Myndigheder. De følgende Aar tilbragte han i England, Sverige og Danmark og foretog derpaa 1936—37 en ny Rejse, denne Gang til det østlige Mongoli og Manchuriet, dels for at foretage etnografiske Indsamlinger **til** Nationalmuseet, dels for at undersøge Betingelserne for den store Ekspedition, der med ham som Leder fandt Sted under Navnet Det Kgl. Danske Geografiske Selskabs centralasiatiske Ekspedition 1938—39. Denne, **i** hvilken ogsaa Sprogforskeren Kaare Grønbech og Arkæologen Werner Jacobsen deltog, havde **sin** Hovedarbejdsmark i Chahar-Omraadet Nord for Kalgan og førte til store etnografiske, sproglige og arkæologiske Resultater, ligesom der hjembragtes meget betydelige Samlinger. H.-C., der er stærkt musikinteresseret, sørgede bl. a. for en stor Række Grammofonoptagelser af mongolsk Musik og Sang. Sine Oplevelser under Opholdet i Uriankhai og som Medlem af Hedin-Ekspeditionen har han skildret i to populære Bøger »Jabonah« (1932) og »Zajagan« (1935). Desuden har han i Hedin-Ekspeditionens videnskabelige Publikationer givet en Beskrivelse af sine Musikindsamlinger i det østlige Mongoli (1943). — R. 1938. — Tegning af Otto Christensen.

Kaj Birket-Smith.

Hassø, Arthur Gerhard, f. 1899, Historiker. F. 21. Aug. 1899 i Allerslev, Baarse Herred. Forældre: Nattevagt Hans Peter Hansen (f. 1869; Navneforandring til H. 1905) og Anna Dorthea Hansine Hansen (1876—1940). Navneforandring 3. Juli 1905. Gift 5. Marts 1928 i Benløse med Olga Rohwedder, f. 18. Dec. 1901 i Kbh., D. af Montør Heinrich Andreas Frederik R. (f. 1869) og Anna Elise Hansen (1871—1928).

H. blev Student 1919, privat dimitteret fra Høng Kursus, og tog Skoleembedseksamen i Historie og Dansk 1927 med Speciale i

Danmarks Historie i 16. Aarhundrede. 1927—34 underviste han som Vikar ved Metropolitanskolen og deltog samtidig indtil 1931 i Arkivordningsarbejde for Videnskabernes Selskabs Arkivkommission. Fra 1934 er han Arkivar II ved Rigsarkivet og var 1936—38 Undervisningsassistent ved Kbh.s Universitet. Han har udfoldet en omfattende Forfatter- og Udgivervirksomhed. I direkte Fortsættelse af hans Specialstudium ligger Monografien af Rigshofmester Kristoffer Valkendorf til Glorup (1933) og nogle Afhandlinger, af hvilke kan nævnes »Kristian III.s og Dronning Dorotheas Kroning 1537« (Kirkehist. Saml., 6. Rk., II, 1936—38) og »Bispernes Fængsling og Herredagen i København 1536« (sst., 6. Rk., III, 1939—41). I øvrigt har han behandlet Købstad- og Erhvervshistorie i »Bidrag til Ringsted Købstads Historie indtil Aar 1600« (1922), »Københavns Historie 1294—1930« (i »Vor gamle Hovedstad«, som H. redigerede sammen med Peter Linde og Georg Borup, 1929), »Køge Bys Historie til 1870« (i V. Hermansen og Povl Engelstoft: »Køge Bys Historie«, 1932), »Københavns Skipperlavs og Skipperforenings Historie 1634—1934« (1934), »Den danske Boghandlerforenings Historie gennem hundrede Aar 1837—1937« (r937) °g »Københavnsk Haandværks Historie« (1940). Fremdeles har han bl. a. skrevet »Københavns Brandvæsens Historie 1294—1930« (1931) og udgivet »Leo Estvads Exlibris« (1941) og »Danske Exlibris« (1942). Fra 1942 redigerer han den nye Udgave af »Danske Slotte og Herregaarde«. p_{ml} $Enge i_{sto} f_L$

Haugsted, Ejler, f. 1875, Historiker, Biblioteksmand. F. 1. Okt. 1875 i Vester Skerninge. Forældre: Læge i Vester Skerninge, senere Kredslæge i Brædstrup Peter Emil H. (1847—1919) og Anna Louise Gabriele Farrer (1855—1935). Gift 25. Juni 1901 i Kbh. (Andreas) med Augusta Jessen, f. 25. Maj 1875 i Julianehaab, D. af Læge i Julianehaab, senere Distriktslæge i Brædstrup Otto J. (1842—96, gift 2° 1885 med Hulda Cecilie Christine Jacobine Mathilde Bjerregaard, 1861—1935) og Anna Krebs (1852—82).

H. blev Student 1893 fra Herlufsholm og cand. mag. 1899 med Historie som Hovedfag. Fra 1901 var han Lærer ved Marselisborg Skole, men blev 1906 knyttet til Statsbiblioteket i Aarhus, hvor han 1908 ansattes som Underbibliotekar og 1917 blev Bibliotekar (fra 1931 Bibliotekar I). Han kom en Aarrække til at deltage i Ordningen af det unge Biblioteks store, heterogene Bogmasser, der i mange Aar var ukatalogiserede, og kunde med Selvoplevelsens Anskuelighed skrive Afsnittet »Ordning, Opstilling og Bogbestand« i Statsbibliotekets Festskrift (1927). H.s omfattende Viden,

der foruden Historie tillige berører Filologien, er paa mange Maader kommet Biblioteket til gode. Et Speciale fik han gennem Arbejdet med Vahls Missionsbibliotek i Statsbiblioteket, over hvilken Samling han har udarbejdet en fuldstændig Katalog (1942). — Uden for Biblioteket har hans historiske Interesser givet sig Udslag i et mangeaarigt Arbejde for Lokalhistorien. 1908 blev han Medlem af Bestyrelsen for Historisk Samfund for Aarhus Stift, fra 1916 dets Formand, og han redigerede fra Begyndelsen »Aarhus Stifts Aarbøger«, der under hans Ledelse er blevet en af vore vægtigste lokalhistoriske Aarbøger. Han tog Initiativet til den arkæologiske Undersøgelse af Øm Klosters Tomt, der ved et intimt Samarbejde mellem Nationalmuseet og Historisk Samfund gennemførtes 1911—43. Som Medlem af Bestyrelsen for Aarhus Museums historiske Afdeling foretog H. 1928—34 en Nyordning af Museets betydelige Oldsagssamling og Møntsamling. Han var endelig 1923 Medstifter af Udvalget for Hjemstavnskultur og har taget aktiv Del i Tilrettelæggelsen af de aarlige Hjemstavnsstævner 1923—43; ligeledes deltog han i Redaktionen af det store Samlingsværk »Aarhus gennem Tiderne« (1939—41), hvori han behandlede bl. a. Arkæologien og Bispedømmets og Kirkernes Historie. Mangeaarige Studier over Kirkers og Herregaardes Historie har baaret Frugt i talrige Foredrag og en Række Afhandlinger, hvoraf følgende i »Aarhus Stifts Aarbøger« kan nævnes: om Kapitelgaarden (1923), Bispegaarden (1927) og Karmeliterklostret i Aarhus (1931) samt Benediktinernes Kirke i Venge (1937). I »Danske Herregaarde ved 1920« (1922—23) og »Danske Slotte og Herregaarde« (1944) har han skrevet Monografier af et stort Antal jyske Herregaarde. Sammen med Emil Fog udgav han 1907 »Forsvarssagen. 40 Aars Kampe«. — Sine franske Interesser dyrkede H. i Alliance Frangaise, Aarhus Afdeling, af hvis Bestyrelse han blev Medlem 1910, og hvis Formand han var 1921—35. Endvidere har han deltaget i Arbejdet for Oprettelsen af Aarhus Universitetet og været Medlem af Bestyrelsen for Universitetssamvirket i Aarhus fra dets Oprettelse 1925. — R. 1932. — Farvelagt Portrættegning af Tycho Jessen (Familieeje). *Emanuel Sejr.*

Hedegaard, Olaf, f. 1890, Bankdirektør. F. 13. Febr. 1890 i Hylke. Forældre: Lærer Søren Kristensen H. (1860—98) og Ottilie Johanne Ottosen (1860—1914). Gift 1° med Johanne Marie Simonsen, f. 19. Maj 1895 i Kbh., D. af Grosserer Carl S. Ægteskabet opløst. 2° 27. Juni 1927 paa Frbg. (Godth.) med Anna Minna Magdalena Manniche, f, 4. Aug. 1894 i Tørslev, Randers Amt, D. af Ornitologen A. M. (s. d.) og 1. Hustru.

H. er fra sin tidligste Ungdom uddannet i Bankfaget. Seksten Aar gammel blev han Assistent i Kbh.s Laane- og Diskontobank, og samtidig med at han passede sit Arbejde her, læste han til dansk Jurist. Han blev exam. jur. 1912 og var 1915—16 ansat i Bayerische Wechsel- und Diskontobank i Nurnberg, hvorefter han blev Fuldmægtig i Diskonto- og Laanebanken. Efter dennes Sammenslutning i 1919 med Revisionsbanken til Københavns Diskontobank og Revisionsbank blev han 1922 Kontorchef her og fortsatte som Kontorchef, da Banken 1924 traadte i Likvidation. 1927 konstitueredes H. som Likvidator, men allerede n. A. blev han Kontorchef i Kjøbenhavns Handelsbank, hvor han 1929 fik betroet Stillingen som Leder af Bankens betydeligste Filial, Gammel torv-Afdelingen. 1931 blev han Underdirektør ved Hovedsædet og Medlem af Direktionen og 1932 Direktør. Kort efter døde Bankens ledende Direktør Einar Damm, og 1934 afgik den samtidig med H. udnævnte Direktør P. V. Storm ved Døden, hvorefter H. sammen med Ernst v. Kauffmann (s. d.) har udgjort Handelsbankens Direktion.

Som Bankmand forener H. en sund Optimisme med en nøgtern og realistisk Indstilling over for Tidens økonomiske Problemer. »Optimismen skaber Aktivitet, Pessimismen avler Passivitet«, har han en Gang sagt, og ved flere Lejligheder har han baade talt og skrevet om Bankforhold, hvorved han har bidraget til at klare adskillige af de Misforstaaelser, som kan opstaa i Forholdet mellem Bankerne og deres Kunder. Samtidig har hans mange alment betonede Interesser ført ham ind i en Række Foreninger og Bestyrelser, som nyder godt af hans praktiske økonomiske Indsigt og hans virksomme Initiativ. Han er bl. a. Medlem af Repræsentantskabet og Bestyrelsen for Foreningen Norden, sidder i Finlandshjælpens Centralkomité og Arbejdsudvalg, i Hovedbestyrelsen for Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse, i Repræsentantskabet for Stipendieforeningen »Studenternes Venner« og i Bestyrelsen for P. Carl Petersens Fond. Endvidere er H. Medlem af Hovedbestyrelsen for Rigsforeningen til Bekæmpelse af de rheumatiske Sygdomme, Formand for Bestyrelsen for Kronprinsesse Ingrids Feriehjem for sønderjydske Børn og Medlem af Centralbestyrelsen og Forretningsudvalget for Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse. Han er Censor ved Handelshøjskolen. — R. 1934, DM. 1940. — Tegninger af Otto Christensen og Carl Jensen.

Børsen 13. Febr. 1940. *P. Koch Jensen.*

Hedtoft-Hansen, Hans Christian, f. 1903, Politiker. F. 21. April 1903 i Aarhus. Forældre: Skrædder Hans Peter Hansen (1855—1917) og Ane Marie Nielsen (1859—1932). Navneforandring 11. Dec. 1934. Gift 12. Maj 1927 i Aarhus (b. v.) med Ella Holleufer, f. 22. Marts 1906 i Aarhus, D. af Bagersvend Johan Frederik August H. (1866—1937) og Dorthea Marie Carlsen (f. 1863).

H.-H. voksede op i et fattigt Hjem og var fra Barndommen Socialist. Han gik i Kommuneskole, var Mælkedreng og Bydreng og kom derefter i Litograftrykker lære. Kun seksten Aar gammel blev han Formand for Lærlingeforeningen i Aarhus og tog livligt Del i den socialdemokratiske Ungdomsbevægelse. Da Ungdomsforbundet sprængtes 1919 af den kommunistiske Fløj, fulgte han Chr. Christiansen (s. d.) og var 1920 Medstifter af Danmarks socialdemokratiske Ungdom, hvis Rejsesekretær han var fra 1922, til han 1927 afløste Christiansen som Formand. 1929 flyttede han til Kbh. som Sekretær i Socialdemokratisk Forbund og for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe og beklædte denne Stilling til 1935, da han blev 1. Sekretær for Socialdemokratisk Forbund. Ved Staunings Fratræden 1939 blev han Forretningsfører for Forbundet. 1935 var han blevet Medlem af Folketinget (Kbh.s 15. Kreds), og man saa almindeligt i ham en af Partiets kommende Førere. H.-H. er en politisk og oratorisk Begavelse af idealistisk Tilsnit. I naturlig Modsætning til de ældre Pionerer for Socialdemokratiet, for hvem Opgaven var at rejse en Klasse til Kamp, ser han Partiet som den sejrende Fællesnævner for hele Landet. »Danmark for Folket« er et af hans Slagord, og Folket er i hans Mund ikke Omskrivning for en bestemt Klasse. Han har et skarpt Blik for Agitationens Betydning, fik 1935 stiftet »Hipa« (Hovedorganisationens Informations- og Propagandaafdeling) og vedligeholdt før [J]939 livlig Forbindelse med Udlandets Socialdemokrati; han har ogsaa opholdt sig paa en tysk Partihøjskole. Som Følge af Forhold, der stod i Forbindelse med Udviklingen efter 9. April 1940, nedlagde han Febr. 1941 de fleste af sine Tillidshverv, er dog stadig Medlem af Folketinget og (fra 1939) af Dansk-islandsk Nævn. 1941 indtraadte han som Medlem af Bryggeriet Stjernens Direktion. — Portrætteret paa Saltofts Gruppebillede af Socialdemokratiets Mænd, malet 1934 til Folkets Hus, Enghavevej.

Gunnar Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 275 fif. Social-Demokraten 11. Jan. 1939 og 21. April 1943. Magasinet 31. Dec. 1939. Gads dsk. Mag., XXXIII, s. A., S. 575—84. Arbejderens Almanak, 1940, S. 13—22; 1941, S. 25—31. *povi Engelstoft.*

Hee Andersen, se Andersen, Knud Hee (XXVII, S. 22).

Hegermann-Lindencrone, Cai Ditlev, f. 1881, Teaterchef. F. 21. Okt. 1881 i Firenze. Forældre: Gesandt, Kammerherre, senere Gehejmekonferensraad Johan H.-L. (s. d.) og Hustru. Gift 24. April 1907 i Viborg med Emma Dorothea Poulsen, f. 19. April 1882 i Roskilde, D. af Præst, senere Biskop, Dr. theol. A. S. P. (s. d.) og Hustru.

Indtil sit tolvte Aar opholdt H.-L. sig dels i Rom, dels i Stockholm, hvor Faderen var Gesandt; 1899 blev han Student fra Roskilde, og da han 1905 havde taget juridisk Embedseksamen, fik han Ansættelse i Udenrigsministeriet, hvorfra han 1908 overgik til Kultusministeriet; 1919 blev han Fuldmægtig, 1931 Kontorchef. Gennem sit trediveaarige Arbejde fordelt mellem begge Departementer blev H.-L. fortrolig med alle Ministeriets Omraader, men særlig interesserede han sig for Sager omfattende Folke- og Højskolen og blev Medarbejder ved »Haandbog i Lovgivningen vedr. Folkeskolen« og ved »Den danske Stat«. Den kristne Studenterbevægelse viede han et stort Arbejde som Formand for Studenterhjemmet og for kristeligt Studenter-Settlement, i hvis Bestyrelse han stadig har Sæde. I Arbejdet for kulturel Samvirken har han ligeledes deltaget i dets forskellige Forgreninger, f. Eks. som Formand for den internationale Højskole i Helsingør og for Louis Petersens Legat (Højskolen Købmandshvile); han var Sekretær i Rask-Ørsted Fondet, Medlem af Bestyrelsen for Danmarks amerikanske Selskab og for Dansk Sprog og Kultur i Udlandet. 1938 kaldtes han til Posten som Chef for Det kgl. Teater og Kapel. Hans første Sæson blev vanskeliggjort ved Johs. Poulsens pludselige Død, og i Begyndelsen af den følgende Sæson brød Verdenskrigen ud og ændrede mange Planer. Men trods disse alvorlige Forhindringer og Landets forandrede politiske Forhold lykkedes det H.-L. besindigt at fastholde Teatrets nationale Linie gennem et Repertoire, hvor den danske Klassik bl. a. blev repræsenteret af »Sankt Hansaftenspil«, »Ole Lukøje«, »Don Ranudo« og Operaen »Holger Danske«. Blandt Arbejder af nyere danske Dramatikere og Komponister, han fremførte, var Kaj Munks »Egelykke«, Knud Sønderbys »En Kvinde er overflødig«, Soyas »To Traade«, Operaen »Marie Grubbe«, Balletten »Vaaren« og Riisager-Balletterne. H.-L. er en human Chef med Slægtskultur og mange Kundskaber. — R. 1924. DM. 1934. — Barneportræt af Vantore. Portrætter af Ross og Kaj Linderstrøm-Lang.

Kristeligt Dagblad 30. Maj 1943. *Robert Neiiendam.*

Hegermann-Lindencrone, Effie Frederikke Nicoline Octavia, f. 1860, Porcelænsmalerinde. F. 27. Aug. 1860 i Hillerød. Forældre: Kammerjunker, Oberst Diderik William H.-L. (1817—85) og Amalie (Maja) Vilhelmine Sehested (1831—-1928). Ugift.

E. H.-L. uddannedes paa Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder 1880—85, bl. a. med Pietro Krohn som Lærer. Paa Skolen traf hun Fanny Garde (1855—1928), til hvem hun sluttede sig i et meget nært Arbejdsfællesskab for Resten af Livet. De begyndte at beskæftige sig med Keramik hos Eifrig i Valby, hvor Th. Bindesbølls og Brdr. Skovgaards Kreds dengang arbejdede, men kaldtes 1886 til Bing & Grøndahls Porcellænsfabrik for at udføre Underglasurmalingen af Pietro Krohns bekendte Hejrestel. Det blev deres første Bedrift, og de knyttedes begge for stedse til Fabrikken. Ikke mindst for dem fik det Betydning, at J. F. Willumsen i sit korte Regime 1897—1900 omlagde Fabrikkens Stil i en mere dekorativ og stiliserende Retning, og det kom til at præge dem for Resten af Livet. Ved Aarhundredskiftet og i de følgende Aar fremstillede de det gennembrudte og modellerede, underglasurmalede Porcelæn, der mere end noget andet er blevet et særegent Speciale i Fabrikkens Produktion. Det drejer sig om en ren keramisk Kunstudøvelse af høj Rang, kun udført som Unica og byggende paa Blomster- og andre Plantemotiver efter grundige Naturstudier. Især dyrkede E. H.-L. denne Genre. Til Verdensudstillingen i Paris 1925 udførte hun en betydelig Samling frit modellerede Stykker, mest med Tangplanter, Muslinger o. l., som vakte almindelig Opmærksomhed blandt Kendere og blev købt til udenlandske Kunstindustrimuseer. De hører til de fornemste Produkter af dansk Underglasur-Porcelæn. Arbejder af E. H.-L. findes i Kunstindustrimuseet i Kbh. og flere Kunstindustrimuseer **i** Udlandet.

Harald Bing: Porcellænsfabrikken Bing & Grøndahl 1853—1903, 1903, S. 86 f. Porcelænsfabrikken Bing & Grøndahl 1853—1928, 1928, S. 20, 31 f. Ebbe Sadolin i Nyt Tidsskrift for Kunstindustri, I, 1928, S. 108.

Sigurd Schultz.

Heils, Axel Vilhelm, f. 1879, Arkivar, Historiker. F. 31. Jan. 1879 i Kbh. (Frels.). Forældre: Skibsfører Otto Emil Hansen (1838—1916) og Rasmine Hansine Poulsen (1840—1904). Navneforandring 21. Dec. 1915. Gift 16. Sept. 1915 i Kbh. (Frels.) med Ericka Marie Pedersen, f. 16. Aug. 1894 i Taarbæk, D. af Kommunelærer, cand. phil. Knud P. (1861—1942) og Marie Therese Berg (1867—1931).

H. blev Student 1896 fra Borgerdydskolen i Helgolandsgade og

tog Magisterkonferens i Historie 1908 med Speciale i det 19. Aarhundrede. Han blev Assistent ved Universitetsbiblioteket 1913 og Underbibliotekar sst. 1914, men udnævntes s. A. til Underarkivar i Udenrigsministeriet og er fra 1924 Arkivar her. Hans Studier samler sig om det augustenborgske Fyrstehus i 18.—19. Aarhundrede og har givet sig Udtryk i Udgivelsen af en Samling »Augustenborgske Breve til Adler og P. Hjort« (Danske Magazin, 6. Rk., IV, 1925) og nogle Anmeldelser i »Historisk Tidsskrift«, bl. a. af J. H. Gebauer: »Christian August Herzog von Schleswig-Holstein« (1910) (8. Rk., II, 1909—10). I øvrigt har han ledet Udenrigsministeriets Udgivelse af danske Traktater. 1928 fuldendte han den Udgave af Traktaterne fra 1922, som hans Forgænger F. de Fontenay (s. d.) havde paabegyndt, og 1929—37 fulgte Aargangene 1921 og 1923—35, hvorefter de følgende Aargange henvistes til »Lovtidende«. Endvidere optog han Forgængerens Arbejde med Samlingen af Traktater 1814—1920, udgav 1939 5. Bind, 1942 6. Bind og staar 1944 foran Tilendebringelsen af Samlingen med 7. Bind. — R. 1924. DM. 1931. K.[2] 1940.

Povl Engelstoft.

Hejle, Thomas Peter, f. 1891, Pædagog. F. 20. Jan. 1891 i Sønder Saltum. Forældre: Købmand Hejle Sørensen (1864—1909) og Johanne Nielsen (1864—1941). Navneforandring 27. Maj 1911. Gift 10. Sept. 1926 i Skovshoved med Gerd Levy, f. 2. Nov. 1900 i Kbh., D. af Forfatteren Louis L. (s. d.) og 1. Hustru.

H. blev Student 1911 fra Aalborg og tog 1918 Skolelærereksamen fra Skaarup; allerede da havde han virket som Højskolelærer og især interesseret sig for Oplæsning, og fra 1919 var han Gymnasielærer i Kbh. Stærk Teaterinteresse nærede han fra sin tidlige Ungdom, særlig for Skuespilkunsten i pædagogisk Belysning, og det var da ogsaa ham, der 1920 startede de højere Skolers Kunstaftener, som 1924 blev til Institutionen Dansk Skolescene, hvis Økonomi han varetog; fra 1928 er han Leder af hele Driften, der fra 1934 udvidedes til at omfatte Landet. I det forgrenede Arbejde, som dette Foretagende har medført, har H. med Sindighed og sejg Energi indlagt sig Fortjeneste, idet han i Samarbejde med Skolemyndighederne har fremført solide Teaterforestillinger for Børn af alle Samfundsklasser og derved udvidet Undervisningen i Dansk og forøget Kendskabet til national og fremmed klassisk Litteratur. Filmen i dens kulturelle Form har ogsaa hans Interesse, og fra 1938 er han Leder af Statens Filmscentral. Han tog 1939 Initiativet til Stiftelsen af Dramatisk Bibliotek. *Robert Neiiendam.*

Helgason, J6n, f. 1899, nordisk Filolog. F. 30. Juni 1899 i RauSsgil, Borgarfjord Syssel, Island. Forældre: Gaardbruger Helgi Sigur&sson (1849—*I9°&)* og ValgerSur Jonsdottir (f. 1874). Gift 29. Juni 1923 i Kbh. (b. v.) med Torunn Åstriour Bjornsd6ttir, f. 25. Marts 1895 i Reykjakot, Mosfellssveit, Island, D. af Gaardejer Bjorn Bjarnarson (f. 1856) og Kristrun Eyj61fsd6ttir (1856—1935).

Efter Studentereksamen fra Reykjavik 1916 studerede H. nordisk Filologi ved Kbh.s Universitet, hvor han *tog Magistergraden* 1923. 1926 blev han Dr. phil. ved Universitetet i Reykjavik paa en Afhandling om den islandske lærde J6n (5lafsson fra Grunnavik. Vinteren 1926—27 var H. knyttet til Universitetet i Oslo, hvor'han *holdt Forelæsninger og Øvelser i nordisk Filologi. IQ2J blev han* ansat som Forstander for den Arnamagnæanske Samling paa Universitetsbiblioteket i Kbh., og 1929 udnævntes han til Professor ved Kbh.s Universitet i islandsk Sprog og Litteratur. 1936 blev H. Medlem af den Arnamagnæanske Kommission og fra 1941 Redaktør af Kommissionens Serie, »Bibliotheca Arnamagnæana«.

Allerede som Student beskæftigede H. sig flittigt med Haandskriftstudier og har siden leveret en Række grundlæggende Udgaver af islandske Tekster fra forskellige Tidsperioder. De vigtigste er »Hei&reks saga« (1924), »Den store saga om Olav den hellige« (1930—41; sammen med Professor O. A.Johnsen), »fslenzkmiftaldakvæ5i«, en samlet Udgave af den islandske Digtning fra den senere Middelalder (I—II, 1936—38; ikke afsluttet), »Byskupa spgur«, I (1938), »Håttalykill enn forni« (1941; sammen med A. Holtsmark). Fra den senere Tids islandske Litteratur har H. udgivet Amtmand Bjarni Thorarensens Digte (I—II, 1935), et Udvalg af Biskop Brynjolfur Sveinssons Brevbøger (1942) og Bjarni Thorarensens Breve (I, 1943). Hertil slutter sig Indledninger til Faksimileudgaverne af »Morkinskinna« (1934), »6låfs saga ens helga« (1942), Corvins »Passio« (1936) og Arngrimur Jonssons »Gronlandia« (1942). H.s Udgaver udmærker sig ved stor Nøjagtighed, stringent Metode og udtømmende Grundighed i Haandskriftbehandlingen. Af andre Arbejder skal nævnes, foruden Doktordisputatsen, en grundlæggende Undersøgelse af Sproget i den første islandske Oversættelse af det ny Testamente (1929), »Hrappseyjarprentsmi5ja« (1928), »Norrøn Litteraturhistorie« (1934), »Lucas Debes« (1940; paa Færøsk). En Digtsamling (1939) skaffede H. en fremskudt Plads blandt nulevende islandske Lyrikere. — H. blev Medlem af Vfsindafélag fslendinga i Reykjavik 1929 og afVetenskaps-societeten i Lund 1938. — Malerier af Åsgeir BjarnJ)6rsson ca. 1927 og FreymåSur Johannsson ca. 1930. *Jakob Benediktsson.*

Helweg, Johannes Spur, f. 1881, Læge. F. 25. Maj 1881 i Hornborg ved Horsens. Forældre: Kapellan i Hvirring og Hornborg, senere Valgmenighedspræst i Askov Axel Heinrich Saxtorph H. (1853—1914) og Johanne Francisca Thalitha Spur (1854—1937). Gift i° 28. Juli 1906 i Kbh. (b. v.) med Anne Ulrikke Elise Thielemann Fribert, f. 29. Nov. 1879 i Tranebjerg, Samsø, D. af Uldspinder Lorentz Trojel F. og Nannette Sophie Birgitte Thielemann. Ægteskabetopløst. *2°* 27. Jan. 1923 i Kbh. (b. v.) med Anna Margrethe Manniche, f. 3. Marts 1889 i Kbh. (Matth.).

H. blev Student 1900 fra Schneekloths Skole. Efter at have taget medicinsk Forberedelseseksamen studerede han en Tid Ornitologi og dyrkede Musik, men samtidig arbejdede han med Massage og Øvelsesterapi bl. a. paa Sygekasseklinikker og høstede herved betydelig baade terapeutisk og klinisk Erfaring, der kom ham til Hjælp senere hen, idet han derved kom ind paa Studiet af Bevægelsessystemets Funktionsforstyrrelser. Efter sin Embedseksamen 1910 gjorde han Kandidattjeneste ved forskellige Hospitaler, var en kort Tid Reservelæge i Hæren og blev 1912 ansat som Specialist i fysisk Terapi ved de københavnske Sygekasser. Han betragtede det som sin Opgave at dokumentere, at det Fag, han dyrkede, ikke blot var en paa særlige tekniske Færdigheder baseret Specialitet, men at det maatte betragtes som en særlig Disciplin, gennem hvilken der er Mulighed for at tilføre den kliniske Videnskab nye værdifulde Erfaringer og Synspunkter. 1913 blev han Assistent ved Rigshospitalets Massageklinik, hvis Chef han blev 1915. Tillige var han konst. Chef for dette Hospitals Badeklinik, indtil han 1916 blev Chef for Hospitalets Massage- og Badeklinik. 1918 blev han Medlem af Den alm. danske Lægeforenings Massageudvalg. For sit Fag skabte H. Navnet Fysiurgi, da han ikke mente, det tidligere brugte Navn, fysisk Terapi, var tilstrækkeligt betegnende. Ligesom en Udøver af operativ Terapi er Kirurg, er en Udøver af fysisk Terapi Fysiurg, en Betegnelse, der har vundet Borgerret i Danmark. — 1920 blev H. Dr. med. paa Afhandlingen »Ischias, en klinisk Studie«, som han selv betragter som et Forsøg paa at dokumentere den udvidede Synsmaades Berettigelse, og i hvilken han hævder, at Ischias ikke er en afgrænset Sygdom, men maa betragtes som et Symptom, der kan forekomme ved flere forskellige Lidelser, særlig Myopatier. Aaret forud havde han udgivet en Oversættelse fra Latin af Domenico Cotugno: »De ischiade nervosa commentarius«. Endvidere har han udgivet »Ischias« (Monografi) (1921), »Sciatica or myopathia e labore of the posterior region of the leg« (1925) og »Om Funktionsmyopatien som Smerte-

aarsag og denne Lidelses fysiurgiske Behandling« (1934). — Maleri af Aage Lønborg-Jensen 1931.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1920, S. 135 f. *Axel Borgbjerg.*

Henriksen, Erik Karl, f. 1902, Teknolog, Maskiningeniør. F. 27. Dec. 1902 i Haslev. Forældre: Blikkenslagermester Rasmus Johannes H. (f. 1869) og Marie Catrine Nielsen (f. 1871). Gift 28. Marts 1928 i Haslev med Tora Christiane Thomsen, f. 22. Febr. 1902 i Haderslev, D. af Maskinhandler Mads Georg T. (1873—1925) og Anna Mathilde Ottzen (f. 1880).

H. blev Student 1920 fra Roskilde, cand. phil. n. A. og 1926 cand. polyt. som Maskiningeniør. Efter Eksamen rejste han til England, hvor han Aaret ud var ansat som Ingeniør ved The Woodall-Duckham Co. i London. I Begyndelsen af 1927 rejste han til Tyskland, hvor han først var ansat ved A/G Heinrich Koppel, Essen og dernæst studerede ved den tekniske Højskole i Karlsruhe. Herefter var han Aaret ud ansat i A/G F. I. Collin i Dortmund. Nytaar 1928 kom han til Akts. Frichs i Aarhus og var her, til han 1932 ansattes som Docent i mekanisk Teknologi ved Polyteknisk Læreanstalt med Metalbearbejdning og Metalindustri som særligt Speciale. H., der i Laboratoriet for Værktøj og Værktøjsmaskiner paa Polyteknisk Læreanstalt har udført forskellige Forskningsarbejder vedrørende skærende Værktøjer og som har udfoldet en ikke ubetydelig faglig Forfattervirksomhed, har viet Industriens Luftværnsproblemer en særlig Interesse. Han har saaledes holdt Foredrag om Luftværn i Industrien og været Konsulent i Luftværnsspørgsmaal for en Række større Virksomheder og for flere Luftværnsforeninger. H. har endvidere været Medlem af Dansk Luftværnsforenings Udvalg for Fabrikluftværn 1937—41 og af sammes Kursusudvalg 1939—42. 1941 blev han Medlem af Bestyrelsen for Dansk Svejsecentral under Akademiet for de tekniske Videnskaber og 1942 Medlem af dette. 1943 udnævntes han til Professor. *Pod yinding.*

Henriksen, Robert Michael Jørgen, f. 1890, Elektroingeniør. F. 14. Dec. 1890 i Vaalse, Falster. Forældre: Lærer Ferdinand H. (1854—1926) og Hanne Rasmussen (1855—1940). Gift 25. Marts 1922 i Nakskov med Ester Gudrun Skafte, f. 5. Maj 1900 i Sandby ved Ringsted, D. af Lærer, senere Overlærer Hans Christian Martin S. (f. 1871) og Margrethe Henriette Mørk (f. 1875).

H. blev Student 1910, privat dimitteret, og 1916 cand. polyt. som Elektroingeniør. Efter Eksamen aftjente han sin Værnepligt

ved Ingeniørerne og fik derefter 1918 Ansættelse ved Kbh.s Sporveje. 1920—21 var han paa Studierejse til U. S. A. med Stipendium fra The American Scandinavian Foundation og studerede bl. a. ved Massachusetts Institute of Technology i Cambridge. Hjemkommen ansattes han 1921 i S. A. Fabers *(s.* d.) Ingeniørforretning. 1935—38 var han Ingeniør ved Elektricitetsraadet og var her særlig beskæftiget med Sager vedrørende Samarbejde mellem Elektricitetsværker. Sept. 1938 afløste han W. Rung (s. d.) som Professor i Elektroteknik ved Polyteknisk Læreanstalt. 1933—36 var H. Medlem af Bestyrelsen for Dansk Ingeniørforenings Elektroingeniørgruppe, hvis Formand han var 1940—43. 1940 blev han Medlem af Dansk elektroteknisk Komité og Medlem af Elektricitetsudvalget af 1940. 1941 blev han Medlem af den s. A. nedsatte Elektricitetskommission og af Akademiet for de tekniske Videnskaber. *Pøv[yinding.*

Herdal, Harald, f. 1900, Forfatter. F. 1. Juli 1900 i Kbh. Forældre: Tømrer, senere Portner i Kunstnerhjemmet Niels Nielsen (1849—191 o) og Johanne Cathrine Johansen (1859—-1943). Navneforandring 8. Maj 1923. Gift i° 1923 med Karen Kristensen. Ægteskabet opløst. 2° 8. Sept. 1931 i Kollerød (b. v.) med Eline (Elle) Armgard Amalie Hoffmann, f. 17. Okt. 1906 i Lyngby, D. af Forfatteren Kai H. (s. d.) og Hustru.

H. voksede op i et fattigt københavnsk Arbejderhjem. Som femten-aarig kom han i Stukkatørlære, men løb tre Aar efter af Lære. Med lange Arbejdsløshedsperioder ind imellem forsøgte han sig senere som bl. a. Kontorist og Arbejdsmand, før han 1929 debuterede med Digtsamlingen »Nyt Sind«.

H. har gjort sig gældende baade som Lyriker og Romanforfatter. Det er som Prosaist, at han er blevet kendt i vide Kredse for sine aktuelle polemiske Skildringer, selv om det næppe kan bestrides, at hans artistiske Evner kommer bedst til deres Ret inden for Poesien. Som Romanforfatter debuterede H. med »Tirsdag« (1932), en lidt ungdommelig Bog om det moderne frisindede Kbh. N. A. fulgte Novellesamlingen »Bisser«, der gav en realistisk Skildring af Samfundets Outsidere. Sit egentlige Gennembrud opnaaede H. med Romanen fra Borgergade-Kvarteret »Man skal jo leve« (1934), der vakte Forargelse ved sin hensynsløse Realisme. Paa samme Linie ligger Romanen »Løg« (1935), mens H. i Bogen »En lidt almindelig Historie« (1934) konfronterer en smaaborgerlig Mentalitet med en Tankegang, der er udsprunget af Arbejderklassen. Kontorverdenen bliver sat under

Observation i Romanen »Der er noget i Vejen« (1936). De to sammenhængende Romaner »Den første Verden« (1936) og »Mens vi bliver voksne« (1937) beretter indgaaende om et Fattigmandsbarns trange Barndom og Ungdom. H.s to sidste Bøger »En Egn af Landet« (1939) og »Tusmørke« (1943) viser ham som en skarp, uforsonlig Satiriker.

Som Romanforfatter arbejder H. bevidst ud fra den socialistiske Realismes Doktriner. Han kaster hensynsløst Søgelyset over de hæslige Hjørner af Hverdagen og gaar ikke af Vejen for at blotte de Forhold i det moderne Samfundsliv,' som mindst taaler et filmisk Nærbillede. Flere af H.s første Romaner er mere Virkelighedsdokumenter end Digtning. I de senere Aar er H.s Fortælleteknik gaaet meget frem. Han har opgivet den brede Tidsskildring til Fordel for en mere koncentreret Fortællemaade. Freud har haft en dominerende Betydning for hele H.s Produktion. De fleste af H.s Personer er først og fremmest Kønsvæsener. Hans Emnevalg kan unægtelig virke noget monomant, selv om det maa understreges, at hans realistiske Studier fra Seksuallivets Omraade rummer fine psykologiske Iagttagelser. Han har navnlig Blik for unge Mennesker i Pubertetsalderen. H. er den bevidste Agitator i moderne dansk Litteratur. Han er i polemisk Front til Skolen og Lærerne og vender sig i øvrigt mod Konservatismen og Kirken. Flere af hans Karakterstudier kan virke vel enstrengede. Med Aarene har H. nærmet sig den udpræget venstreorienterede Arbejderbevægelse.

Som Lyriker begyndte H. temmelig traditionelt med Samlingen »Nyt Sind« (1929), men allerede i den efterfølgende Versebag fra 1931 »Eros og Døden« anslaas en dybere personlig Tone. »Nøgne Digte« (1933) viser H. som en virkningsfuld social Lyriker. Med Aarene har H. fra en noget ubehjælpsom Form efterhaanden udviklet en stadig mere raffineret Teknik. Han dyrker med Held de korte Linjers knappe Teknik. Stemningen er i de bedste af hans Digte fastholdt med enkle Virkemidler. Overhovedet viser H. sig som en alsidig Lyriker. Han skriver baade intime erotiske Digte, ren Naturlyrik og rammende polemiske Vers. Med Digtsamlingerne »Mennesket« (1937), »Digte gennem ti Aar« (1940) og »Nye Digte« (1944) har H. befæstet sin Position som en fremtrædende Lyriker inden for sin Generation. — H. fik Pontoppidan-Prisen 1938, Bærentzens Legat 1939, det Ancker'ske Legat s. A., Astrid Goldschmidts Legat, Frk. Suhrs Forfatterlegat og Otto Benzons Legat 1942. — Malerier og Tegninger bl. a. af Hjorth Nielsen, Henning Schøler, Alb. Gam-

melgaard, Carl Jensen, Gitz Johansen, Otto Christensen og Johannes Nielsen.

Jul. Bomholt: Moderne Skribenter, 1933. Harald Herdal i Ekstrabladet 20. Nov. 1939 og 23. Nov. 1939. Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, ,941. Berl. Tid. 24. Juni ,944. *Mels Kaas Johansen.*

Hermansen, Victor, f. 1894, Arkæolog. F. 21. Dec. 1894 paa Frbg. Forældre: Urtekræmmer Adam Christian Adolph H. (1859—[I]943) °g Oline Rasmine Johanne Rasmussen (f. 1869). Gift 14. Okt. 1930 i Odense med Inger Margrethe Krag-Hansen, f. 9. Nov. 1904 i Odense, D. af residerende Kapellan, senere Sognepræst ved St. Hans K. Hans Rasmus Hansen (f. 1873) og Margrethe Vilhelmine Krag (f. 1876). Navneforandring (Bindestreg) 10. April 1922.

H. blev Student 1912 fra Metropolitanskolen, mag. art. (Historie) 1920 og fik derefter Tilknytning til Nationalmuseet, 1928 som Sekretær ved »Danmarks Kirker«, fra 1938 som Inspektør II. Hans Indsigt i dansk kirkelig Arkæologi har foruden i mindre Specialundersøgelser sat Frugt i Inventarværket »Danmarks Kirker«, Bindene om Præstø Amt (1933—35, s. m. Chr. Axel Jensen) og om Sorø Amt (1936—40, s. m. Poul Nørlund og Erik Moltke) samt i Oversigtsværket »Københavns gamle Kirker« (1932). Endvidere foreligger flere topografiske og byhistoriske Arbejder fra H.s Haand: »Hillerød Bys Historie«(ig25), »Ribe Bys Historie 1660—1730« (1929, s. m. Hugo Matthiessen og Otto Smith) og »Holbergtidens København« (1932, s. m. Christian Elling); han var Medudgiver (s. m. Povl Engelstoft) af »Køge Bys Historie« (1932). Et originalt Arbejde er »Roskilde Landevej« (1927, s. m. J. T. Lundbye). Som Museumshistoriker indtager H. en ledende Plads. Han har stillet vigtige Problemer i vor forhistoriske Arkæologis Historie i ny Belysning og betydeligt øget vort Kendskab til det danske Nationalmuseums Forudsætninger og Tilblivelse, dels gennem en Række Enkeltstudier (bl. a. i Hist. Medd. om Kbh., 2. Rk., II, S. 36—49, og i Aarb. for nord. Oldkyndighed 1931 og 1934), dels i sine Udgaver af Worsaaes Erindringer (1935) og af hans Breve (1938). Med Christian Jiirgensen Thomsen har han indgaaende beskæftiget sig gennem en Aarrække med en planlagt Monografi for Øje. I Afhandlingen »Hallandslistens Herredssummer« (Festskrift til Kr. Erslev, 1927) har han fremsat et skarpsindigt Tolkningsforsøg, der har vundet almindelig Anerkendelse. H. er stiftende Medlem af Selskabet for dansk Kulturhistorie og

sidder (siden 1935) i Bestyrelsen for Selskabet for Københavns Historie og Topografi. *Christian Elling.*

Hertel, Harald Christian, 1827—£1, Officer. F. 29. April 1827 i Kbh. (Garn.), d. 12. Jan. 1881 sst. (Garn.), begr. sst. (Garn.). Forældre: Premierløjtnant, senere Oberst Frederik Christian H. (1796—1843) °*S* Charlotte Hedevig Engberg (1800—42). Gift i° 19. Okt. 1853 i Moltrup med Vilhelmine Magdalene Sophie Hertel, f. 24. Febr. 1831 i Sønder Felding, d. 21. Febr. 1861 i Kbh. (Garn.), D. af Sognepræst, sidst i Moltrup, og Provst Hans Vilhelm H. (1800—72) og Lovisa Cathinca v. Westen (1799—1844). 2^0 23. Dec. 1863 i Kbh. (Garn.) med Michelli Elisabeth Thomsen, f. 16. Maj 1838 i Helsingør, d. 5. Marts 1907 paa Frbg., D. af Regimentskvartermester Hans Bentzen T. (1806—45) og Julie Augusta Kierkegaard (181 o—84).

H. indtraadte 1846 som Elev i den militære Højskole, hvorfra han ved Krigens Udbrud 1848 afgik som Sekondløjtnant i Artilleriet. Under Fredericias Belejring 1849 fik han ved sin Kommando over Artilleriet i Holstens Bastion Lejlighed til at vise sin artilleristiske Duelighed, og med Hæder deltog han, der 1849 havde faaet Premierløjtnants Anciennitet, i Slaget ved Isted 1850. Han blev virkelig Premierløjtnant 1853, Kaptajn II 1860. Under Felttoget *1864 havde han som Kommandør for 4. Fæstningskompagni* den Lykke, at hans uforfærdede og vellykkede Ledelse af Artillerikampen i Fægtningen ved Mysunde 2. Febr. uløseligt har knyttet hans Navn til et af de faa Lyspunkter i denne ulykkelige Krig. Ved Dybbøls Forsvar var han en af de tre Artillerikaptajner, der skiftedes til at have Befalingen over Stillingens Artilleri. Efter Dybbøls Fald fik H. Kommandoen over Batterierne ved Sønderborg; efter Krigen blev han 1866 Skoleofficer ved Højskolen og ved dennes Nedlæggelse ved Officerskolen, indtil han 1870 blev Chef for 8. Feltbatteri. 1879 udnævntes han til Oberst og Afdelingschef og 1880 til Chef for den nyoprettede Trænafdeling, en Stilling, han kun naaede at beklæde i faa Maaneder. — H. var ikke blot en særdeles dygtig Artilleriofficer, men ogsaa en sjældent rettænkende og elskværdig Personlighed, der med en dyb Religiøsitet forbandt en smittende Livsglæde, og han var en Mand, der ikke var bange for paa sin djærve Maade overalt at vedkende sig sine selvstændige Meninger om Personer og Forhold. Han var den eneste danske Officer, der under Krigen 1864 dekoreredes med baade Ridderkorset og Sølvkorset.

Dannebrog 5. Febr. 1881. Vort Forsvar 13. Febr. s. A. H. C. Hertel: Oberst H. C. Hertel og hans Slægt, 1934. *r> 1 V hl*

Hertel Wulff, se Wulff (XXVII, S. 476).

Hjelmslev, Louis Trolle, f. 1899, Sprogforsker. F. 3. Okt. 1899 i Kbh. Forældre: Dr. phil., senere Professor Johannes H. (s. d.) og Hustru. Gift 11. Juli 1925 paa Frbg. (b. v.) med Vibeke Mackeprang, f. 27. Okt. 1899 paa Frbg., D. af Museumsassistent, senere -direktør M. M. (s. d.) og Hustru.

Efter Studentereksamen 1917 fra GI. Hellerup Gymnasium valgte H. som Studium sammenlignende Sprogvidenskab; Tilskyndelser hertil havde han faaet ved en under Faderens Indflydelse tidligt vakt Interesse for Erkendelsesteori og ved allerede i Skoletiden at læse Otto Jespersens »Sprogets logik« (1913). Han viste tidligt videnskabelig Modenhed og modtog Kbh.s Universitets Guldmedaille for 1919. 1923 tog han Magisterkonferens i sammenlignende Sprogvidenskab med Litauisk som Speciale. Han har foretaget en Række Studierejser: Litauen 1921, Prag 1923—24, Paris 1926—27 (1926 som Attaché ved Folkeforbundets Institut for intellektuelt Samarbejde), Leipzig 1929, England, Wales og Irland 1935. Han blev Dr. phil. 1932, Docent i sammenlignende Sprogvidenskab ved Aarhus Universitet 1934, Professor i samme Fag ved Kbh.s Universitet 1937.

Som Studiet dengang var indrettet, maatte det især omfatte den historiske Sprogvidenskab og først og fremmest de indoeuropæiske Sprog, men foruden disse Sprog beskæftigede H. sig ogsaa med finsk-ugriske og kaukasiske Sprog. Af hans sproghistoriske Arbejder er det vigtigste Disputatsen, »Etudes baltiques« (1932), hvori der gøres Rede for Udviklingen af de indoeuropæiske Diftonger *ei, oi, ai* i de baltiske Sprog, ligesom det meget indviklede Spørgsmaal om de i de baltiske Sprog opstaaede Intonationsforskydninger opklares.

Men i øvrigt har hans Forskning været inspireret af Otto Jespersens og først og fremmest F. de Saussures Arbejder. I denne Forbindelse bør pgsaa nævnes Rask, hvis dybe Forstaaelse af Sprogenes Bygning har haft Betydning for H. Han har udgivet og fyldigt kommenteret Rasks »Udvalgte Afhandlinger« (Jubilæumsudgaven 1932) og udgivet Rasks Breve (1941). Ved sine Studiers hele Retning tilhører H. saaledes den Type af Sprogforskere, som ser det som deres vigtigste Opgave at finde Lovene for Sprogets Bygning, og som mener, at først naar disse er fundet, vil det være muligt at

give en videnskabelig Forklaring paa Sprogets Udvikling. Med saadanne Spørgsmaal beskæftiger sig H.s første Arbejde, »Principes de grammaire générale« (Videnskabernes Selskabs Hist.-filol. Medd., XVI, 1, 1928). Imidlertid har han fjernet sig mere og mere fra det Jespersenske Synspunkt og helt tilsluttet sig Saussures Teori om Sprogbygningen som et sammenhængende System. Især lægger H. Vægt paa de sproglige Begrebers rent abstrakte Karakter og Uafhængighed saavel af Udtrykssubstansen (Lyd, Skrift) som af Indholdssubstansen (de betegnede Genstande og Begreber), og Sproget defineres som abstrakt Form uafhængigt af disse Substanser. Saadanne Tanker kommer tydeligt frem i »La catégorie des cas« (I Acta Jutlandica, VII, 1, 1935; II; IX, 2, 1937).

Ideerne prøvedes først paa Kasuskategorien, men er senere blevet udvidet til at gælde alle sproglige Kategorier. Det System af sproglige Begreber og Definitioner, som H. søger at opstille, og som han tillægger almen Gyldighed, skal indbefatte alle overhovedet mulige sproglige Foreteelser, saa at det som et rent abstrakt Beregningsarbejde adskiller sig fra det meste af den hidtidige Lingvistik, hvorfor H. da ogsaa har givet denne Form for Sprogvidenskab Betegnelsen Sprogteori eller Glossematik. Et Forarbejde til en saadan Sprogteori er Afhandlingen »Omkring sprogteoriens grundlæggelse« (Kbh.s Univ. Progr. Nov. 1943).

H.s Fremstilling er præget af en klar, om end temmelig abstrakt Form, som imidlertid har det Fortrin, at Begreberne søges defineret med næsten matematisk Nøjagtighed. Denne Fremstillingsform medfører Skabelsen af en hel Del nye Termini.

H. er saaledes en udpræget Teoretiker, der interesserer sig levende for sin Videnskabs Metode og hele erkendelsesteoretiske Grundlag. Til Fremme af en saadan Sprogvidenskab har han med stor organisatorisk Dygtighed skabt et livligt Samarbejde mellem Lingvister i **Ind-** og Udland, dels gennem Lingvistkredsen i Kbh., hvis Stifter og Leder han er, dels gennem det internationale Tidsskrift »Acta Linguistica«, som han har grundlagt og siden Viggo Brøndals Død er Eneredaktør af.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1932, S. 149 f. ***Jens Holt.***

Hoff, Bartholomæus, 1840—1912, Skolemand. F. 25. Okt. 1840 paa Vestrup Mølle, Saltum Sogn ved Brønderslev, d. 24. Marts 1912 i Kbh., begr. i Sorø. Forældre: Proprietær, senere Godsforvalter, exam. juris Johan Peter H. (1817—79, gift 2° 1850 med Hanne Sophie Jansen, 1824—84) og Marie Catharine Hasselbalch (1814—50). Ugift.

H. blev Student 1858 fra Aalborg, cand. philol. 1865 og var derefter Huslærer i Frederiksværk, til han 1867 konstitueredes som Lærer ved Sorø Akademis lærde Skole og Opdragelsesanstalt. S. A. udnævntes han til Adjunkt sst., 1884 til Overlærer og 1894 til Rektor. 1911 tog han sin Afsked. Gennem sin 44-aarige Skolevirksomhed i Sorø, den længste, hvori en Lærer har virket paa Stedet, underviste H. i de klassiske Sprog samt Dansk og Oldnordisk; især i de sidste Fag kom han til at øve en ikke ringe Indflydelse paa sine Elever, hvoriblandt var Vilh. Andersen, Verner Dahlerup, Ferd. Ohrt, Will. Norvin o. m. a. Det var dog navnlig som Pædagog, at H. udviklede sig og kom til at gøre Gavn. Tidligt moderløs kom han som en ensom og lidt sær ung Mand til Sorø, men hans Trang til at virke og være noget for andre førte ham gennem en fra først af noget partisk Udvælgelse af enkelte, særlig mindre Disciple ind i et ret enestaaende Forhold til de ældre blandt Skolens Elever, med hvem han »diskuterede alt muligt inden for et Menneskes aandelige Horizont og oftest som Dialektiker ... Hans Intelligens, hans Vid, der hensynsløst ramte snart en, snart en anden, hans Fyrværkeri af Paradokser, hans følelsesfulde Sind og den Charme, der trods Særhed og Kantethed udstraalede fra hans Væsen, drog Venner til ham og bandt dem med stærke Baand« (Fr. Matthiessen i »Sorø, Klostret, Skolen, Akademiet«, II, 1931). Han blev derved ikke blot Midtpunkt for en fortrolig Kreds af ældre — en af dem var Sognepræsten i Sorø, Dr. theol. F. C. Krarup — men ogsaa Genstand for de unges Undren og derefter for deres Hengivenhed. Et Tegn paa hans blivende Betydning for en Discipel var det, naar Will. Norvin i sin Bog om Sokrates (Univ. Progr. Sept. 1933) lod trykke: Mindet om min Lærer Barth. Hoff vies disse Blade. Det er med Føje sagt, at H.s Indflydelse paa Aanden og Tonen paa Sorø Skole og Opdragelsesanstalt — det Navn, han 1903 udvirkede som Stedets rette med Udeladelse af en Mindelse om de uheldige Akademiforsøg, som tre Gange havde været til stor Skade for den af Frederik II. grundlagte og af Frederik VI. genoprettede Skole — kom til at gaa dybere og strække sig videre i Tid end nogen andens. I hans Lærer- og Rektortid steg det aarlige Elevtal fra ca. 160 til 280; selv havde han som Rektor indskrevet 894 Elever i Skolen, ca. 50 om Aaret. -

H.s litterære Virksomhed er ikke omfattende; 1875 udgav han »Hovedpunkter af den islandske litteraturhistorie«, 1877 (sammen med J. Hoffory, s. d.) »Oldislandske læsestykker til skolebrug«, I og II, og 1903 en »Svensk læsebog for mellemskolen og borger-

skolen«, i hvis Forord han udtaler »det inderlige Haab«, at svensk Læsning snart vil blive paabudt i kommunale og private Skoler for Børn i 13—16 Aars Alderen *og* ikke forbeholdt de faa i de højere Almenskolers øverste Klasse. I sin Skoles Aarsskrift meddelte han i Aarene 1895—[r]9[0]5 [en] Række »Sorana«, I—IX, værdifulde Oplysninger af historisk, topografisk og persanalhistorisk Indhold.

H. havde været en virksom Deltager i Forhandlingerne om Lov af 24. April 1903 om højere Almenskoler; ved denne som ved andre Lejligheder hævdede han ikke blot med Styrke sin Skoles og Opdragelsesanstaltens særlige Stilling, men det lykkedes ham ogsaa paa andre Punkter, f. Eks. i Spørgsmaalet om Skolernes Karaktergivning, at faa Ministeriet til at følge hans Raad, der bl. a. resulterede i det Cirkulære af 8. Juni 1907 til samtlige Rektorer, hvorefter den daglige Given Karakterer faldt bort. I en lang Aarrække var H. Censor i Dansk ved Universitetets Skoleembedseksamen og Formand for de højere Skolers Lærerforening. Ogsaa andre mere borgerlige Hverv paatog han sig; 1880—85 var han saaledes Medlem af Sorø Byraad. — R. 1893. DM. 1903. — Maleri af Knud Larsen 1911 paa Sorø.

Oversigt over Lærerstanden ved Sorø Akademi og dets Skoler 1822—1922, ig2i, S. 24, 125. Vilh. Thomsen i Berl. Tid. 26. Okt. 1912. Aarsskrift for Sorø Skole og Opdragelsesanstalt 1912, S. 49—62 (heri F. G. Krarups Tale ved Begravelsen og Rektor i Malmø C. Sprinchorns Nekrolog). Sorø. Klostret. Skolen. Akademiet gennem Tiderne, II, 1931 (se Registeret). Soraner-Bladet, XXV, 1940, S. 65 og passim (se Indholdsfort. til de 25 første Aargange, 1940, S. 45). L. F. la Cour: Sorø Bys Historie, 1938, S. 180 f., 241 f.

H. G. Olrik.

Hohlenberg, Johannes Edouard, f. 1881, Forfatter. F. 21. Maj 1881 i Kbh. (Holmens). Forældre: 2., senere 1. residerende Kapellan ved Holmens K. Ove H. (1835—98) og Emilie Dahlerup (1852—1923). Gift 28. Aug. 1931 i Kbh. med Eli Wiersholm, f. 14. Sept. 1905 i Oslo, D. af Kontorchef Peter W. (1858—1912) og Emma Grimstad (f. 1878).

H. blev Student 1898 fra Østersøgades Skole og uddannedes som Maler, bl. a. paa Kr. Zahrtmanns Skole. Han udstillede 1905, 1911 og 1915—17 paa Foraarsudstillingen paa Charlottenborg, 1905 og 1911 paa Kunstnernes Efteraarsudstilling. 1906—11 boede han i Paris, hvor han var Medlem af Le Salon de la Société Nationale og Salon d'Automne. 1911—12 opholdt han sig i Ægypten og foretog 1915 en Rejse til Indien, har i øvrigt rejst og holdt

Foredrag i de fleste europæiske Lande, bor fra 1939 i Norge. 1913—15 var han Redaktionssekretær ved »Illustreret Tidende«, 1913—18 Medarbejder ved »Berlingske Tidende«, senere en Tid ved »Morgenbladet«. Han har udgivet flere Bøger om litteratur- og kulturhistoriske Emner; betydeligst er »Michel de Nostredame, kaldet Nostradamus« (1918), »Goethes Faust i det 20. Aarhundrede« (1928) og den værdifulde Bog om Søren Kierkegaard (1940).

Povl Engelstoft.

Hohwii Christensen, Erik, f. 1904, Fysiolog. F. 25. Sept. 1904 i Broager. Forældre: Gaardejer Jens Andreas Christensen (1873—[J]939) og Mathilde Sophie Hohwii (f. 1874). Gift 16. Okt. 1936 i Kbh. (b. v.) med Gudrun Hanssen, f. 7. Jan. 1913 i Odessa, D. af Ingeniør Hans Wilhelm H. (f. 1882) og Inger Margrethe Michaelsen (f. 1884).

H. C. blev Student 1924 fra Sønderborg og cand. mag. 1931 (Hovedfag Gymnastikteori). Han havde allerede i de sidste to Aar af sin Studietid haft Lejlighed til at udføre og publicere betydningsfulde videnskabelige Arbejder paa Gymnastikteoretisk Laboratorium, saaledes at han s. A. som han tog sin Embedseksamen kunde disputere for Doktorgraden. Hans Undersøgelser — udført paa Professor Aug. Kroghs og Professor J. Lindhard's Laboratorier **i** Forening med en Række Medarbejdere — drejer sig i første Række om Virkningen af Muskelarbejdet (ikke mindst meget haardt legemligt Arbejde) paa Menneskelegemets forskellige Funktioner, Blodsukker Koncentrationen, Legemstemperaturen, Stofskifte og Aandedrættet. Disse Undersøgelser udmærker sig frem for tidligere dels ved deres Alsidighed, dels ved, at de er foretaget under selve Arbejdet, hvis Omfang er nøje kontrolleret. De har derfor paa afgørende Punkter været af Værdi for Forstaaelsen af Arbejdets Fysiologi. H. C. deltog i en international Højde-Ekspedition til Chile og Bolivia 1935. 1930—41 var han Lærer i Fysiologi ved Teilmanns Massagekursus, 1931—41 fast Assistent ved Universitetets zoofysiologiske Laboratorium, 1934—35 Rockefeller Stipendiat ved Harvard University. Fra 1941 har han været Professor ved Gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm. Paa Finansloven 1943 blev der oprettet et ekstraordinært Professorat i Gymnastikteori for ham ved Kbh.s Universitet, som han dog endnu ikke har oveftaget. — Medlem af Videnskabernes Selskab 1940.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1931, S. 164^ *Rich. Ege.*

Holmblad, Niels Erik, f. 1905, Elektroingeniør. F. 24. Juli 1905 i Aarhus. Forældre: Driftsbestyrer Carl Frederik Sophus H. (1864—1939, gift 1° 1897 med Hella Jensine Elisabeth Tørsleff, 1867—1901, gift i° med Organist i Slagelse Hans Carl Henrik Kapel, J^59—1934> gift 2° 19I4 med Vita Alvilda Enevoldsen, f. 1813) og Calla Tørsleff (f. 1876). Gift i° 1. Dec. 1929 paa Frbg. (Solbjerg) med Inger Margrethe Pedersen, f. 16. Dec. 1909 paa Frbg. (gift 2° 1942 med Underdirektør ved Kongens Bryghus Rich. Kroncke, f. 1903), D. af Professor P. O. P. (s. d.) og 1. Hustru. Ægteskabet opløst. 2° 5. Juni 1943 i Gentofte med Karen Clausen, f. 7. Okt. igi3i Kbh., D. af Kaptajn i Marinen Viggo C. (1875—1920) og Ellen Margrethe Schmiegelow (f. 1885).

H. blev Student 1923 fra Horsens, cand. phil. n. A. og 1929 cand. polyt. som Elektroingeniør. Efter Eksamen ansattes han i Post- og Telegrafvæsenet, hvor han 1930 blev Ingeniørassistent. 1934 Telegrafingeniør og 1937 Kontorchef. 1938 fastansattes han i den ved Kay Christiansens uventede Død ledigblevne Stilling som Chef for teknisk Afdeling. 1939 blev han tillige Konsulent ved Statstilsynet med de koncessionerede Telefonselskaber. H., der fra 1937 har været Censor i Svagstrømsteknik ved polyteknisk Eksamen og Medlem af Telefonudvalget af 1937, blev 1939 Medlem af den militære Telegraf- og Telefonkommission og af Dansk Elektroteknisk Komité. 1938 var H., der fra dansk Side allerede fra 1931 havde været udpeget til at deltage i det internationale Samarbejde inden for Faget, Delegeret ved den internationale Telekommunikationskonference i Kairo og deltog 1939 i den europæiske Radiokonference i Montreux. H. har skrevet en Række faglige Tidsskriftartikler og udgav 1932 en Række Specialforelæsninger over Telefonforstærkere. 1942 blev han Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber, og fra 1943 er han Formand for Dansk Ingeniørforenings Elektroingeniørgruppe. — R. 1940.

Povl Vinding.

Holst, Johannes **Juul,** f. 1903, Tandlæge. F. 7. Febr. 1903 i Kbh. Forældre: Tandlæge, senere Professor Christian H. (f. 1864) og Johanne Nissen Juul (f. 1863). Gift i° It. Nov. 1925 med Tandlæge Gudrun Laura Lauridsen, f. 7. Sept. 1899 i Kbh., D. af Bogholder Mads Fej er skov L. og Augusta Jørgensen. Ægteskabet opløst. 2° 19. Maj 1939 i Kbh. (b. v.) med Tandlæge Grethe Andersen, f. 15. Jan. 1909 i Odense, D. af Overlæge Hans Carl Nielsen A. (f. 1874) og Flora Marie Hansted (f. 1879).

H. blev Student 1920 fra Metropolitanskolen, Tandlæge 1923 og fik jus practicandi 1925. Han foretog Studierejser til Tyskland 1926, 1927, 1929 og blev Dr. med. dent. ved Wiirzburg Universitet 1929. Han var Assistent ved Tandlægeskolen 1927—30 og blev Professor i Tandfyldningslære sst. 1930. For Undervisningen har H. udvist stor Interesse og har oparbejdet sin Afdeling paa Danmarks Tandlægehøjskole til en virkelig Mønsterafdeling. Det videnskabelige Problem, som mest beskæftiger ham, er Teorien for den dentale Fokalinfektion og dens praktiske Tillempning med Henblik paa Berettigelsen og Omfanget af Tandlægernes Rodbehandlinger. — H.s Kendskab til den moderne odontologiske Litteratur er indgaaende, og han er derfor et skattet Medlem af Dansk Tandlægeforenings Biblioteksudvalg. Han er ogsaa Medlem af Foreningens Fortsættelseskursus og har tidligere været Næstformand i Kbh.s Tandlægeforening. H. har skrevet »Uber die Wanderung der Profilpunkte am menschlichen Schådel« (1929; Disputats), »Om Tandforholdene paa Færøerne« (1940), »Caries dentium« i »Nordisk medicinsk odontologisk Haandbog« (1943) og »Odontologi« i »Danmarks Kultur ved Aar 1940« (1943), endvidere en Række Artikler i Fagtidsskrifter. Han var ledende Senior i Studenterforeningen 1932. — R. 1943. — Tegning af Otto Christensen 1933. *Hedvig Stromgren.*

Holt, Jens, f. 1904, Sprogforsker. F. 5. Dec. 1904 i Kbh. Forældre: Sognepræst Christen H. (s. d.) og Hustru. Gift 16. Juli 1935 i Hald ved Randers med Grete Bachmann, f. 6. Marts 1915 i Essen, D. af Maleren Gustav B. (f. 1878) og Petra Rasmussen (f. 1880).

H. blev Student 1923 fra Østersøgades Gymnasium. Her havde Magister Ove Jørgensens Græskundervisning tilskyndet ham til paa Universitetet at hellige sig Studiet af Græsk (som Hovedfag) og Latin (som Bifag) til Skoleembedseksamen. Han havde i Sinde at benytte denne Eksamen til at skabe sig en Fremtid inden for Gymnasieskolen. Imidlertid vaktes i Studietiden en mere omfattende sproglig Interesse, særlig under Indflydelse af Holger Pedersens Undervisning. Denne Interesse gav sig Udslag i, at han i sit sidste Studieaar løste Universitetets Prisopgave. Han opnaaede Accessit for sin Besvarelse (1929). S. A. tog han Skoleembedseksamen. Ved et Studieophold i Paris 1930—31 kom han i Berøring med den franske lingvistiske Skole, som nedstammede fra Ferdinand de Saussure's Lære. For H. blev denne Skoles dengang mest fremtrædende Personlighed, Antoine Meillet, Mesteren fremfor

nogen. 1931 sluttede han Studierejsen med et Ophold i Miinchen, hvor han ved F. Sommers Kateder særlig studerede Hittitisk. Efter sin Hjemkomst fik han Beskæftigelse ved videnskabelig Virksomhed og ved Skolearbejde. Han var i to Aar Arkæologen Chr. Blinkenbergs Medarbejder ved Bearbejdelsen af Rhodosekspeditionens Materiale, og samtidig var han Lærer ved Torben Brix' Skole. I denne Periode nød han godt af de sprogvidenskabelige Diskussioner, der førtes i den nystartede, meget aktive Lingvistkreds, hvor den strukturelle Lingvistik, som H. havde lært at kende i Paris, var det centrale Emne, og hvor de førende Skikkelser var Viggo Brøndal og Louis Hjelmslev. H. udarbejdede paa denne Tid en lille Bog om Hittiterne og deres Sprog, en almen Orientering, der fremkom i »Studier for Sprog- og Oldtidsforskning«, Nr. 163 (1933). 1933 blev han Adjunkt ved Aalborg Katedralskole. Han arbejdede her videre med Emnet for sin Prisafhandling samtidig med, at han — i Forbindelse med. sin Kollega, Adjunkt Thure Hastrup — udgav en »Latinsk Begynderbog«, i hvilken hans lingvistiske og pædagogiske Interesser gik op i en højere Enhed. 1937—38 havde han Orlov fra Skolen for at udarbejde sit hidtil største videnskabelige Arbejde: »Les noms d'action en -tfiq (-TIC;). Etude de linguistique grecque« (1940). Med dette Arbejde erhvervede han 1941 Doktorgraden ved Kbh.s Universitet. 1938 var han blevet ansat som Docent ved Aarhus Universitet i sammenlignende Sprogvidenskab efter Louis Hjelmslev. I de følgende Aar kom han særlig under Indflydelse af sin Forgængers Ideer om strukturel Lingvistik, en Paavirkning, som især præger Bogen 8 Etudes d'aspect«, der er fremkommet i »Acta Jutlandica«, XV (1943). — Ved Siden af sin videnskabelige Virksomhed har H. beskæftiget sig med politisk Ungdomsarbejde. — Maleri af Gustav Bachmann 1938.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1941, S. 133 f. *Henrik Abrahams.*

Hou-Jensen, Hans Marius, 1893—1940, Anatom. F. 8. Maj 1893 i Faarevejle, d. 16. Okt. 1940 i Kbh., Urne paa Faarevejle Kgd. Forældre: Gaardejer Niels Peter Jensen (f. 1865) og Anna Sofie Jensen (f. 1868). Navnefoi andring 15. Jan. 1919. Gift 7. Juni 1924 paa Frbg. med Carla Schneider, f. 17. Marts 1897 i Struer, D. af Lokomotivfører August S. (1850—1937) og Mette Kirstine Kjeldsen (1859—1915).

H.-J. blev Student 1911 fra Roskilde, men tog først Lægeeksamen 1921, da han maatte forsørge sig selv ved Undervisning og andet Arbejde. Efter nogle Maaneders Kandidattjeneste paa

Finsen-Instituttet hos Rubow rejste H.-J., da der under en Influenzaepidemi var Lægemangel paa Færøerne, til Sandø og virkede derfra som Kommunelæge i første Halvaar af 1922. S. A. blev han yngste Prosector, i mikroskopisk Anatomi, hos Professor Fr. C. C. Hansen, ved Universitetets normal-anatomiske Museum, hvor der dengang kun var to Prosectorer, den yngste skiftende, den ældste fast ansat i makroskopisk Anatomi. H.-J., der som Student følte sig tiltrukken af Anatomien og 1916—17 var Demonstrator anatomiæ, *o:* Dissektionsassistent hos Prosector, havde nu naaet den Stilling, han ønskede for at kunne dyrke Anatomien, og holdt ud trods de vanskelige Arbejdsforhold i denne beskedne Stilling i elleve Aar i Forventning om at blive Professor i Aarhus, hvor der var Tale om at oprette et anatomisk Institut. 1929 ansattes H.-J. som Docent ved Tandlægeskolen. Imidlertid døde Fr. C. C. Hansen uventet, og kort efter udnævntes H.-J., som eneste Ansøger, til Professor i Anatomi ved Kbh.s Universitet. I sin Prosectortid, hvor H.-J. ogsaa drev megen privat Manuduktion i Anatomi, skrev han Disputatsen »Die Veråstelung der Arteria renalis in der Niere des Menschen, eine historisch-anatomische Untersuchung« (Særtryk af Zeitschrift fur die gesamte Anatomie, 1. Abt., Ci, 1929), som han forsvarede for Doktorgraden 1930. N. A. kom Arbejdet »Uber die Anordnung der Blutgefåsse im Intestinum ileum« og 1934 »Die Papillae foliatae des Menschen«. Disse Arbejder, som hvert paa sin Maade yder værdifulde Bidrag til vor Viden om de behandlede Emner, viser H.-J. som en talentfuld Blodkarinjektør, en grundig og redelig Videnskabsmand af den klassiske deskriptive Anatomis og Histologis Skole.

I H.-J.s Aar som Prosector var Studenternes Antal i stærk Stigning, hvad der gjorde Arbejdsforholdene ved det gamle og i alle Henseender daarligt indrettede Institut stedse vanskeligere, navnlig ogsaa fordi der ikke fra Fr. C. C. Hansens Side blev gjort noget for at tillempe eller udvide Undervisningen efter de med Aarene forandrede Forhold, saaledes at Uroen om og Utilfredsheden med Faget stadig i disse Aar var voksende til Trods for, at H.-J. loyalt gjorde,' hvad han kunde for at raade Bod derpaa. Da H.-J. overtog Professoratet, gik han straks i Gang med at reorganisere Undervisningen og Instituttet, et Kæmpearbejde, som han gik til med sin glødende Iver for Faget og sine store Evner som Pædagog, støttet af sin mangeaarige nøje Kontakt med Studenterne og Viden om deres Tarv; Hovedparten af Arbejdet maatte han selv tage paa sig,xda det først 1938 lykkedes ham at faa op-

rettet en Lektorstilling i Anatomi og siden yderligere to Assistentstillinger ved Museet. H.-J. fornyede Forelæsningsformen, tilrettelagde det store Undervisningsstof paa praktisk Maade, omorganiserede det histologiske Kursus, udvidede den anatomiske Studiesal med Mængder af nye og for Undervisningen anvendelige Præparater og begyndte Udlaan af Ossa til Studenterne. Desuden gik han snart i Gang med Forarbejderne til en Lærebog i sit Fag, som han ogsaa paa talrige Studierejser til nordiske og fremmede Universiteter havde sat sig grundigt ind i. Studenterne, der tidligere hovedsagelig havde maattet nøjes med privat Manuduktion, strømmede nu i overvældende Antal til Lærestolen i Anatomi, og Pladsmangelen blev saa akut, at H.-J., for at alle kunde høre ham, ogsaa maatte paatage sig det Arbejde at fordoble sine Undervisningstimer. Laboratorierne paa Instituttet, der under hans Forgænger havde været strengt lukket for alle ikke ansatte, aabnede H.-J. nu for frivilligt arbejdende Videnskabsmænd bl. a. til at drive antropologiske Studier, og han satte ogsaa sine Assistenter i Gang med videnskabelige Arbejder. Arbejdet paa at faa opført et nyt anatomisk Institut, der havde været stedse mere paakrævet og debatteret i en lang Aarrække, men under hans Forgænger var gaaet helt i Staa, genoptog H.-J. med al sin Energi og Evne til at samarbejde med andre, og han lagde megen Tid og Kraft i sammen med Arkitekten K. Gottlob at udarbejde de detaillerede Planer og Tegninger til det nye Institut, som bevilgedes paa Finansloven 1939—40, men som han ikke naaede at se fuldført. Det toges i Brug 1942 under Navnet Medicinsk-anatomisk Institut.

I de faa Aar, H.-J. virkede som Professor i Anatomi, fik han saaledes udrettet meget for sit Fag og Undervisningen deri, men Tiden hertil maatte han tage fra sit videnskabelige Arbejde, som han saa hen til at kunne genoptage, naar han havde faaet det nye Institut aabnet. Ved hele sin Færd som Videnskabsmand, Lærer og Menneske, god, velvillig, klog og stilfærdig, vandt H.-J. Studenternes og sine Medarbejderes Tillid og Respekt, saa det vakte almindelig Sorg, da han pludselig døde ved et Ulykkestilfælde.

Relief af Jørgen Gudmundsen-Holmgreen.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1930, S. 182. O. Waage i Medicineren, V, 1940, S. 1—6. Ugeskrift for Læger, CII, s. A., S. ii24f. Univ. Progr. Nov. 1940, S. 139^ Nordisk Medicin, IX, 1941, I, S. 11. O. Waage: Medicinsk-anatomisk Instituts nye Bygning, Stud. med., I, 1943, Nr. 1, S. 5—9.

Otto C. Aagaard.

Hove, Richard, f. 1892, Musikhistoriker. F. 6. Febr. 1892 i Thisted. Forældre: Direktør Anders Tøfting H. (1858—1933) og Helene Marie Kirstine Jørgensen (1866—1941). Gift 27. Maj 1917 i Aarhus med Anna Elise Schiøler, f. 3. Juli 1894 i Kbh., D. af residerende Kapellan, senere Biskop i Aarhus Thomas Larsen S. (1861—1939) og Anna Ernestine Syberg Petersen (1866—1937)-

H. blev Student 1909, privat dimitteret, og fik derefter Klaverundervisning hos Pianistinden Augusta Marie Schiøler. 1911 kom han i Handelslære og opholdt sig 1912—13 i Hamburg, hvorefter han blev ansat paa Thisted Dampmølle, hvor han 1931 blev Meddirektør, 1933 Enedirektør. Opholdet i Hamburg var i musikalsk Henseende meget berigende for ham og bragte ham i Kontakt med den nye Musik. Hjemkommen til Thisted tog han straks aktivt Del i det musikalske Liv i Nørrejylland og var bl. a. i 1920'erne Dirigent for Amatørorkestret (et fuldtalligt Symfoniorkester) i Aalborg. Samtidig begyndte han i forskellige Tidsskrifter og Aviser at forfægte sine specielle musikalske Ideer. Efterhaanden koncentrerede det sig om en Kamp for det nutidige og det nationale i Musikken, hvilket stærkest kommer frem i hans Artikel »Det grønne Træ og det tørre« i Tidsskriftet »Den ny Tid« (1925). I Aarene derefter førte han, navnlig i forskellige Provinsblade, en stærk og vedholdende Kampagne mod Kammersanger Emil Holms »unationale og romantiske Musikopdragelse af det danske Publikum«. Et bredt anlagt Arbejde om den romantiske Musiks Historie i Danmark resulterede 1934 i en Monografi over J. P. E. Hartmann, først trykt som Artikler i »Dansk Musiktidsskrift«. Bogen er en Gennemgang af Hartmanns Værker og en Paavisning af deres store nationalt kulturelle og musikalske Værdi. I de senere Aar har H. skrevet adskillige større Artikler om nyere Tids Komponister, saaledes Hilding Rosenberg, »Levende Musik«, I (1942), Gabriel Fauré, »Dansk Musiktidsskrift« (1943) og Wilhelm Stenhammar, »Nordisk tidskrift« (1942). Mere sammenfattende Synspunkter kommer frem i Artiklen »Tre nordiske Symphonikere«, »Nordisk tidskrift« 1936. Blandt de forskellige Hverv, H. i Tidens Løb har haft, kan nævnes: Medlem af Thisted Byraad 1937—43J Formand for Thisted Elektricitetsværk fra 1943, Bestyrelsesmedlem i Sammenslutningen af danske Handelsmøller, i Thisted Museum, i Centralbiblioteket for Thisted By og Amt, Stifter af og Sekretær for Foreningen Nordens Thisted Afdeling.

s *Sven Lunn.*

Humlum, Johannes Peter Christian Nicolai, f. 1911, Geograf. F. 14. Juli igii i Holstebro. Forældre: Lærer, senere i Roskilde Hans Henrik Christensen H. (f. 1879) og Anna Wilhelmine Olsen-Hansen (f. 1880). Gift 1. Maj 1940 paa Frbg. (b. v.) med Lise Dorthea Jørgensen, f. 27. Dec. 1912 i Holte, D. af mag. scient., senere Forsikringsdirektør N. R. J. (s. d.) og Hustru.

H. blev Student 1929 fra Roskilde, tog Skoleembedseksamen i Naturhistorie og Geografi 1935 og blev s. A. Lærer ved Niels Brocks Handelsskole og Købmandsskolen, 1937 ved Handelshøjskolen, 1939 Assistent i Kulturgeografi hos Professor Gudmund Hatt, 1941 Lektor i Erhvervsgeografi ved Handelshøjskolen, 1942 Dr. phil. paa en Afhandling om Majsdyrkningens Geografi og 1944 Professor i Geografi ved Universitetet i Aarhus. Han har foretaget adskillige Studierejser, dels til forskellige europæiske Lande, dels en Verdensrejse 1939—40. — H. har især givet sig af med erhvervsgeografiske Studier. Af hans allerede omfattende Produktion skal særlig fremhæves: »Erhvervsgeografi.sk Atlas« (1936, ny Udg. 1944 med ændret Titel »Kulturgeografisk Atlas«), i hvilket han paa en overskuelig Maade giver en Fremstilling af Jordens erhvervsgeografiske Forhold, »Verdenskrisen i Østersøhandelen« (1937), »Tysklands Befolknings- og Erhvervsproblemer« (1938), »Geografi« (1939, i »Alverdens Viden om Naturen og Menneskelivet«, II), »Ruslands Raastofproduktion« (1941), »Verdenshandelens maritime Hovedveje« (1941), »Zur Geographie des Maisbaus« (1942, Disputats), »Oversøiske Transportproblemer« (1943) og »Danmarks Minedrift« (1943).

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1942, S. 79 f. *Einar Storgaard.*

Hurwitz, Stephan Moritz, f. 1901, Jurist. F. 20. Juni 1901 i Kbh. Forældre: Handskefabrikant Stephan H. (1859—1902) og Louise Nagler (f. 1867). Gift i° 13. Nov. 1930 med Henny Lissa Mik-Meyer, f. 7. Okt. 1910 i Kbh., D. af Kontorchef Henry M.-M. (1866—1928) og Lissa Griin (d. 1915). Ægteskabet opløst. 2^0 25. Okt. 1935 med Lise Rode, f. 31. Aug. 1909 i Kbh., D. af Redaktør, senere Indenrigsminister Ove R. (s. d.) og Hustru.

H. blev Student 1919 fra Metropolitanskolen og juridisk Kandidat 1924, fik Bestalling som Landsretssagfører 1929 og praktiserede som Sagfører i Kbh. til 1935. Hans Interesse for den teoretiske Jura gjorde sig allerede gældende i Studietiden og Fuldmægtigaarene. Da Universitetet for Aaret 1929 stillede en Prisopgave i

Retsvidenskab, som faldt inden for hans Interesseomraade, besvarede han Opgaven og opnaaede GuldmedaiUen. Afhandlingen udkom 1930 under Titlen »Konfiskation i Anledning af begaaede Lovovertrædelser«. H. viser i dette første store Arbejde Modenhed, Klarhed og udpræget videnskabelige Evner. Det kom derfor som noget selvfølgeligt, at han i en vis Tilknytning til Guldmedailleafbejdet skrev sin Doktordisputats (1933), »Bidrag til Læren om kollektive Enheders pønale Ansvar«, et Spørgsmaal, der har faaet øget Aktualitet ved Krigstidens Særlovgivning, men som ogsaa ved sin Fremkomst rørte ved noget centralt og vigtigt paa Grund af de kollektive Enheders store Betydning i Nutiden, ikke mindst i Danmark.

H. havde 1930—31 gjort Forarbejder til Doktordisputatsen under en Studierejse til Frankrig, Tyskland og Østrig, ved Hjemkomsten ansattes han som Lektor og 1935 som Professor ved Kbh.s Universitet, hvor han overtog Faget Retspleje (1935—41), senere (1942) Strafferet.

I de faa Aar, H. docerede Retspleje, lykkedes det ham at skabe Værker af blivende Værdi for dette Retsomraade; 1937 udkom »Lovgivningens Stilling til Pressens Behandling af Retssager«, 1937—40 den store Haandbog »Den danske Strafferetspleje«, 1941 »Tvistemaal«, der er en Lærebog i den civile Retspleje, og 1942 »Husdyr-Voldgift«. Haandbogen i Strafferetspleje er et grundlæggende Værk, »Tvistemaal« er en kortfattet, knap og koncentreret Lærebog for de studerende. Forfatteren viser i begge Værker usædvanlige Evner til klar og dybtgaaende Fremstilling af Stoffet.

At H.s Interesser inden for Retsvidenskaben mere og mere koncentrerede sig om Strafferetten, vidner allerede de nævnte processuelle Arbejder om. Han var 1936 indtraadt i Bestyrelsen for Dansk Kriminalistforening, hvis Formand han blev 1943. S. A. stiftedes væsentlig paa hans Initiativ Dansk kriminologisk Selskab, for hvilket han blev Formand. H.s Indstilling over for Strafferetten er ikke bundet til en bestemt Teori, han ser Forbrydelsen væsentlig som et socialt Fænomen og staar uhemmet over for den betydningsfulde Opgave at skabe en videnskabelig Fremstilling af den materielle Strafferet med den nye danske Straffelov som Grundlag. Ifølge hans fordomsfrie Indstilling over for de strafferetlige Grundproblemer er det naturligt, at han tillægger Psykiatri, Psykologi, Sociologi m. fl. »Hjælpevidenskaber« en særlig Betydning. Som Universitetslærer har han taget Initiativet til at gøre Stoffet — Retsplejen — levende for Studenterne paa forskellig Maade. H. har ogsaa i øvrigt interesseret sig for Studenternes Kaar; 1938 blev

han Medlem af Bestyrelsen for Studentergaarden, 1940 Formand for Dansk Studiefond.

Paa forskellig Maade er H.s Evner taget i Brug uden for Universitetet. 1936 blev han Formand for det af Justitsministeriet nedsatte Udvalg til Revision af Lovgivningen om Husdyrvoldgift, 1939 Medlem af det af samme Ministerium nedsatte Udvalg angaaende Dommeres Uddannelse og af Udvalget vedrørende Prostitutionslovgivningen, s. A. Medlem af den særlige Klageret angaaende Genoptagelse af Straffesager og 1940 konst. Dommer i Kbh.s Byret.

Under de ekstraordinære Forhold i Efteraaret 1943 blev H. Leder af den Institution, der fra Stockholm tager sig af danske Flygtninge i Sverige.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1933, S. 125. *J, Hartvig Jacobsen.*

Hvass, Hans Vilhelm Saxild, f. 1902, Zoolog, populærvidenskabelig Forfatter. F. 15. Febr. 1902 i Kbh. Forældre: Overretssagfører Anders H. (s. d.) og Hustru. Gift 12. April 1930 i Kbh. (b. v.) med stud. mag., senere cand. mag. Else Margrethe Wegener Thomsen, f. 2. April 1907 i London, D. af Ingeniør T. C. T. (s. d.) og 1. Hustru.

H. blev Student 1920 fra St. Jørgens Gymnasium. Efter nogen Tids Forløb gav han sig i Lag med det naturhistoriske Studium, som han afsluttede 1930 med Skoleembedseksamen med Fagene Zoologi, Botanik og Gymnastik. Han kom straks efter ind ved Gymnasieskolerne og blev 1932 Adjunkt ved Frbg. Gymnasium. Han har desuden været en benyttet Medarbejder ved Skoleradiofonien. Han har udfoldet et ret omfattende Forfatterskab. Særlig har han interesseret sig for Krybdyr og Padder, og 1936 offentliggjorde han et større Oversigtsarbejde »Danmarks Padder og Krybdyr«. Desuden har han skrevet mindre Arbejder, bl. a. om Glatsnogen og om danske Krybdyrs Udbredelse. 1944 var han Stifter af Nordisk lierpetologisk Forening og er dens Formand. Mest kendt er han blevet som populærvidenskabelig Forfatter. Allerede J933 kom »Dyrene i vore Skove«; senere har han skrevet en Række Bøger med Illustrationer af Sikker Hansen (»Dyrene derude«, 1935; »Storken«, 1938 o. fl.). Ogsaa med Johannes Larsen har han samarbejdet ved Udgivelsen af Bøger om danske Vinterfugle o. fl. Han har interesseret sig meget for zoologiske Haver og har i Perioder virket som Dyrepasser ved en Række udenlandske Haver. Han har herom bl. a. skrevet »Dyrene i Zoo« (1938) og »Inden for Burene« (1942). H. har endelig redigeret et sammenfattende Arbejde om Indsamlingsteknik, Stuekultur o. s. v. »Natur-

samleren« (1942). H. har gennem sit omfattende populærvidenskabelige Forfatterskab bidraget meget til at sprede Interesse for Zoologi i videre Kredse. — Maleri af Knud Larsen 1904 og Tegning af Otto Christensen 1939 (begge Familieeje).

R. Spårck.

Hvenegaard Lassen, Harald, f. 1886, Biblioteksmand. F. 6. Sept. 1886 paa Grøndalsgaard ved Funder. Forældre: Planteskoleejer, Proprietær, Forstkandidat Jørgen Christian H. L. (1859—1936) og Julie Mathilde Faber (1859—1936). Gift 8. April 1916 i Faarup med Carli Simonsen, f. 1. Okt. 1884 i Vejle, D. af Sadelmagermester Jørgen S. (1850—1919) og Helene Conradine Hansen (1856—1940).

H. L. blev Student 1904 fra Odense, cand. mag. med Dansk som Hovedfag 1911. Han rejste derefter til Amerika og besøgte Staten New Yorks Biblioteksskole i Albany i et Aar, indtil han blev kaldt hjem for som J. Aarsbos nærmeste Medarbejder at deltage i Reorganisationen af Kbh.s kommunale Folkebiblioteker. 1914 begyndte de to første danske Centralbiblioteker deres Virksomhed i Holbæk og Vejle, og H. L. blev Leder af det sidstnævnte og fik i de følgende Aar en betydelig Indflydelse paa Udviklingen af denne nye Bibliotekstype. 1924 blev han Chef for det nyoprettede Centralbibliotek i Odense (n. A. tillige for Fyns Stiftsbibliotek) og fik dermed et endnu større Virkefelt for sit Initiativ. I Folkebibliotekernes Foreningsliv har H. L. fra tidlig Tid taget livlig Del baade i Skrift og Tale; for Organiseringen af Biblioteksfunktionærerne har han udført et stort Pionerarbejde, Danmarks Biblioteksforenings Deling i Grupper skyldes ham, og 1929—38 var han Medlem af Foreningens Hovedbestyrelse, 1928—38 tillige en af dens Repræsentanter i Biblioteksraadet. Blandt hans mange Bidrag i »Bogens Verden« kan nævnes hans Foredrag 1935 om de biblioteksløse Sogne. I Festskriftet til Th. Døssing (1937) skrev han om Centralbibliotekerne og deres Arbejdsvilkaar.

Bogens Verden 1936, S. 265. Aage Bredsted: Biblioteket for Vejle By og Amt 1914—39, 1939.

svend Dahl.

Hvidberg, Flemming Friis, f. 1897, Teolog. F. 17. Dec. 1897 i Nykøbing M. Forældre: By- og Herredsfuldmægtig, senere Værgeraadsformand, Dommer Carl Emil H. (1869—1938) og Elisabeth Friis (f. 1867). Gift 12. Sept. 1922 i Frogner, Norge, med Kate Margaret Aamundsen, f. 9. April 1898 i Renfrew, Skotland, D. af Overingeniør, senere Direktør ved Åkers mekaniske Værksted,

Oslo, Jens Ludvig (John) A. (1858—1932) og Ingeborg Margrethe Johanne Ring (f. 1864).

H. blev Student 1915 fra Frbg. Gymnasium, cand. theol. 1922, studerede derefter i Marburg, senere i Oslo, London, Oxford og Cambridge. I Slutningen af 1924 blev han ansat som Præst i Allehelgens Sogn i Kbh. Samtidig med sin Præstegerning skrev han sin Disputats »Menigheden af den nye Pagt i Damaskus. Nogle Studier over de af Salomo Schechter fundne og under Titlen »Fragments of a Zadokite Work« udgivne Genizafragmenter (»Damaskusskriftet«)«. Afhandlingen blev forsvaret for den teologiske Doktorgrad 1928. I dette Arbejde har han foruden en Oversættelse og Kommentar til de omdiskuterede Fragmenter, der var fundet i en Synagoge ved Kairo 1896, givet et værdifuldt Bidrag ti] Forstaaelsen af, hvilke Kredse Fragmenterne stammer fra, og hvornaar den nye Pagts Menighed er udvandret til Damaskus. 1929 blev han Docent i det Gamle Testamente ved Kbh.s Universitet, 1941 ekstraordinær Professor i Faget. I Universitetets Festskrift 1938 udgav han sin første egentlige religionshistoriske Afhandling »Graad og Latter i det Gamle Testamente. En Studie i kana'anæisk-israelitisk Religion«. Paa Grundlag af Kileskrifttekster fra de franske Udgravninger i Ras Schamra i Syrien i Aarene efter 1929 har han kastet nyt Lys over Brydningen mellem Israeliterne og Kana'anæerne i Tiden efter Indvandringen i Kana'an. Disse Studier har han fortsat og givet en mere populær Form i »Det førisraelitiske Kana'an« i »Haandbog i Kristendomskundskab« (I, 1942) samt i »Tro og Moral. Den israelitiske Religions Historie« (sst., II, 1943). Disse to Afhandlinger er desuden udgivet under eet som »Den israelitiske Religions Historie« (1943). Man mærker navnlig i den sidste Afhandling H.s Discipelforhold til Professor Johs. Pedersen, men han har videreført dennes Ideer paa sin egen selvstændige Maade. 1942 afsluttede han sit Arbejde med Bibelselskabets Oversættelse af det Gamle Testamente, forsynet med tekstkritisk Noteapparat. Foruden disse større Arbejder har han skrevet flere Artikler i Salmonsens Leksikon og Fagtidsskrifter. — Ved Siden af sit videnskabelige Arbejde har han virket paa talrige andre Felter. Han er Formand i Evangelisk Alliance (fra 1941)? [n a r] været Næstformand i de samarbejdende Menighedsbørnehaver (1937—43), Bestyrelsesmedlem i Kirkens Korshær (1930—33), Formand i Teologisk Forening (1932—37), Medlem af Kirkefondets Repræsentantskab (fra 1929), af Delegeretforsamlingen for Kristelig Forening til Børns Redning (fra 1935), Medlem af »Bikuberne Tilsynsraad (fra 1941), Lærer ved Blaagaards Seminarium

(1936—42), ved Zahles Skole (fra 1942), kirkelig Redaktør ved »Nationaltidende« (fra 1940), Medlem af Konsistorium (fra 1941) og af Folketinget (Det konservative Folkeparti) (fra 1943). Siden 1940 har han taget levende Del i nationalpolitisk Arbejde.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1928, S. 166. *E. Hammershaimb.*

Høffding, Niels **Finn,** f. 1899, Komponist. F. 10. Marts 1899 i Kbh. Forældre: Grosserer Aage H. (1867—1932) og Ada Elise Bruun (f. 1870). Gift i° med Bodil Holm, f. 18. Juni 1902, D. af Overretssagfører Peder (Peer) Aage H. (f. 1874, gift 2° 1911 med Ruth Schat-Petersen) og Sigrun Schalburg (f. 1882, gift *2°* 1935 med Legationsraad Tage Bull, f. 1881). *2°* med Aslaug Munck, f. 6. Okt. 1917 i Silkeborg, D. af Pastor Peter Møller M. (f. 1875) og Thora Rafn (f. 1878).

Efter 1917 at være blevet Student fra H. Adlers Skole (Filosofikum n. A.) koncentrerede H. sig helt om sine musikalske Studier. Han søgte sin Uddannelse hos Knud Jeppesen og Th. Laub, som hver paa sin Maade satte Præg paa hans Udvikling, og hos Josef Marx i Wien, men karakteristisk nok ikke ved Konservatoriet, der i den Periode ikke havde nogen Tillokkelse for vordende Komponister. — H.s Betydning i dansk Musik er baade pædagogisk og kompositorisk bestemt. Med Lyst og Evne til at betragte Problemerne selvstændigt har han beskæftiget sig med den teoretiske Side af Musikken, hvilket bl. a. har sat Frugt i hans »Harmonilære« (1933) og »Den elementære Hørelære« med to Øvelseshæfter (1937), og siden 1928 har han været Lærer ved Konservatoriet (fast Ansættelse 1933). Desuden har han med aldrig svigtende Arbejdsiver i det Tiaar (1929—39), da han var Formand for Musikpædagogisk Forening, virket for en forbedret Musikundervisning, først og Iremmest tilvejebragt gennem en grundigere og mere omfattende Uddannelse af vordende Musiklærere, og det skyldtes for Størstedelen hans utrættelige Indsats, at der efter stadige Forbedringer af Musikpædagogisk Forenings Optagelsesprøver 1940 blev indført en Statsprøve for Musikpædagoger. Et andet pædagogisk Arbejde, som H. med Iver tog sig af, resulterede 1931 i Stiftelsen (sammen med Jørgen Bentzon) af Kbh.s Folkemusikskole. Her overførtes til dansk Grund det folkeligt musikopdragende Arbejde, som i 1920'ernes Tyskland var knyttet til Fritz Jodes Navn. For Folkemusikskolekredsene skrev H. en betydelig Del letspillelig Musik, holdt i den Tids »saglige« Stil. Af denne Musik bør nævnes Ouverture for Amatørorkester Op. 18 (1931), Kan-

taten »Ein Musikus wollt lustig sein«, Op. 19 (1931), »Eisenbahngleichniss« til Tekst af Erich Kåstner for Kor, tre Saxofoner og Klaver Op. 26 (1934), Koroperaen »Pasteur« til Tekst af Otto Gelsted Op. 27 (1935) og »Pans Fløjter« til Tekst af Harald Herdal for Kor, Klaver og Solofløjte Op. 30 (1938). Endvidere maa det fremhæves, at H. sammen med Hakon Andersen med Gymnasiesangbogen (1929) efterfulgt af Korsangbog for Pigegymnasier (1931), seks Tillægshæfter hertil (1932—36) og 60 danske Kanon'er med Held har søgt at forny Skolesangens Repertoire.

Den stærke Beskæftigelse med Musik, hvis Formaal i første Række var rent pædagogisk, har nok i 1930'erne haft nogen Tilbøjelighed til at virke hemmende paa H.s øvrige Musik, mindst maaske paa hans Sinfonia concertante for Blæserkvintet, Klaver og Strygeorkester Op. 25 (1934), mere paa »Fem Svaner« til Tekst af Hans Hartvig Seedorff Pedersen for Soli, Kor og Orkester Op. 28 (1937, omarbejdet 1944) og »Kristoffer Kolumbus« til Tekst af Johs. V. Jensen for Mandskor og Orkester Op. 29 (1937), der er præget af nogen Tørhed og Ufrihed, hvilket muligvis ogsaa til Dels falder sammen med et vist temporært Stilfællesskab med Kurt Weill, som H. i øvrigt staar fjernt i musikalsk Henseende, idet hans umiddelbare Forudsætning er en dansk lyrisk Tone i Slægt med Carl Nielsens. H.s betydningsfuldeste Indsats som fri skabende Kunstner ligger derfor før 1931 og efter 1939. I sine tre Symfonier (Op. 3, 1923 »Sinfonia impetuosa«, Op. 5, 1924 »Il canto liberata« med Koloratursopran og Kor og Op. 12, 1928) søger han ligesom Carl Nielsen at udvide Symfoniformens Indholds- og Udtrykksmuligheder, noget, der navnlig i den tredie af Symfonierne (med to Klaverer) lykkedes paa en interessevækkende Maade. Muligvis har H. alligevel ment, at Symfoniformen kun vanskeligt lader sig forbinde med et nutidigt Tonesprog, og i sine senere Orkesterværker er han gaaet over til en ensatset Form, hvor Vægten formalt er lagt paa Udviklingen af et enkelt eller faa, hinanden nærtstaaende Motiver, saaledes i de to Orkesterfantasier »Evolution« Op. 32 (1939) og »Det er ganske vist« Op. 37 (1943), der betegner det foreløbige Højdepunkt i H.s Produktion, i lige høj Grad karakteriseret ved Stoffets minutiøse Gennemarbejdelse og det musikalskes umiddelbare Evne til at fange Interessen. Ogsaa i sin øvrige Musik fængsler H. mest, naar den formale Fasthed er givet i Kompositionens Grundstemning eller Idé. I hans Kammermusik kommer det især frem i de programmatisk anlagte Dialoger for Obo og Klarinet Op. 10 (1929), i Kvartetten for Sopran, Obo og (2-stemmigt) Klaver Op. 11 (1927) og i Blæserkvintetten

Op. 36 (1941). Inden for H.s Produktion, der fordelt paa Aarene 1920—43 omfatter i alt 40 Opusnumre, indtager endnu de to Operaer »Kejserens nye Klæder« (til egen Tekst efter H. C. Andersen) Op. 8 (1926—27) (opf. paa Det kgl. Teater 1928) og »Kilderejsen« til Tekst af Vilh. Andersen efter Holberg Op. 16 (1930—31) (opf. paa Det kgl. Teater 1941) alene i Kraft af deres Omfang en betydningsfuld Plads. I »Kejserens nye Klæder« med dens Eventyrstemning er det gennemgaaende Træk en Munterhed, undertiden en bevidst Travestering, som ellers sjældent træffes i H.s Musik, medens det i »Kilderejsen« navnlig er lykkedes H. paa en indtagende Maade at omskabe det holbergsk djærve Intermedium til et lyrisk beaandet dansk Sommeraftentrylleri. — Sin store praktiske Dygtighed har H. foruden Musikpædagogisk Forening viet en lang Række andre faglige musikalske Sammenslutninger: Kbh.s Folkemusikskole, Det unge Tonekunstnerselskab, Dansk Komponist-Forening, Dansk Tonekunstnerforening m. fl.

Dansk Musiktidsskrift, VIII, 1933, S. 12* f. Levende Musik, III, 1944, [29]

Nils Schiørring.

Høgsbro, Halfdan Raunsøe, f. 1894, Præst, Forstander. F. 27. Marts 1894 i Kbh. Forældre: Højesteretssagfører, senere Justitsminister Svend H. (s. d.) og Hustru. Gift 17. Jan. 1922 i Kbh. (Frihavns) med Helmor Giørtz, f. 26. Juli 1892 i Kbh., D. af Overretssagfører, senere Generalauditør Hans Christian Nicolai G. (1858—1941) og Christiane Marie Pouline Hansen (1866—1937).

H. blev Student 1911 fra Østersøgades Gymnasium og cand. theol. 1917, virkede derefter som Sekretær i Krigsfangelejrene i Tyskland 1917—19, i K. F. U. M.s Hovedafdeling i Kbh. 1919 og i samme Forenings Soldaterarbejde i Nordslesvig 1920, i Kristeligt Studenterforbund 1920—21, hvorefter Slægtstradition og nationale Interesser førte ham ind i Præstegerningen i Sønderjylland som Sognepræst i Abild 1922 og fra 1931 Sognepræst for den danske Menighed i Sønderborg; Provst for Sønderborg Provsti 1941. H. voksede op i et af gammeldags Grundtvigianisme og Danskhed præget Hjem, oplevede en aandelig Opvaagnen ved at drages ind af den kristne Ungdomsbevægelse og dens Talsmænd (Vald. Ammundsen, Hans Koch, Ricard og Ed. Geismar), modnedes bevidst gennem Karl Barths dialektiske Teologi med dens strenge Krav til en Troslære bundet til Skrift og Konfession og hørte til de Præster, som tog aabent mod Oxfordbevægelsen. Paa H. har de appellerende Værdier i disse indbyrdes højst forskellige Bevægelser sat deres Præg, hans teologiske Tænkning er ikke afsluttet, men

Evangeliet er for ham den autoritære Magt, som har Krav paa at omskabe baade Mennesker og Samfundsordninger. Blandt hans Skrifter, der omhandler de politiske Ideologier i deres Egenskab af Religioner, kan nævnes »Politisk Drøm og kristent Haab« (1934). Da den saa længe debatterede og ønskede Udvidelse af Pastoralseminariet blev muliggjort ved Kirkeminister Fibigers Indsats, udnævntes H. 1942 til Forstander for denne ved kgl. Anordning af 23. Dec. 1941 udvidede Institution, hvis Opgave er at give de teologiske Kandidater Indførelse i saadanne Fag, som har umiddelbar Tilknytning til deres kommende Præstegerning. Som Hovedlærer docerer Forstanderen i første Række Fagene Homiletik og Liturgik. *Michael Neiiendam.*

Ibsen, Christian Harald, f. 1879, Statskonsulent i Mejeribrug. F. 20. Okt. 1879 i Eskilstrup, Falster. Forældre: Mejeriejer, Restauratør Christian I. (1852—1933) og Anna Dorthea Hansen (1854—1928). Gift 26. Maj 1916 i Stubbekøbing med Helga Caroline Andersen, f. 17. Dec. 1883 i Stubbekøbing, d. 7. Juli 1938 i Kbh., D. af Tilskærer Hans Christian A. (1856—1938) og Sophie Christensen (1856—1927).

I. uddannedes paa forskellige Mejerier 1893—[1]9°5> var Elev paa Ladelund Mejeriskole 1902—03, Assistent ved Forsøgslaboratoriets ambulante Mejeriforsøg 1905—22, og samtidig med at han varetog dette Arbejde, studerede han paa Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1918. 1922 udnævntes han som A. P. Hansens Efterfølger til Statskonsulent i Mejeribrug for Sjælland, Lolland-Falster, Møen og Bornholm, og han har med megen Dygtighed virket som Raadgiver i dette store Distrikt, som i visse Omraader frembyder særlige Problemer for Mejeribruget, dels paa Grund af den store Produktion af Konsummælk og dels paa Grund af Sukkerroedyrkningen og de Vanskeligheder med Hensyn til Mejeriprodukternes Kvalitet, som kan opstaa i Forbindelse dermed. 1941 blev Sorø og Holbæk Amter udskilt af Distriktet og fik egen Mejerikonsulent. I. har i den Tid, han var knyttet til Forsøgslaboratoriet, arbejdet med en Række mejeritekniske Undersøgelser, hvis Resultater er publiceret i Beretninger fra Forsøgslaboratoriet bl. a. vedrørende Ostning, Ostekontrol og Smørpakning. Han er Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber. — R. 1942.

Mælkeritidende, LII, 1939, S. 867. Dansk Landbrug, LVIII, s. A.,

Aksel Milthers.

Illum, Knud Mynster, f. 1906, Retslærd. F. 23. Okt. 1906 i Charlottenlund. Forældre: Belysningsingeniør ved De danske Statsbaner, cand. polyt. Rasmus Peder Pedersen I. (1861—1923) og Martha Cecilie Louise Mynster (1859—1940). Gift 5. Aug. 1930 i Nørre Tranders med Aagot Regitze v. Buchwald, f. 3. Jan. 1907 i Aalborg, D. af Læge Emil Friis v. B. (1864—1942) og Aagot Dam (f. 1874).

I. blev Student 1924 fra Ordrup og efter halvfemte Aars Studium juridisk Kandidat 1929. Efter Eksamen blev han ansat som fungerende Sekretær i Justitsministeriet. 1930—32 var han Politifuldmægtig i Tønder, 1933 fungerende Fuldmægtig hos Statsadvokaten for Kbh., 1934—36 Sekretær i Justitsministeriet og Medhjælper hos Statsadvokaterne ved Østre Landsret, 1935—36 tillige Lektor i Retsvidenskab ved Kbh.s Universitet, blev 1936 Docent i Retsvidenskab ved Aarhus Universitet, 1942 Professor sst. — I.s første større retsvidenskabelige Arbejde er »Modregning i Konkurs. En kritisk Undersøgelse under Hensyntagen til dansk og fremmed Ret«, med hvilket han 1934 erhvervede den juridiske Doktorgrad. Sammenlignet med Flertallet af juridiske Disputatser og ikke mindst paa Baggrund af Forfatterens Ungdom virkede I.s Bog overraskende ved den Modenhed og Sikkerhed, hvormed Problemerne var behandlet, og ved den rige juridiske og praktiske Fantasi hos Forfatteren, som den var Udtryk for. Disse Egenskaber maatte næsten med Nødvendighed føre I. til en fast juridisk Lærerstilling, og han opnaaede en saadan 1936 ved Oprettelsen af det økonomiske og juridiske Fakultet ved Aarhus Universitet, hvortil han siden har været knyttet. Som Grundlag for den juridiske Undervisning her var han allerede 1937 i Stand til at udgive »Forelæsninger over almindelig Formueret« (2. Udg. 1939), der giver en som Følge af Værkets Omfang meget kortfattet, men baade i indholdsmæssig og formel Henseende fortrinlig Fremstilling af de vigtigste Spørgsmaal inden for Formueretten, præget af Forfatterens selvstændige Indstilling over for Problemerne. Inden for I.s senere Produktion maa særlig fremhæves »Den kollektive Arbejdsret« (1939). Ogsaa dette Arbejde er blevet til med Undervisningsformaal for Øje, hvilket i nogen Grad har indvirket paa Stoffets Behandling; men Værkets Betydning rækker dog langt ud over Lære- og Haandbøgernes Omraade. Det repræsenterer den første systematiske Fremstilling af den danske Arbejdsret, og som saadan vil det sandsynligvis faa afgørende Betydning for den fremtidige videnskabelige Behandling af arbejdsretlige Spørgsmaal. Den foreløbige Afslutning paa I.s omfattende Forfatterskab udgøres af hans store Monografi »Servitutter« (1943), der navnlig ved sin Behandling af de offentligretlige Servitutter giver meget værdifulde Bidrag til Diskussionen om nogle af de i Nutiden mest omstridte Problemer inden for Ejendomsretten.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1934, S. 1701*. Aarbog for Københavns Universitet 1934—35, 1938, S. 56—59. Cj. ^ ,

Ingholt, **Poul** Bjørn, f. 1894, Bankdirektør. F. 7. Nov. 1894 i Kbh. Broder til Harald I. (s. d.). Navneforandring 27. Jan. 1911. Gift 28. Aug. 1919 i Kbh. (Garn.) med Ebba Caroline Schiern, f. 1. April 1893 i Kbh., D. af Maskinmester Niels Carl S. (f. 1863) og Ingeborg Jørgensen (f. 1868).

I. tog 1911 Realeksamen fra Kbh.s Kommunes Belønnings- og Betalingsskole og fik s. A. Ansættelse i Den danske Landmandsbank som Assistent i Laane- og Depotfaget. I det sidste Krigsaar, 1917—18, beklædte han midlertidig og udsendt af Banken en Stilling som Sekretær i det danske Generalkonsulat i Moskva og assisterede her navnlig ved Formidlingen af Østrig-Ungarns Interesser i Rusland, som Danmark da varetog, og de dermed i Forbindelse staaende Pengetransaktioner. 1921 blev han efter at have gennemgaaet en grundig Uddannelse i Bankens forskellige Kontorer udnævnt til Fuldmægtig i Kontoret for de indenbys Filialer, °g $^{J}9^{2}5$ blev han Chef for dette Kontor. Efter at Landmandsbanken i Begyndelsen af 20'erne var kommet ud i store Vanskeligheder, og der i den Anledning nedsattes en særlig Kommission til Undersøgelse af dens Forhold, blev I. af Bankens Ledelse stillet til Raadighed for denne Kommission, og han ydede paa denne Post en saa værdifuld og paaskønnet Bistand ved Udredningen af den Mængde indviklede Forhold, som Kommissionen havde til Undersøgelse, at Landmandsbankens Bankraad, da den nye Landmandsbankordning var traadt i Kraft i Maj 1928, kort Tid efter valgte I. til Direktør i Banken sideordnet med Direktør Oluf Nielsen. — Fra sin første Ungdom har I. været en ivrig Gymnast og Svømmer, og gennem mange Aar har han været en særdeles aktiv Formand for den store Idrætsforening Hermes. — ^36 valgtes I. til Formand for Handels- og Kontoristforeningen, og han har i sin Formandstid her været en baade samvittighedsfuld og dygtig Leder, der samtidig har forstaaet at samle sine Kollegaer i Arbejdet for Foreningens Trivsel. Særlig skal peges paa hans Indsats for at sikre Foreningens Økonomi ved Gennemførelsen af en fordelagtig Omprioritering af Foreningens forskellige Laan; endvidere har han været den bærende Kraft ved Fremskaffelsen af Penge til Opførelsen af en ny Bygning. Endelig bør det nævnes, at han gennemførte Foreningens 100 Aars Jubilæum 1941 paa en usædvanlig festlig og værdig Maade. — R. 1932. DM. 1938. — Relief af E. Utzon-Frank 1938 i Hermeshallen, Kbh. *j e m yestberp.*

Islandi, Stefan, f. 6. Okt. 1907 i Island. Forældre: Guomundur Jonsson og Gudrun Stefansdottir. Gift 10. Juli 1940 med Else Brems (s. d.).

I., der i sine Studieaar i Milano 1930—33 fik en grundig Skoling i den italienske Sangkunst, debuterede 1933 i Firenze som Cavaradossi i »Tosca«. Efter den vellykkede Debut fulgte en Række af de vigtigste Roller inden for det lyrisk dramatiske Tenorfag som Pinkerton i »Butterfly«, Rodolphe i »Boheme«, Faust og Hertugen i »Rigoletto«. Hjemkommen fra Italien fik han 1938 sin Debut paa Det kgl. Teater, hvor han, senere fast ansat, fik Lejlighed til at vise sig ikke alene i sine Glansroller fra »Rigoletto«, »Butterfly« og »Boheme«, men ogsaa som Don José i »Carmen« og Nadir i »Perlefiskerne«, hvilke to sidstnævnte Partier han indstuderede paa Dansk. Med sine glansfulde Stemmemidler og sin baarne italienske Syngemaade skabte I. fornyet Interesse ikke mindst om de Skikkelser, han tolkede hos Verdi og Puccini.

Torben Krogh.

Ivarsen, Peder (ogsaa kaldet Peder Jersen, lat. Petrus Ivari eller Jarii eller som paa Ligstenen Petrus Tårus), ca. 1485—1562, Prælat. F. ca. 1485 i Halland, d. 15. April 1562 i Lund, begr. i Domkirken.

Sin kirkelige Uddannelse har P. I. sikkert faaet ved Domkirken i Lund, og 1510, da Ærkebiskoppen gav ham Kollats paa et Kanonikat der, var han præsteviet. Senere har han drevet akademiske Studier og erhvervet sig Magistergraden enten ved Kbh.s Universitet eller i Udlandet. Han sluttede sig nær til den strengt kirkelige Fraktion inden for Domkapitlet, som synes at have haft Kantor Atzer Pedersen til Leder, og betragtede den Bibelhumanisme, som Karmeliteren Paulus Helie fra 1519—22 gjorde sig til Talsmand for ved Kbh.s Universitet, med Mistro. Da Frederik I. og Rigsraadet paa Kroningsherredagen 1524 proklamerede det nye Regimentes afgjorte Pavetroskab og truede aabenbar og hemmelig Lutherdom med Straf, udpegede P. I., antagelig i Breve, Paulus Helie som Tilhænger af Luther. I et langt apologetisk Brev af 3. Nov. 1524 udtalte denne sin Forargelse over, at P. I. udbredte falske Rygter om en Mand, der var Hallænder som han selv, var rettroende og forsvarede Kirkens Rettigheder; han truede ham paa Grund af hans Stilling til Bibelstudiet med, at hans Navn vilde blive slettet af de lærdes Tal. — I Nov. 1536 indkaldtes P. I. som eneste Repræsentant for Domkapitlet til den Kommission, som samledes 6. Jan. 1537 i Odense for at udarbejde Kirkens nye Ordning, og han har, næppe med Glæde, men uden at protestere, underskrevet den latinske Kirkeordinans. I Aug. 1537 godtgjorde han for øvrigt for Retten, at de Messer, som var stiftede for en Gaard i Landskrona, stadig holdtes i Domkirken i Lund. At han hørte til de Kanniker, der ved deres Obstruktion lagde den lutherske

Biskop Fr. Wormordsen og Læsemesteren Peder Laurentsen Hindringer i Vejen, fremgaar af, at han 1544 maatte deltage i de offentlige Disputationer i Kbh. i Kongens Nærværelse med Professorerne ved Universitetet og godkende deres Opfattelse af de omdebatterede Lærespørgsmaal; her udmærkede han sig i øvrigt ved sine patristiske Kundskaber. Han synes at have haft med Domkirkearkivet at gøre, da det kgl. Kancelli 1551 tilbagesendte ham et Brev, som tilhørte Kapitelarkivet. Efterhaanden har han vel forsonet sig med de nye Kirkeforhold, og da Kantorprælaturen i Okt. 1558 blev ledig, fik P. I. uden Vanskelighed kongelig Stadfæstelse som valgt til Stillingen. Allerede i Marts 1562 fik imidlertid Kanniken Vessel Pallesen kgl. Befaling om at varetage Kantoriet paa Grund af P. I.s Alder og Sygdom; en ung Mand fik Livsbrev paa det Kanonikat og et Vikarie, P. I. havde, at tiltræde efter hans Død. 15. April døde han; hans Ligsten er bevaret i Domkirken. — Om P. I.s historiske Interesser vidner de i Afskrift bevarede Aarbogsuddrag og Optegnelser til Aarene 1266—1537, mest vedrørende Ærkebiskopperne i Lund (trykt i Script, rer. Dan. V, 624—28; senere i nøjagtigere Udgave i H. F. Rørdam: Monumenta hist. Dan., I, 1873, 257—80).

Danmarks Breve fra Middelalderen, 2. Rk., VI (11, 688). H. F. Rørdam: Monum. hist. Dan., I, 1873, S. 116—23. A. Heise i Skibykrøniken, 1890—91, 5. 195—206. Ny kirkehist. Saml., V, 1869—71, S. 495 ff. Kirkehist. Saml., 6. Rk., I, 1933—35, S. 293. Kancelliets Brevbøger 1556—60 ved C. F. Bricka, 1887—88, S. 216; 1561—65, 1893—95, S. 120, 124, 157. J. Corylander: Beråttelse om Lunds Domkyrka, 1884, S. 178.

J. Oskar Andersen.

Iversen, Carl Langballe, f. 1899, Nationaløkonom. F. 5. Marts 1899 i Randers. Forældre: Kusk Niels I. (f. 1872) og Mariane Larsen (1862—1942). Gift 17. Okt. 1935 i Kbh. (Frue) med cand. polit. Dorrit Rée, f. 24. Aug. 1898 paa Frbg., D. af Vekselerer Ivar Muller R. (f. 1867) og Dagmar Amalie Ingeborg Albeck (f. 1874).

I. blev Student 1917 fra Randers og statsvidenskabelig Kandidat 1923 med det indtil da opnaaede højeste Pointstal. Allerede i sin Studentertid og i de unge Kandidataar (1920—30) var han fast Medarbejder ved Dagbladet »Børsen«, men gav sig ellers efter endt Eksamen i Lag med videnskabeligt Arbejde og var samtidig hermed i nogle Aar en søgt Manuduktør. 1925 erhvervede han Universitetets Guldmedaille for en Afhandling om Begreberne Produktionsperiode, Kapitalens Investeringstid og dens tekniske Form samt disses Skiften under Ændringer i Samfundets Kapi-

tal og Folkemængde. Derefter var han 1925—26 paa Studierejse i U. S. A., hvor han blev M. A. ved Harvard University. Efter Hjemkomsten ansattes han som Assistent ved Universitetets statistisk-økonomiske Laboratorium (1927—31) og udgav 1927 en Oversættelse og Bearbejdelse af den amerikanske Professor Richard T. Ely's »Outlines of Economics«, som er kommet i flere Udgaver og i en Aarrække var almindelig brugt som Lærebog ved Universiteter og Handelshøjskoler baade her og i de andre nordiske Lande. 1935 blev han Dr. polit. paa Afhandlingen »Aspects of the Theory of International Capital Movements«, der er udkommet i 2. Oplag; han tager heri Afstand fra den klassiske Teori om Kapitaloverførelse og viderefører den moderne Teori, der særlig er fremsat af svenske Nationaløkonomer. I.s litterære Produktion og mundtlige Fremstilling viser en udpræget Evne til at gribe det centrale i Problemerne og en overlegen Fremstillingsform. Han er en meget benyttet Foredragsholder.

I. deltog (s. m. Jørgen Pedersen og F. Zeuthen) i Professorkonkurrencen 1930, hvor Zeuthen sejrede, men hvor ogsaa I. erklæredes kompetent. Han ansattes 1931 som Lektor og 1935 som Docent i Statsvidenskab ved Kbh.s Universitet; 1939 udnævntes han til Professor. Han har foruden at deltage i den almindelige nationaløkonomiske Undervisning særlig dyrket Udenrigshandelens Teori og Politik. Doktordisputatsens Emne hørte hertil, og en Del Artikler i Ind- og Udlandets Faglitteratur behandler andre herhenhørende Emner (bl. a. Valutaspørgsmaal); jfr. bl. a. hans Afhandlinger i »Nationaløkonomisk Tidsskrift« 1934, »Rentesænkning og Valutakurs« og »Omkring Udenrigshandelens Teori«. I. har siden 1934 ledet Undervisningen i Nationaløkonomi ved Handelshøjskolen i Kbh. og siden 1936 været Redaktør af »Nationaløkonomisk Tidsskrift« og Sekretær i Nationaløkonomisk Forening. Fra 1939 er han Medlem af Tilsynsraadet for Sparekassen for Kbh. og Omegn og af Bestyrelsen for Geneva Research Centre. Han er Medlem af Finansministeriets Udvalg af 30. Jan. 1943 (»Professorudvalget«). *Jms* ***Toftegaard.***

Iversen, Johannes, f. 1904, Botaniker, Geolog. F. 27. Dec. 1904 i Sønderborg. Forældre: Sparekassedirektør Hans I. (f. 1874) og Anna Maria Asmussen (f. 1875). Gift 11. Okt. 1939 i Hjortdal, Vester Han Herred, med Aase Thorlacius-Ussing, f. 27. Dec. 1909 i Odense, D. af Lærer i Odense, senere Realskolebestyrer i Fjerritslev og Kaldskapellan i Kollerup-Hjortdal Børge T.-U. (Bevilling

til Bindestreg 1916) (f. 1878) og Martha Antonie Kathrine Rasmussen (f. 1891). Navneforandring (Bindestreg) 9. Juni 1916.

I. blev Student 1923 fra Sønderborg, tog 1930 Magisterkonferens i Naturhistorie med Botanik som Speciale og erhvervede 1936 Doktorgraden ved Afhandlingen »Biologische Pflanzentypen als Hilfsmittel in der Vegetationsforschung. Ein Beitrag zur okologischen Charakterisierung und Anordnung der Pflanzengesellschaften«. 1931 blev han ansat som Assistent ved Danmarks geologiske Undersøgelse, blev 1938 Afdelingsgeolog og 1942 Statsgeolog sst. Han deltog 1932 som Botaniker og Geolog i Dr. P. Nørlunds Ekspedition til Nordbobygder i Vestgrønland og var 1937 paa Studieophold hos Professor v. Post i Stockholm. I. har specielt arbejdet med økologiske og biologiske Studier, desuden med Hydrobiologi og Pollenanalyse samt med kvartærgeologiske Undersøgelser. Af hans Publikationer maa, foruden Doktordisputatsen, som er nævnt ovenfor, særlig fremhæves »Studien iiber die pjj-Verhåltnisse dånischer Gewåsser und ihren Einfluss auf die Hydrophyten-Vegetation« (1929) samt »Moorgeologische Untersuchungen auf Gronland. Ein Beitrag zur Beleuchtung der Ursachen des Untergangs der mittelalterlichen Nordmånnerkultur« (1934). Af biologiske Arbejder maa særlig fremhæves »Bliitenbiologische Studien I. Dimorphie und Monomorphie bei Armeria« (1940). I »Landnam i Danmarks Stenalder«, 1941, er pollenanalytiske Undersøgelser anvendt til Belysning af det første Landbrugs Indvirkning paa den danske Vegetation.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1936, S. 185 f. Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—1939, 1940, S. 256 f. *1 o " t ,*

Iversen, Karsten, f. 1886, Forstander. F. 1. Juni 1886 i Veddelev. Forældre: Landøkonomen H. I. (s. d.) og Hustru. Gift 12. Maj 1913 i Askov med Elisabeth Hansen, f. 29. Nov. 1886 i Askov, D. af Forsøgsleder, senere Statskonsulent Fr. H. (s. d.) og Hustru.

I. lærte praktisk Landbrug, kom paa Fr.borg Højskole, Tune Landboskole og Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 191 o. Han var derefter Assistent ved Askov Forsøgsstation og Ribe Amts vestre Landboforening, ved Foreningen af jydske Landboforeningers Planteavlskontor 1911 og ved Tystofte Forsøgsstation 1912—21. 1921 efterfulgte han Fr. Hansen som Forstander for Askov Forsøgsstation med tilhørende Filialstationer, og han har her videreført de store Forsøgsopgaver, især Gødningsforsøgene, som Askov Forsøgsstation særlig har været Hjemsted for. Han fik snart en fremtrædende Stilling inden for Statens Forsøgsvirksomhed som Leder

af Arbejdet med Gødningsforsøgene, og han har paa dette Omraade gjort en Indsats af meget stor praktisk Betydning. Blandt de grundigt udarbejdede Forsøgsberetninger, som er offentliggjort i »Tidsskrift for Planteavl«, og som omhandler en lang Række vigtige Spørgsmaal vedrørende Gødskningen, maa særlig fremhæves Beretningen om Opbevarings- og Udførselstider for Staldgødning (1937), som fik til Følge, at der nu almindeligt gennemføres en langt hurtigere Nedpløjning af Staldgødningen, end det tidligere var Tilfældet. Ogsaa Forsøgene med Ajlens Anvendelse (1938) fik stor og paaviselig praktisk Betydning ved at fastslaa Nytten ved Brugen af Ajlenedfælder. 1930 skrev han Lærebogen »Gødningens Anvendelse«, der tillige optoges som Afsnit i den paa Landbrugsskolerne meget benyttede »Agerdyrkningslære« (II, 5. Udg. 1942). Af stor Værdi for Orienteringen i de omfattende danske Planteavlsforsøg er hans »Oversigt over de for Landbruget vigtigste Resultater af Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur« (1922, 4. Udg. 1943). Særlig om Gødningsproblemerne har I. skrevet et stort Antal Artikler i »Nordisk Jordbrugsforskning«, »Ugeskrift for Landmænd« og andre Landbrugstidsskrifter. Med megen Indsigt og Energi og med ikke ringe Slagfærdighed i Debatten forstaar han at forsvare sin Opfattelse af Gødningsforsøgenes Fortolkning, og baade blandt Landbrugets Praktikere og Teoretikere har han vundet en sikker Position. Han var Medlem af Foreningen af danske Landbrugskandidaters Bestyrelse 1926—31, blev Medlem af Bestyrelsen for Nordiske Jordbrugsforskeres Forening 1926, Formand for denne Forenings Gødningssektion 1929 og for Foreningen af jydske Landboforeningers Planteavlsudvalg 1933. Han blev Medlem af Bestyrelsen for De samvirkende danske Landbofor - ninger 1933 og af Akademiet for de tekniske Videnskaber 1939. — Efter sin Fader (s. d.) overtog han Interessen for Landbrugets Regnskabsføring og Driftsøkonomi og fortsatte Udgivelsen af Faderens »Regnskabsbog for Landmænd«, som i udvidet og moderniseret Form stadig er meget benyttet ved Undervisning og i Praksis. Fra 1921 er I. Medlem af Udvalget for Det landøkonomiske Driftsbureau.

Dansk Landbrug, LV, 1936, S. 302. *Aksel Milthers.*

Jacobsen, Erik Sofus Alexander, f. 1903, Biokemiker. F. 10. Juli 1903 i Kbh. Forældre: Sagfører Julius Eskild J. (1871—1943) og Alfa Brammer (f. 1879). Gift 23. Sept. 1928 i Vanløse med Henny Gyrithe Andreasen, f. 14. Febr. 1902 i Kbh., D. af Ingeniør Carl Axel A. (f. 1874) og Henny Poulsen (f. 1876).

J. blev Student 1921 fra Schneekloths Skole og tog medicinsk Embedseksamen 1928. Han blev 1932 ansat som Assistent ved Universitetets biokemiske Institut, hvor han skrev sit første store videnskabelige Arbejde over Fosfataser (»Om Organismens fosfatafspaltende Enzymer«), som han forsvarede for den medicinske Doktorgrad 1933. Dette rent teoretiske biokemiske Arbejde om et Emne, der havde Tilknytning til mange fundamentale Processer i den levende Organisme, henledte Medicinalindustriens Opmærksomhed paa den unge biokemisk skolede Læge, hvorfor han fik tilbudt og modtog Stillingen som Leder af Medicinal Kompagniets biologisk-kemiske Laboratorium (1934). Han har i denne Stilling dels fortsat sit eget videnskabelige Arbejde, dels inspireret og hjulpet en Række Læger og Biologer til den lange Række af værdifulde videnskabelige Publikationer, der er udgaaet fra dette Laboratorium. J. har skrevet en udmærket Oversigt over »Forbrændingsprocesserne« i Organismens Celler (»Cellernes Aanding«, 2. Udg. 1943), der giver en klar Oversigt over dette vanskelige og betydningsfulde Emne. Desuden har han udgivet mindre, populære Skrifter om Hormoner og Vitaminer. Han har deltaget ivrigt i Studenterlivet og var ledende Senior i Studenterforeningen 1937—38 og 1940—41.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1933, S. 117 f. *Rick. Ege.*

Jacobsen, Hans Jacob, f. 1901, færøsk Forfatter. F. 17. Aug. 1901 i Skålavik paa Sandø. Forældre: Kongsbonde Poul Johannes J. (f. 1865) og Karoline Christine Jacobsen (f. 1866). Gift 1930 med Kathrine Malene Dalsgaard, f. 22. Febr. 1904 paa Velbestad, D. af Kongsbonde Johannes D. (f. 1865) og Sigrid Dalsgaard (f. 1881).

Kort efter sin Konfirmation kom J. til Søs, idet han kom til i nogle Aar at deltage i Kutterfiskeriet ved Island. En Vinter var han Elev paa den færøske Folkehøjskole, derefter rejste han til Danmark for at uddanne sig, baade praktisk og teoretisk, i Landbrug. Han er Landbrugskandidat fra Landbohøjskolen. Efter sin Eksamen blev han ansat som Assistent hos Landbrugskonsulenten i Thorshavn; senere har han haft Ansættelse ved Landbrugsraadet sst. — J.s litterære Interesse blev vistnok vakt allerede under hans Højskoleophold, men saa vidt vides, er han ikke begyndt paa at skrive før under sin Studietid i Kbh. Han skriver under Pseudonymet HeSin Brii. J., der saa afgjort er den fineste Sprogbegavelse og det største Haab i færøsk Prosa, har hidtil kun udgivet lidt: de to sammenhængende Romaner »Lognbrå« (1930) og »Fastatøkur« (1935), en Samling Noveller og Skitser »Fjallaskuggin« (1936) samt en Roman »FeSgar å fer8«, der er udkommet under Krigen (ogsaa i islandsk Oversættelse). Hans tobinds Debutroman, udkommet bl. a. paa Dansk (under Titlen »Høgni«), er kendt ogsaa uden for Færøerne. Heri skildres en Drengs Udviklingshistorie, hans vanskelige Opvækst, hans Flugt fra Hjemmet og Oplevelser om Bord i en Fiskekutter. Noget af det værdifuldeste i Bogen er nok Skildringen af det Liv, som en stor Del af Færøernes mandlige Befolkning frister ved Islands Kyster. Ved Siden af dette aktuelle Liv har J., især i Novellesamlingen, givet fine lyriske Skildringer af den svindende Bondekultur. Med Humor og Fantasi har han endelig i sin sidste Bog, der kun kendes for en Række Kapitlers Vedkommende fra en Offentliggørelse i Tidsskriftet »Var5in«, skildret Modsætningen mellem den gamle Tid og Nutiden. Han er endnu en Mand i Udvikling, men en af dem, der har ydet det bedste, den endnu unge færøske Prosalitteratur kan opvise.

Danmark, 1942, Nr. 22. Chr. Matras: Føroysk bokmentasøga, 1935.

Chr. Matras.

Jacobsen, Jacob Christian Georg, f. 1895, Fysiker. F. 13. Jan. 1895 i Simested, Vokslev Sogn. Forældre: Gaardejer Anders J. (1866—1934) og Marie Kaul (1863—1935). Gift 6. Juli 1921 i Nibe med Anna Johanne Marie Nielsen, f. 26. Juni 1898 i Ørsø, Dronninglund Sogn, D. af Købmand Niels Christian N. (f. 1871) og Martine Staun (f. 1873).

J. blev Student 1913 fra Aalborg og tog to Aar senere 1. Del af polyteknisk Eksamen, men var blevet interesseret i Eksperimentalfysik og tog 1919 Skoleembedseksamen med Fysik som Hovedfag. Paa dette Tidspunkt var Universitetets Institut for teoretisk Fysik

under Opførelse, og en Del af dets Udstyr forelaa allerede. J. blev straks knyttet til det videnskabelige Arbejde, der var i Gang hermed, og offentliggjorde sammen med H. M. Hansen et Arbejde over Zeeman-Effekten af He-II-Spektret (1921). Da Instituttet s. A. toges i Brug, blev J. videnskabelig Medarbejder ved det, 1924 Assistent og 1932 Amanuensis. 1941 blev han Professor i Fysik ved Universitetet som Martin Knudsens Efterfølger. 1935 havde han et længere Studieophold i Cambridge hos Rutherford. J.s fleste videnskabelige Arbejder falder inden for de radioaktive Stoffer; fremhæves maa særligt hans elegante Metode til Bestemmelse af Halveringstiden for det meget kortlevende Ra-C (1924). I Disputatsen (»Studier over radioaktive Stoffers Straaling og Omdannelse«, 1928) fortsættes dels dette Arbejde, dels undersøges a-Partiklers Optagelse af Elektroner. En anden Række Arbejder beskæftiger sig med Spredning og Absorption af Y-Straaler. De senere Aar har J. sammen med flere Assistenter været beskæftiget med Konstruktionen af Instituttets Cyklotron og det omfattende Arbejde med at sætte den i Funktion. Her har han ydet en meget betydelig konstruktiv og eksperimental Indsats, og hans videnskabelige Produktion vidner i det hele om særegne Evner for eksperimentalfysiske Arbejder.

Allerede 1921 blev J. tillige ansat som Fysiker ved Radiumstationen, hvor han fik den Opgave at indføre Emanationsfremstilling som Grundlag for en Del af Radiumbehandlingen her i Landet. I de senere Aar har han været beskæftiget med Opbygningen af Million-Voltanlæget og konstrueret Rontgenrøret hertil. Ogsaa ved dette Anlæg, der er taget i Brug 1944, har han ydet en betydelig Indsats. Han blev Medlem af Videnskabernes Selskab 1943.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1928, S. 158. *H. M. Hansen.*

Jacobsen, Mads Andreas, f. 1891, færøsk Forfatter og Bibliotekar. F. 17. Sept. 1891 i Thorshavn. Forældre: Bødker Jacob J. og Elsebeth Djonesen (d. 1939). Gift 1939 med Karolina Magnussen, f. 15. Febr. 1910 i Saksun, D. af Kongsbonde Magnus Pauli M. (f. 1877) og Kathrina Olsen (f. 1880).

Efter Præliminæreksamen i Thorshavn 1907 gik J. paa Studenterkursus i Kbh., hvorfra han blev Student 191o. Han studerede i nogle Aar Matematik, Fysik, Kemi og Astronomi, hvorefter han underviste i Naturfagene ved Mellem- og Realskolen samt ved Seminariet i sin Fødeby (1914—19). Derefter blev han (1919) af Lagtinget udpeget til at organisere Færøernes Biblioteksvæsen og

nyordne Færø Amts Bibliotek, til hvilket Formaal han studerede Biblioteksvæsen i Danmark 1919—20. Fra 1921 er han ansat som Bibliotekar ved Amts biblioteket. —J., der har betydelige organisatoriske Evner, har haft Anledning til at vise disse ikke alene ved sit Biblioteksarbejde, men ogsaa, og ikke mindst, ved sit Arbejde som Formand 1918—34 for Færøernes (nye) Litteraturselskab »Varoin«. Paa dette Omraade har han, sammen med Richard Long, kunnet fortsætte A. C. Evensens Livsværk og har saaledes gjort sig i høj Grad fortjent af færøsk Sprog og Litteratur. Hans egen litterære Produktion bestaar, foruden i nogle Noveller (i Kiellands Stil) og Digte, mest i Udgiverarbejder, Skolebøger samt oplysende Skrifter og Afhandlinger om Færøernes nationale Litteratur. Af herhenhørende Værker kan nævnes: J. G. Svabo: »Føroyafer&in« (1924), Jogvan Dånialsson: »Yrkingar« (1926), J. P. Gregoriussen: »Yrkingar« (1928), M. A. Winther: »tfrvalsrit« (1932), »Rættskrivingarreglur« (1920, 1925), »Roknibok« (Medforfatter, 1916), »TJr bokmentasøgu okkara« (1921), »Føroysk-donsk or&abok« (Medforfatter, 1927—28). — I 1930'erne kom J. ind i Politik, i første Omgang dog kun Kommunalpolitik. Han har saaledes været Byraadsformand i Thorshavn siden 1933. En Overgang sad han dog ogsaa i Lagtinget (1936—40) og tilhørte en Fløj af Selvstyrepartiet, som stod i Opposition til sin gamle Fører J. Patursson, der senere har sluttet sig til Folkepartiet. — Fra 1928 har J. været Formand for Færøernes Museumsforening og Direktør for Færøernes Museum.

Chr. Matras: Føroysk bokmentasøga, 1935. *Chr. Matras.*

Jais-Nielsen, se Nielsen, Jais- (XVII, S. 96).

Jarløv, Ejnar, f. 1888, Læge. F. 15. Dec. 1888 i Kbh. (Johs.). Forældre: Lærer Hans Christian Andersen (1858—1931; Navneforandring til J. 1908) og Sofie Fiemine Lange (f. 1858). Navneforandring 9. Okt. 1908. Gift i° 10. Sept. 1914 i Kbh. (Frederiks) med Eva Lund, f. 14. Juli 1892 i Kbh., D. af Grosserer Valdemar Christian Sofus L. (f. 1860) og Anna Euphemia Strandgaard (1868—1925). Ægteskabet opløst. *2°* 17. April 1943 i Roskilde med Malerinden Karen Margrethe Schrader, f. 5. Nov. 1898 i Kbh. (gift i° 1920 med Maleren Kay Christensen, s. d.), D. af Assistent i Forsikringsselskabet Skjold, Grosserer Philip August S. (1866—-1933) og Ella Henriette Lier (f. 1875).

J. blev Student 1906 fra Frbg. Gymnasium og medicinsk Kandidat 1913. Efter Kandidattjenesten var han 2. Reservelæge ved

Rigshospitalet 1919—21 og 1. Reservelæge sst. 1921—24, Reservelæge i De Gamles By 1924—29 og fungerende Overlæge ved Finseninstitutets Klinik for indre Sygdomme 1929—31. Han var Jernbanelæge 1927—30, praktiserede i Kbh. fra 1920, blev Læge ved Arbejdsanstalten Sundholm 1931, Lærer i Sundhedslære ved Statens Lærerhøjskole 1935 og Overlæge ved Alm. Hospital 1936, hvilken Stilling han stadig beklæder. Han blev Dr. med. 1920 paa Afhandlingen »Syre-Baseligevægten i det menneskelige Blod, særlig ved Sygdomme« og fik 1925 Specialistanerkendelse i Indre Medicin, særlig Hjerte-, Lunge- og Stofskiftesygdomme. Han virkede som Privatdocent fra 1938 og blev 1942 Professor ved den kliniske Praktikantundervisning i intern Medicin. Han har foretaget forskellige Studierejser til Østrig, Tyskland, Frankrig, Holland og U. S. A.

J. var Sekretær ved Det medicinske Selskab i Kbh. 1925—32, Medstifter af Selskabet for teoretisk og anvendt Terapi 1922, Formand 1925—26, Medstifter af Arbejdssammenslutningen for Paradentoseforskning (under A. R. P. A. internationale), Medlem af dennes Centralkomité og Arbejdsudvalg fra 1933, Medstifter af Dansk Selskab for Gigtforskning og dettes Repræsentant i Ligue internationale contre le Rheumatisme fra 1937, Selskabets Formand fra 1939, er Redaktør af »Hospitalstidende« fra 1936 og Redaktør for Danmark af »Acta rheumatologica« 1937. Han var Medlem af Bestyrelsen for Socialpædagogisk Forening for ny Opdragelse 1939 og Formand for Dansk Selskab for intern Medicin 1940.

J. har udfoldet en stor litterær Virksomhed spredt over forskellige Omraader af den interne Medicin. Fremhæves kan den ovenn. Disputats (ref. i Comptes rendus de la Soc. de biologie 1920), samt Artikler om familiær renal Glykosuri (Hospitalstidende 1918), Undersøgelser over eksperimentel Tuberkulose hos Kaniner (sammen med andre sst. 1929), den abnorme Fedmes kliniske Typer (Bibi. f. Læger, 1931, Acta med. scandinav., 1932), om Fedme og dens Behandling (Nord. Bibi. f. Terapi, 1931), om Follikulinets Udvinding og et dermed forbundet farmakologisk Problem (sammen med Gad-Andreasen) samt flere Arbejder paa Hormonforskningens Omraade. Som nævnt har han taget aktivt Del i Paradentoseforskningen, har foretaget Undersøgelser over den fokale Infektion, særlig den stomatogene (Hospitalstidende, 1937—38), og udgav »Focal infection and arthritis in the light of experiment« (1938), der udsendtes i Anledning af den internationale Rheumatologkongres i Oxford 1938. Han har ogsaa givet vægtige Bidrag til

Thyreoideaforskningen, bl. a. »Myoedema adultorum og saakaldte benigne Hypothyreoser« (Nord. Medicin, 1941), om hvilket Emne han 1941 holdt Forelæsninger ved Universitetet i Lund, ligesom han efter Indbydelse har holdt en Række Foredrag om Fokalinfektion og andre Emner i odontologiske Selskaber i Kbh., Goteborg, Oslo, Stockholm, Malmø og Helsingfors. J. har ogsaa skrevet Artikler aflægelig-kollegialt Indhold, saaledes »Vor Stand og vor Stilling« (Hospitalstidende, 1936) og »Lægekunsten i Støbeskeen« (Radioforedrag 1939), og han redigerede sammen med O. Brinch og Vogt-Møller »Nordisk medicinsk odontologisk Haandbog« (1943), ligesom han i »Vore Sygdomme« (redigeret af Oluf Thomsen og Frode Rydgaard) har skrevet Artikler om Ledsygdomme og Reumatisme samt om Giftstoffer og Forgiftninger (1929—30). — Tegning af Karen Schrader 1939.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1920, S. 120 f. *Axel Borgbjærg.*

Jebsen, Peter, 1824—9[2]> Forretningsmand. F. 6. Maj 1824 paa Gaarden Maaling i Skellemark i Broager Sogn, d. 30. Okt. 1892 i Bergen, begr. sst. Forældre: Gaardmand, senere Gæstgiver og Høker i Broager Jens J. (1778—1850, gift 1° med Anna Maria Iversen, 1779—1811) og Maren Hansen (1790—1835). Gift 1° 9. Okt. 1853 i Manchester med Anna Uthuus, f. 27. Febr. 1829 P[aa] Voss, d. 7. Aug. 1870 i Bergen, D. af Gaardbruger Lars Torkildsen Stuejord og Ingeborg Iversdatter. *2°* 2. Maj 1871 i Bergen med Sophia Catharina Sundt, f. 12. Sept. 1849 i Bergen, d. 14. Marts 1912 sst., D. af Storkøbmand Christian Gerhard Ameln S. (1816—1901) og Jacoba Johanne Kramer (1825—88).

Allerede som femtenaarig kom J. i Manufakturlære i en ældre Broders Forretning i Sønderborg, to Aar senere i en anden Slægtnings Manufakturhandel i Hamburg, som gjorde Forretninger paa Norge, Sverige og Rusland. 1843 blev han sendt til Bergen for at sætte sig ind i norske Handelsforhold, og dette blev afgørende for hele hans senere Livsgerning. Han saa, hvilke Muligheder for industriel Udvikling, der forelaa, og efter en Rejse til forskellige europæiske Lande, hvor han besøgte Bomuldsspinderier og -væverier, hjemførte han fra Manchester Maskiner til et Bomuldsvæveri, som han anlagde ved Arne, 25 km Nordøst for Bergen — den første Virksomhed i sin Art i Norge. Foretagendet voksede hurtigt, 1849 udvidedes det med et Spinderi, 1850 med et Farveri, og 1852 byggedes en Klædefabrik. 1863 optog J; to Brødre i sit Firma, som derefter hed Peter J. & Co., og dette overdrog 1878 hele Virksomheden til Aktieselskabet Arne Fabriker, som i de følgende

Aar stadig udvidedes, og som eksisterer den Dag i Dag. 1880 gik J. i Gang med en ny Tekstilfabrik af endnu større Dimensioner — i Dale, 67 km Nordøst for Bergen. Ogsaa denne Virksomhed fik en blomstrende Udvikling, og de to Foretagender er i vore Dage blandt de største Tekstilfabrikker i Norge. — Ogsaa paa andre Omraader udfoldede J. et rastløst Initiativ. Han fik Interesse for Rederivirksomhed, især Dampskibsfart, og han blev i Løbet af faa Aar Bergens og sandsynligvis Norges største Skibsreder. Han indlagde sig Fortjeneste ved at genrejse det hensygnende Bergenske Dampskibsselskab til et velfunderet Selskab med dominerende Stilling paa Norges Vest- og Nordkyst. Han var Formand for dets Direktion fra 1866 til sin Død. 1871 grundlagde han den første norske Amerikalinie Det norsk-amerikanske Dampskibsselskab. 1864 tog J. fast Ophold i Bergen, hvor han straks indvalgtes i Byens Styrelse, som han i en lang Aarrække var Medlem af, og hvor han bl. a. fik Bergens Havneanlæg forbedret. 1873 blev J. Medlem af Stortinget, hvor han særlig gjorde sig gældende i Told-, Jernbane- og Skattekomiteerne. Det skyldes i ikke ringe Grad hans Indflydelse, at »Mellemrigsloven« (Handelstraktaten) med Sverige 1874 blev fornyet, og at Jæder- og Bergen—Vossbanen blev anlagt. Han talte allerede 1875 for Baneforbindelse Bergen—Kristiania, men denne dristige og storstilede Plan blev først til Virkelighed 1909. — J. skildres som en Foregangsmand med genialt Fremsyn; han havde saaledes et klart Blik for de Muligheder, der laa gemt i de norske Vandfald; baade Arne Fabrikker og Dale Fabrikker henter deres Drivkraft fra Elve.

P. R. Sollied i Norsk biografisk Leksikon, VI, 1934, S. 60a—07. Flensborg Avis 27. Dec. 1943 (af A. Holst Jørgensen).

A. Kamp.

Jensen, Jens **Albert** Marius, f. 1867, Botaniker. F. 2. Maj 1867 i Udby ved Ørsted, Randers Amt. Forældre: Lærer Hans J. (1839—91) og Karen Jensen (1841—92). Gift 13. Febr. 1894 i Haarslev med Dagmar Schmidt, f. 2. Maj 1868 i 0. Kondrup, D. af Gaardejer Rasmus S. (1833—1917) og Petrine Kristiane S. (1836-72).

J. tog Lærereksamen fra Ranum Seminarium 1885 og besøgte Monrads Kursus i Aarene 1888—91. Han blev Vikar ved Jelling Seminarium 1891 og var 1893—1932 Seminarielærer sst. i Naturfagene, Matematik og Tegning. Han er Censor i Naturhistorie ved Lærereksamen siden 1932 og var Undervisningsministeriets Tilsynsførende ved Seminariernes naturvidenskabelige Samlinger 1933—39- J- har inden for de naturhistoriske Fag særlig viet

Botanikken sin Interesse og beskæftiget sig med Jelling-Egnens Flora; bl. a. har han bidraget med en lang Række Mosfund til C. Jensen: »Danmarks Mosser«, idet Bryologien specielt har fanget hans Interesse. Som Medredaktør af det naturhistoriske Tidsskrift »Flora og Fauna« (siden 1911) har han ligeledes bidraget med adskillige Artikler af botanisk eller biologisk Indhold. Plantenavne og Plantesagn er blevet behandlet i samme Tidsskrift. Som Foredragsholder, bl. a. i Radioen, har J. behandlet Emner af biologisk Indhold. — R. 1923. DM. 1937.

Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1880—1911, 1913, S. [244] 'S^-igSQ, 1940, S. 116. *J. Grøntved.*

Jensen, Hans Lauritz, f. 1898, Landbrugsbakteriolog. F. 27. Juni 1898 i Sigerslevvester. Forældre: Gaardejer Anders J. (1870—1900) og Anna Dorthea Christensen (1871-—96). Gift 12. Nov. 1926 i Kbh. med Helene Zink, f. i Wien.

Efter praktisk Landbrugsuddannelse kom J. paa Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1920, fortsatte derefter Studierne og tog Specialeksamen i Plantefysiologi og Mikrobiologi 1923. 1923—27 var han Assistent ved Statens Planteavlslaboratorium og rejste derefter til England, hvor han som Rockefeller-Stipendiat opholdt sig ved Forsøgsinstituttet Rothamssted 1927—29. 1929 drog han til Australien for at overtage Posten som Professor i Bakteriologi ved Landbrugsuniversitetet i Sidney i New South Wales. 1939 antog Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole til Erhvervelse af den jordbrugsvidenskabelige Doktorgrad (uden mundtligt Forsvar) hans Afhandling om australske Hvedejorders Kvælstoføkonomi med særligt Henblik paa New South Wales. Allerede under Studiet paa Landbohøjskolen havde J. med stor Energi og Dygtighed kastet sig over Studiet af Jordbundens Bakteriologi. 1926 offentliggjorde han i »Nordisk Jordbrugsforskning« en Oversigt over de bakteriologiske Metoder ved Undersøgelse af Jordens Frugtbarhed, og 1926 og 1927 fremkom i »Tidsskrift for Planteavl« Afhandlinger om Bakterier i dansk Jord. Siden har han under Opholdet i England og Australien udfoldet en baade i Omfang og Kvalitet betydelig videnskabelig Produktion. I den ovenfor nævnte Doktordisputats har han paavist, at den almindelige Anskuelse om særlig intensiv Kvælstofbinding i de tørre eller halvtørre Klimaomraader maa betragtes med Skepsis, og med Vægt har han som det for Praksis meget betydningsfulde Resultat af Undersøgelserne hævdet den Opfattelse, at Hvededyrkningen i Australien som i flere andre vigtige Produktionsomraader i Fremtiden af Hensyn til Kvælstoføkonomien vil kræve

forandrede Metoder med Anvendelse af kunstige Kvælstofgødninger eller Bælgplante—Græsmarker afvekslende med Kornafgrøderne.

Aksel Milthers.

Jensen, Helge Daner, f. 1899, Maler. F. 18. Maj 1899 i Næstved. Forældre: Tilskærer, senere Herreekviperingshandler Sophus J. (f. 1863) og Elina Mathiesen (1868—1941). Gift 20. Maj 1925 med Karen Kåhler, f. 10. Marts 1903 i Næstved (gift 2° 1938 med Læge Erik Kai Ebbesen, f. 1892), D. af Lervarefabrikant Herman Hans Christian K. (1876—1940) og Anna Dorthea Marie Hansen (f. 1880).

J. søgte 1915—16 Giersings Malerskole, var derefter et Aars Tid paa et Arkitektkontor, men vedblev at male, idet han uddannede sig paa egen Haand, mens han dog stadig bevarede Forbindelsen med Giersing. 1917 arbejdede han hos Kåhler i Næstved med at tegne og dekorere Krukker, derefter paa en keramisk Fabrik i Skotterup, men vendte tilbage til Kåhler, hvor han virkede til Sommeren 1921, da han atter begyndte at male; i øvrigt arbejdede han selvstændigt hos Kåhler 1925—35, fortrinsvis med Fremstilling af ringlaseret Fajance, bemalet paa raa Glasur, idet han om Vinteren dyrkede Keramikken, om Sommeren Maleriet. Som Maler udstillede han paa Kunstnernes Efteraarsudstilling 1917—22, 1924—25 og 1927—31, paa Grønningen som Gæst 1932—33 og som Medlem fra 1936. Sin første Udenlandsrejse foretog han til Italien 1922, hvor han modtog stærke, for hans senere Udvikling betydningsfulde Indtryk af klassisk Kunst i Forbindelse med Oplevelsen af Sydens Lys. — Om J.s første Udfoldelse som Maler, omkring 1917, skriver Leo Swane, at han var slynget ud i hele Tidens Strøm, stærk Kolorisme, Ekspressionisme og Elementer fra tysk Litteratur som »Der blaue Reiter«. Herfra gik han over i det helt abstrakte Maleri, men mærkede snart Savnet af det faste Fodfæste, hvis han undlod at raadføre sig med Naturen, en Kontakt, der blev afgørende for hans som for flere andre Maleres Holdning fra den Tid. Det dekorative, stærkt forenklede i hans Keramik findes i hans Maleri omskrevet i en strengt billedmæssig Form og en fra Naturindtrykket delvis frigjort Behandling af Farven, hvor han stadig har naaet større Maalbevidsthed sammenlignet med de første flakkende Forsøg. Fra det »Farvehekseri«, Carl V. Petersen havde fundet i hans Maleri (1917), naaede han, navnlig i sine Landskaber, frem til en særpræget, afdæmpet Kolorit, karakteriseret ved Farver som lavendelblaat, sølvgraat og grønt; særligt maa hans Motiver fra Christiansø fremhæves. I sine Billeder af Modeller i Interiører har han lagt Vægt paa den rumlige Opfattelse, og i sine

Croquis staar han Gerhard Henning nær. — Han har, foruden den førnævnte Rejse, 1923 foretaget en Rejse til Tyskland, 1927 til Holland, Belgien og Paris, 1929 atter til Paris, 1932 til Oslo, 1936 til Paris, 1937 til Italien paa et Akademistipendium (I. R. Lunds Fond), 1938 til London og 1939 paa Ny Carlsbergfondets Stipendium til Grækenland og Italien. — J. er repræsenteret paa Kunstmuseet og Kunstindustrimuseet i Kbh. og paa Museerne i Aalborg, Aarhus, Maribo, Odense, Kolding, Randers og Ribe samt Ystad (ved Gave fra Hofjægermester G. A. Hagemann). Ny Carlsbergfondet har bekostet J.s Dekoration til Festsalen i Danske Studenters Roklub med tre store Oliemalerier, hvis Emner er de unges Færden i Naturen (1942—43). —• Han har haft Separatudstillinger bl. a. hos Falck-Rasmussen 1927, i Aarhus 1934 (sammen med Gottfred Eickhoff og Victor Haagen-Muller), i Kunstforeningen, Kbh. 1935, hos Bach 1938 og hos Otto Haagen-Mliller 1943; desuden har han deltaget i Rundskue 1936, Tegnerudstillingen, Kunstmuseet 1940—41 og Sommerudstillingen sst. 1941 samt i Udlandet: Tyskland 1932, Oslo 1935, Budapest m. v. 1936, Goteborg 1939 og 43 og Stockholm 1943. Hans Keramik har været udstillet i Madrid, Berlin, Stockholm og U. S. A. Han er repræsenteret i Kobberstiksamlingen med flere Tegninger og Akvareller, bl. a. Skitsen til Udsmykningen af Roklubben.

Sigurd Schultz: Keramikeren Helge Jensen, Nyt Tidsskrift for Kunstindustri, IV, 1931, S. 86 ff. Leo Swane: Helge Jensen (Vor Tids Kunst, Nr. 29), 1939.

Poul Uttenreitter.

Jensen, Jens Kristian, f. 1880, Skolemand. F. 10. Febr. 1880 i Klim, Thisted Amt. Forældre: Gaardejer og Sognefoged Jørgen Christian J. (1849—1930) og Inger Marie Christensen (1850—1932). Gift 1. Juni 1907 paa Skarø med Bodil Marie Pedersen, f. 6. Juli 1880 paa Skarø, Svendborg Amt, d. 14. Juli 1940 i Horsens, D. af Gaardejer Jens P. (f. 1855) og Maren Hansen (1850—1927)-

J. gik i Landsbyskolen, blev uddannet som Murer, var paa Ry Højskole i Vintrene 1898—99 og 1899—1900 og blev derefter uddannet som Lærer paa Jelling Statsseminarium 1902—05. Sin Lærervirksomhed begyndte han ved Landsbyskolen (Mygdal søndre Skole, Maabjerg Skole og Frøjk Biskole ved Holstebro), men gik snart over til Købstadskolen og var Lærer ved Silkeborg kommunale Skolevæsen 1908—21, Overlærer ved Nakskov Folkeskole 1921—25 og er Skoledirektør for Horsens kommunale Skolevæsen fra 1925. Som Skolemand staar J. navnlig i Gæld til sin Seminarieforstander, den senere Skolekonsulent Professor N. A. Larsen (s. d.), hvis

Foredrag gav ham Retningslinier for hans senere Skolearbejde. Han har taget Del i den pædagogiske Diskussion *og* vist Initiativ, bl. a. gennem en Række Artikler i Skoleblade, og som Medudgiver af »Den lille Læsebog« (I—VII, 1913) har han givet Bidrag til Skolebogslitteraturen. Gennem forskellige Haandbøger og Tidsskrifter har han givet metodisk Vejledning for Lærere og Elever.

Alle Indlæg bærer Præg af social Forstaaelse og Sympati for de daarligst stillede i Samfundet. J.s politiske Interesse blev oprindelig vakt af Peter Sabroe. Han blev som attenaarig Medlem af Socialdemokratiet og kom som nittenaarig ud i den store Lockout 1899, hvorved hans politiske Interesse yderligere skærpedes. Han blev Medarbejder ved Partiets Presse, og som Lærer i Vestjylland tog han Del i Agitationen for Husmandssagen og blev Kandidat ved Folketingsvalg (Ringkøbingkredsen), ligesom han i Silkeborg og Horsens blev stærkt brugt i det kommunale Arbejde, var saaledes Byraadsmedlem i Silkeborg 1913—21. Opførelsen af den statelige Biblioteksbygning i Silkeborg og Bibliotekets Overgang til kommunal Drift skyldtes ham, og det samme var Tilfældet med Anlægget af Vestre Kirkegaard og Opførelsen af Krematoriet i Horsens.

Endelig har J. givet betydelige Bidrag til Skolehistorien og Lokalhistorien. Han har udgivet »Silkeborg-Skolevæsen. Oprindelse og Udvikling 1846—1900« (1916) og »Borger- og Almueskolevæsenet i Horsens« (I: Tiden indtil 1818, II: Tiden 1818—60, III: Tiden 1860—1938) (1936—38). I det i Anledning af Købstadjubilæet 1942 udgivne Festskrift »Blade af Horsens Bys Historie« offentliggjorde han Afhandlingen om »Købstadens Oprindelse og Middelalderhistorie«, ligesom han har skrevet adskillige Monografier om Horsensianere, et Forfatterskab, der er fortsat med et større Værk om Horsens Købstad og Byens Patricierfamilier i det 16., 17. og 18. Aarhundrede (endnu utrykt). *F. C. Kaalund-Jørgensen.*

Jensen, Peter Johannes, f. 1888, Statskonsulent i Mejeribrug. F. 17. Okt. 1888 i Bovlund. Forældre: Købmand Nis Peter J. (1851—1928) og Louise Caroline Demandt (1852—1927). Gift 14. Aug. 1913 i Christiansfeld (b. v.) med Karen Marie Ravn, f. 23. Dec. 1887 i Brakker, D. af Gaardejer, senere Stationsforstander Jens (Jensen) R. (1851—1907) og Else Marie Nielsen.

J. uddannedes ved Landbrug og Mejeribrug fra 1904, var paa Ollerup Højskole 1907—08, Ladelund Mejeriskole 1909—10, kom til Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1912. Han var Konsulent for Mejeriforeningen for Nordslesvig 1912—20 og blev

1920 Statskonsulent i Mejeribrug for de sønderjyske Landsdele og 1928 tillige for Ribe og Ringkøbing Amter. J. har vundet Anseelse som en meget virksom og initiativrig Vejleder og har øvet en betydelig Indflydelse paa det sønderjyske Mejeribrug ikke mindst i den vanskelige Overgangstid efter Genforeningen og under den følgende Tids store Fremgang i Mejeribrugets Produktionsomfang og Teknik. Han er Redaktør af Mejeriteksten i »Nordslesvigsk Landbrugs- og Mejeritidende«, Sekretær og Kasserer for Sønderjydsk Mejeriforening (tidligere Mejeriforeningen for Nordslesvig), Sekretær for Foreningen af jydske Landboforeningers Mejeriudvalg, og han er endvidere Indehaver af flere Tillidshverv inden for Landbrug og Mejeribrug. *Aksd MiltherSm*

Jensen, Niels Anton, f. 1869, Præst og Forfatter. F. 28. Jan. 1869 i Fillerup, Odder Sogn. Forældre: Gaardejer Rasmus J. (^33—[1]9°9) °S OHegaard Nielsen (1836—1913). Gift I. Aug. 1928 i Egtved med Sygeplejerske Karen Margrethe Obel Korsgaard, f. 4. Marts 1898 i Rønbjerg, D. af Proprietær Carl Niels K. (f. 1871) og Sofie Amalie Hedvig Obel (f. 1872).

Efter Præliminæreksamen 1882 (fra Odder), Beskæftigelse ved Landbruget 1883—84, Studentereksamen 1887 (fra Døcker) og teologisk Embedseksamen 1892 var J. Elev paa Vallekilde Højskole Vinteren 1892—93 og paa Testrup Sommeren 1893, derefter Historielærer ved Vestre Borgerdydskole og Haderslev Læreres Skole 1893—95. Svage Nerver tvang ham til at opgive Lærer- og Højskolevejen. Efter en kort Rekreationsrejse til Syden og et Aars Ophold i Hjemmet blev han 1896 Kaldskapellan i Lumbsaas ved Sjællands Odde. Her begyndte han 1901 sit historiske Forfatterskab med Skitsen »En Familie fra Odsherred«. Danmarks rigeste historiske Egn, Grænselandet mod Syd, drog nu. 1903 blev han Sognepræst i Jernved ved Ribe, hvorfra han tog paa Studie- og Foredragsrejser over Statsgrænsen. Det førte 1909 til Rejsningen af en Mindesten i Emmerlev ved Højer for den kendte Bojsen-Slægts Stammoder Gedske Marie Outzen. N. A. fulgte en personalhistorisk Studie over hende (»Godt Mod«, 2. Oplag 1935). Jævnsides hermed blomstrede Sognearbejdet hjemme, med Oprettelse af Sognebogsamling, Tyendesparekasse og Sønderjysk Forening, Bygning af Forsamlingshus og Kirkerestaurering. Han var ivrig Deltager i Fastelavnsmøder i Ribe, som skulde knytte Baandene over Grænsen. Men atter tvang hans svage Helbred ham til at holde inde. Efter et Kurophold 1912 tog han 1914 sin Afsked for at hvile ud. — Men Krigen kom og sammen med den et nyt og

større Kald. Gymnastikdirektør N. H. Rasmussen, som havde taget et dansk Arbej'de op for sønderjyske Krigsfanger, sendte J. til Fangelejren i Aurillac i Sydfrankrig, hvor han fra Okt. 1915 til Juli 1916 var Præst og Lærer for de derværende Sønderjyder. Fra April 1917 til Nov. 1918 var han i samme Ærinde i Rusland, hvor han i Revolutionstiden med stort Besvær fik samlet fangne Sønderjyder i Jurjef Polski Nordøst for Moskva og til sidst sendt dem hjem over Stockholm. Bogen »Ventetider« (1926) er en litterært og tidshistorisk værdifuld Samling Rejsebreve fra disse bevægede Aar. Efter det opslidende Krigsarbejde maatte J. atter hvile ud et Aars Tid. — Nu var der ved Krigens Afslutning fri Adgang til Sønderjylland. Okt. 1919 indsattes »Sønderjydernes Ven« som Frimenighedspræst i Bovlund efter L. B. Poulsen. Samtidig var han 1920 konstitueret i Agerskov Sognepræsteembede. Grænsen drog dog længere mod Syd. Fra 1922 til Afskeden 1937 virkede J. som Sognepræst i Grænsesognet Møgeltønder. Ogsaa herfra kaldte nationale Opgaver. Allerede 1921 fik han rejst Grænse-Efterskolen i Rens, Burkal Sogn, hvis Formand han stadig er. Som Foredragsholder i Grænselandets Forsamlingshuse og Landet over gav han — i Grundtvigs Aand — sit betydningsfulde Bidrag til kristelig og folkelig Oplysning. Forfatterskabet fortsattes med en Række litterært og historisk lødige Smaastudier. Han fandt saaledes Navnet frem paa den Præstekone, Caroline Augustiny, der efter den gamle Feltpræst Høyer Møllers anonyme Omtale tog sig af de danske Soldater i Dannevirke-Stillingen under Treaarskrigen, og fik en Mindesten rejst paa hendes Grav paa Hollingsted Kirkegaard. — R. 1920. — Maleri paa Rens Efterskole.

Jens Holdt.

Jensen, Thomas, f. 1898, Dirigent. F. 25. Okt. 1898 i Kbh. Forældre: Maskinarbejder Niels Peder J. (1858—1931) og Astrid Corta Mary Nielsen (f. 1863). Gift 21. Dec. 1928 i Aarhus med Skuespillerinden Johanne Marie Birgitte (Besse) Syberg, f. 11. Sept. 1896 i Svanninge, d. 28. Juni 1944 i Aarhus (gift i° 1917 med Maleren Harald Giersing, s. d.), D. af Maleren Fritz S. (s. d.) og 1. Hustru.

J. lagde allerede som Barn musikalske Evner for Dagen og opnaaede som femtenaarig Friplads paa Det kgl. Musikkonservatorium. Her var hans vigtigste Lærere Otto Malling, Carl Nielsen *og* Alb. Rudinger og hans Hovedfag Orgel og Violoncel. I en Række Aar var han derefter Orkestermusiker (Soloviolonceilist i Helsingborg Orkesterforening 1918—20, fast ansat i Tivoli og

Palæorkestret 1921—27), men følte Trang til at prøve sine Evner som Dirigent og var 1923—25 Leder af Amatørorkestret Euphrosyne. 1925—26 søgte han videre Uddannelse i Paris og Dresden, og ved sin Hjemkomst blev han Dirigent ved Nørrebros Teater. 1937 knyttedes han efter Emil Robert-Hansens Død til Aarhus philharmoniske Selskab, og n. A. blev han Dirigent ved Aarhus Teater. Siden har J. været den drivende Kraft i Aarhus' Musikliv, og han har ved sin personlige Indsats medvirket til, at der 1935 kunde oprettes et Aarhus Byorkester paa 26 Mand, det første faste Orkester uden for Kbh., 1943 yderligere udvidet til 32 Musikere. Ud over at være Teater kapel for Aarhus Teater er Aarhus Byorkester Symfoniorkester for Aarhus By og gennem hyppige Koncertrejser tillige for en stor Del af de jyske, inklusive de sønderjyske Byer. Den smukke Start for dette første stats- og kommunalunderstøttede Byorkester har i høj Grad banet Vejen for Tankerne om en Udbygning af Provinsens musikalske Arbejde ved Landsdelsorkestre, saa at de nu (1944) staar over for deres Virkeliggørelse.

J. har foruden med Aarhus Byorkester givet Koncerter med Tivolis Koncertsals Orkester, til hvilket han siden 1936 er fast knyttet, og i de senere Aar jævnlig med Det kgl. Kapel og Radioorkestret (Torsdags- og Folkekoncerter). Desuden har han optraadt som Gæstedirigent i Goteborg, Berlin, Oslo og London (internationalt Musikstævne 1938). Hans særlige ydre Kendetegn som Orkesterleder er en smidig Evne til at faa et Orkesters mange Elementer til at virke sammen med stor Præcision, en Evne, der navnlig er kommet mindre sammenspillede Ensembler som Aarhus- og Tivoliorkestrene til gode. Musikalsk staar J. især som en ypperlig Fortolker af et moderne Repertoire. *mu Schiørring.*

Jespersen, Svend Olfert Neumann, f. 1895, Billedhugger. F. 16. Nov. 1895 P[aa] Frbg. Forældre: Lokomotivfører Vilhelm Christian Valdemar J. (f. 1868) og Hansigne Emilie Neumann (f. 1866). Gift 3. Nov. 1920 i Kbh. (Elias) med Anna Johanne Vestergaard, f. 13. Marts 1898 i Kbh., D. af Formand Niels V. (f. 1861) og Else Marie Bossow (1857—1914).

J. stod i tre Aar i Gipserlære paa Den kgl. Porcelainsfabrik og dimitteredes fra Teknisk Skole til Kunstakademiet, som han gennemgik fra Efteraaret 1914 til Foraaret 1920, i Begyndelsen under Aarsleff, derefter under Utzon Frank. Han har udstillet paa Kunstnernes Efteraarsudstilling 1915—16, Charlottenborg Foraarsudstilling 1918—19, 1921, 1923—28, 1933, Charlottenborg Efteraarsudstilling 1942, Den frie Udstilling 1930, Billedhugger-

sammenslutningens Udstillinger 1933, 1935 og 1938, Vinterudstillingen 1939 og 1943 og Kunstmuseets Sommerudstilling 1941, og han var paa Studierejser til Tyskland og Schweiz 1922, Belgien, Frankrig og Italien (for Zacharias Jacobsens Legat) 1925. — J. gjorde sig hurtigt bemærket som en udpræget Portræt-Begavelse og en meget fin Modellør. Allerede 1920 erhvervede det Rønnenkampske Legat til Kunstmuseet hans Portræthoved af Onkelen, Komponisten Olfert Jespersen (nu i Kolding Museum), 1921 og 1925 paa samme Maade Portrætterne af Skuespiller Frederik Jensen og af hans egen Hustru, for hvilket Akademiet 1923 havde givet ham Eckersbergs Medaille. Andre Portrætarbejder er en Maske af Skuespiller Carl Alstrup og Buste af Danserinden Elna Lassen (begge i Teatermuseet), Hermer af Borgmester Ernst Kaper (Kbh.s Raadhus), Frederik VIII. og Christian X. (begge Radiumstationen), Buster af Statsminister Stauning (Rigsdagen), Ingeniør Paul Bergsøe og Joakim Skovgaard (1930, Kbh.s Raadhus). I øvrigt har J. udført en Række Relieffer, Statuetter og mindre Figurer, og han bistod Joakim Skovgaard ved Arbejdet i Lunds Domkirke. — Buste af E. Breinholt ca. 1924. Tegning af Joakim Skovgaard ca. 1926.

Biografi af Sigurd Schultz i Vinterudstillingens Katalog. *Sigurd Schultz.*

Jessen, Børge Christian, f. 1907, Matematiker. F. 19. Juni 1907 i Kbh. Forældre: Faktor, senere Forretningsfører Hans J. (1865—1935) og Christine Larsen (f. 1875). Gift 29. Jan. 1931 paa Frbg. (Solbjerg) med Ellen Pedersen, f. 21. Maj 1903 paa Frbg., D. af Ingeniør, senere Professor, Dr. phil. P. O. P. (s. d.) og 1. Hustru.

Efter at være blevet Student 1925 fra St. Jørgens Gymnasium studerede J. Matematik ved Kbh.s Universitet, hvor særlig Professor Harald Bohrs Undervisning fik stor Betydning for ham; han blev cand. mag. og mag. scient. 1929 og erhvervede allerede 1930 Doktorgraden paa Afhandlingen »Bidrag til Integralteorien for Funktioner af uendelig mange Variable«, der baade ved Emnevalget og den dybtgaaende Behandling gav rige Løfter for fremtidigt Arbejde. 1930—35 var J. Docent ved Landbohøjskolen, 1935 blev han Professor ved Danmarks tekniske Højskole, men forlod denne Stilling 1942 for at overtage det Professorat, som da var blevet ledigt ved Professor Johs. Hjelmslevs Afgang fra Kbh.s Universitet. Gennem længere Studieophold i Udlandet, bl. a. i England og Amerika, har J. skaffet sig nøje Kendskab til Udviklingen inden for højst forskellige Grene af den moderne Matematik. Hans betydningsfulde videnskabelige Produktion, der særlig om-

handler funktionsteoretiske Emner, er publiceret i mange forskellige Tidsskrifter, bl. a. »Matematisk Tidsskrift«, »Acta mathematica« og »Mathematische Annalen«. Blandt den lange Række Arbejder skal særlig fremhæves en Afhandling i »Mathematische Annalen« (J933)> hvori J. generaliserer den af J. L. W. V.Jensen opstillede Formel vedrørende Antallet af Nulpunkter for en analytisk Funktion, Afhandlinger udgivet i Forening med Professor Harald Bohr vedrørende Værdifordelingen for Riemanns Zetafunktion og endelig flere Afhandlinger om abstrakt Maal- og Integralteori. Foruden disse rent videnskabelige Arbejder har J. skrevet en Lærebog i Geometri (I—II, 1939—41) til Brug ved Undervisningen paa Universitetet og Danmarks tekniske Højskole. Karakteristisk for hele J.s Produktion er hans Evne til i Overensstemmelse med den moderne Matematiks Synspunkter at se det enkelte Problem som Led i Helheden, hvorved der ofte aabnes Mulighed for en almindeligere og dyberegaaende Undersøgelse.

J. er Censor i Matematik ved Danmarks tekniske Højskole, Redaktør af »Matematisk Tidsskrift« og var i en Aarrække Medlem af Matematisk Forenings Bestyrelse. 1937 blev han Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber og 1939 af Videnskabernes Selskab.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1930, S. 187 f. *Richard Petersen.*

Johansen, Gunnar, f. 1906, Pianist. F. 21. Jan. 1906 i Kbh. Forældre: Musiker, Kommunelærer Lars Jakob J. (f. 1875) og Signe Christensen (f. 1876). Gift 1. Nov. 1934 i Remo, U. S. A., med Bettie Whitney, f. 12. Juli 1914, D. af Ingeniør W. og N. N. Gregh.

J. fik sin første Undervisning af Faderen. Senere kom han til Victor Schiøler, og da det viste sig, at hans pianistiske Evner var af sjældent Format, fortsatte og fuldendte han 1920—24 Studierne hos Fred. Lamond, Edwin Fischer og Egon Petri. Fra 1929 har J. opholdt sig i Amerika, først paa vidtstrakte Koncertrejser, som Solist, Akkompagnatør, sammen med Pro Arte-Kvartetten o. a., siden 1938 med fast Bopæl i Madison, Wisconsin som Lærer ved Universitetet. J. forener i sit Spil en overordentlig teknisk Elegance med oprindelige musikalske Evner, saa at han staar som en af vore betydeligste Klaverspillere.

Nils Schiømng.

Juul (Iuul), Stig Asgersen, f. 1907, Retslærd. F. 28. Aug. 1907 i Kbh. Forældre: Komponist, senere Domkantor i Roskilde Asger

J. (s. d.) og Hustru. Gift 20. Juli 1939 i Bjernede med Grethe Gerlach, f. 11. Marts 1914 i Aarhus, D. af Grosserer Poul G. (f. 1888) og Ida Margueritha Rasmussen (f. 1886; Navneforandring til Bjørner).

J. blev Student 1926 fra Metropolitanskolen, cand. jur. 1933, s. A. fung. Sekretær i Justitsministeriet, 1934 Universitetsmanuduktør, var 1935—37 paa Studierejse i Udlandet (London, især engelsk Privatret og Sociologi, og Miinchen, germansk Retshistorie hos Professor Cl. v. Schwerin), blev 1937 Lektor i Retsvidenskab ved Kbh.s Universitet, 1938 Docent, 1943 konst. som Professor i samme Fag. — Allerede i sin Studietid var J. stærkt videnskabelig interesseret og erhvervede 1932 Universitetets Guldmedaille for en retsvidenskabelig Undersøgelse, der udkom n. A. under Titlen »Fideikommissarisk Substitution« og viste udmærkede Anlæg baade i juridisk og historisk Retning. Under sin Studierejse paabegyndte han Udarbejdelsen af en større retshistorisk Afhandling »Fællig og Hovedlod. Studier over Formueforholdet mellem Ægtefæller i Tiden før Christian V.s Danske Lov« (1940), der- skaffede ham den juridiske Doktorgrad. Dette dygtige og modne Arbejde har bl. a. Fortjenesten af at have begrundet, at det begrænsede Formuefællesskab mellem Forældre og Børn, som i forskelligt Omfang møder os i de danske Landskabslove, ikke, som fra mange Sider antaget, er en Rest af et formentligt, ældgammelt Fællesskab mellem Faderen og Sønnerne, men først har udviklet sig i Løbet af det 12. Aarh. samtidig med Formuefælliget mellem Ægtefæller. J. har endvidere som Led i Værket »Danmarks gamle Landskabslove« udgivet »Den middelalderlige latinske Oversættelse af Jyske Lov med Biskop Knud Mikkelsens Glosser« (1944), et Arbejde, der har krævet indgaaende Studier i kanonisk Ret og middelalderlig Retsvidenskab, samt offentliggjort flere mindre retshistoriske Afhandlinger, f. Eks. »Jyske Lov i Retslitteraturen før 1683« (»Med Lov skal Land bygges«, 1941, S. 121 ff.), ogsaa en retssociologisk Undersøgelse »Die Inzestregeln in den indoeuropäischen Rechten« (i Classica et Mediaevalia, 2. Rk., I, S. 27 ff.), endelig flere Afhandlinger af rent juridisk Karakter. Efter sin Ansættelse som Docent har J. fremdeles optaget et Studium af den romerske Ret og dens Udviklingshistorie, hvilket foreløbig har sat Frugt i »Grundrids af den romerske Formueret« (1942), en Lærebog for de juridiske studerende. — Tegning af Otto Christensen 1942.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1940, S. 153 f. *Poul Johs. Jørgensen.*

Jørgensen, Carl Adolf, f. 1899, Arvelighedsforsker, Botaniker, F. 3. Okt. 1899 i Kbh. Forældre: Assistent ved Carlsbergbryggerierne Adolf J. (1869—1918) og Kirsten Nielsen (f. 1877). Gift 27. Marts 1926 i Søllerød med Botanikeren mag. scient. Anna Sofie Helms, f. 16. Aug. 1901 i Feldborg, D. af Skovrider, senere Professor Johannes H. (s. d.) og Hustru.

J. blev Student 1918 fra Frbg. Gymnasium, mag. scient. i Botanik 1923 og Dr. phil. 1928. Han var Assistent ved Landbohøjskolens plantepatologiske Afdeling Sept. 1924—April 1925, Afdelingsbestyrer ved Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby 1925—33, Inspektør ved Botanisk Museum 1933—34 og er Professor i Arvelighedslære ved Landbohøjskolen fra 1934. Han har foretaget Studierejser til Stockholm 1924, til London 1924—1925—1926 og til Berlin 1930.

J.s videnskabelige Produktion udmærker sig ved en stor Alsidighed. Den omfatter dels en Række Arbejder omhandlende eksperimentel Arvelighedslære og Cytologi, af hvilke Disputatsen fra 1928 »The éxperimental formation of heteroploid piants in the genus Solanum« særlig bør fremhæves. Arbejdet som Afdelingsbestyrer ved Statens plantepatologiske Forsøg satte sig Spor i en Række Arbejder om saavel teoretiske som praktiske plantepatologiske Problemer, prægede af J.s omfattende Kendskab til baade systematisk og eksperimentel Mykologi. Inden for Plantepatologien har Forstpatologien haft J.s særlige Interesse, og som hans plantepatologiske Hovedværk maa ubetinget nævnes den store to Binds Haandbog »Skovtræernes Sygdomme«, der i Samarbejde med C. Ferdinandsen (s. d.) blev udgivet 1938—39. J.s store Interesse for de danske Planters Naturhistorie manifesterede sig allerede i Ungdomsaarene i en Række Arbejder om den sjællandske Højmose Maglemose. Ogsaa som Professor i Arvelighedslære har han vedligeholdt Kontakten med Botanikken, bl. a. ved Bearbejdelsen af de senere Udgaver af E. Rostrups »Den danske Flora«, af hvilke den sidste Udgave (1943) betyder en højt paaskønnet Nyskabning.

J. var Medlem af Dansk botanisk Forenings Bestyrelse 1921—37, 1933—37 som Redaktør af »Botanisk Tidsskrift« og »Botanisk Arkiv«.

Studenterne 1918, 1943. Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1928, S. 154 ff. Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—39, 1939.

M. Westergaard.

Jørgensen, Aage Valdemar **Carl,** f. 1888, Læge, Filosof. F. 1. April 1888 i Nyborg. Forældre: Sparekassebestyrer Jens Carl J. (1854—

1930) og Else Marie Andersen (1859—1940). Gift i° 21. April 1921 paa Frbg. (Imm.) med Clara Lindberg Lund, f. 28. Juli 1892 i Kbh., d. 16. Jan. 1923 sst., D. af Landskabsmaler og Dyrmaler Søren Jørgensen L. (s. d.) og 2. Hustru. 2° 21. Sept. 1926 i Vejlby ved Aarhus med Asta Johanne Christensen, f. 18. Maj 1900 i Vejlby, D. af Maskinmester Frederik Gotlieb C. (f. 1864) og Emma Anna Johanne Olsen (f. 1868). Ægteskabetopløst 1929.

J. blev Student 1906 fra Odense og tog Lægeeksamen 1914. 1918—21 var han Reservelæge ved Frbg. Hospitals Nerveafdeling, 1921—25 ved Almindelig Hospital og 1920—25 Afdelingslæge ved Frbg. Poliklinik for Nervesygdomme. 1925 fik han Anerkendelse som Specialist i Neurologi, og s. A. blev han 2. Reservelæge ved Sindssygehospitalet i Middelfart. 1926—36 var han praktiserende Nervelæge i Kbh. og 1933—35 tillige Overlæge ved Dr. Brtinniches Klinik i Hornbæk. 1929 havde han faaet Anerkendelse som Specialist i Psykiatri. 1936—39 privatiserede han, og 1939—41 var han Reservelæge ved St. Hans Hospital. Fra 1943 er han Assistent ved Seruminstituttet i Kbh. I nogle Aar var han Repræsentant i Den almindelige danske Lægeforening og Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af yngre Læger og 1937—38 Medlem af Nervelægernes Neuroseudvalg. — J.s faglige Virksomhed førte ham naturligt ind paa psykologiske Studier, og 1920 udgav han »Følelseslivets Grundelementer. Med Udkast til en Temperamentslære«. Han vender sig her mod den traditionelle Lyst—Ulyst-teori og opstiller hypotetisk seks Grundkvaliteter inden for Følelseslivet (»Kvalitetshypotesen«). Undersøgelserne fortsattes med »Studier over Temperamenterne og deres Sammenspil« (n. A.) og »Hvad er Lyst og Ulyst ?« (Arkiv for psykologi och pedagogik, 1923). 1932 udkom »Psykoneuroser og Psykoterapi. En kritisk Oversigt over moderne Forskning og Anskuelser«, nogle Foredrag, udgivet paa Opfordring fra Studenterraadet. 1944 udarbejdede han for Danske Kvinders Beredskab et lille Skrift, »Praktisk Psykologi«. — Under sit Arbejde som Nervelæge var J. ofte standset ved Spørgsmaalet om, hvilke etiske Direktiver en Læge tør give sine Patienter, og Beskæftigelsen med dette Problem førte ham ind paa moralfilosofiske Overvejelser, der affødte en Række Skrifter og Artikler, som tager Sigte paa en moralsk Nyorientering, saaledes »Livsførelse« (1925), »Erotikens Etik. Med særligt Henblik paa Monogamiets Mulighed i vor Tid« (n. A.), »Moralbegrebet« (Politiken 15. Maj s. A.), »En ny human Etik baseret paa to kategoriske Bud« (Tilskueren 1928, I), »Samfundsmoral. En Nyorientering i det sociale Livs Etik« (1933), »Haabet paa et retfærdigt Samfund«

(n. A.), »To Karakter-Skavanker« (1939), »To Bud. En Lægepsykologs Moralsystem« (1942, holl. Overs, under Forberedelse) og »Etiske Grundsætninger« (Politiken 18. Jan. n. A.). J.s Forsøg paa at opstille en objektiv gyldig Etik paa Grundlag af de to Bud: »Hvad et Menneske vurderer som et Gode, skal han tjene« og »Hvad et Menneske vurderer som et Onde, skal han modvirke« har fra forskellige Sider været Genstand for Kritik.

Studenterne MCMVI, 1931, S. 181 ff. *S. V. Rasmussen.*

Jørgensen, Alfred **Harald,** f. 1907, Historiker. F. 3. Jan. 1907 i Aalborg. Forældre: Auditør, Amtsfuldmægtig, senere Højesteretspræsident Troels G. J. (s. d.) og 1. Hustru. Gift i° 28. Febr. 1932 i Haderslev (b. v.) med Anna Elisabeth Iversen, f. 3. Jan. 1910 i Randers (gift 2° 1939 med Redaktør Hans Skodstrup Johansen, f. 1907), D. af Gymnastiklærer Niels Jensen I. (f. 1877) og Nicoline Sørensen (1879—1921). Ægteskabet opløst. *2°* 13. Sept. 1936 i Humlebæk med Anna Harriet Thayssen, f. 10. Dec. 1911 paa Frbg., D. af cand. mag., senere Lektor Ove T. (f. 1882) og Harriet Kjelgaard Nielsen (f. 1884).

J. blev Student 1925 fra Viborg og tog Skoleembedseksamen i Historie og Dansk 1930. Han har især dyrket Danmarks Historie i første Halvdel af 19. Aarh. 1932 fik han Universitetets Guldmedaille for en Afhandling om Johan Sigismund Møstings Virksomhed og Betydning som Statsmand efter 1814, og 1944 vandt han den filosofiske Doktorgrad i Aarhus med Afhandlingen »Trykkefrihedsspørgsmaalet i Danmark 1799—1848«. 1927—36 var han knyttet til Institutet for Historie og Samfundsøkonomi, og Frugten af hans Arbejde her var hans Udgivelse af Aktstykker til den danske Stænderforfatnings Forhistorie 1830—31 (Dsk. Mag., 7. Rk., II, 1940) og Værket »Studier over det offentlige Fattigvæsens historiske Udvikling i Danmark« (s. A.). J. har foretaget Studierejser til Geneve 1928 og til Paris og Geneve 1932. 1933—34 var han Undervisningsassistent ved Universitetet, og 1934 blev han Arkivar II i Rigsarkivet. Fra 1941 er han dansk Redaktør af »Nordisk tidskrift«. For Arkivet udgav han 1936 »Den civile Centraladministration 1914—35«; i øvrigt har han i Gyldendals Verdenshistorie, **III** (1935—37) behandlet »De store Revolutioners Tidsalder« 1770—1830, 1939 udgivet sin Farfader A. D.Jørgensens Breve, sammen med F. Skrubbeltrang 1942 skrevet »Det Classenske Fideicommis gennem 150 Aar« og 1943 udgivet en Samling »Danske

Breve<<- *Povl Engelstoft.*

Jørgensen, Karl Johan August, 1858—1933, Planteforædkr. F. 28. Aug. 1858 i Beder, d. 21. Dec. 1933 i Lyngby, Urne paa Bispebjerg. Broder til Konrad J. (s. d.). Gift Jan. 1909 med Anna Marie Elisabeth Petersen, f. 7. Marts 1871 i Nykøbing S., d. 17. Dec. 1940 i Kbh., D. af Sagfører August Ferdinand P. (1834—1903) og Alvilda Laurine Bentzen (1841—95).

J. blev først uddannet som Billedskærer, men kom senere paa Højskole tre Vintre, medens han i de mellemliggende Somre virkede som Friskolelærer. Derefter drog han ud paa Rejse, gik til Fods til Paris, fortsatte siden Rejsen til England og, da han var 24 Aar gammel, til Amerika. Overalt arbejdede han sig frem som Billedskærer eller Havearbejder. I Amerika var han i femten Aar og opholdt sig bl. a. en Tid hos den berømte Planteforædler Luther Burbank i Californien. En Aarrække havde han et Gartneri i Nærheden af Chicago. Efter at være vendt tilbage til Danmark begyndte han 1899 en Virksomhed i Lyngby som Planteforædler (Forsøgsleder) under Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, senere tillige som Konsulent for Danske Landboforeningers Frøforsyning, efter at denne var oprettet 1906. Ogsaa efter at disse to Selskaber havde skabt en fælles Forædlingsvirksomhed 1916 under Ledelse af H. N. Frandsen (s. d.) fortsatte J. sit Forædlingsarbejde for Selskaberne, saa længe han levede. Han tog Opgaverne op med stor Lyst og Iver og naaede gode Resultater med en lang Række Kulturplanter, fortrinsvis Foderplanter som Runkelroer, Kaalroer, Turnips, Kløverarterne, Sneglebælg, Rundbælg og en lang Række af de vigtigste Græsser. Han arbejdede ogsaa med godt Resultat med Kornarterne, Kartofler og Haveplanter, og en af Bygsorterne fik af Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur efter ham Navnet Karls-Byg. Om sit Forædlingsarbejde har han fortalt udførligt i en Artikel-Serie, som han 1920 paabegyndte i »Tidsskrift for Frøavl«. Landhusholdningsselskabet hædrede ham ved 1924 at tildele ham Gammeleje-Legatet, der tidligere kun er givet til nogle faa af Landbrugets Foregangsmænd. J. var en alsidig interesseret Mand, og uden for sit særlige Fagomraade dyrkede han tillige Botanik, Kulturhistorie og navnlig Landbrugshistorie. I »Andelsbladet« (1928—33) skrev han en Række livfulde Skildringer af det gamle Landsbyfællesskabs Historie, og ogsaa paa Planteforædlingens Omraade var han en flittig Skribent; foruden talrige Artikler skrev han en lille populær Bog »Planteforædling« (1912).

L. P. M. Larsen i Ugeskrift for Landmænd, LXXIX, 1934; S. 20 ff.

Aksel Milt hers.

Jørgensen, Mathias Oluf, f. 1896, Elektroingeniør. F. 2. Jan. 1896 i Vejby, Holbo Herred. Forældre: Gaardejer Søren J. (f. 1858) og Line Marie Kristiansen (1859—1924). Gift 30. April 1931 paa Frbg. med Ellen Margrethe Johanne Malon, f. 23. April 1905 paa Frbg., D. af Kontorchef Vilhelm M. (1875—1923) og Johanne Dorph (f. 1872).

J. tog polyteknisk Adgangseksamen 1915 og blev 1921 cand. polyt. som Elektroingeniør. Efter Eksamen ansattes han som videnskabelig Assistent ved Polyteknisk Læreanstalts elektrotekniske Laboratorium, og han uddannede sig i denne Stilling under Samarbejdet med Laboratoriets Bestyrer Professor Absalon Larsen (s. d.) til en meget indsigtsfuld Teoretiker. 1931 ansattes han som Amanuensis ved Læreanstalten. Af hans Publikationer fra denne Tid kan foruden en Række Tidsskriftartikler nævnes »Experimental Investigations regarding the Applicability of Lichtenberg Figures to Voltage Measurement« (1934) og »Maaletransformatorer« (1937). 1941—43 uddannede han sig i praktisk Industrivirksomhed ved Studieophold paa Almånna svenska elektriska Aktiebolagets Fabrikker i Våsterås og Ludvika. 1943 blev han Dr. techn. paa en Afhandling om »Elektrische Funkenspannungen«, et værdifuldt teoretisk Bidrag til den internationale elektrotekniske Kommissions Arbejde. S. A. blev han Absalon Larsens Efterfølger som Professor i Elektroteknik. p_{od} *Vinding.*

Kabell, Friedrich Christian, 1808—1903, Ingeniør, Salineinspektør. F. 28. Febr. 1808 i Aarhus, d. 31. Dec. 1903 i Kbh., begr. i Skanderborg. Forældre: Kantor og Kordegn ved Aarhus Domkirke, cand. theol. Peder K. (1780—1812) og Anna Elisabeth Wulff (1786—1853, gift 2^0 1817 med Premierløjtnant, senere Generalmajor E. Bruhn, s. d.). Gift 16. Dec. 1837 i Kbh. (Garn.) med Hanna Elisa Henriette Jacobsen, f. 4. Marts 1814 i Kbh. (Helligg.), d. 31. Jan. 1881 i Skanderborg, D. af Vognmand og Hyrekusk i Kbh. Hendrik Ludvig J. (ca. 1781—1848) og Karen Sophie Rasmussen (ca. 1786—1879).

K. blev Student 1828 fra Metropolitanskolen og tog n. A. Filosofikum og polyteknisk Adgangseksamen. 1833 blev han cand. polyt. i Mekanik efter allerede fra 1831 at have været Adjunkt ved Herlufsholm Skole. Efter Eksamen studerede han i et Par Aar i Udlandet Mølleri og Vandbygningsfag. 1836 fik han Præmie for Besvarelse af Videnskabernes Selskabs Prisopgave om Kalk og Mørtel. 1837 konstitueredes han som Overinspektør ved den kgl. Saline Travensalze ved Oldesloe i Holsten, en Stilling, hvori han fastansattes 1838, og som han beklædte til 1863. Tillige var Boringerne ved Salinen overdraget ham. 1844 udgav K. »Forslag til en forbedret Vandforsyning og Gadeskylning i København«, der havde Hamburgs Vandforsyning til Forbillede. Dette Forslag vakte saa megen Opmærksomhed, at Kommunalbestyrelsen bevilgede ham 600 Rdl. til en Studierejse til Hamburg. I »Dansk Ugeskrift« 1844 (2. Rk., V) beskrev K. Hamburgsystemet, og 1845 udarbejdede han et detailleret Projekt til et lignende Anlæg i Kbh. Dette Projekt, der for første Gang foreslog Indførelse af ordnede Kloakforhold og Vandklosetter, led dog af visse Mangler, bl. a. at det kun regnede med Overfladevand fra Søerne og ikke med artesiske Boringer, og det vandt ikke tilstrækkelig Tilslutning. 1848 nedsattes en Komité med Overpræsident Lange som den ledende for at fremskaffe en ny Plan. 1848—52 byggede K. for Bagerne Marstrand og Nielsen i Kbh. en Dampmølle efter amerikansk

Model, og han leverede Tegninger til et lignende Anlæg, der udførtes i Trondhjem. Med Udgangen af Aaret 1863 fratraadte han sin Stilling i Holsten og blev Amtsforvalter i Ringkøbing. 1870 blev han Amtsforvalter i Skanderborg, og 1883 tog han sin Afsked. 1888 fik han Medaille for Diatomekiselpræparater ved den nordiske Industri, Kunst og Landbrugs Udstilling i Kbh. — Kammerraad 1842. Justitsraad 1856. — R. 1883.

Ingeniøren, VII, 1898, S. 51, 76; XIII, 1904, S. 12. Villads Christensen: København 1840-57, l*)*«, S. 552. pro/ y ^ ^

Kampen, Axel Niels Valdemar Petersen, f. 1887, Skibsreder. F. 27. Dec. 1887 i Kbh. (Jac). Forældre: Tømrermester Ole P. (1857—1939) og Petrea Juliane Nielsen (1855—1943). Navneforandring 8. Dec. 1910. Gift 16. Aug. 1923 i Hellerup med Karen Emilie Wolff, f. 17. Okt. 1900 i Aarhus, D. af Telegrafingeniør Fritz Nial W. (1861—1934) og Signe Julie Luise Birgitte Wolff (f. 1866).

Fra sin tidligste Ungdom fik K. sin Uddannelse i Dampskibsselskabet Torm, og gennem en mangeaarig dygtig Indsats skabte han sig en saa smuk Position, at han 1922 sammen med A. Schmiegelow overtog Posten som korresponderende Reder ved Skibsreder Kraemers Fratræden. Ved sin Dygtighed og sin utrættelige Paapasselighed har K. utvivlsomt Hovedæren for, at Dampskibsselskabet Torm har kunnet opretholde sin Stilling som et af Danmarks bedst ledede Tramprederier. Ved Siden heraf har K. ogsaa udført et stort og paaskønnet Arbejde inden for The Baltic and International Maritime Conference; han har saaledes fra 1933 været Medlem af Executive Committee — den Komité, der leder Konferencens Arbejde — først som almindeligt Medlem, fra 1936 som Næstformand og fra 1941 som fungerende Formand. 1933—36 var han desuden Medlem af Documentary Council, hvis Hovedopgave er Udarbejdelse af Certepartiformularer. Fra 1936 har K. været Medlem af Bestyrelsen for Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse og fra 1942 af Sø- og Handelsretten.

Jens Vestberg.

Kampmann. Præste- og Landmandsslægten K. føres tilbage til Provst Jens Andersen (d. 1640), der var Sognepræst i Gerding og Blenstrup; hans Søn Sognepræst i Skibsted og Lyngby Peder Jensen Gjerding (d. 1640) var gift med Ide Nielsdatter K., hvis Morfader var den 1584 som Raadmand i Aalborg forekommende Henrik K. P. J. Gjerding var Fader til Sognepræst i Aggersborg

Henrik Pedersen K. (1630—78) og til Sognepræst i Hvidbjerg, Ørum og Lodberg Jens Pedersen Skibsted (d. 1691), der var Fader til Sognepræsterne Peder Jensen Skibsted (1674—1714) i Hjardemaal, Anders Jensen Krag (1685—*1^A)* i Lundum og Hansted og Henrik Jensen K. (d. 1729) i Kongerslev og Komdrup, hvis Sønnesøn var Salmedigteren, Sognepræst i Farum og Værløse Henrik Jensen K. (1750—1828, s. d.). Henrik Pedersen K. (1630—78) var Bedstefader til Sognepræst i Skæve Henrik Hacksen K. (1714—95), hvis Sønner var Sognepræst i Klinte Jørgen K. (1755—1807) og Proprietær Hack K. (1747—1807); dennes Søn Proprietær Niels Øllgaard K. (1786—1828) var Fader til Politikeren, Herredsfoged i Rougsø Herred Hack K. (1813—78, s. d.) og til Sognepræst i Hjørring, Provst Christian Peter Georg K. (1816—97), af hvis Sønner skal nævnes Købmand i Aarhus Niels Øllgaard K. (1853—1910) — Fader til Grosserer Christian Peter Georg K. (f. 1881) — Arkitekten, Professor Hack K. (1856—1920, s. d.) — hvis Sønner er Arkitekterne Hans Jørgen K. (f. 1889) og Christian K. (f. 1890) — og Grosserer Christian Johannes K. (1858—1937, s. d.) til Palstrup, hvis Søn er Ingeniør Christian Peter (Per) Georg K. (f. 1892, s. d.). Herredsfoged Hack K. (1813—78) var Fader til Herredsfoged i Lejre Herred Niels Øllgaard K. (1843—$^{1}9^{I}4$) — $^{ny}i^{s}$ Søn var Fængselsdirektør Erik Pontoppidan K. (1880—1942) — og til Distriktslæge i Tarm Frederik Vilhelm Willemoes K. (1845—$^{1}9°4$)> hvis Sønner er Politimester i Viborg Hack K. (f. 1878) og Konsul i Horsens Carl Adam K. (f. 1883).

N. 0. Kampmann: Slægten Kampmanns Stamtavle, 1884.

Albert Fabritius.

Karishøj, Poul, se Nielsen (XXVII, S. **399).**

v. Kauffmann, Ernst Ludvig Peter Christian, f. 1897, Bankdirektør. F. I. Dec. 1897 paa Frbg. Forældre: Grosserer Ludvig Christian Ulrich Topp v. K. (1859—1934) og Fanny Mathilde Kathrine Just-Nielsen (f. 1872). Gift 8. Jan. 1936 i Helsingør med Birthe Jarl, f. 6. Marts 1907 i Kbh., D. af Civilingeniør C. F. J. (s. d.) og 1. Hustru.

v. K. blev Student 1916 fra Schneekloths Skole og meldte sig som den første til det nyoprettede Universitetsstudium: Forsikringsvidenskab og Statistikkens Teori. Allerede i Gymnasieaarene havde han undervist i Matematik, og han fortsatte hermed de første Studenteraar, ligesom han ved Siden af sit Studium arbejdede som Beregner-Assistent i Forsikringsraadet. 1919 tog han Stilling som Beregner i Pensionsforsikrings-Anstalten og siden i Andels-

Pensionsforeningen. Ved Banktilsynets Oprettelse 1920 blev v. K. Sekretær ved dette, og til Trods for det betydelige Arbejde her fuldførte han sine Studier paa normal Tid og tog 1922 Embedseksamen i Forsikringsvidenskab og Statistik. Straks efter fik han en efter sin Alder overordentlig krævende Opgave overdraget, idet han blev 1. Sekretær i Landmandsbank-Kommissionen og senere tillige Sekretær hos Rigsadvokaten. Han deltog i det vanskelige Arbejde ved Gennemgangen af Landmandsbankens indviklede Forhold, var Medforfatter af Bankkommissionens Beretning og fortsatte som Sekretær ved de forskellige Landmandsbank-Udvalg i Aarene 1926—28. I de følgende Aar, 1928—30, var han Sekretær ved Banklov-Udvalget. Allerede ved Landmandsbankens og Privatbankens Rekonstruktioner 1928 var v. K. — der 1923 var blevet Fuldmægtig i Banktilsynet og 1924—25 havde været paa Orlov i engelske Banker — stærkt paa Tale som Bankdirektør-Emne. Han fortsatte dog nogle Aar under Banktilsynet, hvor han 1931 blev Inspektør af 1. Grad, men Nov. s. A. blev han Formand for Farsikringsraadet, hvilket Embede han varetog til Sept. 1932. Febr. 1932 blev han Underdirektør og Medlem af Direktionen i Kjøbenhavns Handelsbank, og i Dec. s. A. udnævntes han — efter Einar Damms Død — til Direktør.

1930—32 var v. K. Tilforordnet ved Fondsbørs-Tilsynet, og fra hans Virksomhed, inden han blev Direktør i Handelsbanken, kan endvidere nævnes, at han 1925—26 var ved Den sønderjyske Realkreditkommission og 1928—29 ved Det sønderjyske Erhvervsudvalg. Forskellige skriftlige Arbejder, der foreligger fra hans Haand, præges af en kjar og koncis Fremstillingsevne. Siden 1932 har v. K., der har en hurtig Situationsbedømmelse og er en betydelig Arbejdskraft, udelukkende viet Handelsbanken sit Arbejde; men han sidder dog i Ledelsen for enkelte kulturelle og velgørende Institutioner. Han er Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber. — R. 1932. DM. 1940. *p Koch Jensen,*

Kayser, Olaf Monrad, 1893—1928, Geograf. F. 24. Maj 1893 i Kbh., d. 10. Juli 1928 paa Frbg., begr. sst. Forældre: Boghandler, senere Kordegn ved St. Pauls K. Harald Valdemar K. (1859—1942) og Astrid Margrete Monrad (1864—1936). Gift 1° 1. Aug. 1916 i Kbh. med Hedvig Martha Nick. Ægteskabet opløst. 2^0 30. Sept. 1926 i Nyborg med Elisabeth Crone Faber, f. 30. Okt. 1901 i Nyborg, D. af Stadsingeniør Valdemar Crone F. (1868—1927) og Ellen Marie Jørgensen (f. 1879).

K. blev Student 1910 fra Efterslægtselskabets Skole og tog 1916 Skoleembedseksamen i Geografi og Naturhistorie med Geografi

som Hovedfag; samtidig uddannedes han som Stenograf i Rigsdagen, hvor han hurtigt opnaaede fast Ansættelse. 1916—20 var han Assistent ved Universitetets geografiske Laboratorium. 1922—23 deltog han i Professor O. Olufsens Ekspedition til Sahara, hvor han sammen med Magister, senere Professor, Kaj Gram undersøgte og kortlagde Bjergomraadet Mouydir.

K. interesserede sig særlig for den fysiske Side af Geografien og skrev — foruden flere populære Afhandlinger — den første sammenfattende videnskabelige Fremstilling af den grønlandske Indlandsis (1928), publiceret i tre Binds Værket »Greenland«. I Aarene umiddelbart efter forrige Verdenskrig besørgede han en dansk Udgave af Andrées Atlas (Koppels Atlas 1922), men det, som i særlig Grad vil bevare hans Navn langt ud i Fremtiden, er en lille Afhandling i »Petermanns Mitteilungen«, nemlig »Eine neue flächentreue Erdkarte« (1922), som giver Beregningen og Konstruktionen af en ny fladetro Kortprojektion af hele Jorden. Denne Projektion udmærker sig ved at have mindre Vinkelfejl end nogen anden fladetro Projektion og har derfor i de seneste Aar faaet en udstrakt Anvendelse baade i Danmark og i Udlandet under Navn af O. Kaysers fladetro Projektion. *Eimr* *Storgaard.*

Kemp, Tage, f. 1896, Arve biolog. F. 28. Aug. 1896 i Brønderslev. Forældre: Sognepræst Henrik Nicolai K. (1851—1904) og Elisabeth Mørch (1869—1935). Gift 28. Aug. 1923 i Tjæreby, Fr.borg Amt, med Eva Lange Begtrup, f. 9. Maj 1902 i Hillerød, D. af Højskoleforstander Holger B. (s. d.) og Hustru.

K. blev Student 1914 fra Fr.borg og tog medicinsk Embedseksamen 1921. Efter to Aars klinisk Uddannelse paa forskellige Hospitalsafdelinger i Kbh. og Provinsen blev han Assistent ved Universitetets Institut for almindelig Patologi. Inden for dette meget vidt spændende Fags Rammer valgte K. under Professor Oluf Thomsens inspirerende Ledelse at specialisere sig i Endokrinologi og den Disciplin, som senere skulde blive hans egentlige Virkefelt, den humane Arvebiologi. For at studere Arvebiologi og Eugenik foretog han 1925—34 en Del Studierejser, bl. a. til Belgien, Frankrig, U. S. A., England, Rusland og Østrig. Fra 1926 deltog han i Undervisningen i Endokrinologi og human Arvebiologi; siden Oluf Thomsens Død 1938 har han alene doceret human Arvebiologi og Eugenik. 1938 oprettedes for Rockefeller Fondets Midler Universitetets Institut for human Arvebiologi og Eugenik, til hvis Chef K. ganske naturligt blev udset. 1941 blev han i denne Egenskab udnævnt til Direktør. Desuden har han haft forskel-

lige videnskabelige og undervisningsmæssige Hverv, bl. a. som Sekretær i Dansk Pathologforening 1930—38, Redaktionssekretær for »Acta pathologica et microbiologica Scandinavica« 1930—41 og fra 1941 Hovedredaktør for samme, Medlem af International Federation of Eugenic's Organisation og Redaktionskomiteen for »Eugenical News« fra 1931, Medlem af Anthropologisk Komité 1935—38, Socialministeriets Lægekonsulent fra 1938. K.s Indsats falder paa to Omraader, dels det videnskabelige ved en Række større og mindre Arbejder navnlig inden for Endokrinologiens og den humane Arvebiologis Felter, dels det praktiske ved Organisering af Universitetets Institut for human Arvebiologi og Eugenik. Blandt hans endokrinologiske Arbejder maa særlig nævnes Disputatsen »Kønskarakterer hos Fostre« (1927) og »Lærebog i Endocrinologi« (sammen med H. Okkels 1934 og 1937; tysk Udgave 1935) samt en lang Række mindre Arbejder navnlig vedrørende Hypofyse- og Kønshormoner; blandt de arvebiologiske skal fremhæves »Om Kromosomernes Forhold i Menneskets somatiske Celler« (1929), hvori fremlægges Billeder af Menneskets somatiske Kromosomer af en hidtil uset Klarhed og Tydelighed, samt »Prostitution. An investigation of its causes especially with regard to hereditary factors« (1936). Denne Bog bevirkede en fuldstændig Ændring i Retspraksis over for de prostituerede, som kommer i Konflikt med Politiet, og medførte, at K. 1936, 1938 og 1939 kaldtes til Geneve som sagkyndig ved Folkeforbundets sociale Sektion. 1942 udkom »Statistiske Metoder i Medicin og Biologi« og 1943 »Arvelighedslære for Studerende og Læger«. I talrige mindre Arbejder er behandlet Arvelighedsforholdene ved en Række Abnormiteter og Sygdomme, herunder i den seneste Tid navnlig saadanne, som belyser Problemet Mutation hos Mennesket. I »Handbuch der Erbbiologie des Menschen« (1939—40) har K. skrevet to Afsnit. En særlig Gruppe udgør de Arbejder, som omhandler den praktiske Haandhævelse af de arvehygiejniske Love og disses sociale Konsekvenser.

Ved Organiseringen af Universitetets Institut for human Arvebiologi og Eugenik har K. skabt en Registrering af alle mere alvorligt arvesyge Personer i Danmark; i Løbet af de første fem Aar er saaledes samlet Oplysning om ca. 70 000, et Arbejde, der uden Tvivl i Fremtiden vil faa stor Betydning for Studiet og Bekæmpelsen af disse Lidelser. Desuden har Instituttet gennem K.s Elever optaget Studiet af Arvelighedsforholdene ved en lang Række menneskelige Sygdomme, af almindelige arvebiologiske Spørgsmaal og af sociale Forhold, der har Sammenhæng med

eugeniske Problemer. Disse Undersøgelser fremlægges i den af K. oprettede Publikationsserie »Opera ex domo biologiae hereditariae humanae universitatis Hafniensis«. Det er saaledes lykkedes K. at virkeliggøre Tanken om en dansk, arvebiologisk Skole, der energisk udnytter de specielt gunstige Forhold for den humane Arvebiologi, som Danmark frembyder.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1927, S. 164 f. A. Wahl: Slægten Kemp, 1928, S. 18. *Erik D. Barteis.*

Kirchhoff-Larsen (ved Daaben uden Bindestreg), Christian, f. 1880, Journalist, Forfatter. F. 20. Dec. 1880 i Glostrup. Forældre: Skolelærer, senere Kontorchef Georg Oluf Valdemar Larsen (1848—1917) og Anna Thuline Teisen (1851—1921). Brodersøn af Joakim Larsen (s. d.). Gift 29. Juni 1906 i Kbh. (Blaag.) med Margrethe Augustine Schiøtt, f. 5. Nov. 1883 i Kbh. (Johs.), D. af Revisor Rudolph Viinholdt S. (1845—1909) og Clara Louise Rudolfine Nielsen (f. 1860).

K.-L. blev Student 1898 fra Metropolitanskolen og cand. phil. 1899. Han kom straks ind i Journalistik, var 1899—1922 Medarbejderved »Nationaltidende«, 1922—29 ved »Berlingske Tidende«, 1929—31 paa ny ved »Nationaltidende« og fra 1931 ved »Børsen«. Fra 1934 er han desuden Redaktør af »Journalisten«. Han er vel orienteret især i dansk Litteraturhistorie og har lagt det for Dagen i flere populære Skildringer fra den: »Danske Digteres Kærlighedshistorie« (1922) og dens Fortsættelse »Digtere og Kærlighed« (n. A.) og »Ave Eva. En Buket Anekdoter om Kvinden« (1941). Hans Hovedarbejde bliver »Den danske Presses Historie«, hvoraf 1. Bind, om Perioden 1634—1749, er udkommet 1942. Endelig har han 1939 udgivet Jubilæumsskrifter for De forenede Papirfabrikker og E. N. Ritzau.

Journalisten 15. Dec. 1930 og 1. Jan. 1943. Nationaltidende 20. Dec. 1930. Børsen 20. Dec. 1940 og 8. Dec. 1942. prø/ *Engehtoft.*

Kjer, Knud, 1802—65, Grønlandsmissionær. F. 2. Okt. 1802 i Løsning, d. 14. Marts 1865 i Skærbæk, begr. sst. Forældre: Sognepræst, sidst i Skorup og Tvilum, Jacob K. (1767—1849) og Abelone Møller (1769—1855). Gift i° 1823 med Jacobine Cecilie Sotterup, f. 2. April 1799 i Dannemarre, d. 8. Jan. 1824 i Aalborg, D. af Provst Poul S. (1759—1814) og Anna Marie Sotterup (ca. 1767—1827). 2° 7- Juu 1824 i Egedesminde med Caroline Christiane Røhr, f. 20. April 1804 i Uggerslev, d. 6. Maj 1874 i Skærbæk, D. af Degn Frederik Ludvig R. og Margrethe Cathrine Hansen.

K. blev Student 1819 fra Horsens, tog 1823 teologisk Embedseksamen og blev s. A. Missionær i Holsteinsborg. Han blev meget hurtigt overordentlig dygtig i Sproget og begyndte meget snart at oversætte Salmer og selv digte en Del. Han er den danske Missions berømteste Salmedigter. 1834 og 1856 udgav han grønlandske Salmebøger. — 1829 havde han Besøg af Polarforskeren Sir John Ross, hvis »Anden Opdagelsesrejse til de nordlige Polaregne« han oversatte fra Engelsk og udgav 1837. Paa Grund af daarligt Helbred forlod han 1831 Grønland og blev 1833 Sognepræst i Tødsø og Erslev paa Mors, 1838 i Skødstrup og Elsted og 1856 i Skærbæk. — Hans *Søn Jacob K.* (1825—1905) var 1855—68 Missionær i Grønland; han udgav forskellige grønlandske Lærebøger og var Medarbejder ved Bibeloversættelse, Salmebog og dansk-grønlandsk ordbog.

H. Ostermann.

Klem, Knud, f. 1901, Museumsmand. F. 26. Marts 1901 i Kbh. Forældre: Mejeriejer Hans Peter Thomsen K. (1864—1925) og Oline Johanne Josephine Johansen (f. 1871). Gift 15. Sept. 1928 i Lemvig med Olga Elisabeth (Ollis) Smith Andersen, f. 4. April 1906 i Lemvig, D. af Læge Anders Nielsen A. (1861—1925) og Cecilie Kirstine Magdalene (Magda) Smith (1866—1939).

K. blev Student 1918 fra Plockross' Skole, cand. mag. 1926 med Hovedfag Historie og Bifagene Dansk og Engelsk. Allerede i Studietiden gjorde han Medhjælpertjeneste paa Nationalmuseet i 1. og 2. Afdeling; 1928 knyttedes han til Kbh.s Bymuseum og blev s. A. Assistent ved Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg, Museumsinspektør her 1929, Direktør 1937. Hans Uddannelse i Sophus Mullers Skole og under C. A. Jensen havde ikke blot givet ham indgaaende Kendskab til og Erfaring i Museumsteknik, men ogsaa skærpet hans Interesse for Fagenes Problemer. Han kunde derfor straks paabegynde et Ordningsarbejde paa sit Museum, fik en mere systematisk Opstilling gennemført og formaaede at besejre de Vanskeligheder, som viste sig, da det ældre noget kaotiske System blev forladt. Det er lykkedes ham i ret rig Grad at supplere Museumsbestanden og tilføre nye Grupper. I den seneste Tid er der paabegyndt et nyt Ordningsarbejde paavirket saavel af Forholdene som af den mere propaganderende og billedskabende Fremstilling af Sagerne, som især er blevet ført frem i Prøveudstillingerne af Statens historiske Samling i Stockholm. I sit Arbejde for at gøre Museet mere populært blev K. Hovedmanden for Stiftelsen af Selskabet Handels- og Søfartsmuseets Venner og er Redaktør af dets Aarbog. Ogsaa paa anden Vis har

han forstaaet **i** Presse og Tidsskrifter at slaa til Lyd for sit Museum og for dets By. Som en Frugt af sine Handels- og Søfartsstudier udgav K. 1941 »De danskes Vej«, Rids af dansk Søhistorie. Han har desuden skrevet talrige Afhandlinger om Emner fra sit særlige Omraade, Handelsvejene, og om Helsingør. For kort Tid siden har han overtaget Ledelsen af Helsingør Bymuseum paa Marienlyst. — K. har deltaget **i** Organisationsarbejdet inden for Det radikale Venstre og været opstillet som Folketingskandidat **i** Aalborgkredsen. I Helsingørs kommunale Styrelse har han taget ivrigt Del; 1933 blev han Byraadsmedlem og 1937 Raadmand; han har paa dette Felt især arbejdet med de kulturelle Omraader (Skole og Bibliotek) og Trafikvæsenet; 1937 blev han Medlem, 1943 Formand for den stedlige Skolekommission, desuden er han Næstformand for Nordsjællands Centralbibliotek og sidder **i** Helsingør—Hornbæk—Gillelejebanens Forretningsudvalg. Gennem lange Tider har han haft en førende Stilling inden for Turistarbejdet **i** Helsingør og Nordsjælland, og han er Medlem af Turist- og Erhvervsbureauets Bestyrelse og af Erhvervsraadet **i** Helsingør og Formand for Den nationale Friluftsscene. Hans faglige Indsats er værdsat paa forskellig Vis. Han er Formand i Bestyrelsen for Fr.borg Amts historiske Samfund siden 1938, har i længere Tid beklædt en Plads **i** Bestyrelsen for Foreningen af Danske Museumsmænd og fra 1937 i Skandinavisk Museumsforbund. Hans skandinaviske Interesser har ofte givet sig Udslag, ikke mindst i Forbindelse med Arbejdet **i** Foreningen Norden. Med betydelig historisk og faglig Viden forbinder K. **stor** Virkelyst og usædvanlig Arbejdsomhed.

0. Andrup.

Klitgaard, Mogens, f. 1906, Forfatter. F. 23. Aug. 1906 i Valby. Forældre: Afdelingschef **i** Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger Emanuel **Aleksander** K. (1869—1916) og Anna Thomasine Sandberg (1871—1913). Gift 19. Nov. 1941 med Inga Holm, f. i Silkeborg, D. af Grosserer J. P. H.

K. er udgaaet fra et solidt borgerligt Hjem, men blev tidligt forældreløs og tilbragte den sidste Del af sin Barndom som Elev paa Det kgl. Opfostringshus; efter Konfirmationen blev han Gartnerelev i en lille sjællandsk Stationsby, men flygtede efter et Aars Forløb, fordi han følte sig for bundet og ikke interesserede sig for Arbejdet; i de følgende femten Aar førte han en meget omskiftelig Tilværelse, fartede rundt i store Dele af Europa **og** har bl. a. været Sømand, Cigaretsmugler, Tjener, Tallerkenvasker, Agitationsleder

i en revolutionær Organisation, Landarbejder, Handelsmand og Kontorist. 1933 havde han afsluttet en satirisk Fremtidsroman, »De sindssyges Klode«, hvis Handling udspilledes paa Mars, men Hans Kirk, hvem han sendte Manuskriptet, raadede ham til hellere at holde sig til Jorden og Nutiden; 1936 saa han i et Nummer af »Kulturkampen« en Tegning af Arne Ungermann, som tilskyndede i samme Retning — det var et Interiør fra en af de nye Sporvogne med Underskriften: »Hvorfor skal Livet i Dag ikke være et lige saa godt Motiv som paa Breughels Tid?« Skønt K. havde Størstedelen af sin Tid optaget som Billardmarkør paa en Vinstue, skrev han i Løbet af faa Maaneder »Der sidder en Mand i en Sporvogn« (1937), som blev usædvanlig godt modtaget af Kritik og Publikum og n. A. fulgtes af »Gud mildner Luften for de klippede Faar«; mens disse to Bøger behandler vor Tids sociale Problemer, særlig Arbejdsløsheden og dens Følger, er »Ballade paa Nytorv« (1940) og »De røde Fjer« (1940) historiske Romaner, som foregaar henholdsvis i Rokokotiden og i Aarene omkring Englændernes Bombardement af Kbh., men karakteristisk nok er disse Tildragelser ikke set med de fra Historien kendte Personers Øjne, men med den ukendte Menigmands, og er saaledes et fornyet Vidnesbyrd om Forfatterens Samfølelse med de brede Lag. I »Elly Petersen« (1941), der oprindelig fremkom som Radioroman og fortæller om en ung Provinspiges Erfaringer som Husassistent i et københavnsk Direktørhjem, og i »Den guddommelige Hverdag« (1942), som meddeler Indtryk og Stemninger fra Danmark under Besættelsen, er Motivet atter Livet i Dag. K. er en ejendommelig Blanding af en Menneskeven og en Menneskefjende, som viser, hvordan den lille, forhutlede Mand faar et Skær af det ophøjede over sig, naar han giver sig sine Instinkter i Vold, og han har med sin sikre Sans for de evigmenneskelige Træk fremhævet, hvordan Mennesket uforandret er det samme, hvad enten det er aktuelt eller historisk kostumeret; blandt vor Tids sociale Forfattere er han Artisten, hvis underfundigt ræsonnerende Fortællemaade vel i lige Grad skyldes Indtryk fra Hamsun og medfødte Anlæg. — Tegninger af Johannes Nielsen 1941 og Otto Christensen 1944.

Selvbiografi i Profiler, 1944, S. 67—75. Ebbe Neergaard: Mogens Klitgaard, 1941. Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, I, 1941, S. 245—57.

Peder Hesselaa.

Knudsen, Hans Andersen, f. 1882, Arkivmand. F. 1. Juli 1882 paa Højbakkegaard ved Taastrup. Forældre: Proprietær Anders K. (1852—1933) og Nielsine Christiane Marie Thiset (1856—1926).

Gift 17. Juni 1913 i Asmild med Ebba Køhke, f. 19. Febr. 1886 paa Randbøldal, D. af Fabrikant Johannes Christian Bruun K. (1853—1935) og Marie Jacobine Rosenvinge Kiær (f. 1864).

K. blev Student 1900 fra Industribygningens Latinskole og cand. mag. i Historie 1907. Han var allerede 1906 blevet Assistent ved Landsarkivet i Viborg, blev Underarkivar sst. 1914, Landsarkivar i Odense 1924 og i Kbh. 1934. 1921 var han udsendt til det genforenede Nordslesvig for at gennemgaa Embedsarkiverne der. Baade i Viborg og Odense tog K. ledende Del i det lokalhistoriske Arbejde, var 1921—30 Medlem af Bestyrelsen for Det jydske historisk-topografiske Selskab og Redaktør af dets Tidsskrift og 1926—35 Medlem af Bestyrelsen for Historisk Samfund for Odense og Assens Amter. I Kbh. har han indtaget en fremtrædende Plads i Arkivetatens og beslægtede Etaters faglige Samvirke, var 1936—43 Medlem af Bestyrelsen for Arkivarforeningen og dens Formand J937—43? J93^—43 Medlem af Bestyrelsen for Organisationen af fagligt uddannede Tjenestemænd ved Statens Arkiver, Biblioteker og Museer og dens Formand 1938—43. Inden for en videre Kreds var han 1938—43 Medlem af Danske Statsembedsmænds Samraad. Hans selvstændige historiske Arbejder knytter sig især til jyske og fynske Lokaliteter, saaledes »Lundegaards Stiftelse 1754—1929« (1929), »Fyens Stifts Sparekasse 1882—1932« (1931) og en Række Afhandlinger. — R. 1938. — Tegning af Vilhelm

Lund l9*1- *Povl Engelstoft.*

Koch, Hans Harald **(Hal),** f. 1904, Kirkehistoriker. F. 6. Maj 1904 i Hellerup. Forældre: Sognepræst, senere Provst Hans K. (s. d.) og Hustru (se Koch, Margrethe). Gift 20. Sept. 1929 paa Frbg. (Solbjerg) med cand. theol. Bodil Thastum, f. 25. Okt. 1903 i Kbh., D. af Ingeniør, senere Direktør i Landbygningernes Brandforsikring Janus T. (1876—1936) og Caroline Andersen (f. 1877).

K. blev Student 1921 fra Metropolitanskolen, teologisk Kandidat 1926. Efter et Aars Huslærervirksomhed studerede han 1927—28 Patristik hos E. de Faye i Paris, supplerede derefter hjemme sin Embedseksamen med Fransk som Hovedfag (cand. mag. 1929) og begav sig saa atter paa Studierejse til Tyskland og Italien 1929—31. Efter Hjemkomsten fik han 1932 Ansættelse paa Akademisk Kursus og disputerede s. A. for den teologiske Doktorgrad med Afhandlingen »Pronoia und Paideusis, Studien tiber Origenes und sein Verhåltnis zum Platonismus«, et vigtigt Indlæg i Origenesforskningen, der viser K.s betydelige kritiske Evner og videnskabelige Selvstændighed. I de følgende Aar kastede han sig samtidig med

sin pædagogiske Virksomhed over videre kirkehistoriske Studier, særlig omfattende dansk middelalderlig Kirkehistorie, der affødte flere mindre Afhandlinger (særlig »De ældste danske Klostres Stilling i Kirke og Samfund indtil 1221«, Hist. Tidsskr., 10. Rk., III), den vigtige Undersøgelse »Danmarks Kirke i den begyndende Højmiddelalder, I: Kirke og Konge, II: Kirkens Institutioner«, 1936, en Oversigt over Oldtidens og Middelalderens Kirkehistorie samt Folkevandringstidens Historie (i Gyldendals Verdenshistorie 1936). I Efteraaret 1936 blev han efter en Konkurrence Professor J. Oskar Andersens Efterfølger som Professor i Kirkehistorie ved Københavns Universitet.

Ved Universitetet vandt K. hurtigt en fremtrædende Position, der i Efteraaret 1940 fik et tydeligt Udtryk i den ganske usædvanlige Tilstrømning til en Forelæsningsrække for studerende fra alle Fakulteter om Grundtvig. Det var sikkert ikke uden Forbindelse hermed, at det nylig dannede Dansk Ungdomssamvirke, der vilde samle unge fra de forskelligste Lejre paa national Basis for i Danmarks Ulykkesaar at styrke Ungdommens Modstandskraft og Sammenhold, anmodede ham om at overtage Formandskabet. K. sagde Ja, og gennem et meget stort organisatorisk Arbejde med Rejser over hele Landet og en udstrakt Foredragsvirksomhed lykkedes det ham at give Ungdomssamvirket en fremtrædende Plads i det offentlige Liv. Uden at gaa direkte ind i Politik saa K. det som sin Opgave at vække Ansvarsfølelsen hos Ungdommen over for Danmarks Fremtid, hvordan denne end maatte blive, og den Samlingspolitik, som de politiske Partier var gaaet ind for, gav han i stadig højere Grad sin Støtte (»Dagen og Vejen«, 1942).

Til Trods for sit store praktiske, organisatoriske Arbejde fik K. dog stadig Tid til at fortsætte sin videnskabelige og litterære Virksomhed. 1939 havde han udgivet den populære »Danmarks Kirke gennem Tiderne« (svensk Udgave 1941) og 1940 en Samling Afhandlinger »Lidt af hvert«; 1941 kom »Det danske Folk 1042—1241« (i Schultz Danmarkshistorie, I), s. A. paa Svensk »Grundtvig« (dansk Udg. 1943), 1943 en Oversigt over hele Kirkens Historie i Samleværket »Haandbog i Kristendomskundskab«, IV. Bogen om Grundtvig er vel hidtil K.s betydeligste Arbejde. Fremgaaet afindgaaende Studier (i Forbindelse med en Nyudgave af Grundtvigs Værker i ti Bind sammen med Seminarieforstander Georg Christensen), baaret af en dyb Kærlighed til Emnet og underbygget med omfattende Kendskab til det med Grundtvig samtidige Aandsliv er Fremstillingen saadan, at den fængsler fra først til

sidst. — K. er Medredaktør af »Dansk Teologisk Tidsskrift« (fra 1938), af »Classica et Mediaevalia« (fra 1938), af »Dansk Daad« (1941—42) og Redaktør af »Ad Fortids Veje« (fra 1942). 1942 blev han Efor for Nordisk Studenterkollegium.

Det er en ikke almindelig Blanding af teoretisk og praktisk Begavelse, der tidligt har givet K. en fremskudt Plads. Med en usædvanlig Arbejdskraft forener han Evnen til hurtigt at se Kernen i en Sag eller et indviklet videnskabeligt Problem og en fast Villie til at gennemføre sine Synspunkter. Direkte kirkeligt er K. traadt mindre frem end videnskabeligt og folkeligt, men paa Prædikestolen har han været en ikke sjælden Gæst. Med sin brede humane Dannelse forener han et af K. Barth paavirket luthersk Kirkesyn.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1933, S. 106. ***J.** Nørregaard.*

Koed, Holger Johannes, f. 1892, Nationaløkonom og Embedsmand. F. 29. Nov. 1892 i Skørping. Forældre: Sognepræst Frederik Hansen Koed (1858—98) og Hansine Jakobine Caroline Pødenphandt (1863—1938). Gift 10. Marts 1918 i Kbh. (Stefan) med Magdalene (Magda) Elisabeth Ellertsen, f. 25. Jan. 1896 i Kbh., D. af Portrætmaler Hans Christian E. (1855—1935) og Ingeborg Jensen (1863—1936).

K. blev Student 1910 fra Horsens og statsvidenskabelig Kandidat 1916. I nogle Maaneder var han Ekstraarbejder i Det statistiske Departement og en kort Tid ansat i Arbejderforsikringsraadet. 1917 knyttedes han til Sekretariatet for Den overordentlige Kommission af 8. Aug. 1914 og fortsatte som regnskabskyndig Konsulent for dens Afløser, Det raadgivende Udvalg af 15. Jan. 1921, der afviklede den første Verdenskrigs forsyningsmæssige og prisregulerende Foranstaltninger. 1922 blev han (sammen med bl. a. nuværende Bankdirektør E. Kauffmann) Sekretær ved Landmandsbankkommissionen, hvis ledende Mand var Professor L. V. Birck. Sammen med ham udførte K. en væsentlig Del af Kommissionens Arbejde og skrev store Dele af Kommissionens Betænkning, der indeholder en Epokes økonomiske Historie (1924). Disse Ungdomsaar havde budt K. rigere Arbejdsmuligheder, end der bliver de fleste til Del. De har sikkert paa afgørende Maade formet hans Samfundsopfattelse, der præges af Overbevisningen om Værdien og Nødvendigheden af det offentliges ledende Indgriben ved Produktionens Tilrettelægning. K. maa vel i det hele i økonomiskfaglig Henseende betegnes som Elev af Birck, den af hans Lærere, han stod nærmest.

K.s Manddomsgerning er faldet paa tre Omraader, der kan samles om tre Livsstillinger, han i dette Afsnit af sit Liv har siddet inde med: som Fuldmægtig, senere Inspektør ved Banktilsynet (1924—37), Formand for Priskontrolraadet (1937—38) og Økonomidirektør i Kbh.s Kommune. I Banktilsynet, der endnu var ungt, var han med til at forme Arbejdet og varetog i alle Aarene Arbejdet med den aarlige Beretning om Bankernes Virksomhed; fra 1930 var han tillige tilforordnet Fondsbørs-Tilsynet. Ikke mindst ved Forhandlingerne om forskellige Bankrekonstruktioner kom hans Erfaringer fra Ungdommens Arbejde ham til gode, Det samme gælder hans Indsats paa forskellige erhvervspolitiske Omraader, f. Eks. som Konsulent (sammen med Kontorchef Gloerfelt-Tarp og Landsdommer Spang Hanssen) for det politiske Udvalg, der overvaager Gær- og Spritfabrikationens Koncession, som Handelsministeriets tilsynsførende med Sukkerordningens Gennemførelse (1937—39), som Medlem af Handelsministeriets Udvalg til Undersøgelse af Beskæftigelsesmulighederne i Industrien (1934—37), som — eneste nationaløkonomiske — Medlem af Konkurslovsko mmissionen (1931—41) og sidst, men ikke mindst som Sekretær ved det i Henhold til Loven om Prisaftaler af 1931 nedsatte Administrationsudvalg. Det var en naturlig Konsekvens heraf, at han 1937 udnævntes til Formand for det i Henhold til den skærpede Prislov af s. A. oprettede Priskontrolraad, hvis Arbejde han startede og tilrettelagde i de halvandet Aar, der gik, inden han kaldtes til den ved Nyordningen af Kbh.s Kommunes administrative Organisation oprettede Økonomidirektørstilling (1938), hvorunder saavel den planlæggende som den regnskabsmæssige Side af Kommunens finansielle Administration henhører. Hans organiserende Arbejde er her først og fremmest faldet paa de indre Linier, bl. a. i en Række kommunale Kommissioner og Arbejdsudvalg; men han har dog i den korte Tid, der er forløbet, ogsaa vist mærkbart Initiativ udadtil, f. Eks. ved Dannelsen af Hovedstadskommunernes KartofFelcentral og ved Arbejdet for den storkøbenhavnske Mælkeordning.

K. har en ikke ringe litterær Produktion bag sig, hovedsagelig i Form af Artikler, bl. a. i »Nationaløkonomisk Tidsskrift« (særlig om Spørgsmaal vedrørende Bank- og Trustlovgivning). Nævnes bør desuden Pjecen »Nye Veje for Importreguleringen« (1935). Hans skriftlige Form er klar og levende, præget af hans omfattende Læsning og litterære Interesser. Han var allerede i Studentertiden Medlem af Studentersamfundets Oplysningsarbejde, hvori han igennem Aarene har taget ivrigt Del, i de sidste Aar ved

Udgivelsen af Bogserien »Kultur og Videnskab«. K. var 1920—21 og 1927—28 Formand for Socialøkonomisk Samfund og Medlem af Bestyrelsen for Nationaløkonomisk Forening 1924—30 og fra 1942. Han er fra 1937 Censor ved statsvidenskabelig Eksamen ved Kbh.s Universitet og ved økonomisk Eksamen ved Aarhus Universitet. — Maleri af Andreas Friis 1942 (Familieeje). Tegning af Ivan Opffer 1937, Otto Christensen 1938 og Andreas Friis 1942.

Jens Toftegaard.

Koefoed-Petersen, Otto Nikolaj, f. 1901, Ægyptolog. F. 31. Aug. 1901 i Kbh. Forældre: Overassistent Lorentz Nikolaj K.-P. (1864—1935) og Astrid Henriette Støiholm (1866—1941). Ugift.

K.-P. blev Student 1919, hvorefter hans historiske Interesse droges i to vidt forskellige Retninger, dels mod Nutidens seneste Aartier, dels mod de gamle Østerlande. Samtidig med de historiske Studier læste han Ægyptisk og Koptisk hos Vald. Schmidt og arbejdede med forasiatisk Oldtidskundskab. Han tog Magisterkonferens i Historie 1925. Under sine historiske Studier følte han sig særlig knyttet til Professor E. Arup. Under en treaarig Medarbejderperiode (1922—25) ved Nationalmuseets etnografiske Samling fik han et indgaaende Kendskab til Verdens forskellige Kulturer. 1927—29 oppebar han som den første danske Historiker et »scholarship« fra Rockefeller Foundation og blev derved i Stand til at opholde sig tre Aar i Udlandet og foretage videregaaende Studier i Paris (1927—28) og Berlin (1928—30). De for ham vigtigste Studier i Paris gjaldt i lige høj Grad de gamle Østerlande som det moderne Frankrig, og fra denne Tid stammer hans faste Forbindelse med de franske Ægyptologers Kreds. Senere Studier i Paris og Bruxelles knyttede ham nærmere til Professor Al. Moret og til Professor Capart, Skaberen af Fondation égyptologique Reine Elisabeth, der har givet K.-P. gunstige Arbejdsforhold. 1933 blev K.-P. efter Hjemkomsten fra Udlandet ansat som Inspektør ved den ægyptiske Samling ved Ny Carlsberg Glyptotek og har paa Grund af Forholdene i højere Grad beskæftiget sig med Samlingens Bearbejdelse end med dens Forøgelse. Han har udgivet »Tilføjelser og Rettelser til Katalog over Ny Carlsberg Glyptotekets ægyptiske Samling« (1934, ogsaa fransk Udg.), »Recueil des Inscriptions hiéroglyphiques de la Glyptothéque Ny Carlsberg« (1936) og »Ægyptisk Billedhuggerkunst i N. C. G.« (1938). Han arbejder paa en Navneindeks over Samlingens Mindesmærker og et Katalog over dens Grav- og Mindesten, men har i øvrigt i endnu højere Grad end gennem Publikationer forelagt sine Resultater af Stu-

dierne i Samlingen gennem Foredrag og Forelæsninger. Han har i sine videnskabelige Arbejder stedse betonet ægyptisk Kulturs Samhørighed med Afrika og derved vendt sig polemisk mod Berlinerskolen, som lægger Vægt paa det semitiske Islæt. — 1927 katalogiserede K.-P. den ægyptiske Samling i Kulturhistorisk Museum i Lund, holdt 1937 Gæsteforelæsninger paa Universitetet i Greifswald og har som Glyptotekets Repræsentant deltaget i talrige Kongresser. *Erik Lundsgaard.*

Kofoed, Ove Brandt, f. 1883, Raadsformand, Statistiker. F. 4. Juni 1883 i Rønne. Forældre: Landinspektør, Landstingsmand Hans Madsen K. (1844—1919) og Martha Nicoline Kofoed (1854—1942). Gift 16. Juli 1919 i Hillerød med Laura Wilhelmine Rasmussen, f. 4. Okt. 1882 i Kbh. (Fødsst.)

K. blev Student 1904 fra Rønne, cand. jur. 1907 og ansattes s. A. som Assistent i Statens statistiske Bureau — nu Det statistiske Departement. Samtidig med, at han passede sit Arbejde her, studerede han Statsvidenskab og blev cand. polit. 1910. I Departementet blev han Fuldmægtig 1917, Kontorchef 1923 og Forretningsfører for Stats-Brandforsikringsfonden 1924 — i begge de sidstnævnte Stillinger fungerede han, til han 1934 gik over i Forsikringsraadet. Foruden Avancementet skaffede K.s Virksomhed i Centraladministrationen ham hurtigt Kollegernes Tillid, hvilket bl. a. finder sit Udtryk i, at han allerede 1914 indvalgtes som Repræsentant i Ministerialforeningen, hvor han n. A. blev Sekretær, 1930—32 var Næstformand, 1932—34 Formand og som saadan Medlem af Danske Statsembedsmænds Samraad. Siden 1917 er han tillige Medlem af den danske Styrelse for Nordisk administrativt Forbund, og 1922 tog han Initiativet til Stiftelsen af Danske Statistikeres Forening, hvis Formand han var 1922—24. — Ved Siden af sin til Departementet og de forannævnte Organisationer knyttede, ret omfattende Virksomhed fik K. Tid til i stigende Grad at dyrke sin levende Interesse for Forsikringsvæsenet — specielt for Syge- og Ulykkesforsikringen. 1910—34 virkede han som Beregner i Forsikringsselskabet Haand i Haand, og Arbejdet her førte ham ind i flere Udvalg til Fastsættelse af Fællestarifer, i Forsikringsforeningens Hovedbestyrelse m. m. og gav Anledning til, at der under hans Ledelse udarbejdedes en Syge- og Ulykkesforsikringstarif, der blev normgivende for de danske Selskaber i Branchen, og som ogsaa benyttedes ved internordiske Forhandlinger om Tarifforhold. Som andre Resultater af K.s Arbejde i vort private Forsikringsvæsens Interesse skal endnu nævnes, at han

i en længere Aarrække var Lærer (i Tarifering) ved Forsikringshøjskolen, at han sammen med Fuldmægtig Svend Rode 1918 udgav den lille Bog »Om Rentabiliteten af Syge- og Ulykkesforsikring for Kvinder«, og at han — bl. a. i »Nordisk Forsikringstidsskrift« — har offentliggjort flere Afhandlinger og Artikler om Forsikringsforhold. I sin akademiske Uddannelse, sin Fortid som Statistiker og Forsikringstekniker og i sin alsidige Indsigt i Forsikringsvirksomhedens forskellige Grene besad K. alle nødvendige Forudsætninger for at beklæde et Embede i et Forsikringstilsyn, og det føltes derfor som noget selvfølgeligt, at han, da Loven om Tilsyn med Skadesforsikring, som vedtoges 1934, og som foreskrev, at det bestaaende Forsikringsraad, under hvilket Tilsynet henlagdes, udvidedes med en Næstformand, fik Udnævnelse til dette nyoprettede Embede. Her har K. da siden, som Forudsætningen ved hans Udnævnelse var, som sit specielle Arbejdsfelt haft Administrationen af Skadesforsikringsloven, og de ham herved stillede Opgaver har han løst paa en Maade, som har bragt ham megen Anerkendelse. — R. 1930. DM. 1940. *Q^. Thorsen.*

Korst, Knud Erik Poul, f. 1894, Embedsmand, Nationaløkonom. F. 31. Jan. 1894 i Kbh. Forældre: Købmand Jens Peter Elvinus Jensen og Emilie Wilhelmine Larsen. Navneforandring 11. Juni 1913. Gift 30. Juni 1916 med Mathilde (Tut) Andersen Nexø, f. 3. Maj 1900 i Kbh., D. af Forfatteren Martin A. N. (s. d.) og 1. Hustru.

K. var Elev paa Opfostringshuset, blev, kun seksten Aar gammel, Student 1910, privat dimitteret, og statsvidenskabelig Kandidat 1919. Straks efter sin Eksamen blev han Sekretær i Statistisk Departement, hvor han 1930 blev Fuldmægtig, 1933 Ekspeditionssekretær og 1934 Kontorchef. 1931 knyttede Stauning K. til sig som sin Sekretær, og i de tre Aar, han herefter var tjenstgørende hos Statsministeren, kom han i nært Forhold til denne. 1930'erne var de store Krisers Tid, og Stauning satte K. ind i forskellige Kommissioner og Udvalg, først som Medlem af og Sekretær ved Landbokommissionen af 1931, hvor de storpolitiske Forlig forberedtes under N. Fiskers Førerskab, derefter, 1932, som Sekretær i Socialministeriets Arbejdsløshedsraad samt endelig, 1933, som Sekretær i det sønderjyske Rentelettelsesudvalg, hvis Arbejde resulterede i den særlige sønderjyske Gældsordning, der igen blev Forbilledet for den almindelige Sanering. Disse og andre Hverv blev for K. Indledningen til nye Opgaver. 1. April

1938 konstitueredes han som Afdelingschef i Skattedepartementet og designeredes dermed til Embedet som Generaldirektør for Skattevæsenet, som han ved Michael Koefoeds Afgang overtog fra 1. Nov. s. A. Samtidig blev han Formand for Skattekommissionen af 1937, for Laanekassen for Sønderjylland og for den sønderjyske Udligningskasse. I de Aar, hvor K. har virket som Generaldirektør, har saavel Skattedepartementet som Tolddepartementet gennemgaaet en stærk Udvikling, idet Forholdene under den anden Verdenskrig har nødvendiggjort betydelige Udvidelser baade af den direkte og af den indirekte Beskatning. 1940 udstraktes saaledes Forbrugsbeskatningen til en Række nye Objekter, navnlig Manufakturvarer, Parfumer m. v. 1943 blev K. Formand for et Udvalg af Nationaløkonomer, der skulde afgive Forslag til Forebyggelse af Inflationsfaren, og i Sommerens Løb gennemførtes herefter Loven om Krigskonjunkturskat og bunden Opsparing. Begivenhederne 29. Aug. bevirkede en brat Standsning i det normale Lovgivningsarbejde, og tilligemed Centraladministrationens øvrige Chefer maatte K. for sit Forvaltningsomraades Vedkommende indtil videre overtage den øverste administrative Myndighed og forestaa Udstedelsen af de fornødne Lovanordninger m. v.

Jævnsides med sin Embedsvirksomhed har K. varetaget adskillige andre Hverv. 1921—28 var han saaledes Lærer ved den socialdemokratiske Arbejderskole i Kbh, indtil 1932 Medlem af Repræsentantskabet for Arbejdernes Andels-Boligforening, 1937—43 af Gentofte Kommunalbestyrelse og 1938—44 af Bestyrelsen for NESA. Siden 1938 sidder han i Bestyrelsen for Statsanstalten for Livsforsikring. Allerede fra sine Kandidataar har K. med stor Interesse helliget sig litterært Arbejde. Han begyndte som økonomisk Skribent ved »Politiken« og knyttedes 1924 til »Social-Demokraten«. Tillige var han Medarbejder ved »Frem« og forskellige Leksikoner og Haandbøger. 1924 udgav han »Marx og Marxismen« og 1926 »Samfundsøkonomi«, der 1932 udkom i norsk Udgave. 1934 skrev han »Landbrugets Gældskrise«. Efter Nina Bangs Død 1928 overtog han Udgivelsen af Øresundstold-Regnskaberne og udsendte herefter 1930 »Tabeller over Skibsfart gennem Øresund 1661—1783«, 1933 »Tabeller over Varetransporten gennem Øresund 1497—1660« og 1939 »Tabeller over Varetransporten gennem Øresund 1661—1720«. I Værket »Danmarks Kultur ved 1940« er han Forfatter til Afsnittet »Skatter og Afgifter til Staten«.

P. Grønvold.

Kraft, Hans, ca. 1565—ca. 1636, Præst, Skolemand, Musikteoretiker. F. ca. 1565 i Emezheim ved Weissenburg, Mittelfranken, d. ca. 1636 i Roskilde. Fader: Sognepræst Michael K. (d. 1598). Gift med Sophie Knoff, f. ca. 1573, d. efter 1634, D. af Hofpræst Christopher K. (s. d.).

H. K. aflagde sin teologiske Eksamen i Ansbach, men fortsatte sine Studier i Kbh., hvor han 1593 tog Magistergraden. Der er nogen Vanskelighed ved at skaffe Klarhed over H. K.s Bane i de unge Aar, og den Formodning er udkastet, at han allerede 1579 skulde være kommet til Danmark for at indtræde i Frederik II.s Kantori, i hvilket der i Aarene 1579—84 figurerer en Johan K.

1592 blev han imidlertid tysk Præst ved St. Marie Kirke i Helsingør og Slotsprædikant paa Kronborg. N. A. blev han Sognepræst ved St. Petri tyske Kirke i Kbh., hvilken Stilling han fratraadte 1616, hvorefter han fik tillagt et Kanonikat i Roskilde og fra 1623 samtidig kom til at fungere som Inspektør ved St. Petri Kirke. Ved Siden af sin Kirkegerning var H. K. 1606—12 Rektor ved Metropolitanskolen og Lector Musices ved Universitetet. Han berømmes som en fremragende Pædagog og viser sig at have haft særlige musikalske Interesser. Fra hans Haand foreligger en Lærebog i Katekismusform om Musikkens Grundelementer »Musicae practicae rudimenta« (1607), som bl. a. indeholder en Righoldighed af to- og trestemmige kontrapunktiske Eksempler. Et Skrift fra 1619 »Paean danicus ex Symboli Christiani IV« giver en kort Statistik over Danmark og Norge. Kendt af ham er endvidere et latinsk Digt i Arngr. Jénssons »Apotribe calumniae« (1622), S. 115 og et Digt med Noder i J. E. Gettorps »Christi Pines Historie« (1623). 1614 lod han i Giessen trykke en tysk Oversættelse af Hans Poulsen Resens Mindeskrift over Christian IV.s Dronning, Anna Catharina.

S. Otto Brenner: Stamtavle over Slægten Kraft, 1944, S. 2. O. Nielsen: Kjøbenhavns Diplomatarium, I, 1872, S. 617; II, 1872, S. 591 f.; V, 1882, S. 57; VI, 1884, S. 50, 223. Personalhist. Tidsskr., III, 1882, S. 126; IV, 1883, S. 126; V, 1884, S. 127; VI, 1885, S. 160 f.; 2. RL, II, 1887, S. 70; IV, 1888, S. 196, 203; 3. RL, II, 1893, S. 260, 264. Kirkehist. Saml., V, 1864—66, S. 144 f., 165, 185; 3. RL, I, 1874—77 passim. Hist. Tidsskr., 3. RL, IV, 1865—66, S. 531. H. F. Rørdam: Københavns Universitets Historie, III, 1873—77, S. 722—25; IV, 1868—74, S. 565. Angul Hammerich: Musiken ved Christian den Fjerdes Hof, 1892, S. 147, 151, 198. M. H. Schacht: Musicus danicus udg. ved G. Skjerne, 1928, S. 48, 354. C. Thrane: Fra Hofviolonernes

Mils Schiørring.

Krarup, Johan Frederik Henckell, f. 1870, Forstmand. F. 25. Jan. 1870 paa Severinsminde ved Holbæk. Forældre: Forpagter af Eriksholm Alfred K. (1842—73) og Thora Margrethe Mathilde Henckell (1842—77). Gift 29. Nov. 1898 i Kbh. (Frederiks) med Thora Margrethe Just, f. 4. Juli 1870 i Kbh. (Trin.), D. af Grosserer, senere Etatsraad Hans Jacob Hvalsøe J. (1840—1912) og Camilla Theodora Aae (1843—86).

K. vilde oprindelig være Søofficer og tog 1887 Adgangseksamen til Søofficersskolen, men gik derefter over i Skovbrugsstudiet og blev Forstkandidat 1893. Han fortsatte sine forstlige Studier ved Rejser i Tyskland og Østrig 1894—95 og vandt herved Interesse for den faglige Forbindelse mellem dansk og udenlandsk Skovbrug. Efter Udførelsen af Planlægningsarbejder paa private Skovdistrikter blev han 1900 ansat som Assistent ved Statsskovbruget, hvor han allerede 1904 avancerede til Skovtaksator, i hvilken Stilling han forblev til 1911, da han ved Omordningen af Statsskovbrugets Administration blev Skovrider i Direktoratet for Statsskovbruget. Som Skovtaksator fornyede han i flere Henseender Planlægningssystemet, navnlig med Hensyn til Afdelingsindlæggelsen, og som Skovrider i Direktoratet var han med til i Praksis at udforme det nye Administrationssystem. 1919 blev han udnævnt til Skovrider for Tisvilde-Frederiksværk Skovdistrikt, men han naaede næppe at faa overtaget Embedet, før han blev ansat som forstlig Kommissær for de sønderjyske Landsdele. Det blev herved hans Opgave at ordne Statsskovenes Overgang fra tysk til dansk Eje, i hvilken Anledning han 1920 i Paris deltog i Forhandlingerne i Commission des reparations. Hans gode Sprogkundskaber og Kendskab til udenlandske Forstmænd og Skovbrugsforhold var herved til stor Nytte. Efter Genforeningen med Sønderjylland overtog han Stillingen som Skovrider paa Sønderborg Skovdistrikt. 1921 var han medvirkende ved Overdragelsen af Hertugen af Augustenborgs Ejendomme til den danske Stat. Igennem de følgende Aar virkede han som Statens tilsynsførende med de private Skove i Sønderborg Amt med stor Energi for Tilpasning af de sønderjyske Skove efter danske Driftsprincipper, indtil han 1929 udnævntes til Direktør for Statsskovbruget, i hvilken Stilling han fungerede, til han 1940 grundet paa Alder maatte søge sin Afsked. 1929—40 var han Næstformand i Dansk Skovforening og er fra 1936 Overinspektør for Sorø Akademis Skove. K. har gennem hele sin Virketid som Forstmand været stærkt interesseret i Fagets almindelige Udvikling. 1906—41 var han Censor ved Forstkandidateksamen. 1907 var

han Medstifter af Statsskovriderforeningen, og ved flere Lejligheder har han været Formidler af udenlandske Forstmænds Besøg i Danmark eller danske Forstmænds Besøg i Udlandet. Under sin Virketid som Direktør for Statsskovbruget var han i særlig Grad virksom for Etablering af et intimere Samarbejde mellem Skovbrugere i de skandinaviske Lande, hvilket Arbejde bl. a. er blevet anerkendt ved hans Valg til Æresmedlem af Svenska Skogsvårdsforeningen. 1936—43 var han Danmarks Repræsentant i Centre international de sylviculture. — R. 1921. DM. 1929. K.[2] 1933. K.[1] 1940. — Maleri af Johs. Glob 1941 i Direktoratet for Statsskovbruget (tilhører Statsskovriderforeningen). ^ *Howard Grøn*

Kristensen, Kristoffer Andreas, f. 1881, Skolemand. F. 30. Nov. 1881 i Vejerslev, Viborg Amt. Forældre: Lærer Kristoffer K. (1845—1908) og Ane Ahrngott Pedersen (1844—1903). Gift 25. April 1905 i Vejerslev med Ane Jacobsen, f. 2. Jan. 1883 i Borre, Vejerslev Sogn, D. af Gaardejer Jens J. (1832—1901) og Bertha Katrine Jensen (1849—1912).

K. blev efter Konfirmationen sat i Gartnerlære i tre Aar, hvorefter han kom i Forberedelse hos sin Fader, optoges paa Jelling Statsseminarium 1901 og dimitteredes herfra 1904, blev derefter en kort Tid Vikar i Kolding, men søgte snart ud i Landsbyskolen, hvor han fik sit rette Virkefelt, var Lærer i Lysgaard ved Viborg 1904—07 og i Sandby ved Ringsted 1907—08, hvorefter han blev Førstelærer i Karise. Her oprettede han 1911 Karise private Realskole, som han siden har ledet ved Siden af Kommuneskolen. K. har udført en flittig og omfattende Skolegerning. Hans praktiske Sans og naturlige Lærerbegavelse bevirker, at Skolearbejdet falder ham let. Ud fra sine Erfaringer har han derhos taget livlig Del i den pædagogiske Diskussion. Før Skoleloven af 1937 gjorde det til Pligt for Kommunerne at sørge for en Særundervisning for de Børn, der ikke kan følge den almindelige Folkeskoleundervisning, og som hidtil hyppigst sad som Sinker, til hvilke der kun toges ringe Hensyn, slog han paa Møder rundt i Landet til Lyd for, at der her var et Problem, der maatte løses, og før Gennemførelsen af Ungdomsskolelovene af 1942 satte han et betydeligt Ungdomsarbejde i Gang i sit Sogn, holdt Aftenskole, sørgede for Idrætsbane, oprettede Sangkor o.s.v. Samtidig tog han Del i kirkeligt og socialt Arbejde, fik en Række Tillidshverv, blev Medlem af Grænseforeningens Hovedbestyrelse, af Foreningen Nordens Skolenævn, af Filmsraadet m. m.

Den mest betydningsfulde Del af K.s offentlige Virksomhed er

knyttet til Danmarks Lærerforening, af hvis Hovedbestyrelse han blev Medlem 1924, og hvis Formand han var 1936—44. Han kom her ind i et landsomspændende Reformarbejde. I en Række ministerielle Udvalg repræsenterede han Lærerstanden, kom derved til at arbejde med paa Løsningen af vigtige Spørgsmaal som Hygiejnen i Skolerne (1936—39), Lærernes Adgang til Universitetet (1942—43), Karakterskalaens Omlægning (1942—43), Sløjdundervisningen (1943) og Fastsættelsen af Skolens Maal gennem Ministeriets Bekendtgørelse af 24. Maj 1941 og Undervisningsvejledningen af 21. Aug. 1942, hvorved D. L. F. for første Gang var med til at fastslaa baade Folkeskolens normale Indhold og dens hævdvundne Metodefrihed.

K. mødte med en Friskhed, som han selv tilskrev det daglige Arbejde blandt Børn og unge. Paa de aarlige Repræsentantskabsmøder i Lærerforeningen gjorde han med varme Følelser for sin Stand og Gerning Rede for de Forhandlinger, han havde deltaget i. Nogen bestemt Mærkesag er det vel vanskeligt at udpege. Skoleloven af 1937 var han dog paa virksom Maade med til at føre igennem, selv om Hovedarbejdet var udført i hans Forgængers, Aksel Jensens (s. d.) Formandstid, og paa alle vigtige Fremskridt, der falder i hans Formandstid, har han sat sit Præg, navnlig Standens lønmæssige Forbedring og Knæsætteisen af Lærernes Frihed i Arbejdet. Ud fra sit grundtvigske Livssyn var han en ivrig Forkæmper for Lempelse af Eksamenskravene, og hans mellemfolkelige Indstilling gjorde ham til en stærk Modstander af at gøre Skolen til en Forberedelse til Militærtjenesten. Under den givne Situation kæmpede han uforfærdet mod enhver Retskrænkelse og Ydmygelse, og ved sin Afsked fra Formandsposten formanede han Folkeskolens Lærere til at give hinanden Haandslag om paa Trods af indre og ydre Storme at ville staa Vagt om Skolen og værne om de Idealer, den havde knæsat.

K. hører til den Lærertype, der forener den gamle punktlige, interesserede og praktiske Landsbylærer med Foregangsmanden, der har Blik for de store Linier. *p c Kaalund-Jørgensen.*

Kristensen, Sigurd, f. 1887, Raadsformand, Aktuar. F. 30. Marts 1887 i Skovlund, Ansager Sogn. Forældre: Lærer Jens K. (1849—1922) og Hansine (Sine) Mortensen (1854—1931). Gift 30. Marts 1915 paa Frbg. (Marcus) med Gerda Lisbeth Jørgensen, f. 21. Sept. 1894 i Kbh., D. af Arkitekt Eugen J. (s. d.) og Hustru.

K. blev Student 1905 fra Ribe og cand. mag. 1911 med Matematik som Hovedfag. I sin Studietid deltog han, der var udgaaet

fra et grundtvigsk Hjem, aktivt i Studenternes Foreningsliv, var en Tid Medlem af Studenterforeningens Repræsentantskab og af Bestyrelsen for Studenterkredsen. Skønt han ifølge Uddannelse, Anlæg og Tilbøjelighed maatte ventes straks at ville tage Sigte paa en Løbebane i Skolens Tjeneste, stillede han sig dog efter endt Embedseksamen foreløbig afventende i saa Henseende og tog — hvilket skulde faa en dengang uforudseelig Betydning for hans senere Karriere — 1911 Ansættelse som Assistent i Statsanstalten for Livsforsikring og blev i denne Stilling, til han 1913 fulgte sit Kald til Lærergerningen og gik i Statsskolens Tjeneste som Timelærer ved Horsens Latinskole. Her blev han 1916 Adjunkt og 1923 Lektor. 1925 overtog han en Stilling som Lektor ved Ordrup Gymnasium, hvor han 1932 var konstitueret som Rektor. S. A. opgav han imidlertid sin Skolegerning for at lade sig konstituere i det da vakante Embede som Formand for Forsikringsraadet, og til denne Embedsstilling, som hans matematiske Universitetsuddannelse og hans praktisk-aktuarmæssige Arbejde i Statsanstalten havde kvalificeret ham til, modtog han kgl. Udnævnelse 1933. K.s Overtagelse af Raadsformandsstillingen førte med sig, at han 1933 blev Formand for De danske Livsforsikringsselskabers Garanti- og Hjælpekasse, og at han 1934 udnævntes til Formand for det da nedsatte Udvalg til Udarbejdelse af et Lovforslag om Pensionskasser. Dette Udvalgs Arbejde gennemførtes meget hurtigt og resulterede i et Forslag, som i næsten uændret Skikkelse blev til Lov af 11. Maj 1935 om Tilsyn med Pensionskasser, hvilket Tilsyn skulde udøves af Forsikringsraadet. Siden 1936 er K. Censor ved Universitetets Eksamen i Forsikringsvidenskab og Statistik (Aktuareksamen), fra 1939 er han Medlem af Jernbaneerstatningskommissionen og fra 1943 Medlem af Bestyrelsen for Carnegies Belønningsfond for Heltemod. K. har saaledes hurtigt formaaet at gøre sig gældende paa det nye Arbejdsomraade, som han havde forstaaet det i sin Skolevirksomhed, der havde hele hans Hjerte og har beholdt meget af det. Den bragte ham ikke blot Anerkendelse som en udmærket Lærer, men skaffede ham ogsaa Kollegernes Tillid. Han var Medlem af Bestyrelserne for Statsskolernes Lærerforening og for Almindelig dansk cand. mag. Organisation, henholdsvis 1918—27 og 1925—33. Blandt de Udvalg, Gymnasieskolernes Lærerforening efter Undervisningsinspektørens Opfordring 1931 nedsatte til Udarbejdelse af nye Læseplaner i de forskellige Fag, var han Formand for Matematikudvalget. I Forening med to andre Skolemænd har K. udgivet en Række Lærebøger i Matematik for Gymnasier. — R. 1935. DM. 1941. *Chr. Thorsen,*

Kristensen, Thorkil, f. 1899, Nationaløkonom. F. 9. Okt. 1899 i Fløjstrup, Vejle Amt. Forældre: Gaardejer, senere Handelsmand Niels K. (f. 1867) og Anne Kirstine Thorkilsen (1875—1936). Gift 17. juli 1931 i Kbh. (Vartov) med Ellen Christine Nielsen, f. 20. Sept. 1902 i Thisted, D. af Kommunelærer Peder N. (1869—1928) og Inger Frøkjær (f. 1876).

K. tog Realeksamen i Vejle 1915 og Handelseksamen i Odense 1916, hvorefter han var beskæftiget ved Kontorarbejde i Odense 1916—20. Efter et Ophold paa Askov 1920—21 læste han selv til Studentereksamen (Privatist 1922) og studerede derefter Nationaløkonomi (cand. polit. 1927). Efter et Aars Undervisning paa den jyske Handelshøjskole i Aarhus blev han 1928 Fuldmægtig, senere Inspektør ved Sparekassetilsynet. Blandt hans særlige Opgaver inden for Sparekassetilsynet er der Grund til at nævne hans Arbejde vedrørende de i Mellemkrigsaarene opstaaede særlige Spare- og Kreditorganisationer (bl. a. J. A. K.), først som Sekretær ved det af Professorerne Axel Nielsen og Sindballe bestaaende Udvalg, hvis Betænkning danner Grundlag for Loven af 2. Maj 1934, og senere ved Lovens Gennemførelse og de paagældende Organisationers Afvikling. 1935 afbrød K. sin Embedsgerning og tog paa Studierejse 1935—36 til Cambridge. Ved sin Hjemkomst ansattes han som Assistent ved Universitetets statistisk-økonomiske Laboratorium og kort efter tillige som Leder af den økonomiske Afdeling inden for Instituttet for Historie og Samfundsøkonomi. 1938 rejste han paa ny — som Rockefeller-Stipendiat — paa Studiebesøg i England og vendte s. A. tilbage til et Professorat i Driftsøkonomi ved Aarhus Universitet.

Inden for Driftsøkonomien har K. særlig dyrket Grænseomraaderne mellem denne og Nationaløkonomien, f. Eks. de faste Omkostningers Betydning for Prisdannelse og Monopoldannelse. Blandt hans Publikationer skal nævnes »Faste og variable Omkostninger« (1939), »Finansiering« (Hages Haandbog, 1944) og en Række Afhandlinger i Haandbøger og Fagpresse. En Del Artikler behandler Statsreguleringens Plads i Samfundet (f. Eks. »Statsindgreb og økonomisk Frihed«, Samfundets Krav 1944), hvor han hævder, at Kontrol med de forskellige Monopoldannelser er en af de vigtigste Opgaver i Fremtiden for et i øvrigt liberalt Samfund. Det faldt i Traad hermed, at han 1940 udnævntes til Medlem af Formandsskabet for Arbejds- og Forligsnævnet, hvis Opgave det har været at bestemme Lønniveauet under Krigsaarene, jfr. ogsaa herom hans Artikel »Problemer vedrørende Arbejdsmarkedets fremtidige Ordning« (Nationaløkonomisk Tidsskrift 1942). K. er ivrig Del-

tager i Arbejdet for udvidet nordisk Samarbejde (se f. Eks. »Muligheder for økonomisk Samarbejde« i »Nordiske Muligheder«, 1943). Af mere specielle Emner har han f. Eks. behandlet »En Sikringsfond for Indskud i Sparekasser« (1933) og »Undersøgelse af det kommunale Skatteproblem« (1935). Siden 1928 har han været økonomisk Medarbejder ved »Jyllandsposten«. K. er en meget benyttet Foredragsholder om økonomiske og socialpolitiske Emner; han er Medlem af Finansministeriets Udvalg af 30. Jan. 1943 (»Professorudvalget«). *Jgns To Jtegaard.*

Kristensen, Vilhelm, f. 1865, Foregangsmand inden for Skyttebevægelsen og Gymnastikken. F. 19. Maj 1865 i Orte Sogn. Forældre: Gaardejer Rasmus K. (1832—1927) og Marie Pedersen (1842—99). Gift 14. Nov. 1899 i Vejstrup (Valgm.) med Maren Marie Margrethe Jensen Kromann, f. 23. Marts 1870 paa Hjelmkilde, Skaarup, d. 2. Juli 1941 i Svendborg, D. af Gaardejer Hans Jensen K. (1842—1917) og Marie Pedersen (1844—[r]9i5)-

K. tilhører en fynsk Bondeslægt, der paa et tidligt Tidspunkt kom under stærk grundtvigsk Paavirkning, hvad der blev afgørende for hans Udvikling. Han gik som Dreng i en grundtvigsk Friskole og kom 20 Aar gammel paa Vejstrup Højskole. Efter at have aftjent sin Værnepligt kom han paa Askov Højskole, hvor han bl. a. gennemgik et Gymnastiklærerkursus, gik senere paa Dalum Landbrugsskole og arbejdede nogle Aar som Landmand, men afbrød 30 Aar gammel denne Virksomhed og drog til Sverige, hvor han først gennemgik et toaarigt Kursus paa det gymnastiske Centralinstitut i Stockholm og derefter et Kursus paa Nåås Sløjdseminarium. Dermed var hans Læreaar til Ende. Fra sine yngste Aar var han gaaet med Liv og Sjæl op i Skyttesagen, og han har gennem et langt Liv været en af denne Sags varmeste og virksomste Forkæmpere. Med stor Energi har han søgt at fastholde dens oprindelige forsvarsbetonede Formaal, og som Instruktør og Konsulent har han øvet en betydelig Indflydelse paa Skytteforeningernes Virksomhed, idet han særlig har arbejdet for Tilrettelægning af Skydningen efter rationelle Principper. Han var en af den svenske Gymnastiks Pionerer her til Lands og har som Leder af Lærerkursus og som Assistent ved Gymnastikinspektionen gjort et fortjenstfuldt Arbejde, der særlig er kommet Landsbyskolen til gode. Han har siden Aarhundredskiftet ejet og selv drevet Gaarden Hjelmkilde i Skaarup Sogn. Sin Virksomhed har han skildret i Bogen »Minder« (1943), der gennem en Skildring af hans Slægts

Historie og af Arbejdet inden for Skytteforeningerne giver et læseværdigt Bidrag til Belysning af en betydningsfuld Side af dansk Folkeliv efter 1864. *H. P. Langkilde.*

Krogh-Jensen, Georg Peter, f. 1892, Biblioteksmand. F. 27. Juni 1892 i Holstebro. Forældre: Overlærer Peder K.-J. (1843—1908) og Thora Margrethe Christine Matzen (f. 1860). Gift 3. Juli 1923 i Kbh. (Frihavns) med Edith Sophie Magdalene Loft, f. 19. Sept. 1901 i Viborg, D. af Adjunkt, senere Lektor Johannes L. (s. d.) og Hustru.

K.-J. tog Lærereksamen 1913 fra Jonstrup, var 1913—19 Lærer ved Holstebro Skolevæsen og tillige knyttet til Byens Folkebibliotek. Efter 1919 at have taget Artium, privat dimitteret, rejste han til Tyskland, hvor han studerede Pædagogik og 1922 tog Doktorgraden ved Universitetet i Miinchen (»Ueber das Problem der Koedukation«). Hjemkommen var han Vikar ved Kbh.s Kommunebiblioteker, indtil han 1924 blev Kredsbibliotekar ved Frbg. Kommunebiblioteker; n. A. tog han Eksamen fra Statens Biblioteksskole. Efter at han 1928 var blevet Underbibliotekar, forberedte han i Samarbejde med Viceskoledirektør Sofus Franck en gennemgribende Reorganisation af det frederiksbergske Biblioteksvæsen, der siden da har oplevet en stærk Udvikling, som har fundet sit ydre Udtryk i Opførelsen af en stor Nybygning for Hovedbiblioteket (1935); i denne Bygnings Udformning havde K.-J., der 1936 blev Bibliotekernes Chef, væsentlig Andel; han har her skabt en af de bedst indrettede Folkebiblioteksbygninger i Norden og bragt flere nye Ideer til Udførelse. Gentagne Gange har han leveret vægtige og virkningsfulde Indlæg i Diskussionen om Bibliotekernes Problemer, saaledes 1937 et Foredrag om Personale- og Lønforhold og 1940—41 om Bibliotekerne under Krisen og om deres Bogkøbskonto. K.-J. er fra 1938 Formand for Danmarks Biblioteksforenings Standardiseringsudvalg, fra 1941 Medlem af Bestyrelsen for Forening for Boghaandværk og fra 1944 af Bestyrelsen for det frederiksbergske historisk-topografisk Selskab.

Bogens Verden, 1935, S. 257—68; 1937, S. 291 f. *Svend Dahl.*

Kroman, Erik Jørgensen, f. 1892, Historiker. F. 26. Febr. 1892 i Marstal. Forældre: Skibsfører Hans Hermansen K. (1861—94) og Marie Magdalene Knudsen (f. 1866). Gift 15. Maj 1925 **i** Kbh. (Andr.) med Edith Sigrid Ingeborg Guntel, f. 4. Dec. 1897 paa Frbg., D. af Kontrollør ved Belysningsvæsenet Emil Otto G. (1848—1929) og Camilla Frederikke Petræa Meyer (f. 1861).

K. tog Realeksamen fra Stenhus 1909, Skolelærereksamen fra Haslev 1913 og blev Student 1914 fra Døckers Kursus. Han var 1914—18 Bestyrer af Fakse Ladeplads private Realskole og tog 1925 Skoleembedseksamen i Historie, Dansk og Engelsk. Som Student arbejdede han ved Dansk Folkemindesamling i Forbindelse med H. Grimer-Nielsen og kom derigennem ind paa Arbejde med Haandskrifter. Straks efter Embedseksamen blev han knyttet til Udgaven af Danmarks gamle Love; 1930 fik han Ansættelse ved Rigsarkivet og blev Arkivar I 1943. Ved Lovudgaven har han medvirket ved Skaanske Lov (I, 1920—33) og Jyske Lov (1926—[2]3) °S [se]l[y] udgivet Valdemars sjællandske Lov (1932—42). Bortset fra en Bog om Marstal Søfarts Historie indtil 1925 (1928) samler hans Forfatterskab sig om Haandskrift- og Skrifthistorie; 1936 udgav han »Kong Valdemars Jordebog, et Haandskrifts Historie«, og i de to Arbejder »Dansk Palæografi« (»Nordisk Kultur«, XXVIII, 1943) og »Skriftens Historie fra Reformationstiden til Nutiden« (s. A.) giver han klare og kyndige Oversigter, der i Enkelthederne hviler paa grundige selvstændige Studier. Under Arbejde er et Værk om dansk musikalsk Akcent og Oversættelsen af Skaanske Lov og de sjællandske Love.

Povl Engelstoft.

Kuhn, Johan, 1876—1943, Læge. F. 29. Maj 1876 i Randers, d. 4. Marts 1943 i Gentofte, Urne paa Hellerup Kgd. Forældre: Overlæge, senere Etatsraad Ludvig Jacob K. (1827—99, gift 2° 1881 med Frederikke Sarine Ludovica Ida Faber, 1838—19) og Johanne Caroline Juliane Faber (1841—79). Gift i° 9. Juli 1904 i Roskilde med Olga Ruben, f. 28. Marts 1867 i Kbh. (Mos.), d. 1931 (gift i° 1887 med Grosserer Oscar Philip, 1854—1937), D. af Etatsraad, Fabrikejer Bernhard Harald R. (s. d.) og Hustru. Ægteskabet opløst 1917. 2° 20. Febr. 1935 i Helsingør med Massøse Else Marie Saurbrey, f. 17. Marts 1900 i Dyrehavehus ved Tureby, D. af Overjæger, Forpagter Frederik Christian Sophus S. (f. 1861) og Sigismunda Ulrich (f. 1867).

K. blev Student 1894 fra Randers og medicinsk Kandidat 1901. Efter Eksamen var han et halvt Aar Skibslæge i 0. K., hvorefter han gjorde Tjeneste ved forskellige Hospitaler. I nogle Maaneder 1903 var han konst. Distriktslæge i Hørsholm, konst. Sygehuslæge ved Usserød Sygehus og Læge ved Nivaagaards Hospital, var derefter i to Aar Assistent ved St. Lucasstiftelsen hos Professor Kaarsberg og foretog Studierejse til Paris (Gynækologi), men efter Turnustjenesten nedsatte han sig 1907 som praktiserende Læge i Hellerup, hvor han virkede til sin Død. Selv om han var en dygtig

og samvittighedsfuld Læge, blev det dog ikke som saadan, at han fik sin store Betydning. Hans Indstilling var den, at Lægen har et dobbelt Ansvar, Ansvaret over for sine Patienter og Ansvaret over for Samfundet. Efterhaanden som den sociale Forsorg blev udbygget og Sygdomsbekæmpelsen og Sygdomsforebyggelsen sattes mere og mere i System, blev Lægen en af Samfundets vigtigste Tillidsmænd og den praktiserende Læge en Forpost ude i Ildlinien. Denne Indstilling drev K., der var i Besiddelse af en skarp Hjerne og en smidig Forhandlingsevne, frem til at blive en Realpolitiker af Rang. Lægen og Samfundet var det Ledemotiv, der gik igen i hans fagpolitiske Arbejde. Han var Medstifter af Foreningen af yngre Læger 1904, Medlem af dens Bestyrelse og dens Formand 1905—06. Det lykkedes ham at faa Foreningen optaget som en Kredsforening inden for Alm. dansk Lægeforening, i hvis Hovedbestyrelse han havde Sæde 1907—13, og at forbedre de unge Hospitalskandidaters Kaar i betydelig Grad. Han fungerede som Formand i Lægeforeningen 1912—13 og var Medlem af Repræsentantskabet 1914—17. I Forhandlingerne mellem Lægerne og Sygekasserne tog han aktivt Del og fejrede her sine første Forhandlingstriumfer. Han var Medlem af Sygekasselovskommissionen 1910—11. K. øvede en betydelig Indsats i Medicinalkommissionen, af hvilken han var Medlem 1905—21. Han var Medlem af Overvoldgiftsretten 1913—25, af Mæglingsraadet angaaende den kommunale Lægehjælp (hvert andet Aar Formand) fra 1914, af Sygekassevoldgiftsraadet 1915—25, ekstraordinært Medlem af Retslægeraadet fra 1920, af Invalideforsikringsretten fra 1921 og Redaktør af »Ugeskrift for Læger« fra 1922. Han stillede Forslag om Oprettelse af et Aktieselskab til Køb af Domus medica, han var Medstifter af Aktieselskabet Lægernes Hus og Næstformand i Bestyrelsen for dette 1921—32. 1921 modtog han en Hædersgave fra Den alm. danske Lægeforening.

K. var Medlem af en Række Kommissioner. Hans Forslag til Løsning af Spørgsmaalet om kroniske Syges Forsikring dannede Grundlag for den derhen hørende Bestemmelse i Sygekasseloven af 1915. Det var kun naturligt, at det blev K., der holdt Forelæsninger om dansk Sygekassevæsen ved Folkeforbundets Interchange i Kbh. 1924, 26 og 29. Endvidere holdt han to Forelæsninger paa Sorbonne i Paris om det samme Emne Marts 1927, og efter Indbydelse af Fransk Hygiejneselskab Foredrag i Institut Pasteur om dansk Sociallovgivning Okt. 1927, Foredrag, der vakte stor Opmærksomhed i Frankrig og Beundring for de danske sociale og hygiejniske Foranstaltninger for Folkesundhed og Folkeforsorg. Som Redaktør af den faglige Del af »Ugeskrift for Læger« udøvede

han en stærk Indflydelse paa al dansk Lægepolitik, og hans Liv var en fortsat utrættelig Indsats for hans Fag, hans Stand og derigennem for det Samfund, han tilhørte. — R. 1927. — Maleri af Niels Hansen 1933 (Familieeje).

Ugeskrift for Læger, 1943, Nr. 10, S. 205 ff. Politiken 5. Marts s. A.

Axel Borgbjerg.

Kiihle, Kaj Vilhelm **Sejer,** f. 1886, Litteraturhistoriker. F. 2. Marts 1886 i Holstebro. Forældre: Trafikassistent i Holstebro, senere Stationsforstander i Hvalsø Ludvig K. (1858—1920) og Dorothea Grevlund (f. 1859). Ugift.

Efter en Tids Lærervirksomhed og et Ophold paa Askov Højskole blev K. 1908 Student fra Aalborg, cand. phil. 1909. Han begyndte at studere Fysik og Matematik, men havde fra sin tidligste Ungdom stærke filosofiske og religionshistoriske Interesser, fulgte derfor som Student Høffdings Forelæsninger og Øvelser. 1913—14 var han Medarbejder ved »Hovedstaden« og fik efter langvarig Militærtjeneste før og under Verdenskrigen 1917 Ansættelse i Kbh.s Skattevæsen, hvor han siden 1925 er Kontrollør under Rodeforvaltningen. Foruden et Par slægtshistoriske Arbejder (»Slægten Kiihle. Dens Oprindelse og Historie« (1919) og »Breve og andre Papirer vedrørende Slægten Kiihle« (1938, utrykt)) omfatter hans Produktion hovedsagelig Studier over Frederik Paludan-Muller samt over S. Kierkegaard og hans Slægt. Nye Bidrag til Kierkegaards Biografi er givet i »Personalhistorisk Tidsskrift« 1931—35 (»Nogle Oplysninger om Søren Kierkegaard«, I—V), der tillige indeholder væsentlige og afgørende Korrektiver til Frithiof Brandt »Den unge Søren Kierkegaard«; til samme Emnekreds hører Afhandlingerne »Søren Kierkegaards Fader« (Gads danske Magasin 1943) og »Jyske Hosekræmmere i Kbh. i det 18. Aarh.« (Historiske Meddelelser om Staden København 1937). Sin største Indsats har K. dog viet Fr. Paludan- Muller. En skarpsindig motivhistorisk og idéhistorisk Undersøgelse, »Kilderne til Fr. Paludan-Mullers »Kaianus««« (1923) fulgtes 1941—42 af den store Levnedsskildring »Frederik Paludan-Muller«, et meget omhyggeligt Arbejde, hvor nyt Stof baade af biografisk og litteraturhistorisk Art er fremlagt. K. er en selvstændig og grundig Arkivforsker, nøgtern i sin Fremstilling og udpræget kritisk indstillet over for den psykologiske Litteraturforskning.

Th. Hauch-Fausboll: Slægthaandbogen, 1900, S. 513. Studenterne fra 1908, 1933, S. 56.

H. Topsøe-Jensen.

Køedt, Matthias Matthiesen **Peschcke,** f. 1885, Maler, Kunstskribent. F. 8. Juni 1885 paa Frbg. Forældre: Grosserer A. Peschcke K. (s. d.) og Hustru. Gift i° 4. Febr. 1913 i Paris med Helga Frederikke Petersen (nu: Tranebo), f. 25. Okt. 1890 i Soesmarke paa Lolland, D. af Slagtermester Niels Søren P. og Johanne Christine Marquardtsen. Ægteskabet opløst 1914. 2° 26. Aug. 1916 i Ordrup med Malerinden Adéle Caroline Rautenbach Nielsen, f. 29. Nov. 1895 i Ziirich, D. af Forfatteren Albrecht Rautenbach (1861—98) og Adelheid Gottenkieny (f. 1871, gift 2° 1900 med Malermester Bernth Nielsen, f. 1873) og adopteret af Malermester Bernth Nielsen.

K. fik som elleveaarig privat Tegneundervisning af Luplau Janssen, tog Studentereksamen 1903 fra Schneekloths Skole, n. A. Filosofikum og forberedtes af G. Vermehren til Kunstakademiet, som han gennemgik Jan. 1905—Foraaret 1908 under C. N. Overgaard, Frants Henningsen og Viggo Johansen. Derefter opholdt han sig i Paris 1910—12. Senere har han jævnlig foretaget Rejser til Italien, Frankrig, Tyskland, England og Schweiz. Her hjemme debuterede K. Juni 1916 med en Særudstilling, der fyldte hele Den frie Udstilling og betød en storstilet Indsats. Den omfattede allegoriske Kompositioner af dristigt Format (to Malerier maalte 638 X 410 cm), store Helfigur-Portrætter (bl. a. af Faderen og Moderen), Landskaber og Blomster billeder. Zahrtmann roste den i et Brev til Sigurd Muller, Kritikken angreb den skarpt, og samtidig blev den en Salgs-Succes og gentaget i Aarhus Kunstforening s. A. I øvrigt har K. udstillet paa Salon Nationale i Paris 1910, 1912, 1927—29, 1931, 1934 og haft andre Særudstillinger i Den frie Udstilling 1919 og Jan. 1923 samt i Gallerie Charpentier i Paris 1934. Allerede i Fortalen til sin Udstillings Katalog 1916 vendte K. sig mod den »moderne« Kunst. Han genoptog Emnet i »København« 28. Juni 1919, og i store Artikler til »Nationaltidende« 26. Nov. 1927, 4. og 24. Jan., 2. Febr. 1928 og til »Samleren« 1933—34, af hvilke en Del blev udgivne i Bogform (»Statusopgørelse i Malerkunsten« 1935), rejste han en voldsom Kamp mod Modernismen, baade kunstnerisk og som almindeligt aandeligt Fænomen, med heftige Angreb paa den internationale Kunsthandler-Korruption omkring den moderne Kunst og paa hjemlige Autoriteter som Kunstmuseet og Kunstakademiet. Kampen overførtes til Sverige, hvor den vakte stort Røre, ved Artikler i »Svenska Dagbladet« 26., 27. April, 7., 19. Maj 1935 og »Dagens Nyheter« 13. Maj s. A. Hjemme fortsatte han den i »Samleren« 1937—38, 1940—41, 1943, »De Danskes Vej« 25. Febr. 1938 og

i »B.T.« 27. Febr., 7., 15., 18., 28. Marts, 5., 16., 25. April, 1., 2., 22., 30. Maj, 15., 25. Juni, 9., 22., 26. Juli, 14., 22. Aug. 1940. Denne Kampagne er et fremtrædende Træk i vort Kunstliv mellem de to Verdenskrige og meget karakteristisk for hin Tid. Den foregik sideløbende med, men uafhængig af en tilsvarende, som Camille Mauclair med Støtte af ansete Kritiker-Autoriteter førte i Frankrig mod »la farce de l'art vivant«, og dens Virkninger har endnu langtfra afklaret sig. Med store økonomiske Ofre opretholdt K. i en Aarrække Kunsttidsskriftet »Samleren«, var Formand for dets Aktieselskab 1935—42 og redigerede det personlig Sept. 1940—Jan. 1942. — To Selvportrætter. Buster af H. Wederkinch og Hjalmar Kleis, begge udført i Paris ca. 1911.

Gads dsk. Mag., XII, 1917—18, S. 55 (af Kr. Zahrtmann). Sigurd Schultz i Nationaltidende 26. Juni 1935. Samme: Malerkunstens Ismer, 1938, S. 82 f. Samme i Samleien, XVII, 1940, S. 4 ff. C / C W (

La Croix, Frederik, 1691—tidligst 1741, Maler. Døbt 28. Juni 1691 i Kbh. (Kat.), d. tidligst 1741. Forældre: Hof-Sukkerbager, senere Teskænker Nicolas Jean Baptiste la C. og Marthe le Coffre (f. 1673). Gift senest 1718 med Sophia Amalia Cloppenburg.

F. la C.s Morbroder var Maleren Bénoit le Coffre, der i øvrigt var gift med hans Faster. Faderen rømte Landet 1705, og det blev Onkelen, som maatte ernære Familien. F. la C. uddannedes som Maler hos ham. 1719—41 var han Ridsemester for Landkadetterne og indtil 1738 for Søkadetterne. Han er ingenlunde betydelig som Portrættist (Vemmetoftebillederne fra Tiden om 1735), og han anvendtes kun lidt af Hoffet (Kronprinsens Billede 1722, Kopi af Kongens 1727), men hans Familieforbindelser med Kredsen om den danske Skueplads gør ham interessant, og saavel det nu kun i Stik kendte tidlige Billede af L. Holberg som Malerierne af Chr. Danneskiold maa henføres til ham. Et Maleri paa Universitetsbiblioteket af Rektor Torkel Baden (1730) skyldes ham, ligeledes et Maleri af Caroline Sophie Haxthausen 1738 (Fr.borg). Der er Formodning om, at det var ham, der udførte Dekorationerne til Teatret i Grønnegade. — Sønnen *Henning Frederik la C.* (ca. 1718—83) virkede som Portrætmaler i Jylland (Portræt af Stiftsprovst Tetens i Ribe). Ridsemesteren og Skildreren *Johan Otto la C.* (d. 1752) var muligvis en Broder, snarere dog en fjernere Slægtning af F. la C.

Fra Arkiv og Museum, V, 1912—15, S. 630. Hist. Medd. om Kbh., 2. Rk., I, 1923—24, S. 290. Otto Andrup: Udvalg af [Fr.borg] Museets Erhvervelser 1913—25, 1925. Katalog over Vemmetoftes Malerier. Tilskueren, LIV, 1937, $^{U}>$ ^{S}_ 56,

0. Andrup.

Laersen, Berthel (Bartholomæus), 1722—82, Grønlandspræst. F. 1722 i Kbh., d. 10. Dec. 1782 i Sukkertoppen. Faderen Drejersvend. Gift 1744 i Godthaab med Grønlænderpigen Susanna, f. 1728 (døbt 27. Nov. 1740) i Godthaab, d. 25. Febr. 1779 i Sukkertoppen.

Da Faderen døde, blev L. sat i Vajsenhusskolen og blev to Aar senere sendt til Godthaab for at oplæres til Kateket. Han blev meget hurtigt sprogdygtig og var særdeles afholdt af Grønlænderne. Han sluttede sig næs'ten helt til Brødremenigheden i Ny Hermhut, men var alligevel en trofast Medhjælper for de danske Missionærer. 1757 ansattes han i Kolonien Sukkertoppen, hvor han snart fik samlet en stor Menighed, og paa Grund af sin Nidkærhed og Energi blev han i Juni 1764 ordineret af Præsterne i Godthaab og virkede derefter som Præst i Sukkertoppen til sin Død. Han oversatte store Dele af Ny Testamente og digtede flere Salmer. — L. er Stamfader til den kendte sydgrønlandske Slægt Berthelsen. Hans Søn *Frederik Berthelsen* (1750—1828) blev 1815 ordineret i Holsteinsborg af den eneste daværende Grønlandsmissionær B. Hartz (s. d.) til Præst i Sydgrønland.

H. Ostermann: Den grønlandske Missions og Kirkes Historie, 1921, S. 105-08 og passim.

R Ostermann.

Larsen, Aksel, f. 1897, Politiker. F. 5. Aug. 1897 i Brændekilde. Fader: Træskomand Lars L. Gift.

L. gik i Folke-, Mellem- og Realskole og blev Tekstilarbejder, senere Støberiarbejder. Han sluttede sig til Kommunismen og kom til at spille en ledende Rolle i Partiet. Fra 1930 var han Formand for Fællesudvalget for de arbejdsløse. Han stillede sig til Folketinget i Lyngby 1924 og 1929, valgtes 1932 i Kbh. og genvalgtes 1935 og 1939, var sit Parti en veltalende Forkæmper, indtil Loven af 25. Aug. 1941 standsede hans Virksomhed.

Gunner Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 283 ff.

Povl Engelstoft.

Larsen, Carl **Syrach,** f. 1898, Forstmand, Botaniker og Arvelighedsforsker. F. 6. Juli 1898 i Charlottenlund. Forældre: Gartner ved Forstbotanisk Have Georg Syrach L. (1863—1937) og Marie Magdalene Thomsen (1859—1940). Gift 3. Juni 1927 i Holbæk med Nina Margrethe Helms, f. 14. Dec. 1898 i Vordingborg, D. af Byfogedfuldmægtig i Vordingborg, senere Dommer i Holbæk Johan Christian H. (1865—1943) og Helga Agnete Dorph (1868—1939).

L. blev Forstkandidat 1923. I de følgende Aar arbejdede han som Assistent ved forskellige videnskabelige Institutioner og foretog ind imellem forstbotaniske Studierejser til Udlandet, 1926 til Skotland, 1927 i Mellemeuropa, 1928 (paa Landbohøjskolens store Rejsestipendium) til Kew Gardens ved London og til Professor Henry i Dublin, 1930 til England og Skotland, 1936 til Budapest. Fra sit Barndomshjem i Forstbotanisk Have besad L. medfødt

Interesse for Forstbotanikken, og herfra lededes han, efterhaanden som hans fortsatte Studier skred frem, ind paa Arvelighedsforskningen og Træforædlingsarbejdet. Allerede 1924 foretog han sin første kontrollerede Artskrydsning (beskrevet i »Naturens Verden« 1940, S. 438). 1933 blev han fast ansat i den meget beskedne Stilling som Gartner ved Forstbotanisk Have i Charlottenlund og s. A. som Landbrugsministeriets sagkyndige ved Plantning for Vildtet. Bag hans Ansættelse som Gartner ved Forstbotanisk Have laa imidlertid Planer om Oprettelse af et forstligt Arboret ved Hørsholm til Erstatning for den gamle forstbotaniske Have, der ved Udvidelsen af Charlottenlund Station efterhaanden var blevet stærkt beskaaret. Saadanne Planer havde flere Gange før været fremme uden at blive realiseret. Takket være et fortrinligt Samarbejde mellem L. og Landbohøjskolens Direktør, Professor Carl H. Hansen, lykkedes det 1937 at gennemføre Planerne, og L. blev ansat som Arboretforstander. 1934 offentliggjorde L. i Landbohøjskolens Aarsskrift en Afhandling (Forest tree breeding), hvori han antydede Veje for rationel Træforædling, og ved den internationale Skovbrugskongres i Budapest 1936 behandlede han specielt Mulighederne for Raceforædling ad vegetativ Vej. Disse Emner uddybede han i sin Doktorafhandling 1937: »The employment of species, types and individuals in forestry«, idet han samtidig meddelte en Række foreløbige Resultater af de af ham paabegyndte Træforædlingsforsøg. Disputatsen vandt stor Anerkendelse i forstlige Kredse over hele Verden. Siden dens Fremkomst har Videnskabsmænd fra Sverige, Norge, Finland, England, Tyskland, Holland, Ungarn og U. S. A. aflagt Besøg i Danmark for at studere L.s Træforædlingsforsøg, og de Træforædlingsinstitutioner, som i Løbet af Aarene efter 1937 er blevet oprettet i flere af de foran anførte Lande, har tilrettelagt deres Arbejdsprogram efter de af L. anviste Retningslinier. L. har ogsaa fra Udlandet modtaget talrige Indbydelser til Foredragsbesøg. 1942 forelæste han ved Skogbruksskolan i Ås, 1943 ved Skogshogskolan i Stockholm. De af L. opnaaede Resultater er saa meget mere bemærkelsesværdige, som han kun har haft yderst beskedne, hovedsagelig fra Fonds og private Skovejere ydede Pengemidler til Disposition, medens man i Udlandet har stillet meget store Beløb til Disposition for Træforædlingsarbejdet. L.s videnskabelige Indsats bestaar i, at han har formaaet at overvinde de Vanskeligheder, som tidligere grundet paa Træernes lange Levetid, sene Frøsætning og usikre indre, arvelige Anlæg tilsyneladende stillede sig uovervindeligt i Vejen for en rationel Raceforædling. Han har anvist praktisk anvendelige Veje til kontrolleret Bestøvning med de deraf følgende

Muligheder for Kromosomtalforøgelser, som kan give Individer med forøget Vækstenergi. Han har under Anvendelse af vækstfremmende Hormoner paavist, at Træarter, som normalt ikke kan formeres ved Stiklinger, ved den rigtige Fremgangsmaade godt kan formeres ved Stiklinger, saaledes at enkelte Individer med særligt værdifulde Egenskaber kan mangfoldiggøres, og han har vist, hvorledes man ved Podninger kan frembringe tidligt fruktificerende Individer med kontrollerede arvelige Anlæg, saaledes at der nu i Løbet af en relativt meget kort Aarrække kan fremstilles racesikre Frøavlsbevoksninger givende store Frømængder af kontrolleret Afstamning. Alle Forhold tyder paa, at ligesom P. E. Mullers jordbundsbiologiske Undersøgelser fra Aarene omkring 1880 for hele Europa kom til at indlede en ny Epoke i Skovbrugets Historie, saaledes vil ogsaa L.s videnskabelige Arbejde engang i Fremtiden blive betragtet som skelsættende. L. har ogsaa interesseret sig stærkt for Skovbrugshistorien. Det vaf i væsentlig Grad paa hans Initiativ, at Jagt- og Skovbrugsmuseet i Hørsholm blev oprettet, og han har personligt staaet for Tilvejebringelsen af Museets Skovbrugsafdeling. — Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber 1943.

Selvbiografi i Landbohøjskolens Aarsskrift, 1938, S. 147 f.

A. Howard Grøn.

Larsen, Axel **Gunnar,** f. 1902, Ingeniør, Minister. F. 10. Jan. 1902 paa Frbg. Forældre: Ingeniør Poul L. (s. d.) og 1. Hustru. Gift 22. Maj 1935 i Westminster med Kirsten Thomsen, f. 5. Juli 1903 i Aalborg, D. af Skibsmægler Rasmus Christian T. (1870—1929) og Laura Christensen (f. 1879).

L. blev Student 1920, privat dimitteret, og opholdt sig derefter i nogle Aar i U. S. A. som Lærling paa en Maskinfabrik. 1926 blev han Chemical Engineer fra Massachusetts Institute of Technology, og s. A. ansattes han i Faderens Firma F. L. Smidth & Co. i New York Afdelingen, hvis Leder han senere var til 1932. 1929 indvalgtes han i Firmaets Bestyrelse, og 1932, da C. A. Møller (s. d.) blev Direktør for Burmeister & Wain, kom han til Firmaets Hovedsæde i Kbh. som dennes Afløser og som Faderens nærmeste Medarbejder. Ved Faderens Død 1935 blev han Firmaets administrerende Direktør og Bestyrelsens Formand. Ved Ministeriet Staunings Rekonstruktion i Juli 1940 indtraadte L. som Minister for offentlige Arbejder og fortsatte som saadan i Ministerierne Buhl og Scavenius 1942. 1938—40 var L. Medlem af Industriraadet og af dettes staaende Udvalg, 1939—40 af Bestyrelsen for Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse. 1937 optoges han i

Akademiet for de tekniske Videnskaber. For dansk Flyvetekniks Udvikling har L. haft ikke ringe Betydning derved, at han gennem Anlæg af private Flyvepladser i Aarene før Verdenskrigen gjorde Privatflyvning meget anvendt. — R. 1936.

Gads dsk. Mag., XXXIV, 1940, S. 516—23. *pov[Vinding.*

Larsen, Jens Peter, f. 1902, Musikhistoriker. F. 14. Juni 1902 paa Frbg. Forældre: Afdelingsingeniør Rasmus Peder Christian L. (1869—1922) og Lærerinde Termanna Husted (f. 1867). Ugift.

L. tog Studentereksamen 1920 fra Schneekloths Skole, og efter en kort Afstikker til Matematikken kastede han sig helt over Musikstudierne. 1923 tog han som Elev af Mogens Woldike Organisteksamen for Privatister ved Det kgl. Musikkonservatorium; samtidig havde han fulgt Th. Laubs Undervisning. Gennem de følgende Aar virkede L. som Organistvikar ved forskellige Kirker og knyttedes 1930 til Vangede Kirke, ved hvilken han siden 1931 har haft fast Ansættelse. 1928 tog han Magisterkonferens i Musikvidenskab og begyndte s. A. sin Lærergerning ved Universitetet. 1939 udnævntes han til Lektor; han havde desuden siden 1933 været Lærer i Messesang ved Pastoralseminariet. L.sStilling indenfor sit Fag er i lige høj Grad bestemt af hans videnskabelige Grundighed og Nøjagtighed og hans pædagogiske Evner. Som Forsker har han i første Række vundet Navn gennem sine Haydn-Studier, idet han i Disputatsen »Die Haydn-Uberlieferung« (1939) og det sig dertil sluttende Værk »Drei Haydn-Kataloge« (1941) har skabt Grundlag for det sikre Overblik, som man hidtil havde savnet, over Haydns Produktion og de Ægthedsproblemer, der knytter sig til den. Ogsaa paa en Række andre Felter har L. gjort sin Indsats. Hans Interesse for Kirkesangen har foruden i talrige Tidsskriftartikler givet sig Udtryk i praktiske Udgaver af Kirkemusik, i Koral-Samlingen »130 Melodier« (1936, sammen med Finn Viderø og Mogens Woldike), i den liturgiske Vejledning »Messetoner« (1935) og gennem den musikalske Del af det Liturgiforslag, som Samfundet Dansk Kirkesang, til hvis ledende Skikkelser L. siden Th. Laubs Død har hørt, bragte frem 1943. Inden for Omraadet verdslig dansk Musik har L. især beskæftiget sig med C. E. F. Weyse. 1929 udgav han en Række til Dels ukendte tre- og firstemmige Sange »Tolv Sange for lige Stemmer«, og 1942 udsendte han Skriftet »Weyses Sange«.

Selvbiografi i Universitetets Festskrift Nov. 1940, S. 141 ff.

Nils Schiørring.

Larsen, Lars Hansen, se Hansen, (XXVII, S 261).

Lauritzen, Knud, f. 1904, Skibsreder. F. 12. April 1904 i Esbjerg. Forældre: Skibsreder, Konsul D. L. (s. d.) og Hustru. Gift 30. Juli 1927 i London med Kirsten Hartvig-Møller, f. 15. Juni 1902 paa Frbg., D. af Lærer, senere Rektor Hans H.-M. (s. d.) og Hustru.

L. blev Student 1924 fra Hellerup, og efter at have taget højere Handelsskoleeksamen fik han Uddannelse i Hamburg, London, Cardiff, Paris, Marseille og Valencia, hvorefter han 1931 ansattes som Prokurist i sit fædrene Firma J. Lauritzen. 1932 blev han sammen med sin ældre Broder *Ivar L.* optaget som Medindehaver. Efter Faderen, Konsul D. L.s Død 1935 har han sammen med sin Broder udbygget og yderligere moderniseret denne meget betydelige Rederibedrift. Ved Siden af Dampskibsselskabet Vesterhavet, som stadig arbejder med en Aktiekapital paa to Mill. Kr., dannedes 1938 Rederiet Ocean med en Aktiekapital paa otte Mill. Kr., og hvis Formaal er at drive oversøisk Fragt- og Stykgodsfart og anden Rederivirksomhed, der har Forbindelse med Søfarten og Sønæringen samt Handel og Industri. 1937 overtog Firmaet Lauritzens Indehavere Aktiemajoriteten i Aalborg Maskin- og Skibsbyggeri og ændrede kort efter Navnet til Akts. Aalborg Værft. Ved en betydelig Arbejds- og Kapitalindsats er dette Værft undergaaet en stor Udvikling, og Selskabets Aktiekapital er nu tre Mill. Kr.

L. har fra sin første Ungdom næret stor Interesse for Ungdommens bedst mulige Uddannelse inden for Skibsfarten. Dette har bl. a. ytret sig ved Firmaets Skoleskibsvirksomhed, begyndt 1930, og Etableringen af egen Søfartsskole fra Jan. 1944 i Kogtved ved Svendborg. Paa denne Skole faar de unge Mennesker deres første Uddannelse, før de gaar til Søs.

Ogsaa den voksne Søfartsstand har nydt godt af L.s Initiativ ved Oprettelsen af Søfartens Bibliotek og Søfartsklubben. Biblioteket stiftedes i Aug. 1939 med det Formaal at give Besætningerne i danske Skibe Adgang til Boglaan bestaaende af saavel Faglitteratur som Skønlitteratur. Bogbestanden er nu oppe paa 26 000 Bind, og Udlaanet var 1943 ca. 77 000. 1941 oprettedes en Studiesamling af historisk og faglig Litteratur vedrørende Søfart. Søfartsklubben stiftedes i Jan. 1940 og har til Huse i Nyhavn 43. Der findes Lokaler til Skrivestue, Læsestue og almindeligt Samvær, og den kan søges af nordiske søfarende. I de sidste Vintre har der to Gange maanedlig været afholdt Underholdningsaftener for Søfolk med Foredrag eller Filmsfremvisning. Paa Søfartsklubbens Initiativ oprettedes 1942 Søfartens Spisehus, hvor søfarende og

deres paarørende Vinteren igennem kan faa en daglig, kraftig Middag til en overkommelig Pris.

Driften af saavel Søfartens Bibliotek som af Søfartsklubben dækkes gennem Tilskud fra forskellig Side, bl. a. fra Rederne.

L. har i øvrigt været Medlem af Dansk Dampskibsrederiforenings Bestyrelse 1936—39 og sidder i Bestyrelserne for en Række større Aktieselskaber, saaledes bl. a. i Maskinfabrikken Atlas.

Siden 1937 har L. været Konsul for Chile i Danmark. — R. 1940.

Jens Vestberg.

Leemejer, Jørgen Frederik, 1831—97, Kunstsamler, Museumsinspektør. F. 27. Nov. 1831 i Randers, d. 27. Nov, 1897 i Kbh., begr. sst. (Holmens). Forældre: Købmand Rasmus Hansen L. (1798—1842) og Kirstine Sofie Mørch Secher (1804—49)- Ugift.

En Svagelighed i Barndomsaarene satte L. tilbage og bevirkede, at han ikke kom til at studere. I Stedet var han Medhjælper i Th. Linds Boglade 1852—68, særlig ved Kobberstik-Afdelingen. Herfra tog han til Herregaarden Ristrup, som han skulde arve, for at tage Del i dens Bestyrelse. Da Testamentet ved Testators Død 1873 viste sig ikke at være i Orden til Fordel for ham, vendte han tilbage til Kbh. og fik Arbejde hos Højesteretsadvokat S. Nellemann, for hvem han ordnede Auktionerne efter Arveprinsesse Caroline og Enkedronning Caroline Amalie. 1877 overtog han Pladsen som Studenterforeningens Inspektør, og 1880 fik Worsaae ham ansat som Inspektør ved det nationalhistoriske Museum paa Fr.borg, hvor han skal have været en meget nyttig Mand ved Indkøb af gamle Sager og disses Ordning i Samlingerne. Desuden virkede han som Assistent ved Kunstakademiets Kontor 1879—92, Assistent 1879—92 og derefter Sekretær ved Charlottenborg-Udstillingen. — L. var en vennesæl og gæstfri Mand, der havde indrettet sig et smukt Hjem med gamle Malerier og Møbler. Han var et skattet Medlem, dels af Kr. Zahrtmanns, Pietro Krohns og Otto Haslunds Kreds, dels af en Kreds af Arkitekter med Arnold Krog, Eugen Jørgensen og Hack Kampmann i Spidsen. Memoirer nævner ham som en uegennyttig Hjælper for sine mange Venner og en dygtig Kender af Antikviteter. — Silhouet af Hack Kampmann 1883. Karikaturtegning af Eugen Jørgensen ca. 1890.

V. A. Secher: Medd. om Slægten Secher, 2. Udg., 1939, S. 186. F. Hendriksen i Politiken 30. Nov. 1897. Samme i Architekten, XXVI, 1924, S. 149—54. Samme: En dansk Kunstnerkreds fra sidste Halvdel af 19. Aarhundrede, 1928. *Sigurd Schultz.*

Liisberg, Carl Frederik, 1860—1909, Billedhugger, Porcelænsmaler. F. 15. Maj 1860 i Aarhus, d. 19. April 1909 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre). Forældre: Smedemester Peder Jensen L. (1823—99) og Ane Nielsen (1827—95)- Gift 14. Sept. 1895 i Gårdsby, Småland, med Selma Amalia Mollenborg, f. 17. Okt. 1868 i Våxio, D. af Godsejer Carl Georg M. (1826—92) og Emilie Tigerschiold (1830—1915).

L. sattes efter Konfirmationen i Billedskærerlære hos H. Chr. Berg og kom Okt. 1879 ind i Kunstakademiets Dekorationsskole for Modellerere. 1881 dimitteredes han af Maleren G. F. Andersen til Akademiets Billedhuggerskole, hvorfra han tog Afgang Jan. 1886. Som en af de første Hjælpere for Arnold Krog ansattes L. allerede 1885 ved Den kgl. Porcelainsfabrik som Modellerer. Det blev hans Hverv at levere figurlig Montage til Porcelænsarbejder (saaledes et rigt udstyret, musselmalet Spisestel af Arnold Krog), men han udførte tillige selvstændige Skulpturer til Underglasur-Porcelæn (bl. a. en Isbjørn, der sidder paa Bagbenene), og især udviklede han sig til en af de dygtigste Underglasurmalere i det naturalistiske Underglasur-Porcelæns tidlige Periode. Prøver af hans Arbejder med Landskabsmaleri i unique Udførelse findes i Sévres-Museet og Musée des Arts Décoratifs i Paris og i vort Kunstindustrimuseum. 1888 var han i Italien, 1892 foretog han en Rejse til St. Petersborg for at undervise den kejserlige Porcelænsfabrik i Underglasurmaleri og fortsatte derfra til Italien. Paa Charlottenborg udstillede han 1888 en Portrætbuste, 1902 og 1906—07 nogle Porcelænsarbejder, paa Salonen i Paris 1893 en stor Vase og 1903 en Porcelænsfigur. — Buste af Carl Mortensen 1884.

Arthur Hayden: Royal Copenhagen Porcelain, 1911. *Sigurd Schultz.*

Lind, Herman Peter Thygesen, f. 1890, Ingeniør, Entreprenør. F. 14. Sept. 1890 i Linaa ved Silkeborg. Forældre: Mejeribestyrer, senere Købmand Theodor Christian Thygesen (1859—1923) og Birthe Kirstine Pedersen (f. 1857). Gift 14. Dec. 1916 i London (Mariborough House Chapel) med Alba Christine Kastel, f. 21. Dec. 1888 paa Frbg., D. af Handelsrejsende, senere Prokurist hos P. Wulff & Co. Georg Christian Rigmort K. (1857—^{IO}-33' gift 2^{0} med Alexandra Alberta Winding, 1864—1937) og Birthe Kirstine Pedersen, kaldet Gledis (1855—1903).

Efter at have taget Præliminæreksamen tog L. 1906 polyteknisk Adgangseksamen og blev 1911 cand. polyt. som Belysningsingeniør. Efter Eksamen fik han Ansættelse som Tegner og Beregner ved

Firmaet Christiani & Nielsens Afdeling i Aarhus. 1913 forlod han denne Stilling og foretog med Understøttelse af K. A. Larssens Legat og Det Reiersen'ske Fond en Studierejse til Tyskland, Belgien og England for at studere Jernbetonkonstruktioner og fik derefter Ansættelse hos The British Reinforced Concrete Engineering Co., Ltd. Han har siden da haft Bopæl i England. Nytaar 1915 begyndte han at arbejde selvstændigt med et af ham udtaget engelsk Patent 22663/1914, L.s Interlocking Concrete Blocks, en Slags Beton-Byggesten til Udforing af Kulminer, Tunneler o. l., og Sept. 1915 startede han sammen med cand. polyt. Christian Frederik Aage Ingerslev (f. 9. Sept. 1889, d. 11. April 1928) Ingeniør- og Entreprenørfirmaet Peter L. & Co., Westminster, London. Det var oprindelig Hensigten at arbejde med L.s Patent, men da hans gamle Firma gjorde Krav paa Retten hertil og vandt en Retssag, slog Firmaet ind paa Jernbetonarbejde i al Almindelighed. 1920 indtraadte cand. polyt. Kaj Laurids Mygind (f. 16. Sept. 1887, d. 20. Sept. 1941) i Firmaet, som 1928 omdannedes til et Aktieselskab, hvis Bestyrelse indtil Myginds Død bestod af L., K. Mygind og J. Saxild (s. d.) med L. som Formand. Efter Myginds Død er cand. polyt. Axel Møller (s. d.) indtraadt i Bestyrelsen. 1927 var Ingerslev paa Grund af Sygdom traadt ud af Firmaet og hans Andel overtaget af det danske Firma Kampmann, Kierulff & Saxild. Firmaet, der en Tid arbejdede med Bygning af Beton-Bugserbaade til Afhjælpning af Tonnagemanglen, fik stedse en mere og mere sikret Position. 1926—27 byggede det de store Michelin Tyre Works i Stoke on Trent, en Entreprise til ca. 600 000 Pd. Sterling, som udførtes i Samarbejde med Kampmann, Kierulff & Saxild, og som kom til at betyde et Vendepunkt i Firmaets Udvikling. Siden har L.s Firma paataget sig en Række store Arbejder og bl. a. været Deltager i Kampmann, Kierulff & Saxilds store Kontrakter om Jernbanebygning, siden 1935 ogsaa i dette Firmas danske Virksomhed. I England har L.s Firma bygget en Række Broer, Kajmure, Pumpestationer, Hangarer og Kornsiloer. Det sidste har Firmaet især gjort til Speciale ved med Held at optage en amerikansk Metode til Konstruktion af Silovægge med Glideforme. Firmaet har saaledes udført et stort Siloanlæg i Newcastle on Tyne for Møllerifirmaet Spillers Limited. Sit hidtil største Arbejde fik Firmaet 1937 med Bygningen af den nye Waterloo Bridge, som erstatter den gamle Bro af samme Navn fra 1817, der paa Grund af Fundamenternes Svigten blev nedrevet 1925. Den gaar fra Victoria Embankment til Themsens Sydside, er en af de længste Broer over Themsen og gaar over en Kurve i

Flodløbet, hvor Strømmen er temmelig stærk. Den store Entreprise, der beløb sig til ca. 650 000 Pd. Sterling og skulde have været fuldført 1940, blev sinket af Krigen og afsluttedes først 1942. Arbejdets Udførelse, der næsten helt lededes af Danske, vakte smigrende Opmærksomhed om Firmaet og L. personlig paa Grund af de nye og sindrige Metoder og den rolige Sikkerhed, der prægede Arbejdet.

L. er Formand i Bestyrelsen for en Række Aktieselskaber. 1930—35 var han Formand for den danske Klub i London, 1937 blev han Medlem af Bestyrelsen for Reinforced Concrete Association og 1939 af Bestyrelsen for Civil Engineers Contractors, London. — R. 1935.

Ingeniøren, XLVI, 1937, V, S. 122, 135; XLVIII, 1939, I. & S., S. 82; XLIX, 1940, I. & S., S. 118; LI, 1942,1. & S., S. 122. Berl. Tid. 13. Aug. 1942. Kristeligt Dagblad s. D. Prø/ ^ . ^

Lind, Peter Engel, 1814—1903, Biskop. F. 8. April 1814 i Kbh. (Frels.), d. 19. Febr. 1903 paa Frbg., begr. sst. Forældre: Farver Knud Christian L. (ca. 1784—1865) og Bolette Sophie Elisabeth Ballum (ca. 1786—1869). Gift 22. Marts 1848 i Kbh. (Holmens) med Agnes Lund, f. 3. Juli 1827 i Kbh. (Fred. Ty.), d. 23. April 1910 sst., D. af Professor ved Kunstakademiet, senere Etatsraad J. L. L. (s. d.) og Hustru.

L. blev Student 1831 fra Borgerdydskolen i Kbh. og tog 1837 teologisk Attestats. Derefter var han i en Aarrække Lærer ved et Par københavnske Skoler, medens han fortsatte sine Studier. 1839 blev han saaledes Lic. theol. paa en Afhandling »De coelibatu Christianorum per tria priora secula«. Desuden var han som saa mange andre af Datidens unge Teologer optaget af æstetiske Interesser og fik flere Noveller udgivet: »Johan Gordon« (1836), »Ungdomsaar« (1840) og »Kjærlighed og Frelse« (1844). Fra denne Periode stammer ogsaa hans Tilknytning til det Heibergske Hus og hans Venskab med Fr. Paludan-Muller, ligesom han ogsaa stod H. C. Ørsted nær. L.s æstetiske Skrifter maa betegnes som nette Smaaarbejder med en opbyggelig Tendens, men de indeholder tillige en Del Skildringer, som nu har Betydning i kulturhistorisk Henseende. Efter at have gennemlevet en alvorlig Krise, der førte L. til en dybere Forstaaelse af Kristendommen, drog han 1843—44 med offentlig Understøttelse udenlands for at sætte sig ind i Fængselsvæsenets Ordning i andre Lande og blev ved sin Hjemkomst 1844 Præst ved Kbh.s civile Arresthus og Blaataarn og senere s. A. ved Tugthuset paa Christianshavn og Taarnene i

Citadellet. Fra sin Barndom havde L. næret en særlig Kærlighed til Fanger og ønsket at blive Fængselspræst, og nu, da han havde opnaaet dette, tog han sig med stor Nidkærhed af sine Embedsforretninger og førte en energisk Kamp for Højnelse af de indre Tilstande i Fængslerne. Gentagne Gange havde han i den Anledning skarpe Sammenstød med Fængselsdirektionen og maatte søge Audienser hos Christian VIII. for at forsvare sin Sag. I disse Aar udfoldede han tillige en Del litterær Virksomhed. Han var saaledes Medudgiver af »Borgervennen« (1850—54) og af »Ugeskrift for den evangeliske Kirke i Danmark« (1853—54), og særskilt udgav han »Christendommens Indflydelse paa den sociale Forfatning fra dens Stiftelse til Justinian« (1852) og siden en Fortsættelse heraf for Tiden indtil Karl den Stores Død (1858). Disse Skrifter, der lige som hans Licentiatdisputats er betegnende for hans sociale Interesser, giver gode Bidrag til Belysning af de paagældende Emner, udmærker sig ved at bygge paa Studium af de primære Kilder og fremtræder i en smuk, klar Form. 1855 blev L. Sognepræst i Sæby og Hallenslev paa Sjælland. Her lærte han bl. a. Vilh. Beck nøje at kende, og denne har i høje Toner udtalt sig om L.s fine, grundhæderlige Personlighed. 1871—75 var L. tillige Censor ved teologisk Embedseksamen, og 1875 blev han Biskop over Aalborg Stift. 1879 blev han Dr. theol. h. c. ved Kbh.s Universitets Jubilæum, og 1888 tog han sin Afsked. Som Biskop repræsenterede L. den Mynster-Martensen'ske Linie, stod med Kølighed over for Indre Mission og stærkt afvisende over for alle Grundtvig'ske Tendenser. L. var en smuk Prælattype, velegnet til at gøre Indtryk, men hans humane Personlighed havde undertiden vanskeligt ved at magte de kirkelige Bevægelser i det urolige Aalborg Stift. — R. 1875. DM. 1878. K.[2] 1883. K.[1] 1888.

Selvbiografier i Forhandlinger ved Kbh.s Universitets Fest den 6. Juli 1840, S. 29 f. og i Levnedsbeskrivelser af de ved Kbh.s Universitets Fiiehundiedaaisfest promoverede Doktorer og Licentiater, 1879, S. ii3f. Berl. Tid. 20. Febr. 1903 (Nr. 43). Kirkehist. Saml., 5. Rk., VI, 1911—13, S. 402—60, især S. 419 ff.; 6. Rk., III, 1939—41, S. 39 f., 121—42. Breve fra og til Hans Christian Ørsted, II, 1870, S. 208 ff. Udvalg af Breve fra Mænd og Qyinder til P. Hjort, II, 1869, S. 204. Vilh. Beck: Erindringer fra mit Liv, 1901, S. 41. J. L. Ussing: Af mit Levned, 1906, S. 26, 30. Vald. Ammundsen: Søren Kierkegaards Ungdom, 1912, S. 53 f. Otto Møller og Skat Rørdam, en Brevveksling, udg. af H. Skat Rørdam, I, 1915, S. 275; II, 1916, S. 43. Breve fra Fr. Paludan-Muller, udg. af H. Martensen-Larsen, 1928, S. 57—108, 131. Personalhist. Tidsskr., 9. Rk., V, 1932, S. 152 ff. Venskab og Samvirke. Brevveksling mellem Vilh. Beck og Johannes Clausen, udg. af Axel Beck, !936, S. 38. N. M. Plum: Københavns Præstekonvent 1843—1943, 1943, S. 77> °°f-

Bjørn Kornerup.

Lobedanz, Max Arnold, f. 1888, Biblioteksmand, Forfatter. F. 28. Juni 1888 i Kbh. (Jac). Forældre: Kaptajn i Fodfolket Arnold Troels Lund L. (1861—1909) og Helga Winsløw (1862—1939). Gift 17. Nov. 1911 i Kbh. (b. v.) med Ellen Marie Ibsen, f. 26. Febr. 1888 i Rødby, D. af Forfatteren Aage I. (s. d.) og Hustru.

L. blev Student 1905 fra Østre Borgerdydskole og tog 1910 Magisterkonferens i alm. og sammenlignende Litteraturhistorie. 1910—15 var han i flere Perioder Assistent ved Det kgl. Bibliotek og 1914—16 Sekretær i Kommissionen til Ordning af de militære Biblioteksforhold. 1917 blev han knyttet til Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek, hvor han 1919 blev Underbibliotekar og 1925 efterfulgte Raphael Meyer som Chef. L. har i sin Ledelse af dette vort største Fagbibliotek lagt Vægt paa at gøre det til et effektivt Studiebibliotek, ikke blot for Højskolens Lærere og Elever, men ogsaa for alle, der rundt om i Landet dyrker Højskolens Fag, og har saaledes stærkt udviklet Bibliotekets offentlige Betydning. 1938—43 var han Lærer ved Statens Biblioteksskole og er fra 1939 Formand for Bibliotekarsammenslutningen for de videnskabelige Biblioteker og Medlem af Danmarks Biblioteksforenings Hovedbestyrelse. — Foruden en Bog om Barbey d'Aurevilly har L. udgivet flere dramatiske Arbejder, bl. a. Skuespillet »De Uvidende« (1927), og en Samling Ungdomsvers »Atlantis« (1944), og til Poul Schierbecks 1931 paa Det kgl. Teater opførte Opera »Féte galante« har han skrevet Teksten; desuden har han besørget flere Oversættelser af dramatisk Litteratur, bl. a. Goethes »Den forelskedes Luner« (opført to Gange i Radio). L.s Arbejder vidner om en gallisk præget Kultur og om et sikkert Øre for Sprogets Musik. — R. 1941. — Maleri og Tegning 1910 af Carla Colsmann Mohr.

Slægt i A. Lobedanz: Stamtavler for J. H. Schou og hans Hustrues Susanne Beckman's Stiftelse, 1903. *c J r> hl*

Long, **Richard** Sigmund, f. 1889, færøsk Forfatter og Lærer. F. 23. Jan. 1889 i Thorshavn. Forældre: Trykkeribestyrer Georg Richard L. (d. 1937) og Svanhilda Pålsson. Gift.

Efter 1905 at have taget Præliminæreksamen i Thorshavn læste L. til Student i Kbh. og blev Student 1907, privat dimitteret, cand. phil. 1909. I nogle Aar studerede han Medicin. 1914—16 og 1919—20 var han Lærer ved Navigationsskolen i Thorshavn, fra 1921 har han været Lærer ved Mellem- og Realskolen samt Seminariet sst. — L. har haft mange Tillidshverv, saaledes har han været Formand i den færøske Studenterforening, Færøernes Ungdomsforening samt Lærerforening, Litteraturselskab (fra 1935),

Teaterforening o. fl. Desuden har han været Redaktør af Tidsskriftet »Var&in« (1920—31 og fra 1935) og er (fra 1943) Medlem af Lagtinget (Folkepartiet). Men alt dette giver dog ikke det rigtige Indtryk af, hvilken Betydning han har haft for færøsk Kulturliv. Han er maaske den Færing, der har betydet mest for de unge Talenter, det være sig litterære, musikalske eller andre kunstneriske Begavelser. Han er den nationale Bevægelses fineste Æstetiker. Sin mest almene Betydning har han haft, foruden i sit Virke som Lærer (i denne Stilling har han været en djærv Forkæmper for Modersmaalet bl. a. ved den lige til for nogle Aar siden helt danske Mellem- og Realskole), som Organisator (sammen med M. A. Jacobsen) af det nye Litteraturselskab samt som Tidsskriftredaktør. Hans Forfatterskab bestaar af litterære Essays (i hans Tidsskrift), en Række Oversættelser (bl. a. Holbergs Komedier) samt en af Omfang lille, men lødig lyrisk Produktion, i det væsentlige fra Tiden 1912—20. Desuden har han besørget nye Udgaver af forskellige Værker og forfattet eller udgivet nogle Skolebøger. Som Lyriker staar han blandt de betydeligste. Desværre foreligger hans Digte ikke i Bogform — de har været offentliggjorte i »Var&in« og Aviserne; men et repræsentativt Udvalg findes i William Heinesens Antologi »Nyføroyskur skaldskapur« (1930) (jfr. ogsaa Poul P. M. Pedersens Oversættelser i »Røster fra Nordatlanten« (1943)). L.s Digtning er i Formen rolig, ja nærmest akademisk, men Oplevelsen i den er, som i al god Lyrik, primitiv. En kosmisk Humor, kunde man maaske sige, indgaar som Bestanddel i denne Digtning, der ellers i det væsentlige bestaar af lyse Kærlighedsdigte og fint nuanceret Naturlyrik fra færøsk Landskab og Vejrlig.

Ord och Bild, 1918, S. 665. Nordisk tidskrift, 1928, S. 362 ff. Chr. Matras: Føroysk bokmentasøga, 1935. Danmark, 1942, S. 700 f. *Q, Matras*

Lund, Aage, f. 1900, Forsøgsleder. F. 1. April 1900 i Helsingør. Forældre: Grosserer, senere Vicekonsul Vilhelm Emanuel Albert L. og Ursula Skjoldager. Gift 10. Aug. 1927 med Lillian Thomsen, f. 2. Marts 1905 i U. S. A., D. af Ingeniør Knud T og Ingeborg Helbig.

L. kom efter Realeksamen, praktisk Landbrugsuddannelse og Landbrugsskoleophold til Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1923. S. A. blev han Assistent og 1925 Forsøgsleder ved Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums dyrefysiologiske Afdeling under Professor H. Møllgaard. L. har udført en Række videnskabelige Undersøgelser inden for Ernæringsfysiologien, var Ansøger til Professoratet i Husdyrbrug ved Sveriges Landbrugshøjskole 1933

og Landbohøjskolen 1934 og har her hyppigt vikarieret ved Undervisningen i Ernæringsfysiologi. Som den første erhvervede han den jordbrugsvidenskabelige Doktorgrad ved Landbohøjskolen paa en Afhandling om »Eksperimentelle Undersøgelser over Svinets Avitaminose-A«. Blandt hans øvrige Arbejder, der er fremkommet som Beretninger fra Forsøgslaboratoriet, kan nævnes Undersøgelser over Fordøjeligheden af Høsorter hos Kvæg (1928) og Carotinbestemmelse ved Hjælp af Pulfrich-Fotometer (1939). Særlig indgaaende har han sammen med andre af Forsøgslaboratoriets Medarbejdere beskæftiget sig med Væksten hos Svin, og til Rækken af Beretninger herom slutter sig Disputatsen. Sammen med H. Møllgaard udgav han 1929 en paa moderne ernæringsfysiologiske Principper bygget Fremstilling »Om Grundtrækkene af Malkekvægets Ernæringslære«. Som Medarbejder ved Haandbøger og gennem et stort Antal Afhandlinger og Artikler navnlig i »Nordisk Jordbrugsforskning« og »Ugeskrift for Landmænd« har han deltaget i Ernæringsfysiologiens nyeste Udvikling og i Spredningen af Oplysning derom blandt Landmændene og blandt Landbrugets teoretiske Vejledere. Navnlig har han bidraget til at skabe Kendskab til Vitaminlæren og til Mineralstoffernes Betydning for Husdyrenes Ernæring. Han er Medarbejder ved udenlandske Tidsskrifter og fast knyttet til Redaktionen af »Nutrition Abstracts and Reviews«.

Ugeskrift for Landmænd, LXXXIV, 1939, S. 105. *Aksel Milthers.*

Lund, Markus Anker Secher, 1832—1913, Præst. F. 28. Nov. 1832 i Brande, d. 23. April 1913 i Vium, begr. sst. Forældre: Sognepræst, senere i Øster Tørslev Niels Bay L. (1788—1845) °*S* Johanne Sophie Carstensen (1792—1866). Gift 13. Okt. 1864 i Virring med Kristiane Scheel Dinesen, f. 24. Febr. 1839 i Fausing, d. 3. Okt. 1902 i Vium, D. af Sognepræst, senere i Virring og Essenbæk Christian D. (1801—63, gift *2°* 1845 $^{mec}\wedge$ Andrea Caroline Bagger, 1812—69) og Anna Marie Schmidt (1802—42).

L. blev Student 1850 fra Randers og cand. theol. 1856. I sin Studietid blev han oprindelig paavirket af N. G. Blædel, siden af P. A. Fenger og derigennem af den grundtvigske Bevægelse. Efter Attestats var han et Par Aar Huslærer, blev derpaa 1858 personel Kapellan i Virring og Essenbæk hos sin senere Svigerfader og 1864 Kateket og Førstelærer ved Borgerskolen i Lemvig. 1869 blev han Sognepræst i Fjaltring og Trans, hvorfra han 1881 forflyttedes til sit sidste Embede Vium, Sjørslev og Almind. L. vandt sig Navn som en nidkær og alvorlig Præst af den grundtvigske Skole og som en ejendommelig Personlighed af meget folkeligt Tilsnit. I kirkelig

Henseende var han en ivrig Talsmand for alle grundtvigske Frihedskrav, og politisk var han Venstremand, nær knyttet til Christen Berg, ved hvis Jordefærd han talte. Med levende Interesse omfattede han Skytte- og Gymnastiksagen, og i en lang Aarrække var han Formand for Komiteen for Løventhais Mission. L. var i udpræget Grad en Ordets Mand og har kun skrevet lidt, deriblandt et lille Skrift om »Steen Steensen Blichers Liv og Gerning« (1882). — R. 1902.

Jens Damsgaard: Præsten M. A. S. Lund, en Levnedsskildring, 1915. Højskolebladet, ,906, Sp. 1238; 1913, Sp. 633-46. ^ *Kornerup.*

Lunden, Jens Christian Andersen, f. 1890, Forstander. F. 9. Nov. 1890 i Klæstrup i Jerslev Sogn. Forældre: Gaardejer Anders Christian Christensen L. (1855—1942) og Ane Marie Pedersen (1866—1941). Gift 5. Juli 1919 paa Frbg. (Lukas) med Hildegard Eleonora Andersson, f. 5. Juli 1896 i Valby, D. af Garver Johan Edvard A. (1855—1944) og Eleonora Johanne Marie Hallberg (f. 1874).

L. fik en langvarig praktisk Landbrugsuddannelse, kom paa Højskole og Landbrugsskole og var nogle Aar Assistent ved Askov Forsøgsstation, inden han kom til Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1918. Han ansattes derefter som videnskabelig Assistent ved Statens bevægelige Rodfrugtforsøg under L. Helweg, senere under E. Lindhard, som han 1928 efterfulgte som Forsøgsleder; 1932 blev han Forstander for Lyngby Forsøgsstation paa Virumgaard. I denne Stilling, som han varetager med solid Dygtighed, er han Forsøgsvirksomhedens Førstemand med Hensyn til Rodfrugtforsøgene, og inden for Landbruget i det hele taget staar han i første Linie i Ledelsen af Udviklingen af Landets Roedyrkning og Roefrøavl. Han er Forfatter til de vigtige Beretninger om Stammeforsøg med Roer, som er offentliggjort i »Tidsskrift for Planteavl« (1930 og 1936), hvor han ogsaa har skrevet andre Beretninger om Dyrkning af Rodfrugter og en Række aar lige Oversigter over Høsten af Roefrø, Kløver- og Græsfrø, der tillige indeholder et værdifuldt Materiale vedrørende Frøhandelen. I Frøkontrollens og Frøhandelens Ledelse deltager han som Medlem af Frøkontrolkommissionen fra 1928 og af Landbrugsministeriets Udvalg vedrørende Ind- og Udførsel af Frø fra 1933. Ogsaa Dyrkningen af Industriplanter har L. ofret særlig Interesse. Da en hjemlig Dyrkning af Hør paa ny blev aktuel under Krisen, skrev han 1933 en lille Vejledning »Om Dyrkning og Behandling af Spindhør«, og han er Formand for Landbrugsministeriets Hørudvalg

fra 1938 og Medlem af Landbrugsministeriets Spindplante- og Olieplanteudvalg fra 1940. Fra 1937 er han Censor ved Eksamen i Landbrugets Plantekultur ved Landbohøjskolen.

Dansk Landbrug, LIX, 1940, S. 597. *Aksel Milthers.*

Lønberg, Johan, f. 1877, Civilingeniør, Grosserer. F. 22. April 1877 i Kbh. (Trin.). Forældre: Amtsfuldmægtig Carl Frederik L. (1828—1900) og Ulrikke Jakobine Wendell (1832—1912). Gift 15. April 1906 i Asminderød med Alice Albertsen, f. 22. Aug. 1880 i Kbh. (Matth.), D. af Købmand Alfred Boye Ramdrup A. og Caroline Christine Ankerstjerne.

L. blev exam. polyt. 1895 og cand. polyt. 1902. 1904 ansattes han som Ingeniør i det 1889 af Grosserer Vald. Løwener grundlagte Firma V. Løwener, som navnlig handlede med Staal, Værktøj og Værktøjsmaskiner. Foruden Hovedvirksomheden i Kbh. havde Firmaet 1898 oprettet et Søsterselskab i Stockholm — AB. V. Løwener —- og n. A. et andet Søsterselskab i Oslo under Navnet V. Løwener. S. A. som L. ansattes i Firmaet var Stifterens Søn Grosserer Aage Løwener blevet Medindehaver. Faa Aar forinden havde Firmaet optaget Indførselen af amerikanske Værktøjsmaskiner og Værktøjer til det skandinaviske Marked paa sit Program, hvilket dengang var noget helt nyt, og for disse tre Firmaers Trivsel kom L. snart til at faa stor Betydning, idet hans rige Initiativ, store tekniske Indsigt og købmandsmæssige Evner successivt gav Anledning til Udvidelser paa alle Omraader, særlig i Aarene efter den første Verdenskrig. Blandt nye Varer, som efterhaanden toges op, kan nævnes moderne Brandslukningsmateriel, Vejbygningsmaskiner og Værktøj til Automobilreparation, og da den elektriske Lysbue-Svejsning blev praktisk anvendelig, indgik Maskiner og Elektroder hertil ogsaa blandt Firmaets Salgsvarer. L. saa det imidlertid ikke blot som sin Opgave at tilføre det danske Marked nye Artikler paa det maskinelle Omraade; samtidig havde han et aabent Blik for, hvad danske Virksomheder selv kunde producere paa disse Omraader, og ved at træde i Forbindelse med Maskinfabrikker og mekaniske Værksteder har han forstaaet at sætte en betydelig dansk Produktion i Gang, som blev finansieret og afsat gennem V. Løwener. I Begyndelsen af 20'erne vovede L. en yderligere Indsats ved at sætte en dansk Produktion af Værktøj til Automobilreparation i Gang, og i Forstaaelse med Ford Motor Company i U. S. A. blev der, ligeledes gennem V. Løwener, oparbejdet en betydelig Eksport af disse Artikler, ikke alene til europæiske, men ogsaa til oversøiske

Lande. 1925 døde Grosserer Aage Løwener, og L. blev den faktiske Leder af Firmaet, selv om Fru Henny Løwener indtil 1930 stod som Indehaver. Fra sidstnævnte Aar overtog derefter L. Firmaet som Eneindehaver.

For at støtte Eksporten af Automobilværktøj oprettede L. 1931 en Filial i Korn under Navnet: V. Løwener og 1932 et Søsterselskab i London under Navnet: V. L. Churchill & Go. Ltd., hvilket sidste varetog Koncernens Salg i det britiske Verdensrige. I disse Aar oplevede navnlig Søsterselskabet i Stockholm samtidig en stor Vækst, og ved den nuværende Verdenskrigs Udbrud stod Løwener-Koncernens fem Firmaer alle i en blomstrende Udvikling takket være L.s store Indsigt og Fremsyn og hans ubestridelige Evne til at vælge dygtige Medarbejdere og i en usædvanlig Grad vinde dem for Samarbejdet inden for Koncernen. Ikke mindst herved er det lykkedes L. at gøre sit Firma til det ledende i Nordeuropa, for saa vidt angaar Værktøjsmaskiner og Værktøj.

Ud over sin Forretning beklæder L. forskellige Tillidshverv; saaledes har han bl. a. fra 1930 været et meget interesseret Medlem af Sø- og Handelsretten og fra **1941** Næstformand i Maskinimportudvalget, ligesom han er Medlem af Bestyrelsen i flere industrielle Aktieselskaber. Musik og Malerkunst har gennem adskillige Aar haft hans særlige Interesse, og han har bl. a. skabt en Samling af dansk og ældre udenlandsk Kunst, som hører til de betydeligste Privatsamlinger her i Landet.

R. 1938. — Maleri af J. Aabye 1943. *Jens Vestberg.*

Løppenthien, Frits Heinrich, f. 1891, Forsikringsmand. F. 25. Febr. 1891 i Kbh. (Matth.). Forældre: Bryggerkusk, senere Forretningsfører Friederich August Heinrich L. (1863—1905) og Karen Marie Jensen (1864—1916). Gift i° 1919 med Edith Agnete Caroline Jensen, f. 13. Aug. 1895 paa Frbg., d. **19.** Jan. 1927 **i** Kbh., D. af Brygger Carl J. og Hustru f. Rasmussen. *2°* 3. Okt. 1928 med Ebba Marie Jørgensen, f. 14. April 1904 i Kbh., D. af Inkassator Anders Christian J. og Maren Jørgensen.

Efter at have afsluttet sin Skolegang i De forenede Kirkeskoler ansattes L. paa Kontoret i Nordisk Ulykkesforsikrings Aktieselskab af 1898, hvor han 1916 blev Fuldmægtig. 1917 forlod han Nordisk for at overtage Stillingen som Kontorchef i det da nyoprettede Aktieselskab Pensionsforsikringsanstalten. Herfra overgik han til Forsikringsaktieselskabet Danske Phønix som Underdirektør, og allerede 1919 blev han dette Selskabs administrerende Direktør. I denne Stilling virkede han med godt Resultat indtil 1925, da han

valgtes til administrerende Direktør for Forsikringsaktieselskabet Haand i Haand og derved fik Lejlighed til en mere uhemmet Udfoldelse af sine Evner under større Forhold. Da der under hans Ægide 1929 etableredes et intimt Samarbejde mellem Haand i Haand, Forsikringsaktieselskabet National og endnu et Par Forsikringsselskaber, blev han tillige administrerende Direktør i National og indtraadte samtidig i Direktionen for Livsforsikringsselskabet Danebroge og i Bestyrelsen for Forsikringsaktieselskabet Terra. Han er endvidere Medlem af Bestyrelsen for Akts. Dansk Driftstabsforsikring. Den af L. saaledes opnaaede Position som Leder af et stort Forsikringskoncern, den Anseelse, hans forretningsmæssigt dygtige og energiske Ledelse skaffede ham, og hans gennem Aarene maalbevidst opøvede Evner som Forhandlingsleder medførte, at han i det sidste Aarti er kommet til at spille en førende Rolle i vort private Forsikringsvæsens Organisationsliv. Han er nu med i Ledelsen af en lang Række af de mere betydende Organisationer. Af hans kollegiale Tillidshverv maa nævnes Stillingen som Formand for Assurandør-Societetet, Forsikringsvæsenets Hovedorganisation, som han har bestridt siden 1934 — altsaa i en særlig vanskelig Periode — efter at han Aaret i Forvejen var blevet valgt til Medlem af Societetets Komité (Bestyrelse). Han er desuden Formand for Bestyrelserne for Akts. Assurandørernes Hus (Forsikringsorganisationernes Kontorbygning) fra 1938, den filantropiske Institution Assurandørernes Gaard (Alderdomshjem) fra 1940, Dansk Ulykkesforsikrings Forening fra 1934 o.s.v. Endelig er han Medlem af Bestyrelsen for Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse, af Kredsbestyrelsen for Dansk Luftværnsforenings Københavns Kreds og af Finlandshjælpens Centralkomité. — R. 1934. DM. 1940. — Maleri af Aug. Tørsleff 1941.

Chr. Thorsen.

Madsen, Jacob, se Vejle (XXV, S. 299).

Malling, Heinrich August, 1807-—93, Amtsforvalter, Forfatter. F. 23. Dec. 1807 i Langenfeld ved Altona, d. 28. Dec. 1893 paa Frbg., begr. i Kbh. (Ass.). Forældre: Toldinspektør, senere Generalkrigskommissær Peder M. (1760—1824) °g Martine Georgine Cathrine Cretschmer (1770—1851). Gift 19. Okt. 1839 i Kbh. (Garn.) med Louise Birgitte Henriette Hagen, f. 21. Juli 1811 i Kbh. (Helligg.), d. 4. Febr. 1886 paa Frbg., D. af Apoteker Johannes Bernhard H. (1780—1863) og Magdalene Amalie Hersleb (1782—1831).

M. blev Student 1828 fra Sorø, 1832 cand. jur., gjorde en Tid Tjeneste som Volontør i Rentekammeret og udnævntes 1839 til Fuldmægtig i det slesvigholstenske Landvæsenskontor, 1843 til Landskriver, Aktuar og Husfoged i Landskabet Stapelholm ved Eideren. Under meget vanskelige Forhold virkede han her til kort før Istedslaget, var derefter Civilkommissær hos Helgesen i Frederiksstad, medens Bombardementet af Byen og Stormen paa den fandt Sted, og udnævntes 1851 til Amtsforvalter og Aktuar **i** Husum Amt; 1864 maatte han forlade sit Embede og levede siden i Kbh. som Privatmand. Under Pseudonymet H. Frank optraadte han i den første Tid af sit Otium som novellistisk Forfatter (»Cimbriske Noveller«, 1871—72; »Gamle Tider«, 1873; »Fortællinger og Skitser«, 1876); men hvad han her præsterede, har intet Krav paa Eftertidens Opmærksomhed. Anderledes med »Efterladte Erindringer og Betragtninger«, nedskrevne 1865—69, men først offentliggjorte 1894 efter hans Død. De giver et yderst livfuldt Billede af Tilstandene i Sydslesvig under og mellem de to Krige og viser Forfatteren som afgjort Helstatsmand, skeptisk indstillet over for Slesvigerne og Modstander af den nationale Bevægelse, Royalist til Fingerspidserne, en ubøjelig og helstøbt Karakter, som i Ord og Gerning stod ved sin Overbevisning. Man kan ikke andet end faa stor Sympati for ham, og saa lille Bogen er af Omfang, er den ved

sit Særpræg en Berigelse af dansk Memoirelitteratur. — Karamerraad 1848. Justitsraad 1853. — R. 1851.

Ovenn. Erindringer. *Carl S. Petersen.*

Manniche, Peter Laurits Rudolph, f. 1889, Højskoleforstander. F. 21. Okt. 1889 i Ølsted. Forældre: Lærer, sidst i Rye ved Hvalsø, Niels Johan Laurits M. (1864—99) og Karen Jensen (1864—1926). Gift 21. Marts 1924 paa Frbg. (Imm.) med Emmy Louise Monrad Frederiksen, f. 10. Dec. 1897 [1] Kbh., D. af Tømmerhandler Carl Neergaard F. (1851—1902) og Karen Birgitte Monrad (1857-1928).

M. blev Student 1908 fra Roskilde, begyndte medicinske Studier ved Universitetet, men afbrød dem for at uddanne sig som Folkeskolelærer og tog 1912 Lærereksamen paa Blaagaards Seminarium. Derefter genoptog han Studierne ved Universitetet, men ved det filosofiske Fakultet og blev 1918 cand. mag. (Engelsk og Kristendomskundskab). Som Student deltog han i Arbejdet i Kristeligt Studenter Settlement i Saxogade og var særlig knyttet til den Afdeling, der beskæftigede sig med Undervisning af voksne; denne Afdeling blev 1918 udskilt som en selvstændig Virksomhed, Højskole- og Studiekredsforeningen i Kbh., der fik til Opgave at udføre folkeoplysende Arbejde i Hovedstaden, særlig inden for Arbejderbefolkningen, men i den danske Folkehøjskoles Aand. Efterhaanden modnedes hos M. den Tanke, at den danske Folkehøjskoles Grundideer, til Trods for deres nationale Oprindelse, indeholder Momenter, der kunde komme andre Nationer til gode. Han vilde naa Maalet ved her i Landet at oprette en Skole i Lighed med den almindelige Type — den grundtvigske Højskole —, men aabne den for Elever fra alle Lande. I Forbindelse hermed skulde Undervisningen delvis foregaa paa fremmede Sprog. 1919 blev der oprettet en selvejende Institution, Den internationale Højskole i Danmark, der skulde føre disse Tanker ud i Livet, og 1921 indkøbtes Ejendommen Sophienlyst ved Helsingør, og Skolen blev da etableret her. Siden da har Skolen været drevet med M. som Forstander, stedse ud fra de oprindelige Grundbetragtninger: dansk Folkehøjskole med internationalt Formaal — o: Ønske om Fremme af Forstaaelse mellem Folkene gennem de personlige Forbindelser, med socialt Formaal — o: Ønske om Forstaaelse imellem Samfundsklasserne, ikke mindst Forstaaelse af social Forpligtelse hos Samfundsklasserne uden for Arbejderstanden — og med religiøst Formaal — *o:* Ønske om, at Kristendommens Ideer virkeliggøres saavel i den enkeltes som i Folkenes Liv.

Selv om det maa siges, at det ikke er lykkedes at omsætte Bestræbelserne i en »Bevægelse« og derved samle en større Skare af yngre til Videreførelse af Arbejdet, saa har dette dog vundet Tilslutning baade i Udlandet, ikke mindst i de angelsachsiske Lande, og her, og den Kreds, der var med til at oprette Skolen, har i det hele støttet den trofast.

M. er en Idealist, der forbinder Evnen til at fatte store Planer med Evnen til at finde praktiske Udveje ogsaa under vanskelige Forhold, og han har været tro mod de Idealer, der har betaget ham i hans Ungdom. Han har vist stor Evne til at gøre de danske pædagogiske og religiøse Tanker forstaaelige for Udlændinge og til at gøre disse Tanker levende for danske Arbejdere, som paa Forhaand har staaet fremmede over for dem.

Cai Hegermann-Lindencrone.

Mansa, Johan Ludvig, f. 1901, Maskiningeniør. F. 17. Juni 1901 paa Frbg. Forældre: Ingeniør H. H. M. (s. d.) og Hustru. Gift 16. Jan. 1934 i Kbh. (Jac.) med Rigmor Charlotte Jensen, f. 14. April 1904 i Vordingborg, D. af Postmester Johannes J. (f. 1866) og Emma Margrethe Simonsen (f. 1882).

M. tog polyteknisk Adgangseksamen 1920 og blev 1925 cand. polyt. som Maskiningeniør. Efter Eksamen havde han en kort Tid Ansættelse paa Akts. Burmeister & Wains Tegnestue. Efter at have aftjent sin Værnepligt ved Ingeniørregimentet ansattes han Sommeren 1925 paa ny hos Burmeister & Wain. 1927—29 var han paa en Studierejse til Schweiz og Tyskland, og Efteraaret 1929 rejste han til U. S. A., hvor han blev Ingeniør ved Ingersoll-Rand Co., Oil Engine Department, Phillipsburgh, N. J. 1932 vendte han tilbage og blev Ingeniør ved Helsingør Jernskibs- og Maskinbyggeri, og n. A. kaldtes han som Professor i Skibsmaskinteori til Norges tekniske Højskole i Trondhjem. Nytaar 1941 ansattes han i den ved H. Baches (s. d.) Afgang ledigblevne Stilling som Professor i Maskinlære ved Polyteknisk Læreanstalt og Leder af Maskinlaboratoriet. — M. har udfoldet et meget anset fagligt Forfatterskab. 1932 blev han Dr. ing. ved den tekniske Højskole i Karlsruhe paa en Afhandling om »Die Bestimmung der Dåmpfung von Drehschwingungen einer Flugmotorkurbelwelle«, og senere har han udgivet Forelæsninger over Kondensatorer (1936), Gas og Dieselmaskiner 1938 og Oliefyringsanlæg 1939. Desuden har han udtaget en Del Patenter.

Marcussen, Peter Larsen, f. 1898, sønderjysk Ungdomsfører. F. 17. Dec. 1898 i Øvre Lerte, Sommersted Sogn. Forældre: Mejeribestyrer Laurids M. og Anna Christine Christiansen. Gift 31. Okt. 1923 med Anna Margrethe Lund.

Som Elev paa Seminariet i Haderslev blev M. 1916 indkaldt til Krigstjeneste. Efter sin Hjemkomst fortsatte han sin Uddannelse paa Jelling Seminarium, hvorfra han 1920 tog Afgangseksamen. Umiddelbart derefter blev han knyttet til Seminarieskolen i Haderslev, hvor han virkede til Efteraaret 1933. Nationalsocialismens Gennembrud i Tyskland og de Efterdønninger, det medførte i Nordslesvig, kaldte M. frem til aktivt nationalt Arbejde. Mens den sønderjyske Ungdom i Aarene efter 1920 ikke havde gjort sig særlig bemærket, følte den nu Trang til en kraftig Tilkendegivelse. M. tog April 1933 Initiativet til to fortrolige Møder af Ungdomsledere. Resultatet blev to store Ungdomsstævner i Tønder og paa Dybbøl, der udløste en stærk national Følelse. Den varige Følge af Løftelsen 1933 blev Foreningen Det unge Grænseværn, der oprettedes Sept. 1933 med M. som Formand. Det er inden for denne Organisation, M. har gjort sin nationale Indsats, og han har i meget høj Grad sat sit personlige Præg paa Foreningen og dens Arbejde. Det unge Grænseværn blev baaret frem paa en Bølge af Velvillie og kom hurtigt til at raade over store Pengemidler, der muliggjorde Opførelsen eller Erhvervelsen af en Række Støttepunkter for Arbejdet, det store Grænsehjem i Kollund, Kroen i Store Jyndevad og en Ejendom i Rudbøl. Et stort Oplysningsarbejde blev sat i Gang ud over Landet. M. har fra første Færd lagt Foreningens Arbejde paa en nordisk Linie. Det er i stigende Grad kommet til Udtryk i Foreningens Tidsskrift »Folkung-Bladet« (fra 1936), og det blev stærkt understreget, da Foreningen April 1940 fik et nyt Navn: Dansk-nordisk Ungdomsforbund. Navneskiftet vakte Uvillie i ret vide Kredse, men det kom ikke til at betyde nogen Ændring i Foreningens Arbejde. *Troels Fink.*

Melchior. En Slægt M., hvis Navn utvivlsomt oprindelig er et Patronymikon, føres tilbage til Klokker i Fredericia Hans M., hvis Søn Sognepræst i Grenaa Johan Henrik M. (1724—84) var Fader til Skolemanden Hans Bøchmann M. (1773—1831; s. d.) og til Distriktslæge i Kbh. Claus Peter M. (1777—1810), hvis Søn Kancelliraad Henrik Emil M. (1806—83) 1839 stiftede M.s Borgerskole; han var Fader til Skolebestyrer Jørgen Conradt M. (1845—1925), hvis Søn er Operasanger Lauritz Lebrecht Hommel M. (f. 1890; s. d.). *Albert Fabritius.*

Meyer, Henning Emil, f. 1885, Skolepsykolog. F. 1. Marts 1885 paa Frbg. Forældre: Grosserer Emil Herman M. (1851—1911) og Sara Kabisch (1853—1922). Gift 29. Okt. 1909 paa Frbg. med Hedevig Kirstine Kirkegaard, f. 18. April 1885 i Magleby, Stevns, D. af Lærer, senere Skoleinspektør Jens Ivarsen K. (1839—1913) og Erica Marie Bagger (1850—1909).

M. blev Student 1903 fra Østre Borgerdydskole og tog 1907 Lærereksamen fra Silkeborg. N. A. fik han Ansættelse som Lærer ved Frbg. kommunale Skolevæsen. Ved Siden af sit Skolearbejde drev han psykologiske Studier, der særlig omfattede skolepsykologiske Emner. 1921 offentliggjorde han i »Vor Ungdom« en Afhandling om »Unøjagtigheden i tilegnelsen af skolekundskaber og et middel derimod«. 1924 tog han Magisterkonferens i teoretisk og anvendt Psykologi og blev s. A. Sekretær for, 1939 Leder af Udvalget for skolepsykologiske Undersøgelser, til hvis »Meddelelser« han i Aarenes Løb har leveret adskillige Bidrag. 1934 udnævntes han som den første i sin Art i Storkøbenhavn til Skolepsykolog ved Frbg. kommunale Skolevæsen. Af M.s talrige Afhandlinger og Artikler skal nævnes »Arbejdsskolen« (Vor Ungdom, 1925), »Om Standpunktsprøver« (sst., n. A.), »Nogle Standpunktsprøver i de fire Regningsarter« (sst., s. A.), »Hvorledes kan man maale Børns Dygtighed i Skolens Færdighedsfag?« (Folkeskolen 17. Maj 1928), endvidere Udgivelse af »Vejledninger, Tabeller og Lister til Brug ved Afholdelsen af Standpunktsprøver i de 4 Regningsarter« (s. A.). 1929 foretog han en Studierejse til London, og fra s. A. foreligger »Børnepsykologiens praktiske Anvendelse i London« (Social-Demokraten 31. Juli og 1. Aug.), »Børnepsykologien og dens Anvendelse i Danmark og England« (Folkeskolen, Sept.—Okt.), »Engelske børneforsorgsklinikker« (Vor Ungdom, 1929—30), »Standpunktsprøver i de fire Regningsarter for Landsbyskoler« og sammen med R. H. Pedersen (s. d.) »Anvendelse af Intelligensprøver ved Optagelsesprøven til Mellemskolen«. 1931 udkom »Standpunktsprøver i Regning med Decimalbrøk og Omsætninger indenfor det metriske System«, endvidere »Børns Opførsel i de første Overgangsaar« (Vore Børn. En Haandbog for Hjemmene. Redig. af G. J. Arvin m. fl.), »Intelligensforskelle og Skolens Arbejde« (sst.) og »Børns Upaalidelighed« (sst.). Af andre Arbejder kan nævnes »Psykologiske Undersøgelser i det praktiske Skolearbejdes Tjeneste« (Vor Ungdom, 1931—32), »»Vanskelige« Børn« (Hjem og Skole, 1932), sammen med O. Ulnes Olsen »Skolebørns Fordeling efter Alder i Skoleformer og paa Klassetrin i Kbh. og paa Fr.berg« (n. A.), endvidere »Standpunktsprøver

i de 4 Regningsarter for de lavere Klasser. Kbh.-Fr.berg« (1934), »Nogle Undersøgelser om Forholdet mellem Intelligensprøver og Optagelsesprøven til Mellemskolen« (Vor Ungdom, 1936—37), »Læsevanskeligheder hos Børn (»Ordblindhed«)« (sst. 1937—38), »Instinkt og Karakter« (sst., s. A.), »Nysgerrighed og Kampinstinkt« (sst., s. A.), »Psykologi og Opdragelse« (Haandbog for Nutidshjem, III, 1938), »Eleverne i den eksamensfrie mellemskole og eksamensmellemskolen« (Folkeskolen, Nov.—Dec. s. A.), sammen med R. Jørgensen: »Regningsprøverne ved Optagelsesprøven til 1. Kl. i Eksamensskolerne i Storkøbenhavn i Tiden 1935—40« (Kbh.s Kommuneskole, 1942) og sammen med B. Nørgaard og H. Torpe »Læsesvage børn og deres undervisning, som den former sig ved Fr.berg skolevæsen« (Meddel, fra Dansklærerforeningen, Nr. 5, n. A.). Endelig skal nævnes, at M. har forsynet Udgaven af R. H. Pedersens efterladte Skrift »Undersøgelser over Haandskrivning« (1943) med en smuk og træffende Karakteristik af den afdøde Forsker, hvis banebrydende Arbejde han har været med til at videreføre.

Studenterne MCMIII, 1928, S. 162. *S. V. Rasmussen.*

Mohr, Otto Carl, f. 1883, Diplomat. F. 24. Sept. 1883 paa Scheelenborg. Forældre: Godsforvalter, exam. jur. Albert Carl Emil M. (1843—1912) og Johanne Lauritzen (f. 1850). Gift i° 24. Sept. 1919 med Ellen Johanne Kraul, f. 29. Marts 1888 i Newcastle. Ægteskabet opløst. *2°* 6. Nov. 1932 i Gammel Ry, Jylland med Susanne (Sanna) Beate Strøyberg, f. 15. Maj 1901 i Aalborg, D. af Apoteker Valdemar S. (1866—1943) og Lovise Bolette Tobiesen (f. 1878).

M. blev Student 1901 fra Odense og tog juridisk Embedseksamen 1909. 1909—13 var han ansat i Det Østasiatiske Kompagni og indtraadte derefter i Udenrigstjenesten, 1918—19 var han Legationssekretær i Paris, derefter nogle faa Maaneder konstitueret Kontorchef i Ministeriet. 1920—31 beklædte M. en Række Poster i Udlandet: Legationssekretær i Berlin (1920—21), Chargé d'affaires og senere Gesandt i Brasilien (1921—28) og Gesandt i Tyrkiet fra 1928. 1931 blev han Chef for Udenrigsministeriets økonomisk-politiske Afdeling og 1936 Ministeriets Direktør. Efter Kammerherre Zahles Død i Juni 1941 overtog han den vigtige Post som Danmarks Gesandt i Berlin. — R. 1921. DM. 1925. K.[2] 1931. K.[1] 1937. *Finn T. B. Friis.*

Moltke, Erik, f. 1901, Runolog. F. 4. April 1901 **i** Laurbjerg. Forældre: Trafikassistent, senere Stationsforstander i Lou Carl Frederik M. (f. 1872) og Frederikke Marie Johnsen (f. 1868). Gift 13. April 1927 paa Frbg. med Inger Ermerud Lindberg, f. 12. Sept. 1902 paa Frbg., D. af Sekretær, senere Nationalbankdirektør Jak. Kr. L. (s. d.) *og* Hustru.

Efter at være blevet Student 1919 fra Aalborg begyndte M. at studere Teologi, men gik allerede efter et Semesters Forløb over til Filologien. 1921 hørte han Finnur J6nssons Forelæsninger over urnordiske Runeindskrifter, der **i** alt væsentligt var en tro Gengivelse af Wimmers og Sophus Bugges Tolkninger. M. fandt, at mange af disse hvilede paa meget tvivlsomme Hypoteser og Konstruktioner, og fik Lyst til at forsøge en Revision; han satte sig derfor grundigt ind i den foreliggende runologiske Litteratur, og da han, kort efter at han 1926 havde taget Skoleembedseksamen i Dansk, Engelsk og Latin, af Lis Jacobsen blev opfordret til at være Medarbejder ved den af hende planlagte Nyudgave af Wimmers Runeværk, fik han den gunstigste Lejlighed til at efterprøve hele det foreliggende Materiale. I Wimmers Værk var Indskrifterne gengivet i Tegninger, udført (af Magnus Petersen) efter selve Monumentet og revideret efter de Papaftryk, som Wimmer tog af hver enkelt Indskrift; men skønt disse Tegninger var udført med beundringsværdig Nøjagtighed og af alle sagkyndige ansaas for næsten ufejlbarlige, lykkedes det M. ved sine sjældne Evner som Runelæser **og** ved Anvendelsen af en Række nye tekniske Hjælpemidler (Projektørlys, særlige fotografiske Metoder, et forbedret Materiale til Papaftryk) at give talrige større og mindre Rettelser til Wimmers Læsninger, ja **endog i** flere Indskrifter (navnlig Glavendrup, Sønder Vinge, Haddeby, Gørlev, Einang) at paavise Runer, som ingen tidligere havde kunnet se, og som viste sig at være af væsentlig Betydning for Tolkningen. Desuden fremskaffede han ved sine nye Metoder et fotografisk Illustrationsmateriale, der giver Benytteren et mere objektivt Indtryk af det faktisk foreliggende og muliggør en sikrere Kontrol af Udgiverens Læsninger. Disse tekniske Hjælpemidler og Metoder (som M. har gjort Rede for **i** »Fornvånnen« 1932) er blevet taget i Brug **i** de sidst udkomne Bind af det store svenske Runeværk og anvendes ogsaa **i** Norge ved Undersøgelse af Helleristningerne. Medens den lingvistiske og den filologiske Side af Runestudiet **i** ringere Grad har beskæftiget M., har han ydet en Række Bidrag til Alfabethistorien (specielt Forstaaelsen af de saakaldte Brakteater) og til Diskussionen om Indskrifternes magiske Indhold. De vigtigste Resultater af M.s Arbejde er ned-

lagt i det store Værk »Danmarks Runemindesmærker« (1941—42), som han har udgivet i Samarbejde med Lis Jacobsen. Hertil slutter sig henved en Snes større og mindre Afhandlinger om runologiske Emner i nordiske og tyske Fagtidsskrifter. Fra 1937 har M. været Redaktør ved det af Nationalmuseet udgivne Værk »Danmarks Kirker«. *Paul Diderichsen.*

Moltzau, Poul Jochumsen, 1715—54, Grønlandskøbmand. F. 1715 i Øksnes Nord for Lofoten, d. Nov. 1754 i Kbh. Forældre: Sognepræst Jochum Friderich M. (1682—1715) og Kirsten Egede (1685—1748, gift i° med Sognepræst til Thorsken Lauritz Hansen Søeblad, d. 1712, 3^{0} 1719 med Proprietær Jens Bloch, 1694—1763). Gift 21. Sept. 1740 i Bergen med Else Marie Amble, f. April 1715 i Sogndal, begr. 22. Juli 1805 i Hurdalen (gift *2°* 1760 med Sognepræst Peder Egede, s. d.), D. af Proprietær Peder Jensen A. og Kirsten Nagel.

M. fik Handelsuddannelse i Bergen, hvor han endte som »Skriver-Karl«. Da han blev gift, fik han ved Hjælp af sin Morbroder Hans Egede 1741 Ansættelse som »Købsvend«, o: Assistent, i Godthaab. Han viste sig meget dygtig dertil og blev allerede 1743 udnævnt til »Købmand«, o: Kolonibestyrer, sst. I disse Aar fik han meget Ekstraarbejde, idet den nyanlagte Koloni Frederikshaab ikke kunde besejles af Skibene fra Danmark paa Grund af Storisen; han maatte da med Baade tilføre den Proviant og Varer fra Godthaab, hvilket han gjorde fortrinligt. Undertiden deltog han selv i Rejsen derned. — M. var en dygtig Administrator og fik Handelen sat godt i Gang. Det skyldtes ogsaa ham, at den kendte Pioner, Anders Olsen (s. d.), der var ansat som Arbejder ved Godthaab, blev bevaret for Grønland, ligesom han ogsaa tog sig meget energisk af P. Olsen Walløes Ekspedition til Østkysten. Han var ligeledes meget interesseret i Missionsgerningen og var bl. a. Ophavsmand til, at der blev opført en Skole- og Kirkebygning ved Godthaab.

H. Ostermann: Nordmænd paa Grønland, 1740, II, S. 558—67.

H. Ostermann.

Munch-Petersen, Erwin Julius Carl, f. 1900, Jurist. F. 17. Juli 1900 paa Frbg. Forældre: Professor H. M.-P. (s. d.) og Hustru. Gift 4. April 1925 i Kbh. (b. v.) med Asta Betty Fibiger, f. 6. Aug. 1900 paa Frbg., D. af Professor, Dr. med. Johannes F. (s. d.) og Hustru.

M.-P. blev Student 1918 fra Metropolitanskolen og juridisk

Kandidat 1924. Han følte sig draget mod den teoretiske Jura, men søgte samtidig grundig praktisk Uddannelse. Efter Eksamen blev han Fuldmægtig hos Højesteretssagfører Fich (1924—26). 1926 modtog han det Hurtigkarl'ske Rejsestipendium, paa hvilket han 1926—28 foretog en Studierejse til England, Frankrig, Østrig og Tyskland, hvor han studerede Retspleje med særligt Henblik paa Konkurs-, Akkord- og Likvidationsordninger. Frugten af disse Studier blev det grundige og omfattende Værk »Konkurssurrogater« (1932). Som Titlen angiver, undersøger Forfatteren her i en retssammenlignende Studie de Midler, Retsforfatningerne hjemler til Imødegaaelse og Ophævelse af Insolvenssituationer uden for Konkurs og tager herved Stilling til Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang konkursretlige Grundsætninger finder Anvendelse paa disse Konkurssurrogater, Tvangsakkord, frivillig Akkord og andre frivillige Ordninger. Undersøgelsen gælder kun Enkeltpersoner. Værkets indgaaende Redegørelse for de vigtigste fremmede Retsforfatningers Systemer samt den indtrængende Behandling af dansk Teori og Retspraksis gav det aktuel Betydning for den danske Konkurslovskommission. I Tilknytning til dette Værk — der sammen med det følgende var Grundlag for Erhvervelse af Doktorgraden —• undersøger M.-P. i »Overdragelse til Fyldestgørelse. Nogle Studier i Spørgsmaalet om Ejendomsrettens Overgang« (1935), om der gennem de nævnte Konkurssurrogater kan skabes tinglig Sikkerhed for de Kreditorer, der deltager i saadanne Ordninger. Ligeledes undersøges Spørgsmaalet om Ejendomsrettens Overgang ved Overdragelse til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor. Gennem disse Værker havde Forfatteren dokumenteret afgjort videnskabelig Evne, og det var derfor naturligt, at han 1936 knyttedes til Universitetet, foreløbig som Lektor.

M.-P. havde imidlertid jævnsides med sit videnskabelige Arbejde uddybet sin praktiske Uddannelse. Han indtraadte 1931 i Justitsministeriet, udnævntes til Fuldmægtig her 1936, efter at han 1934 havde været konstitueret som Dommer i Vestre Landsret. 1935—38 konstitueredes han som Dommer i Kbh.s Byret og beskikkedes fast som Dommer der 1938. Han forlod Dommergerningen 1942 ved sin Udnævnelse til Professor.

M.-P. var Medlem af og Sekretær ved Konkurslovskommissionen og forberedte her Udarbejdelsen af Kommissionens vægtige Betænkning. Han har deltaget i det juridiske Organisationsarbejde, idet han siden 1934 er Medlem af Bestyrelsen for Juridisk Forening og siden 1937 af Bestyrelsen for de nordiske Juristmøder. 1943 traadte han til ved Reorganiseringen af Juristforbundet, den mest om-

fattende danske Juristorganisation, hvis Formand han blev. Medlem af Retsplejeudvalget var han 1940—41.

Endnu maa M.-P.s Virksomhed som Udgiver nævnes. Herhen hører Udgivelsen af Faderen, H. Munch-Petersens Bøger: »Skifteretten« (1935) og »Tvangsfuldbyrdelse« (1937), der begge bringer en meget væsentlig Udvidelse og en uddybet Behandling af Stoffet, »Borgerlig Ret« (10.—12. Udg., 1937—43). Han er Medudgiver af »Retsplejeloven« (I—II, 1939). — R. 1941. — Tegning af Otto Christensen 1941.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1935, S. 143^ *J. Hartvig Jacobsen.*

Munck, Johannes, f. 1904, Teolog. F. 3. Marts 1904 i Kbh. (døbt i Herlufsholm). Forældre: Grosserer Vilhelm M. (f. 1865) og Ingeborg Mølgaard (1867—1930). Gift 8. April 1934 i Berlin med Elisabeth Weymann, f. 24. Juli 1907 i Frankfurt a. d. Oder, D. af Sognepræst, senere i Berlin, Gottfried W. (1868—1937) og Maria Franke (f. 1886).

M. blev Student 1921 fra Metropolitanskolen og tog teologisk Embedseksamen 1926. Kort efter drog han ud paa en længere Studierejse (1926—31), først til Paris, hvor han studerede hos Patristikeren E. de Faye, derefter til Tyskland, særlig Bonn (Erich Peterson) og Berlin (Lietzmann, E. Seeberg og Wilcken), og London. 1933 disputerede M. for den teologiske Doktorgrad med Bogen »Untersuchungen iiber Klemens von Alexandria«, der vidnede om en betydelig Evne til kritisk Tekstanalyse og ryddede op med adskillige hævdvundne Anskuelser. I de følgende Aar var M. knyttet til Kbh.s Universitet som Assistent ved Teologisk Laboratorium 1933—38 og Undervisningsassistent i nytestamentlig Græsk 1935—38; tillige underviste han paa Blaagaards Seminarium 1937—38. 1938 udnævntes M. til den første teologiske Professorstilling, i nytestamentlig Eksegese, ved Universitetet i Aarhus, foreløbig med Sæde i det humanistiske Fakultet. Det blev M.s Opgave at arbejde for Gennemførelsen af et fuldstændigt teologisk Fakultet, en Opgave, som han med sejg Energi og megen Forhandlingsevne har ført saa vidt, at Maalet nu næsten er naaet, idet Fakultetet udskiltes som selvstændigt 1942 og nu kun savner Lærer i eet af de hævdvundne teologiske Fag. En endnu større Opgave blev lagt paa M.s Skuldre, da han 1943 valgtes til Rektor for Aarhus Universitet.

Organisation og Undervisning har omtrent helt lagt Beslag paa M.s Tid. Ud over Disputatsen har han dog forfattet Artikler i videnskabelige Tidsskrifter og Afhandlinger om »Apokryferne«

(1942) og »Det israelitiske Folks Historie fra ca. 175 f. Kr. til 70 e. Kr.« (1943) i »Haandbog for Kristendomskundskab«, I og II. Fra 1940 har M. redigeret Kirkesiden i »Aarhuus Stiftstidende«. Han er Formand for Teologisk Forening i Aarhus.

Selvbiografi i Univ. Progr. 1933, S. 126 f. *J, Nørregaard.*

Møller, Jens Madsen, se Thise (XXIII, S. 515).

Møller, Viggo **Sten,** f 1897, Arkitekt. F. 24. Jan. 1897 i Herstedøster. Forældre: Lærer i Herstedøster, senere Overlærer i Øverød Josef Frederik Ferdinand M. (1861—1939) og Metea Pouline Nielsen (1869—1942). Gift 23. April 1920 i Søllerød med Bodil Ponsaing, f. 2. Marts 1897 i Kbh., D. af Fuldmægtig Christian Henri P. (1865—1909) og Marie Larsen (1865—1940).

M. gennemgik Akademiets bygningstekniske Skole, tegnede hos Anton Rosen 1916—20 og var ansat paa Søværnets Arkitektkontor 1920—35; derefter har han haft privat Virksomhed. Fra første Begyndelse har M. — inden for Tidens almindelige Modernisme — holdt samme Linie af æstetisk betonet Saglighed forbundet med demokratisk Samfundsopfattelse og Interesse for det administrative. Med sin udprægede Realitetssans har han først og fremmest været indstillet paa Dagliglivets Foreteelser. Han har bygget en Del jævne, tiltalende Smaahuse, f. Eks. Aggervej 3 (1937), er sammen med Marinus Andersen Arkitekt for Dansk Folke-Ferie (fra 1938 bl. a. Middelfart Ferieby) og har tegnet Møbler tilgængelige for det store Publikums Købeevne. Ogsaa de faa Luksusmøbler, han har tegnet, f. Eks. til Ny Carlsbergfondet paa Glyptoteket, er af en knap og kraftig Helhedsvirkning. M. har desuden istandsat N. A. Abildgaards Landsted Spurveskjul ved Frederiksdal (1925), ført Herregaarden Pederstrup paa Lolland tilbage til dens klassicistiske Skikkelse (1940) samt tegnet Forfatteren Zacharias Nielsens Mindesten paa Søllerød Kirkegaard (1925), de fire danske Sprogforskeres paa Dantes Plads (1937) og Tapetsererlavets Fane (1939). Han er raadgivende Arkitekt for Glyptoteket (fra 1936), Ny Carlsbergfondet (fra 1938) samt Skagens Museum og Brøndums Hotel (fra 1939). Tillige har han virket som Bogkunstner; navnlig maa fremhæves hans Tilrettelæggelse af Abildgaardbogen (1926), med Leo Swane som Forfatter, hvor han har forstaaet »at opnaa en statelig Virkning uden at forlade det sagliges faste Grund« (Erik Zahle). Hans Hovedindsats ligger dog maaske i hans energiske Arbejde inden for Organisationen af dansk Kunstindustri og Kunsthaandværk, som Dommer i Konkurrencer, som

Udstillingsarrangør, som Redaktør (fra 1932) for »Nyt Tidsskrift for Kunstindustri«, hvor han i talrige Artikler ogsaa selv har kæmpet for en sund Brugskunst uden derfor at mangle Sans for det udsøgte, enkeltstaaende Produkts Betydning, endelig (fra 1943) som administrerende Direktør i Landsforeningen Dansk Kunsthaandværk og Kunstindustri efter i tidligere Aar at have beklædt forskellige Hverv inden for samme Forening. M. redigerede ogsaa (fra 1942) Tidsskriftet »Boligen«. Af historiske Studier fra hans Haand kan bl. a. nævnes Holmens Bygningshistorie 1680—1770 (1932), sammen med Ghr. Elling, hvilken Bog M. ogsaa har tilrettelagt. I Akademisk Arkitektforenings Bestyrelses- og Udvalgsarbejde har han ligeledes taget Del.

Nyt Tidsskr. f. Kunstindustri, I, 1928, S. 13—18; II, 1929, S. 147; III, 1930, S. 166 f., 170 f., 174; IV, 1932, S. 76; XV, 1942, S. 12—15. Artes, VII, [1]939> S. 191—211. Danmarks Haandværk, I, 1943, S. 371—97.

Knud Millech.

Møller, Viggo Frederik, f. 1887, Forfatter. F. 24. April 1887 i Odense. Forældre: Branddirektør Fritz Julius M. (1851—1908) og Marie Louise Frederikke Grone (1852—1930). Gift 29. April 1940 med Forfatterinden Tove Ditlevsen, f. 14. Dec. 1918 i Kbh. Ægteskabet opløst.

M. skulde have været Student, men afbrød Skolegangen i Odense Katedralskole for at blive Journalist; efter udstaaet Læretid ved »Fyns Stiftstidende« har han bl. a. været fast Medarbejder ved »København« og Korrespondent til forskellige danske Blade fra Berlin. 1914 opgav han Journalistikken, fik Ansættelse i Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger og forestod Redaktionen af »Brandforsikringsbladet« indtil 1942. I Fritiden fra Pligtarbejdet har han udfoldet en ret omfattende litterær Virksomhed. Han debuterede 1918 i »Tilskueren« med Novellen »Hunden«, som er optrykt i den første Bog »Nerver« (1920), og har derefter udgivet en lang Række mindre Fortællinger, »Bag de graa Fagader« (1922), »Halvdelen af To« (1924), »Familien Zero« (1924), »Sære og Gale« (1928), »En Sten bliver kastet paa Vandet« (1929), »Forbrydere« *i[1]^[0]))* »Det sidste Døgn« (1933), »Det Skjulte« (1933), »Den excentriske Hverdag« (1937), »Bjælken i dit eget Øje« (1941) og »Menneskemagt« (1943) tillige med Romanen »Kyx« (1931) og Digtsamlingen »I Kraft af mig selv« (1935). Desuden er han Ophavsmand til det første Hørespil, som blev udsendt her hjemme, idet han erobrede Førsteprisen i den Konkurrence, som Statsradiofonien udskrev 1927, med det 30. Marts 1928 opførte »Det

tredie Glas«. M. er betydeligst som Novellist. Med sin Evne til at sammensmelte Virkelighed og Fantasteri og fremtrylle en makaber suggestiv Stemning midt i Hverdagens Verden kan han minde om E. T. A. Hoffmann og Edgar Poe, men for øvrigt har han afgjort Særpræg og behandler med en Psykiaters Sikkerhed de Undtagelsestilfælde, hvor Bevidstheden har tabt Kontrollen over de sjælelige Tilskyndelser, saa at en tilsyneladende normal pludselig kan udføre en sindssygs Handlinger. Side om Side med sit Forfatterskab har M. gjort en paaskønnelsesværdig Indsats for vore yngste Digtere og Tegnere, idet han — ofte med økonomiske Ofre — har redigeret og udgivet Tidsskriftet »Vild Hvede«, et Forum for mange ukendte, der senere har opnaaet Navn og Berømmelse. Sammen med Poul Sørensen og Arne Ungermann redigerer han endvidere det 1944 startede Humoristblad »Notabene«. — M. fik Gyldendals Herman Bang Legat 1937. — Malerier af Daniel Hvidt og Johannes Nielsen. Tegninger af Jens Lund, Elis Ullmann, Arne Ungermann, Mogens Zieler og Johannes Nielsen.

Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, II, 1941, S. 109—22.

Peder Hesselaa.

JN edergaard, **Paul** Theodor, f. 1895, Præst. F. 23. Juni 1895 i Aargab, Holmslands Klit. Forældre: Residerende Kapellan paa Holmsland, senere Sognepræst i Gerslev, Landstingsmand Peder Christensen N. (f. 1868) og Ophelia Maria Dagmar Sørensen (1866—1940). Gift 20. April 1921 i Kbh. (Jac.) med Yrsa Matzen Bjørn, f. 6. Aug. 1900 i Gentofte, D. af Skibsfører Julius Christian Gerhard B. (1855—1934) og Dagmar Matzen (1863—1934).

N. voksede op i et af Indre Mission præget Hjem, blev Student 1914 fra Sorø og cand. theol. 1920. N. A. blev han Kaldskapellan i Vanløse og 1924 residerende Kapellan ved Elias Kirke. N. har udfoldet et kraftigt Initiativ forbundet med sundt Omdømme og praktisk Sans. Hans betydeligste Indsats er Redaktionen af den nu uundværlige »Kirkelig Haandbog«, hvis første Udgave kom 1923 med biografiske Data for alle nulevende Præster, Beskrivelse af samtlige Præsteembeder og Oplysninger om kirkelige Institutioner m. m. Baade for Kirkens Arbejde i Almindelighed og for sin Stand i Særdeleshed har N. været en vaagen Talsmand. Fra 1921 var han Bestyrelsesmedlem i Præsteforeningen og siden 1929 Redaktør af dens Blad, hvis Standard han har løftet; han har været Sekretær for de videnskabelige Præstekursus og var med til at fastlægge de kirkelige Transmissioner, fra 1930 Medlem af Radioraadet, hvortil kom hans Arbejde i Kristeligt Pressebureau og Kristelig Lytterforening. Hans Indsats for at skaffe Præstestanden bedre økonomiske Kaar førte ham ind i Statens Lønningskommission 1943. Til den offentlige Debat om moralske og kulturelle Emner har han givet Bidrag, som ikke er blevet overhørt. Fra hans Haand foreligger adskillige mindre Skrifter, dels opbyggelige, dels af historisk oplysende Art. N. tilhører det upartiske Kirkelige Centrum; selv er han en Type paa den utrættelige, altid vaagne Præst, der først og sidst føler sit Ansvar som hele Sognets Præst og den danske Folkekirkes Præst.

Bjørn Kornerup i Personalhist. Tidsskr., LXV, 1944, S. 13 ff.

Michael Neiiendam.

Neel, Axel Valdemar, f. 1878, Læge. F. 15. Maj 1878 i Ejby, Vends Herred. Forældre: Lærer Peter Nielsen (1841—1928) og Ane Madsen (1847—[1]9°9)- Navneforandring 4. Dec. 1912. Gift 11. Marts 1910 i Kbh. (b. v.) med Inger Marie Ellen Jessen Petersen, f. 20. Okt. 1878 i Aalborg (gift i° 1898 med Komponisten Læge, Dr. med. Johannes Marius Torrild, 1870—1908; Navneforandring fra Nielsen 1894), D. af Grosserer Johan Petersen (1835—1904) og Mary v. Jessen (1848—1916).

N. blev Student 1897 f[ra] Odense og tog medicinsk Embedseksamen 1903. Efter en fyldig praktisk Uddannelse, afbrudt af to længere Rejser til Østasien og Australien, uddannede han sig til Nervelæge, dels ved Ansættelser hos hjemlige Kapaciteter (V. Christiansen, A. Friedenreich, Hallager), dels ved en Studierejse til Paris 1911, hvor han i et Semester hørte Pierre Marie, Dejerine og Babinski samt arbejdede paa Pierre Maries Laboratorium. 1913 ansattes han som videnskabelig Assistent ved Kbh.s Universitets psykiatriske Laboratorium (under Docenturet, senere Professoratet, i Psykiatri) og har siden uafbrudt virket i denne Stilling, der 1941 omdannedes til en Amanuensis-Stilling. Ved Siden heraf har N. praktiseret som Nervelæge i Kbh.

Som Leder af det til den kliniske psykiatriske Afdeling knyttede Laboratorium har N. gennem en Menneskealder udført et stort videnskabeligt Arbejde, hvis Hovedformaal har været at undersøge og fastlægge det organiske Grundlag for Nerve-Sindslidelserne. Allerede hans første Arbejde, den vægtige Disputats »Om traumatiske Neuroser« (1913) anslog denne Linie ved at godtgøre, at Lidelser, der hidtil havde været anset for væsentlig psykisk betingede, som oftest kunde vises at have et organisk Fundament. En lang Række Arbejder fra N.s Haand drejer sig om Rygmarvsvædskens Sammensætning under normale og sygelige Forhold, og paa dette Omraade har N. længe været vort Lands ubestridte Førstemand. Resultatet af sine Erfaringer samlede han 1939 i Afhandlingen »The content of cells and proteins in the normal cerebro-spinal fluid«. I en Aarrække var N. Landets eneste Hjerne-Mikroskopiker, og flere vægtige Arbejder har han leveret paa dette Omraade, til Dels i Samarbejde med L. Einarson (sammen med denne navnlig Studier over sjældne, degenerative Lidelser i Hjernen, samlede i den større Afhandling »Contribution to the study of diffuse brain sclerosis«, 1942). I Forening med J. Bing har N. 1936 beskrevet et hidtil ikke kendt Sygdomsbillede, en alvorlig betændelsesagtig Tilstand navnlig i Nervesystemet, som siden har gaaet under Navnet Bing-N.s Sygdom. N. har haft stor Betydning

for sin Generations danske Nervelæger som Raadgiver og Undersøger i hjerne-patologiske Spørgsmaal. — Maleri af Jørgen Aabye 1943.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1913, S. 89. C. J. Munch-Petersen i Ugeskrift for Læger, 1940.

Ib Ostenfeld.

Nielsen, Christian Søren, f. 1873, Direktør, Andeismand. F. 7. April 1873 i Kbh. (Trin.). Forældre: Grosserer og Kornhandler Hans N. (1839—1927) og Marie Dorthea Christine Christensen (1851—89). Gift 31. Juli 1896 i Vedbæk med Valborg Berg, f. 19. Juni 1876 i Kerteminde, D. af Fiskehandler Johan Peter B. (1838—1900) og Amalie Marie Nielsen (1842—1907).

Efter endt Handelsuddannelse i Kbh. og Flensborg nedsatte N. sig som Grosserer i Kbh. 1896, men blev derefter 1898 Direktør i den da oprettede Jydsk Andels-Foderstofforretning med Kontor i Aarhus, fra 1919 i Kbh. Foruden de Krav, som den stærkt voksende Virksomhed stillede til sin daglige Leder, blev der navnlig under Verdenskrigen lagt Beslag paa N.s faglige og administrative Evner. Han blev saaledes ved Oprettelsen af Ernæringsraadet Chef for dettes Kornafdeling (1917—19), senere Medlem af Landbrugsministeriets Kornnævn (1919—21) og i det hele taget paa fremtrædende Poster Formidler af Forbindelsen mellem Regeringen og det kornproducerende Landbrug. Ogsaa paa anden Maade har han deltaget i Opgaver uden for sit Selskab, saaledes som Medlem af Kbh.s Bedømmelses- og Voldgifts-Udvalg for Korn og Foderstoffer, som Bestyrelsesmedlem i Danske Korn- og Foderstof-Importørers Fællesorganisation og som Næstformand for Centralkontoret for Indkøb af Korn og Foderstoffer siden dettes Oprettelse 1939.

N. tilhører det første Slægtled af fagligt uddannede Ledere inden for Andelsselskaberne, specielt med merkantilt Formaal, og han har ved sin Virksomhed bidraget til at underbygge den faglige Linie i Andelsbevægelsen som Helhed. Uden at lægge Skjul paa, at han betragter det forretningsmæssige som det fundamentale ogsaa i Arbejdets Udøvelse under Andeisform, har han i sin Gerning og de opnaaede Resultater godtgjort Betydningen af Forbindelsen mellem denne Side og det rent foreningsmæssige.

R. 1923. DM. 1938. — Maleri af Julius Paulsen 1933 i Jydsk Andels-Foderstofforretning.

Andelsbladet, XXIV, 1923; XXXIV, 1933; XLIV, 1943.

A. Axelsen Drejer.

Nielsen, Frederik, f. 1881, Direktør, Andeismand. F. 27. Maj 1881 i Rødding ved Skive. Forældre: Gaardejer, senere Direktør Hans Kristian N. (1845—1925) og Ane Dorthea Andersen (1842—1901). Gift 13. Nov. 1909 i Hillerød med Johanne Louise Raaschou, f. 29. Dec. 1882 i Hillerød, D. af Overretssagfører Didrik August R. (1835—[J]9[J]3) °g Marie Jensen (1842—1931).

Gennem sin Faders banebrydende Arbejde for Brugsforeningsbevægelsen var N. fra sin tidlige Ungdom fortrolig med dennes Virksomhed og Idé. Fra 1898 fik han sin første Uddannelse i den to Aar tidligere stiftede Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Han fortsatte imidlertid sin Uddannelse ved at gennemgaa De Brock'ske Handelshøjskoler, endvidere ved Ophold i to Aar i England og Tyskland, hvorefter han vendte tilbage til F. D. B. 1907. Gennem Stillingen som Fuldmægtig og som Forretningsfører blev han 1913 Direktør for Kolonialafdelingen og endelig Førstedirektør 1937. Siden Stiftelsen 1918 af et for de fire nordiske Lande fælles Indkøbsselskab, Nordisk Andelsforbund, har han tillige været Medlem af Bestyrelsen samt administrerende Direktør for dette.

Fra 1932 har N. været Medlem af Sø- og Handelsretten og har desuden paa Andelsselskabernes eller F. D. B.s Vegne deltaget i et omfattende Arbejde af erhvervsøkonomisk Art, som Medlem af Valutaraadet (1935—40), af Det erhvervsøkonomiske Raad (1939—40), af Prisnoteringskomiteen (1939—40) og endelig af Priskontrolraadet (siden 1940). Desuden er han Medlem af Handelsskoleraadet.

Gennem sin ledende Virksomhed inden for F. D. B. i en for denne afgørende Udviklingsperiode har N. bidraget til en fagligt og teknisk specialiseret Udbygning af Brugsforeningsbevægelsen, men har tillige været virksom for dennes kulturelle Opgaver, saaledes Fremme af bedre Byggesæt i Foreningerne, Udbredelse af Litteratur, Højnelse af Sansen for Kunst o. lign. Paa et sagligt vel underbygget Grundlag har hans Arbejde indadtil over for Foreningernes Kreds og udadtil over for andre Erhvervskredse skabt øget Anseelse for den danske Forbrugerbevægelse.

R. 1927.

Andelsbladet, XLII, 1941. *A. Axelsen Drejer.*

Nielsen, Harald Christian, f. 1892, Sølvtegner. F. 20. Juli 1892 i Baarse. Forældre: Sognepræst Søren N. (1845—93) og Lydia Kold (f. 1852). Ugift.

N. sattes i Ciselør-Lære hos Sølvsmeden Georg Jensen April

1909, forlod Værkstedet efter udstaaet Læretid for at blive Maler, men vendte tilbage faa Maaneder senere som Tegner. Under Georg Jensens Vejledning og ved Samarbejdet med denne og Johan Rohde udviklede han sig gennem Aarene til at blive en af Virksomhedens ledende Kunstnere. Han har foretaget Studierejser til Munchen 1910 og 1912, Paris 1921 og 1937, Norditalien 1922 og desuden besøgt London, Wien og Rom. Hans Arbejder er af Smedien blevet fremført paa Verdensudstillingerne **i** Paris 1925 og 1937, Barcelona 1929, Bruxelles 1931 og New York 1939 og talrige Steder Verden over; tillige har han udstillet aarligt paa Salonen **i** Paris fra 1925, ligesom han blev Medlem af Salon d'automne her 1934. —• Som Sølvtegner har N. arbejdet under Georg Jensens og Johan Rohdes Indflydelse, støttende sig til deres Motiver og Formgivning, men han har udviklet Værkstedets særlige Stil i en strengere og enklere Retning i Traad med Tidens Krav. Det viser sig navnlig i Korpusarbejderne (Kaffesæt 1927, Pokal og Karottefad 1928, Jardiniére 1931, Fiskefad med Laag s. A.), som er hans Hovedfelt, men han har senere naaet en mere selvstændig Stil (stor, lav Frugtskaal 1935). Denne har ikke mindst fundet Udtryk i det saakaldte »Pyramide-Mønster« (første Modeller 1929), der blev en smuk Succes for Smedien, og som han efterhaanden har udformet i et omfattende Service-Tilbehør (bl. a. det kugleformede Krydderisæt). — Sølvarbejder af N. i Kunstindustrimuseet, Grassimuseum i Leipzig, Museet i Kairo samt Harvard Museum og Joslyn Memorial Museum i Omaha, U. S. A.

Ebbe Nielsen: Nogle nye Arbejder, tegnet af Harald Nielsen. Udg. af Georg Jensen Sølv, 1933. Sigurd Schultz i Samleren, XV, 1938, S. 205, 220—23.

Sigurd Schultz.

Nielsen, Jens **Oskar,** f. 1908, Elektroingeniør. F. II. Juli 1908 i Hostruphuse ved Hobro. Forældre: Direktør Anton N. (1883—1937) og Kristiane Nielsen **(f. 1876). Gift** 27. Aug. **1932 i** Aarhus med Ester Marie Kock, f. 15. Okt. 1907 **i** Aarhus, D. af Isenkræmmer Ludvig Pedersen K. (1876—1941) og Marie Margrethe Nielsen (f. 1883).

N. blev Student 1926 fra Aarhus, cand. phil. 1929 og 1932 cand. polyt. som Elektroingeniør. Efter Eksamen ansattes han som videnskabelig uddannet Assistent ved Polyteknisk Læreanstalts Laboratorium for Telegrafi og Telefoni. N.s betydelige Evner som Laboratorieingeniør medførte, at Laboratoriets Leder Professor P. O. Pedersen hurtigt kom til i N. at se sin Efterfølger. 1938 fik han derfor Orlov for at uddanne sig praktisk **i** Post- og Telegrafvæsenets

Tjeneste. 1940 vendte han tilbage, og da P. O. Pedersen døde n. A., blev N. hans Efterfølger som Professor og Leder af Laboratoriet. 1942 blev han tillige Leder af Post- og Telegrafvæsenets Laboratorium. *Pml* ^ ^

Nielsen (-Grønvang), Jens Peter, 1881—1932, Husmandsfører. F. 10. Maj 1881 paa Bondebroen i Knudsker, d. 26. Febr. 1932 paa Grønvang, begr. i Rønne. Forældre: Avlsbruger Jørgen Peter N. (1837—1903) og Bodil Kirstine Andersen (1844—1920). Gift 12. Dec. 1905 i Knudsker med Anna Sophie Hansen, f. 7. April 1881 i Sødinge, Fyn, d. 14. Sept. 1931 paa Grønvang, D. af Murer Mads Rasmus Tøger H. og Ane Kristiansen.

N. havde gode Skolekundskaber, og man havde saa smaat regnet med, at han skulde til Bogen, men hans Lyst stod til Landbruget. Som ung kom han paa Bornholms Højskole, uddannede sig til Kontrolassistent og havde flere Pladser paa Fyn og i Vestjylland. Ved sit Giftermaal overtog han Grønvang paa Rønne Markjorder, en Ejendom paa seks Tdr. Land. Den unge Husmand gjorde snart sit Navn kendt gennem velskrevne Bladartikler, og en Tid var han Redaktionssekretær ved »Bornholms Tidende«, samtidig med, at han drev sin lille Ejendom frem til et Mønsterbrug. Hans stærke socialpolitiske Interesse og varme Tilslutning til Grundskyldtanken førte ham snart ind i Husmandsbevægelsen, og allerede 1906 indvalgtes han i Styrelsen for de samvirkende bornholmske Husmandsforeninger. S. A. valgtes han til Formand, men mødte adskillig Modstand; han blev klar over, at han var for ung og uprøvet til denne Post, og trak sig tilbage 1909. Han fortsatte dog som Næstformand, og 1918 overtog han paa ny Formandshvervet, som han derefter sad inde med til sin Død. Fra 1907 var han tillige Medlem af Udvalget for Husmandsrejser, det meste af Tiden dets Formand, og i mange Aar en afholdt Fører for rejsende Husmænd og Husmandskoner, der gæstede Bornholm. N. fik Sæde i Amtsraadet, i Andelsbankens Ledelse og i Styrelsen for Andelsslagteriet i Rønne. Som Formand i Bornholms Udstykningsforening gjorde han et stort Arbejde for Oprettelsen af nye Smaabrug. N. var et hurtigt Hoved, varmtfølende, arbejdsivrig og med gode administrative Evner. Kort før sin Død samlede han, der selv havde en poetisk Aare, den bornholmske Husmandssangbog. 1933 rejste de bornholmske Husmænd en Mindesten, af Form som Bornholm, paa hans Grav. Den bærer Indskriften: Fremskridt—Frisind—Retfærd.

P. Jeppesen: Husmandsbevægelsens Historie, 1927, S. 247 f., 261 f. De samvirkende bornholmske Husmandsforeninger: Mindeskrift for J. P. Nielsen-Grønvang, 1932.

Olaf Andersen.

Nielsen, Max Ebert Krone, f. 1886, Forsikringsmand. F. 24. Nov. 1886 i Roskilde. Forældre: Købmand Julius Valdemar N. (1848—91) og Frederikke Caroline Christine Stegmann (f. 1863). Gift 9. Aug. 1916 i Kbh. (Jac.) med Esther Thykier, f. 8. Maj 1889 i Kbh. (Jac), D. af Handelsfuldmægtig, senere Afdelingschef i Magasin du Nord Søren Asch Bang T. (1847—1927) og Bolette Marie Schou (1854—1903).

Efter 1902 at have taget Præliminæreksamen ansattes N. paa Genforsikrings-Aktieselskabet Skandinavias Kontor, hvorfra han 1906 overgik til Forsiknngsaktieselskabet National som Leder af dette Selskabs da nyoprettede Genforsikringsafdeling. I denne Stilling hævdede han sig trods sin store Ungdom saa godt, at man ogsaa uden for Selskabet blev opmærksom paa ham. Da derfor nogle af vore største Erhvervs- og Rederiselskaber (0. K. og D. F. D. S.) 1915 gennem Landmandsbanken stiftede Assurance-Compagniet Baltica Akts., blev Posten som Direktør for det nye Selskab besat med N., der n. A. tillige overtog Ledelsen af det da af Baltica oprettede Datterselskab De baltiske Assurandører. Den betydningsfulde Opgave, der saaledes var overdraget N. i saa forholdsvis ung en Alder, forstod han at løse paa en saadan Maade, at de til ham stillede Forventninger maatte siges at være helt fyldestgjorte. Under hans Ledelse er Baltica arbejdet frem til at indtage en meget betydelig Position ikke blot i vor Forsikringsvirksomhed, men i vort Erhvervsliv overhovedet. Som administrerende Direktør for et meget stort Selskab og ifølge sin Indsigt og Dygtighed er N. i Aarenes Løb blevet Medlem af Bestyrelserne for en Række Forsikringsorganisationer og -selskaber. Siden 1930 er han Medlem af Assurandør-Societetets Komité, siden 1926 af Dansk Tarifforenings Komité, siden 1916 af Bestyrelsen i Foreningen af danske Søassurandører, og 1934—38 var han Formand for Forsikringsforeningen. Han er desuden siden 1922 Medlem af Dispachøreksamenskommissionen. — R. 1927. DM. 1939. — Maleri af Hans Henningsen 1938 (Baltica).

Chr. Thorsen.

Nielsen, Peder, f. 1881, Husmandsfører. F. 30. Dec. 1881 i Haderup ved Skive. Forældre: Husmand Thomas N. og Eva Kathrine Pedersen. Gift 22. Nov. 1905 med Kirsten Marie Pedersen, f. 10. Maj 1884 i Vinding, Ulfborg Herred, D. af Hus-

mand Christen Langbo P. (1852—1933) og Elisabeth Jensen (1857—1908).

Fra sit 12. til sit 22. Aar tjente N. i tre Nabogaarde i sit Hjemsogn og var derefter Arbejdsmand i et Par Aar. Da han giftede sig, købte han en Ejendom i Tvis paa 23 Tdr. Land. Jorden var mager og misrøgtet, Bygningerne daarlige og Besætningen faatallig, men N. tog Arbejde i Mergelgrav og Tørvemose og ved Tagtjæring, desuden var han Amtsvejmand i elleve Aar. 1914—23 virkede han som Forsøgsassistent for Hjerm-Ginding Husmandskreds. Han lærte i disse Aar meget paa Planteavlens Omraade, og det lykkedes efterhaanden ham og hans Hustru at faa Jorden i Kultur og arbejde Ejendommen op til et Mønsterbrug, som blev Nr. 1 ved en Præmiekonkurrence 1933. N. var med til at stifte Tvis Husmandsforening 1909, blev dens Formand 1914 og senere Formand for Hjerm-Ginding Husmandskreds. 1925 kom han ind i Sogneraadet, valgt paa en Husmandsliste, og sad der til 1937. 1927 blev han Medlem af Statshusmandskommissionen for Ringkøbing Amt. 1929 indvalgtes han i Styrelsen for De samvirkende jyske Husmandsforeninger, og efter Jens Holdgaards Død 1936 valgtes han til Formand. Ved Folketingsvalgene 1926—32 opstilledes han som Det radikale Venstres Kandidat i Holstebro, 1935 i Give. For nogle Aar siden opgav han sit Landbrug og nyttede til Tvis Station. N. har ved mange Lejligheder taget kraftigt til Orde for en øget Udstykning af Jord til Husmandsbrug.

Den fynske Husmand 15. Dec. 1941. Fyns Vensti eblad 28. Dec. s. A.

Olaf Andersen.

Nielsen, **Poul** Peder, 1853—1923, Landmand. F. 3. Dec. 1853 paa Karishøj i Gevnø, Lyderslev Sogn, d. 2. Dec. 1923 sst., begr. paa Stevns Frimenigheds Kgd. Navneforandring til Karishøj 26. Sept. 1908. Forældre: Sognefoged, Gaardejer Rasmus N. (1812—80) og Johanne Nielsdatter (1816—88). Gift 4. Maj i887iBarup med Ane Jensen, f. 23. Jan. 1861 i Barup, d. 30. April 1937 i Gevnø, D. af Gaardejer Jens J. og Anne Andersdatter.

Fra sin tidlige Ungdom levede N. stærkt med i den folkelige Vækkelse, og som Elev paa Brøderup, Askov og Vallekilde Højskoler kom han under Paavirkning af Højskolens førende Mænd. Paa Hjemegnen, hvor han blev Ejer af Fædrenegaarden, tog han Arbejdet op med usædvanlig Virkelyst og Initiativ og blev en Fører for den grundtvigske Bevægelse paa Stevns. Han samlede Højskoleungdommen, fik rejst Forsamlingshuse, oprettet Friskole, Frimenighed med egen Kirke og Højskole, der senere omdannedes til Landbrugsskole. Med Iver og Varme tog han Del i Arbejdet for den

sønderjyske Sag og gennemførte bl. a. store Fællesrejser fra Sønderjylland til Østsjælland og omvendt i Forbindelse med store Folkemøder. Han medvirkede ogsaa ved Oprettelsen af den nationale Samlingsplads, Mindelunden Højruplund paa Stevns Klint. — Ogsaa i det praktiske Liv var han en Foregangsmand, der drev sin Gaard som et Mønsterbrug og var Læremester og en ideel Husbond for et stort Antal unge. Hans friske Initiativ kom her især Andelsbevægelsen til gode ved Oprettelsen af Mejeri, Bageri, Bryggeri m. m. som Andelsvirksomheder. Men hans største Bedrift, som fik landsomfattende Betydning, var Oprettelsen af Danske Landboforeningers Frøforsyning 1906. Ideen var hans, fremsat ved en Sammenkomst paa Alslevgaarden, det skyldtes hans Utrættelighed, at den blev virkeliggjort, og som Selskabets første Formand fik han afgørende Betydning for Virksomhedens hurtige Udvikling i de følgende Aar.

Frede Jensen i Tidsskrift for Frøavl, VI, 1924, S. 814—19. K. Dorph-Petersen i Sjællands Stifts Landbrugstidende, IV, 1923, S. 299. K. Raunkjær i Dansk Landbrug, XLII, s. A., S. 614 f. H. J. Hansen: Danske Landboforeningers Frøforsyning 1906—31, 1931. Frede Jensen: Af den danske Frøavls Historie, u. A., S. 69. ^tø/ jrøfc^

Nielsen, Svend, f. 1893, Vicedirektør i Danmarks Nationalbank. F. 15. Aug. 1893 i Tybjerg. Forældre: Lærer Hans N. (1860—1941) og Maren Sophie Nielsen (f. 1869). Gift 19. Sept. 1919 i Kbh. med Ellen Margrethe Marott, f. 5. Juni 1891 i Aarhus, D. af Redaktør Emil M. (s. d.) og Hustru.

N. blev Student 1913 fra Fr.borg, cand. polit. 1919 og ansattes s. A. som Sekretær i Det statistiske Departement. Her fik han navnlig Beskæftigelse med Befolknings-, Bolig- og Socialstatistik. 1930 blev han Fuldmægtig, 1934 Ekspeditionssekretær og 1936 Kontorchef. Ved Siden af sin Stilling i Departementet har han dels været Sekretær for Statens skiftende Forligsmænd i Arbejdsstridigheder 1922—37, dels beklædt forskellige Stillinger i Relation til Boligspørgsmaalet, der har haft hans store Interesse. Saaledes blev han 1928 — efter at nuværende Nationalbankdirektør C. V. Bramsnæs var blevet Formand for Arbejdernes Andels-Boligforening — knyttet til denne Virksomhed som Forretningsfører, og han udførte i de fem Aar, han sad her, et gavnligt og meget tiltrængt Saneringsarbejde. 1933—36 var han dernæst fungerende Chef for Indenrigsministeriets Boligafdeling og administrerede i denne Egenskab Loven om Støtte til Boligbyggeri af 11. April 1933. Hans Virksomhed her har faaet varig Betydning for Lov-

givningen om »socialt Boligbyggeri« her i Landet. Samtidig var han Medlem af Realkreditkommissionen, hvis Arbejde 7. April 1936 resulterede i to nye Love, nemlig Loven om Kreditforeninger og Loven om Købstadhypotekforeninger. Nævnes kan det ogsaa, at han har været Medlem af Befolkningskommissionen af 1935 og s. A. indtraadte i Bikubens Tilsynsraad. Her udtraadte han imidlertid 1937, da han blev udnævnt til Underdirektør i Danmarks Nationalbank, og samtidig fratraadte han ogsaa sin Stilling i Det statistiske Departement. 1939 udnævntes N. til Vicedirektør i Nationalbanken og har i denne Egenskab haft med mange forskellige Spørgsmaal at gøre. N. har tidligt forstaaet at gøre sig gældende i Kraft af en betydelig Arbejdskraft, der har været forenet med megen Smidighed og Selvstændighed.

Jens Vestberg.

Noe-Nygaard, Arne, f. 1908, Geolog. F. 30. Juli 1908 i Ribe. Forældre: Seminarieforstander i Ribe, senere Sognepræst i Verninge Søren Jensen Sørensen N.-N. (ved Daaben Nygaard) (1870—[x]934) °g Ingrid Iversen (f. 1886). Gift 3. Nov. 1938 i Tibirke med Dr. phil. Ellinor Bro Larsen (s. d.).

N.-N. blev Student 1927 fra Aarhus, tog Magisterkonferens i Geologi 1933 og blev Dr. phil. 1937. I sin Studietid deltog han som Assistent ved Sommerekspeditioner til Østgrønland og i Lauge Kochs Treaarsekspedition til Christian den X.s Land (1931—34) med Overvintring 1931—32. 1933—35 studerede han Petrografi hos Professor H. G. Backlund i Uppsala, hvor han udførte det Arbejde, der blev til hans Doktorafhandling: »Die palaeozoischen Eruptivgesteine von Canning-Land« (Medd. om Grønland, 118, Nr. 6, 1937). 1936 deltog han i Geografen Niels Nielsens Ekspedition til Vatnajokull i Island, og efter 1938 at være blevet Assistent ved Danmarks Geologiske Undersøgelse paabegyndte han en systematisk Undersøgelse af Færøerne og deltog 1939 i A. Rosenkrantz' danske Nugssuaq Ekspedition til Vestgrønland. Under Arbejdet i Danmarks Geologiske Undersøgelse, hvor han 1940 udnævntes til Afdelingsgeolog, havde han Ledelsen af Borearkivet og forestod bl. a. Boringerne efter Kul paa Bornholm, indtil han 1942 udnævntes til Professor i Mineralogi ved Kbh.s Universitet. Ud over den nævnte Doktorafhandling foreligger en Række petrografiske Arbejder, specielt over Færøernes og Islands vulkanske Bjergarter. — F.M.S. 1934.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1937, S. 164. Naturhistorisk Tidende, '942. S. 47- ***S. A. Andersen.***

Nordlien, Frederik Theodor Martin Mortensen, 1854—1924, Embedsmand. F. 24. Okt. 1854 i Skallerup, d. 4. April 1924 i Aarhus, bisat i Kbh. (Christiansk.s Krypt). Forældre: Proprietær Thomas Andreas Mortensen (1822—1903) og Anna Maria Petersen (1825—85). Navneforandring 10. Maj 1901. Gift i° 26. Juli 1883 i Kbh. (Holmens) med Anna Marie Eleonora Eckert, f. 17. Sept. 1857 i Kbh. (Frue), d. 24. Sept. 1896 paa Frbg., D. af Fuldmægtig ved Kbh.s Toldkammer, senere Toldoppebørselskontrollør i Lemvig Georg August Emil E. (1823—7°) °*S* Marie Cathrine Ipsen (1826—1910). 2^0 11. Sept. 1901 i Kbh. (Fr. Ref.) med Elisabeth Cathrine de Klauman, f. 24. Okt. 1869 i Kbh. (Johs.) (gift i° 1894 med Præst ved den fransk-reformerte Menighed i Hertogenbosch i Holland Paul Emile Huth, 1871—96), D. af Assistent i Justitsministeriet, senere Borgmester og Byfoged i Store Heddinge Frederik Jacob Gregorius Hjelm de K. (1834—1904) og Emma Gustave Marie Landkilde (1840—1901).

N. blev Student 1873 fra Aalborg, 1878 cand. jur. og 1879 tillige cand. polit. Han var derefter Sagførerfuldmægtig i Kbh., kom 1880 ind i Indenrigsministeriet som Volontør, blev 1882 Assistent, 1894 fungerende Fuldmægtig i det da nyoprettede Ministerium for offentlige Arbejder og fik s. A. kgl. Udnævnelse som Fuldmægtig og Ekspeditionssekretær. 1896 blev han Kontorchef i Indenrigsministeriet (Kontoret for offentlige Arbejder) og udnævntes 1901 til Departementschef i Ministeriet for offentlige Arbejder samt Generaldirektør for Telegrafvæsenet. Med anerkendt Dygtighed og Overblik ledede han her den omfattende Administration, indtil han 1922 trak sig tilbage. — I Aarenes Løb blev der paa mange Felter gjort Brug af hans usædvanlige Arbejdskraft og klare og sunde Omdømme. 1885—96 var han saaledes Assistent ved Kbh.s Havneforvaltning og gjorde her et fortrinligt Arbejde ved Omordningen af Havneforholdene før Aabningen af Kbh.s Frihavn 1894. Da Planerne om Salget af de dansk-vestindiske Øer var fremme omkring 1902, foretog N. en Undersøgelse vedrørende Spørgsmaalet om Øernes Rentabilitet, som han forelagde Finans- og Trafikminister Christopher Hage; paa dennes Opfordring overtog N. derefter Formandsskabet i den Nov. 1902 nedsatte vestindiske Kommission, der kort efter afrejste for at undersøge Forholdene paa Stedet. Efter Betænkningens Afgivelse 1903 udnævntes N. Okt. s. A. til Øernes Guvernør ad interim, et Hverv, som han varetog i henved halvandet Aar. 1903 valgtes han til Formand i Repræsentantskabet for den dansk-vestindiske Nationalbank og sad i dette, efter at Øerne var solgt til U. S. A.

— Som Formand for eller Medlem af talrige Kommissioner og Udvalg vedrørende Jernbane-, Telegraf- og Havneforhold, Statsbygninger m. m. fik N. i øvrigt Lejlighed til, støt og redeligt, at lade sin store Indsigt og fremragende administrative Evne komme Samfundet til Nytte; han var endvidere Medlem af Bestyrelsen for de lollandske Jernbaner, Kbh.s Frihavns Aktieselskab, Kbh.s Telefon Aktieselskab m. fl. og 1903—18 Formand for Repræsentantskabet for Livsforsikringsselskabet Carentia. — R. 1897. DM. 1904. K.[2] 1908. K.[1] 1917. S.K. 1922. F.M.G. 1903.

A. Falk-Jensen.

Nordlunde, Carl **Volmer,** f. 1888, Bogtrykker. F. 15. Juni 1888 i Frederikssund. Forældre: Bogtrykker Carl Frederik Christoffersen N. (1856—1938) og Monna Bertine Jensen (f. 1861). Gift i° Maj 1917 i Kbh. (Gustafsk.) med Teresa Ånstrand, f. 19. Juni 1880 i Sverige. Ægteskabet opløst 1938. 2° 9. Sept. 1938 i Kbh. (b. v.) med Lilly Doris Gabriel Jensen, f. 27. Sept. 1905 i Kbh., D. af Toldkontrollør Lauritz Gabriel J. (1857—1935) og Anna Northon (f. 1870).

N. stod i Lære i sin Faders Bogtrykkeri i Hillerød og rejste efter at være blevet Svend til Tyskland, hvor han havde Arbejde først i Berlin og derefter i Leipzig; i den sidstnævnte By studerede han samtidig ved Akademiet for Boghaandværk. Efter sin Hjemkomst 1910 arbejdede han i forskellige Trykkerier, fra 1918 hos J.Jørgensen & Co. i Kbh., hvor han kort efter blev Driftsleder. Da der inden for dette Firma blev oprettet en særlig Afdeling for kunstnerisk Bogtryk, fik N. Ledelsen heraf. 1927 etablerede han sig som selvstændig Bogtrykker i Kbh. og har her oparbejdet en anerkendt Virksomhed, der særlig har gjort sig bemærket ved Fremstilling af kunstnerisk Bogtryk. N. har i sine Arbejder navnlig lagt Vægt paa at udnytte de rent typografiske Virkemidler og først og fremmest set det som Formaalet at give Satsbilledet Ro og Harmoni. I Skrift og Tale har han ydet værdifulde Bidrag til Diskussionen om moderne typografiske Problemer og er her nærmest optraadt som Mægler mellem de gamle traditionsbundne og de nye revolutionerende Synspunkter. I en Aarrække har han udsendt smukt udstyrede Nytaarskalendere til sine Kunder. Han er eller har været Bestyrelsesmedlem i forskellige faglige Sammenslutninger, bl. a. i Kbh.s Bogtrykkerforening og Forening for Boghaandværk.

Lauritz Melsen.

Olsen, Hans **Johan** Anders, f. 1886, Bogtrykker. F. 28. Nov. 1886 i Kbh. (Helligg.). Forældre: Detailhandler, senere Kusk Hans O. (1852—1911) og Jensine Marie Hansen (1863—1936). Gift 2. Nov. 1918 i Kbh. (Sundby) med Mary Eleonora Mathilde Joensen, f. 24. Nov. 1893 paa Frbg., D. af Brandmand, senere Maskinarbejder John Johan J. (1867—1939) og Anna Hansine Larsen (1869—1942).

O. stod i Lære i S. L. Møllers Bogtrykkeri i Kbh. og rejste efter endt Læretid til Tyskland, hvor han i en Aarrække havde Arbejde i et stort Bogtrykkeri i Leipzig. Efter sin Hjemkomst 1912 arbejdede han som Faktor i forskellige københavnske Trykkerier, var derefter en Tid Drifts- og Salgsleder i Hertz' Bogtrykkeri og overtog 1925 Ledelsen af Interessentskabet Berlingske Tidende's Bogtrykkeri, der i lang Tid havde ført en hensygnende Tilværelse. Det blev n. A. rekonstrueret som et selvstændigt Aktieselskab under sit gamle Navn Det Berlingske Bogtrykkeri, og siden 1931 er O., der hurtigt fik det arbejdet op, dets administrerende Direktør. Trykkeriet, hvortil der er knyttet en af Landets mest moderne Reproduktionsanstalter, er særlig indrettet til Fremstilling af merkantile Tryksager, men paa O.s Initiativ og under hans direkte Ledelse har det oparbejdet en stor og anerkendt Produktion af kunstnerisk Bogtryk; navnlig de aarlige Nytaarsbøger, der udsendes som Gave til Firmaets Forbindelser, er bemærkelsesværdige Præstationer. Ogsaa paa anden Maade har O.s bibliofile Interesser givet sig Udtryk, han har saaledes fra 1933 været Medlem af Bestyrelsen for Forening for Boghaandværk og er fra Okt. 1943 konstitueret som dens Formand. Han er Forfatter til adskillige Artikler om faglige Emner, offentliggjort i forskellige Tidsskrifter. — Tegninger af Otto Christensen 1933 og H. Jensenius 1936.

Lauritz Nielsen.

Oxenvad, Aage Marius Pedersen, 1884—1944, Klarinettist. F. 16. Jan. 1884 i Gettrup, d. 13. April 1944 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg). Forældre: Husmand, Musiker Peder Lauridsen O.

(1843—1900) og Johanne Marie Jacobsen (1844—-97). Gift 18. Aug. 1912 i Annise med Gudrun Møller, f. 11. Dec. 1886 i Annise, D. af Lærer Ola Mathias M. (1856—1931) og Christiane Frederikke Smith (1853—1941).

O. fulgte allerede som Dreng med Faderen, der var nyttet til Vejen-Egnen, og sine to ældre Brødre, naar der skulde spilles til Dans. Han havde lært at blæse Fløjte hos en dygtig Regimentsmusiker Ehlers i Fredericia og at spille Klaver; men da der i det lille Orkester var mere Brug for en Klarinettist, gik han over til dette Instrument. Hans Evner var imidlertid saa aabenbare, at han samtidig med, at han en kort Tid havde Ansættelse i en Landhandel, begyndte hver 14. Dag at tage til Kbh. for hos den fremragende Klarinettist i Det kgl. Kapel Carl Skjerne at blive forberedt til Konservatoriet. Dette gennemgik han 1903—05, og 1909 opnaaede han Ansættelse i Det kgl. Kapel, som han til sin Død tilhørte som en af dets ubestridte Førstemænd, fra 1919 som Soloklarinettist. O.s Tone ejede en Udtrykkets Rigdom, som man hører det hos faa Blæsere. Mellem et vidunderlig rent og lyst pianissimo, varmet af en skøn romantisk Klang, og et forte af næsten dæmonisk lidenskabelig Karakter laa der en Verden af musikalsk Mangfoldighed. O. havde Evnen til at faa Tilhørerne til at lytte til enhver Solostrofe i en Opera eller en Symfoni, og som Solist viste hans Evner sig lige betagende i Mozarts Klarinetkvintet og Webers Koncerter. I ganske særlig Grad er O.s Navn knyttet til Carl Nielsens Klarinetkoncert (1928). Baade musikalsk og teknisk giver den Udtryk for O.s musikalske Psyke paa en saadan Maade, at det karakteristiske Værk ikke alene staar som et Minde over Komponisten, men ogsaa over den Kunstner, der har inspireret det. I det ydre var O.s Liv ikke begivenhedsrigt. Fra Udlandet vilde man gerne lokke ham med Solopladsen i berømte Orkestre (f. Eks. Concertgebouw-Orkestret under Willem Mengelberg), men han vilde ikke forlade de Forhold, han følte sig hjemme i. I Orkestret til Operaer eller Symfonier, i Kammermusikopførelser med Strygere eller med Det kgl. Kapels Blæserkvintet og som Lærer for næsten alle vore yngre Klarinettister havde han faaet den Plads i Livet, som han ønskede, og som han kunde fylde paa en Maade, der stemte med hans strenge kunstneriske Krav til sig selv. — Buste af Johs. Bjerg 1911.

Nationaltidende 16. Jan. 1944. *Nils Schiørring.*

Pagh **Petersen, Ejner,** f. 1887, Højskolemand. F. 31. Maj 1887 i Kbh. (Matth.). Gift 4. Aug. 1916 i Haslev med Theodora Davidsen, f. 2. Marts 1895 i Haslev, D. af Højskoleforstander P. G. D. (s. d.) og Hustru.

Fra sit 10. Aar til sin Konfirmation havde P. P. Plads som Bydreng. Han modtog gennem Konfirmationsforberedelse hos Pastor Vilh. Kold ved Brorsonskirken stærke kristelige Indtryk, og Sekretær for Kbh.s K. F. U. M. Olfert Ricard fik den største Betydning for hans Udvikling i Ungdomsaarene. Efter sin Konfirmation fik P. P. Kontorplads hos Ingeniørfirmaet Johannsen & Saabye. Men hans Længsel stod til at blive Lærer, og gode Folk skaffede Udvej for, at han kunde komme paa Haslev Seminarium, hvorfra han tog Lærereksamen 1909. S. A. blev han Lærer ved Haslev Højskole, hvis Forstander P. C. Davidsen paavirkede ham stærkt. Oprindelig havde det været P. P.s Mening at fortsætte sin Uddannelse ved Universitetet, og han blev ogsaa efter at have aflagt Prøve i Tysk og Engelsk immatrikuleret ved Kbh.s Universitet. Men Højskolearbejdet levnede ham ikke Tid til at gennemføre sin Plan om at tage teologisk Embedseksamen. Indre Missions Højskolebevægelse fik i P. P. en Medarbejder med stor igangsættende Evne. Efter hans Forslag oprettedes 1916 det udvidede Kursus paa Haslev Højskole. 1920 blev dette Kursus statsanerkendt som en selvstændig udvidet Folkehøjskole med P. P. som Forstander. En Tid havde Skolen Lokaler i den gamle Realskole i Haslev. Men i Jan. 1923 indviedes en stor og tidssvarende Skolebygning, hvortil Indre Missions Samfund og Medlemmer af K. F. U. M. og K. ydede betydelig økonomisk Støtte. Siden Vinteren 1928—29 har Skolen været Fællesskole for unge Kvinder og Mænd. Fra første Færd har P. P. været Skolens ledende Personlighed, »den største Pædagog inden for Indre Missions Højskolebevægelse« er han blevet kaldt. P. P. har med den udvidede Højskole i Haslev skabt et Indre Missions Askov. P. P. har ved Siden af sin omfattende Skolegerning faaet Tid til adskilligt Forenings-

arbejde, bl. a. som Medlem af Fællesbestyrelsen for K. F. U. M. og K. og Bestyrelsen for »Kristeligt Dagblad«. Siden 1933 har han været Formand for Sammenslutningen af Indre Missions Højskoler. — R. 1941.

Josef Blomgren: Indre Missions Højskoler, 1937, S. 47 f. Fred. Nørgaard: Danmarks Højskoler, 1940, S. 375-81. *p^ NmgmrL*

Pedersen, Martin, 1860—1939, Landmand. F. 11. Nov. 1860 i Rakkeby, d. 6. Juni 1939 i Hjørring, begr. sst. Forældre: Husmand Peter Christian P. og Sidsel Marie Nielsen. Gift 11. Maj 1892 med Helvig Marie Nielsen, f. 3. Sept. 1864 i Smidstrup, Sejlstrup Sogn, D. af Gaardejer Niels Larsen og Ane Jensdatter.

P. maatte allerede som Dreng ud at tjene. Han blev Soldat og fortsatte Militærtjenesten, blev Sergent, kom paa Officerskolen, blev Sekondløjtnant 1887 og Premierløjtnant 1892, Kaptajn af Reserven 1908—12. 1902 købte han Ebbestrupgaard i Ødum ved Randers, som han drev som et Mønster landbrug, indtil han 1913 flyttede til Hadsten, hvor han 1913—22 var Formand for Hadsten og Omegns Landboforening. Han ledede Foreningsarbejdet med stor Energi og Foretagsomhed og blev ved sin Fratræden Foreningens Æresmedlem. 1928 flyttede han til Hjørring, og hans Virksomhed for Landbruget her anerkendtes ved hans Udnævnelse til Æresmedlem af Hjørring Amts landøkonomiske Selskab. Som Landmand kastede Kaptajn P., som han altid kaldtes, sig med utrættelig Ihærdighed ind i Oplysningsarbejdet. Han udfoldede en stor Foredrags- og Skribentvirksomhed, der navnlig tog Sigte paa at sprede Oplysning om Landbrugets Driftsøkonomi og vække Interessen for rationel driftsøkonomisk Undersøgelse og Planlægning. 1916 udgav han »Landbrugets Rentabilitet«, et større Værk, hvori han paa Grundlag navnlig af egne Regnskabsresultater med et stort Talmateriale søgte at give indgaaende Belysning af Landbrugets Omsætning og Økonomi. Paa dette Tidspunkt, hvor Regnskabsforeningerne endnu ikke havde samlet noget større Materiale, vakte hans Undersøgelser megen Interesse. Samtidig begyndte han det Arbejde for Regnskabsføringens Udbredelse, hvortil hans Navn især er blevet knyttet. Han var en svoren Tilhænger af den Retning, der vilde lære de enkelte Landmænd selv at føre deres Regnskab, og med Henblik herpaa udgav han fra 1917 en Række Regnskabsbøger, der var simple i deres Grundform, men som dog kunde give Plads til at medtage en Del driftsmæssige Oplysninger. Bøgerne fik stor Udbredelse og kom i mange Oplag, »Lærebog i Landbrugets Regnskabsføring for Begyndere« med 8. Opl. 1928.

De forskellige Regnskabsbøger for større og mindre Gaarde udkom indtil 1935 med indtil 16. Udgave, og den vigtigste af Undervisningsbøgerne var indtil 1937 solgt i 92 000 Eksemplarer. P. forstod at sætte System i Arbejdet for at faa Landmændene i Tale. Alene i Femaaret 1917—22 uddannede han ca. 1500 Folkeskolelærere til Instruktører, som i samme Tidsrum gennem Kursus over hele Landet lærte Systemet videre til ca. 40 000 Landmænd. Trods den storslaaede Indsats lykkedes det ikke at føre Planen til Sejr. Som Aarene gik, holdt de mange Elever ikke fast ved Arbejdet, og da P. blev ældre, viste det sig, at uden hans ansporende personlige Ledelse gik det ikke. Udviklingen fulgte et andet Spor, og de regnskabsinteresserede Landmænd lod fortrinsvis Regnskabskonsulenterne overtage Arbejdet. Endnu under Landbrugskrisen udsendte P. et interessant Bidrag til Belysning af Landbrugets økonomiske Problemer »Genrejsning af Landbrugets Rentabilitet paa ny Basis« (1934). — R. 1917. DM. 1931.

Dansk Landbrug, LVIII, 1939, S. 339. Jydsk Landbrug, XXI, s. A., S. 467 f. Ugeskrift for Landmænd, LXXXIV, s. A., S. 375.

Aksel Milthers.

Pedersen, Niels, ca. 1522—ca. 1579, Præst, Historiker. F. ca. 1522 i Kbh., d. ca. 1579. Forældre: Borger Peder Olufsen og Gertrud N. N.

N. P. har formodentlig studeret udenlands og taget Magistergraden der. 1547 blev han Præst paa Gotland, en halv Snes Aar senere synes han at have virket paa Fyn, 1558 var han en kort Tid Kapellan ved Vor Frue Kirke i Kbh., og 1559 blev han Kapellan i Malmø, hvorfra han siden forflyttedes som Sognepræst **til** Løddérup og Hørup. Her blev han tillige Provst i Ingelsted Herred. — Medens N. P. var Præst paa Gotland, samlede han ivrigt, støttet af Lensmanden her Eiler Hardenberg, alle Slags Kilder til Oplysning af den nordiske Historie. Han læste meget hos ældre Forfattere, optegnede Folkeoverlevering, fik fat i enkelte haandskrevne Kilder og synes ogsaa selv at have fabrikeret Aktstykker, idet det var hans Hensigt at godtgøre den direkte Forbindelse mellem Noahs Efterkommere og Cimbrerne. Hele dette fantastiske Sammensurium af Kildesteder, Gisninger og usikre etymologiske Kombinationer nedlagde han i et Skrift »Umbra Saxonis Grammatici«, der dog først saa Lyset 1695 under Titel »Cimbrorum et Gothorum origines, migrationes, bella atqve coloniæ«. Herigennem er N. P. blevet Ophavsmand til den saakaldte »gullandske Hypotese« om det danske Folks Oprindelse. Medens hans fantasifulde Kon-

struktioner straks blev afvist i Sverige, spillede de en betydelig Rolle i Danmark, indtil især Torfæus og Gram efterviste deres Uholdbarhed.

H. F. Rørdam: Historieskrivningen og Historieskriverne i Danmark og Norge siden Reformationen, I, 1867, S. 129—34. Samme: Klavs Christoffersen Lyskandeis Levned, 1868, S. 285 f. Arkiv for nordisk Filologi, XXVII, 1911,

Bjørn Kornerup.

Pedersen, Niels Peder Poul Overdrup, f. 1910, Tandlæge. F. 8. Juli 1910 i Ringsted. Forældre: Arkitekt, Branddirektør Søren Knudsen P. (f. 1878) og Maren Nicoline Hansen (f. 1880). Gift 13. Marts 1937 i Kbh. (Cit.) med Inger Trebbien, f. 20. Aug. 1917 i Ringsted, D. af Overtjener Christian Anton T. (f. 1893) og Ella Augusta Steudel (f. 1896).

P. blev Student 1928 fra Sorø og tog Tandlægeeksamen 1931. Han gjorde Assistenttjeneste i Kbh. 1931—39 og praktiserede i Grønland 1933, 1935, 1937 og 1939, har foretaget Studie- og Foredragsrejser i Skandinavien og Tyskland. Han var Assistent ved Tandlægeskolens Tandfyldningsafdeling 1932—35, ved Afdelingen for videregaaende Proteselære 1935—43, ved Propædeutisk Afdeling 1943 og er fast videnskabelig Assistent ved Danmarks Tandlægehøjskole fra 1942, Leder af odontologiske Undersøgelser under Statens Ernærings- og Husholdningsnævn fra 1941. Han er Næstformand i Dansk odontologisk Selskab fra 1936, Formand for Foreningen af yngre Tandlægers Arbejdsudvalg for Cariesundersøgelser fra 1938 og Medlem af flere udenlandske Selskaber. Han sidder i Dansk Tandlægeforenings Biblioteksudvalg fra 1941 og Komiteen for Fortsættelseskursus fra 1942. — P. var Leder af tandlægevidenskabelige Ekspeditioner til Grønland 1935, 1937 og 1939. Som Resultat af disse Forskningsrejser til Grønland foreligger der meget smukke Undersøgelser af Tandforholdene hos den grønlandske Befolkning. Disse Undersøgelser har stor Betydning for Cariesforskningen i Almindelighed, og sammen med forskellige Medarbejdere har P. endvidere foretaget Undersøgelser over Cariesforekomsten i Danmark, hvorefter det er lykkedes ham at sætte hele Arbejdet i System. Med forskellige Medarbejdere har P. ogsaa foretaget Undersøgelser over odontologisk-antropologiske Emner samt kliniske og eksperimentelle Undersøgelser over Tandsygdomme. Han har herom skrevet et halvt Hundrede Arbejder i danske og udenlandske Tidsskrifter. Endvidere har han udgivet forskellige Kompendier for Tandlægestuderende.

Hedvig Stromgren.

Pedersen, Sigfred Henrik, f. 1903, Forfatter. F. 10. Marts 1903 i Harndrup, Nordvestfyn. Forældre: Gaardejer Lars Henrik P. (f. 1859) og Karen Larsen (f. 1867). Gift 1° 23. Dec. 1933 med Malerinden Bertha Marie Marensine Petersen, f. 31. Jan. 1906 i Kerteminde, D. af Fisker Hans **Rudolph P. (f.** 1878) og **Julie** Nielsine Gommesen (f. 1881). Ægteskabet opløst. *2°* 12. Febr. 1943 i Kbh. (b. v.) med Else Bloch-Sørensen, f. 21. Nov. 1916 i Nørre Nebel, D. af Overbanemester og Arkitekt Jonas B.-S. (1881—1929) og Dagny Dam (f. 1886).

P. blev Student 1923 fra Odense, tog n. A. Filosofikum og 1930 statsvidenskabelig Eksamen; han forsøgte sig som Handelsredaktør ved »Dagens Nyheder«, Afdelingschef i Forsikringsselskabet »Haand i Haand« og Boganmelder ved »B.T.«, men kunde i Længden ikke finde sig til Rette i borgerlige Erhverv og foretrak at leve af tilfældige Bestillinger som Co-Optimist, Filmskuespiller, Revyforfatter, Kabaretkunstner, Restauratør og Pelsfarmer, der bedre lod sig forene med en Digters og Bohemes frie Tilværelse. Han debuterede 1927 med »Foraarets Viser og Sommerens Vers«, som foruden af Romanen »Valmuen« (1932) og Børnebilledbogen »Med Connie i Zoologisk Have« (1937) efterfulgtes af Digtsamlingerne »Og Livet kom« (Specialnummer af »Ung dansk Litteratur«, Maj 1928), »Blaa Mandag« (1931), »Nye og sørgelige Viser« (1933), »Sørgmuntre Sange« (1936) og »Slanter og Sølvtøj« (1938). P. er en med Bellman og Wessel beslægtet Natur, som har sammensmeltet den rene strømmende Lyrik, hvori han jubler over Foraaret og Kærligheden (»Blaa Sko«, »Stilladset«) og klager over den unge Digters Fattigdom og Ensomhed (»Rimonde«, »Den store nye Tuba«, »Foraar i Rosengade«) med det underfundige Skælmeri i de nye og sørgelige Viser, der snart er smaa, muntre Impromptuer (»Til Ester Jerk«, »En ny og sørgelig Vise til Gerda Madsen, som mens hun fo'r paa Middelhavet satte sin Kat i Pleje hos mig, hvilket hun aldrig skulde have gjort«), snart foregiven seriøse, men overstadig morsomme fortællende Digte (»To hvide Liljer«, »En ny og sørgelig Vise om den utro Augusta eller Kærligheden i Botaniserkassen«); med raffineret Kunst er de gamle Markeds- og Skillingsvisers naive Form anvendt som Ramme om et hypermoderne Indhold. Alle disse Sange og Viser har opnaaet en for en saa lødig Lyrik usædvanlig Folkeyndest, dels fordi P. selv med betydelig Virkning har foredraget dem paa Oplæsningstourneer Landet over og i forskellige københavnske Barer og Restaurationer, bl. a. Wessels Kro i Sværtegade, hvor han en Overgang var Vært, dels fordi Niels Clemmensen med følsom Sans for denne Digtnings lyriske og humoristiske Egenskaber har

sat Musik til en hel Række »Bramfri Viser« (1936). — Digte i Udvalg ved Kjeld Elfelt 1941. — Malerier af Ebbe Kornerup, Hans Scherfig og Max Ulvig. Tegninger af Otto Christensen, Jensenius, Hjorth Nielsen, Ellen Raadal, Arne Ungermann, Johannes Nielsen o. fl.

Cai M. Woel: Tyverne og Tredvernes Digtere, II, 1941, S. 169—83.

Peder Hesselaa.

Permin, Valdemar Kjærsgaard (ved Daaben Waldemar Kjersgaard), 1864—1937, Apoteker. F. 25. Maj 1864 i Kbh. (Helligg.), d. 30. Nov. 1937 i Hellerup, begr. i Kbh. (Ass.). Forældre: Grosserer Christian Frederik P. (1830—1906) og Nicoline Amalie Baastrup (1839—79). Ugift.

P. var Discipel paa Hjorteapoteket i Kbh. 1879—83, havde som exam. pharm. Plads paa Middelfart Apotek 1883—84 og blev Kandidat 1885. Som saadan kom han 1886 til Kroneapoteket i Kbh., hvor han forblev Resten af sit Liv, 1895—1916 som Bestyrer under Apoteker Chr. D. A. Hansen og efter dennes Død som Indehaver af Apoteket. Inden for Apotekerforeningen opnaaede P. en Række Tillidshverv; han var Sekretær i Kbh.s Apotekerforening 1904—23, Redaktør af »Archiv for Pharmaci og Chemi« 1912—22, Censor ved Medhjælpereksamen 1914—28 og ved Kandidateksamen fra 1924, Hovedkasserer i Danmarks Apotekerforening 1915—23, Revisor i Fonden til det pharmaceutiske Studiums Fremme fra 1916, Revisor i Det pharmaceutiske Understøttelsesselskab fra 1920, Næstformand i Sundhedsstyrelsens Apotekerraad 1922—32, Afdelingsleder i Sundhedsstyrelsens Apotekerafdeling 1932 og Bestyrelsesmedlem i Afviklingskassen for de salgbare Apoteksprivilegier. Alle disse Hverv optog i høj Grad hans Arbejde og Tid, han virkede med utrættelig Energi for sit Fag og for Sundhedsstyrelsen, og navnlig **i** Udarbejdelsen af Apotekerloven af 1932 nedlagde han et stort Arbejde. Desuden var han Medudgiver af »Den danske Apotekerlovgivning« 1917 og 1935 og udgav »Danmarks Apotekerforening 1844—1919« (1919)- Tillige skrev han Nekrologer, Anmeldelser og andre Artikler i »Archiv for Pharmaci og Chemi«. — R. 1927. DM. 1932.

A. Schæffer: De danske Apotekers Historie, III, 1933, S. 315 f. Archiv for Pharmaci og Chemi, 1937, S. 679—82. Slægten Permin i Danmark, 1925, s. 49.

Poul Hauberg.

Petersen, Erik Johan, f. 1894, Botaniker, Bakteriolog. F. 4. Nov. 1894 paa Strenghøjgaard ved Slangerup. Forældre: Proprietær

Christian Vilhelm P. (1860—99) og Anna Elisabeth Bindslev (f. 1860). Gift 11. Febr. 1921 i Kbh. (Frue) med Meta Jensine Anna Jørgensen, f. 14. Juni 1895 paa Lundsgaard ved Sorø, D. af Proprietær Hans Peter J. (1844—1928) og Margrethe Nielsen (1856—1935).

P. blev Student 1913 fra Fr.borg og tog Magisterkonferens 1920 i Naturhistorie med Botanik som Hovedfag og Mikrobiologi som Speciale. Han var fast videnskabelig Assistent i Plantepatologi, Plantefysiologi og Mikrobiologi ved Landbohøjskolen 1921—23, fra 1923 Leder af den bakteriologiske Afdeling ved Statens Planteavls-Laboratorium, fra 1936 Leder af den videregaaende Undervisning i Mikrobiologi ved Landbohøjskolen. Fra 1939 er han endvidere Lærer i Bakteriologi og Hygiejne ved Statens Lærerhøjskoles Skolekøkkenafdeling, Lektor i Mikrobiologi ved Landbohøjskolen fra 1942 og Lærer i Mikrobiologi ved Statens Lærerhøjskole fra 1943. Han er Censor i Geologi og Jordbundslære ved Landbohøjskolen fra 1931. P., hvis Speciale særlig ligger inden for Jordbundsbakteriologien og den teoretiske Bakteriologi, har skrevet en Del Arbejder vedrørende Bakteriernes Morfologi, Cytologi og Formeringsforhold; endvidere Arbejder om Svovlbakterier, Plantebakterioser, Jordbundens Reaktionsforhold (»Undersøgelser over Forholdet mellem Azotobacterprøven og Jordens Reaktionstilstand« 1925), kvælstof bindende Bakterier, Bakterielivet og Stofomsætningen i Jordbunden, mikrobiologiske Metoder til Bestemmelse af Jordbundens Indhold af Planteernæringsstoffer, m. m. I »Landbrugets Ordbog« 1936—38 har P. desuden skrevet samtlige Artikler om Jordbundens Mikrobiologi.

Studenterne 1913, 1938, S. 36 f. Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—1939, 1940, S. 202 f. *J. Grøntved.*

Petersen, Harald, f. 1895, Minister. F. 27. Jan. 1895 i Odense (Knuds). Forældre: Herredsfuldmægtig, exam. jur., senere Sagfører, Kancelliraad Carl P. (1854—1917) og Hansigne Methilde Madsen (1865—1938). Gift 3. Sept. 1937 i Kregome med Olga Louise Amalie Madsen, f. 9. Okt. 1886 i Kbh. (Matth.), D. af Tobaksfabrikant, fhv. Major i den amerikanske Hær Peter Frants Christoffer M. (1832—1915) og Andrea Petersen (1860—1935).

P. blev Student 1912 fra Odense, 1918 cand. jur., s. A. Byfogedfuldmægtig i Odense, 1919 By- og Herredsfuldmægtig i Middelfart og s. A. Sekretær i Justitsministeriet; samtidig var han fungerende Fuldmægtig hos Rigsadvokaten indtil 1923, i de følgende Aar tillige Sagførerfuldmægtig. Gentagne Gange konstitueredes han som

Underdommer, Politimester eller som Dommer i Østre Landsret, saaledes var han 1928—30 kst. Dommer i Frbg. Birks 3. Afdeling. 1929 blev han Fuldmægtig i Justitsministeriet og udnævntes 1932 til Statsadvokat for Kbh. I denne Stilling forstod han med sin skarpe juridiske Sans og klare, rolige Fremstillingsevne med megen Vægt at hævde Anklagemyndighedens Synspunkter. Efter Begivenhederne i April 1940 fungerede han som Forbindelsesled mellem de danske Politimyndigheder og den tyske Værnemagt, og da Th. Staunings Ministerium rekonstrueredes som Samlingsministerium i Juli 1940, udnævntes P. til Justitsminister. Da Regeringen i Juli 1941 atter rekonstrueredes, udnævntes P. til Civildommer i Kbh.s Amts nordre Birk. — R. 1938.

Studenterne fra 1912, 1938, S. 58. Politibladet 23. Juli 1940.

A. Falk-Jensen.

Petersen, Waldemar, f. 1889, Journalist. F. 9. Juni 1889 paa Nordgaard ved Store Heddinge. Forældre: Gaardejer Hans Christian Pedersen (f. 1859) og Johanne Larsen (f. 1860). Gift i° 8. April 1914 i Kbh. (Kristk.) med Elisa Bruhn Jensen, f. 31. Marts 1890 i Slagelse, d. 21. Maj 1929 sst., D. af Redaktør Hans J. (s. d.) og Hustru. 2° 3. Febr. 1931 i Kbh. (b. v.) med Michala Eleonora Ulrikka Friis, f. 31. Okt. 1884 i Kbh. (Johs.) (gift i° med Direktør Sophus Troels Holten Andersen, 1881—1927), D. af cand. jur., senere Overformynder M. P. F. (s. d.) og 1. Hustru.

P. kom ind i Journalistikken lige fra Eksamensbordet og blev ikke alene en ferm politisk Journalist, men ogsaa en indsigtsfuld Bladleder. Han blev Student 1909, privat dimitteret, og efter at have taget juridisk Embedseksamen 1914 blev han ansat som Redaktionssekretær ved »Sorø Amtstidende«, kom et Par Aar efter som Bladets Rigsdagsmedarbejder til Kbh., hvor han virkede et Par Aar, samtidig med at han bestred en Stilling som Sagførerfuldmægtig, saa han, inden han vendte tilbage til Slagelse 1919 som Svigerfaderen, Redaktør Hans Jensens Medredaktør, kunde tage Bestalling som Overretssagfører. Han lod imidlertid Bestallingen hvile; det var det politiske Spil, der havde hans Interesse. Det sad ham i Kødet helt fra Barndommen. Faderen, der var en af Østsjællands kendte Bønder med mange Tillidshverv, var Staunings Modkandidat i Faksekredsen 1901 og Christoffer Krabbes i Kalundborg 1906. I Hjemmet hørte den politiske Diskussion til Dagens Orden. P. afløste efterhaanden den gamle Redaktør Hans Jensen som »Sorø Amtstidende«s politiske Lederskriver og blev

efter nogle Aars Forløb Bladets ansvarhavende Redaktør og Direktør. Han er flittig og initiativrig, og han mestrer den polemiske Pen bedre end de fleste. Den kan have en besnærende Ynde i Udtryk og er altid spids i sine Angreb. Formen kan være præget af den akademiske Oprindelse, Sansen for Taktikken, det impulsive og konstruktive, ofte baaret oppe af et betydeligt Temperament, der giver Hastighed i hans Standpunkttagen til Dagens sidste Sag.

»Sorø Amtstidende«s redaktionelle og administrative Ledelse kunde ikke fylde P.s Arbejdsdag. Han tog mange andre Opgaver op. I det politiske Organisationsarbejde blev han hurtigt **en** flittig og meget benyttet Kraft, bl. a. som Medlem af Venstres Landsorganisations Agitationsudvalg, han startede 1936 Ugebladet »Dansk Politik«, som han selv redigerede, og paa hans Initiativ skabtes Interessentskabet ASA's Bogforlag, hvis Direktør han har været siden dets Oprettelse; han har selv været Oversætter af nogle af de Bøger, der er udgaaet fra Forlaget. Desuden er han Medlem af den danske Presses Telegramudvalgj af Foreningen af Venstreblades kollegiale Voldgiftsret, af Bestyrelsen for Venstres Redaktørforening, Næstformand i Journalistforeningen m. m.

N. E. Therkilsen.

Plenge, Axel, 1859—1940, Skolemand, Præst. F. 31. Jan. 1859 paa Sæby holm ved Nakskov, d. 4. Sept. 1940 i Hareskov, begr. i Søllerød. Forældre: Forpagter paa Sæbyholm, senere Ejer af Palstrup Godsejer Georg Hendrich Iversen P. (1817—94, gift i° 1841 med Francisca Anthonia Horn, 1822—55, 3^0 1862 med Christiane Hansine Tietgen, 1837—1908) og Anna Cordelia Fischer (1816—61). Gift 20. April 1890 i Gentofte med Magnella Elisabeth Jensen, f. 10. Febr. 1865 i Rønne, **d. 6. Juni 1944** i **Hareskov, D.** af Kammerassessor, Amtsforvalter, sidst i Kbh., Etatsraad Niels Lauritz Christian J. (1814—87) og Agnetine Sophie Frederikke Petersen (1826—94).

P. blev Student 1881, privat dimitteret, cand. theol. 1889. Han var allerede som Student stærkt interesseret i Bibelkritikken og gik som Medarbejder ved »Tidens Strøm« og senere i Tidsskriftet »Israel og vore Dage« (1891—92), som han udgav sammen med Stortingspræsident Viggo Ullmann, varmt ind for denne Kritiks Nødvendighed som Forudsætning for at kunne give sand Oplysning om Biblen og derved befri Mennesker for tyngende Dogmer, der bringer det religiøse og det naturligt menneskelige i Strid med hinanden. »Alene fri Tro og fri Tanke muliggør den fri Inderlighed i det personlige Selv, som er Sangbunden for al oprindelig

Religiøsitet«. »Kristendommen er indtraadt i Verden under Nedbryden af enhver Myndighed, der forud havde Autoritet, baade i Jødedom og Hedenskab, derfor ogsaa med Underkendelse af al Forpligtelse til Autoritetstro, under Appel til den absolut fri Samvittigheds, den absolut fri Tænknings suveræne, personlige Afgørelse for hver enkelt«. Ud fra denne Opfattelse — her gengivet med hans egne Ord — har P. som Skolemand og Præst, som Foredragsholder og Skribent forfægtet Friheds- og Samvittighedsprincippet som uomgængelig Betingelse for Sanddruhed og bekæmpet Autoritetsprincippet i alle dets Former.

1890 grundlagde P. og hans Hustru i Viborg »Plenges Skole« (nu Viborg private Realskole) med det Formaal at gøre den til et sundt og fornøjeligt Sted for Eleverne og lære dem selv at se, høre og forstaa. Skolens fem første Klasser var Fællesskole og Forberedelsesskole til Latinskolen; den havde sin egen Sportsplads, Badeanstalt og Skolekøkken — som dengang var noget nyt —, og P., der var Medlem af Bestyrelsen for den danske Pigeskole, betonede stærkt Betydningen af, at de unge Piger ikke blot fik Kundskaber, men ogsaa blev dygtiggjort til Hjemmets Gerning. Over for Stats-Enhedsskolen hævdede P. de private Skolers Ret og Betydning, dels fordi de paa mange Omraader kunde gaa i Spidsen for nye Tankers Virkeliggørelse, men især fordi den enkelte Skole kunde bevare sit individuelle aandelige Præg, saa Forældrene frit kunde vælge, hvilken aandelig Paavirkning de ønskede deres Børn opdraget i. P. stiftede og var Formand for Foreningen Den fri Skole (1904—17), der med stor Tilslutning fra de forskelligste Kredse arbejdede for Religionsundervisningens Frihed og saadanne Skolers Trivsel, der svarer til de forskellige aandelige Retningers forskellige Livsopfattelser. — Tanken om at blive Præst havde imidlertid aldrig forladt P. Han var Medlem af det af Morten Pontoppidan ledede St. Hans Konvent, der arbejdede for den »rummelige Folkekirke« — og da man var naaet dertil, at selv Biskop A. S. Poulsen i Viborg opfordrede P. til at søge Embede og udtalte, at Præsteløftet ikke skulde tages bogstaveligt, solgte P. Skolen og blev Præst, 1909—12 i Uldum og Langskov og 1912—25 i Magleby paa Møen. Filosofiske og teologiske Studier førte ham imidlertid stadig længere bort fra den ortodokse Teologi. I Bøgerne »Om Betegnelsen Kristendom« og »Sanddruhedens Religion« (1938) hævder han, at »Aabenbaringstro som Forpligtelse til en udefra autoritetsbundet »Sandhed« dræber selve Sanddruhedsforpligtelsen i Menneskets Samvittighed«. Det er derimod »ud fra, hvad sanddru Erkendelse lærer om Tilværelsens evige Love, at

Mennesket tilskyndes til at slutte til evig Tilværelse af en personlig bevidst Guddom, fordi al Lovmæssighed kun kan forestilles som værende af aandelig og evig Art, knyttet til en evig guddommelig Bevidsthed«. Han følte sig derved ikke i Modsætning til Jesus, der tværtimod havde vist ham Vejen til Frihed over for al Tradition, der tyngede Samvittigheden, og til et dybt personligt Gudsforhold. — Maleri af Holger J. Jensen.

Th. Hauch-Fausbøll: Personalhist. Saml., I, 1900—07, S. 533 f. Møns Folkeblad 9. Okt. 1925. Johs. Gøtzsche: Frederik Zeuthen, 1927. Jul i Viborg 1930. Politiken 21. Juni 1938 og 5. Sept. 1940. Viborg Stifts Folkeblad 29. Juli 1938 og 5. Sept. 1940. Højskolebladet 27. Jan. 1939. Protestantisk Tidende

15* eP • !94 • *Thorvald Kierkegaard.*

Plesner, Knud Frederik, f. 1898, Litterærhistoriker og Skolemand. F. 20. Jan. 1898 i Kbh. Forældre: Rodemesterassistent Matthæus P. (1862—1918) og Mary Henriette Alice Penzien (1870—1939). Gift i° 11. Juli 1922 i Kbh. (b. v.) med Karen Marie Mikkelsen, f. 16. Juni 1895 i Hammershøj, d. 24. Juni 1940 paa Frbg., D. af Sogneraadsformand og Sognefoged Anton M. (1856—1920) og Nielsine Christensen (1861—1921). 2^0 14. Febr. 1942 paa Frbg. (b. v.) med Agnes Krebs, f. 30. Juni 1900 i Kbh. (gift i° med Grosserer Aage Christian Mellentin, *2°* med Fabrikant Kaj Wraae Jespersen), D. af Ingeniør Conrad K. (1867—1923) og Nina Frederike Amalie Kolmer (f. 1873).

Efter at være blevet Student 1916 fra Schneekloths Skole valgte P. almindelig og sammenlignende Litteraturhistorie som Universitetsfag og tog Magisterkonferens heri 1923; i en kortere Periode, hvor han droges af Psykologi og teoretisk Æstetik, fik Alfr. Lehmann en ikke ringe Betydning for ham, medens Vald. Vedel snarere paavirkede ham menneskeligt end videnskabeligt. Af økonomiske Grunde maatte han allerede 1921 søge ind til Skolen; efter tre Aar som Timelærer ved Rungsted Statsskole blev han ansat som Adjunkt ved Herning Gymnasium, hvorfra han 1931 forflyttedes til Schneekloths Skole; der virker han endnu, siden 1939 som Lektor. — Trods meget ugunstige Arbejdsforhold gennemførte P. i Herning-Aarene sin Disputats, »Jens Schelderup SneedorfF. En litterærhistorisk monografi« (1930), hvis Fortjenester mindre ligger i Billedet af Forfatterpersonligheden end i Redegørelsen for Emnets danske og europæiske Baggrund — et Forhold, der er motiveret paa Bogens sidste Sider. Det kom P.s brede aandshistoriske Orientering til gode, at han først havde fundet ind til Sneedorff gennem omfattende Studier over Præromantikken; i Forbindelse hermed

staar hans mangeaarige Beskæftigelse med Baggesen, der foreløbig har sat Frugt i en grundig og højt vurderet »Baggesen-bibliografi« (1943). Foruden om litteraturhistorisk Lærdom vidner dette Arbejde ogsaa om en kræsen Bogsamlers bibliografiske og bibliofile Kyndighed, der i øvrigt har fundet Udtryk i en Række Afhandlinger, hvoraf de vigtigste er samlet i det fornemt trykte Værk »Bøger« (1942) med Undertitlen »Essays for bogsamlere« og med følgende Motto: »Personligheden dannes, som bogstuen bygges«. Hvad et saadant Valgsprog antyder om P.s Styrke og Begrænsning, modsiges ikke af hans tre litterære Essay-Samlinger, »Elia og hans venner« (1933), »Kulturbærere« (1938) og »Gode klerke« (1944) saa lidt som af den mere digterisk holdte »Syv essays« (1934), hans mindst modne, men ogsaa mest intime Bog. Navne som Lamb, Hazlitt, Samuel Butler, Logan Pearsall Smith, Thomas Mann, Paul Valéry, Aldous Huxley, Vilhelm Ekelund, P. O. Brøndsted, Sibbern, Einar Christiansen, Niels Møller og Ernesto Dalgas fortæller paa Forhaand en Del baade om Omfanget af P.s Læsning og om Retningen af hans Smag, og Gymnasieudgaven af »Middelalderlige historieskrivere i udvalg« (1928) saavel som hans Oversættelser af Valery Larbaud (»Læsningens last«, 1940, 2. Udg. 1942) og af Musset (»Ikke pjanke med kærligheden«, 1942) supplerer Stregerne til hans Portræt. Hans vekselvis enkle og kunstfuldt elaborerede, med mange dulgte Citater sirede Stil harmonerer, hvor den er bedst, smukt med den stundom ret polemiske Aandsaristokratisme hos et Bogmenneske, der har erhvervet sig en sikker Position som en af vore »gode Klerke«. P. er stiftende Medlem af Selskabet for dansk Kulturhistorie. — Buste af Erik Rahr 1944.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1930, S. 192 f. *Ejnar Thomsen.*

Plum, Sophus Munk, 1847—[x]9°4> Grosserer. F. 19. Aug. 1847 i Vester Hassing, d. 23. Okt. 1904 i Kbh., begr. sst. (Vestre). Broder til Thorvald P. (s. d.). Gift 11. Maj 1879 i Assens med Antonie Christine Elisabeth Marie Christiansen, f. 5. Sept. 1859 i Flensborg, d. 17. April 1910 i Kbh., D. af Købmand i Flensborg, senere Amtsforvalter i Assens og Roskilde Johan Caspar C. (1821—92) og Anthonie Christine Elisabeth Schumacher (1822—1900).

Efter 1864 [at] have taget den udvidede Præliminæreksamen paa Universitetet fik P. sin Købmandsuddannelse hos sin Broder i Assens, og da hans anden Broder Thorvald P. 1869 rejste til England, overtog han hans Plads hos Fr. Th. Adolphs Enke. Brødrene traf nu Aftale om sammen at begynde for sig selv. Th. P. løste

Borgerskab som Grosserer 1872 og S. M. P. 1873, og dermed lagdes Grunden til Firmaet T. & S. P. Dette begyndte som en Agenturforretning, navnlig i Jern og Petroleum, men da flere af Firmaets udenlandske Forbindelser bad det om at skaffe dem dansk Smør af god Kvalitet, blev denne Artikel optaget som Eksportvare. I Løbet af forholdsvis faa Aar blev Smøreksporten Forretningens Hovedhjørnesten, selv om P. en Overgang ogsaa virkede inden for Kornbranchen og i den Anledning midlertidig havde Domicil i Assens. Sidst i 70'erne flyttede han atter til Kbh., og i de følgende Aar udviklede Firmaets Smørforretning sig i en saa storstilet Skala, at Firmaet paa dette Omraade blev det ledende i Danmark, og helt ind i Begyndelsen af dette Aarhundrede ansaas det inden for smørkyndige Kredse som det, der var naaet længst frem i Retning af rationel Drift af Smøreksportvirksomheden. Naar dette Resultat naaedes, skyldtes det i første Række Th. P., men at denne havde en udmærket Hjælp i P., er uden for enhver Tvivl, og i særlig Grad skal det peges paa, at han ledede hele den finansielle Administration, hvilket nødvendiggjorde megen Paapasselighed, da Firmaets Omsætning krævede langt flere Penge, end Firmaet selv raadede over. I Begyndelsen af dette Aarhundrede forsøgte P. ogsaa at oparbejde en Forretning i sibirisk Smør, men denne Afdeling likvideredes efter hans ret tidlige Død. — P.s noble Personlighed og Fremtræden vakte hurtigt hans Standsfællers Tillid. Fra 1884 til sin Død var han saaledes Medlem af Sø- og Handelsretten; han sad desuden en Aarrække i Bestyrelsen for Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse og udfoldede paa dette Omraade et betydeligt Initiativ. 1892—98 var han Medlem af Kbh.s Borgerrepræsentation. — R. 1900. — Portrætteret paa P. S. Krøyers Børsbillede 1895 (Børsen).

Børsen 25. Okt. 1904. *Jens Vestberg.*

Poulsen, Christian Henrik Otto, f. 1896, Geolog. F. 8. Marts 1896 paa Frbg. Forældre: Fysikeren, Opfinderen Valdemar P. (s. d.) og 1. Hustru. Gift 14. Maj 1924 i Veggerløse med Lucie Helene Perret-Gentil, f. 20. Juni 1897 i Boudry, Schweiz, D. af Landmand Jules P-G. (f. 1858) og Amelie Amez-Droz (f. 1865).

P. blev Student 1916 fra Døckers Kursus og blev 1924 Magister i Geologi. Allerede 1922 udgav han sit første Arbejde over de palæozoiske Lag paa Bornholm (»Om Dictyograptusskiferen paa Bornholm, Medd. D. G. F. 1922), og s. A. fik han Universitetets Guldmedaille for en Undersøgelse over Alunskiferen paa Bornholm (Bornholms Olenuslag og deres Fauna, D. G. U., 2. RL,

Nr. 40, 1923). Efter en Studierejse til U. S. A. blev P. 1927 Dr. phil. paa Afhandlingen »The Cambrian, Ozarkian and Canadian Faunas af Northwest Greenland«, et Materiale, der var indsamlet af Lauge Koch paa Jubilæumsekspeditionen Nord om Grønland 1920—23; den blev publiceret som Nr. 2 i Beretningerne fra denne i »Medd. om Grønland«, LXX. Desuden har P. skrevet mindre palæontologiske Arbejder over de palæozoiske Lag paa Bornholm. — 1921 blev P. Assistent ved Mineralogisk Museum, 1936 Inspektør for den palæontologiske Afdeling sst. og 1938 Lektor i Palæontologi. 1928 blev han korresponderende Medlem af Palæontological Society of America.

Selvbiografi i Univ. Progr. 1927, S. 165 f.. *S. A. Andersen.*

Poulsen, Holger Leonhardus Marcus, f. 1882, Grosserer. F. 7. Okt. 1882 i Kbh. (Helligg.). Forældre: Møbelhandler Lars Christian P. (1849—1915) og Marie Ane Poulsen (1857—**191**1). Gift 14. Maj 1908 i Frederikshavn med Sophie Bastholm, f. 21. Dec. 1883 i Randers.

Efter at have taget Præliminæreksamen kom P. i Lære hos Otto Mønsted i Odense og blev siden Fuldmægtig hos Skibsmægler Chr. Clemmensen. Derfra rejste han til U. S. A. og opholdt sig et Aar i Chicago. Efter sin Hjemkomst arbejdede han fire Aar hos Cloos & Co. i Frederikshavn og var siden i fjorten Aar Rejsende og Prokurist i Akts. Korn- og Foderstof kompagniet. 1921 etablerede han sig i Odense i Korn og Foderstoffer og overtog Generalagenturet for Fyn for Den københavnske Sø-Assuranceforening. I Løbet af faa Aar oparbejdede P. sig en lønnende Forretning og havde samtidig Tid og Kraft til at overtage forskellige Tillidshverv. Saaledes blev han fra 1930 Medlem af Handelsretten og af Bestyrelsen for Odense Handelsstandsforening — et Hverv, han stadig beklæder —, og 1933 valgtes han til Formand for Den fynske Handelsstands Centralforening. 1935 indvalgtes han i Valutaraadet som Repræsentant for Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation, og siden kom han til at beklæde lignende Hverv alene for Provinshandelskammeret under de skærpede Valuta- og Handelsrestriktioner. Han har ogsaa været Provinshandelskammerets Repræsentant i Vareudvekslingsudvalget (1935—44)• Disse forskellige Tillidsposter bevirkede, at P. var paa idelige Rejser mellem Odense og Hovedstaden, ligesom han paa de aarlige Repræsentantskabsmøder i Centralforeningerne i de forskellige Landsdele blev den Provinskøbmand, der aflagde Beretning om Valuta- og Restriktionsspørgsmaalene og ledede Diskussionen her-

om. Paa Baggrund af den store Indsats, han her ydede til Provinshandelsstandens Bedste, var det kun naturligt, at han i Juni 1939 valgtes til Formand for Provinshandelskammeret, hvilket Hverv han beklædte til Foraaret 1944. Han var yderligere Medlem af Vareforsyningsraadet fra Aug. 1940 til Marts 1944 og af Forvaltningsnævnet for Krigsforsikring af Løsøre (1940—44) samt af Forvaltningsnævnet for Krigsforsikring af Bygninger for Industri, Haandværk og Handel (1941—44). — R. 1936. DM. 1941. — Maleri af Carl Forup 1938.

Børsen 6. Okt. 1942. *Jens Vestberg.*

Poulsen, Karen, f. 1881, Skuespillerinde. F. 10. Maj 1881 i Kbh. (Slotsk.). Forældre: Kgl. Skuespiller Olaf P. (s. d.) og Hustru. Gift i° 26. Juni 1902 i Fredensborg med Skuespiller, cand. phil. Henrik Valdemar Lund, f. 21. Okt. 1877 i Kbh. (Matth.) (gift 2^0 1920 med Skuespillerinde Elna Augusta Maria Roar-Christensen, f. 1889; Ægteskabet opløst), Søn af cand. theol., senere Kontorchef Ferdinand L. (s. d.) og 2. Hustru. Ægteskabet opløst. 2° 28. Jan. 1919 med Forretningsfører Bjørn Thalbitzer. Ægteskabet opløst.

K. P. havde læst med sin Fader, men ikke frekventeret Elevskolen, inden hun 4. Febr. 1900 debuterede paa Det kgl. Teater som Pernille i »Mester Gert Westphaler«. Hun havde Humør, og hendes Diktion var bred og tydelig. Fra 1902 søgte hun videre Udvikling ved Dagmarteatret (Tonietta i »Den indbildt Syge«) og Aarhus Teater (Frøken Nitouche); fra 1908 tilhørte hun Det ny Teater i dets første Periode, og 1912 knyttedes hun, introduceret af sin Fader, paa ny til Det kgl. Teater, som hun forlod 30. Juni 1938. Siden har hun virket i free lancing paa andre Scener, f. Eks. Frbg. Teater (Hovedrollen i »Hendes gamle Naade« 1940). Der er Træk i K. P.s Ansigt, som i høj Grad minder om Faderens, særlig den kraftigt formede Hage, og hun ejer baade Lune og Karakteriseringsevne. Hendes Figurer kan rumme ægte Komik (Tante Malle i »Geografi og Kærlighed« og Arianke Bogtrykkers i »Barselstuen«), og hun naaede ogsaa frem til at kunne løse større Opgaver, f. Eks. som det udslidte, forjagede Trældyr af en Kone i »Haardt imod Haardt« og som den samvittighedsforpinte Joanna i »Enkehuset«. En smuk Plads i Repertoiret, ikke mindst hos Holberg, vilde have været hende sikker, hvis hendes Energi havde staaet Maal med hendes Evner.

Robert Neiiendam.

Prip-Møller, Johannes, 1889—1943, Arkitekturhistoriker. F. 27. Maj 1889 i Rudkøbing, d. 30. Nov. 1943 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg). Forældre: Læge Theodor Valdemar M. (1850—-1922) og Thyra Prip (f. 1862). Navneforandring 22. Febr. 1933. Gift 20. Juli 1921 i Herning med Antonette Kirkegaard, f. 4. Jan. 1888 i Herning, D. af Kunstdrejer Poul Christian K. (1852—1911) og Christine Christensen (1848—1927).

P.-M. blev Student 1907 fra Odense, afsluttede sin Uddannelse som Murersvend og Bygningskonstruktør 1911 og erholdt Afgangsbevis fra Kunstakademiets Arkitektskole 1920. Efter et Ophold i De Forenede Stater (M. Se. ved Columbia Universitet, New York, 1921) blev han, som i Henhold til sin Uddannelse, sin religiøse Indstilling og sine Slægtskabsforhold (den kendte Missionær Einar Prip var hans Morbroder) fandtes særdeles skikket dertil, med Understøttelse fra en Kreds af Arkitekter, som dermed vilde give deres Bidrag til dansk Missionsarbejde, 1921 udsendt til Kina, for at han kunde frigøre Missionærerne for det Byggearbejde, de alligevel ikke magtede og ikke havde Tid til. Forskellige Forhold medførte imidlertid, at han, samtidig med at han ivrigt studerede det kinesiske Sprog, saa at han paa Arbejdspladserne for sine Bygningsforetagender og ved Forhandlingerne derom ikke var henvist til at benytte Tolk, paabegyndte selvstændig Arkitektvirksomhed i Mukden. Han fortsatte denne Virksomhed til 1926 og opførte i dette Tidsrum, foruden en Del Privatboliger, flere Bygninger for den kinesisk-lutherske Menighed. Hans Arbejde i Kina blev afbrudt ved, at han 1928—29 paa Theophilus Hansens og Kunstakademiets Legater foretog Studierejser i Italien og Syrien, men med Understøttelse fra de to Carlsbergfonds kom han derefter tilbage til Kina for at studere buddhistisk Klosterarkitektur og Klosterliv. Disse Studier gennemførtes i Aarene 1929—33 ved talrige Rejser, særlig i Centralkina, og gav Anledning til en Række Forelæsninger ved kinesiske Universiteter og senere til en Del Foredrag i flere lærde Selskaber i Europa. Det indsamlede Materiale udarbejdedes med Udgivelse for Øje i Aarene 1934—37, alt imens P.-M. fortsatte sin Arkitektvirksomhed, specielt ved i Aarene 1930—39 at opføre Bygningerne for Tao Fong Shan Christian Institute i Shatin ved Honkong. 1939 foretog han, i Forbindelse med Deltagelse som bygningskyndigt Medlem i World Mission Conference i Tambaram, en Studierejse i Indien og var derefter en Tid beskæftiget med raadgivende Virksomhed i Byggesager for et amerikansk Missionsselskab i Kina. I Vinteren 1929—30 var han Leder af og Prædikant ved Gudstjenesterne i den danske Kirke i Shanghai,

og under næsten hele sin Virksomhed ved Hongkong var han Medlem af den danske Komité for den kristne Mission blandt Kinas Buddhister.

Af litterære Arbejder kan, foruden talrige Artikler i danske og udenlandske Blade og Tidsskrifter, fortrinsvis om kinesisk Arkitektur og Bygningsarkæologi (se f. Eks. »Kinas Bygningskunst« i »Architekten«, 1937) nævnes: »About Buddhist Temples« (1931), »The Hall of Ling Ku Ssu« (Artes, III, 1935), hvori han paaviste, at en Hal ved dette berømte Kloster paa Purpurbjerget ved Nanking oprindelig var bygget til kristen Gudstjeneste af Franciskanermunke i Begyndelsen af det 14. Aarhundrede under Mongoldynastiet og saaledes er den ældste kristne Kirke, man kender i Kina, samt hans Hovedværk: »Chinese Buddhist Monasteries, their Plan and its Function as a Setting for Buddhist Monastic Life«, der med Støtte fra de to Carlsbergfonds udkom 1937.

Idet P.-M. saaledes foruden sin praktiske Virksomhed ogsaa specialisefede sig i Studier over Tempelarkitektur, kom næsten hele hans Livsværk til at ligge i Kina. Det var fremfor alt hans store Dygtighed i det kinesiske Sprog, hans varme Sympati for Kineserne og hans Agtelse for deres Kultur, der vandt ham Venner blandt Kineserne og skaffede ham deres Tillid, saa at han ikke alene med Held kunde gennemføre sine forskellige Byggeforetagender, men ogsaa fuldføre de vanskelige Studier, som de to Carlsbergfonds havde sat ham i Stand til, og som har givet saa smukt et Resultat i det nævnte Hovedværk. Til Trods for sit store Omfang indeholder det egentlig kun en begrænset Del af det indsamlede Stof og er bl. a. ikke tynget af Beretninger om selve Rejserne. Gennem sit Arbejde havde P.-M. ønsket at give sit Bidrag til Kundskaben om Kinas Byggekunst og dens Historie, et Emne, som indtil da kun havde været lidet kendt og bearbejdet. Den historiske Del af Værket var den vanskeligste, fordi der paa Grund af det forgængelige Byggemateriale ikke forefindes virkelig gamle Bygninger i Kina. Han var derfor henvist til at slutte fra, hvad der kunde findes af gamle Elementer i senere kinesisk Bygningskunst, ikke mindst i Templerne, fordi disse i særlig Grad havde fastholdt ældre Tiders Byggeskik, samt til Studier af Beskrivelser og Afbildninger af gamle Bygningsværker i den ældre kinesiske Litteratur. Ikke mindst paa Grund af de talrige og fortrinlige Illustrationer og Rids er det et monumentalt Værk, som umiskendeligt bærer Præg af samvittighedsfuld Stræben efter Nøjagtighed og Paalidelighed, og det har da ogsaa vakt megen Opmærksomhed og Anerkendelse Verden over. *Andreas Hansen.*

Prohaska, Carl Wilhelm, f. 1903, Skibsbygningsingeniør. F. 15. Febr. 1903 i Struer. Forældre: Købmand Carl Alfred P. (1871—[I]9°5) °S Hertha Plantener (f. 1875, gift [2]° [x]9°7 [me]& Hotelejer, Bankdirektør Jacob Peter Schou, 1859—1923). Gift 12. April 1929 i Helsingør med Elise Dæhnfeldt, f. 13. Sept. 1902 i Odense, D. af Direktør Ludvig Dæhnfeldt (1871—1908) og Ellen Lind (1875—I94i)-

P. blev Student 1921 fra Viborg og cand. polyt. 1928 som Maskiningeniør. Efter Eksamen kom han, der allerede i Studietiden havde foretaget Studierejser til engelske og tyske Skibsværfter, til Helsingørs Jernskibs og Maskinbyggeri, men allerede s. A. blev han ansat hos Burmeister & Wain. 1930 var han paa Studierejse til Spanien og Frankrig og blev s. A. ansat som Ingeniør ved Ateliers & Chantiers de France i Dunkerque, hvor han blev et Aars Tid. 1931 fik han Larssens Legat til et Studieophold i England, hvorefter han vendte tilbage til Firmaet i Dunkerque. 1935 rejste han hjem til Danmark og var en kort Tid ansat som Ingeniør ved Det forenede Dampskibsselskab, hvorefter han paa ny kom til Burmeister & Wain. Fra 1936 helligede han sig en Opgave, som optog ham stærkt, nemlig Studiet af Skibes Svingninger. I Efteraaret 1936 arbejdede han med Modelforsøg med Skibe ved Nederlandsch Scheepsbouwkundig Proefstation te Wageninjen og var i nogle Maaneder 1937 ansat her som Ingeniør; s. A. udnævntes han til Professor i Skibsbygning ved Polyteknisk Læreanstalt. P., der har udfoldet en ret betydelig faglig Forfattervirksomhed, blev 1941 Dr. techn. paa en allerede 1936 indsendt Afhandling om lodrette Skibssvingninger med to Knuder. 1941 blev P. Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber. Fra 1941 er han Handelsministeriets Repræsentant i Direktionen for Kbh.s Maskinskole og fra 1943 Medlem af Patentkommissionen.

Ingeniøren, L, 1941, Afd. I. & S., S. 115. *Povl Vinding.*

Rafn, Gerhard Kristian, 1891—1941, Violinist. F. 24. Marts 1891 i Kbh. (Helligkors), d. 20. Aug. 1941 i Usserød, begr. i Kbh. (Holmens). Forældre: Viktualiehandler Vilhelm Martin Konrad Sofus R. (f. 1863) og Nikoline Kristiane Elisabet Schouby (f. 1863). Gift 1° med Violinistinden, Friherreinde Gerda Carla Frederikke von Biilow, f. 23. Sept. 1904 paa Frbg. Ægteskabet opløst. 2^0 3. Juni 1929 med Skuespillerinden Beatrice Bonnesen, f. 21. Okt. 1906 i Kbh. (gift 2° med Skuespiller John Christopher Waldemar Price, f. 1913), D. af mag. se, senere Professor Tommy B. (s. d.) og Hustru.

R. fik den første Uddannelse hos Frederik Marke; senere studerede han hos Willy Hess ved Hochschule fiir Musik i Berlin og derefter hos Willy Burmester. 1917—18 var han Medlem af Berlins philharmoniske Orkester, vendte derefter tilbage til Danmark og blev 1919 Sekundviolinist i Breuning-Bache Kvartetten. 1924 blev R. efter Konkurrence optaget i Det kgl. Kapel, 1926 skabte han sin egen Kvartet og blev 1940 efter Peder Møller Lærer ved Det kgl. Musikkonservatorium. R. var navnlig som Kammermusikfortolker en betydelig Musiker, der forenede Temperament med en indtrængende Stilfornemmelse.

Dansk Musiktidsskr., XVI, 1941, S. 52 f., 133. *Nils Schiørring.*

Rasmussen, Erik Rudolph, 1884—1939, Handelsmand, Legatstifter. F. 24. Jan. 1884 i Odense, d. 5. Nov. 1939 i Hellerup, begr. paa Frbg. (Solbjerg). Forældre: Ølhandler, senere Bagermester Christen R. (1849—99) og Ane Eriksen (1854—1914). Ugift.

R. tog Præliminæreksamen fra Mulernes Legatskole og kom derefter i Handelslære hos H. Eriksen & Christensen i Esbjerg, hvis ene Indehaver var hans Morbroder. Efter endt Læretid blev han ansat hos L. Paulsen & Co. i Kbh., hvor han hurtigt blev Prokurist. Efter at have været paa en Studie- og Forretningsrejse i Amerika startede han 1915 sin egen Agenturforretning i Korn og Foderstoffer og drev den stærkt i Vejret. Sin betydelige Formue testa-

menterede han 1936 til et Legat, der med en Kapital paa ca. 3% Mill. Kr. under Navn af E. R. R.s Fond traadte i Virksomhed 1941. Dets Maal er at ophjælpe eller støtte anerkendelsesværdige Foretagender eller at gennemføre nyttige, gennemprøvede Opfindelser inden for Handel, Haandværk, Industri, Landbrug (herunder Gartneri) og Fiskeri i Danmark. Hjælpen gives i Form af kontante Laan, der er at betragte som Æresgæld, som i visse Tilfælde kan eftergives.

Ministerialtidende 1941, B, S. 28—32. *pov[Engehtoft.*

Rasmussen, **Poul,** f. 1909, Topograf og Landbohistoriker. F. 24. Maj 1909 i Aalborg. Forældre: Postkontrollør Rasmus Jensen R. (1877—1929) og Telegrafist Dagmar Signe Marie Jørgensen (f. 1881). Ugift.

R. blev Student 1927 fra Aalborg, tog Filosofikum 1928, studerede tre Aar ved Kbh.s Universitet og et Par Aar ved Aarhus Universitet (Dansk og Latin), bor nu i Risskov. R. har ved sine grundige og skarpsindige Undersøgelser af Aarhusegnens Landbohistorie fra Middelalderen til det 18. Aarhundrede fremdraget nyt og værdifuldt Materiale vedrørende Middelalderens Landbrugshistorie og Topografi. Dels har han paa selvstændig Vis videreført Henrik Larsens Studier over Bolskifte, Solskifte og Ornum, dels har han for Aarhusegnens Vedkommende fastslaaet Størrelsen af de gamle middelalderlige Landmaalings- og Jordvurderingsenheder Bol, Otting, Mark Guld og Sølv, Plov, bestemt disse Enheders Forhold til de middelalderlige Skatter Leding, Stud og Hestegæsteri, Forholdet imellem Udsæd, Landgilde og Jordværdi, samt lejlighedsvis fremdraget nyt Stof til Bestemmelse af Jordpriser, Kornmaal og af Begreberne Helgaard og Halvgaard som Skatteenhed. Baade hans Studier af disse Problemer og hans grundige Undersøgelser af Kilderne, især Aarhus Kapitels Jordebog, som han har dateret til ca. 1315, har brudt nyt Land for Middelalderens Historieforskning, ikke mindst dens økonomiske Historie. — R.s Produktion omfatter følgende Afhandlinger: Aarslev Sogn i Middelalderen (Aug. F. Schmidt: »Brabrand og Aarslev Sognes Historie«, III, 1939), Aaby Sogns Landbohistorie (sammes »Aaby Sogns Historie«, I, 1931, II, 1943), »Af Kolt Bys Landbohistorie i Middelalderen« (Østjydsk Hjemstavn 1941), »Aarhus Domkapitels Jordebog fra 1427« (Aarhus Stifts Aarbøger, XXXIV, 1941), »Skælskør Tøndemaal?« (Aarbog for Historisk Samfund for Sorø Amt, XXIX, 1941), »Studier i Aarhus Kannikebords Jordebog fra 1315« (Jy. Saml., 5. RL, V, 1941), »Viby Sogns Historie«, I, 1942

(sammen med Aug. F. Schmidt), »Stadsgaards Historie indtil 1780« (Østjydsk Hjemstavn 1942 ff.), »Syn paa Vilhelmsborg og Mosgaard« (Aarhus Stifts Aar bøger, XXXV, 1942), »Bestemmelse af Mark Guldtal (og Plovtal) for Gods i Ning og Hasle Herreder, samt Øster- og Vester Lisbjerg Herreder, som har tilhørt Aarhusbispen og hans Kapitel« (Jy. Saml., 5. Rk., VI, 1944). *Svmd Aakjær.*

Rasting, Carl Annard Theodor, f. 1900, Retslærd. F. 23. Okt. 1900 i Kbh. Forældre: Grosserer Theodor Emil Rasmussen (1855—1911) og Karen Jørgensen (f. 1861). Navneforandring 21. Dec. 1920. Gift 28. Marts 1943 i Aarhus med Amelie Willumsen, f. 27. Maj 1899 i Randers, D. af Kunstmaler og Billedskærer Hans Martin Wilhelm W. (1858—1911) og Charlotte Augusta Willesen (1866—1942).

R. blev Student 1918 fra Metropolitanskolen og tog 1924 juridisk Embedseksamen. S. A. blev han ansat som fungerende Sekretær i Justitsministeriet, 1925—26 var han Politifuldmægtig i Thisted, 1926—31 Sagførerfuldmægtig i Kbh. og juridisk Manuduktør. 1931 blev han ansat som Lektor i Retsvidenskab ved Kbh.s Universitet, samtidig med at han virkede som Universitetsmanuduktør sst. 1936 beskikkedes han som Professor i Retsvidenskab ved Aarhus Universitet. 1941—42 og 1942—43 var han Universitetets Rektor. Fra 1939 er han desuden Suppleant i den særlige Klageret, for saa vidt angaar Behandlingen af Begæringer om Genoptagelse af Straffesager. — 1932 erhvervede R. den juridiske Doktorgrad paa Afhandlingen »Retssammenlignende Studier over Entreprenørens Omsætningsbeskyttelse«, til hvilken han havde samlet Stof paa en længere Studierejse til England, Tyskland og Frankrig. Emnet for Disputatsen var hidtil kun i meget ringe Omfang behandlet i dansk Retsvidenskab til Trods for Problemets store praktiske Betydning, og R. gjorde derfor en meget fortjenstfuld Indsats ved at underkaste det en indgaaende Undersøgelse paa en vid retssammenlignende Baggrund. Overhovedet er dette Arbejde præget af R.s Evne til at beherske og systematisere et omfattende Stof og af Forfatterens nøgterne og afbalancerede Judicium. Disse Egenskaber kendetegner ogsaa hans øvrige videnskabelige Produktion, der omfatter Arbejder inden for højst forskellige juridiske Discipliner, saaledes en Haandbog i den danske Veksel- og Checklovgivning (1928), hans Lærebog i Folkeret, I—II (1940) og endelig hans værdifulde Medarbejderskab ved Oluf H. Krabbes Kommentar til Borgerlig Straffelov af 15. April 1930 (1931, 3. Udg. 1941). — Ogsaa til den juridiske Tidsskriftlitteratur har

R. ydet adskillige Bidrag, ved Siden af at han i en Aarrække har været Medlem af Redaktionskomiteen for »Juristen« og af Komiteen for »Nordisk Tidsskrift for international Ret«.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1933, S. 108. Aarbog for Københavns Universitet 1934—35. 1938, S. 55—60. *S(.* -^

Redsted, Ferdinand Christian **Waldemar,** 1825—[1]9°2, Officer. F. 12. Sept. 1825 i Kbh. (Garn.), d. 3. Nov. 1902 i Aalborg, begr. sst. Forældre: Major Johan Friedrich R. (1791—1857) °§ Ane Christine Bolette (Polly) Quist (1790—1861). Gift 12. Sept. 1854 i Kbh. (Garn.) med Caroline Juliane Francisca Henningsen, f. 8. Maj 1832 i Graasten, d. 19. Maj 1917 i Aalborg, D. af Apoteker Lorenz H. (1803—71) og Helene Juliane Jacobine Juul (1802—94).

R. uddannedes som Landmand og var Forvalter paa en Gaard i Skaane, da han April 1848 lod sig indrullere blandt Herregaardsskytterne i »det ber'edne Jægerkorps for Øerne«. Under Felttoget 1848 udmærkede han sig 1. Aug. ved sit dristige og vellykkede Overfald som Enemand paa en preussisk Husarpatrouille ved Sjølund. Efter Korpsets Ophævelse gennemgik R. en Kommandoskole i Kbh. Vinteren 1848—49, udnævntes til Sekondløjtnant i Krigsreserven og ansattes ved 1. Jægerkorps, med hvilket han deltog i Felttogene 1849—5° (Kampene ved Kolding og Vejle 1849, Slaget ved Isted 1850). Han hjemsendtes 1851 og vendte tilbage til Landvæsenet, blev Premierløjtnant i Krigsreserven 1854 og forlod Okt. 1863 efter Indkaldelse sin Gaard for i Altona at overtage Kommandoen over et Kompagni af 9. Bataillon (fra 1. Dec. 1863: 9. Infanteriregiment), med hvilket han med Glans deltog i hele Felttoget 1864 (Danevirkes Forsvar, Tilbagetoget, Forsvaret af Fredericia og Dybbøl), indtil han 18. April ved 8. Brigades navnkundige Modangreb tre Gange blev saaret under sit heltemodige Forsøg paa at generobre Dybbøl Mølle. Haardtsaaret faldt han i Fjendens Hænder, men fik Lov til at opholde sig hos Svigerforældrene i Graasten. Hans Tapperhed og Konduite havde vundet Fjendens Beundring, Prins Frederik Karl sendte ham hans Sabel tilbage som en uforbeholden Anerkendelse af hans og hans Folks tapre Adfærd. Af sin Konge hædredes han med Ridderkorset og ved i Aug. at faa tillagt Kaptajns Karakter. Da han 1867 afskedigedes af Krigstjenesten efter Aaret før at være udnævnt til Stationsforstander i Strib, efterlod han sig et udmærket Navn i Hæren. Han var, som Oberst P. F. Rist skrev: »Mønstret paa en dansk Feltsoldat«. Et smukt Billede af ham har Valdemar Rørdam tegnet i »Den gamle Kaptajn« (1906—07). 1869 blev han Postmester i

Stubbekøbing og 1875 i Thisted, hvor han i en mere end 25-aarig Virksomhed vandt alles Respekt og Hengivenhed ved sin Karakters Elskelighed og Retlinethed, sin brændende Fædrelandskærlighed og sin beskedne og dog værdige Optræden. Sine sidste Maaneder levede han i Aalborg, hvor han fik en Klasselotterikollektion. — R. 1864. DM. 1898.

P. F. Rist i 111. Tid. 16. Nov. 1902. Vort Forsvar 15. Maj 1898 og 7. Dec. 1902. Berl. Tid. 10. Nov. s. A. W. Dinesen: Fra ottende Brigade, 1889, passim. H. Holbøll: En Brigadeadjutants Erindringer, 1911. D. Bruun: Fra Krigens Tid, 1913, S. 74 ff. Mil. Tidsskr., 1903, S. SI. Chr. Bokkenheuser i Hist. Aarbog for Thisted Amt, 1926, S. 115—37. *p , ir ui*

Reutze, Thomas, 1779—1859, Samler. F. 1779 i Allerup, Fyn, d. ca. 24. Febr. 1859 i Wien, begr. sst. Forældre: Sognepræst Ove Guldberg R. (1735—-85) og Christine Johanne Bøgh (ca. 1753—1829). Ugift.

Om R.s Barndom og første Ungdom, til han 1795 blev Student fra Odense, vides intet. Hans Studentertid i Kbh. er skildret bl. a. af den daværende teologiske Student Daniel Peter Smith, senere Provst i Stege *[%.* d.), der fortæller om hans allerede da særprægede Personlighed og Livsførelse. Smith beretter i sine Erindringer om en lille Kreds af Ungdomsvenner, der mødtes hos R. og i Fællesskab dyrkede Videnskab og Kunst, bl. a. Malerne C. W. Eckersberg og C. G. Kratzenstein Stub. R. deltog i Kbh.s Forsvar 1807, men mistede ved Bombardementet alle sine Ejendele. Han satte i øvrigt sin personlige Frihed over alt og kunde ikke tænke sig den Tvang, der var forbundet med at tage en Eksamen og komme i Embede. 1817 indvilgede han dog i at blive Huslærer paa Lerchenborg for den unge Grev Otto Didrik Schack fra Schackenborg (1810—56). Da Grev Schack blev voksen, rejste R. med ham udenlands, men da Rejserne, der varede til ca. 1840 og førte dem rundt over hele Europa og til Asien, var endt, vilde R. ikke tilbage til Danmark, men bosatte sig i Wien, hvor han studerede Arkæologi og takket være en Pension fra Greven kunde tilfredsstille sin Lidenskab som Samler af Kunstgenstande og Antikviteter. 1841 traadte han som Samler første Gang i Forbindelse med Hjemlandet, idet han sendte nogle ægyptiske Antikviteter som Gave til det daværende Kunstmuseum, hvis Direktør var C. J. Thomsen. Som Paaskønnelse heraf og ud fra den Betragtning, at det vilde gavne R.s Samlervirksomhed i Wien, hvis han havde en dansk Rang, blev han af Christian VIII. udnævnt til Kammer - raad. Gennem Thomsen og Worsaae havde de københavnske

Museer i de følgende Aar indtil 1849 Forbindelse med R., og 1846 fik Thomsen ham til at gøre et Testamente, hvorefter Kunstmuseet og det kgl. Møntkabinet af hans Antikviteter, Mønter og Bøger ved hans Død maatte udtage, hvad der »tjente til at complettere og forbedre disse Samlinger«. I 1850'erne synes R. at være sunket stadig dybere ned i Ensomhed og Fattigdom. Da Budskabet om hans Død naaede hjem, rejste Thomsen til Wien for at varetage de danske Museers Interesser i Henhold til R.s Testamente, og 1860—61 kom de værdifulde Samlinger til Danmark, hvor de indlemmedes i Antikkabinettet i Prinsens Palæ og Møntkabinettet paa Rosenborg. — Kammerraad 1841. — Maleri af Eckersberg ca. 1820 (forhen hos Johan Hansen).

Personalhist. Tidsskr., 2. Rk., I, 1886, S. 196, 198; II, 1887, især S. 34 ff. G. Heilmann: Slægten Heilmann, 1893—95, S. 149—52, 156 f., 163 f., 195. J. J. Holten: I dansk og ægyptisk Statstjeneste, 1923, S. 77 ff. Kunstmuseets Aarsskrift 1943, S. 16-45. *MelsBreitenstein.*

Ridder, Johannes Christian, f. 1895, Kontorchef. F. 8. Okt. 1895 i Rønne. Forældre: Parcellist Christian Hansen R. (1856—1911) og Kathrine Bodilsine Jensen (1860—1937)- Gift 4. Aug 1922 i Horsens med Hansa Emilie Hansen, f. 27 Juli 1899 i Horsens, D. af Hans Emil H. (f. 1874) og Thomasine Mariane Møller (f. 1874).

R. voksede op ved Landbruget, var Elev paa Bornholms Højskole og Tune Landboskole, kom til Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1919. Han var Assistent ved Horsens Landboforening 1919, Lærer ved Tune Landboskole 1919—20, Assistent ved Det landøkonomiske Driftsbureau 1920—21 og Konsulent i Planteavl og Regnskabsføring for de fire Landboforeninger i Ringkøbingegnen 1921—22. Han vendte derefter tilbage til Det landøkonomiske Driftsbureau som Assistent fra 1921, Fuldmægtig 1925 og Kontorchef 1942. Efter at være vendt tilbage til Kbh. fortsatte han sin Uddannelse ved Studier paa Handelshøjskolen, hvor han tog Diplomprøven i Regnskabsvæsen 1925, og Vintrene 1929—30 og 1930—31 studerede han Landbrugsøkonomi ved Universitetet i Bonn. Sammen med Konsulent Ivar Dokken, der som knyttet til Driftsbureauet fra dets Oprettelse 1918 har udført et grundlæggende Arbejde ved Udviklingen af de anvendte Regnskabsmetoder, har R. hørt til Professor O. H. Larsens (s. d.) nærmeste Medarbejderkreds. Medens Ivar Dokken har varetaget Ledelsen af Regnskabsføringen, har R. gennem en lang Aarrække ledet den statistiske Behandling af Regnskaberne og selve de driftsøkonomiske Undersøgelser, og han har

haft Hovedarbejdet med Affattelsen af de aarlige Beretninger. Ved Siden af O. H. Larsen har R. tillige gennem en omfattende Foredrags- og Skribentvirksomhed i fremtrædende Grad repræsenteret Driftsbureauet over for Offentligheden og bidraget til at gøre dets Resultater kendt i Landbruget. Som Foredragsholder er R. meget værdsat; han har ikke blot det mest indgaaende Kendskab til, hvad Regnskaber kan oplyse om Landbrugets Økonomi, men tillige en alsidig landbrugsfaglig Viden og nær Føling med det praktiske Landbrug. Hans Fremstilling præges stærkt af hans levende Temperament og af den Energi, hvormed han gaar til Opgaverne. Talrige Artikler om driftsøkonomiske Forhold har han skrevet navnlig i »Ugeskrift for Landmænd«, hvor han har været Medlem af Redaktionsudvalget fra 1931, og i »Nordisk Jordbrugsforskning« har han offentliggjort nogle Afhandlinger. Fra 1942 er han Medlem af Bestyrelsen for Nordiske Jordbrugsforskeres Forening. Efter Professor O. H. Larsens Afgang 1941 deltog R. i Konkurrencen om Professoratet i Landbrugsøkonomi ved Landbohøjskolen, og ved den efterfølgende Omordning af Det landøkonomiske Driftsbureaus Forhold fik han den ledende Stilling som Kontorchef.

Ugeskrift for Landmænd, LXXXVII, 1942, S. 367. *Aksel Milthers.*

Rode, Ebbe, f. 1910, Skuespiller. F. 10. Maj 1910 paa Frbg. Forældre: Forfatteren Helge R. (1870—1937, s. d.) og Edith Nebelong (se Rode, Edith). Gift 31. Maj 1939 paa Frbg. (b. V.) med Skuespillerinde Bodil Kjer, f. 2. Sept. 1917 i Odense, D. af Forretningsbestyrer Ernst K. (f. 1883) og Elli Harries (f. 1883).

Efter at have læst med Nina Hagelberg debuterede R. 3. Sept. 1931 paa Dagmarteatret i »Etienne« som Drengen, der opdrager sin vidtløftige Fader. Han røbede straks personlige Udtryk for et kejtet, sky Væsen og for ungdommelig Trods. Næste Sæson overgik R. til Det kgl. Teater, hvor han optraadte første Gang som Kommunisten i »Den hvide Ring«, og siden har han tilhørt denne Scene; 1936 blev han fast ansat. R. blev Repertoirets unge Mand, ikke den romantiske Elsker, men Nutidens virile Mandfolk, saavel ude fra den store Verden (Soldaten Roy i »Waterloo-Broen«, Richard i »Du skønne Ungdom« og Nio i »Vintersolhverv«) som fra det hjemlige, borgerlige Milieu (Titelrollen i »Chas«, Arbejderen Carl i »Spurve under Taget«). Hans Spil *og* Fremtræden som primitive unge Mænd er usvigelig ægte i Sprog, Holdning og Følemaade. Inden for dette Omraade er R. en ny Type paa dansk Teater; hans ukunstlede Ærlighed og mutte Charme over-

gaas ikke af nogen. Den har ogsaa fundet ypperlige kunstneriske Udtryk i Filmen, navnlig som Forbryderen Stenmaaren i »Afsporet« og som Søren i »Søren Søndervold«, begge Mennesker af Kød og Blod, med Naturdrifter og en ejendommelig Blanding af Brutalitet og Følsomhed. Men R.s Kunst begrænses af hans usikre Teknik. Hans Versbehandling er svag, og han tilfredsstillede kun delvis som Aladdin og som Don Juan i »Synder og Helgen«. Det historiske Antræk er ikke i samme Grad som Nutidens Dragt hans rette Klædebon. — Hans Hustru, *Bodil Kjer,* gennemgik 1936—38 Elevskolen ved Det kgl. Teater og debuterede 19. Okt. 1937 som Gunver i »Hvo som forarger«; siden har hun med Lune og Sødme spillet Antonie i »Sparekassen«, og 1943 fik hun sit Gennembrud som Viola i »Helligtrekongers Aften«. Hendes nydelige Ydre, talende Øjne og Situationsfølelse har skaffet hende stor Popularitet som Personifikationen af Nutidens unge Pige i forskellige Film.

Frederik Schyberg: Ti Aars Teater, 1939 (se Registeret). Soya i Magasinet 3. e r. 1944. *Robert Neiiendam.*

Rode, Steffen, 1587—1638, Købmand. F. 31. Dec. 1587 i Liibeck, d. 1638. Gift med Marie Olufsen, f. 1596, d. 1650, D.af Købmand i Flensborg Anders O.

S. R. begyndte som Handelstjener hos en af Flensborgs betydeligste Købmænd Anders Olufsen, men havde allerede inden 1620 nedsat sig som selvstændig Købmand i Kbh. Her kom han hurtigt til at indtage en anset Stilling som en af Byens største Købmænd. Efter Tidens Skik handlede han med alle Slags Varer. Hans største Handel laa dog som Importør af Klæde- og Silkevarer og som Eksportør af Stude. Han var i en Aarrække Danmarks største Studehandler. Hans Eksport var i enkelte Aar oppe paa 2000 Øksne eller ca. 5,5 pCt. af den samlede Eksport. Dette skyldtes ikke mindst, at han gennem en Aarrække aftog hele Studeopdrættet fra de kongelige Ladegaarde; men ogsaa hos Adelen aftog han mange Øksne. Til Gengæld var han Leverandør af Klæde- og Silkevarer til disse. Han var en af Hoffets Hovedleverandører og førte allerede 1628 Titlen kgl. Faktor. Indtil 1626 havde han sin Bopæl i Færgestræde, men købte dette Aar af Kongen den Gaard i Højbrostræde, som havde været Fru Ellen Marsvins, og som var en af Kbh.s anseligste. Efter hans Død 1638 fortsatte hans Enke Forretningerne med Støtte i Svigersønnen Martin Pletius og Handelstjenerne. Først efter hendes Død 1650 opløstes Firmaet. Der gik dog mange Aar, inden Arvingerne kunde faa alle udestaaende Fordringer ind, navnlig hos Staten, der var langt den største

Debitor. Først 1662 blev de sidste Fordringer, der androg ca. 70 000 Rdl., dækkede ved Udlægning af ret omfattende Jordegods i Viborg og Aalborg Stifter. Her fortsatte Slægten som Godsejere. Af Døtrene var en i andet Ægteskab gift med Professor Thomas Bartholin, en anden, ligeledes i andet Ægteskab, med Hans Rostgaard til Krogerup.

Albert Olsen: Steffen Rodes Regnskabsbog, i Hist. Tidsskr., 9. Rk., I, 1918-20, S. 255-81. *Astrid Friis.*

Rosenkrantz, Alfred Johannes, f. 1898, Geolog. F. II. Nov. 1898 i Kbh. Forældre: Hofbetjent Peter Johan R. (1863—1927) og Mariane Johanne Rasmussen (1865—1938). Gift 11. Maj 1929 paa Frbg. (b. v.) med Inger Jessen, f. 15. Jan. 1902 paa Frbg., D. af Faktor, senere Forretningsfører Hans J. (1865—1935) og Christine Larsen (f. 1875).

R. blev Student 1917 fra Hellerup Gymnasium og cand. polyt. 1926. 1918—25 var han Assistent ved Mineralogisk Museum og gav sig især af med Studiet af vore Kridtaflejringer i Kbh. (Craniakalk fra Københavns Sydhavn, D. G. U., 2. Rk., Nr. 36, 1920 og flere senere korte Meddelelser). Som Deltager i Lauge Koch's Ekspeditioner til Østgrønland 1926—27 og 29 tog han sig særligt af Studiet af Grønlands Aflejringer fra Trias, Jura og Kridt, fortsatte Undersøgelserne her i Aarene 1934, 35 og 36 og ledede derefter 1938 og 39 to Ekspeditioner til Nugssuaq-Halvøen paa Grønlands Vestkyst, hvor bl. a. Opdagelsen af de olieholdige Skifre og Muddervulkaner, dannet af Naturgasudstrømninger, var nogle af de vigtigste Resultater. 1931 udnævntes han til Docent i Geologi ved Polyteknisk Læreanstalt og 1943 til Professor sst.

S. A. Andersen.

Rosenstand Schacht, Helge, f. 1897, Docent i Landbrugsmaskinlære. F. 16. April 1897 i Gylling. Forældre: Mejeribestyrer Henrik S. (1863—$^{r}9^{18}$) °g Mathilde Rosenstand (f. 1867). Gift 4. Nov. 1925 i Skanderup ved Lunderskov med Dagny Hansen, f. 18. Juni 1898 i Magleby Sogn, Langeland, D. af Mejeribestyrer Simon Peder H. (1868—1934) og Johanne Nielsen (f. 1873).

R. S. fik praktisk Landbrugsuddannelse, kom paa Landbrugsskole og Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1921. Han var Assistent ved Askov Forsøgsstation 1921, Lærer ved Næsgaard Agerbrugsskole 1921—22, Assistent hos Statskonsulent Anton Christensen, dels ved Redskabsprøverne og dels paa Landbohøjskolen 1922—24, og Lærer ved Testrup Højskole 1924—25. Han blev

derefter 1925 ansat ved Landbohøjskolen som Assistent med sin Hovedvirksomhed ved Landbrugsmaskinafdelingen, men virkede tillige ved Afdelingen for Landbrugsøkonomi og ved Mejeriafdelingen, og 1930—35 var det overdraget ham at holde Forelæsninger over Landbrugsgeografi. 1932 blev han Amanuensis, og 1935 efterfulgte han Anton Christensen som Docent i Landbrugs-Maskinlære. R. S. er en kyndig Lærer med megen Sans for den klare og smukt formede Fremstilling, og sine pædagogiske Evner har han tillige udfoldet gennem talrige Maskinkursus afholdt omkring i Landet for Praktikerne. Sin Afdeling har han moderniseret med Udstyr til tekniske Undersøgelser, og gennem talrige Artikler i Landbrugspressen, navnlig »Ugeskrift for Landmænd« bidrager han til den maskintekniske Oplysning. I Landbohøjskolens Aarsskrift 1928 offentliggjorde han nogle Undersøgelser over Høstbindegarn, som han ogsaa siden har fortsat bl. a. med Henblik paa Erstatningerne under Krigen. Han har desuden sammen med N. Kjærgaard-Jensen skrevet Lærebogen »Landbrugsgeografi« (I—II, 1929—30), og han er Redaktør og Hovedforfatter af Haandbogen »Det danske Landbrugs Maskinbog« (1941). I Organisationernes Arbejde for Udviklingen af Landbrugets Maskinteknik er R. S. meget virksom. Han er Sekretær for Sektionen for Maskinteknik under Nordiske Jordbrugsforskeres Forening, Sekretær for Dansk Standardiseringsraads Udvalg vedrørende Landbrugsmaskiner fra 1929, Medlem af Dansk Standardiseringsraad fra 1936, af Statens Redskabsudvalg fra 1935, af Landbrugets Radioudvalg og af Akademiet for de tekniske Videnskaber.

Ugeskrift for Landmænd, LXXX, 1935, S. 519. *Aksel Milthers.*

Rosing Bull, Niels, se Bull (XXVII, S. 123).

Roussell, Aage, f. 1901, Arkitekt, Arkæolog og Museumsmand. F. 27. Okt. 1901 i Kbh. Forældre: Grosserer Rudolf Christian R. (1859—1933) og Sidse Hansine Nielsen (1868—1941). Gift 81. Juni 1931 **i** Kildebrønde med Elisabeth Mathilde Velschou, f. 22. Febr. 1898 paa Corselitze, D. af Godsforvalter Jacob Emil August V. (1854—1917) og Marie Elisabeth Charlotte Valentiner (f. 1874).

R. blev Student 1919 fra St. Andreaskollegiet i Ordrup, tog 1920 Filosofikum og optoges s. A. i Kunstakademiets Arkitekturskole, fra hvis bygningstekniske Skole han tog Afgang 1922. Efter et Par Aars Tegnestuearbejde var han 1924—26 ansat ved Kryolitbrudet i Ivigtut — til Slut endog som fungerende Driftsbestyrer — og

deltog som Assistent i Dr. Poul Nørlunds arkæologiske Grønlandsekspeditioner 1926 og 1930. Ganske naturligt fik han derfor i Mellemtiden Tilknytning til Nationalmuseet, men arbejdede samtidig hos Arkitekt Mogens Clemmensen. I nøje Forbindelse med hans Grønlandsstudier staar en 1931 foretagen Undersøgelsesrejse til de skotske Øer, for hvis gamle Byggeskik han gjorde Rede i »Norse building customs in the Scottish isles« (1936). I Aarene 1932—37 var han selv Leder af ikke mindre end fire nordboarkæologiske Ekspeditioner til Grønland. Resultaterne af nogle af disse Undersøgelser samt af Udgravningerne 1930 har han offentliggjort i »Sandnes and the neighbourning farms« (1936), og en samlet Oversigt over den gamle Bebyggelse paa Grønland har han givet i »Farms and churches in the mediaeval Norse settlements of Greenland« (1941, begge i »Meddelelser om Grønland«), der skaffede ham den filosofiske Doktorgrad. 1937 knyttedes han fast til Nationalmuseet som Inspektør og var dettes selvskrevne Repræsentant i de fællesnordiske Undersøgelser af Hustomter i E»jorsaadalen paa Island. I Beretningen om disse: »Forntida gårdar i Island« (1943) har han foruden om sine egne Udgravninger tillige skrevet den komparative Afdeling. — Sluttelig skal nævnes, at han 1931 f. paa en smuk og diskret Maade har restaureret Børglum Kloster.

Selvbiografi **i Univ. Progr. Nov. 1941, S. 152 f.** ***M. Mackeprang.***

Rybner, Jørgen Christian Frederik, f. 1902, Elektroingeniør. F. 26. Nov. 1902 paa Frbg. Forældre: Boghandlerfuldmægtig, Sekondløjtnant Adolf R. (1871—1917) og Harriet Sophie Bang (f. 1876). Gift 15. Juni 1929 i Kbh. (Garn.) med Lilli Else Margrethe Rønning, f. 15. Okt. 1904 paa Frbg., D. af Premierløjtnant, senere Oberst Einar R. (f. 1868) og Marie Elisabeth Hermann (f. 1883).

R. blev Student 1920 fra St. Jørgens Gymnasium, cand. phil. n. A. og 1926 cand. polyt. som Elektroingeniør. Efter Eksamen assisterede han Professor P. O. Pedersen ved Laboratoriearbejder og ved Udarbejdelsen af Bogen »The Propagation of Radio Waves«. Efteraaret 1927 rejste R. med Støtte af Midler fra K. A. Larssens Legat, Karl Eriksens Mindelegat og fra Det Classenske Fideikommis til U. S. A. Han studerede her Radioteknik, Fysik og Matematik ved Columbia Universitetet i New York og arbejdede samtidig ved The Bell Telephone Laboratories i New York. I Sommeren 1928 kom han til General Electric Co.s Laboratorier i Schenectady, N.Y. Hjemkommen ansattes han fra Nov. 1928 ved Geodætisk Institut i Kbh., hvor han fra 1930 var Chef for Teknisk Af-

deling. R., der fra 1933 har været Lærer i Telefon-, Telegraf- og Radioteknik ved Officerskolens Specialklasses Ingeniørkursus og fra 1935 Censor i Rationel Mekanik ved Polyteknisk Eksamen, blev 1939 ansat i en nyoprettet Stilling som Professor i teoretisk Svagstrømselektro teknik ved Polyteknisk Læreanstalt. 1937 blev R. Medlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber, hvor han blev Gruppeformand 1940. 1941 blev han Leder af Akademiets lydtekniske Laboratorium. R. har udfoldet en ret betydelig Forfattervirksomhed. Foruden et ret stort Antal Tidsskriftartikler om elektrotekniske og matematiske Emner har han skrevet en Lærebog i Telegrafteknik 1934, en Lærebog i Telefonteknik 1935 og en Lærebog i Radioteknik 1939. Ogsaa som Geodæt har han været virksom. Til 5. Tagung der Balth. Geod. Kommission 1930 udarbejdede han »Untersuchungen iiber die Reaktionszeit von Relais«, og i Gerlands »Beitråge zur Geophysik« (1931) skrev han »Investigations on the Theory of the Galitzin Seismograph«, og sst. kom 1937 »The Determination of the Instrumental Constants of the Galitzin Seismograph in Presence of Reaction«. *Pml Vinding.*

Rye, Charles Henry, f. 1874, Officer, Vaabentekniker, Civilingeniør. F. 14. Juli 1874 i Kbh. (Garn.). Forældre: Premierløjtnant, senere Overintendant, Kammerjunker Carl Peter R. (1841—1923) og Wendla Maria Flygare (1845—9°)- Gift 28. Okt. 1899 i Kbh. (Holmens) med Vibeke Schøller, f. 23. Marts 1875 paa Margaard ved Odense, D. af Jægermester, senere Hofjægermester C. E. A. S. (s. d.) *og* Hustru.

R. blev Student 1891 fra Borgerdydskolen i Kbh., cand. phil. n. A. og gik derefter Militærvejen. 1894 afgik han fra Officerskolen og blev først Sekondløjtnant, derefter Premierløjtnant i Artilleriet. 1899 fik han Afgang fra Officerskolens ældste Klasses Artilleriafdeling, og allerede tre Aar efter blev han i Kraft af sine tekniske Interesser og Anlæg forsat til Artilleriets tekniske Tjeneste, der 1909 blev udskilt som et særligt Hærens tekniske Korps. R. fulgte med herover og blev samtidig Kaptajn og n. A. Chef for Korpsets konstruktive Tjeneste. 1922 blev han Oberstløjtnant i Artilleriet, men med Tjeneste ved Hærens tekniske Korps. 1923 blev han Direktør i Korpset og Chef for den s. A. oprettede Konstruktionsafdeling. 1926 udnævntes han til Oberst og 1930 blev han som Generalmajor og Generaltøj mester (fra 1937 ændret til Generalfelttøjmester) Chef for Hærens tekniske Korps. 1941 tog han sin Afsked paa Grund af Alder.

I sine forskellige Tjenestestillinger har R. haft Lejlighed til i en

lang Aarrække at lede det tekniske og kommercielle Arbejde med Tilvejebringelse af moderne vaabenteknisk Materiel til den danske Hær og med Udviklingen af Hærens tekniske Korps til et tidssvarende Administrations- og Produktionsapparat.

R. har foretaget et meget betydeligt Antal (ca. 80) Tjenesterejser til Udlandet (Belgien, England, Frankrig, Holland, Italien, Schweiz, Sverige og Tyskland). 1917 blev han Medlem af en Militærkommission, der berejste Krigsfronterne i Belgien og Frankrig. 1919—28 var han Medlem af (de fem sidste Aar tillige Formand for) Hærens Motorkøretøjstilsyn og deltog i det Arbejde, som førte til den forholdsvis tidlige Motorisering af den danske Hær. I samme Tidsrum var han Formand for det frivillige Motorordonnanskorps. 1922—30 var han Formand for Hærens Gaskommission og ydede her en betydelig Indsats. 1913 var han med til at stifte »Dansk Artilleri-Tidsskrift«, hvis Redaktør han var 1914—30. Han har skrevet et betydeligt Antal militærtekniske og andre Artikler i Haandbøger o. 1. — f. Eks. i »Automobilets Historie«, »Danmarks Hær« o. a. — samt i Tidsskrifter og i Dagspressen.

Ogsaa uden for sit tjenstlige Felt har R. været virksom. 1903—30 var han Redaktør af K. T. A. S.s Haandbog og gav denne en moderne Form, der er blevet efterlignet i Ind- og Udland. Siden 1930 er han Konsulent ved K. T. A. S. 1925—31 var han Medlem af Bestyrelsen for Kgl. Dansk Automobilklub. Han er Medlem af Bestyrelserne for Sophus Berendsen Akts. (1941) og Akts. Dana Skulptur (1942) samt af Styrelsen for Selskabet til Erhvervsfremme (1941). — R. 1917. DM. 1922. K.[2] 1928. K.[1] 1934. F.M.G. 1941. — Tegning af Otto Neumann 1933. *Pod vinding.*

Sandal-Jeppesen, Dora, f. 1880, Pædagog. F. 2. April 1880 i Næstved. Søster til Axel S.-J. (s. d.). Navneforandring 27. Nov. 1908. Ugift.

D. S.-J. tog Præliminæreksamen fra den private Pigerealskole i Næstved, uddannede sig videre gennem Kursus i Dansk, Tysk og Fonetik og tog senere paa N. Zahles Seminarium i Kbh., hvorfra hun dimitteredes med Lærerindeeksamen 1908. S. A. blev hun knyttet som Vikar til Frbg. kommunale Skolevæsen, blev n. A. Timelærerinde og fik fra 1. April 1912 fast Ansættelse. 1925 fik hun en af de for det frederiksbergske Skolevæsen særegne Stillinger som pædagogisk Overlærer, *o:* Medhjælper for Skolelederen i det pædagogiske Arbejde ved Skolen. Sin egen Uddannelse har D. S.-J. senere kompletteret med Kursus i Sprog paa Statens Lærerhøjskole (Svensk og Tysk) og med Faglærerindeeksamen i Tysk samt med et videregaaende praktisk og teoretisk Studium af fonetisk Art, der skaffede hende Diplom som Talelærer. Modersmaalsundervisningen og inden for denne navnlig en systematisk Skoling af Børnenes Sprog blev hendes særlige Felt som Pædagog. For Indførelsen af Artikulations- og Stemmedannelsesøvelser i Danskundervisningen har hun udført et Pionerarbejde, der har bragt hende frem i første Række blandt Instruktørerne ved Skolemøder og pædagogiske Kursus Landet over. Resultatet spores ikke alene i hendes egne Klasser, der altid kendes paa Børnenes soignerede og kultiverede Sprog, men ogsaa i de Læsebogsystemer, der er udsendt i de senere Aar af forskellige Udgivere, og som i Regelen alle har inddraget systematiske Taleøvelser i Undervisningen. Endvidere har hun gjort en Indsats for den frie Stilskrivning, hvorved Børnene allerede fra de mindre Klasser opøves i skriftlig Fremstilling af et Emne, de selv har valgt. Ogsaa paa andre Omraader inden for Modersmaalsundervisningen har hun banet Vej for nye Fremgangsmaader, navnlig inden for Smaabørnsundervisningen. I Indholdslæsning har hun givet talrige Instruktioner baade med større og mindre Børn, og ved Gennemførelsen af Iagttagelsesprincippet i

Grammatikundervisningen efter de Wivel'ske Principper var hun en af Foregangsmændene, idet hun blev et virksomt Medlem af det af Det pædagogiske Selskab 1924 nedsatte Udvalg til Frembringelse af Mindstefordringer i dansk Sproglære, et Arbejde, der har sat sig Spor i saa at sige alle de Lærebogs- og Stilsystemer, der er fremkommet siden den Tid. I det hele har hun været i forreste Række blandt de Pædagoger, der har omsat »Arbejdsskolens« Ideer i Praksis. Hun har derfor været meget anvendt i det pædagogiske Reformarbejde, har givet flere Kursus, arrangeret af Danmarks Lærerforening og Statens Lærerhøjskole, og har holdt Foredrag og Instruktioner i de fleste Lærerkredse Landet over samt gentagne Gange i Sverige, ligesom Lærere fra hele Landet hyppigt har søgt til hendes Skolestue for at overvære Undervisningen. I de senere Aar har hun gennem Skoleradioen givet Instruktion i Taleøvelser, som derved er blevet tilgængelige for de videste Kredse.

En omfattende litterær Produktion knytter sig nær til D. S.-J.s pædagogiske Virksomhed. Hun har udgivet »Lyd- og Taleøvelser« (1. Udg. 1920, 4. Udg. 1940), »Fri Stilskrivning« (1926) og »Dansktimer med de mindste« (1925), er Medudgiver af »Svanebogen« og »Svanemappen« (1. Udg. 1932, 4. Udg. 1942), et Læsebogsystem for 1. og 2. Klasse, hvori Ordbilled- og Stavemetoden forenes, og hun har oversat eller omarbejdet til Dansk nogle af den svenske Børnebogsforfatter inde Elsa Beskows Bøger (»Den nysgerrige Aborre«, »Pers nye Klæder« og »Solægget«). Endvidere foreligger fra D. S.-J.s Haand en Række Artikler i Skoleblade om forskellige Grene af Modersmaalsundervisningen og andre pædagogiske Emner.

F. C. Kaalund-Jørgensen.

Sander, Herbert Stanley, f. 1879, Officer, Idrætsmand. F. 21. Aug. 1879 i Kbh. (Frbg.). Forældre: Grosserer Vilhelm S. (1835—1915) og Fanny Augusta Eleonora Christensen (1853—1926). Gift 10. Okt. 1910 i Kbh. (Andr.) med Polly Hertha Schmidt, f. 19. Juli 1884 i Kbh. (Frue), D. af Handelsfuldmægtig, senere Grosserer Axel Thorvald S. (1855—1933) og Vita Christine Rosine Faber (1858—1915).

S. gennemgik Hærens Officerskole 1897—99, blev Sekondløjtnant 1899, Premierløjtnant i Fodfolket 1900, Kaptajn 1912, var Kompagnichef ved 15. Bataillon 1912—16 og 1922—24, Adjudant hos Kongen 1916—22, blev Oberstløjtnant 1928, var Kommandør for 4. Regiment 1930—-31, blev Oberst 1931 og var Chef for 2. Regiment 1931—32 og for Fodfolkets Sergent- og Oversergent-

skole 1932—39, tog sin Afsked 1939. S. er navnlig kendt for sin Virksomhed inden for Idrætten, baade for sin personlige Idrætsudøvelse og for sin Indsats i Idrættens Ledelse. Allerede som Dreng var han stærkt interesseret i Idræt og begyndte sin Fægteuddannelse i Femtenaarsalderen. Efter sin Indtrædelse i Hæren uddannedes han paa Hærens Gymnastikskole 1900—02 og blev derefter sendt til Frankrig (1902—03) for at videreuddannes i Fægtning paa den militære Skole i Joinville-le-Pont, var senere til Uddannelse i Bruxelles (1908). 1904—09 var han Lærer ved Hærens Gymnastikskole; 1924—26 næstkommanderende ved og 1926—31 Chef for samme Skole. Han var i en Aarrække ubestridt Danmarks fineste Klinge, fortrinsvis paa Fleuret, og har baade paa dette Vaaben og i Kaardefægtning opnaaet flere internationale Sejre. Hans Fægtespil var præget af stor Kampvillie og var rigt i Kombinationen og Variationen. Han er tillige Danmarks hidtil stilreneste Fægter. Af Placeringer nævnes: Danmarksmesterskabet i Fleuretfægtning 1907—09, 1911, 1912 og 1914; i Kaardefægtning 1907, 1908 og 1911—13, Fleuret, Ærespræmie og Kaarde 1. Præmie ved Officersfægtestævne i Ostende 1908 samt endnu en Række Førstepræmier ved nationale og internationale Stævner. S. deltog i de olympiske Lege i Athen 1906 og i London 1908, var Leder af det danske Officershold i Moderne Femkamp ved de olympiske Lege i Antwerpen 1920, har ogsaa været Leder og Udsending ved andre større internationale Stævner.

S.s største Fortjeneste ligger dog utvivlsomt i hans Indsats som Lærer og i hans Deltagelse i Idrættens Organisation og Ledelse, hvor han har vist stort Initiativ, Indsigt og Forhandlingsevne samt virket ivrigt for at udbrede Forstaaelse af Idrættens opdragende Betydning. Han var Medstifter af Officerernes Fægteklub og af Dansk Fægteforbund 1907, Medstifter af Dansk Militært Idrætsforbund 1918, Medlem af Bestyrelsen for Dansk Fægte-Forbund 1907—21 (Formand 1918—21), Medlem af Bestyrelsen for Dansk Idræts-Forbund 1918—31, Næstformand 1926—31, Formand for Forretningsudvalget for Dansk Militært Idrætsforbund 1918—32, Formand for Forbundet 1928—32, Medlem af Bestyrelsen for Fægtekunstens Venner 1918—35 (Formand 1927—35), for Idrætsmærket 1921—31 og for Danmarks olympiske Komité 1918—37. 1941 blev S. Formand for Dansk Idræts-Forbund.

S. er Forfatter til Afsnittet om Fægtning i »Idrætsbogen« (1908) og har i forskellige Tidsskrifter skrevet en Del Artikler om Idræt.

R. 1917. DM. 1929. K.[2] 1935. *0tt0 0lsen*

Sander-Hansen, Constantin Emil, f. 1905, Ægyptolog. F. 13. Nov. 1905 i Lillerød. Forældre: Trafikkontrollør Hans Peter Alfred Hansen (f. 1872) og Constantia Emilie Sander (f. 1869). Gift 22. Okt. 1938 paa Frbg. med Aase Elisabeth Hansen, f. 5. Jan. 1916 i Kbh., D. af Grosserer Sophus Valdemar **H. (f. 1879)** og Frede Jensen (1872—1935).

S.-H. blev Student 1924 fra Metropolitanskolen, mag. art. i Ægyptologi 1931 (første Konferens i Faget) og Dr. phil. 1937. Han blev Lektor i Ægyptologi og Forstander for Universitetets ægyptologiske Laboratorium s. A., Docent 1938.

Efter allerede i Gymnasieaarene at have dyrket dels Kunsthistorie og dels ægyptologiske Interesser, paabegyndte S.-H. Studiet af Ægyptologi med ægyptisk Kunst som Speciale. I Studieaarene besøgte han Museerne i London, Paris, Wien, Leiden, Hildesheim og Berlin. Da der ved Universiteterne i de nævnte **Byer** ikke kunde tages Magisterkonferens med Kunst som Speciale, skiftede S.-H. til filologiske Studier og studerede i Berlin hos K. Sethe dels ved Universitetet og dels privatim i Aarene 1929—30. Efter Magisterkonferensen var S.-H. i en Række for hans Uddannelse og videnskabelige Modning særdeles betydningsfulde Aar 1931—34 Assistent hos Sethe ved Kommenteringen af Pyramideteksterne. Han var paa det preussiske Akademis Opfordring Udgiver af Kommentaren til Pyramideteksterne og fortsatte dette Arbejde efter Sethes Død med Støtte af Rask-Ørstedfondet 1934—37-

S.-H. blev H. O. Langes Afløser som Lektor i Ægyptologi ved Kbh.s Universitet, hvilken Stilling kort efter ændredes til et Docentur. I denne Stilling tilrettelagde S.-H. Studiet ogsaa af andre Specialer end det filologiske, f. Eks. Historie og Kunstarkæologi. Megen Interesse har knyttet sig til et af ham paa Universitetets ægyptologiske Laboratorium indført tilbagevendende Kursus i Koptisk for Ikke-Ægyptologer. Dette Kursus har været søgt af en betydelig Række videnskabeligt arbejdende Teologer. Da den særdeles værdifulde Papyrussamling Carlsberg af Carlsbergfondet blev overdraget som Gave til Universitetets ægyptologiske Laboratorium, udvidede S.-H. Laboratoriets Funktioner med et moderne fotografisk Laboratorium.

Af S.-H.s vigtigere videnskabelige Afhandlinger skal fremhæves de sproglige Undersøgelser: »Zum Gebrauch des direkten und indirekten Genitiv« (1935), »Bernerkungen zum altågyptischen Identitätssatz« (1939) og »Uber die Bildung der Modi im Altågyptischen« (1941) og de religionshistoriske Undersøgelser »Die

religiosen Texte auf dem Sarg der Anchnesneferibre« (1937, Disputats), »Ægyptiske Forestillinger om Verdens Skabelse« (1941, Univ. Progr. 26. Sept.) og »Der Begriff des Todes bei den Ågyptern« (1942). Afhandlingen »Das Gottesweib des Amun« (1940) kan betegnes som en historisk-religionshistorisk Undersøgelse af største Betydning for Dyrkere af begge Discipliner. *Erik Lundsgaard.*

Schepler, Carl Heinrich Jens, 1870—1942, Fabrikant. F. 15. Dec. 1870 i Blovstrød, d. 10. Jan. 1942 i Kbh. Forældre: Jernbanearbejder Frederik (Fritz) Heinrich Christian S. (1824—70) og Karen Marie Jensen (1834—1915). Gift 1895 med Hanne Margrethe Jørgensen, f. 29. Okt. 1868 i Ølsted, D. af Husmand Søren J. og Margrethe Rasmussen.

S. uddannedes som Snedker og rej'ste som ung Haandværkssvend nogle Aar i Tyskland, hvor hans Opmærksomhed bl. a. fangedes af den Maade, hvorpaa man her var begyndt at organisere Kædebutikker i Tilknytning til Fabrikationsvirksomhed. Ved sin Hjemkomst 1895 aabnede han en lille Kælderbutik i Ravnsborggade, og ved Aarhundredskiftet føjedes hertil enkelte Special-Smørforretninger. Men snart efter begyndte han selv at fremstille eller forarbejde de Varer, han solgte, og anlagde et stort Antal Udsalg (»Irma-Butikker«) ikke alene i Hovedstaden, hvor der ved hans Død var ca. 70, men ogsaa i Provinsen samt enkelte Steder i Tyskland, Norge og Island. Virksomheden omfattede Margarinefabrikation, Mejeri, Kafferisteri, Kiksfremstilling, Te og Ægpakkerier m. m. og blev efterhaanden et Millionforetagende, som fik meget stor Betydning i Detailhandelen med Levnedsmidler. Fra Hovedkontoret i Ravnsborggade ledede S. sin store Virksomhed, der beskæftigede over 1000 Mennesker, med megen Myndighed og Energi præget af stor Omhu for Personalet. Udadtil optraadte S. aldrig, og han deltog ikke i Organisationsarbejde. Han levede helt og holdent for sin store Forretning, som ved hans Død overgik til et Aktieselskab med en Kapital paa 1,8 Mill. Kr., og var for øvrigt optaget af et udstrakt stilfærdigt Velgørenhedsarbejde. Dette fortsættes efter hans Død gennem det af ham og hans Ægtefælle ved Testamente oprettede »Carl S. og Hustrus Legat Irma-Fonden« paa ca. 3 % Mill. Kr., hvis Indtægter skal anvendes til velgørende Formaal, navnlig til Institutioner, der hjælper Børn, ældre Mennesker samt syge og svagelige.

Børsen 13. Jan. 1942 og 9. Jan. 1943. *P. Koch Jensen.*

Schiønnitlg, Holger Ludvig, 1868—1942, Kemiker, Gæringsfysiolog. F. 20. Aug. 1868 i Kbh. (Helligg.), d. 17. Maj 1942 paa Frbg., Urne paa Garn. Kgd. Forældre: Manufakturhandler Carl Frederik S. (1832—98) og Frederikke Eleonora Tolluffine Mortensen (1840—1916). Ugift.

S. blev Student 1887 fra Hauchs Skole og cand. polyt. (Kemi) 1893, studerede 1893 Gæringsfysiologi paa Alfred Jørgensens Laboratorium paa Frbg. og var 1894—1909 Assistent ved Carlsberg Laboratoriums fysiologiske Afdeling. Fra 1909 var han Kontrollør og senere, 1933—36, Viceinspektør ved Kontrollen med Bryggerierne og Ølbeskatningen (senere benævnt 01- og Spiritusbeskatningen). Han har skrevet forskellige mindre Afhandlinger om gæringsfysiologiske Emner i »Meddelelser fra Carlsberg Laboratorium«. — R. 1936.

Studenterne 1887, 1912, S. 163. Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1880—1911, 1913, S. 193—94. *7. Grøntved.*

Schiøtz, Aksel Hauch, f. 1906, Operasanger. F. 1. Sept. 1906 i Roskilde. Forældre: Arkitekt Carl S. (f. 1878) og Marie Hauch (f. 1878). Gift 30. Juni 1931 i Aarhus (b. v.) med Gerd Haugsted, f. 14. April 1908 i Kbh., D. af Bibliotekar Ejler H. (s. d.) og Hustru.

S. blev Student 1924 fra Øregaards Gymnasium og 1930 cand. mag. i Engelsk og Dansk. Han virkede dernæst en Aarrække som Lærer, først i Hillerød og ved Roskilde Katedralskole, fra 1935 som Adjunkt ved Vestre Borgerdydskole. Musikalsk begavet, som han var, havde han samtidigt med stigende Interesse deltaget i Arbejdet i Studentersangforeningen, hvor han som Medlem af Lille Kor og som Solist talrige Gange havde Lejlighed til at lade sin lyse, endnu noget spæde, lyrisk farvede Tenorbaryton høre. Som Sanger blev han uddannet af Vald. Lincke og Mogens Woldike, ved hvis Kirkemusikopførelser han tidligt viste udprægede Anlæg som Oratoriesanger. Ønsket om helt at gaa Kunstnervejen blev stærkere og stærkere og fik yderligere Næring, da S. efter et Studieophold hos John Forseli i Stockholm i Marts 1939 debuterede paa Det kgl. Teater som Fernando i »Cosi fan tutte«. N. A. fik han Orlov som Lærer og havde nu sin anden Optræden paa Det kgl. Teater som Sverkel i »Liden Kirsten«, en Rolle, der i Modsætning til Titelrollen i »Faust« nøje viste, hvor hans Evner laa. Gennem Koncert- og Radio-Optræden skabte S. sig hurtigt en usædvanlig Position, der ikke mindst støttedes paa hans ægte følte og inderlige Fortolkning af den nationale danske Romancekunst.

Han forener her en udpræget musikermæssig Opfattelse med en lyrisk Varme, der aldrig sprænger denne Kunstarts intime Rammer. Paa dette Omraade blev S., hvis Stemme var vokset adskilligt i Fylde og Format, den nærmeste Arvtager af Anders Brems. Som folkelig Sanger fik S. en ualmindelig Succes i Weysefilmen »Jeg har elsket og levet«, ligesom han ogsaa forsøgte sig i den lettere operetteprægede Kunst gennem sine Gæstespil paa Det ny Teater i »Jomfruburet« (1941) og »Farinelli« (1942). *Torben Krogh.*

Schmidt-Phiseldeck (egtl. v. Schmidt, genannt Phiseldeck), Kay Frederik, f. 1894, Biblioteksmand. F. 25. Aug. 1894 i Snodstrup ved Frederikssund. Forældre: Sognepræst Conrad Friedrich Valdemar S.-P. (1851—1905) og Ida Marie Dagmar Andersen (1859—1937). Gift 30. Juni 1921 i Aarhus med Ulla Ingeborg Bayer, f. 2. Marts 1896 i Aarhus, D. af Læge Knud Ove B. (1864—1928) og Rigmor Ulrikke Agnete Dan (f. 1873).

S. blev Student 1911 fra Odense, cand. theol. 1917 og blev efter nogle Maaneders Virksomhed ved Kbh.s Kommunebiblioteker og et Aars Ansættelse i Overformynderiet knyttet til Statsbiblioteket i Aarhus 1919, fra 1922 som Underbibliotekar. Han udarbejdede Bibliotekets Musikkatalog 1926, og i Diskussionen om Bibliotekets Opgaver hævdede han (bl. a. i Pjecen »Biblioteker og Bibliotekarer« 1924), at det burde være en rent videnskabelig Institution uden nogen Opgave som »Overcentral« for Folkebibliotekerne. I Aarhus Universitets Oprettelse var han levende interesseret; 1928—37 var han dets Lærer i Hebraisk (udgav 1935 »Sproglige Noter til den hebræiske Genesis«), og han gav Impulsen til Udgivelsen af dets Aarsskrift »Acta Jutlandica«. 1937—40 var han Bibliothécaire délégué ved den skandinaviske Afdeling af Bibliothéque Ste. Geneviéve i Paris og søgte energisk at fremme Myndighedernes Interesse for denne Institution. Efter sin Hjemkomst blev han 1940 Bibliotekar II ved Det kgl. Bibliotek, 1943 Bibliotekar I sst. Med sin organisatoriske Interesse og sin alsidige praktiske Sans har han især beskæftiget sig med Problemer inden for Biblioteksadministrationen. Videnskabeligt er hans Speciale Historiens Filosofi og Metode (han har bl. a. udgivet en Række »Studier vedr. de historiske Problemer«: »Eduard Meyer og de historiske Problemer« (1929—31), »Svensk Historietænkning« (1932), »Niels Treschows Historiefilosofi« (1933)); desuden er han interesseret i sproglige Spørgsmaal, og med sin efter franske Forbilleder anlagte Bog »Lær mig at læse« (1942), en Læseteknik for danske Børn, har han givet den elementære Danskundervisning nye Impulser.

Slægt i Th. Hauch-Fausbøll: Haandbog over den ikke-naturaliserede Adel,

Schmidth, Michael Nielsen, 1801—40, Præst, Forfatter. F. 8. Maj 1801 i Elling ved Frederikshavn, d. 4. Jan. 1840 i Ølsted ved Horsens, begr. sst. Forældre: Skomager, senere Toldbetjent i Viborg Niels Michelsen S. og Trine Marie Christensdatter. Gift 20. Okt. 1832 med Ernestine Marie Catharine Sophie de Hofman, f. 5. Juni 1802 i Maribo, d. 28. April 1853 i Kbh. (Frue), D. af Konsumtionskasserer Christian Georg de H. (1769—1829) og Johanna Corvina Helena Catharina Sadolin (1763—1836, gift i° 1787 med Sognepræst i Nautrup, senere i Aale Jacob Danæus, 1738—93, gift i° 1781 med Vita Langballe, 1749—82, 2° 1784 med Cathrine Johanne Knackergaard, ca. 1763—86).

S. kom tidligt til Kbh. til Farbroderen, kgl. Hof-Sadelmager Axel S., hos hvem han blev som en Søn i Huset, sattes 1817 i Borgerdydskolen paa Christianshavn, hvorfra han dimitteredes 1820; tog 1827 teologisk Embedseksamen, disputerede 1828 for Magistergraden (»De sacrificiis religionis Indo-Brahmanicæ«) og blev 1832 Præst i Borbjerg, 1837 forflyttet til Ølsted. Som Student udsendte han Digtsamlingen »Himeros« (1822) og en Voss'isk Idyl »Vilhelm og Fanny« (otte Sange i Heksametervers); desuden fremkom Digte i forskellige Tidsskrifter og Dagblade, senere en Samling »Bibelske Sange til Kirkeaarets Søn- og Helligdage«, 1839 (med en Fortale af Professor F. C. Sibbern), fra hvilken Samling nogle Salmer optoges i »Psalmebog for Kirke- og Huus-Andagt« (1856), bl. a. »Et Aar er rundet I Fortids Afgrund ned« og »Det er saa svært, det ene Punkt: Forlad de onde Veie!«

S.s ungdommelige Digtsamling »Himeros« er Hovedmaalet for Spotten i den mod Tidens Epigondigtning rettede Travesti »Smørialis's Digtervandringer eller Glæder og Lidelser. Fortalte af ham selv i Breve til en Ven. Udgivet med oplysende Anmærkninger af Wilhelm Blumau« (1823). Denne Pjece, hvis Udgiver-Pseudonym henpeger paa den for sin Vergil-Travesti kendte tysk-østrigske Forfatter Aloys Blumauer, er (som paavist i Johs. Brøndum-Nielsens »Poul Møller Studier«, 1940) forfattet paa Bakkehuset, Forsommeren 1823, af Poul Møller og A. E. Boye og har for Eftertiden Værd som en tidligere ukendt Del af Poul Møllers Forfatterskab, kronologisk og organisk udgøfende et Mellemled mellem hans paabegyndte historiske Roman og hans ufuldendte Novelle om den krøllede Fritz.

S.s Tilknytning til Bakkehus-Kredsen gav sig Udtryk i et kønt

Mindedigt (»Atter en Cypres i Laurbærlunden«), som han skrev ved Rahbeks Død 1830 (optaget i J. L. Beekens »Mindekrands« 1830).

Selvbiografi i Solemnia Academica i Anledning af Formælingsfesten 1828, S. 42 ff. Johs. Brøndum-Nielsen: Poul Møller Studier, 1940.

Johs. Brøndum-Nielsen.

Schrøder, Povl, f. 1894, Maler. F. 17. Juli 1894 i Kbh. Forældre: Assistent i Justitsministeriet, cand. jur., senere Departementschef, Nationalbankdirektør F. S. (s. d.) og Hustru. Ugift.

S. blev Student 1912 fra Ordrup og dimitteredes af Maleren Hans Henningsen og Arkitekt Niels Rosenkjær til Kunstakademiet, som han søgte Efteraaret 1912—Foraaret 1915 under L. Tuxen og P. Rostrup Bøyesen. Derefter gik han paa Harald Giersings Malerskole Vinteren 1915—16. Sin første Studierejse foretog han til Paris Foraaret 1914. 1919—20 var han i Italien og 1930 og 1934 paa kortere Ophold henholdsvis i Spanien og Rusland. Han udstillede paa Kunstnernes Efteraarsudstilling med Afbrydelser 1915—28, Den frie Udstilling 1933—43 og gik 1944 over til Grønningen, har deltaget i de danske Udstillinger i Brooklyn Museum, U. S. A. 1929, Goteborg 1941 og 1943, Stockholm 1943 samt i Kunstmuseets Sommerudstilling 1941 og havde egne Udstillinger hos Winkel & Magnussen Maj 1930 og i Kunstforeningen Febr. 1941, af hvilke den sidste blev et Gennembrud for ham. Akademiet tildelte ham Eckersbergs Medaille 1943 for »Model«. — S. er fortrinsvis Figurmaler. Karakteristisk for ham er det, at han gerne omgiver sine Figurer med et Milieu gennem et Interiør eller landskabelige Omgivelser. Farven er det afgørende for ham, og han tilsidesætter Form og Gennemførelse i det Øjeblik, han naar den koloristiske Intensitet og Glød, der foresvæver ham. Harald Giersing, Olaf Rude og Karl Isakson har alle spillet en Rolle for hans Udvikling. Han er en Kolorist af samme Type som de to sidstnævnte, og han har ligesom de megen Karaktersans, hvilket viser sig i hans Interiører og Portrætter. Malerier af ham findes i Kunstmuseet, Museerne i Randers, Silkeborg, Kolding, Esbjerg og Tønder, Nationalmuseum i Stockholm, Goteborgs Konstmuseum og Herman Gotthardts Samling i Malmø.

[Hakon Muller:] Studenterne 1912, 1938. Politiken 17. Juli 1944.

Sigurd Schultz.

Schøning, Gerhard, 1722—80, Historiker. F. 2. Maj 1722 paa Gaarden Skotnes i Buksnes Hrd., Lofoten, d. 18. Juli 1780 i Kbh. (Frue), begr. sst. (Frue). Forældre: Landhandler og Forpagter af

Kongetienden Andreas S. (ca. 1680—1740) og Marta Ursin. Gift 4. Maj 1756 i Trondhjem med Frederikke Hveding, f. ca. 1725, d. 27. Aug. 1788 i Stavanger, D. af Raadstueskriver, Justitsraad Jens H. (d. 1758) og Elisabeth Maria Herdahl (d. 1775).

Fra sit Hjem i Nordland blev S. sytten Aar gammel sendt ned til Trondhjem Skole, hvis Rektor Benjamin Dass vakte hans Lyst til Studier. 1742 dimitteredes han, 1744 tog han teologisk Attestats, 1748 Magistergraden. Ligesom Hans Gram førtes han fra klassisk Filologi til Historien, Nordens gamle Historie og norrøn Litteratur. Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog optog ham som Medlem og udgav 1751 hans »Forsøg til de nordiske Landes, særdeles Norges gamle Geografi«. S. A. udnævntes han til Rektor for sin gamle Skole, hvad der ikke førte til Afbrydelse, snarere til Koncentration i Studierne. P. F. Suhm var i Følge med ham paa Vej til Norge, og oppe i Trondhjem arbejdede de to i de følgende fjorten Aar Side om Side under gensidig Tilskyndelse. S. tog sig for at skrive Norges Historie, mens Suhm kastede sig over Danmarks Historie. Sammen udsendte de 1757 »Forsøg til Forbedringer i den gamle danske og norske Historie«, kritiske Studier efter Grams og Langebeks Eksempel. Paa egen Haand offentliggjorde 5. 1761 i Videnskabernes Selskabs Skr., IX »Om de gamle Grækers og Romeres Kundskab om de nordiske Lande« og 1762 »Beskrivelse over den tilforn meget prægtige og vidtberømte Domkirke i Trondhjem« med et Tillæg af utrykte Dokumenter. 1765 kaldtes han til Professor i Veltalenhed og Historie ved Akademiet i Sorø, hvor han atter kom ind i et frugtbart Samarbejde, nu med Islændingen John Erichsen. Fra Sorøtiden stammer »Afhandling om de Norskes og en Del andre nordiske Folks Oprindelse« (1769) og de to første Bind af »Norges Riges Historie« (1771—73). Der var norsk Selvhævdelse i Titlen, der erindrer om Holbergs »Danmarks Riges Historie«, som der var norsk Selvhævdelse i Værket. For at samle Materiale til Fortsættelsen gjorde S. med kgl. Understøttelse 1773—75 en antikvarisk Rejse i Norge, men førtes ud over sit oprindelige Maal, idet folkelig Tradition, Folkeskik, Landets Natur og økonomiske Forhold fangede hans Interesse. Rejsen afbrødes imidlertid, da S. efter Langebeks Død blev udnævnt til Gehejmearkivar, og snart efter overdrog Regeringen ham Udgivelsen af »Heimskringla«, fordi han mere end nogen anden paa Grund af sin Indsigt i norrønt Sprog mentes at have Forudsætninger for at løse denne store Opgave. 1. og 2. Bd. af »Heimskringla« fik han frem 1777—78, men af de meget værdifulde Optegnelser fra Norgerejsen blev kun to Hæfter trykt (1778), og Arbejdet med »Norges

Riges Historie« maatte under alle disse Göremaal lægges til Side. Det havde været S.s Tanke at føre Fremstillingen fra de ældste Tider op til Nutiden, men han naaede kun til 995. Det stort anlagte Værk blev kun et Brudstykke, som dog har haft sin Betydning baade i Forskningens Historie og i det norske Folks Udviklings Historie.

I Det kgl. Bibliotek findes Manuskriptet til S.s Norgesrejse (GI. kgl. Saml., 2827 4to), 100 tegnede norske Kort (GI. kgl. Saml., 983 fol.) og meget andet af hans Arbejdsmateriale. — Medlem af Videnskabernes Selskab 1758, af det norske 1760. — Justitsraad 1774. — Stik af Kleve efter Tegning af E. H. Løffler.

Slægten Schøning 1599—1899, 1899, S. 101 —10. Nordlands-Slægten S. i 360 Aar, 1928, S. 142—53. Scriptores Rerum Danicarum, V, 1783, Fortalen (P. F. Suhm). Norges Riges Historie, III, 1781, Fortalen (P. F. Suhm). P. F. Suhm: Saml. Skr., VI, 1790, S. 27—32 (R. Nyerup); sst., XV, 1798, S. 440—61. L. Daae: Gerhard Schiøning, 1880. Aage Friis: Bernstorffske Papirer, III, 1913, S. 621. Fr. Bull: Fra Holberg til Nordal Brun, 1916, S. 142—222. Vore Høvdinger ved Halvdan Koht, 1914, S. 17—20. £,,, ~

Sejerholt, Hans Peter, f. 1889, Skolemand. F. 18. Nov. 1889 i Stubbekøbing. Forældre: Arbejdsmand, senere Skolebetjent Frederik Petersen (f. 1866) og Kirsten Jensen (1856—1940). Navneforandring 25. Jan. 1911. Gift 18. Nov. 1925 i Herlev med Elisabeth Olsen, f. 11. April 1904 i Hjortespring, D. af Tømrermester Knud O. (f. 1880) og Bertoline Bertelsen (f. 1880).

S. tog Præliminæreksamen, kom i Typograflære og blev udlært 1910. Efter at have arbejdet som Typograf ved »Stubbekøbing Avis« optoges han 1912 paa Jelling Seminarium, hvorfra han dimitteredes 1915. Sin første Lærervirksomhed fik han som Vikar i Aarhus og Vejle samt ved Nørre Nissum Seminarium. I Vinteren 1918—19 var han i Askov, et Ophold, der ligesom Seminarietiden med Marius Sørensens Undervisning i Historie og Litteratur kom til at præge hans Syn paa Skole og Undervisning. 1920 blev han Adjunkt ved Marselisborg Gymnasium i Aarhus med Historie som Hovedfag. Ud fra Impulserne fra Seminarium og Højskole erhvervede han sig ved Selvstudium et solidt Fond af Kundskaber og viste som Adjunkt saa bemærkelsesværdige Evner som Historielærer, at han med Udbytte uden Immatrikulation i et Semester 1922 under Orlov fra Skolen kunde studere Historie ved Kbh.s Universitet og deltage i kildekritiske Øvelser. Under dette Ophold blev han grebet af Tanken om en Fornyelse af Historieundervisningen gennem Hjemstavnsprincippet, en Idé, han i de følgende

Aar prøvede i Praksis ved at benytte Aarhusegnens Historie som Led **i** sin Undervisning saavel i Grundskolen som i Gymnasiet. 1929 udnævntes S. til Skoledirektør for Aarhus kommunale Skolevæsen. I denne Stilling har han særlig viet den almindelige Folkeskole sin Opmærksomhed og søgt at virkeliggøre de Reformtanker, der var nedlagt i 1930'ernes Skolelove. Han har saaledes ved en Række Instruktionskursus for Lærere og ved Fornyelsen af Læseplanen gjort sig til Talsmand for friere og mere interessebetonede Arbejdsformer i Folkeskolen og har til Fremme af Hjemstavnsstoffets Anvendelse i Undervisningen taget Initiativ til Udarbejdelsen af »Aarhusegnens Hjemstavnsbog« (1940), en Samling lokalhistoriske Skildringer, hvoraf han selv har skrevet de fleste. Han har derigennem givet Hjemstavnslæren en Udformning, som i nogen Grad har dannet Skole. Den Fare for at virke indsnævrende, der er knyttet til dette pædagogiske Virkemiddel, undgaar S. ved ud fra de lokalhistoriske Enkeltheder at trække Linier til Rigshistorien og den almindelige Kulturhistorie og ved at forenkle og »dramatisere« de lokalhistoriske Træk, saa de ikke, som det saa ofte sker, kommer til at virke trættende.

Ud over dette pædagogiske Bidrag til Hjemstavnshistorien har S. i »Aarhus gennem Tiderne« (1940) behandlet Skolevæsenets Historie og Udviklingen af den sociale Forsorg, ligesom han som Medarbejder ved »Demokraten« har skrevet et betydeligt Antal Artikler om historiske, pædagogiske og sociale Emner. Endelig har han medvirket ved Udgivelsen af Stilsystemet »Det danske Sprog«, I—VII (1930—39) og derigennem været med til at modernisere den skriftlige Danskundervisning i Folkeskolen.

Som praktisk Skolemand har S. forstaaet at forene de Grundtvig-Kold'ske Skoletanker, der betog ham **i** Ungdommen, med den moderne Skoles Virkemidler.

Maleri af Victor Jensen. Tegning af Lis Sejerholt.

Stubbekøbing Social-Demokrat 13. Nov. 1939.

F. C. Kaalund-Jørgensen.

Serup, Poul, f. 1884, Ingeniør, Forsikringsmand. F. 13. Juni 1884 i Serup, **Gudum** Sogn ved Lemvig. Forældre: Gaardejer Anders Jensen (1848—1914) (Navneforandring **til** S. 1904) og Ane Sophie Magdalene Poulsen (1857—1921). Navneforandring 14. Nov. 1904. Gift 13. Nov. 1910 i Kbh. (Johs.) med Jutta Charlotte Bilfeldt, f. 4. Juni 1874 **i** Kbh. (Johs.), (gift i° med Kaffehandler Carl Christian Ejner Hassel, D. af

Kontorist, senere cand. pharm. Christian Wenzel Borch B. (1844—1927) og Edle Rosalie Frederiksen (1850—1936).

S. blev Student 1904, privat dimitteret, cand. phil. n. A. og 1910 cand. polyt. som Elektroingeniør. S. A. aftjente han sin Værnepligt og gennemgik derefter Fæstningsartilleriets Sekondløjtnantskole. 1911 ansattes han ved Kbh.s Sporveje, hvor han forblev til 1918 afbrudt af Tjeneste som Sekondløjtnant under Verdenskrigen. 1918 ansattes han som Kontorchef i Dansk Tarifforening, hvor han 1923 blev Direktør. Fra Nytaar 1930 blev S. Direktør i Akts. Nordisk Brandforsikring efter Chr. Magnussen. S. A. blev han Medlem af Dansk Tarifforenings Komité og Formand for Bestyrelsen af Centralkontoret for Dansk Brandskadestatistik. 1931 blev han Medlem af Dansk Brandværns Komités Forretningsudvalg. 1934 var S. Medstifter af Akts. Kbh.s Plantageselskab og har siden været Medlem af Bestyrelsen. 1935—38 var han Formand for Brandforsikringsgruppen inden for Forsikringsforeningen og Medlem af dennes Hovedbestyrelse, 1937 blev han Medlem af Repræsentantskaberne i Akts. Nordisk Livsforsikring og Akts. Nordisk Ulykkesforsikring og 1938 af Bestyrelsen for Akts. Assurandøren. En meget betydelig Indsats har S. øvet i de Hverv, han fik overdraget 1940, nemlig som Medlem af Forvaltningsnævnene for Krigsforsikringen af Løsøre og privat Indbo og Forretningsfører for disse. Endvidere er S. fra 1941 Medlem af og Forretningsfører for Forvaltningsnævnet for Krigsforsikringen af Havne samt for Forvaltningsnævnene for Krigsforsikringen af Landbrugsjord og af elektriske Luftledningsanlæg. — R. 1943. *Povl vinding.*

Sinning, **Jens** Andersen, d. 1547, Professor. F. formentlig i Sinding, Hids Herred, d. 30. Nov. 1547 i Kbh., begr. sst. (Frue K.). Gift 1547. Ægteskabet opløst s. A.

J. S. gik i Skole i Aarhus og viste sig allerede tidligt som et usædvanligt godt Hovede. 1534 drog han til Wittenberg, hvor han blev Magister og Baccalaur i Teologi. Ved sin Studieflid vandt han stor Yndest hos sine Lærere, især hos Melanchton. Som en aandsbeslægtet Natur tilegnede J. S. sig helt dennes Tanker og Udtryksvis, og personlig stod han saa højt anskrevet hos Melanchton, at denne endnu mange Aar efter J. S.s Død mindedes ham ikke blot som den første blandt sine Landsmænd i Begavelse og Lærdom, men ogsaa som deres Overmand ved sin beskedne, retskafne Vandel. 1537 kom J. S. tilbage til Danmark forsynet med en Række gode Anbefalinger. Det havde været hans Agt at drage tilbage til Wittenberg igen, naar han havde opnaaet et kongeligt Stipendium, men

Forholdene førte det med sig, at han s. A. blev ansat ved det genoprettede Universitet i Kbh., først som Professor i Dialektik og fra 1541 tillige som Professor i Hebraisk. Efter at han havde deltaget i de teologiske Disputationer med Domkapitlerne, blev han 1544 Dr. theol. og 1545 Professor i Teologi. 1545 valgtes han ogsaa til Rector magnificus, men allerede 1547 gik han bort til stort Tab for Universitetet. Hans Eftermæle blev i en sjælden Grad enstemmigt: fra alle Sider pristes hans Lærdom, fortrinlige Læregaver, Fromhed, sagtmodige, retskafne og kærlige Karakter. Af hans aandelige Personlighed faar man et godt Indtryk gennem den »Oratio de studiis philosophicis theologiæ studioso necessariis«, som A. S. Vedel 1591 udgav, et Skrift, der er klart og skønt i Formen og indholdsmæssigt ganske afspejler Melanchtons Tankeverden.

H. F. Rørdam: Kbh.s Universitets Historie 1537—1621, I, 1868—69, S. 553—60. Vilhelm Andersen: Tider og Typer af dansk Aands Historie. Erasmus, I, 1907, S. 136—45. Kirkehist. Saml., 6. Rk., IV, 1942—44, S. 185—94, 4".

Bjørn Kornerup.

Skovgaard, Kristen Kristensen, f. 1894, Professor i Landbrugsøkonomi. F. 13. Dec. 1894 i Kellerup. Forældre: Gaardejer Niels Peter S. (1856—1925) og Karen Marie Pedersen (1866—1940). Gift 29. Dec. 1922 i Birkerød med cand. mag. Maren Marie Lauridsen, f. 24. Nov. 1895 i Birkerød, D. af Teglværksejer Peter Jensen L. (1872—1932) og Olga Johandine Jacobsen (f. 1873).

S. blev Student 1913 fra Fr.borg og uddannedes derefter ved Landbruget. Efter at være blevet Løjtnant i Feltartilleriet kom han til Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1919. 1919—20 var han Assistent ved Lyngby Forsøgsstation og rejste derefter til De forenede Stater, hvor han studerede Landbrugsøkonomi ved Landbohøjskolen i Arnes og Universitetet i Cornell. 1922—37 var han Sekretær for De samvirkende sjællandske Landboforeninger og Redaktør af »Sjællands Stifts Landbrugstidende«. Med sikker administrativ Dygtighed ledede han den omfattende Virksomhed, de store Dyrskuer m. v., og han vandt i disse Aar megen Anseelse blandt de sjællandske Landmænd som en grundig og kyndig Raadgiver, der forstod at holde sig i nær Føling med det praktiske Landbrug og dets Interesser. 1938 blev han efter H. C. Larsen Kontorchef ved Statens Planteavlskontor og Redaktør af »Tidsskrift for Planteavl« og overtog dermed det administrative Arbejde vedrørende Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur, men han slap ikke derfor Interessen for Landbrugets Økonomi og Politik. Baade som Foredragsholder og Skribent har han klart og grundigt

behandlet Emner af denne Art ikke blot vedrørende Danmark, men ogsaa andre Lande, og særlig indgaaende har han skrevet om Hollands Landbrug under Krisen (»Sjællands Stifts Landbrugstidende«, 1933) og Agrarpolitik i U. S. A. (»Tidsskrift for Landøkonomi«, 1939). Internationale landbrugsøkonomiske Forhold har han redegjort for med Viden og Overblik og med Evne til selvstændig og nøgtern Vurdering. 1938 blev han landbrugskyndig Medarbejder ved Raastofkommissionen, og under Krigen er hans Arbejdskraft taget i Brug i den offentlige Administration, navnlig som Medlem af Priskontrolraadet fra 1940. Han blev Medlem af Landbrugsraadets Produktionsudvalg 1940 og Formand for Landbrugsraadets Spindplanteudvalg 1941. 1942 udnævntes han til Professor i Landbrugsøkonomi ved Landbohøjskolen efter Konkurrence Aaret før og efterfulgte dermed O. H. Larsen som Lærer i Landbrugets Driftsøkonomi og Regnskabsføring. S. var Sekretær for Understøttelsesforeningen for trængende forhenværende Landmænd paa Sjælland 1922—38 og Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af danske Landbrugsblade 1922—43. — R. 1937.

Ugeskrift for Landmænd, LXXXII, 1937, S. 554; LXXXVII, 1942, '37'

Aksel Milthers.

Skrubbeltrang, Fridlev Sørensen, f. 1900, Historiker. F. 5. Aug. 1900 i Bjergby ved Hjørring. Forældre: Gaardejer, senere i Bindslev, Carl Sørensen S. (Navneforandring 1906) (1866—1942) og Ane Sophie Mikkelsen (f. 1869). Navneforandring 26. Jan. 1906. Gift 2. Maj 1931 paa Frbg. (b. v.) med Maria Høy, f. 30. Nov. 1906 i Stavning, D. af Gaardejer Niels Christian H. (1853—1927) og Jensine Margrethe Jensen (1862—1924).

Hjemmet var grundtvigsk præget, og S. fik paa Vraa Højskole den første Forberedelse til Gymnasiet, blev Student 1920 i Hjørring. Han forberedte sig derefter til Skoleembedseksamen, først med Dansk, fra 1922 med Historie som Hovedfag. Efter et kort Ophold paa Askov 1926 var han 1926—28 Lærer ved Rødding Højskole og tog Embedseksamen 1928 med Speciale i det 18. Aarhundrede. Han forsøgte derefter at komme i Vej med historiske Studier i Kbh., men det økonomiske Grundlag var for svagt, og 1930 tog han Plads som Lærer ved Ubberup Højskole. 1933 slog han sig paa ny ned i Hovedstaden og tog fof Alvor fat paa det 17.—18. Aarhundredes Landbohistorie, som han siden har dyrket med tydeligt Blik for Samfundshelheden. Efter den kyndige og selvstændige Folkebog »Den danske Bonde 1788—1938« (1938) fulgte Disputatsen »Husmand og Inderste. Studier over sjællandske

Landboforhold 1660—1800« (1940), ved Beherskelsen af det store Materiale og Synspunkternes Frodighed et Hovedværk i moderne dansk Landbrugshistorie. I »Det Classenske Fideicommis gennem 150 Aar« (1942), som S. udgav sammen med Harald Jørgensen, skrev han om Agerdyrkningsskolen paa Næsgaard og om Fideikommis'ets Godshistorie, og med »Danske Husmænd gennem 300 Aar« (1942) og »Den danske Husmandsbevægelse« (1943) gav han populære Overblik. Han har endvidere været Medarbejder ved »Dansk Landbrugsleksikon« (I, 1943) og »Det danske Landbrugs Historie« (1924 ff.).

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1940, S. 158. *Povl Engels toft.*

Skydsgaard, Kristen Ejner Buhl, f. 1902, Teolog. F. 15. Nov. 1902 i Sønder Næraa. Forældre: Sognepræst, sidst i Vindinge, Jørgen Christian Pedersen S. (f. 1868) og Anna Margrethe Buhl (1870—1929). Gift 27. Juni 1928 i Kbh. (Esajas) med Anna Margrethe Nielsen, f. 17. April 1902 i Rom, D. af cand. mag., senere Rektor Julius N. (s. d.) og 1. Hustru.

S. blev Student 1920 fra Odense og studerede Teologi. I Studietiden opholdt han sig som fransk Stipendiat ved det frie teologiske Fakultet i Paris og studerede navnlig den katolske Modernismes Religionsfilosofi. 1927 vandt han Universitetets Guldmedaille for Prisopgaven: »En kritisk Behandling af det Problem, der ligger i Lessings Ord: »Zufällige Geschichts-Wahrheiten konnen der Beweis von notwendigen Vernunftswahrheiten nie werden« under Hensyntagen til Schleiermacher, Hegel, A. Ritschl og Kåhler«. Efter Embedseksamen 1928 var S. en kort Tid Manuduktør, men blev s. A. Klokker ved Gentofte Kirke. 1931 foretog han en Studierejse til Tiibingen, og i Vinteren 1933—34 var han i Clervaux i Luxembourg og i Fribourg i Schweiz; det første Sted har han senere besøgt adskillige Gange. S.s indgaaende Kendskab til katolsk Teologi, særlig den nyere Thomisme, gav sig Udslag i den meget anerkendte Doktordisputats »Metafysik og Tro« (1937). Fra 1935 var S. Sognepræst i Nørre Vedby paa Falster, hvor han øvede en paaskønnet Præstegerning, til han 1940 blev ansat ved Kbh.s Universitet som Docent i systematisk Teologi. Samtidig blev han Hjælpepræst ved Trinitatis Kirke med den særlige Opgave at være Præst for Studenterne. 1942 udnævntes S. til Professor i Teologi med Dogmatik og nytestamentlig Eksegese som Hovedfag. •— S. var Medlem af Bestyrelsen for Lolland-Falsters Stiftskonvent 1938—40 og er Medlem af Bestyrelsen for Alm. Dansk Præstekonvent fra

1941, Formand for Teologisk Forening fra 1941, Bestyrelsesmedlem i Philadelphia fra 1943. Foruden Doktordisputatsen har han skrevet »Lucien Laberthonniére«, »Katolicisme og Protestantisme« (Teologisk Tidsskrift, 1930 og 1932), »La connaissance humaine d'aprés Saint Thomas d'Aquin« (Classica et Mediaevalia, 1939), »Katolicisme og Protestantisme« (Dansk teologisk Tidsskrift, 1939), »Godsrijk en Kerk« (Onder eigen vaandel, 1939), »Kirkens Gudstjeneste« (Haandbog i Kristendomskundskab, 1943).

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1937, S. 177. „Afo/j *Munk Plum.*

Smidth, Jens Hansen, 1769—1847, Præst, Forfatter. F. 19. Juli 1769 i Kbh. (?), d. 20. Jan. 1847 i Moseby, begr. i Aastrup. Forældre: Inspektør ved det Classenske Gods Corselitze Hans Jensen S. (1732—1813) og Agathe Beck (1739—1819, gift 2° med Skolelærer i Horbelev Hans Falk, ca. 1729—67). Gift i° 1793 med Johanna Cathrina Sophia Stahmer, f. ca. 1765, d. 29. Maj 1814 i Slagelse (gift i^{c} 1781 med Assurancemægler Philipp Anton Greiff, 1746—85, gift i° 1773 med Catharina Maria Marggrafen, d. 1780), D. af Sukkerbager Johann Conrad S. og Catharina Maria N. N. (gift i° med Carsten Håuschen). Ægteskabet opløst 1810. 2° 24. Aug. 1810 i Gauerslund med Ellen (Eline) Jessen, f. 25. Febr. 1776 paa Højbygaard, Taagerup Sogn, Lolland, d. 4. Jan. 1851 paa Bjerregaard paa Falster (gift i° 1797 med Sognepræst i Skelby og Gedesby, senere i Idestrup, Provst Philip Henrik Friedlieb (1751—1806, gift 1° 1778 med Anna Marie Birgitte Seehusen, 1757—83, 2^{0} 1785 med Karen Stampe, 1766—93), D. af Hollænder paa Højbygaard, senere Forpagter paa Skørringegaard Johan J. (1747—82) og Anna Elisabeth Nissen (1754—95).

Efter en Tid at have besøgt Landkadetakademiet blev S. Student 1787 fra Vordingborg og lagde sig nu især efter Pædagogik og Æstetik. Da han 1793 giftede sig med en Guvernante, oprettede han i Kbh. et Opdragelsesinstitut, som kom i god Gænge, men ødelagdes i Branden 1795. Med sin Familie maatte S. derpaa tage Ophold hos sin Fader, og støttet af Generalmajor J. F. Classen afsluttede han nu sine Studier med teologisk Attestats 1796. Endnu nogle Aar hengik med Litteratvirksomhed, indtil han 1800 — varmt anbefalet af Mænd som Suhm, Colbiørnsen og Ove Malling — blev Sognepræst i Allesø og Næsbyhovedbroby paa Fyn, hvorfra han 1804 forflyttedes til Aastrup (Moseby) paa Falster. Allerede tidligt udtalte S., at han ansaa Skolevæsenet som »den værdigste Del af en Religionslærers Virksomhed«, og i begge

sine Embeder gjorde han sig i høj Grad fortjent netop af dette. Paa Falster udarbejdede han en ypperlig Plan for Skolevæsenet paa det Classenske Fideikommis, og 1823 udgav han et Skrift »Om indbyrdes Underviisning«, der viser ham som en (moderat) Tilhænger af denne Metode. Desuden stræbte han ved forbedret Fattigvæsen, Havekultur og Landbrugsreformer at være Foregangsmand for sine Sognebørn. Han besad gode Kundskaber, især i Botanik, og den Have, han skabte ved sin Præstegaard i Moseby, har indtil vore Dage været en Seværdighed. Teologisk tilhørte han afgjort Rationalismen, var en Modstander af al »Obskurantisme« og en erklæret Tilhænger af rolig, upartisk Granskning af religiøse Spørgsmaal i fredsommelig Aand (jfr. hans »Sætninger til Eftertanke om Noget« (1827), »Andagtsbog« (1831), Fremstilling af Lidelseshistorien (1834) °*S* »Hexen i Endor« (1837), med Undersøgelse af Overtroens Væsen). Han vandt tidligt Navn som en veltalende Prædikant, der ved sin klare, noget blomstrende Forkyndelse formaaede at samle store Skarer om sin Prædikestol. Ogsaa litterært var S. meget virksom. Han begyndte som Skønaand og vakte store Forventninger hos Samtiden ved poetiske Smaaarbejder som »Lommebog for Historie og Selskabelighed« (1795—96), »Idunna« (1799, i Forening med F. Høegh-Guldberg), en Oversættelse af Goethes Hermann og Dorothea (1799) og »Poesier« (1807), senere ved sine Oversættelser af Horats (Satirer (1816), Epistler (1817), Oder og Epoder (1828)). Hertil kom Prosaarbejder som »Knud Sivertsens Dagbog« (1835) og — især — Romanen »Ulrikkes Flugt« (I—II, 1829, P^{aa} Tysk I—III, 1831). Alle disse Skrifter viser, at S. ikke var nogen større poetisk Begavelse, om han end formaaede at skrive ganske letflydende Vers. Heller ikke hans Romaner har længere æstetisk Betydning, men er vigtige i kulturhistorisk Henseende ved det Tidsbillede, de tegner. Et mærkeligt Foreningspunkt for hans æstetiske og botaniske Interesser danner Digtsamlingen »Danske Haver« (1823), som er værdifuld til Oplysning om Datidens Havekunst. S. beskæftigede sig ogsaa med Filologi og Folklore. Han meddelte mange Bidrag til Videnskabernes Selskabs Ordbog og har selv udgivet de interessante Samlinger »Danske Ordsprog og Talemaader« (1822) og »Mundheld og Meninger om Landvæsen og Bondehandel« (1840). S.s litterære Virksomhed tegner Billedet af en rastløst arbejdende Mand, men ved større Koncentration af sine Evner og Interesser vilde han sikkert have sat sig stærkere Spor. Foruden ved sin Pen virkede S. ved sin Personlighed som en af Tidens markante Skikkelser. Han stod i Brevveksling med ikke faa bekendte Mennesker,

deriblandt Johan Bulow, og hans Hjem i Moseby, der var præget af Gæstfrihed og levende Sans for alt af Aand, men ogsaa i nogen Grad af kunstnerisk Uorden, dannede et Samlingspunkt paa Falster. Medens S. ikke i første Række har Krav paa at mindes som Forfatter, staar han som en smuk Repræsentant for Tidens liberale, alsidigt interesserede Præstetype, for hvem det var en lige saa værdifuld Kaldsopgave at pløje Agerens som Sjælens Muld. — Tit. Professor 1816. — R. 1823. — Litografi fra Em. Bærentzen 1848 efter Maleri af Hansen.

Im. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personalhistorie, I, 1854, S. 153 ff.; II, S. 325. Fr. Barfod: Danmarks Gejstlighed, I, 1848, Sp. 203 f. Personalhist. Tidsskr., 10. Rk., VI, 1939, S. 311, S. Birket-Smith: Til Belysning af litterære Forhold og Personligheder, 1884, S. 339—52. Kulturminder, 1939, S. 147, 165. Heibergske Familiebreve, udg. af Morten Borup, 1942, S. 146 f., 152 f., 156 f. Harald Jørgensen og Fridlev Skrubbeltrang: Det Classenske Fideicommis gennem 150 Aar, 1942, S. 367 f., 395, 502. Lolland-Falsters historiske Samfunds Aarbog, XII, 1924, S. 70—80; XIII, 1925, S. 131, 134 f.; XVI, 1928, S. 144; 1930, 75

Bjørn Kornerup.

Smith, Winkel, f. 1872, Sparekassemand. F. 11. Okt. 1872 **i** Hobro. Forældre: Tømmerhandler Christian Boie Laurits Michael S. (1829—1905) og Louise Caroline Sørensen (1841—1928). Gift 21. Jan. 1903 i Kbh. (Frue) med Gerda Schlichtkrull, f. 15. April 1875 i Kbh. (Frbg.), D. af Litterat Alfred Carl Johannes Flinch (f. 1840) og Anna Frederikke Antoinette Boje (1842—1909) og adopteret 8. Febr. 1887 af Departementschef i Finansministeriet Andreas Christian Schlichtkrull (1844—1926) og Thora Dorothea Lasson (1847—1936).

S. blev Student 1891 fra Metropolitanskolen og cand. jur. 1901. N. A. ansattes han som Assistent i Finansministeriet og var samtidig i nogle Aar Sagførerfuldmægtig; han blev Overretssagfører 1906, men har aldrig udøvet Sagførervirksomhed. 1906—20 var han ansat i Kongeriget Danmarks Hypothek- og Tiendebank, fra 1907 som Kontorchef; 1917—20 ledede han tillige Brændselsnævnets og Gødningsnævnets Kontorer, et Arbejde, for hvilket han høstede megen Anerkendelse. Fra disse forskellige Virksomhedsomraader overgik han 1920 til Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn som Direktør, i hvilken Stilling hans Livsgerning er faldet. Han har været sin Sparekasse en flittig og omhyggelig Leder, stærkt interesseret i at skabe en moderne Organisation; Indretningen af Sparekassens Indtægtsforvaltning skyldes saaledes hans Initiativ. Han har vist vaagen Sans for Sparekassernes samfundsmæssige Idé og Opgaver, og for Sparekasseväesenets Udvikling har

han udført et mangeartet og stort Arbejde. I Arbejdet for Skolesparesagen har han deltaget som Bestyrelsesmedlem for Dansk Sparemærkekasse siden 1923 og siden 1929 som Medlem af det af Handelsministeriet s. A. nedsatte Fællesraad til Sparetankens Udbredelse blandt Skolebørn, fra 1934 som Formand. 1931 indvalgtes han i Bestyrelsen for Landsforeningen af større Sparekasser i Danmark, hvis Formand han var 1934—40. Fra denne Periode bør nævnes hans Arbejde i Konverteringssagen 1933—34 og for »Formaalsopsparingens« Organisering og Udbredelse inden for Sparekasserne. Et paa hans Initiativ og med ham som Formand nedsat Udvalg udarbejdede 1937 Forslag til »Normalregler« for Opsparing til Pensionsformaal og til Erhvervelse af eget Hus og Jord, som senere godkendtes af Fællesrepræsentationen for de danske Sparekasser. I denne Sparekassernes øverste Organisation indvalgtes S. 1934, blev s. A. Næstformand og har siden 1939 været dens Formand. Fra denne Virksomhed er der særlig Grund til at fremhæve hans Arbejde i Forbindelse med den nye Sparekasselov af 1937 og for Dannelsen af den 1938 stiftede Sparekassernes Hjælpefond, for hvis Bestyrelse han straks valgtes til Formand. Han var Sparekassernes Repræsentant i Konkurslovkommissionen. I en Del Artikler i den danske og de andre nordiske Landes Fagpresse har han behandlet forskellige Sparekasseproblemer. Et væsentligt Træk i S.s Sparekassevirksomhed er hans Indsats for det nordiske Samarbejde paa Sparekassevæsenets Omraade, bl. a. som Medlem af Nordens Centrala Sparbankforeningars Delegation. Som Organisationsmand har S. vist stor Realitetssans og Forhandlingsevne. Ved Siden af Sparekassevirksomheden har S. udført et ikke ringe filantropisk Arbejde (Hovedkasserer i Ensomme Gamles Værn, Administrator i Borgervennen af 1788 m. m.). — R. 1911. DM. 1921. K.[2] 1936. — Maleri af August Tørsleff

[J]943- *Jens Toftegaard.*

Spleis, Christian Ole Stephan, 1828—1910, Præst. F. 20. Maj 1828 i Fredensborg, d. 8. Maj 1910 i Grevinge, begr. sst. Forældre: Slotssnedker Ernst Conrad Ludvig S. (ca. 1793—1870) og Birthe Lovise Rolfsted (ca. 1809—tidligst 70). Gift 21. Maj 1873 i Torning med Vita Caroline Lovise Selchau, f. 6. Juli 1841 i Horne, Vendsyssel, d. 17. Sept. 1905 i Mellerup, D. af Sognepræst, senere i Lem og Vejby Hans S. (1806—97) og Anna Kirstine Emilie Frandsen (1811—68).

S. voksede op i et »vakt« Hjem og blev som sine fattige Forældres eneste Barn holdt til Bogen med store Ofre. Privat dimit-

teret blev han Student 1849. I sin Studietid sluttede han sig nær til P. K. Algreen (s. d.), blev optaget i den af ham ledede Studenterkreds »Salonen« og paavirkedes derigennem stærkt af det grundtvigske Livssyn. Som Student blev han 1853 Lærer ved Fattigvæsenets Skole i Kbh. og kunde derfor først 1857 tage teologisk Attestats. 1860 blev han personel Kapellan i Serridslev og Vester Brønderslev, medens hans Ven P. K. Algreen var Sognepræst i Vrejlev, og ved deres fælles Virksomhed fremkaldtes en stærk Vækkelsesbevægelse i hele Omegnen. 1867 forflyttedes S. til Viborg som residerende Kapellan ved Domkirken, Asmild og Tapdrup. Ogsaa her satte hans Forkyndelse Spor, og han blev højt værdsat af Mænd som Biskop O. Laub og Rektor H. H. Lefolii. 1870 blev han Sognepræst i Taarup, Kvols og Borris, 1873 i Torning og Lysgaard, 1880 i Norup og 1888 i Egebjerg. 1902 tog han sin Afsked og virkede siden nogle Aar som præstelig Medhjælper ved Valgmenigheden i Mellerup. Livet igennem holdt S. med stor Troskab fast ved sin Ungdoms grundtvigsk paavirkede Opfattelse af Kirke- og Skoleliv. Politisk var han Venstremand og valgtes som saadan til Sogneraadsformand i Norup. Medens S. ikke var litterært virksom, øvede han en betydelig Indflydelse ved sin Forkyndelse, der udmærkede sig ved tilforladeligt Indhold og et sjældent rent og smukt dansk Sprog.

Højskolebladet, 1910, S. 730—38. Kirkehist. Saml., 4. Rk., VI, 1899—1901, S. 691. Thomas Larsen: En Gennembrudstid, II, 1922, S. 228.

Bjørn Kornerup.

Stahl, Lars Holger Christian, f. 1892, Direktør for Statsfrøkontrollen. F. 29. Marts 1892 i Løve. Forældre: Branddirektør, Gaardejer Niels Peter Ferdinand S. (1856—1909) og Kirsten Larsen (1860—1935). Gift 7. Juli 1922 i Aastrup, Falster, med Ingeborg Rasmussen, f. 18. April 1900 paa Næsgaard, D. af Overlærer, senere Forstander H. J. R. (s. d.) og Hustru.

S. var ved praktisk Landbrug, til han 1913 blev Assistent ved Planteavlsarbejdet i Djurslands samvirkende Landboforeninger, kom paa Højskole, Landbrugsskole og Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1917. Han var Lærer paa Næsgaard Agerbrugsskole 1917—20, ansattes derefter ved Statsfrøkontrollen, hvor han blev Amanuensis 1921. Efter fortsatte Studier ved Landbohøjskolen tog han Specialeksamen i systematisk Botanik og Plantefysiologi 1925 og var paa Studieophold i Holland 1927 og i Skotland 1930. 1926 blev han Inspektør og 1937 Direktør for Statsfrøkontrollen efter K. Dorph-Petersen. Fra 1937 er han tillige

Sekretær for Frøkontrolkommissionen og Medlem af Den internationale Frøkontrolassociation. Ved Siden af sit praktiske og administrative Arbejde har S. udført en Række videnskabelige Undersøgelser over Frøets Spiring og Opbevaring og bl. a. bidraget til at finde Metoder til Forkortelse af Spiringsperioden og dermed til Forbedring af Spiringsundersøgelserne. Resultaterne er offentliggjort dels i Beretninger fra Statsfrøkontrollen og dels i »Nordisk Jordbrugsforskning« og i udenlandske Tidsskrifter. S. er ikke blot Landets første Autoritet paa Frøkontrollens Omraade, men indtager ogsaa en førende Stilling med Hensyn til Frøhandel som Formand for Landbrugsministeriets Udvalg vedrørende Ind- og Udførsel af Frø fra 1938. Han er Censor ved Landbohøjskolen og under en Vakance 1928—29 forelæste han Landbrugets Plantekultur. I det almindelige Oplysningsarbejde har han taget Del bl. a. med en lille Vejledning for Elever i den landbrugsfaglige Aftenskole »Plantedyrkning« (1933, 4. Udg. 1943), og han havde som Redaktionssekretær en Hovedpart af Arbejdet med den store Haandbog »Landbrugets Ordbog« (3. Udg., I—II), der udkom 1937—38- Han var den første Formand for Landbrugskandidaternes Klub 1921—23, er Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af danske Landbrugskandidater fra 1938 og Næstformand fra 1944 og Medlem af Landhusholdningsselskabets Bestyrelse fra 1942.

Ugeskrift for Landmænd, LXXXII, 1937, S. 796. *Aksel Milthers.*

Steensberg, Axel, f. 1906, Historiker. F. 1. Juni 1906 i Sinding. Forældre: Bolsmand Jens Christensen S. (1858—1926) og Maren Jespersen (-Skree) (1862—1931). Gift 8. Aug. 1934 i Aal med Frida Sillesen, f. 14. Nov. 1908 i Oksbøl, D. af Købmand Silles S. (1864—1939) og Maren Stockholm Jensen (f. 1870).

S. arbejdede adskillige Aar ved Landbrug, dels hjemme, dels ude, og havde været flere Gange paa Askov Højskole, før han 1930 tog Faglærereksamen i Historie, 1931 Artium og 1932 Faglærereksamen i Geografi. Efter et Aars Virksomhed som Højskolelærer blev han 1934 Medhjælper ved Nationalmuseets 1. Afdeling og var derefter en Tid Assistent for Professor Gudmund Hatt ved hans Undersøgelser af Oldtidsagerbrug i Jylland. 1937 tog han Skoleembedseksamen i Historie, hvortil ifølge særlig Bevilling knyttedes Geografi og Geologi som Bifag. 1937—39 var han Vikar ved Nationalmuseets 3. Afdeling (Folkemuseet), blev 1939 Inspektør II sst. og leder fra 1941 Bondekultur- og Haandværkssamlingerne der. Hans Studier har overvejende drejet sig om Jord-

dyrkningens og Dyrkningsredskabernes Historie samt om Bønder - gaardenes Udvikling og geografiske Betingelser; han tangerer her baade Historie, Arkæologi og Kulturgeografi. Han vandt Doktorgraden 1943 med Afhandlingen »Ancient Harvesting Implements. A Study in Archaeology and Human Geography« (Nationalmuseets Skrifter. Arkæologisk-Historisk Række, I). Foruden en Del Afhandlinger har han i øvrigt skrevet »Gamle danske Bøndergaarde« (1943) og i Serien »Vi og vor Fortid« dels udarbejdet, dels redigeret »Den danske Landsby« (1940) og »Den danske Bondegaard« (1942). Han arbejder (til Dels i Fællesskab med Arkivar C. Rise Hansen) paa Undersøgelser over Jordfordelingen og Udskiftningen og de ældste Bøndergaardes Historie. 1943 var han Ansøger til et Professorat i Geografi ved Aarhus Universitet.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1943, S. 156. Børge Michelsen: Vore unge Videnskabsmænd arbejder, I, 1941, S. 118—32.

Povl Engelstoft.

Steensberg, Viggo, f. 1898, Forsøgsleder. F. 10. April 1898 i Sinding. Broder til Axel S. (s. d.). Gift 3. Juli 1925 i Roskilde med Landbrugskandidat Ellen Mathilde Christensen, f. 23. Okt. 1899 i Roskilde, D. af Adjunkt, senere Lektor C. C. C. (s. d.) og Hustru.

S. var ved det praktiske Landbrug paa Bøndergaarde i Vestjylland, indtil han blev Elev paa Asmildkloster Landbrugsskole 1919—20. Han kom derefter til Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1923. 1923—24 var han Assistent ved Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums Forsøg med Malkekøer, dels paa Jernit og dels i Kbh., var derefter Assistent ved Husdyrbrugsfagene paa Landbohøjskolen 1924—27 og blev Forsøgsleder ved Forsøgslaboratoriets Afdeling for Kvægforsøg under Professor Lars Frederiksen 1927. S. har skrevet en Række Beretninger om Fodringsforsøg med Malkekøer og Ungkvæg, og specielt har han bl. a. arbejdet med Undersøgelser over Fodringens Indflydelse paa Mælkens og Kødets Kvalitet. Paa en Afhandling »Om Foderenhedsmængdens Indflydelse paa Ungkvægets Vækst« blev han Dr. agro. 1941. I »Nordisk Jordbrugsforskning« har han offentliggjort adskillige Afhandlinger om Fodermidler og Fodringsproblemer, og i Landbrugspressen i øvrigt, navnlig i »Ugeskrift for Landmænd«, er han en flittig Forfatter af grundige oplysende Artikler. 1931—36 var han Medlem af Redaktionsudvalget for »Ugeskrift for Landmænd«. Han har desuden udgivet Oplysningsskrifterne »Kvalitet og Fodring. Om Fodringens Indflydelse paa Mælkeprodukternes Kvalitet«

(1936) og sammen med H. Land Jensen »Ensilering og Ensilage« (1943). S. er Medlem af Bestyrelsen for Nordiske Jordbrugsforskeres Forenings danske Afdeling, Sekretær for denne Forenings Husdyrbrugssektion, Medlem af Landhusholdningsselskabets Bestyrelse og af Fællesudvalget for Samvirksomheden for landbrugsfagligt Oplysningsarbejde. Han er Censor ved Eksamen i Husdyrenes Ernæringsfysiologi ved Landbohøjskolen, søgte Professoratet i Husdyrbrug 1934 og vikarierer som Eksaminator i dette Fag under Professor L. Hansen Larsens Fraværelse 1944.

Aksel Milthers.

Stefånsson, J6n Hallgrfmur, f. 1881, Maler. F. 22. Febr. 1881 i Sau5årkrokur, Skagafjord Herred, Island. Forældre: Købmand Stefan J6nsson og 6lof Margrjet Hallgrimsdåttfr. Gift. Ægteskabet opløst.

Efter Studentereksamen i Reykjavik 1900 læste S. til Ingeniør ved Polyteknisk Læreanstalt i Kbh., men afbrød Studiet for at blive Maler og uddannedes paa Teknisk Skole under Grønvold 1903—04, dernæst hos Zahrtmann og fra 1908 tre Semestre i Paris hos Matisse sammen med norske Malerkammerater, som han særlig følte sig knyttet til, bl. a. Henrik Sørensen, med hvem han 1908 var rejst paa et Studieophold til Lillehammer. S. var bosat i Paris til 1912 og arbejdede derefter i Kbh. Indflydelse fra fransk Kunst, navnlig Gézanne, blev af stor Betydning for hans Kunst i dens første Stadium (Modelstudier, Portrætter og Opstillinger), hvoraf dog intet er bevaret fra før 1916. I Kbh. havde han Tilknytning til »Klingen«s Kreds, men vedligeholdt paa Sommerrejser Forbindelsen med Hjemlandet, hvor han var fast bosat 1924—37. Han deltog 1921 sammen med J6hannes S. Kjarval i Frescoudsmykningen af Landsbanken i Reykjavik, S. med Motiver fra Landbruget, Kjarval fra Fiskeriet. En Bestilling fra Restaurant Frascati paa en islandsk »Déjeuner sur l'herbe« kaldte ham atter til Kbh., hvor han siden har opholdt sig. Paa Udstillingen af islandsk Kunst, Charlottenborg 1927, gjorde han sig gældende som den største af sit Lands Malere. Landskabsmaleriet var nu blevet det dominerende i hans Kunst, Billeder af en for dansk Opfattelse fremmedartet, storladen og romantisk Karakter, oftest komponeret efter Erindringen. — S. har udstillet paa Kunstnernes Efteraarsudstilling 1919, hos Kleis 1920 (»Fem islandske Malere«), paa Foraarsudstillingen, Charlottenborg 1921, Udstillingen af moderne dansk Kunst, Charlottenborg 1925, Grønningen som Gæst fra 1939, som

Medlem fra 1941 og i Kunstforeningen s. A., hvor tillige Gu5-mundur Thorsteinsson (d. 1924) og Jéhannes S. Kjarval var repræ-senteret; desuden i Amerika, Tyskland, Norge og Sverige. Der er Billeder af ham i Kongefamiliens, den islandske Stats og Kunst-museets Eje samt i Museerne i Ribe og Aarhus. 1930 udnævnte det danske Kunstakademi ham til overordentligt Medlem, og han modtog 1940 Anckers Legat.

Otto Gelsted: Jon Stefånsson, Klingen, II, 1918—19, Nr. 6. Georg Gretor i Islands Kultur und seine junge Malerei, 1928. Poul Uttenreitter i Dansk-islandsk Samfunds Aarbog, 1928, S. 125 ff. Samme: Islands unge Billedkunst, Berl. Tid.s Islands-Nummer 22. Juni 1930. Gunnar Gunnarsson i Der Kreis, 1930, S. 682—86. Poul Uttenreitter: Maleren Jon Stefånsson, 1936. Georg Gretor i Politiken 18. Juni 1940. Samme i Le Nord, 1941, S. 61 ff. Poul Utten-reitter: J6n Stefånsson, Konstrevy, 194., S. 196 f. prø/ *Uttenreitter.*

Sthyr, Jørgen Valdemar, f. 1905, Kunsthistoriker. F. 22. Marts 1905 i Kbh. Forældre: Cand. jur., senere Dommer i Frederiks-havn Carl Henrik S. (f. 1875) og Emmy Ninna Charlotte Harhoff (f. 1879). Gift 2. Juni 1934 i Kbh. (b. v.) med Suzette Muus, f. 13. Febr. 1911 i Kbh., D. af Dr. med. Niels M. (s. d.) og Hustru.

Allerede før sin Studentereksamen 1923 fra Metropolitanskolen beskæftigede S. sig ivrigt med Kunsthistorie, som han derefter studerede under Francis Beckett ved Kbh.s Universitet og paa talrige Udenlandsrejser. Hans Speciale er hollandsk Malerkunst, hvad der ikke forhindrer ham i at have et ualmindelig alsidigt Kendskab til det øvrige Europas Maleri og Grafik, erhvervet ved Selvsyn i de store Samlinger og ved omfattende Læsning. 1928—31 var han Assistent ved Kunstakademiets Bibliotek, derefter Inspek-tør II ved Den kgl. Kobberstiksamling, hvor han 1935 blev Inspektør I. Som Embedsmand er S. en utrættelig Organisator baade af den indre Administration og af den Side af Samlingernes Virksomhed, der vender mod Publikum: Udstillinger etc. Som Medstifter af Serien »Kunst i Danmark« har S. 1928—38 med Held søgt at fremme den kunsthistoriske Litteratur, et Arbejde, han fortsætter som Bestyrelsesmedlem i Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker. Selv har han foruden mindre Artikler skrevet »Nederlandsk Landskabsmaleri i danske Samlinger« (1929), »Hans Smidth« (1933), »Kobberstikkeren Albert Haelwegh« (Kunstmus. Aarsskrift 1938), »Den kgl. Kobberstiksamling« (s. m. Erik Zahle 1939) og »Dansk Grafik 1500—1800« (1943). *j ø m Rubow*^

Suenson, Magnus Nikolaj, f. 1875, Skibsreder. F. 29. Jan. 1875 paa Annebjerggaard. Forældre: Forpagter Jean André S. og Louise Augusta Jespersen. Gift 1897 med Maria Philippa Reinholdine Garde, f. 15. Dec. 1872 paa Frbg., Adoptivd. af Sognepræst i Valløby og Taarnby Carl Ludvig Mogens G. (1839—1916) og Rasmine (Minna) Friboline Garde (1838—98).

S. gik i Sorø Akademis Skole til sit 16. Aar og var derefter frivillig Lærling i Marinen, tog Præliminæreksamen fra Universitetet og Adgangseksamen til Søofficersskolen 1894. Efter nogen Sejlads som Kadetaspirant søgte han over i Handelsmarinen og tog Styrmandseksamen 1897 og Kaptajneksamen 1898. Som Styrmand sejlede S. dels med Georg Stage, dels i Det forenede Dampskibsselskab og Dampskibsselskabet Dannebrog. 1903—10 var han Kaptajn i sidstnævnte Selskab og blev derefter Skibsinspektør ved de C. K. Hansen'ske Selskaber. 1915 startede han Befragtningsfirmaet S. & Jespersen, der blev korresponderende Reder for Dampskibsselskabet af 1915 og n. A. tillige for de nystartede Rederier Dana og Oceana. Under de gunstige Konjunkturer indsejlede disse Rederier i nogle Aar betydelige Beløb, men fra 1921 udviklede Forholdene sig ugunstigt for dem, især efter at deres Bankforbindelse — Disconto- og Revisionsbanken — selv var kommet i Vanskeligheder. 1925 likvideredes Oceana, som 1918 havde overtaget Dampskibsselskabet af 1915, og 1926 skete det samme for Danas Vedkommende. S. A. blev S. Direktør for Dampskibsselskabet Øresund og beklædte denne Post til ult. 1943, paa hvilket Tidspunkt hele Aktiekapitalen overtoges af De danske Statsbaner. — S. var Minister for Handel og Søfart i Ministeriet Liebe i Paaskeugen 1920. — R. 1920. DM. 1928. *Jem Vestberg*,

Suenson, Palle, f. 1904, Arkitekt. F. 6. Juli 1904 paa Frbg. Forældre: Ingeniør, Professor Edouard S. (s. d.) og Hustru. Gift 21. Dec. 1931 paa Frbg. (b. v.) med Conny Annette Schall Holberg, f. 26. Sept. 1906 i Kastrup, D. af Forfatteren Kai H. (s. d.) og Hustru. Ægteskabet opløst. 2° 31. Dec. 1943 i Kbh. (b. v.) med Birte Svarre, f. 31. Dec. 1918 i Skodsborg (gift i° 1938 med Maleren Flemming Vilhelm Bergsøe, f. 1905, gift i° 1930 med Grete Utzon Frank, f. 1909 (gift 2° med Maleren Børge Christan Frederik Bokkenheuser, f. 1910 (gift 2° 1942 med Bente Ulrikke Roug, f. 1924), 3° 1942 med Arkitekten Gunnar Biilmann Petersen, s. d.), 3^0 1943 med Elisabeth Rørdam, f. 1921), D. af Restauratør Aage Thorvald S. (1890—1931) og Karen Alice Jensen (1891—1940).

S. blev Student 1922 fra Frbg. Gymnasium og gennemgik Akademiets Arkitekturskole med Afgangseksamen 1930. 1929 havde han vundet Neuhausens Præmie. S. er Funktionalist, for saa vidt det hensigtsmæssige — drevet til sin yderste rationelle Grænse — og det æstetiske for ham gaar op i en højere Enhed. Som Eksempler paa hans naturlige og elegante Modernisme kan nævnes: Beboelsesejendommene Strandboulevard 36—44 og »Treleddet« Finsensvej 61—71 (begge 1930, sammen med Th. Dreyer); Udvidelse og Ombygning af Rødvig Kro (1932—33); de i Forhold til hinanden forskudte Rækkehuse ved Svejagervej (1934, sammen med Ib Martin Jensen); Hotel Casino i Ringsted (1937); Restaurant »Au coq d'or«, Vestre Boulevard 12(1940); Aarhus Oliefabriks Administrationsbygning (1942). En særlig Plads inden for hans Produktion indtager en lang Række Arbejder for Pengeinstitutter: Privatbankens Vesterbro-Afdeling (1933), Raadhus- og Gutenberghus-Afdelinger (1936) samt Regulering af en Del af Bankens øvrige Afdelinger (1939); Forsikringsselskabet Danmarks Bygning i Odense, Klaragade 18 (1935); Banken for Ringsted og Omegn (1937); Sparekassen for Nyborg og Omegn (1938); Faaborg Spare- og Laanekasse (1940). Efter sammen med Havearkitekt C. Th. Sørensen at have vundet første Præmie i forudgaaende Konkurrence (1937) har S. udarbejdet det af Kbh.s Magistrat vedtagne Forslag til Bebyggelsen paa Christianshavnssiden ved Knippelsbro. Ogsaa i andre Konkurrencer har han vundet Præmier eller faaet indkøbt Projekter. Desuden har han tegnet Møbler og Kunsthaandværk. Han har virket som Lærer ved Veterinær- og Landbohøjskolen (1931—34) og derefter ved Arkitektur skolen, fra 1941 som Professor.

Arkitekten. Medd. fra Akad. Arkitektforen., XXXI, 1929, S. 14 ff.; XXXIV, 1932, Maanedshæfte, S. 9—15; XXXVI, 1934, Ugehæfte, S. 57 f., 86 f., 205 f.; XXXVIII, 1936, Maanedshæfte, S. 59—62; XXXIX, 1937, Ugehæfte, S. 161 ff., Maanedshæfte, S. 165—81. Nyt Tidsskr. f. Kunstindustri, IX, 1938, S. 152; XV, 1942, S. ,44. Berl. Tid. 6. Jan. ,943. ^ ^ . ^

Sørensen, Martin, f. 1874, Politiker. F. 27. Juni 1874 i Rakkeby Hede, Mors. Forældre: Murer Peter S. (1846—1907) og Ane Helvig Laustsen (1851—1932). Gift 10. Nov. 1898 i Galtrup med Marie Kristensen, f. 1. April 1874 i Tæbring, D. af Fisker Kresten Hammer K. (1840—1914) og Ane Cecilie Ljørslev (1841—1920).

S. var indtil Konfirmationen Tjenestedreng ved Landbrug og derefter to Aar i Handelslære i Kbh. (1888—90). 1890—92 var han Tjenestekarl paa Sjælland og gik derpaa til Søs i seks Aar.

1900—03 ejede han et Husmandsbrug i Tørring paa Mors, 1903—06 en Gaard i Ørding sst., og fra 1906 driver han den store Bondegaard Peterslund i Øster Assels sst. S. har saaledes haft Lejlighed til at se sig om i forskellige Forhold, før han slog sig ned som Gaardejer. Han er en dygtig og moderne Jordbruger, men han overkommer en hel Del mere. Han er Indehaver af en usædvanlig lang Række Tillidshverv inden for sin Øs økonomiske og organisatoriske Liv: i Landbo- og Udstykningsforeninger, Dagblade, Banker, Kalk- og Mergelselskaber; han er Medlem af Arbejdsløshedsraadet, Hedeselskabets Repræsentantskab og Hedebrugets Bestyrelse samt af Limfjordskommissionen. Fra 1923 er han Æresmedlem af Assels Husmandsforening. Politisk er S. radikal; han deltog i Partiets Stiftelse 1905, var Formand for Landsforbundet 1929—36 og stillede sig til Folketinget forskellige Steder 1918, 1926, 1929, 1932, 1935 og 1939. 1936 blev han tingvalgt Landstingsmedlem efter Jens Holdgaard og er Formand for Partiets Landstings gruppe.

G. Fog-Petersen: Vor Regering og Rigsdag, 1938, S. 381—84.

Povl Engelstoft.

Sørensen, Søren Kristian, 1885—1937, Maler. F. 10. Febr. 1885 i Hvidbjerg, Thyholm, d. 31. Juli 1937 i Kbh., begr. paa Frbg. (Søndermark). Forældre: Skrædder og Husmand Laust Christian S. og Christiane Jensen. Gift 27. Nov. 1925 i Kbh. (Frih.) med Malerinden Nanna Levison, f. 4. Sept. 1897 [1] Nakskov, d. 16. Jan. 1942 paa Frbg., D. af Købmand Louis L. (1861—1933) og Johanne Thorsen (f. 1874).

S. var uddannet som Malersvend; han kom derefter paa Teknisk Skole og blev Jan. 1907 optaget paa Akademiet, hvor han gik til 1910. 1912 debuterede han paa Kunstnernes Efteraarsudstilling. 1917—37 og 1939 udstillede han paa Charlottenborg Foraarsudstilling, 1922 og 1928 paa Charlottenborg Efteraarsudstilling. S.s Kunst er bestemt af en bred Naturalisme; hans Farver staar med et stærkt Sollys i sig. Mange af Billederne er malede i Italien, hvis flimrende Folkeliv interesserede S. meget. Adskillige af Bornholmsbillederne har stor Lysfølsomhed: »Aften« (udst. Charlottenborg 1922; Maribo Museum), »Badende Drenge« (1928) med en næsten akvarelagtig Teknik og »Sommermorgen« (1935) med Kontrasten mellem Solblinket i Vandet og de mørke Menneskefigurer og Klipper. S. har flere Gange eksperimenteret med Billeder malede mod Solen, saa at Figurerne kommer til at staa som

Silhouetter (»Fiskere fra Agger« og »Fiskere ved Havet«). Andre karakteristiske Arbejder er »Susanne for Raadet« (1918) og »Fiskerbaad« (1934). Der findes Billeder af S. i Museerne i Aalborg, Randers, Ribe, Esbjerg *og* Maribo. — S.s Hustru *Nanna Levison* udstillede paa Charlottenborg Foraarsudstilling 1924—37 og 1939 samt Charlottenborg Efteraarsudstilling 1922 og 1928. Hun var en fin malerisk Begavelse; især Børn har hun skildret med Forstaaelse og Sikkerhed.

O. V. Borch: Maleren Søren Sørensen, 1940. Katalog over Auktion d. 22. April 1942 hos Winkel og Magnussen.

Mogens Krustrup.

Tesch, Carl Albert, 1856—1943, Tømrermester, Legatstifter. F. 11. April 1856 i Kbh. (Frue), d. 29. Okt. 1943 i Helsingborg, Urne i Krematoriet sst. Forældre: Hofskomagermester Frederik Ferdinand Gotthelf T. (1810—81) og Ane Christiane Krause (1818—79). Gift 15. Aug. 1883 i Kbh. (Johs.) med Laura Johanne Margrethe Bindseil, f. 9. Okt. 1861 i Kbh. (Johs.), d. 9. Marts 1943 i Helsingborg, D. af Musiklærer Johan August B. (1826—84) og Lovise Amalie Krause (1840—94).

T. nedsatte sig som Tømrermester i Kbh. 1881 og fik efterhaanden en meget stor Forretning, var 1903—08 Oldermand for Tømrerlavet og i mange Aar Medlem af Bestyrelserne for Haandværkerforeningen, Arbejdsgiverforeningen, Foreningen til Alderdomsfriboliger, Vesterbros Asyl og Frbg. Bank. Blandt de Bygninger, han opførte, er Westend og Osborne, Klasselotteriets Ejendom paa Suomisvej og Bebyggelsen i Aldersro-Kvarteret. 1916 trak han sig tilbage fra Virksomheden og beskæftigede sig med Administrationen af sine Ejendomme og den betydelige Formue, han efterhaanden havde erhvervet sig. 1941 oprettede han Legatet C. A. T.s og Hustrus Fond med en Kapital paa 1,8 Mill. Kr. til Støtte af trængende Kvinder mellem 45 og 60 Aar, Danske i Sønderjylland, kristelige Foreninger og Børneasyler.

Politiken 30. Okt. 1943. *pov[Engelstoft.*

Tetens Nielsen, Erik, f. 1903, Zoolog. F. 12. Febr. 1903 paa Frbg., døbt i Søllerød. Forældre: Kontorchef i Kbh.s Brandforsikring Valdemar Peter T. N. (1865—1943) og Kirstine Georgine Olsen (1865—1923). Gift 6. Sept. 1929 i Tibirke med Astrid Sehested, f. 28. Sept. 1898 i Kbh., D. af Ingeniør Holger S. (1860—1928) og Eleonora Christine Jensen (1869—1913).

Efter Studentereksamen 1921 fra Frbg. Gymnasium gav T. N., der fra sin tidligste Ungdom havde været levende interesseret i Insektbiologi, sig i Kast med det naturhistoriske Studium, som afsluttedes 1929 med Skoleembedseksamen. Han opnaaede s. A.

en Ansættelse ved Nordisk Insulinlaboratorium, som han indehavde, til han 1943 blev Universitetsadjunkt. Allerede som ganske ung grundlagde han i Nærheden af Tibirke et privat Laboratorium, Pilehuset, paa hvilket han har udført Hovedmængden af sine Undersøgelser, og som er det første landøkologiske Forskningsinstitut her i Landet. Hans Arbejdsfelt har væsentlig været de aculeate Hymenopterers Redebygning og øvrige Biologi. Foruden forskellige mindre Arbejder kan navnlig nævnes »Sur les habitudes des Hyménoptéres aculéates solitaires« (I—V), der 1931—36 fremkom i »Entomologiske Meddelelser«, samt det fysiologiske Arbejde »Uber den Stoffwechsel der von Grabwespen paralysierten Tiere« (Vid. Medd. Nat. For. IC), for hvilket han 1936 erhvervede Doktorgraden. Han er derigennem dels kommet ind paa mere fysiologiske Arbejder (han har bl. a. ved Hjælp af Rontgenstraaler studeret Fordøjelsen hos Insekter), dels paa mere eksperimentel Økologi, bl. a. over Insekternes Aktivitet.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1936, S. 160 f. Kaj L. Henriksen: Oversigt over den danske Entomologis Historie, 1922—37, S. 529.

R. Spårck.

Thatndrup, Harald Mogensen, f. 1908, Zoolog. F. 17. Maj 1908 paa Frbg. Forældre: Kommunelærer, Redaktør Jens Christian Mogensen T. (f. 1875) og Oline Nielsen (f. 1878). Gift 27. April 1934 i Aarhus med cand. mag. Ebba Vibekke Jordahn, f. 19. Jan. 1906 paa Frbg., D. af Bankbogholder, senere Bankdirektør Frederik J. (f. 1878) og Astrid Søndersøe (f. 1877).

Efter Studentereksamen 1926 paabegyndte T. det zoologiske Studium, der afsluttedes 1933 med Magisterkonferens. Han kom allerede i Studietiden ind paa økologiske Undersøgelser og vandt 1930 Universitetets Guldmedaille for et jordbundsøkologisk Arbejde. Han har i Tilknytning hertil offentliggjort »Faunistische und okologische Studien uber dånische Oribatiden« (Zool. Jahrb., LXII, 1932). 1931 knyttedes han til Skallinglaboratoriet, hvor han udarbejdede en monografisk Behandling af Vadefaunaens Økologi: »Beitråge zur Okologie der Wattenfauna auf experimenteller Grundlage«, for hvilken han 1935 erhvervede Doktorgraden. N. A. knyttedes han som videnskabelig Medarbejder og Konsulent til Naturhistorisk Museum, Aarhus, og han har en væsentlig Andel i Indretningen af det nye naturhistoriske Museum i Aarhus, der indviedes 1941, ved hvilken Lejlighed T. udnævntes til dets Direktør. Han har efter Overflytningen til Aarhus navnlig genoptaget de jordbundsøkologiske Studier, idet han har paabegyndt en stort

anlagt Undersøgelse over de jyske Heders Økologi, af hvilken i. Del offentliggjordes 1939 i »Acta Jutlandica«. Han har yderligere faaet oprettet et økologisk Laboratorium paa Mols i Tilknytning til Aarhusmuseet. Han var 1943 Medstifter af Jysk Biologisk Selskab, hvis Formand han er.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1936, S. 157. *R, Sparek.*

Tholstrup Pedersen, Niels, f. 1883, Statskonsulent i Mejeribrug. F. 24. Febr. 1883 i Brande. Forældre: Gaardejer, Møller Anton Christian P. og Dorthea Kirstine Rasmussen. Gift 1919 med Magister Karin Piispanen, f. 22. Maj 1885 i Kuopio i Finland, D. af Kommunalraad, Apoteker A. W P. og Emmy Slottsberg.

T. P. arbejdede i sine unge Dage som Mejerist og Kontrolassistent. Han tog Præliminæreksamen, kom til Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1906. Efter at have været Lærer ved Ribe Mælkeriskole 1909—10 fortsatte han Uddannelsen paa Landbohøjskolen og tog Tillægseksamen i Mejeribrug 1912. 1912—20 var han Lærer ved Ladelund Landbrugs- og Mælkeriskole, var derefter Forsøgsleder ved Landøkonomisk Forsøgslaboratorium 1920—22, og efter Oprettelsen af Statens Forsøgsmejeri var han Forsøgsleder her 1922—27. 1927 udnævntes han til Statskonsulent i Mejeribrug for Aalborg og Hjørring samt delvis Randers og Viborg Amter. T. P. er i Besiddelse af videnskabelige Evner og Indsigt, som han har udnyttet ikke blot som mejeriteknisk Forsøgsleder og praktisk Raadgiver for Mejeribruget, men ogsaa ved Undersøgelser af landbrugsteknisk Art. Meget tidligt, nemlig allerede før 1920, medens han var Lærer paa Ladelund, arbejdede T. P. i Laboratoriet med Forsøg paa at tilberede Ensilage ved at tilsætte Grønmassen Saltsyre, og han var dermed inde paa de Metoder, der siden navnlig gennem A. I. Virtanens Arbejde i Finland har vundet almindelig Udbredelse. Gennem Foredrag og Artikler har han bidraget til at vække Interessen for moderne Ensileringsmetoder, saaledes i »Tidsskrift for Landøkonomi« (1932) og i »Ugeskrift for Landmænd« (s. A.). *A h d Mi ther Si*

Thorson, Gunnar Axel Wright-, f. 1906, Zoolog. F. 31. Dec. 1906 paa Frbg. Forældre: Repræsentant Charles Ulrich Marius T. (1876—1944, gift 2° med Karen Dragheim) og Astrid Sigrid Ellen Gjertsen (f. 1878). Gift 23. Dec. 1940 i Kbh. (Frue) med cand. mag. Ellen Johanne Gudrun Jørgensen, f. 23. Okt. 1911 i

Kbh., D. af Bankbud Valdemar J. (1877—[J]928) og Marie Vilhelmine Frederikke Hansen (1873—1940).

T., der fra Drengeaarene havde interesseret sig intenst for Zoologi, paabegyndte efter Studentereksamen 1925 fra St. Jørgens Gymnasium det zoologiske Studium, der afsluttedes 1930 med Magisterkonferens. Allerede inden sin Magisterkonferens havde han udført en Del Undersøgelser over Landsnegle, navnlig havde han foretaget ret omfattende Indsamlinger i Østalperne, om hvis Landsneglefauna han 1930 offentliggjorde en Afhandling. I øvrigt har T.s Forskningsomraade væsentligt ligget inden for den marine Biologi, hvor han navnlig har arbejdet med Invertebraternes Forplantningsforhold. Kort efter Magisterkonferensen blev han Deltager i Tre-Aars Ekspeditionen til Christian X.s Land og overvintrede 1931—32 paa EUaø paa Østgrønland. Han gennemførte her et betydeligt Indsamlingsarbejde, idet han bl. a. Vinteren igennem foretog Planktonindsamlinger i Havet gennem et Hul i Isen; endvidere foretog han kvantitative Bundundersøgelser og endelig en Række Iagttagelser over Sneglenes Forplantningsforhold. Han har selv bearbejdet en væsentlig Del af dette Materiale, der er offentliggjort dels i en Afhandling fra 1933 om det lave Vands Dyresamfund ved Nordøstgrønland, dels i en Afhandling fra 1933 om de arktiske marine Snegles Æggekapsler og Udvikling (begge fremkommet i »Medd. om Grønland«, C) samt endelig i hans Doktorafhandling: »The larval development, growth, and metabolism of arctic marine bottom invertebrates, compared with those of other seas«, der fremkom 1936. Ogsaa i Sommeren 1933 var T. paa Grønland, hvor han foretog Undersøgelser over Havbundens Dyresamfund i Scoresbysundomraadet, hvorom der 1934 ligeledes i »Medd. om Grønland«, C, fremkom en Afhandling. 1934 ansattes T. ved Zoologisk Museum, hvor han forestaar de nordiske Molluskssamlinger. Han har senere arbejdet dels systematisk med prosobranche Snegle, idet han har bearbejdet denne Dyregruppe for Værkerne »The Zoology of Iceland« (1941) og »The Zoology of East Greenland« (1944), dels fortsat sine almindelige marinbiologiske Arbejder. Det sidste er bl. a. sket under en Rejse til den persiske Havbugt i Vinteren 1936—37, hvilket er resulteret i et Arbejde om Sneglenes Udviklingshistorie, samt navnlig gennem stort anlagte Undersøgelser i Øresund, der udføres fra af ham selv grundlagte Laboratorier, dels paa Hven, dels i Helsingør.

Selvbiografi i Univ. Progr. Nov. 1936, S. 185. *R. Sparek.*

Thygesen, Thyge, f. 1904, Operasanger. F. 16. Marts 1904 i Kbh. Forældre: Docent, senere Professor P. T. (s. d.) og Hustru. Gift 8. Juni 1933 i Søllerød med Operasangerinde Margherita Flor, f. 5. Okt. 1900 paa Frbg., D. af Boghandler, Redaktør Christian Emil Emanuel F. (1866—-1914) og Asta Marie Meyer (f. 1878).

T., der blev Student 1927, privat dimitteret, studerede indtil 1931 Musikvidenskab og nordisk Filologi ved Kbh.s Universitet. Sin Sanguddannelse paabegyndte han 1923 paa Det kgl. Musikkonservatorium med Viggo Forchhammer som Lærer og fortsatte senere hos Giuseppe Borolevi i Paris. 1931—33 gennemgik han Det kgl. Teaters Skuespilskole og fik 1936 fast Ansættelse som Operasanger. Allerede inden den Tid havde man paa forskellig Maade lagt Mærke til hans glansfulde, noget metallisk klingende Tenorstemme, som han fra første Færd benyttede med en udpræget Musikalitet, der navnlig gav sig Udslag i en sikker Formsans. Hans første offentlige Optræden fandt Sted 1931, idet han paa Friluftsteatret i Dyrehaven sang Serenaden i »Der var en Gang«, medens han 1933 fik sin første større Operarolle som Lorenzo **i** »Fra Diavolo«. T., hvis Kunst er stærkt intelligensbetonet, har været i stadig Udvikling; han har naaet større dramatisk Frigjorthed og har med sin franskprægede Syngemaade faaet mere Volumen og Smidighed. Han staar nu som en af vor Operas førende Tenorer. Blandt hans betydeligere Operapartier kan nævnes Grev Almaviva i »Barberen i Sevilla«, Jonathan i »Saul og David«, Gustav III. i »Maskeballet«, Don Alvaro i »Skæbnens Magt«, Radamés i »Aida«, Sergei i »Katerina Ismailova«, Hofmann i »Hofmanns Eventyr«, Don José i »Carmen« samt Titelpartierne i »André Chénier«, »Faust« og »Lohengrin«. Med sin hele musikermæssige Indstilling og Kyndighed har T. ikke alene paa Operaen, men ogsaa inden for Koncertlivet, bl. a. i Radioen, hvor han har været en meget anvendt Kraft, gjort sig til Talsmand for moderne Vokalmusik. Ikke mindst som Fortolker af fransk Musik har han gjort en værdifuld Indsats. Det er typisk for T.s Alsidighed, at han ud over sit Operarepertoire ogsaa med stort Held i Radioen har sunget en Række førende Operettepartier. Ved Gæstespil paa Operaerne i Pilsen, Prag, Briinn, Ostrova, Olmiitz, Stockholm og Helsingfors har T. udført flere af sine Hovedpartier, i mange Tilfælde paa Originalsproget. *Torbm KrogL*

Tind-Christensen, Christian Johannes, f. 1883, Forstander. F. 3. Juli 1883 i Hindbjerg ved Kellerup. Forældre: Gaardejer

Jørgen Christensen (1828—1900) og Maren Eriksen (1843—1919). Navneforandring 26. April 1933. Gift 10. Maj 1912 i Aalborg med Kristine Nielsen Sæder up, f. 6. Febr. 1890 i Nyrup ved Nibe, D. af Kreaturkommissionær Søren Nielsen S. (1855—1929) og Ane Kirstine Christensen (1863—1937).

T.-C. fik Præliminæreksamen 1899, derefter praktisk Uddannelse i Landbrug og Gartneri, kom paa Landbohøjskolen og blev Landbrugskandidat 1905. Han var Assistent ved Lyngby Forsøgsstation 1905, Lærer ved Forsinge Landbrugsskole 1905—06 og ved Sorø Husholdningsseminarium 1906—07, Assistent ved Studsgaard Forsøgsstation og i Hammerum Herreds Landboforening samt Lærer ved Borris Landbrugsskole 1907—08, Assistent ved Statens Moseforsøg ved Herning 1909—16, Afdelingsbestyrer samme Sted 1916—23 og Forstander for Statens Marskforsøg ved Ribe fra 1923. Paa Stationen ved Herning gennemførte T.-C. et stort Antal Forsøg med Kultivering og Dyrkning af Mosejord, Vandstandsregulering, Kalkning og Gødskning, hvorom han har skrevet Beretninger i »Tidsskrift for Planteavl«. Da Landets Marskarealer blev stærkt forøgede efter Genforeningen oprettedes Statens Marskforsøg ved Ribe 1923 med Filialstationen ved Højer, og som Leder af Forsøgene har T.-C. indlagt sig stor Fortjeneste. Kalkning, Mergling, Gødskning og de forskellige Kulturmetoder og Afgrøder blev prøvet; paa hans Initiativ anlagdes Mergelbane i Ribemarsken, Veje byggedes og forbedredes, og det lykkedes efterhaanden at finde Midler til en rationel Opdyrkning og Udnyttelse af Marsken. Marskbøndernes oprindelige Skepsis over for T.-C.s Arbejde afløstes da ogsaa snart af Tillid og Respekt. Han var Formand for Hammerum Herreds Landboforenings Planteavlsudvalg 1916—23, er Formand for Ribe og Omegns Landboforenings Planteavlsudvalg fra 1929, Sekretær for Ribe og Omegns Mergelselskab og Medlem af Vadehavsudvalget fra 1941. I det kollegiale Arbejde har han taget Del som Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af danske Landbrugskandidater 1929—37 og som Formand for Sydjydsk Landbrugskandidatklub fra 1933. Han er Medlem af Ribe Byraad fra 1933 og Formand for Ribe radikale Venstreforening fra 1938.

Ugeskrift for Landmænd, LXXXVIII, 1943, S. 484 f.

Aksel Milthers.

VVendelboe Jensen, Eigil, 1899—1940, Maler. F. 12. Juni 1899 i Odense, d. 17. Marts 1940 i Kbh., begr. i Odense. Forældre: Tømmerhandler CarlJ. (1865—1928) og Olga Wendelboe (f. 1870). Gift 4. Sept. 1925 i Odense med Ruth Elise Anthonie Bloch, f. 9. Maj 1900 i Kbh., D. af Auditør i Kbh., senere Borgmester og Sparekassedirektør i Odense Emil Hammerich Søren Valdemar B. (1859—1935) og Anna Elise Kathrine Marie Hansen (f. 1864).

W. J. blev Student i Odense 1917, gik paa Harald Giersings Malerskole 1918—20 og fortsatte sin Uddannelse hos Araujo **i** Paris 1920—21. Senere var han i Italien (Sicilien) og ca. ti Maaneder i Paris 1925—26. Han udstillede paa Kunstnernes Efteraarsudstilling 1919—27, 1929—30, Charlottenborg Foraarsudstilling 1926—27, 1929—31, sammes Efteraarsudstilling 1931, Høstudstillingen 1934—35, Corner- og Høstudstillingen 1937—40 og deltog desuden i Forårsudstillingerne i Odense fra 1928. Særudstillinger af Akvareller og Tegninger blev holdt hos Vagn Winkel April—Maj 1938 og Fischer & Krarup April 1940, en Mindeudstilling i Kunstforeningen Marts—April 1941. — W. J. var Landskabsmaler, fremfor alt en Iagttager af Lys og Luft. Han havde et følsomt og modtageligt Malersind. De tidlige Arbejder staar under Indflydelse af Harald Giersing. Senere sluttede han sig til Johannes Larsen og malede Fuglebilleder med Motiver fra Stranden, fra Mark og Mose i nær Tilknytning til dennes Opfattelse og Stil. Derefter blev Sommerophold paa Bornholm 1921—24, 1928—30 og Indtryk fra Malerne der sikkert medvirkende til den maleriske Frigørelse, som viste sig hos ham, efter at han havde sluttet sig til Høstudstillingen. Hvor han er bedst, naaede han i enkle Motiver (grønne Marker med røde Køer, lette Foraars- og Sommerstemninger) en lys og ubekymret Naturskildring af lyrisk Grundtone og med et udpræget koloristisk Anslag, fuldkommen naturlig og uhemmet i Udfoldelsen af hans Malersind. — W. J. bistod Larsen Stevns ved Freskerne i H. C. Andersens Mindehal i

Odense igyo—32 og i Hjørring Centralbibliotek 1936, udførte selv to Fresker (et Havnebillede og et Høstlandskab) i Vestibulen til Fyens Stifts Sparekasse i Odense 1933. Desuden har han givet sig af med Radering, Træsnit og Litografi. Akademiet tildelte ham Neuhausens Præmie 1931 for »Marine«. Et Maleri af ham i Fyens Stiftsmuseum.

Harald Leth i Kat. til Corner- og Høstudstillingen 1940 (optrykt i Kat. til Kunstforeningens Udst. 1941). Herman Madsen: Eigil Wendelboe Jensen, 1941.

Sigurd Schultz.

Viderø, Finn, f. 1906, Komponist og Orgelspiller. F. 15. Aug. 1906 i Fuglebjerg. Forældre: Sagfører Johan Carl Poulsen (1855—1919; Navneforandring til V. 1916) og Johanne Vater (1869—1933). Navneforandring 16. Aug. 1916. Ugift.

Efter at have taget Studentereksamen 1923 fra Sorø blev V. Elev i Klaverspil af Alexander StofFregen, i Orgelspil af Mogens Woldike og i Teori af Jens Peter Larsen. 1916 tog han Organisteksamen ved Musikkonservatoriet og 1929 Magisterkonferens **i** Musikvidenskab. 1928—42 var han Organist ved Tysk-fransk reformert Kirke, 1942 udnævntes han til Organist og Kantor ved Jægersborg Kirke. 1930 studerede han Lydanalyse hos Eduard Sievers i Leipzig og 1936 Orgelspil hos Charles Letestu. 1935 ansattes han som Undervisningsassistent ved Universitetet. 1934—35 var han Leder af Studiekoncerterne og 1938—39 af Orgelvesperen i Bethlehemskirken. — V. har i en sjælden Grad formaaet at forene sin videnskabelige Uddannelse med den praktiske Musiks Tarv. Han har særlig, baade praktisk og teoretisk, givet sig af med den ældre Musik, navnlig Orgelmusik, og har i »Dansk Musiktidsskrift« skrevet en Række Artikler om Emner inden for denne (Bach, Buxtehude). Som Orgelspiller har han haft stor Betydning med sit paa een Gang kunstnerisk beaandede og historisk korrekte Spil. Som Komponist er han traadt frem med bl. a. »Intrada for Strygeorkester«, Kantaterne »Den ømskindede Brudgom« og »Kom Hedningers Frelsermand« samt en Del alvorligt betonede Sange, »Tre gammelrussiske Kirkesange«, »Fem Galgenlieder til Tekst af Chr. Morgenstern« og »Seks Sange til danske Tekster« foruden en Række mindre Arbejder til liturgisk Brug og Musik til Undervisningsbrug. V. har siden 1928 koncerteret i Danmark og Udlandet (Tyskland og Sverige) og har indspillet talrige Grammofonplader, hovedsagelig af Orgelmusik. Han har været Medudgiver af »Orgelskole« (1933), Koralsamlingen »130 Melodier« (1936) og »Orgelmusik I« (1938)

og har staaet for den musikalske Redaktion af Samlingen »Gamle danske Viser« (ved A. Arnholtz og N. Schiørring) (1941—42).

Sven Lunn.

Wiinstedt (ved Daaben Viinsted), **Knud** Jørgen Frederik, f. 1878, Botaniker, Konservator. F. 3. Sept. 1878 i Horsens. Forældre: Apoteker Johan August W. (skrev sig Viinsted) (1830—1909) og Inger Vilhelmine Hansen (1851—1940). Gift 19. April 1907 i Kbh. (Helligg.) med Eva Alvilde Benedicta Drescher, f. 5. Jan. 1885 i Kbh., D. af Asfaltør, senere Gaardejer Hans Frederik D. (1842—1916) og Agnes Johanne Augusta Hansen (1854—1932).

W. tog Tegnelærereksamen 1906 og arbejdede derefter i nogen Tid med Landskabsmaling. I Tiden 1911—30 var han i Det kgl. Teaters Operakor og blev derefter ansat som Konservator ved Botanisk Museum. W. har fra sin tidlige Ungdom næret stor Interesse for den danske Natur og specielt interesseret sig for dansk Floristik. I en lang Række større og mindre Afhandlinger (over 125) samt i Floralister og Ekskursions beretninger, der er publiceret dels i »Botanisk Tidsskrift«, dels i andre naturvidenskabelige Tidsskrifter, har han givet særdeles værdifulde Bidrag til den danske Flora, ligesom han i en lang Aarrække har været et meget virksomt Medlem af Dansk Botanisk Forening. Inden for Floristikken har W. særlig arbejdet med de to kritiske Slægter Mælkebøtte (Taraxacum) og Høgeurt (Hieracium), om hvilke han har publiceret flere vigtige systematiske Arbejder. Ogsaa flere andre Plantegrupper er blevet bearbejdet af ham, saaledes bl. a. Halvgræsserne (Cyperaceae). W. har foretaget floristiske Undersøgelser praktisk talt over hele Danmark og er uden Tvivl en af de Botanikere, der har gjort det største Arbejde for dansk Floristik. Han var Medudgiver af C. Raunkiær: »Dansk Ekskursionsflora«, 5. Udg., og har alene besørget 6. Udg. af denne Bog (1942). 1940, ved Jubilæet for Dansk Botanisk Forenings 100 Aars Bestaaen, blev W. da ogsaa som Anerkendelse for sit Arbejde i den danske Floristiks Tjeneste optaget som Æresmedlem af Foreningen. — W. har endvidere udgivet flere Samlinger lyriske Digte; hans »Udvalgte Digte 1914—39« kom 1939.

Carl Christensen: Den danske botaniske Litteratur 1912—1939, 1940, S. 91—96. C. M. Woel: Troubadourer, II, 1934. *j* Q_{rSntvg}^

Winding Pedersen, Hans, f. 1907, Nationaløkonom. F. 19. Marts 1907 i Rousthøje ved Varde. Forældre: Lærer Niels Christian Pedersen (1870—1935) og Karen Winding (1881—1918). Ugift.

W. P. blev Student 1926, privat dimitteret, og statsvidenskabelig Kandidat 1932. Han ansattes s. A. som Sekretær i Finansministeriet (Departementet for Told- og Forbrugsafgifter). Sine videnskabelige Evner og Interesser dokumenterede han tidligt ved forskellige Anmeldelser og Artiklen »Omkring Kapacitetsudnyttelsesteorien« (1933) i Nationaløkonomisk Tidsskrift. Han kom som Rockefeller-Stipendiat til U. S. A. 1935—36. 1937 tog han sin Afsked fra Finansministeriet og ansattes som Lektor i Nationaløkonomi ved Kbh.s Universitet, hvorfra han 1943 overgik til Handelshøjskolen som Professor i Driftsøkonomi. Ved Handelshøjskolen havde han undervist i Nationaløkonomi siden 1932, fra 1940 som Lektor. Inden for Driftsøkonomien har han i særlig Grad dyrket Omkostningsteorien, men hans videnskabelige Interessefelt spænder vidt, omfatter baade Driftsøkonomiens og den almindelige Nationaløkonomis Problemer, hvad der gør det let for ham, ogsaa med Hensyn til Øjeblikkets Stridsspørgsmaal, at faa alle Sagens Sider frem, baade de teoretiske og de praktiske, og bidrager **til** den Overlegenhed og Klarhed, som præger hans Problembehandling. Blandt hans Arbejder nævnes Afhandlingen »Omkring den moderne Pristeori« (Nationaløkonomisk Tidsskrift 1939), som giver en paa flere Punkter selvstændig og skarpsindig Behandling af Prisdannelsen ved ufuldkommen Konkurrence, og de to meget anerkendte Lærebøger »Omkostninger og Prispolitik« (1940) og »Samfundsøkonomiens Grundtræk« (1941). W. P. har i Kronikker o. 1. deltaget i den offentlige Debat, særlig om penge- og socialpolitiske Emner, i hvilken Forbindelse bør nævnes Artiklen »Arbejdsstandsningernes økonomiske Virkninger« (Nationaløkonomisk Tidsskrift 1937) og hans Diskussion om de aktuelle Pengeproblemer med Professor Jørgen Pedersen i samme Tidsskrift 1943 og 1944. W. P. er Medlem af Finansministeriets Udvalg af 30. Jan. 1943 (»Professorudvalget«). *jem Toftegaard.*

Volten, Aksel Peter Fritz, f. 1896, Ægyptolog. F. 7. Jan. 1896 i Asaa. Forældre: Lærer Peter Rasmussen (Navneforandring til Volten 1914) (1870—1941) og Fritze Marie Christiane Hasselbalch (1867—1939). Navneforandring 7. Nov. 1914. Gift 2. Juli 1934 i Kbh. (b. v.) med Børnehavelærerinde Inge Marie Neerup, f. 15. Nov. 1909 i Viemose, Kallehave Sogn, D. af Købmand, senere Forvalter Villum Peter N. (f. 1875) og Ane Sophie Nielsen (f. 1878).

V. blev Student 1913 fra Sorø. Under Indtryk af den fremragende Græskundervisning, han havde nydt der først hos Rektor

B. Hoff og senere hos Lektor H. Holten-Bechtolsheim, paabegyndte han straks et Studium af klassisk Filologi (med Hovedvægten paa Græsk), der afsluttedes med Magisterkonferens 1919. Den Lærer, der havde størst Betydning for V. under dette Studium, var Professor J. L. Heiberg. Efter nogle Aars Skolevirksomhed tog V. fat paa et Studium af Orientalistik (lilleasiatiske Sprog, Assyrisk og Ægyptisk) og koncentrerede sig snart om Ægyptologien, hvor han havde H. O. Lange til Lærer. Under sit Arbejde med ægyptisk Litteratur specialiserede han sig snart om de saakaldte Visdomsbøger. Disse Tekster er meget slet overleverede, og for overhovedet at forstaa noget af dem maatte han foretage et indgaaende Studium af litterær Overlevering hos Ægypterne. Resultatet af dette Studium foreligger i Arbejderne »Studien zum Weisheitsbuch des Anii« (Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Hist.-filol. Medd., XXIII, 3, 1937—38), »Kopenhagener Texte zum demotischen Weisheitsbuch« (= Analecta Aegyptiaca, I, 1940) og »Das demotische Weisheitsbuch« (= Analecta Aegyptiaca, II, 1941, Disputats). — Formaalet for V.s senere Studier har altid været at klarlægge de orientalske Kilder til græsk Kultur og Religion, idet det er hans Mening, at Grækerne i langt højere Grad, end man endnu er tilbøjelig til at antage, er gaaet direkte i Lære hos Orientalerne og særlig hos Ægypterne. Et afgrænset Emne paa dette Omraade er behandlet i Bogen »Demotische Traumdeutung« (= Analecta Aegyptiaca, **III,** 1942).

Selvbiografi i Univ. Progr. 1941, S. 151 f. *Erik Lundsgaard.*

Wulff, Nicolaj Christian **Hertel,** f. 1878, Hovedrevisor. F. 29. Sept. 1878 paa Frbg. Forældre: Købmand Martin Ferdinand W. (1832—1912) °g Clara Marie Charlotte Hertel (1840—1915). Gift 26. Marts 1904 paa Frbg. (b. v.) med Jenny Malmberg, f. 26. Okt. 1882 i Kbh. (Matth.), D. af Murermester Jons Peter M. (1847—1914) og Anna Christiane Hansen (d 1896).

W. blev Student 1897 ^ra Jessens Latin- og Realskole og tog 1902 økonomisk-statistisk Eksamen. S. A. blev han Assistent i Finansministeriet (2. Departement) og var tillige i adskillige Aar en søgt Manuduktør i Nationaløkonomi og Statistik. Allerede 1909 førte hans store Interesse for Statens Regnskabsvæsen til, at han beskikkedes som Sekretær ved den s. A. nedsatte Finanslovkommission. 1911 udnævntes han til Fuldmægtig og Ekspeditionssekretær i Finansministeriets 2. Revisionsdepartement (Jernbane- og Telegrafafdelingen), hvorfra han 1916 gik over som Kontorchef i det da nyoprettede Hovedrevisorat for Statsbanerne. Faa Aar

efter blev han Medlem af den af N. Neergaard nedsatte Statsregnskabskommissionen af 1921, i hvilken han var meget virksom for at modernisere Statens Regnskabsvæsen og Revision og for at faa fastsat ensartede Regler for Udarbejdelsen af Budgettets enkelte Dele og Regnskabsopstillingen i det hele. Kommissionens Arbejde resulterede i Loven af 31. Marts 1926 om Statens Regnskabsvæsen og Revision, og kort efter udnævntes W. til Hovedrevisor i Finansministeriet med den Opgave at tilrettelægge den nye Revisionsordning, hvis Ikrafttræden var fastsat til 1. Jan. 1927, fra hvilket Tidspunkt han beskikkedes til Chef for 4. Hovedrevisorat (Kirke-, Undervisnings-, Krigs- og Marineministeriernes Regnskabsvæsen). — Med megen Iver og Interesse har W. varetaget sit Arbejde, og han er med Energi gaaet ind for de nye Revisionsmetoder, selv om Følgen heraf undertiden blev et ret spændt Forhold mellem Hovedrevisoratet og Marineministeriet. — W. blev 1927 Medlem af Statsregnskabsraadet og er siden 1934 dettes Næstformand; 1908 knyttedes han til De danske Provinsbankers Forening som dennes Sekretær og har baade her og ved Foreningens Pensionsfond (siden 1912) udført et vægtigt og anerkendt Arbejde; han er endvidere Medlem af Repræsentantskabet for Investor, Aktieselskab for Kapitalanlæg. — 1912 udgav han »Penge, en populær Fremstilling af Pengenes Tilblivelse og Virken i Nutidens Samfund«, og han har i flere Tidsskriftartikler behandlet Spørgsmaal af regnskabs- og revisionsteknisk Art.

Studenterne fra 1897, 1926, S. 199. *A. Falk-Jensen.*

Ørsted, Hans Christian, f. 1876, Direktør. F. 25. Juli 1876 i Kbh. (Cit.). Forældre: Inspektør ved Polyteknisk Læreanstalt Albert Nicolai 0. (1829—[1]9°°) og Emma Pouline Brøndum (1823—1914). Gift i° 18. Dec. 1914 med Ellen Marie Oluffa Olesen, f. 16. Aug. 1870 i Brande, d. 13. Juli 1917 i Helsingør, D. af Sognepræst Peter Christian O. (1824—75) og Marie Kirstine Hansen (1837—[1]9°7)- [2°] [I]5- Febr. 1919 med Augusta Marie Dorothea Haugaard, f. 26. Juni 1870 paa Havgaard, Langeland, D. af Forpagter, senere Proprietær Frederik Anthon H. (1839—1921) og Maren Emilie Anthonia Andersen (d. 1914).

0. blev Student 1894 fra Mariboes Skole og cand. jur. 1903. Hans senere Karriere har ført ham ind paa ret forskellige Omraader. 1903—04 var han Assistent i Sø- og Handelsretten og 1904—18 først Byfogedfuldmægtig og derefter Underfoged i Helsingør. 1918—22 var han Kontorchef i Dansk Arbejdsgiverforening og deltog i denne Egenskab aktivt i Arbejdet for en Genoptagelse og Styrkelse af det allerede før 1914 paabegyndte Samarbejde mellem de nordiske Arbejdsgiverforeninger; han var bl. a. Sekretær ved deres fælles Møde i Kbh. 1920.

Allerede under den internationale Arbejdskonference i Washington 1919 var Grunden lagt til en Sammenslutning af Arbejdsgiverforeningerne i de Lande, der ventedes at indtræde i Folkeforbundet. Det nordiske Samarbejde kom til at fremtræde som en Gren af denne videre Sammenslutning; det fik til Formaal dels at yde gensidig Støtte inden for Norden, dels at bringe fællesnordiske Synspunkter frem inden for den internationale Arbejdsgiverforening og paa de internationale Arbejdskonferencer. Den internationale Arbejdsgiverorganisation fik Sæde i Bruxelles, og 1921 oprettede de nordiske Arbejdsgiverforeninger et nordisk Generalsekretariat med Kontor i den samme By. 0. blev Direktør for dette Kontor med den Opgave at deltage i Arbejdet inden for den internationale Arbejdsgiverorganisation og i Folkeforbundets internationale Arbejdsorganisation samt i det hele at følge de socialpolitiske Forhold

i Udlandet. Inden for Arbejdsgiverorganisationen har 0. til Stadighed haft en ledende Stilling; ligeledes kom han frem i allerførste Række inden for den internationale Arbejdsorganisation. Han har faaet betroet en lang Række Æreshverv og samtidig gjort et grundigt og aktivt Arbejde som Medlem af talrige Komiteer og Kommissioner. Ved flere Lejligheder har han deltaget som Vicepræsident i Konferencer i Nord- og Sydamerika. Efter Krigsudbrudet 1939 bosatte 0. sig ved Arbejdsorganisationens Sæde i Geneve og har her under stigende Vanskeligheder bidraget sit til at vedligeholde de internationale Forbindelser med Arbejdsgiverorganisationer i forskellige Lande.

I sin Helsingørtid havde 0. talrige lokale Tillidshverv, i Bruxelles viste han paa forskellig Maade sin Interesse for de kulturelle Forbindelser mellem Danmark og Belgien og mellem de nordiske Landes Kolonier i Belgien. Han har skrevet en Række Artikler i nordiske og udenlandske Tidsskrifter om sociale og juridiske Emner. — R. 1922. DM. 1927. K.[2] 1932.

A. Vigen: De nordiske Arbejdsgiverforeningers Samarbejde gennem 20

RETTELSER OG TILFØJELSER

Foruden Fortegnelse over de Dødsfald blandt de biograferede, der er kommet til Redaktionens Kundskab, indeholder Listen Rettelser af forefundne Fejl samt Tilføjelser af saadanne Enkeltheder, som med Føje kunde have været medtaget i Hovedartiklen. Derimod giver Listen (bortset fra den ovennævnte Anførelse af Dødsfald) ikke Tilføjelser, der refererer til Begivenheder, indtraadte efter Artiklens Trykning.

I. Aaberg—Bagge.

Aabye, E., d. 30. April 1941 i Kbh., Urne paa Helsingør Kgd.
— **Jørgen,** S. 2, L. 9 f. n.: 1904, læs: 20. Dec. 1904.
Aagaard, C. F., S. 5, **L.** i4f. o.: Juni, læs: Juli. — S. 6, L. 15 f. o.: 1880, læs: 1886.
— **Knud,** S. 9, L. 8 f. o.: tilfojes: Farvelagt Tegning i Familieeje.
— **Niels Lauridsen,** S. 9, **L.** 9 **f.** n.: Barbara Pedersdatter synes at være død 1655 el. 1656.
— **Thorvald,** d. 22. Marts 1937 i Ringe, begr. i Ryslinge.
Aage, Prins, d. 29. Febr. 1940 i Taza, Marokko, begr. i Casablanca.
Aagesen, Andreas, S. 15, **L.** 6 **f.** n.: i Kbh., læs: paa Frbg.
Aakjær, **Jeppe,** S. 22, **L.** 20 **f. n.:** Jeppe, læs: Esper. — S. 25, L. 13 f. o.: 1921, læs: 1921, paa Titelbladet 1919. — L. 14 f. o.: 1930—32, læs: 1929—32. S. 29, L. 1 f. o.: Regnebrædt, læs: Regnebræt.
Aarestrup, Oluf, d. 16. April 1942 i Gribsholm ved Fr.borg, begr. i Kbh. (Garn.).
Aarsbo, J., d. 20. Maj 1944 i Hellerup, begr. sst.
Aarae, Christian, S. 47, **L.** 6 f. o.: 1886, læs: 1880. — **L. 12 f. o.: E** e, læs: Eje.
Abbestee, (Peter) Herman, Abbestee var kun døbt Herman. — S. 51, L. 2 f. o.: Nov., læs: Juli.
Abel Cathrine, S. 55, L. 11 f. o.: efter: Maleri tilføjes: af Abr. Wuchtcrs.
Abercron, Christian Friedrich, S. 55, L. 20 f. n.: efter: Løjtnant tilføjes: , senere Kaptajn.
Abildgaard, Nicolai, S. 57, **L. 15 f.** o.: Abildgaard angiver 1777 sin Fødselsdag som 11. Sept. — L. 19 f. o.: efter: Maria tilfojes: (Nancy). — L. 21 f. o.: Lorens O. (1714—86), læs: Lorentz O. (1702 el. 14—68). — L. 22 f. o.: 1786, læs: 1789; 1787 udgaar. — S. 66, L. 6 f. o.: efter: Kunst tilføjes: — Justitsraad 1784. — R. 1809.
— P. C, S. 73, L. 20 f. n.: 1794, læs: 1800.
— **Søren,** S. 74, L. 10 f. o.: Peder Hansen, læs: Peder Hansen A.
Aboe, Thøger, S. 78, L. 6 f. o.: Gift, læs: Gift 18. Febr. 1781 i Kapstaden.
Abrahams, Arthur, S. 79, L. 20 f. o.: tilføjes: Portrætteret af Erik Henningsen paa Gruppebilledet Frikvarter 1886 (Efterslægtens Skole).
— N. C. L., S. 79, L. 10 f. n.: tilføjes: D. af Silke- og Klædekræmmer Aron P. (1767—1831) og Sophie Amalie Warburg (1785—1869).
Abrahamsen, Albert, d. 15. Jan. 1938 i Lyngby, begr. sst.
Abrahamson, **Werner,** S. 89, L. 12 f. o.: Husarkasernes, læs: Infanteri- og Ingeniørkasernes.
Absalon, S. 92, L. 20 **f. n.: (II),** læs: **(III).** — S. 96, L. **11** f. n.: Forhold, læs: Vagthold.

Achen, G., S. 106, L. 5 f. n.: Rudolf, las: Rudolph. — S. 107, L. 15 f. n.: 1894, læs: 1895.

Adeler, Cort, S. 114, L. 9 f. n.: der ligesom A. var gift med en Pelt udgaar. (Trellunds Svigermoder var født Pelt). — S. 116, L. 15 f. n.: og 7. Rk., IV, læs: og Finne-Grønn i 7. Rk., IV.

Adler, Agnes, d. 11. Okt. 1935 i Kbh., Urne paa Gentofte Kgd. — S. 123, L. 15 f. o.: efter: Baker tilføjes: d. ca. 1890.

— J. G., S. 127, L. 12 f. o.: Adolph, læs: Adolph Andreas(en). — L. 19 f. o.: ca. 1751, læs: 1755.

— J. G. C, S. 129, L. 20 f. o.: (Garn.), læs: (Fred. ty.). — L. 21 f. o.: efter: Kbh. tilføjes: (Fred. ty.). — S. 132, L. 21 f. n.: tilføjes: Maleri af C. A. A. Goos i Familieeje.

Adolf, 1526—86, Hertug af Slesvig-Holsten-Gottorp, S. 136, L. 1 f. n.: Norderstrand, læs: Nordstrand. — S. 137, S. 1 f. o.: Peina, læs: Peine.

Adzer, Daniel, S. 143, L. 2 f. o.: Schåfer, læs: Schåffer. — L. 4—5 f. o.: læses: Dietrich S. fra Thuringen (s. d.) og Hustru. — L. 11 f. n.: Schæfergaarden, læs: Schæffergaarden.

d'Agar, Jacob, S. 144, L. 16 f. o.: Auguier, læs: Anguier.

Agerholm, Edvard, d. 13. Febr. 1941 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd. — S. 148, L. 16 f. o.: og Wilhelmine, læs: og Ane Elisabeth Wilhelmine.

Agerskov, **Chr.,** S. 149, L. 6 f. n.: tilføjes: Portrætteret af Erik Henningsen paa Gruppebilledet Frikvarter 1886 (Efterslægtens Skole).

Agerholm, Svend Aage, d. 12. Febr. 1940 i Kbh., begr. sst. (Ass.).

Ahlefeldt, Bertram, S. 160, L. 6 f. o.: efter: 1571 tilføjes: paa Ryd Kloster.

— **Cai,** S. 161, L. 17 f. n.: 21 Juli 1648, læs: 1648 (Bevilling 21. Juli). — L. 14 f. n.: Cai Ahlefeldt studerede ogsaa ved Universiteterne i Jena, Padova og Angers.

— Cai **Burchard,** S. 162, L. 12 f. n.: 1718 tilføjes: i Kbh.

— **Carl, S.** 164, **L. 4 f. n.: 7,** læs: **4.**

— **Ditlev,** S. 170, **L.** 17 f. n.: (d. 1626), læs: (1587—1626). — S. 171, L. 2 f. o.: tilføjes: Hans Gesandtskabsjournal for 1666 er trykt i Zeitschr. des Vereins fur Schlesw.-Holst. Gesch., XXXVI, 1906, S. 79—169.

— **Ferdinand,** S. 171, L. 3 **f.** n.: (d. 1772), læs: (1732—72).

— Frederik, 1623—86, Storkansler, S. 173, L. 1 f. o.: efter: 1656 tilføjes: i Lubeck. — S. 180, L. 17 f. o.: i udgaar.

— Frederik, 1662—1708, Officer, Statholder, S. 182, L. 17 f. n.: efter: 1686 tilføjes: i Kbh. — L. 16 f. n.: efter: 1672 tilføjes: i Kbh. — L. 13 f. n.: efter: 1678 tilføjes: i Kbh.

— Frederik, 1702—73, Officer, S. 184, L. 12 f. o.: efter: 1735 tilføjes: paa Trankebar. — L. 14 f. o.: efter: 1729 tilføjes: , gift i° med Justine Sophie Moltke, d. 1708, 2° med Sophie Charlotte Moltke, 3° 1716 med Sophie Hedvig v. Holstein, 1697—1720.

— **Hans Henrik,** S. 190, L. 8 f. o.: efter: med tilføjes: Baronesse.

Ahlefeldt-Dehn, Carl Frederik Ulrik, S. 194, L. 18 f. o.: 30., læs: **3.**

Ahlefeldt-Laurvig(en), Christian, S. 195, L. 18—19 f. o.: Grevskabet Trankebar, læs: Stamhuset Ahlefeldt.

———**Elias,** S. 197, L. 7 f. o.: efter: Ridderkorset, tilføjes: 1850 blev han kar. Kaptajn, 1852 Kaptajn.

Akeleye, Slægtartikel, S. 210, L. 4 f. n.: ca. 1804, læs: 1800.

— **Christian Knudsen,** S. 211, L. 6 **f.** o.: Jep, læs: Jakob (Jep).

— **Gabriel Knudsen,** S. **211,** L. 19—20 f. o.: efter 1660, læs: 1661.

Albeck, Victor, d. 25. Jan. 1933 i Ry, Urne i Parken ved Fødselsanstalten i Aarhus. — L. 16 f. n.: Carl, læs: Karl.

Albert i, P. A., S. 224, L. 17 f. o.: tilføjes: — Portrætteret paa Paul Fischers Maleri af den norske Deputations Modtagelse 1905 (Fr.borg), paa L. Tuxens Gruppebillede af Middag hos Moresco 1906 og paa Litografi af det første Venstreministerium 1901. — L. 20 f. n. tilføjes: Berl. Tid. s. D

Albertin, Brostrup, S. 225, L. 16 f. o.: (d. senest 1701), læs: (d. 1691). — **(d. tidligst 1701), læs: (d. 1705).**

de **Albertin, Peter,** S. 226, L. 16 f. n.: Brummund, læs: Brumund.

Alexander Henrik, tit. Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg, S. 237, L. 19 f. o.: Alexander Henrik blev mulig gift allerede 1636.

Algreen, P. K., S. 240, L. 15 f. o.: P. G., læs: G. P.

Algreen-Usslng, **Tage,** S. 246, L. 8 f. n.: Biblitek, læs: Bibliotek.

Allerup, M. P., S. 257, L. 14 f. o.: tilføjes: Portrætteret paa Maleri af de svenske Tropper- Modtagelse paa Torvet i Odense 1848 (Odense Museum). — L. 17 f. o. tilføjes: F. Casse: Erindringer, 1913, S. 56—59, 62.

Alstrup, **Carl,** d. 2. Okt. 1942 i Snekkersten, begr. i Egebæksvang.

Ambders, Andreas, S. 265, L. 18 f. n.: Andreas Ambders studerede allerede 1630 i Rostock.

Ammundsen, Valdemar, d. 1. Dec. 1936 i Haderslev, begr. sst.

Ancher, Anna, d. 15. April 1935 i Skagen, begr. sst.

— **Michael,** S. 286, L. 17 f. o.: Frigast, læs: Frigaard.

Anchersen, Hans Peter, S. 292, L. 5 f. o.: efter: f. tilføjes: 5. Nov. 1688.

Andersdatter, Karen, S. 298, L. 3 f. o.: Anders Hansen var gift med Bodil Knudsdatter.

Andersen, Slægtartikel, S. 298, L. 12 f. n.: 1452, læs: 1462.

Andersen, A. 0., d. 21. Sept. 1934 paa Rønhave i Vedbæk, begr. i Kbh. (Vestre).

— **Anthon,** d. 21. Febr. 1936 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

— **Anton,** S. 310, L. 5 f. o.: Aarhundrede, læs: Hundredaar.

— C. C, 1849—1932, Politiker, S. 312, L. 13 f. n.: tilføjes: Maleri af Johs. Glob 1919 i Familieeje; Kopi paa »Social-Demokraten«.

— C. W., d. 22. Jan. 1942 i Gentofte, begr. i Kbh. (Vestre).

— **Carl,** S. 314, L. 14 f. o.: Steinum, læs: Steinun.

— **Clara,** S. 318, L. 20 f. o.: Aarh., læs: Hundredaar.

— **Dines,** d. 28. Marts 1940 i Kbh., Urne paa Solbjerg Kgd. — S. 320, L. 11 f. o.: siden 1883 har han været, læs: 1896—1931 var han.

— F. V., S. 321, L. 11 f. n.: Ringsted, læs: Nordrup ved Ringsted.

— Ferdinand, d. 2. Nov. 1943 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg). — S. 323, L. 13 f. o.: efter: —88 tilføjes: , gift i° med Anine Petrea Johanne Christensen, 1829—53. — S. 324, L. 10—n f. o.: — A. er Ejer af en betydelig Bogsamling med bl. a. Holberg som Speciale udgaar.

— Fr., d. 15. April 1936 i Kbh., Urne paa Bispebjerg Kgd.

— **Fritz,** S. 326, L. 20 f. n.: ca. udgaar. — L. 19 f. n.: ca. udgaar.

— H. C, S. 327, L. 9 f. n.: ca. 1765, læs: 1775. — L. 8 f. n.: Gundersen, d. 1822, læs: Gundersø, 1787—1822. — S. 341, L. 4 f. n.: 1846, læs: 1847. — S. 342, L. 5 f. o.: tilføjes: Buster af Durham (1847) og Stramboe (1864), begge i Odense. Tegninger af Ernst Meyer (1841) og Chr. Hansen (1841), begge i Kobberstiksamlingen. — L. 1 f. n.: Måhrchendichtung, læs: Mårchendichtung.

Andersen, H. N., d. 30. Dec. 1937 i Charlottenlund, begr. i Kbh. (Vestre). — S. 353, L. 5 f. o.: efter: 1910. tilføjes: L. Arntzen: Tre Indlæg, 1913.

— **Hakon,** S. 353, L. 12 f. n.: Wøldike, læs: Woldike.

— Jens, kaldet Bældenak, S. 362, L. 7 f. n.: 1512, læs: 1502.

— **Joachim,** S. 371, L. 15 f. n.: senest 1870, læs: 14. Sept. 1869 i Kbh. Holmens).

— **Just,** d. 11. Dec. 1943 i Glostrup, Urne midlertidig paa Søndermark Krematorium. — S. 375, L. 4 f. o.: foran: **Just** tilføjes: Ib. — L. 6 f. o.: Martha Carlsen (d. 1911), læs: Martha Elisabeth Ingeborg Carlsen (ca. 1855—I9ti)-

— **Lambert,** S. 377, **L. 11** f. n.: efter: Poulsen tilføjes: og Carine. — L. 9 f. n.: Lambert Andersen nævnes allerede 1501 og 1508.

— **Ole,** S. 385, L. 2 f. n.: Kristine Olsen (1854—1913), læs: Karen Christine Nielsine Olsen (1855—1913).

— **Otto E.,** d. 3. Marts 1939 i Kbh., begr. sst. (Vestre).

— **Peder,** S. 388, L. 18—15 f. n.: Linierne skal lyde: Andersen, Peder, d. 1694, Maler. Formentlig f. i Norge (kaldet »Peder Nordmand«), begr. 13. Maj 1694 i Kbh. (Petri). Gift 1° 1685 (Bevilling af 3. Jan.) med Christina Cathrine Schrøder, d. Jan. 1692 i Hillerød. 2° for Okt. 1693 med Dorthe Marie Sørensdatter, som overlevede ham, D. af Søren N. N. og Sophie Rothekedatter Holst (gift 2° 1674 med Stadsbygmester i Kbh. Christopher Gross, d. 1693, gift 2^0 1684 med Sophie Isaacsdatter).

— **Rasmus,** S. 390, L. 5 **f.** n.: ca. 1820, læs: 1821.

Andresen, Christopher Schrøder, S. 419, L. 14 f. o.: ca. 1760, læs: 1760 i Tranderup, Ærø.

•— **Claus,** S. 420, L. 15 **f.** o.: 1801, læs: 1800.

Andræ, C. G., S. 431, L. 4 f. o.: 18., læs: 13. — L. 18 f. n.: 7. Juli 1858, samme Dag, læs: 8. Juli 1858, Dagen efter at. — L. 14 f. n.: 1855, læs: 1856. — L. 12 f. n.: Juni, læs: Marts. — S. 434, L. 16—15 f. n.: C. C. G. A.s politiske Taler, 1933, læs: C. G. A.s Taler, I—II, 1933—34. — S. 43C, L. 1 f. o.: 1857, læs: 1853.

— **Poul,** S. 437, L. 19 f. o.: efter: *Victor* tilføjes: *Nicolaus.*

Anna af Brandenburg, 1487—1514, S. 449, L. 1 f. o.: 1501, læs: 1511.

Anna, 1532—85, Kurfyrstinde af Sachsen, S. 450, L. 3 f. n.: Fiirsten Bildnisse, læs: Fursten-Bildnisse.

Anna Cathrine, 1575—1612, Dronning, S. 451, L. 3 f. n.: Wolmerstedt, læs: Wolmirstedt. — S. 452, L. n f. o.: Wolmerstedt, læs: Wolmirstedt.

Anna Sophie Magdalene Frederikke Ulrikke, S. 457, L. 5—4 f. n.: begr. 28. Jan. 1805 i Stege, læs: d. 22. Jan. 1805, begr. i Stege.

Anthon, G. D., S. 466, L. 13 **f.** n.: Ueckermark, læs: Uckermark. — L. 6 f. n.: efter: (E) tilføjes: (ca. 1699—1782).

— **Peter,** S. 467, L. 1 f. n.: døbt 31., læs: f. 27.

Antonsen, **Ane Grethe,** S. 469, L. 15—14 f. n.: Træsnit . . . 1894 udgaar.

Appel, Hans, S. 474, **L.** 17 **f.** o.: 1889, læs: 1886.

— **Jacob,** S. 476, L. 3 f. o.: —07, læs: —10. — S. 477, L. 13 f. o.: Kopi, læs: Gentagelse.

Applebye, Peter, S. 478, L. 12 f. o.: Weidenhaupt, læs: C. F. Stanley.

Aquilonius, Bertel Knudsen, S. 478, L. 21—20 f. n.: Linierne skal lyde: af Slægten Schytte, d. 1617 (gift 2° 1607 med Sognepræst i Kongsted Hans Sørensen Nyborg, d. 1652, gift 2° med Anne Jørgensdatter). — L. 18 f. n.: Olsson udgaar. — L. 17 f. n.: O., læs: Olsson.

Arboe Rasmussen, N. P., d. 11. Febr. 1944 i Kbh., Urne paa Solbjerg Kgd.

Arendrup, Albert, S. 494, L. 13 f. o.: 1903, læs: 1908.

Arenfeldt, Jørgen, S. 499, L. 11 **f.** n.: 1674, læs: 1673.

— **Niels Henriksen,** S. 501, L. 1 f. o.: 1496, læs: 1498.

v. Arenstorff, Frederik, 1626—89, Officer, S. 505, L. 1 f. o.: efter: 1667 tilføjes: i Kbh.

V. **Arentskjold,** E. L., S. 508, L. 7 f. o.: efter: v. Rheder tilføjes: , D. af Oberstløjtnant Wenzel Frederik v. R. (d. 1727) og Christence Marie Krag.

Arff, J. G., S. 511, **L.** 5 f. o.: Kaptajn Thaae, læs: Kaptajn i Asiatisk Kompagni Claus Thaae, d. 1742.

Arnesen, Vllh., S. 517, L. 21 f. o.: efter: B. tilføjes: (1838—tgoo). — L. 22 f. **c** efter: Nielsen tilføjes: (1842—1907).

Amisæus, **Henning,** S. 521, L. 15 f. o.: Linien læses: **Amisæus, Henning,** 1570—1636, Læge og Statsretslærer. F. 1570 i Schlan-. — L. 17 f. o.: Soltquelle, læs: Salzwedel. — L. 19 f. n.: tilføjes: A. studerede 1589 i Helmstedt, blev Magister 1600, immatrikuleredes 1602 i Frankfurt a. d. Oder, Dr. med. i Helmstedt 1610. — L. 11—10 f. n.: maaske tiltraadte han, læs: han tiltraadte. — S. 522, L. 4 f. o.: tilføjes: Knud Fabricius: Kongeloven, 1920.

Arnkiel, Troels, S. 522, L. 6 f. o.: 1638, læs: 1639. — L. 7 f. o.: 1638, læs: 1639. — L. 10 f. o.: (i Aabenraa?), læs: Aabenraa. — L. 12 f. o.: efter: —66 tilføjes: , gift 2° med Anna Christine Cliiver, gift 2° med Nicolai Martini. — L. 13 f. o.: Grube, læs: Flor.

Arnoldi, Johan, S. 525, L. 12 f. o.: Gift i° 1668, læs: Gift i° 11. Nov. 1668. — L. 15 f. o.: Anna Sabina v. Gersdorff (d. senest 1663), læs: Anna Sabina v. Nostitz (1637—62). — L. 16 f. o.: Gertrud Iserberg var efter Ligstenen f. 2. Nov. 1654 og d. 3. Juni. —L. 18 f. o.: (d. 1669). 4^0 1692, læs: (d. 1669, gift 2^0 1661 med Købmand i Kbh., senere Viceguvernør paa Dansborg i Trankebar Henrik Eggert, d. 1674). 4^0 18. April 1692.

Arrebo, Anders Christensen, S. 534, L. 8 **f.** o.: efter: 27. tilføjes: K. Mortensen: Ældre dansk versbygning, rgor, passim.

Arup, Erik, S. 536, L. 20 **f. n.:** Christine, læs: Cathrine.

Asmussen, **Jacob,** S. 552, L. 20 f. n.: tilføjes: Litografi af J. F. Fritz efter Tegning af G. Hjul.

Asschenfeldt-Hansen, C, d. 27. Marts 1934 i Langaa, Jylland, begr. sst.

Assens, 0. S., S. 559, L. 16 f. n.: efter: juris tilføjes: Niels.

Asser, — 1175—, Domprovst i Lund, S. 563, L. 1 f. n.—S. 564, L. 1 f. o.: Fra andre Kilder. . . . senere, læs: A. forekommer som Vidne ved fem Breve, udstedte 1180—85 af Ærkebiskop Wichmann af Magdeburg (Urkundenbuch des Erzstifts Magdeburg, **I,** 1917).

August, Philip, S. 574, **L.** 2 **f.** o.: Hervorden, læs: Herford.

Augustin, Johan Samuel, S. 576, L. 5 f. o.: 1736—37, læs: 1735—37-

Axen, Peter, S. 583, L. 2 f. o.: d. 1687, læs: begr. 7. Juni 1687.

Baagøe, **Carl,** S. 588, L. 1 f. o.: efter: 1870 tilføjes: , gift i° 1810 med Bente Hansdatter, 1784—1818, 2° 1820 med Leudou Prest, 1791—1822.

Bache, Niels, S. 593, L. 19 f. n.: Punktum efter juris udgaar.

— **Otto,** S. 598, L. 5 f. o.: efter: museet) tilføjes: og paa P. S. Krøyers »Musik i Atelieret« (1886, Nasjonalgalleriet, Oslo).

Bache, Paulus, S. 598, L. 18 f. o.: Navneforandring 30. Nov. 1904, læs: Navneforandring til Severin-Nielsen 30. Nov. 1904, til Severins 15. Aug. 1911.
Baden, G. L., S. 603, L. 19 f. n.: efter: 54 tilføjes: , 3^0 1771 med Marie Stampe, •753—77-
— **Jacob,** S. 609, L. 12 f. n.: Jacob Baden blev ekstraordinær Professor ved Universitetet 1774.
— **Jakob,** d. 22. Juli 1940 i Kbh., begr. sst. (Vestre).
— **Torkel,** 1765—1849, Filolog og Kunsthistoriker, S. 617, L. 13 f. o.: Rachlau, læs: Rachlow.
Badstuber, Poul, S. 618, L. 9 f. o.: efter: Brede tilføjes: , D. af Bager Cordt L. (1664—1729) og Anna Margrethe Bløcher (1670—1719).
Bagge, Slægtartikel, S. 623, L. 11 f. o.: Svend Olufsen Bagges Fader var Oluf Olufsen B. (ca. 1706—75), der var Sønnens Forgænger som Arkivar i Landetatens Generalkrigskommissariat.
— **Oluf,** S. 624, L. 6 f. n.: (d. 1800), læs: (1733 el. 34—1801). — 1748, læs: 1755.

II. Bagger—Bildsøe.

Bagger, Carl, S. 3, L. 18 f. n.: Stendalsgaard, læs: Stendalgaard. — S. 6, L. 10 f. o.: Dagens Nyheder, læs: Berl. Tid.
— **Hans,** S. 8, L. 4 f. o.: efter: Jahn, tilføjes: d. 1718. — L. i o f. o.: S.... 94), læs: S. (1604—50) og Maria Motzfeld (1613—93).
Bahnsen, Martin, S. 28, L. 18 f. o.: efter: — tilføjes: R. 1856. —
Bahnson, **Jesper,** S. 32, L. 4 f. o.: efter: 7. tilføjes: M. Rovsing: Tre Vonner, 1891. N. P. Jensen: Livserindringer, II, 1917, især S. 143.
Bajer, **Fredrik,** S. 38, L. 4—3 **f.** n.: Tegning af Erick Struckmann **(sst.)** udgaar.
— M., d. 4. Marts 1934 i Kbh., Urne paa Bispebjerg. — S. 39, L. 9—8 f. n.: Tegning af Erick Struckmann (sst.) udgaar.
Balche, Hans, S. 40, **L.** 14—13 f. n.: 2° med Maren Hellesdatter, læs: 2° 1660 med Maren Hellesdatter, f. Juli 1641, begr. 1. Aug. 1667 i Kbh. (Holmens).
Balle, Otto P., S. 51, **L. 2 f.** n.: 1888, læs: 26. Juni 1888. — S. 52, L. 4 f. o.: efter: 1889 tilføjes: , gift i° 1865 med Landinspektør, Godsejer Nicolai Lorents Riibner Møller, 1830—67.
Ballin, Max, S. 55, L. 17 f. n.: M. J. Ballin & Sønner, læs: M. J. Ballins Sønner. — S. 56, L. 4 f. o.: M. J. Ballin & Sønner, læs: M. J. Ballins Sønner.
Balslev, **Vilhelm,** d. 17. Okt. 1935 paa Frbg., begr. i Kbh. (Ass.).
Bang, Slægtartikel, S. 68, L. 3 f. n.: Jens Thykjær Bang levede 1797—1866 og var Søn af Købmand i Horsens Niels Christian B. (1770—1801), hvis Fader igen var Malermester sst. Thomas Eriksen B. (d. senest 1803).
— F. L., S. 75, L. 6 f. n.: 1727, læs: 1726. — L. 3 f. n.: døbt 6. Nov., læs: f. 3. Nov. — S. 76, L. 8 f. o.: døbt 26. Juli, læs: f. 20. Juli.

Bang, Hans Henriksen, S. 81, L. 9 f. n.: Olufsen udgaar. — L. 8 f. n.: efter: Karine tilføjes: (levede 1591).
— Herman, S. 90, L. 2 f. ***v..:*** **X, læs: IX.**
— J. P., d. 12. Aug. 1936 i Hellerup, begr. sst.
— **Jens,** 1737—1808, Læge og Arkitekt, S. 96, L. 9 f. o.: 1735, læs: 1722.
— **Niels,** f. 1857, Skolemand, Filosof, d. 21. Okt. 1934 i Kbh., Urne i Tibirke.
— **Nina,** S. 101, L. 21 f. o.: Ida, læs: Charlotte Ida Freiderike.
— 0., d. 28. Juli 1937 ved Gjende i Jotunheimen, Norge, begr. paa Frbg. (Solbjerg).
— **Ole,** S. 103, L. 6 f. n.: Dobt 13. Sept., læs: F. 11. Sept. — L. 3 f. n.: 1697, læs: 1699. — L. 1 f. n.: 1727, læs: 1726. — L. 1 f. n.: d. 1791, læs: 1728—91. — S. 104, L. 1 f. o.: d. 1743, læs: ca. 1704—43. — (Aug.?), læs: 25. Aug. — L. 5 f. o.: døbt 22. Okt., læs: f. ti. Okt.
— P. C, S. ni, L. 12 f. n.: Nina, læs: Anna. — L. 7 f. n.: efter: 1838 tilføjes: ,gift 2° 1815 med Krigsassessor Christian Bentzon Trojel, 1781—1827.
— **Thomas,** S. 123, L. 13 **f.** o.: Bartskier, læs: Bartskær. — L. 14 f. o.: Didrik B., læs: Diderik Johansen B.

Banner, Erik Eriksen, S. 132, **L. 18 f. o.:** Jan., læs: **6.** Jan.

Barbe, Laurent, S. 136, L. 2 f. n.: efter: (Garn.) tilføjes: , d. 22. Marts 1794 sst. (Trin.).

Barchmann, Hans, S. 141, L. 18—16 f. n.: Hans Barchmann synes at være f. i Juni 1582, ifølge Helsingørs St. Maiie Kirkebog for 4. Dec. 1640 i Hamburg. — 24. Nov. 1611 blev han gift med Engel Jakobsdatter. — Efter Kirkebogen 1640 var han da gift med Anna Andersdatter fra Strø, der angives at være Datter af Sognepræst Anders [Lauritsen] der [d. 1648, gift med Inger Jørgensdatter, d. 1614]. — Baichmann døde 10. Febr. 1648 i Helsingør og blev begr. i Marie Kirkes Fratergaard. — L. 2 f. n.: 1636 fik han Inspektion med Snedkerarbejdet paa Kronborg og kaldes 1646 Forvalter paa Kronborg.

Bardenfleth, Slægtartikel, S. 142, L. 6 f. o.: Bardenflete ved Bremen, læs: Bardenfleth i Oldenburg.
— **Carl,** S. 146, L. 6 **f.** n.: ca. 1761, læs: 1762. — L. 5 f. n.: ca. udgaar.
— **Frederik,** 1734—1800, Overretskansler, S. 148, L. 3 f. o.: Biilow, læs: Bibow. — L. 9. f. o.: Stadt-, læs: Stad-.
— **Frederik,** f. 1846, Søofficer, d. 29. Dec. 1935 i Kbh., begr. sst. (Vestre).
— V., d. 6. Sept. 1933 paa Frbg., begr. sst.

Barfod, Frederik, S. 156, L. 7 f. o.: tilføjes: Soraner-Bladet, IX, 1924—25, S. 9ff.
— **Niels Larsen,** S. 159, **L.** 11 **f.** o.: efter: Bæhr tilføjes: (kaldet den Dutz). — L. **12 f.** o.: 11., læs: 6. — Okt., læs: Dec.
— **Thorkil,** S. 160, L. **1** f. n.: Nille, læs: Villa.

Barfoed, C. T., S. 162, L. 13 f. o.: Hustru, læs: 2. Hustru. — S. 164, L. 8 f. n.: 1896, læs: 1886.
— **Christian,** d. 9. Maj 1935 i Kbh., begr. i Hørsholm. — S. 165, L. 11 —12 f. o.: 1879 Sognepræst i Brøndbyøster og -vester, læs: 1879 Sognepræst i Hørsholm og 1892 i Brøndbyvester og -øster.
— H. P., S. 166, L. 8 f. n.: Brænderup, læs: Branderup.

Bargum, Frederik, S. 168, L. 7 f. o.: Bargum kan efter de officielle Kilder ikke findes død i Nantes i Tiden 1793—1822.

Barnekow, Christian, 1626—66, Herre til Vidskøfle m. m., S. 172, L. 1 f. o.: efter: 1638 tilføjes: paa Vallø.

Barner, Regitze, S. 180, **L.** 6 **f.** o.: s. d., læs: 1819—1902. — L. 6 f. n.: efter: Forbindelse, tilføjes: — F. M. G. 1892.

— S., S. 181, L. 5 f. n.: efter: Kbh. tilføjes: Han testamenterede Eskilstrup og Halvdelen af sin Formue til Indre Mission. — L. 1 f. n.: tilføjes: A. Fibiger: Kammerherre S. Barner. En Guds Mand, 1931.

Barth, Christian Frederik, S. 183, L. 10 f. n.: tilføjes: — Silhouet. — L. 8 f. n.: tilføjes: C. Thrane: Fra Hofviolonernes Tid, 1908.

— **Christian Samuel,** S. 184, L. 19 f. o.: tilføjes: C. Thrane: Fra Hofviolonernes Tid, **1**908.

— **Wilhelm H.,** S. 187, L. 20 f. o.: Tid., læs: Folkeblad.

Bartholdy, Johan, S. 190, L. 7 f. o.: efter: Hassel tilføjes: 1908.

Bartholin, Albert, S. 191, L. 15 f. n.: 1643, læs: 1642.

— **Bertel,** S. 192, L. 15 f. o.: efter: 1595 tilføjes: , 2^0 1599 med Borgmester sst. Jørgen Rywold, d. 1604.

— **Caspar,** 1655—1738, Generalprokurør, Læge, S. 200, L. 9 f. n.: tilføjes: C. Claudius i Aarbog for Musik 1923, 1924, S. 51—63.

— **Thomas,** 1616—80, Læge, S. 208, L. 3 f. o.: Stensen, læs: Steensen.

— **Thomas Elchel,** S. 217, L. 17 f. n.: efter: H. tilføjes: (ca. 1722—82).

Basballe, M., S. 220, L. 19 **f.** n.: **f.** ca. 1692, læs: døbt 18. Jan. 1696 i Kbh. (Nic). — L. 18 f. n.: (d. 1720), læs: (ca. 1660—1720) og Anna Hansdatter (ca. 1666—1726). — L. 17 f. n.: v. Buchwaldt, læs: de Buchwald. — L. 13 f. n.: v., læs: de.

Basedow, J. B., S. 224, L. 3 f. o.: tilføjes: Olaf Carlsen: Realistiske Strømninger i den højeie Skoles Undei visning, I, 1930.

Bast, Anton, d. 23. April 1937 i Kbh., begr. sst. (Vestre).

— P. D., S. 230, L. 8 f. o.: efter: 410. tilføjes: Angul Hammerich: J. P. E. Hartmann, 1916, S. 142, 176.

Bastholm, Christian, S. 230, L. 9 f. o.: eftei: 1819 tilføjes: , Præst.

V. Baudissin, Slægtartikel, S. 236, L. 14—13 f. n.: Slægten Bauditz' Afstamning fra Slægten v. Baudissin er usikker.

Bauditz, Ferdinand, 1778—1849, Officer, S. 244, L. 14 f. o.: efter: 1826 tilføjes: gift 2° 1789 med Købmand, senere Justitsraad, Kasserer Joachim Banner Paasche Host, ca. 1764—1820. — S. 245, L. 4 f. o.: efter: Besøg, tilføjes: — Kammerherre 1826.

— W. G. 0., S. 250, L. 19 f. o.: 1862, læs: 1882. — S. 251, L. 6 f. o.: efter: (1903). tilføjes: — Kammerjunker 1840. — R. 1864.

Bauer, Johan Daniel, S. 252, L. 12—11 f. n.: Linierne læses: danser ved Det kgl. Teater Hans Jørgen W. (1728—1820) og Hanna Christine Aagaard (1774—1842).

Baumann, Povl, S. 255, L. 12 f. o.: Augusta Julie, læs: Julie Augusta. — **25., læs: 20.**

V. Bayreuth, Hans, S. 269, L. 12 f. n.: Gretziel, læs: Gretsiel.

Bech, August, S. 272, L. **14 f.** n.: Posthum Buste af H. V. Bissen sst., læs: Posthum Buste af Vilh. Bissen 1886 sst.

— **Carl,** d. 7. Febr. 1942 i Charlottenlund, begr. i Kbh. (Garn.).

Bech-Olsen, Magnus, S. 279, L. 16 f. o.: som Litteratur tilføjes: A. C. Meyer: Erindringer, **I,** 1919, S. 154—57.

Becherer, Adolph, S. 279, L. 20 f. o.: Brock, læs: Brocks.

Bechmann, H. G., f. 1883, Dommer, S. 283, L. 13 f. o.: Sønnesøn, læs: Sønnesøns Søn.

Beck, Fr., S. 291, **L. 4 f.** o.: ca. udgaar.

Beck, H., S. 293, **L.** 10 **f.** o.: tilføjes: Soraner-Bladet, V, Maj 1920, S. 12 f.
— **Lauge,** 1614—59, sjællandsk Landkommissær, S. 302, L. 10 f. o.: efter: bl. a. tilføjes: Wittenberg 1630,.
— N,, d. 3. Maj 1934 i Roskilde, begr. i Dalum.
— **Vilhelm,** S. 306, L. 2 f. o.: Provst, læs: Sognepræst, sidst i Udby, Provst. — S. 307, L. 21 f. o.: Ørslev og Solbjerg, læs: Ubby.

Becker, Carl, d. 28. Juni 1938 i Kbh., begr. sst. (Vestre). — S. 312, L. 13 f. n.: 1856, læs: 1855.
— G. A., S. 313, L. 10 f. o.: Kofod B., læs: B., en Tid kaldet Kofod.
— **Gottfried,** S. 314, L. 15 **f.** o.: Apoteker, læs: Hofapoteker.

Beckett, Francis, d. 12. Juli 1943 i Gentofte, begr. paa Mariebjerg Kgd.

Beeken, Hartman, S. 326, L. 15 **f.** o.: efter: Bang tilføjes: (d. 1792).

Been, Hans, S. 329, L. 4 f. o.: efter: 168 f. tilføjes: Arni Magnussons private Brevveksling, 1920, S. 381.

Beenfeldt, Herman Frederik, S. 331, L. 17 f. o.: Sept., læs: 20. Sept. — L. 17 f. n.: 1735, læs: 4. Febr. 1735. — L. 15 f. n.: 1746, læs: 1745. — L. 14 f. n.: efter: 2° tilføjes: 1715.
— **Ulrich Ferdinand,** S. 333, L. 17 **f.** o.: eftet: B. tilføjes: (d. 1754, gift 2^0 med Birthe Jensdatter Addit, d. 1739). — L. 18 f. o.: efter: Jensdatter tilføjes: Engelman (d. **1721**).

Begtrup, Holger, d. 5. Maj 1937 paa Villa Æbelholt ved Fr.borg Højskole, begr. paa Fr.borg Frimenigheds Kgd.

Begtrup-Hansen, Theodor, S. 339, L. 16 f. n.: Juli, læs: 1. Juli.

Behagen, Gysbert, S. 340, **L. u f.** o.: døbt 5. April, læs: f. 1. April.

Behrend, William, d. 23. April 1940 i Kbh., begr. sst. (Garn.).

Behrmann, H. H., S. 345, L. 5 **f.** n.: efter: Munch tilføjes: , f. ca. 1777, d. 12. Maj 1855 i Kbh. (Trin.).

Bendix, Slægtartikel, S. 353, L. 7 f. o.: Frederik, læs: Ferdinand. — Emanuel B. (1814—76) var ikke Søn af Iskiel B., men af Benzon B. (1788—1861). L. 7—11 fra: og til Sønnen Emanuel" B. til: Rigmor Stampe flyttes ned til L. 22 f. o. efter: (s. d.). Efter: (1843—1907) sættes Punktum, og L. 22 skal lyde: og Edvard Brandes (s. d.), og Sønnen Emanuel B. (1814—76) osv.
— **Fritz,** S. 353, L. 16 **f.** n.: i° 1875, læs: i° 23. Juli 1874 i Dresden.
— **Victor,** S. 358, L. **1** f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Bendixsen, H. D., S. 358, **L.** 1 f. n.: van, læs: von.

Bendtsen, Bendt, S. 360, **L.** 8 **f.** n.: 1748, læs: 1741.

Bendz, H. C. B., S. 366, **L.** 7 **f.** n.: efter: (1852). tilføjes: Marmorbuste af C. Peters 1881 paa Landbohøjskolen. —• sidstnævnte, læs: Monies.

Benedictsen, Åge Meyer, S. 372, L. 3 f. o.: efter: Grosserer tilføjes: Johan. — L. 4 f. o.: 1829, læs: 1828.

Bentsen, Ivar, d. 21. Maj 1943 i Kbh., Urne paa Tibirke Kgd.

Bentzen-Bilkvist, J., d. 25. Okt. 1934 paa Frbg., Urne paa Søndermark Krematorium.

Bentzon, Benzon, Slægtartikel, S. 386, L. 3—6 f. o.: Linierne skal lyde: hvis Søn Hans Bentsen i Ribe (f. ca. 1510—15) var Fader til Borgmester Bent Hansen i Randers (ca. 1540—1622). Denne var i to Ægteskaber Fader til Raadmand sst. Hans Bentsen (ca. 1565—1622) og til nedenn. Dr. med. Niels Benzon (1609—74), hvis Søn nedenn. — L. 19—20 f. o.: Ovenn. Raadmand i Randers Hans Hansen Bentsen (1541—1625), læs: Raadmand Hans Bentsen (ca. 1565—1622). — L. 22 f. o.: efter: Mads

Bentzon tilføjes: (d. 1673). — L. 8 f. n.: C. A. E. Bentzon levede 1790—1867 og var Søn af Købmand i Helsingør Laurits Nicolai B. (1761—1827), hvis Fader var Klokker ved Marie K. sst. Christopher B. (1712—97), der var Søn af Snedker i Nakskov Hans Bennedsen (d. 1728). — L. 4 f. n.: 1886, læs: 1866. — L. 3 f. n.: Landsretsdommer, læs: Landsdommer.

Bentzon, Povl, d. 9. Febr. 1943 i Hornbæk, Urne paa Asminderød Kgd.

— **Viggo,** d. 4. April 1937 i Kbh., begr. i Søllerød. — S. 396, L. 20 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Benzon, Christian, S. 400, L. 19 **f.** n.: Konferensraad, læs: Justitsraad. — L. 18 f. n.: 7., læs: 27.

— **Jacob,** S. 401, L. 14 f. o.: efter: 1688 tilføjes: i Kbh. — S. 402, L. 9 f. o.: 1770, læs: 1763.

— **Jens,** S. 402, L. 21—20 f. n.: døbt 28. Maj 1773 i Skødstrup, læs: f. 24. April 1773 paa Vosnæsgaard.

— **Lars,** S. 403, L. 11 f. o.: Linien læses: missariat. F. II. Juli 1687 i Kbh., d. **1741** sst. — L. 12 f. o.: i Kbh., læs: sst. — L. 13 f. o.: Hustru, læs: 1. Hustru. — L. 14 f. o.: efter: Adeler tilføjes: , f. 10. Juni 1703 paa Clausholm.

— **Lorenz Jacob,** S. 404, L. 14 f. o.: Linien læses: gift i° 1715 med Sognepræst i Sønder Kirkeby Claus Nielsen Forbus, 1683—1724, 2° med Sognepræst i Gloslunde Anders.

— **Niels,** 1609—74, Læge, S. 405, L. 9 f. o.: efter: F. tilføjes: 12. Aug. L. 10—11 f. o.: 1674. . . Poulsdatter, læs: 1674 > Aalborg, begr. sst. (Frue K.). Forældre: Borgmester Bent Hansen (ca. 1540—1622, gift i° 1565 med Anne Rasmusdatter, d. 1602) og Karen Poulsdatter (ca. 1580—1617). — L. 13 f. o.: efter: 1624 tilføjes: , gift i° 1592 med Margrethe Udzon Vesteni, d. 1595. — L. 14 f. o.: efter: Lassen tilføjes: (1575—1635, gift i° 1592 med Borgmester Søren Hofman i Randers, d. 1595, gift 1° med Anne Jensdatter, d. 1590). — L. 20—21 f. o.: Maj 1637, læs: Marts 1638.

— **Niels,** 1646—1708, Generalprokurør, S. 406, L. 18 f. o.: efter: 1660 tilføjes: i Kbh. (Frue). — L. 21 f. n.: 13. Marts, læs: 8. Juli.

— **Peder,** S. 411, L. 12 f. n.: F., læs: Døbt. — L. **11** f. n.: 25., læs: 23.

— **Vilhelm,** S. 412, L. 21 f. n.: 1763, læs: 1765. — 1799, 1«: 1798.

Benzon-Buchwald, J., S. 413, L. 19 f. n.: efter: Cæcilie tilføjes: Brøndum. — L. 18—16 f. n.: D. af Kaptajn . . . 1869), læs: D. af Andreas Brøndum og Cecilie Martha Wichmann (1799—1869, gift 2° 1835 med Kaptajn, Kammerjunker Hans Benzon, 1795—1850).

Berendsen, **Ivar,** d. 13. Nov. 1939 paa Frbg., Urne paa Mos. Vestre Kgd.

Berg, A., d. 9. Dec. 1935 i Holte, Urne paa Vestre Kgd.

— **Hagbart,** d. I. Marts 1936 i Slagelse, begr. sst.

— **Magnus,** S. 443, L. 10 f. o.: efter: 1738) tilføjes: og Hustru (d. 1727).

— **Sigurd,** S. 446, L. 17 f. n.: efter: Bodil tilføjes: Kirstine Hansen. — L. 16 f. n.: efter: 2^0 tilføjes: 1899. — S. 447, L. 21 f. o.: 1901, læs: 1902. — S. 448, L. 16 f. n.: ved, læs: i.

— V., d. 29. Maj 1940 i Kbh., begr. paa Bogø.

Berg-Nielsen, Birgitte, S. 450, L. 11—12 f. o.: Tegning af Erick Struckmann (sst.) udgaar.

Bergendal, Jens Sørensen, S. 450, **L.** 3 f. n.: mulig udgaar. — L. 1 f. n.: (1646—89), læs: (1646—89, gift 2^0 1677 med Sognepræst i Herlufmagle, siden i Aarhus Ludvig Henriksen Pontoppidan, 1648—1706).

V. Berger, J. C. J., S. 455, L. 14 **f.** o.: Konferensraad, læs: Rang med Konferensraader,

Bergmann, Johanne Sophie, læs: **Bergman, Johanne Sophie.**

— **Lorenz,** S. 469, L. 3 f. o.: (1836—85), læs: (1836—85, gift 1° 1860 med Caroline Annette Christiansen, 1835—70).

Bergsøe, A. F., S. 476, L. 14 f. o.: tilføjes: M. H. Rosenørn: Spredte Blade af Livsminder, 1888, S. 91.

Bering, Vitus, 1617—75, Digter, Historiograf, S. 482, L. 17 f. o.: efter: B. tilføjes: (d. 1655, gift 2° 1627 med Maren Justdatter Saxe, 1577—1627 (gift i" 1597 med Kæmner i Aarhus Jens Smed, d. 1599, 2° 1600 med Borgmester i Aarhus Hans Hansen Grønbech, d. 1624), 3^0 med Margrethe Pedersdatter, d. 1631, 4° 1634 med Margrethe Frandsdatter, d. 1660).

— **Vitus,** 1681—1741, Søfarer, S. 484, L. 14 f. o.: efter: Gift læses: 18. Okt. 1713 el. 18 i Viborg, Finland, med Anna Christina Piilse (Anna Matvejevna), d. tidligst 1744, D. af Købmand Mathias P.

Berlngskjold, Magnus, S. 488, L. 12 f. o.: Ingeborg Mogensdatter Blach, læs: Elsebeth Cathrine Blach (f. 1696). — S. 489, L. 3 f. n.: tilføjes: Soraner-Bladet, IX, 1924—25, S. 50 ff.

Berlin, Knud, S. 492, L. 2 **f.** n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Berling, Carl, S. 494, L. 17 f. o.: 1840—54, læs: 1847—54.

Berner, Christian, S. 498, L. 3 f. n.: ca. 1751, læs: 1735. — L. 2 f. n.: ca. 1752, læs: 1751. — Dec, læs: 21. Dec.

Bernhard, Carl, S. 501, L. **1** f. n.: Saint Aubain, læs: de Saint-Aubain.

Berns, Albert Baltser, S. 503, L. 5 f. o.: Gift med Anna Margrethe Marselis, læs: Gift 26. April 1629 i Hamburg med Elisabeth Marselis (ca. 1615—64).

Bernstorff, Andreas, S. 506, **L.** 13 f. n.: (1763—1837), læs: (1763—1837, gift i° med Christine Caroline Sperling, 1770—1803). — (1778—1837), læs: (1778-1848).

— **Andreas Peter,** S. 507, L. 9 f. n.: Rigsgreve, læs: Greve.

— **Johan Hartvig Ernst,** S. 536, L. 13 f. o.: Wotersen udgaar. — L. 14 f. o.: efter: P. Als læses: (Wotersen, Fr.borg osv.).

Berntsen, Anton, S. 537, L. 13 f. o.: Jensen, læs: Jessen.

Berregaard, Vllum, S. 545, L. 14 **f. n.:** efter: Justitsraad tilføjes: , Kammerherre.

Bertelsen, Aage, S. 546, L. 4 f. n.: ca. 1928, læs: 1921.

— N. P., d. 27. Juli 1938 i Kbh., begr. sst. (Ass.).

Berthelsen, Jens, d. 26. Juli 1934 i Kbh., Urne paa Garn. Kgd.

— **Palle,** S. 553, L. 18 f. o.: efter: 1916. tilføjes: S.K. 1918.

Bertram-Larsen, J., d. 16. April 1935 paa Frbg., Urne paa Solbjerg Kgd.

Beseler, Wilhelm, S. 558, L. 9 f. n.: Bargum, læs: Bremer.

Betzonich, Axel E., S. 563, L. 9 f. o.: **f.** 1828, læs: 1828—89.

Beyer, Absalon Pedersen, S. 566, L. 20 f. o.: Henvisningen udgaar.

— **Jørgen,** S. 566, L. 22 f. n.: 1522, læs: 1522 el. 24. — L. 21 f. n.: 1522, læs: 1522 el. 24. — L. 20 f. n.: efter: Georg B. tilføjes: og Catharina Albrechts.

Bie, Jacob Christian, S. 574, L. 11—10 f. n.: formildedes til livsvarigt Rasphusarbejde, læs: formildedes saalcdes, at han først skulde seks Aar i Rasphuset, derefter Resten af sit Liv i Tugthuset. — S. 575, L. 1 f. o.: efter: Frigivelse tilføjes: 1776 eftergaves Resten af Rasphusstraffen, og han kom i Tugthuset.

Bie, V., d. 2. Jan. 1939 i Kbh., begr. i Hellerup. — S. 577, L. 9 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Biehl, Charlotta Dorothea, S. 578, L. 13—12 f. n.: Det var den første originale danske Komedie, læs: Det var en af de første originale danske Komedier.

Bielefeldt, Viggo, S. 582, L. 17 f. o.: ca. foran 1814 udgaar.

Bieike, Christian Frederik, S. 584, L. 3 **f.** n.: efter: 1670 tilføjes: i Kbh. — L. 2 f. n.: efter: 1697 tilføjes: i Kbh. — L. 1 f. n.: efter: 1723 tilføjes: i Kbh.

— **Christoffer,** S. 585, L. **16 f. n.:** begr. ved Bleinem, læs: begr. i Ebermergen Kirke mellem Donauworth og Harburg.

— **Henrik,** 1615—83, Rigsadmiral, S. 586, L. 14 f. o.: efter: Maren Urup tilføjes: (d. tidligst 1651).

— **Rudolph,** 1810—55, Diplomat, S. 594, L. 4 f. n.: Rudolph Bieike fungerede allerede fra 1845 som Legationssekretær i London.

Blerfreund, Lorenz, S. 595, L. 17—16 f. n.: Georgine Wilhelmine, læs: Wilhelmine Georgine. — L. 9 f. n.: 1843, læs: 1844. — S. 596, L. 5 f. o.: Direktør 1858 og udgaar. — L. 6 f. o.: 1860, læs: 1858. — L. 17 f. o.: efter: Banken, tilføjes: Han nedsatte sig 1856 som Købmand i Odense og oprettede der Odense Dampvæveri. — L. 9 f. n.: 1860, læs: 1861. — L. 8 f. n.: tilføjes: R. 1861. — L. 6 f. n.: tilføjes: Erindringer fra 1883 i E. Juel Hansen: Bankdirektør Lorenz Bierfreund og hans Slægt, 1942, S. 7—11.

— **Theodor,** S. 596, L. 1 f. n.: Lorentz, læs: Lorenz.

Biilmann, H. H., S. 603, L. 18 f. n.: Larsen, læs: Lassen.

Bild, Slægtartikel, S. 605, L. 1 f. o.: ca. 1565, læs: senest 1566.

— **Niels Olufsen,** S. 607, L. 17—20 f. o.: skal lyde: N. O. forekommer **i** Aarene 1297—1300 jævnligt som Drost. [Det omtalte Kapel blev først grundlagt 1388]. — S. 608, Kolumnetitlen læses: *Bild, Niels Olufsen.*

— **Peder,** S. 608, L. 12 **f.** n.: ca. 1565, læs: senest 1566.

Bildsøe, J. A. D., d. 24. Nov. 1936 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd.

III. Bille—Brandstrup.

Bille, Anders, S. 7, L. 3 **f.** o.: Odense, læs: Haarby Kirke.

— **Beate, S.** 13, **L.** 14 **f. o.:** 73, læs: 71.

— **Claus,** S. 25, **L. 1 f.** o.: Svogeren, læs: Fætteren.

— **Michael,** S. 42, L. 19 f. n.: efter: Danmark tilføjes: Han stiftede 1844 Foreningen til Søfartens Fremme, der endnu eksisterer og driver Kbh.s Navigationsskole. — L. 18 f. n.: efter: Dødsmaske tilføjes: ; Kopi paa Navigationsskolen.

— **Mikkel,** S. 42, L. 6 f. n.: (d. 1717), læs: (ca. 1663—1717).

— **Steen,** ca. 1446—ca. 1520, Ridder og Rigsraad, S. 51, i Kolumnetitlen: *Svend,* læs: *Steen.*

— **Steen,** 1565—1629, Adelsmand, S. 52, L. 20 f. o.: (s. d.) og Hustru, læs: (1542—96) og Margrete Rosenkrantz (1552—1635).

— **Steen,** 1797—1883, Søofficer, S. 62, L. 8 f. n.: Juni, læs: Juli.

Bille-Brahe, Henrik, 1709—89, Stiftamtmand, S. 70, L. 19 f. n.: efter: 1738 tilføjes: i Kbh. — L. 18 f. n.: Christian, læs: (Christian).

———Henrik, Lensgreve, 1798—1875, Diplomat, S. 71, L. 7 f. o.: Louise Georgine, læs: Georgine Louise.

———**Preben,** Lensgreve, 1773—1857, Godsejer, S. 7a, L. 18 f. o.: døbt 18. Marts, læs: f. 10. Marts. — L. 19 f. o.: Kaptajn, læs: kar. Kaptajn i Søetaten, Inspektør ved Øresunds Toldkammer. — L. 20 f. o.: Marie Møller, læs: Marie (Seidelin) Møller.

Bindesbøll, Johanne, d. 9. Juli 1934 i Kbh., Urne paa Frbg. Kgd.

Bing, Anders, S. 91, L. 19 f. n.: Ligfund, læs: Ligfærd.

— **Anton,** S. 92, L. 3 f. o.: efter: Landmænd«, tilføjes: Han blev Landbrugskandidat 1871. — L. 4—3 f. n.: søgte ikke Genvalg ved Periodens Udløb, læs: faldt ved Valget 1903.

— M. H., S. 100, L. 16 f. n.: Linien læses: S. (ca. 1780—1843) og Esther Henriques (1785—1852). — S. **101,** L. 22 f. o.: J. M. B., læs: J. H. B. — S. 102, L. 6 f. o.: tilføjes: Hist. Medd. om Kbh., II, 1910, S. 597—608.

Birch, Slægtartikel, S. 104, L. 16 f. o.: Rønne, læs: Allinge.

— Andreas, 1716—(3, Mincralog, S. 104, L. 5 f. n.: Rønne, læs: Allinge. — S. 105, L. 1 f. o.: Andreas Birch var kgl. Lakaj 1740—52.

— Christian, S. 108, L. 8 f. n.: delte hans Fængsel, læs: tog Bolig i Kastellet, hvor han sad fængslet. — L. 7 f. n.: tilføjes: — R. 1812. DM. 1813. — L. 4 f. n.: tilføjes: E. Collin: H. C. Andersen og det Collinske Hus, 1882, S. 530 ff. Victor Krohn: Kastellet Frederikshavns Fængselshistorie (maskinskrevet, 1926), S. 184 f.

— David Seidelin, S. 109, L. 2 f. o.: Hedvig, læs: Hedevig.

— F. C. C, S. 110, L. 20 f. n.: af ukendt udgaar. — L. 15 f. n.: tilføjes: Palle Rosenkrantz: Junkerdrømme, 1918, S. 52 ff.

Bircherod, Jens Jensen, S. iai, L. 7 f. o.: efter: 70 tilføjes: , gift i° med Else Hansdatter Riber (d. 1652, gift i° med Sognepræst i Vejle Laurits demensen, 1595—1623, 2° 1624 med kgl. Konfessionarius Christen Jensen, •596—'635), 3^0 1667 med Maria Schumacher (1643—1706, gift 2° 1671 med Professor Oluf Eriksen Torm, 1641—98).

Birck, L. V., S. 133, L. 7 f. n.: sst., læs: i Hellerup. — L. 4 f. n.: Anina, læs: Martine Annine Sorine.

Birke, Martin, d. 6. Maj 1941 i Kbh., begr. sst. (Garn.).

Birkedal-Barfod, Ludvig, d. 17. Okt. 1937 i Bagsværd, begr. paa Frbg.

Bisgaard, Axel, d. 20. Aug. 1937 i Roskilde, begr. paa St. Hans Hospitals Kgd. — H. L., S. 144, L. 14 f. o.: 1812, læs: 182a.

Bissen, H. V., S. 145, L. ia f. o.: 1847, læs: 1849. — Elfendehl, læs: Elfendeil. — S. 15a, L. 13 f. o.: 1863, læs: 1862.

— **Vilhelm,** S. 156, L. 15 f. o.: 28, læs: 29. — S. 160, L. 15 f. o.: 1911, **læs: 1901.**

Bjerge, Poul, S. 167, L. 4—3 f. n.: Linierne læses: D. af fhv. Kapellan, senere Sognepræst i Ørslev og Bjerge Jens S. (s. d.) og 1. Hustru.

Bjerre, Jens, d. 16. Okt. 1940 i Silkeborg, begr. sst.

— **Niels,** d. 19. Marts 194a paa Frbg., Urne paa Engbjeig Kgd. — S. 174: *Bjerre, Kristen Mørager Jakobsen,* d. 4. Dec. 1943 i Ferring.

— P., d. 16. Nov. 1941 i Randers, begr. i Ødum.

Bjerrum, Jannik, S. 18a, L. 7 f. n.: Fcbr., læs: Juli. — S. 183, L. 8 f. n.: foran; Skitse tilføjes: R. 1903. — .

Bjørn, Andreas, S. 186, L. i f. n.: f. ca. 1701, læs: døbt 4. Febr. 1702 i Slagelse. — S. 187, L. 1 f. o.: efter: (Frels.) tilføjes: , D. af Postkasserer i Kbh. Arild H. (1663—1727) og Agnete Sohl (1665—1716). — L. 2 f. o.: f. 1717, begr. >7- Jul'. I*[81] d[0]Dt 12. Okt. 1719 i Kbh. (Frels.), d. 12. Juli.

— Bjørn Andersen, d. tidligst 1507, til Stenalt, S. 188, L. 14 f. o.: Stoltiggaard, læs: Stolliggaard.

— H. 0., S. 191, L. 20 f. o.: 1706, læs: 1796.

— **Ole,** S. 195, L. 8 f. o.: Viingaard, læs: Wingaard.

Bjørnbak, Lars, S. 200, L. 13 f. o.: og læs: ,.

— **Peter,** S. 200, L. uf. n.: Thomas B. (1820—89), læs: Thomas Nielsen B. (1819—89). — L. 10 f. n.: 1821, læs: 1820.

BjørnbO, Axel Anthon, S. 203, L. 5 f. o.: tilføjes: Raphael Meyer i Bursians biogr. Jahrbuch, XXXV, 1913, S. 105 ff.

Bjørner, Anna (Larssen), S. 203, L uf. o.: efter: L. tilføjes: (ved Daaben Larsen).

Blache, Christian, S. 211, L. uf. o.: Kirstine, læs: Christine. — L. 4 f. n.: Hals, læs: Hels. — S. 212, L. 9 f. o.: og, læs: , . — L. 10 f. o.: efter: 1913 tilføjes: og af Otto Bache paa Maleriet Christian IV.s Kroningstog 1887.

Blangstrup, Christian, S. 219, L. 5 f. o.: tilføjes: Jac. Andersen: Erindringer, II, 1926, S. 162.

Blaunfeldt, M. F., S. 221, L. 20 f. o.: (1749—1821) og Ingeborg, læs: (1748—1821) og Ingeburg. — L. 14—13 f. n.: Skønt Faderen var indvandret fra Tyskland, fik B., læs: B. fik.

Bleichen, Mathias, læs: Blelcken, Matthias. — S. 224, Kolumnetitlen læses: *Bleicken, Matthias.*

Blicher, Karen, d. 24. Aug. 1937 paa Landbolyst, Gribskov, Urne paa Vestre Kgd.

— Niels, S. 230, L. 13 f. o.: efter: Træsnit 1882 tilføjes: efter Silhouet.

— Steen, S. 231, L. 3 f. n.: yngste, læs: ældste.

Blinkenberg, **Chr.,** S. 249, L. 8 f. n.: Linien læses: Han maatte 1926 paa Grund af alvorlig Sygdom tage sin Afsked og kunde senere ofre sig for Bearbejdel-. — S. 250, L. 18 f. o.: foran: Maleri tilføjes: R. 1907. DM. 1924. — .

Bloch, Christian, d. 7. Marts 1944 i Ordrup, begr. i Kbh. (Holmens).

— Jens, S. 270, L. 1 f. o.: Jens Bloch opgiver 1804 sin Fødselsdag som 24. Juni.

— William, S. 287, L. uf. n.: 1899, læs: 1889.

Blom, G. Vilhelm, d. 24. Maj 1942 i Kbh., begr. sst. (Garn.).

— H. J., S. 293, L. 2 f. n.: Wiirnfeldt, læs: Wirenfeldt.

— Johanne, d. 8. Sept. 1937 i Hellerup, begr. i Kbh. (Vestre). — S. 296, L. 20 f. n.: Herredsfuldmægtig, læs: Amtssekretær. — L. 19 f. n.: Marie Cathrine Eriksen (1817—71), læs: Catharina Maria Erichsen (1817—70).

— Julius, S. 298: *Blom, Ferdinand Victor,* d. 1936.

Blome, Chrlstoph, S. 302, L. 20 f. o.: f. 1665, d. 1697, læs: f. 23. Dec. 1666, d. 3. April 1697 i Hamburg.

— **Otto,** Greve, 1795—1884, S. 309, L. 10 f. n.: 1856, læs: 1857. — Caradoe, læs: Caradoe. — L. 9 f. n.: Ægteskabe^ oplost udgaar.

— **Wulf,** S. 310, L. 1 f. n.: 1655, læs: 1653. — S. 311, L. 1 f. o.: efter: R. tilføjes: (1600—53). — L. 2 f. o.: efter: Brockdorff tilføjes: (d. 1668).

Bluhme, J. B., S. 322, L. 8 f. o.: (d. 1710), læs: (1648—1710).

V. Bliicher, Carl, S. 327, L. 16 f. n.: v. Leopold, læs: Leopold v.

— **Ernst,** S. 328, L. 16 f. o.: døbt 11. Sept., læs: f. 8. Sept.

— Gustav Gotthard, S. 328, L. 7 f. n.: Døbt 5. Juni, læs: F. 3. Juni. — L. 5

f. n.: Holsteinborg, læs: Ørslev K., Vester Flakkebjerg Herred. — L. i f. n.: efter: Rigsgreve tilføjes: Christian. — S. 329, L. 1—2 f. o.: , gift 1° med Friederike Eleonore v. Castell-Rudenhausen udgaar.

Blædel, NIc, d. **1. Dec.** 1943 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd.

Boas, J. E. V., d. 25. Febr. 1935 paa Frbg., begr. i Søllerød.

Bodenhoff, Ernst, d. I. Febr. 1934 paa Tyringe Sanatorium, Skaane, begr. i Søllerod. — S. 346, L. 6 f. n.: v. udgaar. — S. 348, L. 5 f. o.: tilføjes: — Buste af C. T. Wegener ca. 1900 i Familieeje.

Bodholdt, Knud, S. 349, L. 10 f. o.: ca. 1823, læs: 1822. — L. 10—n f. o.: ca. 1821, læs: 1821.

Boesen, Johannes, S. 358, L. 5 **f.** o.: Frederik Christoph, læs: Christopher Frederik. — Christine, læs: Catharine.

Bohn-Jespersen, J., d. 15. Nov. 1937 i Charlottenlund, begr. i Ordrup.

Bohr, Chr., S. 374, L. 13 f. o.: tilføjes: H. Høffding: Erindringer, 1928, S. 246 ff. og passim.

Bole, Jørgen, S. 385, L. 21 **f.** n.: et andet Eksemplar i Haderslev Provstiarkiv, læs: andre Eksemplarer i Haderslev Provstiarkiv og Kiel Statsarkiv.

de Bols-Clair, Gaspard, S. 386, L. 3 f. o.: d. 1704 før 24. AprU, læs: d. 31. Jan. 1704.

Boisen, P. 0., 1762—1831, Biskop, S. 395, L. 18 f. o.: efter: 1803). tilføjes: — R. 1809. K. 1817. DM. 1826.

Bojesen, Ernst, S. 399, **L. 15 f. n.:** 76, læs: **96.**

— Oscar, S. 403, L. 2 **f.** n.: Rudolf, læs: Rudolph.

Bojsen, Frede, S. 407, L. 4 f. o.: 1851, læs: 1855.

— **Peter,** S. 418, L. 1 f. n.: 1912 [Udgivelsesaaret], læs: 1913.

Bojsen-Møller, Jutta, S. 420, L. **1**—2: Erick Struckmann sst. og af udgaar.

Bokelmann, Peter, S. 422, L. 8 **f.** o.: tilføjes: Braunschw. Mag. 1927, S. 79 f.

Bokkenheuser, Knud, d. 15. Maj 1936 i Liseleje, Urne paa Vestre Kgd.

Boldich, Ernst Christian, S. 424, L. 9 f. o.: Richardus, læs: Stemann. — L. 10 f. o.: R., læs: Richardus. — L. 13 f. o.: efter: Jahn, tilføjes: d. **1718,**. — **L. 15 f.** o.: 56, læs: 55.

Bolten, Henrik, S. 426, L. uf. o.: 1772, læs: 30. Okt. 1772. — L. 12 f. o.: begr. 16., læs: d. 11.

de Bombelles, Ida, S. 429, **L. 4f.** n.: efter: 1810 tilføjes:, gengivet i Litografi 1851.

Bondesen, J. D., d. 3. Maj 1939 i Aarhus, begr. sst.

Bonnén, Folmer, S. 436, L. 15 **f.** o.: Christiane, læs: Christiane **Martine.**

Bonnesen, Carl J., d. 13. Dec. 1933 i Kbh., begr. sst. (Garn.). — S. 437, L. 14 f. o.: Ægteskabet opløst udgaar. — L. 21 f. n.: 1893, læs: 1892. — L. 18 f. n.: efter: (Kunstmuseet), tilføjes: Han fik Eibeschutz' Legat 1893 for »Kain« og 1902 for »Adam og Eva ved Abels Lig«. — S. 438, L. 11 f. o.: foran: — tilføjes: Af andre Arbejder kan nævnes Rytterstatuen af Christian IX. i Aalborg (1909—10).

— T., d. 14. Marts 1935 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

Boppenhausen, Johann, S. 445, L. 17 f. o.: 1755, læs: 1735.

Borch, J. S., S. 450, L. 10 f. n.: (f. 1774), læs: (1774—1821).

Borch, Martin, d. 8. Febr. 1937 i Kbh., begr. i Hørsholm. — S. 454, L. 7 f. o.: efter: 1933. tilføjes: Maske i Raadhushallen.

Borchgrevlnk, Melchior, S. 464, L. 3 f. o.: efter: Gift tilføjes: vistnok med en Datter af Kongens Sekretær August Erichsen og Helvig. — 1634, læs: 1640.

Borchsenius, Otto, S. 468, **L.** 16 f. o.: tilføjes: Soraner-Bladet, VIII, 1923—24, S. 90 f.; X, 1925, S. 27 f.

Borchsenius, Valborg, S. 468, **L.** 21—20 f. n.: Parenteser læses: (gift 2^0 1907 med Skuespillerinde Anna Marie Vilhelmine Warburg, f. 1878).

Bording, Rasmus, d. 8. Juni 1942 i Vester Nebel, begr. i Ry.

Borgbjerg, F. J., d. 15. Jan. 1936 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd. — S. 480, **L. 14** f. n.: 12., læs: 16. — S. 485, L. 19 f. n.: M., læs: W.

dal Borgo di Primo, Olinto, S. 488, **L. 6 f. o.: Juli,** læs: **Aug.**

Bornemann, A. V. F., S. 491, L. 16 f. o.: efter: S. tilføjes: (f. 1738).

— **Cosmus,** S. 492, **L. 10 f.** o.: F. 1637, læs: F. 28. Dec. 1637.

— M. H., S. 502, L. 5 f. o.: ca. 1740, læs: 1750. —

— **Philip Jullus,** 1680—1740, Finansdeputeret, S. 505, L. 7 f. n.: efter: Tidsskr., tilføjes: , 2. Rk., .

Borregaard, P. C. F., d. 9. Aug. 1937 i Kbh., begr. i Brønshøj.

Borup, Johan, S. 513, L. 3 f. n.: efter: 1926). tilføjes: — R. 1912. — S. 514, L. 3 f. o.: tilføjes: V. Briicker: Mit Livs Vej, I—II, 1925—26 (se Registeret).

— L. C, S. 515, L. 8 f. n.: tilføjes: A. F. Lamm: Erindiinger, 1928, S. 118—23, '29. '35-

Bourke, Edmund, S. 525, L. 15 f. o.: efter: Danmark, tilføjes: — Ophøjet i dansk lensgrevelig Stand 1819. — L. 16 f. o.: efter: — tilføjes: S.K. **1811. — .**

Boye, Birgitte, S. 536, L. 10 f. o.: f. ca. 1735, læs: døbt II, Juli 1734 i Gern.

— C. J., 1791 —1853, Præst og Digter, S. 540, L. 17 f. n.: Dansk Kirke-Tidende, læs: Kirke-Tidende.

van Bracht, Christian, S. 551, L. 17 f. n.: tidligst 1717, læs: 1720. — L. 16 f. n.: efter: Holland tilføjes: begr. i Ugen efter 29. Sept. 1720 i Kbh. (Petii Urtegaard). — Efter: Gift tilføjes: i°. — L. 13 f. n.: tilføjes: 2° med ukendt, begr. I, Febr. 1706 i Kbh. (Petri). 3^0 med ukendt. — L. 10 f. n.: van Bracht fik Bestalling som Hof-Marmorerer 1669.

— **Frederik Christian,** S. 552, **L.** 18 f. n.: Linien skal lyde: (ca. 1685—1766, gift 2^0 1735 med Salome Tronier, ca. 1700—65) og N. N. (d. 1734).

Bradt, Frederik Ludvig, S. 553, **L.** 20 **f.** n.: tidligst 87, læs: 1801.

Braem, Slægtartikel, S. 556, L. 5 f. o.: seks, læs: syv. — L. 6 f. o.: 88, læs: 83.

— **Christian,** S. 556, L. 9. f. n.: Sjørslev, læs: Ljørslev. — L. 6 f. n.: 1729, læs: 8. Okt. 1729.

— **Gothard,** S. 557, **L.** 12 f. n.: Cathrine, læs: Kårne. — L. **uf.** n.: 1658 i Kbh., læs: 1656 i Kbh. (Frue). — L. 6 f. n.: d. 1708, læs: 1646—1708. — S. 558, L. 6 f. n.: foran: Justitsraad tilføjes: Kammerraad og Overkrigskommissær 1688.

Brahe, Karen, S. 571, L. 1 **f.** o.: 1915, læs: 1919.

— **Sophia,** S. 580, L. 14 f. o.: tilføjes: Tychonis Brahe opera omnia, IX, 1927, S. 193—208, 323—27.

— **Tyge,** 1546—1601, Astronom, S. 598, L. 8 f. o.: Barnebillede, læs: Helfigursbillede. — L. 9 f. o.: Kopi, læs: Tegning af Epitafiet.

Bramsen, Slægtartikel, S. 605, L. 19 f. n.: Holsten, læs: Hertugdømmerne.

— **Alfred, S.** 607, **L.** 13 **f. o.:** to, læs: tre.

— **Ludvig,** S. 610, L. 18 f. o.: **K.**[2] 1900, læs: R. i88g. DM. 1898. K.[?] 1900. **K.'** 1914.

Bramson, Karen, d. 27. Jan. 1936 i Paris, begr. sst.

Brandes, Edvard, S. 620, L. 11 f. n.: Linien skal læses: og genvalgtes stadig, indtil han faldt ved Valget i Aug. 1920 og kort efter. — S. 625, L. 17 f. o.: tilføjes: Efterladte Papirer i Det kgl. Bibliotek.

Brandes, Georg, S. 629, L. 9 f. n.: efter: Krematorium tilføjes: ; Asken spredt. — L. 8 f. n.: Juliane, læs: Johanne. — L. 5 f. n.: efter: Adolf tilføjes Heinrich.

— L. I., S. 644, L. 9. f. n.: tilføjes: Buster af Rasmus Andersen i Den gensidige kvindelige Hjælpeforening 1895 og af Rud. Tegner i Privateje s. A.

Brandis, D., S. 645, L. 7. f. n.: efter: 1824 tilføjes: , gift i° med Mary Markoe.

Brandorff, J. 0., d. 11. Febr. 1938 i Kolding, Urne paa Kolding Kgd.

Brandstrup, Ludvig, d. 13. Maj 1935 i Kbh., begr. sst. (Vestre). — S. 648, L. 12 f. n.: efter: Lærer tilføjes: , exam. jur. — S. 650, L. 4—5 f. o.: og E. M. Dalgas ... i Jylland udgaar.

IV. Brandt—Chievitz.

Brandt, Slægtartikel, S. 2, L. 1 f. o.: efter: Tagea tilføjes: Dorothea.

— C. J., S. 4, L. 22 f. o.: tilføjes: V. Brucker: Mit Livs Vej, I—II, 1925—26 (se Registeret).

— **Christian,** 1735—1805, Kancellipræsident, S. 5, L. 16 f. o.: Kirstine, læs: Sophie.

— **Frederik,** S. 8, **L.** 8 f. n.: 1654, læs: ca. 1654.

Bratli, Carl, S. 31, L. 6 f. o.: Carl, læs: Frederik Carl Christian.

Bredal, Ivar, S. 43, L. 18 f. o.: Anders, læs: Andreas.

Bredkjær, N., d. 14. April 1940 i Roskilde, begr. i Tune.

Bredsdorff, **Chr.,** S. 54, L. 6 f. o.: foran: Toldassistent tilføjes: Proprietær, senere.

— **Thomas,** S. 60, L. 3 f. o.: Axel, læs: Thomas.

Bredstrup, Stig, d. 9. Febr. 1939 i Hellerup, begr. i Kirke Værløse.

Bregendahl, Marie, d. 22. Juli 1940 i Kbh., begr. i Fly.

Bregnø, J. J., S. 66, L. 5 f. o.: efter: Julie tilføjes: Fernanda.

Breidahl, Axel, S. 67, L. 9 f. o.: efter: og tilføjes: Inger.

v. **Breitenau, Christoph Gensch,** S. 72, L. 7 f. n.: efter: S. 287 tilføjes: Zeitschr. fur schlesw.-holst. lauenb. Gesch., XXVI, 1896, S. 23—130.

Breitendich, Frederik Christian, S. 73, L. 2 f. o.: vistnok udgaar.

Breitung, Amand, S. 74, L. 17 f. o.: apalogetisk, læs: apologetisk.

Brendekilde, H. A., d. 30. Marts 1942 i Jyllinge, Urne paa Solbjerg Kgd.

Bresemann, S., S. 84, i Kolumnetitlen: *Bressmann,* læs: *Bresemann.*

v. (de) Bretton, Lucas, S. 85, L. 8 f. n.: vep, læs: ved.

Breum, Sophie, d. 2. Sept. 1935 i Kerteminde, begr. i Odense.

Brinck, Iver, S. 91, L. 3 f. n.: ca. 1692, læs: 1693.

V. Brincken, Wilhelm, S. 95, L. 4 f. o.: tilføjes: Haderslev Skoles Program 1926.

Brinkmann, August, d. 21. Dec. 1940 i Bergen, Urne paa Møllendal Kgd. sst.

Brix, Harald, S. 102, L. 13 f. n.: 1803, læs: 1804. — S. 104, L. 8 f. n.: P., læs: C.

Broager, P. Dorph, d. 11. Aug. 1934 i Hornbæk, begr. i Hellerup.

Broberg, L., d. 6. Okt. 1937 i Sjoislev, begi. sst.

Brochmand, Hans, 1594—1638, Professor, S. 110, L. 9 f. n.: foran: Borger i Køge tilføjes: Slotsskriver paa Dragsholm, senere. — L. 8 f. n.: ca. udgaar.

— **Rasmus,** 1626—64, Professor, S. 125, L. 3 f. n.: tidligst 1678, læs: 1705. — L. 2 f. n.: Schmidt, læs: Smidt. — og Lundegaard udgaar. — L. 1 f. n.: efter: 1677 tilføjes: , gift i° med Karen Jensdatter Carrisia. — S. 126, L. 2 f. o.: (d. 1680), læs: (1604—80).

Brock, G., S. 131, L. 6 f. o.: efter: 1853 tilføjes: (Glyptoteket).

— **Niels,** 1731—1802, Købmand og Legatstifter. S. 136, L. 8 f. n.: efter: 30 tilføjes: , gift 1° 1720 med Købmand Anders Anchersen, 1693—1721. — S. 137, L. 12 f. n.: u. A., læs: i Foreningen Niels Brocks Aarsskrift for 1928, S. 3—12.

— **P.,** S. 137, L. 10 **f.** n.: 7., læs: 6.

Brockdorff, Slægtartikel, S. 138, L. 2 f. n.: Slægten Brockdorff forekommer allerede 1220 i Holsten. — S. 139, L. i f. o.: efter: 1361 tilføjes: , d. før 25. April 1362. — Oldefader, læs: Tipoldefader. — L. 3—4 f. o.: efter: Heinrich B. tilføjes: (levede endnu 1514). — L. 4 f. o.: Oldefader, læs: Farfader. — L. 9. f. o.: 1650, læs: 1651. — L. 13 f. o.: Baron, læs: Rigsgreve. — L. 13 f. n.: efter: 88 tilføjes: ; **LUI,** 1936, II, S. 3—80.

— **Cai,** S. 139, L. 11 f. n.: efter: Lorenz tilføjes: Greve. — L. 10 f. n.: efter: Klein Nordsee tilføjes: (Flemhude). — L. 7 f. n.: foran Frederikke tilføjes: Baronesse. — S. 140, L. 21 f. n.: 1837, læs: 1839.

— **Cai Lorenz,** S. 140, L. 10 f. n.: efter: 56 tilføjes: , gift 1° 1636 med Oberst Rudiger v. Waldow, d. 1642. — L. 4 f. n.: 26, læs: 16.

— **Christian Ulrich,** S. 141, L. 1 f. n.: Staats, læs: Aschatz.

— **Ditlev,** d. 1538, til Vindeby, S. 142, L. 16—15 f. n.: Skal . . . Rantzau, læs: Gift i° 1527 med Margrethe Rantzau, D. af Povl R. til Hohenfelde (ca. 1481—1521) og Abel Breide (d. 1533). 2° 1532 med Magdalene v. der Wisch til Manhagen (d. mellem 1587 og 90), D. af Jiirgen v. d. W. til Dånisch Nienhof (d. 1564) og Margrethe Rantzau.

— **Ditlev,** 1642—1732, holsten-gottorpsk Konferensraad, S. 143, L. 5 f. o.: efter: 80 tilføjes: , gift i° 1630 med Margrethe Pogwisch, d. 1639. — L. 13 f. o.: d. 1707, læs: 1664—1708.

— **Ditlev,** 1655—1737, Officer, S. 144, L. 7 f. o.: efter: Rumohr tilføjes: til Altenhof og Bornstein (1632—1705).

— **Ulrich,** S. 147, L. 2 f. o.: efter: Maleri tilføjes: af Th. Hamacher 1859.

Brockenhuus, Laurids, S. 157, L. 15 f. o.: efter: 1625 tilføjes: begr. i Kværndrup **K.**

Brorsen, S., S. 171, L. 2 f. n.: efter: 1923 tilføjes: og paa Gruppebillede af Johs. Nielsen 1934.

Brorson, Hans Adolph, S. 183, L. 18 f. o.: tilføjes: Th. Laub: Musik og Kirke 1920, S. 155—63.

Brosbøll, Carl, S. 184, L. 4 f. n.: tidligst 1850, læs: 1855.

Bruhn, Johannes, d. 2. April 1940 i Oslo, Urne sst.

Brun, Slægtartikel, S. 202, L. 10 f. n.: tilføjes: E. Nystrøm: Biografiske Efterretninger om Peter Munthe Bruns og Ane Munchs Slægt, 1910.

— A., S. 203, L. 8 f. o.: 1811—62, læs: 1793—1862.

— **Constantin,** S. 208, L. 18 f. o.: Monnier, læs: Mosnier.

— **Friederike,** S. 209, S. **14 f. n.:** Gråfin Tonna, læs: Gråfentonna. — S. 212, L. 12 f. n.: Morgentråume, læs: Morgentråumen. — S. 213, L. 8 f. n.: efter: (Fr.borg) tilføjes: Tegning af G. L. Lahde 1799 (Bakkehuset). —

S. 214, L. 18 f. o.: efter: 80 tilføjes: Euphorion. 13. Ergånzungsheft, 1921, S. 24—34.

Brun, M. W., S. 216, L. 2 f. o.: og Brahesholm udgaar.

— 0., S. 218, L. 4 f. n.: efter: Charlotte tilføjes: Sophie.

Bruun, Anne, d. II. Juli 1934 i Kalundborg, Urne paa Bispebjerg.

— **Bertel,** S. 227, L. 16 f. o.: 1839—1870, læs: 1793—1808.

— C. G., S. 229, L. 5 f. o.: efter 156 tilføjes: ; 1924, S. 150 ff.

— **Carl,** 1834—1911, Søofficer, S. 233, L. 14 f. o.: 1881, læs: 1880. — 09, læs: 05.

— Fr., S. 240, L. 6 f. n.: efter: Fængselskontor tilføjes: ; han tog sin Afsked 1884.

— **Laurids,** d. 6. Nov. 1935 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg). — S. 250, L. 2 — 1 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

— M. P., S. 252, L. 10 f. o.: 1866, læs: 1869.

Bruun, N. T., S. 256, L. 8 f. o.: 64, læs: 65. — L. 9 f. o.: 146, læs: 148.

— **P. D.,** S. 257, **L.** 5—6 f. o.: s. A. Assessor i Viborg Landsoverret, læs: surnummerær Assessor i Viborg Landsoverret 1822, virkelig Assessor 1826. — L. 9 f. o.: otte Landdistrikter, læs: ottende Landdistrikt. — L. 15 f. o.: 1849, læs: 1850.

Bru'el, G. P. L., S. 269, L. 15 f. n.: Justitsraad, læs: Etatsraad. — L. 12 f. n.: efter: Handskemager tilføjes: , senere Købmand. — S. 270, L. 1 f. o.: efter: han tilføjes: 4. .

Brunnich Nielsen, K., d. 20. Marts 1942 i Ravnsnæs, Birkerod Sogn, Urne paa Bispebjerg Kgd.

Bræstrup, Cosmus, S. 285, **L. 13 f.** n.: 49, læs: 56. — **L.** 10 f. n.: foian: Virkelig Etatsraad tilføjes: Justitsraad 1825.

Brøchner, Hans, S. 287, L. 12 **f.** o.: under et senere Ophold i Italien (1852) forlovede sig med, læs: senere forlovede sig med. — S. 290, L. 6 f. n.: Efter 1877. tilføjes: Kort efter Kierkegaards Død havde B. under Mærket »-r« offentliggjort en Artikel i »Fædrelandet« (1. Dec. 1855): »Om Søren Kierkegaards Virksomhed som religiøs Forfatter«. — S. 291, L. 6 f. n.: foran: Tegninger tilføjes: Maleri af L. Frølich 1847.

Brøndal, Viggo, d. 14. Dec. 1942 i Kbh., begr. i Ordrup.

Brøndsted, P. 0., S. 296, L. 15 f. o.: de, læs: **B.** — L. 21 f. o.: de to Venner, læs: B. — S. 302, L. 4 f. o.: efter: Bissen tilføjes: Buste af samme paa Gravstenen.

Brøns, Villads Nielsen, S. 306, L. 2 f. o.: Fader, læs: Forældre. — L. 3 f. o.: (ca. 1529—96), læs: (1528—96) og **Maren.**

Buchholtz, Johannes, d. 5. Aug. 1940 i Struer, Urne sst.

Buchwald, Friedrich, 1605—76, Officer, S. 317, L. 4 f. n.: tidligst 1619, læs: 1629.

— **Henrik,** d. 11. April 1936 i Kbh., Urne paa Sorø nye Kgd.

Buhl, Frants, S. 340, L. **4** f. o.: 80, læs: 82.

— **H. V.,** S. 344, L. 6 f. n.: Efter: Gift tilføjes: i°. — L. 2 f. n.: 2° 14. Sept. 1891 i Fredensborg med Antoinette Johanne Sofie Uldall, f. 19. Marts 1849 paa Solyst (nu Nyrupgaard) ved Kvistgaard, d. 26. Sept. 1920 i Kbh., D. af Godsejer, Overauditor Carl Wilhelm U. (1804—83) og Julie Wilhclmine Rottbøll (1804—79).

Bukdahl, Jørgen, S. 347, L. 3 **f.** o.: efter: 1921 tilføjes: , gift 1° 1879 med Vilhelmine Frederikke Augusta Suhr, 1845—89.

Bundgaard, Anders, d. 19. Sept. 1937 i Kbh., Urne paa Gravlev Kgd. — S. 349, L. 13 f. n.: efter: 1906 tilføjes: , gift i° 1853 med Ane Sørensdatter, 1825—60.

Buntzen, Heinrich, S. 356, L. 3—4 f. o.: Blokmager . . . Hess, læs: Blokmager Nicolai H. (1775—1834) og 2. Hustru Frederikke Christine Hess(e) (1775—1850).

Burchardi, Adolph, S. 359, L. 18 f. n.: efter: Ludwig tilføjes: August.

Burmeister, C. C, S. 364, L. 5 **f.** o.: (f. 1790), læs: (1790—1843, gift 2^0 1831 med Bagermester Joachim Daniel Christoph Methling, 1796—1876, gift 2° 1844 med Luise Sophie Elisabeth Kniep, 1810—71).

Burser, Joachim, S. 366, **L. 9 f. o.: 26., læs: 28.**

Busch, Axel, d. 29. April 1937 i Charlottenlund, begr. i Vallensbæk.

— **Carl,** d. 20. Dec. 1943 i Kansas City.

Busk, Jens, S. 374, L. 17 **f.** o.: Johs. Kragh, læs: Johanne Krebs.

Buur, Chr., d. 22. Jan. 1941 paa Frbg., Urne paa Vestre Kgd. i Aarhus.

Buxtehude, Diderik, S. 383, L. 13 f. o.: Grundlagen einer Ehrenpforte, læs: Grundlage einer Ehren-Pfortc.

Buge!, C. P., S. 383, L. 12 f. n.: efter: B. tilføjes: (d. 1783). — Efter: Rickertsen tilføjes: el. Richter **(1721**—82).

Biilche, Peter, S. 384, L. 11 **f.** n.: efter: 1663 tilføjes: i Kbh. (Petri). — L. 8 f. n.: efter: 1667) tilføjes: d. 1671 1 Roskilde (Begravelsesbevilling 7. Dec).

Btilow, Adam, S. 388, *Biilow, Carl Adolph,* d. 1942.

— **Bernhard,** S. 393, L. 22 f. n.: efter: 1846 tilføjes: K. 1850. — **L.** 19 **f. n.: I,** læs: **II.**

— **Christoffer,** S. 394, L. 18 **f.** n.: Kronprinsen, læs: Kronprinsessen.

— F., S. 397, L. 2 f. o.: Jan., læs: Febr.

— **Frantz,** S. 400, L. 15 f. n.: August (eller Joseph), læs: Joseph (August). — L. 9 f. n.: s. A., læs: n. A. — S. 401, L. 2 f. n.: 1831, læs: 1831—40. —• S. 402, L. 11 f. o.: 1811, læs: 1812. — L. 21 f. o.: tilføjes: Vor Fortid, III, 1918—19, s. 349—52.

— Joachim Heinrich, S. 406, L. 13 f. o.: 1607, læs: 1606.

— **Johan,** 1751—1828, Hofmand og Mæcen, S. 407, L. 22 f. n.: 1714, læs: 1713. — S. 10, L. 17 f. n.: og, læs: , . — Efter: 22 tilføjes: og i Loll.-Falst. hist. Samf. Aarb., 1930, S. 75—86. — L 14 f. n.: efter: med tilføjes: Overkammerherre 1811 og med. — L. 14—13 f. n.: (og Medlem af Ordenskapitlet) udgaar.

— **Johan,** 1814—90, Diplomat, S. 411, L. 18 f. o.: Johan Biilow blev Premierløjtnant 1834, Adjoint i Generalkvartermesterstaben 1835. — S. 412, L. 9 f. o.: foran: Kammerherre tilføjes: Kammerjunker 1830.

—• **Otto,** S. 413, L. 18 **f.** n.: 1829, læs: 1828. — S. 414, L. 10 f. o.: 1849, læs: 1850.

— **Sophus,** d. 8. Maj 1936 i Kbh., begr. sst. (Garn.).

Byskov, J., S. 418, L. 13 **f.** o.: Hoven Vinterlærer-, læs: Staby Høj-. — L. 18—19 f. o.: Martin Kristensen tog ham til Medforstander 1896, læs: han 1896 blev Medforstander sammen med Martin Kristensen.

Bærentsen, Christian, d. 6. Jan. 1944 paa Frbg., Urne paa Solbjerg Kgd.

Bærentzen, Thomas, d. 23. April 1936 paa Frbg., Urne paa Herfølge Kgd.

Backer, Kappel, d. 6. Jan. 1940 paa Frbg., Urne paa Vestre Kgd.

Bødtcher, Ludvig, S. 435, L. 12 f. o.: efter: s. A. tilføjes: Buste af H. V. Bissen (Thorvaldsens Museum).

Bøgebjerg, Rasmus, S. 436, L. 13 f. o.: efter: 1912. tilføjes: Niels Skovgaard i Højskolebladet 1912.

Bøgh, Nicolai, S. 449, L. 16 f. n.: tilføjes: Juul Bondo: Biskop, Dr. theol. & phil. Bruun Juul Fogs Levned, 1897, S. 234—39.

Bøgholm, Niels, S. 451, L. 14 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Bøhling, Johannes, S. 451, L. 18 f. o.: efter: Gift tilføjes: 28. Dec. 1718 i Kbh. (Helligg.). — L. 19 f. o.: efter: af tilføjes: Portrætmaler.

Bøhndel, C. C. A., S. 453, L. 19 f. n.: efter: B. tilføjes: (1732—94). — Efter: Staack tilføjes: (1745—1817). — Efter: Gift tilføjes: 30. Juli 1816 i Hamburg. — L. 17 f. n.: gift i° med v. Duhn, læs: gift i° 1803 med Tapetserer Johann Georg v. Duhn, ca. 1767—1812.

Bølle, Mads Eriksen, S. 458, L. 15 f. o.: 1522, læs: 1512.

Bøving-Petersen, J. 0., d. 24. April 1937 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

Cabott, J. H., S. 479, L. **4 f.** o.: Aug., læs: 9. Aug. — L. 7 f. o.: Grev P., læs: korsikansk Kaptajn, Greve Pietro P. (d. 1790).

Calixt, **Georg,** S. 480, L. 5 f. o.: Nissen, læs: Rickerts. — i° med Stickert, læs: 1° 1566 med Købmand i Flensborg Titke Paulsen. — S. 481, L. 22 f. o.: efter: —35. tilføjes: Samme: Meine Vorfahren, I, 1905, S. 546.

Callisen, Slægtartikel, S. 482, L. 5 f. n.: efter: 1898 tilføjes: Samme: Meine Vorfahren, I—II, 1905.

— **Christian Friedrich,** S. 484, L. 2 f. o.: Petri, læs: Ty. Ref.

— **Henrich,** S. 485, L. 3 f. n.: (1700—59), læs: (ca. 1714—59). — L. 2—1 f. n.: Købmand, læs: Fabrikant. — L. 1 f. n.: ca. 1719—82, læs: 1719—82, gift 1° med Christine Cathrine Chrombardt, d. 1755, 2° med Catharina Wilhelmina Heerstådt, d. 1760.

de la Caimette, Antoine, S. 489, L. 16 f. n.: efter: med tilføjes: Baronesse.

Camerer, J. F., S. 491, L. 18 f. o.: efter: (d. 1753) tilføjes: og Anna Magdalena Jonas. — L. 19 f. o.: efter: Gottingen tilføjes: og Helmstedt. — S. 492, L. 3 f. o.: Som Litteratur tilføjes: L. Bobé: Efterladte Papirer fra den Reventlowske Familiekreds, VII, 1906, S. 479 f. Th.O. Achelis: Haderslev i gamle Dage, II, 1929, S. 391.

Camradt, J. L., S. 492, L. 5 f. n.: Weise, f. 24. Juni 1781 i Kbh., læs: Weise (gift i° 1799 med Kirurg Johan Christian Ehrenfried Miihlenbroch, ca. 1774—i8oi),f. 24. Juni 17801 Kbh. (Holmens). —L. 4 f. n.: (f. 1750), læs: (1750—1802). — S. 493, L. 1 f. o.: efter 1834 tilføjes: , gift i° med Caroline Adolphine Luffe, 1787—1851 (gift 2° 1817 med Sproglærer, senere Institutbestyrer i Frederikshavn Peter Christan Westh, ca. 1783—1846). — L. 21 f. n.: Charlottenborg, læs: Christiansborg.

Carl, Adolf, S. 507, L. 13 f. n.: foran: Marie tilføjes: Karen. — L. 12 f. n.: 1853, læs: 1852. — S. 508, L. 1 f. n.: tilføjes: [S. Otto Brenner:] Slægten Carl, 1932.

Carlsen, H., S. 525, **L. 1 f.** o.: 1856, læs: 1855. — L. 15 f. n.: foran: Hofjægermester tilføjes: Kammerjunker 1833. — L. 2 f. n.: tilføjes: Soraner-Bladet, VIII, 1923—24, S. 51 ff.

— J. Kj., S. 528, L. 16 f. o.: chartauanske, læs: schartauanske.

— **Vilhelm,** S. 530, L. 4 f. o.: 1823, læs: 1822.

Caroc, **Gustav,** S. 534, L. 20 f. n.: Henningsen, d. 1914, læs: Theodor Bernhard Henningsen, 1876—1914.

Caroline, Arveprinsesse, S. 536, L. 14 f. n.: Hoffet, læs: Hofliv.

Caroline Mathilde, Dronning, S. 543, L. 14 f. n.: efter: Cotes tilføjes: 1766.

Carstens, Slægtartikel, S. 544, L. 20 f. o.: Nicolai Gotthard Carstens var ikke Broder til Hans Bogislaus Carstens. — »Brodrene« udgaar, »og« udgaar, og efter: 1718) sættes Punktum. — L. 22 f. o.: og, læs: ,.

— **Asmus,** S. 552, L. 22 f. o.: Sack, læs: Sach.

— C. Er., S. 554, L. 20 f. o.: 1. Rh., Heft IV, læs: 2. Rk., 1. Bd., Heft IV.

Carstensen, **Carl,** S. 556, L. 3 f. o.: efter: 1869 tilføjes: , gift i° med Johanne Cathrine Kirstine VViimh, 1790—1824.

— **Esther,** S. 557, L. 5 f. n.: Kammerherre, læs: Kammerjunker.

— **Mimi,** d. 13. Maj 1935 i Kbh., Urne paa Gentofte Kgd.

Carøe, C. F., S. 564, L. 5 f. n.: 1841 udgaar.

— **Kristian, S.** 568, **L. 15 f. o.:** 1873, læs: 1893-

Casse, A. L., S. 573, L. 16 f. o.: 1858, læs: s. A. — S. 575, L. 4 f. o.: tilføjes: F. Casse: Erindringer, 1913, passim.

— **Severine,** S. 576, L. 7—8 f. o.: Tegning af Erick Struckmann i Rigsdagen udgaar.

Castenschiold, Castenskiold, Slægtartikel, S. 578, L. 4—3 f. n.: Linierne læses: Mand Carsten Dethlefsen (nævnt 1672 og 78) var Ejer af Frigaarden Kielseng i Adelby Sogn ved Flensborg; hans Son Plantageejer paa St. Thomas Jorgen Carstensen (1678—senest 1720) var Fader til Johan.

Castenschiold, Carl, S. 580, L. 15 f. n.: 1917, læs: 1907.

Castenskiold, Gustav, S. 581, L. 13 f. n.: Døbt 16. Sept., læs: F. 12. Aug.

— **Ludvig,** S. 586, L. 2 f. n.: 1842, læs: 1841. — S. 587, L. 11 f. n.: efter: Familieeje tilføjes: Portrætteret paa Otto Baches Maleri: Løjtnant Castenskiolds Angreb paa Skansen ved Kolding den 23. April 1849 (Raadhuset i Kolding).

Castonier, Frederik, S. 589, L. 7 f. o.: Linien læses: borg, 1746—65) og Serine (Severine) Dorothea Kraft (Krafft) (1749—1810). — L. 12 f. o.: 1798, læs: 1792. — L. 16 f. o.: 1823, læs: 1834.

— **Heinrich Sigismund,** S. 590, L. 2 f. o.: efter: M. tilføjes: (d. 1766). — L. 6 f. o.: 1712, læs: 1714. — L. 7 f. o.: 1714, læs: 1717.

Cederfeld de **Simonsen,** H. C. F. W., d. 2. Jan. 1938 paa Risinge, begr. i Rørup.

— **Hans Vilhelm,** S. 601, L. 21 f. o.: Voksmaleri, læs: Voksrelief.

Charisius, Jonas, S. 603, L. 1 f. n.: efter: Karise tilføjes: (d. 1602). — S. 604, L. 2—3 f. o.: Gift . . . Roskilde, læses: Gift 1602 i Kbh. med Anne Pedersdatter, f. 1586 i Flensborg, d. 13. Juni 1633 i Kbh. — L. 12 f. o.: efter: vedblev tilføjes: — med en Afbrydelse 1593, da han blev immatrikuleret i Franeker —.

— **Peder,** S. 606, L. 2 f. n.: foran: 1634 tilføjes: studerede 1628 i Strassburg, 1630 i Tiibingen.

Charlotte Frederikke, Prinsesse, S. 612, L. 14 f. n.: Vincentino 1835, læs: G. Busato 1834. — L. 6 f. n.: tilføjes: Arthui Abiahams: Minder, I, 1894, S. 62 f. E. Bodenhoff: Svundne Tider, 1912, S. 255 ff.

de Cheusses, Frédéric, S. 615, L. 8 f. o.: efter: 1732 tilføjes: i Celle. — Efter: Forest tilføjes: f. 8. Febr. 1713 i Celle. — L. 9 f. o.: efter: Haag, tilføjes: D. af Kammerjunker hos Hertugen af Braunschweig-Liineburg Jacques Frédéric de la F.

— **Henry,** S. 616, L. 15 **f.** n.: ca. 1664, læs: 1666. — L. 14 f. n.: F. ca. 1664, antagelig, læs: Døbt 13. Aug. 1666. — L. 12 f. n.: efter: Lauzére tilføjes: (d. 1688). — ca. 1700, læs: 6. Febr. 1701 i Haag. — L. 11 f. n.:

efter: Sommclsdijck, tilføjes: døbt 9. Okt. 1678 i Haag. — S. 617, L. 12 f. o.: tilføjes: G. Sil vestre i Société de Géographie de Rochefort, Bull. XXVIII, 1906, S. i76ff.

Chievitz, J. H., S. 619, L. 14 f. n.: efter: 1894 tilføjes: DM. 1901.

— Poul, S. 621, L. 2 f. n.: tilføjes: Ny Jord, II, 1888, S. 481—90.

V. Christensen—van Deurs.

Christensen, **Alfred,** f. 1854, Politiker, d. 24. Juli 1943 i Kbh., begr. sst. (Garn.).

— Anton, d. 9. April 1935 paa Frbg., begr. sst.

— **Arthur,** S. 14, L. 15 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

— C. C, d. 23. Jan. 1935 i Roskilde, begr. sst.

— **Carl,** f. 1872, Botaniker, d. 24. Nov. 1942 i Kbh., Urne paa Sundby Kgd.

— Christen, S. 35, L. 16 f. n.: 1834, læs: 1832.

— Christen Ernst, d. 20. April 1944 i Asserballe, begr. sst.

— Georg, 1819—83, Bøssemager, Rustmester, S. 40, 17—16 f. n.: gift ca. 1828, læs: gift 1829.

— Georg, f. 1877, Litteraturhistoriker, S. 42, L. 14 f. n.: 1916, læs: 1918.

— J. C, S. 53, L. 18 f. o.: H., læs: A.

— J. V., d. 20. Sept. 1934 i Kbh., begr. i Ringsted.

— **Jørgen,** f. 1871, Købmand og Politiker, d. 8. Dec. 1937 i Vejle, begr. sst.

— **Mads,** S. 70, L. 1 f. o.: senest 1830, læs: 1824.

— N. C, f. 1860, Politiker, d. 5. Dec. 1941 i Aalborg, begr. sst.

— N. C, f. 1867, Arkitekt, d. 13. April 1939 i Gentofte, begr. sst.

— **Poul,** d. 5. April 1935 i Kbh., begr. i Kirke Flinterup.

— S. A., d. 3. Jan. 1943 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd.

Christian IV., S. 121, L. 2 f. o.: 1887, læs: 1878.

Christian VI., S. 131, L. 2 f. n.: krigshærgede, læs: krisehærgede.

Christian **VIII.,** S. 137, L. 20 f. o.: 15., læs: 22.

Christian IX., S. 147, L. 10 f. o.: Povl, læs: Paul. — L. 19 f. o.: fjerde, læs: sjette. — S. 154, L. 5 f. o.: 1917, læs: 1913.

Christian, 1570—1633, Hertug af Sonderborg-Ærø, S. 161, L. 8 f. n.: Sæbygaard, læs: Sobygaard.

Christian August, 1696—1754, Hertug af Augustenborg, S. 168, L. 7 f. o.: Parentesen udgaar.

Christian August, 1798—1869, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderboig-Augustenborg, S. 168, L. 6—5 f. n.: Udnævnelsen til Oberstløjtnant skete ved kgl. Reskript af 7. Juli 1814.

Christian August, 1768—1810, Prins af Slesvig-Holsten-Sønderboi g-Augustenborg, S. 182, L. 11 f. o.: tilføjes: —Mindesten paa Bygdø, sat af Frederik af Hessen 1810, fornyet af Christian Fredeiik 1814.

ChristianI, C. J. R., S. 186, L. 18 f. n.: Kiel, læs: Flensborg. — L. 3 f. *v.*: efter: theol. tilføjes: h. c.

— **Emil,** 1817—1901, Præst, S. 188, L. 14 f. o.: 1788, læs: 1787. — L. 15 f. o.: 1793, læs: 1792.

— **Emil,** f. 1851, Kapelmester, Klavelspiller, Komponist, S. 189, L. 8 f. o.: 1929, læs: 1921. — L. 9 f. o.: Dec. 1929, læs: Jan. **1921.**

Christiansen, Andreas, 1743—1811, Grosserer, S. 193, L. 10 f. n.: d. før 1772, læs: d. 1778.

— C, S. 195, L. 6 f. n.: Hanne, læs: Hansine. — S. 196, L. 13 f. o.: 1902, læs: 1912. — S. 197, L. 2 f. n.: 1887, læs: 1897.

— **Einar,** d. 25. Sept. 1939 i Kbh., Urne paa Hellebæk Kgd. — S. 202, L. 15 f. n.: efter: Mægler tilføjes: , Forretningsfører. — S. 205, L. 3 f. n.: efter: 1929 tilføjes: Tegning af Marie Christiansen, f. Bache.

— **Ernst,** d. 26. Febr. 1941 i Flensborg, begr. sst.

— **Kay,** d. 13. Juli 1937 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

— **Poul S.,** S. 213, L. 8 f. o.: Hudevad Sogn, Rolfsted, læs: Hudevad, Rolfsted Sogn.

— **Rasmus,** f. 1863, Maler, Tegner, d. 11. Nov. 1940 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd. — S. 291, L. 15 f. o.: eftei: 77 tilføjes: , gift 1° 1846 med Ane Sørensen, 1824—50, 2° 1850 med Ane Cathrine Jensen, 1825—56.

— **Viggo,** d. 3. Nov. 1939 i Gentofte, Urne paa Garn. Kgd.

Christmas, John, S. 228, **L.** 1—3 f. o.: 1788 . . . 1802), læs: 1788; 3^0 1820 med Eliza Ferrall, 1778—1845, gift 1° 1807 med Grosserer Phillip Ryan, d. 1808) og Johanna Maria Heinrich (1771—1808; Ægteskabet opløst 1803, hun gift 2^0 1806 med Garnisonskirurg i Christianssted Johannes Lorenzen, 1774—1807, 3° 1808 med cand. philos. & philol. Niels Simonsen).

de Christmas, John, S. 229, **L.** 16 **f. n.:** va, læs: var.

Christmas Møller, J., S. 231, L. 3 f. o.: **f.** 1868, læs: 1868—1919. — L. **n** f. o.: efter: 1921 tilføjes: , gift 2° med Asta Marie Elisabeth Palsbo (f. 1877, gift 2° 1926 med Ingeniør Henry Rørbye Angelo, 1876—1930).

Chrysostomus, Oluf, S. 252, L. 2 **f.** o.: efter: Mette tilføjes: Chiistensdatter.

Cicignon, J. C, S. 256, L. 3 **f.** n.: efter: Wampach tilføjes: (d. 1688).

Classen, J. F., S. 266, L. 14 f. n.: efter: H. V. Bissen, tilføjes: efter Wiedewelts Buste. — L. 9 f. n.: tilføjes: Mindestøtte med Relief i Classens Have.

— P. H., 1738—1825, Embedsmand, Direktør fer Det Classenske Fideicommis, S. 266, L. 1 f. n.: Gothilf, læs: Gotthilf. — S. 267, L. 9—8 f. n.: Buster . . . 1826, læs: Buste af A. Jacobson 1826; Kopi af H. V. Bissen i Universitetsbiblioteket.

— P. H., 1804—86, Direktør for Det Classenske Fidcicommis, S. 268, L. 5 f. o.: Fanny, læs: (Fanny).

Claudlus, C, S. 269, L. **1** f. n.: 1836, læs: 1821.

— M., d. 13. Dec. 1940 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg).

Clausager, A. J., S. 272, **L. 18** f. **n.: J. J.,** læs: **J.** C. — S. 273: *Clausager, Jens,* d. 27. Jan. 1933 i Herning.

Clausen, Slægtartikel, S. 274, L. 16 f. o.: Præsteslægten Clausen nedstammer fra Sognepræst i Sevel Enevold (d. 1557), der var Fader til Sognepræst i Gamtofte Poul Enevoldsen (1557—'643), hvis Sønnesøn var Raadmand i Kbh. Claus Iversen (1624—88). — L. 19 f. o.: 95, læs: 90.

— C. C, f. 1863, Handelsmand, Bankdiiektør, d. 14. Maj 1937 i Vedbæk, begr. i Kbh. (Vestre).

Clausen, C. Th., d. 23. Maj 1938 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd.
— H. V., d. 7. Okt. 1937 i Kbh., begr. sst. (Vestre).
— **Johannes,** 1830—1005, Biskop, S. 302, L. 1 f. n.: ca. udgaar.
— **Johannes,** 1832—1908, Præst, S. 306, L. 5 f. o.: H. V., læs: V. **H.** O.
— **Julius,** S. 307, L. 4 f. n.: tilfojes: — Tegning af Gerda Ploug Sarp ca. 1920.
— **Thomas,** S. 311, **L. 12**—14 f. o.: Thomas Clausen blev Generalsuperintendent allerede I. Febr. 1721.
Clauson-Kaas, A., S. 313, L. 15 f. n.: tilfojes: Th. Fritzsch: Woldemar Gotze, 1933 (jfr. Olaf Carlsen: Theodor Fritzsch, 1939, S. 76 ff.).
Claussen, Joh. C. G., S. 317, **L.** 3 **f.** o.: eftei: C. tilføjes: (1716—61). — L. 4 f. o.: efter: Stoltings tilfojes: (1718—66). — L. 14 f. n.: V., læs: W. — L. 12 f. n.: tilfojes: — Familieoptegnelser i Bakkehusets Manuskriptsamling.
— **Rasmus,** S. 319, L. 21 — 19 f. n.: Linierne læses: ningsvalget 1873 fik han i Forpagter Frederiksen, Fugbang, en Modstander, som støttedes af Biskop Monrad. C. sejrede og styrkede osv.
— **Sophus,** S. 322, **L.** 8 **f.** o.: »Naturbørn«, læs: »Mellem to Kyster«. — S. 324, L. 19 f. o.: efter: 1915 tilfojes: (Aarhus Museum).
Clement, Ad., S. 333, **L. 12 f. o.:** 22, læs: 26. **— L.** 13 **f. o.: 2,** læs: **3.**
Clement, K. J., S. 336, **L.** 3 **f.** o.: sst., læs: i Hamburg. — Efter: C. tilføjes: (1771 — 1825). — L. 4 f. o.: efter: Knudsen tilføjes: (1778—1854).
Clemmensen, Andreas, S. 341, L. n—12 f. o.: , J. D. Herholdt udgaar. — L. 4—3 f. n.: Snart . . . ind, læs: Snart kom C. dog ind.
— C. A., d, 27. Dec. 1937 i Kbh., begr. i Hellerup. — S. 345: *Clemmensen, Carl Henrik,* d. Natten 30.—31. Aug. 1943 i Omegnen af Dyrehaven.
— **Erik,** d. 1 g. Maj 1941 i Newark.
— **Mogens,** d. 30. April 1943 paa Ftbg., Urne paa Ass. Kgd.
Clod-Hansen, Abr., S. 350, **L.** 6 **f.** o.: efter: **Clod-Hansen** tilføjes: (ved Daaben Clod Hansen).
Clod Svensson, S., d. 27. Juli 1941 i Kbh., begr. i Ordrup.
Cloos, **Christian,** d. 25. Juni 1941 i Frederikshavn, begr. sst. — S. 353, L. 11 f. n.: efter: Kiæfter. tilføjes: — R. 1906. DM. 1909. K.^{2} 1914. K.^{1} 1923.
Cohn, Georg, S. 360, L. 19 f. o.: Gift. . . (b. v.), læs: Gift 15. Aug. 1924 i Kbh. (b. v.), kirkelig viet 11. Nov. s. A. sst. (Mos.).
— **Naphtali,** d. 16. Marts 1937 i Kbh., begr. sst. (Mos. Kgd. Møllegade).
Cohr, Carl M., S. 362, L. 3—2 **f.** n.: Cathrine Caspersen, læs: Sidse Anne Cathrine Jørgensen (el. Caspersen).
Cold, C. M. T., S. 374, L. 17 f. o.: Kbh., læs: Taarnby. — S. 375, L. 5 f. o.: eftei: 1815. tilføjes: S.K. 1817.
— **Christian,** d. 7. Dec. 1934 i **Kbh.,** Urne paa Gentofte Kgd.
Collett, Peter, S. 384, L. to f. n.: efter: 2° tilfojes: 1787. — L. 9 f. n.: Linien læses: Hake, 1754—1800, gift i° med Pastor Carl Christian Noodt, 2^{0} 1782 med Grosserer Johan Balthasar Dencke (Dehnke), 1742—84) og Magda-.
Collin, Slægtartikel,'S. 386, L. 12 f. o.: (f. 1879), læs: (1879—1929).
— **Edvard, S.** 387, **L.** 17 **f. n.:** Okt., læs: Nov.
— **Jonas,** 1776—1861, Finansdeputeret, S. 395, L. 1 f. o.: efter: Omegn), tilføjes: Maleri af J. V. Gertner 1840 i H. C. Andersens Hus i Odense. — L. 3 f. o.: Emilie Voigt, læs: Adelgunde Vogt.
— **Jonas,** 1840—1905, Zoolog, S. 395, L. 19 f. n.: 1865, læs: 1866.
Colnet, Robert, S. 398, L. 15 f. o.: efter: Lassen tilføjes: Hillerup, d. tidligst 1664, gift i° med Maren Jensdatter, 1565—1646, Enke efter Jan Sørensen Kræmer.

Colsmann, Johannes, S. 399, L. 3 **f.** n.: Colsmanniana, læs: Colsmannia.
— **Mohr,** S. 400, L. 9 f. o.: efter: Nathalie tilføjes: Elisabeth Mathilde. — L. 13 f. o.: foran: Frederikke tilføjes: Nicoline.
de Coninck, Louis, S. 404, L. 9 f. n.: 1790, læs: 1766.
— **William,** S. 405, **L.** 18 f. n.: 8, læs: 6. — S. 406, L. 4 **f.** o.: efter »Consistoire«. tilføjes: — R. 1860. DM. 1874. K.[2] 1889.
Conradt, Jergen, S. 411, L. 10 **f.** n.: ombytte dedog, læs: ombyttede dog.
Cornelius, Peter, d. 30. Dec. 1934 i Snekkersten, begr. i Egebæksvang.
Cortes, Th., S. 421, L. ia f. o.: Linien læses: Forældre: Styrmand Thomas C. og Dorothea Elisabeth Smith. Gift.
Ia Cour, Dan, d. 19. Maj 1942 i Hellerup, begr. i Askov.
— Vi **lit.,** S. 442, L. 4 f. n.: Nielsen, læs: Nilssen.
Cramer, Slægtartikel, S. 447, L. 16 f. n.: Hans Christian C, læs: Hans Christensen.
— A. W., S. 448, L. 17 f. n.: efter: Burchardi. tilføjes: Anselm Feuerbach tilegnede C. sit Skrift »Civilistische Versuche«, I (1803).
— **Christian,** S. 450, L. 2—3 f. o.: Hans . .. Jensdatter, læs: Kræmmer Hans Christensen og Gunver Ibsdatter.
— **Peter,** S. 453, L. 6 f. n.: tidligst 1771, læs: 1777.
Crappé, Roland, S. 457, L. 9 f. n.: tilføjes: Adlet 1635.
Croix, la, S. 457, L. 1 f. n.: Lacroix, læs: la Croix.
Criiger, Simon, S. 468, L. 3 f. o.: efter: S. tilføjes: 506, 524.

Dael, Niels, S. 486, L. 3 f. o.: efter: Krogh tilføjes: (Jensen).
Dahl, Slægtartikel, S. 489, L. 14 f. n.: William, læs: Wilhelm.
— **Chr.** S., S. 493, L. 19 f. o.: efter: Proprietær tilføjes: cand. phil. — L. 20 f. o.: Fléron, læs: Fieron.
— **Christian,** S. 497, **L.** 15 **f.** n.: Justistraad, læs: Justitsraad.
— F. P. J., S. 498, L. 10 f. n.: tilføjes: Fra Fr.borg Amt, 1930, S. 131—42.
— **Frantz,** d. 21. Dec. 1937 i Kbh., begr. sst. (Holmens).
— P., d. 7. Maj 1936 i Hellerup, Urne paa Vestre Kgd.
— **Viggo,** d. 26. Febr. 1939 i Kbh., Urne paa Solbjerg Kgd.
Dahlberg, P., d. 18. Marts 1939 paa Frbg., Uine paa Vestre Kgd.
Dahlerup, Verner, d. 24. Aug. 1938 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd. — S. 521, L. 19 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.
Dahlgaard, Bertel, S. 524, L. 3 f. o.: 1912, læs: 1913.
Dajon, N., S. 530, **L.** 5 **f.** o.: 1815, læs: 1818.
Dalager, Carl, S. 531, L. 7 **f.** n.: efter: Forældre: tilføjes: Toldbetjent og Visitør paa Dragsminde, senere Strandrider i Gaabense. — L. 6 f. n.: 1680, læs: 1670.
Dalgas, Christian, d. 9. Nov. 1939 paa Høilund Sogaaid, Vorbasse Sogn, begr. i Hovborg.
— **ErnestO,** S. 544, L. 7—8 f. o.: Til sidst . . . døde, læs: Til de Sjælekampe, der fulgte heraf, kom Sygdom og andre Bekymringe;, og han døde. — L. 5 f. n.: at, læs: af. — S. 545, L. 14 f. o.: tilføjes: Henry Boisen: Kristendom og Humanisme, 1922, S. 49—**61.**
Dalsgaard, Christen, S. 554, L. 5 f. n.: efter: Charlottenborg, tilføjes: Malerier af J. F. Vermehren 1853 og Const. Hansen 1862 (Privateje). — S. 555, L. 2 f. o.: Søborg, læs: Soeborg. — L. 5 f. o.: tilføjes: Soraner-Bladet, II, **191**7—18, S. 67—70.

Dam, Axel, d. 9. Maj 1936 i Hellerup, begr. sst.

Damm, P. N., S. 567, **L.** 11 f. n.: II., læs: 10.

Dan, Adam, S. 572, L. **4** f. n.: 1822, læs: 1820.

Danchell, Henrik Leonhard, S. 574, L. 20 f. n.: efter: **i°** tilføjes: 1781 med Eleonore Marie Østrup, 1759—87, 2°. — S. 575, Kolumnetitlen læses: *Danchell, Henrik Leonhard.*

Danckwerth, Caspar, S. 576, L. 5 f. o.: Meier, læs: Mejer.

Danner, Louise, S. 581, **L. 17 f. n.:** 1794, læs: 1793. — **8.** 583, **L.** 20 f. n.: Grevinde, læs: Fru.

Danneskiold-Laurvig en , Christian Conrad, S. 587, L. 13 f. n.: ca. 1804, læs: 1800.

— **Frederik,** S. 589, **L.** 14 **f. n.:** 1753, læs: 1763.

Danneskiold-Samsøe, Sophus, S. 602, L. 16 f. n.: 1848, læs: 1847.

Darbes, Johannes, S. 605, L. 12 **f.** o.: efter: dette., tilføjes: Denne Stilling medførte en Indflydelse paa Kapellets Forhold, der i ingen Henseende svarede til D.s Evner og langtfra var til Gavn for Institutionen. — L. 19 f. o.: Generalkonsul, læs: Kommissionær.

— **Joseph,** S. 605, L. 14 f. n.: Johan, læs: Johannes.

Daugaard-Jensen, Jens, d. 27. **Nov.** 1938 i Gentofte, Urne paa Bispebjerg Kgd. — S. **611,** L. 15—14 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Davidsen, P. C, d. 13. Dec. 1935 i Haslev, begr. **sst.**

Deckner, Augustus, S. 626, **L.** 6 **f.** o.: efter: 82 tilføjes: , gift i° 1673 med Christine. — L. 7 f. o.: Enke efter Gorgas, læs: d. 1688, gift i° med Kaptajn Michel Gorgas, d. ca. 1674.

v. Dehn, Frederik Ludvig, S. 631, L. 11—12 f. o.: Maleri paa Tranekæi, læs: Ma'erier paa Tranekær og af G. M. Fuchs 1766 i Familieeje i Tyskland.

Deichman, Bartholomæus, S. 632, **L.** 1 f. n.: 1699 udgaar. — S. 635, L. 3 f. o.: Malerier, læs: Maleri. — L. 3—4 f. o.: og i det Deichmanske Bibliotek sst. udgaar. — L. 21 f. o.: tilføjes: Deichmanbladet Maj 1932, S. 4 f.

v. Delden, Johan Bødker, S. 641, **L.** 3 **f.** o.: ca. 1650, læs: 1662. — **L.** 4 **f.** o.: ca. 1650, læs: 10. Jan. 1662. — L. 5. f. o.: senest 1618, læs: 1610. — L. 9 f. o.: efter: 1658 tilføjes: , gift i° med Borgmester i Helsingør Hans Willumsen. — L. 17—16 f. n.: hvor han . . . ubekendt., læs: hvor han nævnes som Tolk hos Tsaren og deltog i flere diplomatiske Sendelser. Han døde under en saadan paa Vej til Stockholm.

Demant, Hans, S. 642, L. 19 f. o.: Dr. Joachim Emil Cordes, læs: Læge Johann Emil Cordes (f. 1829, gift 2° 1862 med Maria Dorothea Prosch). — L. 20 f. o.: W. G. R., læs: Gottfried Wilhelm R. (d. før 1833) og Maria Dorothea Grandolphi (1806—95, gift 2° 1850 med Bøssemager Karl Stegelitz, 1795—1861).

Dessau, Benny, d. 2. Juli 1937 i Hellerup, Urne paa Kgd. sst.

— **Martin, S.** 657, **L.** 15 **f. o.:** Mos., læs: **b. v. — L. 16 f. o.: b. v.,** læs: Mos.

Dethlefsen, Peter, d. 7. Nov. 1937 paa Frbg., begr. sst.

Deuntzer, J. H., S. 663, L. 3 f. o.: tilføjes: — Portrætteret paa Litografi af det forste Venstreministerium 1901.

VI. Devegge—Ferdinandsen.

Devegge, Caroline Marie, læs: **Devegge, Marie Cathrine.**

Dichman, C. F., S. 6, L. 17—14 f. n.: Marie... 1815), læs: Maria Ottilia Schneider, døbt 23. Okt. 1768 i Kbh. (Garn.), d. 24. Marts 1834 sst. (Holmens), D. af Valentin S. ved Kongens Regiment og Charlotta Amalia Ogersensdatter.

Didrichsen, Didrich, S. 7, **L.** 20—21 f. o.: Linierne læses: 1713—86, gift i° 1748 med Mette Marie Bechmann, ca. 1714—57) og Cathrine Marie Sørensdatter (ca. 1737—1812).

Ditlevsen, Asger, d. 23. April 1944 i Kbh., begr. paa Mariebjerg Kgd. — **Hjalmar,** d. 18. Marts 1937 i Kbh., begr. i Hellerup.

Djurhuus, Jens Christian, S. 33, L. 16 **f.** n.: efter: Vise), tilføjes: — Buste af Arvesen ved Amtsbibliotcket i Thorshavn.

Dodt, Beatus, S. 39, L. 4 f. n.: Christian Harry Carl Adolf Luis Waldemar **Beatus,** læs: Christian Harry Carl Adolf **Beatus** Louis Waldemar.

Dohm, Heinrich, d. 28. Jan. 1940 i Kbh., begr. sst. (Vestre).

Dons, **Elisabeth,** d. 2. Maj 1942 i Taarbæk, begr. paa Frbg. (Solbjerg). — S. 48, L. 16 f. o.: Kammersangerinde, læs: kgl. Skuespillerinde.

Dorph-Petersen, Knud, d. 26. Sept. 1937 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg).

Drachardt, Christian, S. 74, L. 18 f. n.: efter: d. tilføjes: 18. Sept. — Efter Labrador tilføjes: , begr. sst. — L. 16 f. n.: Hoystrup, læs: Høystrup.

Drachmann, Slægtartikel, S. 75, L. 9 f. n.: Tømrermester, læs: Tømrersvend. — A. B., d. 22. Aug. 1935 paa Haraldsgave, Bagsværd, Urne paa Hornbæk Kgd. — S. 76, L. 10—9 f. n.: Da Heiberg . . . D., læs: Heiberg, der havde en langt rigere videnskabelig Produktion bag sig, blev 1896 Ussings Efterfølger som Professor; D. blev 1905.

— A. G., S. 79, L. 3 f. n.: Tømrermester, læs: Tømrersvend. — S. 81, L. 18 f. o. tilføjes: Vilh. Hansen: Jernbaneliv, 1918, S. 103 ff.

— **Povl,** d. 25. Sept. 1941 i Helleiup, begi. i Kbh. (Vestre).

Dragsted, Frants, S. 94, *Dragsted, Aage,* d. 20. Sept. **1942.**

Drejer, S., S. 104, L. 2 f. o.: efter: 1839 tilføjes: i Hørsholm.

Drewsen, J. C, S. 114, L. 4—6 f. o.: Kammerraad . . . Fr.borg), læs: Kammerraad 1817. — Miniature af Chr. Horneman 1810 (Familieeje). Malerier af J. Roed, med Papirpakke 1843 (Kunstmuseet) og 1844 (Fr.-boig; Privateje), med »FædielandeU 1844 (Rigsdagen). — L. 9 f. o.: af H. V. Bissen samt udgaar.

— **Viggo,** S. 115, L. 14 f. n.: Gift 1872, læs: Gift 3. Okt. 1872 i Gentofte (Tun.).

Dreyer, C. V., S. 119, L. uf. n.: 1800, læs: 1799.

Dumreicher, C. 0., S. 135, L. 5 f. o.: Kruck, læs: Kriick.

Duurloo, H. P., S. 145, L. 7 f. n.: efter: Køn. tilføjes: — Tit. Professor 1876. — R. 1880.

Dybdal, Theodor, d. 13. Marts 1939 i Kbh., begr. sst. (Vestre). — S. 147, L. 8 f. n.. 92, læs: 82.

Dyggve, **Ejnar,** S. 153, **L.** 9 **f.** o.: Julius August Petersen, læs: Julius August Peter Petersen. — Efter: Anna tilføjes: Lovisa Josephina.

Dyrlund, F., S. 162, L. 13 f. o.: efter: Samlinger, tilføjes: Breve til D. i Det kgl. Bibliotek.

Dyssel, Johan Arendt, S. 165, **L. 14 f. o.: 1., læs: 23.**

Døcker, J. C, d. 24. Aug. 1938 i Kbh., begr. i Rorbæk. — S. 169, L. 2 f. n.: **1029, læs: 1929.**

S. 191, L. 11 f. n.: **Eckerick,** se Lubbes udgaar.

Eckersberg, C. W., S. 200, L. 16 f. o.: efter: 1855 tilføjes: Statue af L. Prior 1863.

Ecklon, C. F., S. 201, L. 20 f. n.: første, læs: sidste.

Edelmann, Thod, d. 1. Marts 1937 i Kbh., begr. sst. (Vestrt).

Edmund, E. Jensen, S. 206, L. 10 **f.** n.: efter: Navn. tilføjes: — Tit. Professor 1903.

Eenholm, L. P., S. 208, L. 1 f. o.: efter: — tilføjes: Maleri af L. Fraenckel 1818.

Egeberg, Edv., d. 26. Okt. 1938 i Svejbæk, begr. i Linaa.

Egede, Peder, S. 224, L. 19 f. o.: ca. 1749, læs: 1740.

— **Poul,** S. 225, L. 18 f. n.: efter: Hagen tilføjes: , gift 2° med Regimentskvartermester, Generalkrigskommissær Hans Høyer, 1699—1769, gift 2° 1752 med Johanne Holmsted, 1714—72, gift i° 1732 med Købmand og Bogholder ved Asiatisk Kompagni Frantz Feddersen, ca. 1710—50.

Ehlers, Edvard, d. 7. Maj 1937 i Gentofte, begr. i Kbh. (Vestre). — S. 242, L. 4 f. n.: 1913, læs: 1902. — L. 3 f. n.: siden Stiftelsen, læs: fia 1913. — S. 243, L. 17 f. n.: 1916, læs: 1917.

Eibeschtitz, S. A., S. 255, L. 15 f. o.: som Litteratur tilføjes: Charlotte Bournonville: Skyggetids af gamle Minder, 1906, S. 61—75.

V. Eickstedt, H. H., S. 258, L u f . o.: jfr. hermed Artiklen om Catharine Frydendahl.

Eide, Frederik, S. 260, L. 3 f. o.: Linien læses: Moderen var Johanna Maria Christensdatter Brandvold [ikke Bandvold] (1794—1878, gift 1815 med Styrmand, senere Skipper, endelig Høker i Kristiania Lars Larsen E. (1793—1851). Kirkebogen har: »For Barnefader blev udlagt Styrmand Jens Hansen. NB: alias P. C. F.« — Den virkelige Fader.

Eigtved, V., d. 14. Dec. 1939 i Fredensborg, begr. i Kbh. (Vestre).

Elgtwedt, Nicolai, S. 261, L. 9 f. n.: !«.(?), læs: **4.**

Eilersen, **Jørgen,** S. 268, L. 18 f. n.: efter: Jacobsen tilføjes: (ca. 1560—1640, gift i° med Johanne Nielsdatter, d. 1604). — S. 269, L. 16 f. o.: tilføjes: C. A. S. Dalberg og P. M. Plum: Metropolitanskolen, I, 1916, S. 52, 54, 56, 61—75, 278.

Ejsing, **Peter,** d. 8. Marts 1939 i Jelling, begr. sst. — S. 280, L. 13 f. o.: N., læs: Nielsen.

V. **Elibrecht,** G., d. 4. Maj 1942 paa Frbg., Urne paa Frbg. Kgd.

Elmholt, P. V., S. 311, L. 5 f. o.: tilføjes: — Mindesten i Næsby ved Odense.

Elsass, L., S. 314, L. 7 f. n.: efter: Marie tilføjes: Christine Krarup.

Eltzholtz, Carl F., S. 316, L. 10 f. n.: sst., læs: i Cambridge, Wisc. — L. 8 f. n.: efter: Gift tilføjes: i° med Marie Ingebretsen. — L. 8 f. n.: efter: 1917 tilføjes: i Los Angeles.

Emborg, J. L., S. 319, L. 18 f. n.: efter: Gift tilføjes: i° 11. Juli 1899 i Vordingborg med Thora Schelde, f. 15. Aug. 1873 i Mariager, D. af Kordegn, Lærer Rasmus S. (1823—93) og Marie Elisabeth Cathrine Spliid (1829—86). Ægteskabet opløst. 2^0.

Emil, S. 321, L. 2 **f.** o. tilføjes: Vor Fortid, III, 1918—19, S. 332—52. Breve til og fra F. C. Sibbern, II, 1866, S. 54.

Emma, d. 1052, Dronning, S. 321, L. 3 f. n.: Juli, læs: 31. Juli.

Engelbreth, Søren, S. 324, L. 4 f. o.: Worsaae, læs: Worsøe.
— W. F., S. 325, L. 12 f. o.: Borgias .... Allioni udgaar. — L. 13 f. o.: og under, læs: Under. —
Engelhardt, Knud V., S. 331, L. 2 f. o.: tilføjes: 1927 fik E. Eckersbergs Medaille.
Engelstoft, Slægtartikel, S. 337, L. 9 f. o.: Braaby, læs: Næsby.
— **Christian,** S. 342, L. 11 f. o.: efter: Museum) tilføjes: og af A. Rolstad 1926.
Enna, August, d. 3. Aug. 1939 paa Frbg., begr. sst. — S. 349, L. 3 f. n.. to Steder: 1860, læs: 1859.
V. Eppingen, Reinhard, S. 351, L. 17 f. n.: Lorens O. (1714—68), læs: Lorentz O. (1702 el. 14—68).
Erichsen, Erich, f. 1870, Forfatter, d. 13. Okt. 1941 i Haderslev, begr. sst.
— **John, S.** 358, **L. 1 f. n.: E.,** læs: **H.**
— **VigiliUS,** S. 360, L. 22 f. o.: foran: gift tilføjes: ca. 1714—72, . — L. 18 f. n.: efter: 1921 tilføjes: , gift i° 1784 med Thale Marie Motzfeldt: 1764—88, 3^0 med Marie Rougtved.
Erik Emune, S. 364, L. 6 f. n.: efter: Rusland tilføjes: og Christine, en D. af den svenske Konge Inge.
Erik Lam, S. 366, L. 4 f. o.: efter: gift tilføjes: 1° med Pfalzgrev Frederik af Sommerschenburg, d. 1162. — L. 5 f. o.: Soltwedel og Greve af Stade, læs: Salzwedel og Greve af Stade (d. 1124) og Richardis (d. 1151).
Erik, ca. 1307—32, udvalgt Konge, S. 379, L. 14 f. n.: efter: 1321) tilføjes: , D. af Grev Henrik I. af Holsten (d. 1304) og Helvig af Brunkhorst.
Eriksen, Eline, S. 387, **L.** 20 **f. n.:** Fem, læs: **Ni.**
— **Jørgen,** d. 30. Marts 1941 i Assetballe, begr. sst.
Erlksholm, Anders J., d. 7. Marts 1944 i Holbæk, begr. sst.
Erlandsen, Alfred, S. 392, **L. 1** f. **o.:** foran: udgik tilføjes: der.
Erlund, Christian, S. 396, L. 1 f. n.: efter: Susanne tilføjes: Harchesdatter. — S. 397, L. 3 f. o.: efter: 1724 tilføjes: paa Ørbæklunde.
Ernst, Henrik, S. 400, L. 18 f. o.: efter: Lundt tilføjes: , begr. 3. Nov. 1685 i Kbh. (Frue).
— **Johan Bartram,** S. 404, L. 20 f. o.: Dotzen, læs: Dotzem.
— **Johan Conrad,** S. 405, L. 12 f. o.: efter: Kapel tilføjes: , senere paa Viskinde Kgd. — L. 17 f. o.: efter: 1° tilføjes: 1701. — L. 18 f. o.: d. 1717, læs: ca. 1640—1717, gift i° 1670 med Else Sørensdatter Hellekande, f. 1643. — L. 19 f. o. læses: 17. Maj 1678 i Kbh. (Helligg.), d. 21. Aug. 1772 sst. (Helligg.), D. af Købmand Evert W. (1638—1715) og Margaretha Ludewig **(d. 1711).**
Esben-Petersen, P., d. 2. April 1942 i Silkeborg, begr. sst.
Esbjerg, **Niels,** d. 6. Dec. 1942 i Odense, begr. i Paaiup.
Esmarch, H. K., S. 446, **L.** 16 **f. n.:** 1809, læs: 1810.
Estrup, H. F. J., S. 455, **L.** 19 f. n.: Sorø, læs: Mørkøv. — S. 457, L. uf. o.: efter: 8—9 tilføjes: ; 1929, Nr. 3, 4 og 9.
— J. B. S., S. 457, L. 21 f. o.: 1799, læs: 1797.
Ewald, Carl, S. 474, L. 11—12 f. o.: »Karl Peter Ulrik« (s. A.) udgaar.
— H. F., S. 479, L. 13 f. n.: tilføjes: Soraner-Bladet, XIII, 1928, S. 9—13, **20—23.**
— **Johannes,** S. 482, L. 6 f. o.: 1700, læs: 1701. — S. 488, Kolumnetal: i-88, læs: 488.
V. Eyben, Adolph, S. 497, L. 19 **f.** n.: Farfader, læs: Farbroder.
V. Eynden, Albrecht Philip, S. 498, L. 1 f. o.: efter: Place tilføjes: (1642—70).

Faber, Harald, d. 25. Nov. 1943 i Kbh., Urne paa Bispebjerg.
— S. A., d. 29. Dec. 1937 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.
Fabricius, Jacob, S. 534, **L. 20 f. o.: »in,** læs: sin.
— Otto, S. 543, L. 8 f. o.: 22. Maj, læs: 23. Marts. — L. 15 f. o.: (d. 1781), læs: (1723—81). — L. 16 f. o.: (f. ca. 1737), læs: (ca. 1737—98).
Fabritius, Slægtartikel, S. **550,** L. 18 f. n.: de T. udgaar. — 63, læs: 62.
Falbe, Slægtartikel, S. 554, L. 1 f. n.: Kammerraad, læs: Etatsraad.
— **Christian,** 1791—1849, Søofficer, Arkæolog og Numismatiker, S. 555, L. 18 f. Dr. Ida Maria Møller, læs: Ide Marie (Seidelin) Møller.
— **Christian,** 1828—96, Diplomat, S. 556, L. 20 f. n.: Lutton Hoo, læs: Luton Hoo, Bedfordshire. — L. 19 f. n.: England, læs: Luton. — L. 14 f. n.: efter: 1883 tilføjes: paa Luton Hoo. — L. 12 f. n.: efter: shire tilføjes: , d. 16. Dec. 1899 i Bournemouth. — L. 11 £ n.: Lutton, læs: Luton.
Falbe-Hansen, Ida, S. 557, L. 17 f. n.: efter: **Falbe-Hansen** tilføjes: (ved Daaben Hansen). — S. 558, L. 8—7 f. n.: — Tegning paa Gruppebillede af Erick Struckmann i Rigsdagen, udgaar.
— — V., S. 558, L. 4 f. n.: efter: Andreas tilføjes: (ved Daaben Hansen, Vigant Andreas Falbe). — S. 562, L. 7 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.
Fallesen, Edv., S. 576, **L.** 8 **f.** o.: Tilføjes: General de Mezas Krigsdagbøger 1849—51, ved K. C. Rockstroh, 1928, S. 260.
Falster, Christian, S. 585, **L. 3 f. o.: 10,** læs: **5.**
Faurholt, Carl, S. 596, L. 2 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.
Fausbøll, V., S. 596, **L.** 10 f. o.: efter: L. tilføjes: (f. 1811). — efter: Newman tilføjes: (f. 1815).
Feilberg, Aage, d. 18. Jan. 1943 paa Frbg., begr. i Søborg ved Gilleleje.
— C. A., d. 19. April 1937 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd. — S. 615, L. 20 f. o.: efter: Hospitalet. — tilføjes: Tit. Professor 1892. —.
— C. L., S. 615, L. 12 f. n.: efter: 1877 tilføjes: , gift 2° 1908 med Fabrikdirektør August Frederik Pacius, f. 1877.
Feldborg, A. Andersen, S. 624, L. 2 f. n. tilføjes: N. C. L. Abrahams: Meddelelser af mit Liv, 1876, S. 408 f.
Femmer, N., S. 625, L. 3 f. o.: 1782, læs: 1783.
Fensmark, Henrik, S. 649, **L.** 15 **f. o.: efter:** 1832 tilføjes: i Nyborg.
Ferdinand Vilhelm, S. 654, L. 2 f. o.: tilføjes: — Stik af A. M. Wolffgang efter Maleri af P. F. Ruijter.
Ferdinandsen, C, d. 28. Marts 1944 i Vangede, begr. i Valsølille.

VII. Fersleff—Gedde.

Ferslew, C, S. 5, L. 5 f. n.: efter: Dagens Nyheder tilføjes: , i Handels- og Søfartsmuseet, Kronborg og paa De forenede Papirfabrikkers Kontor, Frbg.
Fibiger, A., d. 23. Juni 1937 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).
— **Jacob,** S. 14, L. 2—1 f. n.: 1851 blev F. Generalmajor, læs: 1851 var F. i tre Maaneder Krigsminister og blev s. A. Generalmajor.

Fibiger, Johannes, 1821—97, Præst, Forfatter, S. 16, L. 2 f. o.: St. Johannes, læs: Hertug Hans.

— **Jørgen,** d. 23. Okt. 1936 i Hanstholm, begr. i Hirshals. — S. 20, L. 18 f. o.: efter: Gift tilføjes: 1° 14. Dec. 1904 med Anna Dorothea Helene Møller, f. 20. April 1879 i Sundbyerne (gift 1° 1900 med Bogholder hos Alfred Christensen Carl v. Tresselt, f. 1870, 3° 1912 med Direktør for Cityforlaget, senere for De forenede Vagtselskaber Philip Karl Julius Sørensen, f. 1883), D. af Husejer Christian Nielsen M. og Mette Christine Marie Helene Eversen). Ægteskabet opløst 1910. 2°.

— **Mathilde,** S. 22, L. 8 f. n.: Tegning af Erick Struckmann (Rigsdagen), læs: Maleri af Tycho Jessen 1891.

— P. C, S. 23, L. 3 f. n.: tilføjes: — Silhouet. — L. 2 f. n.: efter: 1898 tilføjes: Georg Bruun: Seks Rektorer, 1927, S. 106—15.

Fiedler, Thora, d. 13. Mart« 1941 i Frederiksberg, Lynge Sogn ved Sorø, begr. i Holsteinborg.

Fincke, Thomas, 1632—77, Amtmand, S. 35, L. 10 f. n.: efter: 14. Okt. 1632 tilføjes: i Kbh. (Trin.).

Finnemann, Christian, S. 42, L. uf. o.: efter: A. tilføjes: H. P. Hanssen: Tilbageblik, **III,** 1932, S. 77 **ff.,** 105, 136 **f., 139 f.,** 142 **f., 146—51, 161.**

Finsen, Vilh., H., d. 11. Dec. 1935 i Gentofte, begr. i Ordrup.

Fischer, Adam, S. 55, L. 8 f. o.: (1932), læs: (1933). — L. 14—15 f. o.: Dego Revera, læs: Diego Rivera.

— **Carl,** f. 1887, Maler, S. 58, L. 3 **f.** o.: F., læs: J.

Fischer-Moller, H., d. 27. Jan. 1944 paa Frbg., Urne paa Søndermark Kgd.

Fisker, Kay, S. 76, L. 20 f. n.: i Kbh., læs: paa Frbg.

— **Lorentz,** S. 78, L. 17 f. n.: efter: 96 tilføjes: , gift i° 1746 med Beate Albertine Wodroff, 1728—47.

— **Niels,** d. 26. Dec. 1939 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).

Flemløse, Peder Jacobsen, S. 106, L. 15 **f.** o.: efter: Longomontanus tilføjes: efter Diktat af Tyge Brahe.

Flensborg, C. E., S. 108, L. **14** f. o.: Stamtavle over Familien Flensburg, 1906, læs: Lengnicks Stamtavler Flensborg og Flesborg.

— C. J., S. 110, L. 7—8 f. o.: Stamtavle over Familien Flensburg, 1906, læs: Lengnicks Stamtavler Flensborg og Flesborg.

— **Christian,** S. 110, **L.** uf. o.: 1691, læs: 1692. — L. 12 f. n.: Stamtavle over Familien Flensburg, 1906, læs: Lengnicks Stamtavler Flensborg og Flesborg.

Flindt, Andreas, S. 115, L. 12 **f.** o.: benyttet, læs: betydelig.

Flor, Christian, S. 124, L. 10 f. n.: tilføjes: H. Skalberg: Aktstykker angaaende det danske Docentur i Kiel, 1932, S. 98—151.

Foersom, **Christen,** S. 131, L. 10—Il f. o.: Stik .... Ledermann, læs: Stik i Rollen som Ledermann.

— **Peter,** S. 134, L. 4 f. o.: efter: 1818 tilføjes: og i Rollen som Grev Gert efter C. V. Bruuns Tegning af G. L. Lahde 1826.

Fog, B. J., S. 138, L. 4 f. o.: tilføjes: Edv. Blaumuller: Skilderier, 1903. E. Gosse: To Besøg i Danmark, oversat af Vald. Rørdam, 1912, S. 28 og passim.

— **Ludoiph,** S. 140, L. 5 f. o.: Hanne, læs: Hanna.

Fog-Petersen, Gunnar, d. 28. Maj 1939 i Aalborg, Urne sst. — S. 141, L. 20—19 f. n.: sejrede . . .Jensen-Sønderup, læs: valgtes han. — L. 17 f. n.: 1928, læs: 1924. — L. 15 f. n.: Linien læses: relse. 1924 fratraadte han Redaktionen af »Aalborg Venstreblad«.

Fog-Petersen, Johannes, S. 142, L. 20 f. o.: Kbh. (Trin.), læs: Valgmenighedskirken paa Frbg.

Fogh, Jørgen, S. 144, L. 1 f. n.: 1600, læs: 1604.

— **Peter,** S. 147, L. 17 f. n.: Hustru, læs: 2. Hustru. — L. 11 f. n.: Johanne Sophie Christensdatter, læs: Cathrine Hansdatter (Hoppe), d. 1679.

Fogtmann, Nikolai, S. 152, L. 6 f. o.: efter: 246. tilføjes: Soraner-Bladet, **XII,** 1927, S. 51 f. — L. 11 f. o.: efter: 56 tilføjes: 158.

Fonnesbech, A., d. 14. Okt. 1939 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

de Fontenay, Anthon, L. 161, L. 14 f. o.: de, læs: van. — L. 16 f. o.: de, læs: van. — Petronella, læs: Petronelle. — L. 17 f. o.: 1° med Antony, læs: i° 1724 med Vinhandler Anthony.

Forchhammer, Georg, d. 23. Juli 1938 i Charlottenlund, Urne paa Trinitatis Kgd. i Fredericia.

— Johannes, S. 181, L. 1 f. n.: tilføjes: Herlufsholms Historie 1872—92, 1931.

— P. W., S. 182, L. 10 f. n.: tilføjes: A. Hock og L. Pertsch: P. W. Forchhammer, 1898.

Fortling, Jacob, S. 185, L. 15 f. n.: efter: Cathrine tilføjes: (ca. 1687—1755). — L 3 f. n.: 1763, læs: 1762. — S. 186, L. 13 f. o.: tilføjes: J. W. Frohne: Danske Fajancer, 1911, S. 11 ff., 47—66. E. Hannover: Keramisk Haandbog, I, 1919, S. 424 f.

Fosie, Jacob, S. 186, L. 16 f. o.: d. Nov., læs: begr. 10. Nov. — L. 18 f. o.: Linien læses: Mortensen I. (d. senest 1708) og Johanne Arvedsdatter **(d. 1720).**

FOSS, Slægtartikel, S. 187, L. 11 f. n.: 1725, læs: 1745.

— **Alex.,** S. 194, L. 15 f. o.: efter: 1919 tilføjes: K.[1] 1920.

Fosslng, A. P., d. 22. Marts 1942 paa Frbg., Urne paa Holmens Kgd. — S. 202, L. 2 f. n.: Maj, læs: Jan. — S. 203, L. 4 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Francke, Karl, S. 216, L. 14 f. o.: tilføjes: Hist. Vierteljahrtsschrift, XXVII, 1932, S. 795—826.

Frandsen, Peder, S. 220, L. 18 f. n.: ca. 1734, læs: 1737. — L. 18—17 f. n.: F. ca. 1734, læs: F. 30. Nov. 1737 i Tyrsting. — L. 17 f. n.: efter: sst. tilføjes: Fader: Frands Sørensen (1681—1747). — L. 13 f. n.: tilføjes: P. F. tjente paa Mattrup Gods og gjorde Ryttertjeneste i Randers seks Aar og tre Maaneder, indtil han 1776 blev permitteret. — S. 221, L. 20 f. o.: tilføjes: J. Elbek: Jens Jørgensen, 1906, S. 15—28.

Frederik VI., S. 259, L. 18 f. n.: 30. Juni, læs: 31. Juli. — L. 16 f. n.: Christiansborg læs: Fr.borg. — S. 262, L. 6—5 f. n.: Physiognometrace, læs: Physionotrace.

Frederik **VII.,** S. 273, L. 13 f. o.: Levned, 1883, læs: Levnet, 1882—83. — S. 273—75: Flere Malerier og Tegninger forestillende Frederik VII. findes i Teatermuseet, saaledes Maleri af S. Schack af F. som Prins og Tegning af E. Lehmann af Kongen og en ægyptisk Prins i Kongelogen. — S. 275, L. 3 f. o.: Broncestatuer, læs: Bronzestatuer.

Frederik **VIII.,** S. 277, L. 12 f. n.: 1909, læs: 1906. — S. 279, L. 15 f. o., efter: (Fr.borg). tilføjes: Maleri af G. F. Clement paa Christiansborg.

Frederik, f. 1899, Kronprins, S. 280, L. 2 f. o.: efter: 1902 tilføjes: Maleri af Hans Henningsen 1932 paa Amalienborg.

Frederik II., Hertug af Slesvig-Holsten-Gottorp, S. 284, L. 14 f. n.: Adolf I., læs: Adolf.

Frederik Carl Ferdinand, S. 312, L. 2 f. o.: Kathrine, læs: Cathrine.

Frederiksen, H. C, S. 329, L. 13 f. o.: S., læs: Sp.
— **Kirstine,** S. 333, L. 16—17 f. o.: Tegning af Erick Struckmann i Rigsdagen, udgaar.
— **Niels,** S. 340, L. 12 f. n.: efter: skabsvæsen tilføjes: , .
— **Søren,** d. 10. Sept. 1939 i Støvring, begr. sst.
Freuchen, Peter, S. 347, L. 18 f. o.: som jeg har kendt ham, læs: som jeg husker ham.
Fridericia, L. S., S. 369, L. 17 f. n.: Fraenkel, læs: Fraenckel.
Fries, Frederik, S. 378, L. 7 f. o.: (Ass.), læs: (Vestre).
Friis, Slægtartikel, S. 379, L. 4 f. n.: 1664, læs: 1665. — S. 380, L. 8—9 f. o.: Dei foreligger ingen Hjemmel for, at Niels F. skulde være Fader til Anders F. — L. 10 f. o.: (1434 og 36), læs: (1432 og 48). — L. 12 f. o.: ('434 °*g* 36), *læs:* (»432 *og* 48).
— A. E., d. 23. April 1936 i Kbh., begr. sst. (Vestre).
— **Achton,** d. 17. Dec. 1939 i Kbh., begr. sst. (Vestre).
— **Albert, S.** 388, **L.** 20 **f. o.: 17.,** læs: **8.**
— **Christen,** S. 392, L. 12 **f.** o.: til Engestofte udgaar. — L. 13 f. o.: efter: 1591 tilføjes: paa Engestofte. — Engestofte, læs: Projenstorf. — L. 14 f. o.: efter: Huitfeldt tilføjes: til Engestofte. — S. 393, L. 11 f. n.: (V.) udgaar.
— **Christen Lodberg, S. 397, L. 9 f. n.: 1722, læs: 1721.**
— **Christian,** 1617—57, til Lyngbygaard, Officer, S. 402, L. 2 f. n.: 29., læs: 24. — S. 403, L. 12 f. o.: tilføjes: 1653—57 havde han Mariager Kloster som Len.
— **Christian,** 1691—1763, Officer, S. 404, L. 17 f. n.: Wedell-Friis, læs: Wedel-Fi iis.
— Fr., S. 405, L. 1 f. n.: 26., læs: 24. — S. 406, L. 6 f. o.: Landbrugsskolen, læs: Landbohøjskolen. — L. 9—8 f. n.: , ligesom han en Aarrække var Medlem af Sogneraadet udgaar.
— **Hans,** 1839—92, Landskabsmaler, S. 410, L. 7 f. o.: Skovgaard, læs: Skovsgaard.
— **Jep,** d. 1547, til Lyngholm, S. 416, L. 13 f. n.: (d. 1483 el. 84), læs: (d. tidligst 1488).
— **Jesper,** d. 1558, Lensmand, S. 417, L. 11 f. o.: efter: Svendborg tilføjes: , D. af Knud Ottesen H. (d. 1537) til Rodkilde og Kirsten Jacobsdatter Tidemand (d. 1567).
— **Jesper,** 1593—1643, Officei, S. 417, L. 15 f. n.: efter: 1609 tilføjes: paa Hagenskov. — L. 15—14 f. n.: paa Hagenskov, læs: i Svendborg.
— M. P., d. 20. April 1944 i Kbh., begr. sst. (Vestre).
— **Mogens, S.** 434, **L. 9 f. o.: 2.** Nov., læs: 20. Nov.
— **Niels,** d. 1699, Greve, Stiftbefalingsmand, Diplomat, S. 437, L. 1 f. o.: 1664, læs: 1665. — L. 1—2 f. o.: F. 1664, læs: F. 22. Juni 1665.
— St., d. 22. Marts 1942 i Kbh., Urne paa Garn. Kgd.
Friis Møller, Kai, S. 445, L. 8 f. n.: Rosetti, læs: Rossetti. — **L.** 5 **f.** n.: F.-M.s, læs: F. M.s.
Frijs, Mogens, S. 455, L. 8 f. n.: Højre, læs: Hørring.
Frimann, P. H., S. 463, L. 15 f. n.: efter: 242. tilføjes: L. Daae: Breve fra Danske og Norske, 1876, S. 43, 136, 139 f., 154, 209, 224, 232.
Frimodt, J., d. **12.** Nov. 1935 paa Frbg., begr. i Kbh. (Ass.). — S. 463, L. 5 f. n.: C. J., læs: Emil.
Frimodt-Møller, Christian, d. 24. Marts 1943 i Kotagiri-Bjergene i Sydindien.

Fritsche, **Harald,** S. 475, L. 20 f. o.: K., læs: K.[2]. — efter: Otto Bache 1903 tilfojes: paa Kobmandsskolen.

Fritzsch, C. D., S. 478, L. 7 f. n.: efter: Formning, tilføjes: — Tit. Professor 1835.

Frydendahl, Jørgen Peter, S. 484, L. 14 f. o.: Lindgren, læs: Lindgreen. — L. 17 f. n.: Lindgren, læs: Lindgreen.

Frydensberg, **Carl,** d. 22. April 1944 i Svanninge, begr. i Faaboig. — S. 485, L. 1 f. o.: Volquartz, læs: Volqvartz. — L. 4 f. o.: 1909, læs: 21. Maj 1909 i Ringsted. — L. 6 f. o.: Volquartz, læs: Volqvartz.

Frølich, Lorenz, S. 489, L. 17—18 f. o.: schweiziske, læs: reformerte. — S. 494, L. 13 f. n.: efter: 1857. tilføjes: DM. 1898. K.[2] 1901.

Fuglsang Damgaard, H., S. 504, L. 19 f. o.: Caiina Elisabeth, læs: Caroline (Caiina) Elisabeth Solveig.

Fugmann, Albert, d. 22. Febt. 1938 paa Frbg., begr. sst.

Fuiren, Didrik, læs: Fulren, Diderik. — S. 508, Kolumnetitlen læses: *Fuiren, Diderik.*

— **Jørgen,** S. 509, L. 2—1 f. n.: Botanisk Tidsskr., **XII,** 1880—81, S. 47 udgaar.

Funch Thomsen, Theodor, S. 510, L. 9 f. n.: 1934, læs: 1933. — L. s f. n.: 1882, læs: 1883. — S. 511, L. 13 f. n.: tilføjes: Theodor Julius Funch Thomsen in memoriam, 1924.

Funder, Thomas, S. 516, L. 12 f. o.: 18, læs: 1856.

Fursman, Christian, S. 516, L. 17 f. o.: 1722, læs: 1721.

Fiissel, Andreas, S. 522, L. 20 f. o.: ca. 1778, læs: 1779.

Gabel, Christoffer, S. 537, L. 4 f. o.: efter: haupt tilføjes: , d. 1698 (Begravelsesbrev 3. Dec). — L. 5 f. o.: efter: B. tilføjes: og Anna Schon.

Gad, Slægtartikel, S. 549, L. 1 f. n.: senere i Svendborg udgaar. — Efter: 1742 tilfojes: , Son af Færgemand i Svendborg Havn Hans Pedersen, ca. 1640—95.

— **Emma,** S. 552, L. 15 f. o.: forste Formand hun var., læs: Formand hun var fra 1914.

— Marius, S. 555, L. 18 f. o.: De, læs: Da.

Gade, Ludvig, S. 561, L. 7 f. n.: efter: Teater, tilfojes: — Portrættet« paa Otto Baches Skitse »Valkyrien«.

— Niels W., S. 572, L. 7 f. o.: efter: (1924) tilføjes: og »Musikhistorisk Arkiv« (1932). — L. 12 f. n.: Æresmedlem, læs: Medlem. — S. 574, L. 18 f. o.: efter: 1867 tilføjes: (Hirschspiung). — L. 19 f. n.: efter: Krøyer tilfojes: 1882. — L. 17 f. n.: J. Hassel, læs: A. Hassel. — L. 16 f. n.: 1897 i Glyptoteket, læs: 1891. — L. 9 f. n.: 1924, læs: 1922, 23 og 24. — Tilføjes: Musikhistorisk Arkiv 1932.

Galschiøt, Chr., S. 580, L. 10 f. o.: ca. 1804, læs: 1803.

— M., d. 24. Jan. 1940 i Helsingør, Urne paa Kgd. sst. — S. 582, L. 12 f. n. tilfojes: Palle Rosenkrantz: Billeder fra min Barndom, 1917, S. 87—92, "53. '55 f.

Galster, Valdemar, S. 585, L. 3 f. n.: Krarup, læs: Møller.

Galt, Peder, S. 588, L. 9 f. n.: efter: 178. tilføjes: N. Ahnlund i Historiska handl., XXVI, 1, 1920.

Gamborg, V. E., S. 595, L. 4 f. n.: For Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab blev Gamborg først administrerende Direktør ved N. Neergaards Fratræden 1908.

Gammeltoft, C, S. 601, L. 19 f. n.: efter: Raadhuset. tilføjes: Bronzeplaket af Gunnar Jensen 1918.

— **Carl,** S. 601, **L.** 9 f. n.: sst., las: i Vallerød. — begr. sst., læs: begr. i Kbh. — S. 602, L. 13 f. n.: efter: — tilføjes: Maleri af Otto Bache 1901 (Familieeje), Tegning dertil paa Fr.borg.

Gandrup, Carl, d. II. Aug. 1936 i Kbh., Urne paa Bispebjerg.

Garde, H. G., 1825—85, Søofficei, S. 617, L. 6 f. o.: efter: senere tilføjes: By- og Raadstueskriver. — L. 12 f. o.: Elisabeth, læs: Elizabeth.

v. Gartenberg, Peter Nicolaus, S. 623, **L. 21 f. n.: f. ca. 1714, læs: ca. 1714—86.** — L. 20 f. n.: efter: Kregome tilføjes: , d. 6. Jan. 1786 i Sierakovo an der Warthe, begr. i den lutherske K. sst. — L. 18—17 f. n.: Gift . . . 1759), læs: Gift 24. April 1743 i Halle med Philippine Luise Juncker, f. 9. Marts 1726 i Halle, d. 24. Maj 1802 i Dresden, D. af Professor, Dr. med. Johann J. (1679—1759, gift i° 1707 med Grevinde Charlotte Sophie af Waldcck-Pyrmont, 1667—1723, 3^0 1727 med Christiane Eleonore v. Bomsdorf, 1706—65) og Johanne Elisabeth Lichtenberg. — L. 5 f. n.: efter: her tilføjes: 1768. — L. 4—3 f. n.: Hvornaar . . . ikke. udgaar.

Gartner, Herman, S. 624, L. 3 f. o.: 1798, læs: d. 1798.

Gebauer, C. D., D. 629, L. 13 f. **n.:** efter: borg) tilføjes: og af F. C. Lund 1812. — J. C, S. 629, L. 1 f. n.: efter: Marie tilføjes: Christiane. — S. 630, L. 17 f. o.: yar, læs: var. — L. 7 f. n.: vor, læs: din.

Gedde, H. C, S. 634, L. 9 f. o.: efter: Norge tilføjes: Silhouet.

VIII. Geelmuyden—Hall.

Gelll, Christian, d. 3. April 1938 i Charlottenlund, begr. i Ordrup.

Gelsmar, **Eduard,** d. 14. Maj 1939 i Kbh., begr. paa Bispebjerg. — S. 7, L. 15 f. o.: efter: 88 tilføjes: , gift 2° med Caroline Johanne Pauline Marie Groger, 1840—1923. — S. 8, L. 2 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Gerner, Henrik, 1629—1700, Biskop, S. 39, L. 8 f. n.: efter: Baccalaur tilføjes: fra Sorø Akademi.

Gersdorff, Slægtartikel, S. 48, L. 13 f. n.: (1616—58), læs: (1616—senest 82). — L. 4 f. n.: ca. udgaar. — S. 49, L. 1 f. o.: (d. 1781), læs: (1739—81). — L. 2 f. o.: Linien læses: Isgaard; fra P. R. G. nedstammer den nulevende ældste danske Gren.

— **Frederik,** 1650—91, Overceremonimester, Gesandt, S. 49, L. 21 f. n.: ca. udgaar. — L. 20 f. n.: F. ca. 1650, læs: Døbt 9. Maj 1650.

— **Frederik,** 1651—1724, Officer, S. 50, L. **19 f.** n.: 17., læs: for 3.

— **Niels,** S. 57, L. 20 f. n.: efter: 1688 tilføjes: paa Hiinern. — Efter: 1748 tilføjes: i Kbh. — S. 58, L. 2 f. o.: 1739, læs: 1740.

Gerstenberg, H. W., S. 63, L. 5 f. n.: kun, læs: kan. — S. 64, L. 21 f. n.: Poesi, læs: Poesie. — S. 65, L. 12 f. n.: tilføjes: G.s Breve til Gleim i Nordelbingen, IV, 1925, S. 127—38. — L. 8 f. n.: paa Brahetrolleborg, læs: af F. B. Wickede 1781. Mindetavle i Tønder.

Gianelli, Giovanni Domenico, S. 78, L. 9 f. o.: efter: Kbh. tilføjes: (Kat.).
— Peter Leonhard, S. 78, L. 3 f. n.: 1786, læs: 1787.
Glerslng, Niels, S. 92, L. 8 f. o.: ca. 1746, læs: 1747. — L. 13—14 f. o.: overtog . . . Hovedgaard, læs: købte derefter n. A. Hovedgaarden.
Glmbel, Carl, S. 104, L. 17 f. o.: Landsretssagfører, læs: Overretssagfører.
Gislason, Konrad, S. 109, L. 14 f. o.: tilføjes: Medlem af Videnskabernes Selskab 1853.
Gjee, Marcus, S. 140, L. 20 f. o.: tilføjes: G. L. Wad: Fra Fyens Fortid, I, 1916, S. 12—37.
— **Mette,** S. 140, L. 13 f. n.: 1. Del af Vedels Folkevisesamling, læs: »Den 1. Part Tragica, Eller Gamle Danske Historiske Elskoffs Vjser«, en Bearbejdelse af en Samling, A. S. Vedel havde efterladt sig; desuden kan hun muligvis være Forfatter til »Den danske Kæmpebog«, et historisk Arbejde fra ca. 1660, affattet i forskellige Viseformer. — L. 1 f. n.: tilføjes: Dsk. Studier, 1923, S. 163 ff. H. Brix: Analyser og Problemer, I, 1933, S. 166—93. Acta philologica Scandinavica, XV, 1941, S. 322 ff.
Glahn, Slægtaitikel, S. 151, L. 16 f. n.: Patricishe, læs: Patriciske.
— K., S. 154, L. 11 f. o.: efter: Kai tilføjes: (døbt Cai).
Glass, Louis, d. 22. Jan. 1936 i Gentofte, begr. sst. — S. 163, L. 4 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.
Glud, **Vilhelm,** d. 8. Juni 1939 i Paris, begr. i Bois Colombes.
Godskesen, Marius, d. 3. April 1937 paa Frbg., begr. sst. — S. 193, L. 4 f. n.: efter Fuldmægtig tilføjes: , .
Godtfredsen, C, d. 10. Febr. 1941 i Maaløv, begr. i Kbh. (Bispebjerg).
Goldschmidt, Slægtartikel, S. 198, L. 9 f. o.: 1836, læs: 1835.
— **Me'i'r,** S. 212, L. 8 f. n.: seks Bd., 1908—16, læs: otte Bd., 1908—10. — S. 213, L. 12 f. o.: 382, læs: 388. — L. 21 f. o.: 43, læs: 86. — 444, læs: 144. — L. 18 f. n.: II udgaar.
Goll, August, d. 31. Dec. 1936 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd. — S. 216, L. 3 f. n.: V., læs: v. — S. 217, L. 7 f. n.: 1917, læs: 1924.
Gorm-Petersen, Peter, d. 6. Okt. 1937 i Kbh., begr. i Hellerup.
Gosch, C. C. A., S. 232, L. 6 f. n.: efter: plan. tilføjes: 1897 udgav G. for The Hakluyt Society »Danish Aictic Expeditions 1605—20«, I—II.
Graae, Valdemar, d. 8. Febr. 1938 i Paris, Urne paa Gilleleje Kgd.
Graah, W. A., S. 245, L. 4 f. n.: M., læs: Jens.
Grahn-Young, Luclle, S. 247, L. 9 f. n.: efter Gift tilføjes: ca. 1856.
Gram, Christian, d. 14. Nov. 1938 i Kbh., begr. sst. (Ass.).
— H.f S. 265, L. 16 f. o.: tilføjes: Numismatisk Forenings Medlemsblad, XIII, 1933, S. 175—80, 187—96, 201—12, 217—27.
— R. S., d. 25. Febr. 1936 i Hellerup, Urne paa Ass. Kgd. — S. 276, L. 8 f. n.: efter: 79 tilføjes: , gift 2^0 1868 med Caroline Elise Oltmann, 1837—1900. — S. 277, L. 10 f. n.: efter: G. tilføjes: »Realregister til Domssamlingerne i civile Sager 1887—96« (I—II, 1899) og.
Grand, Jens, S. 279, L. 3 f. n.: Kardinal, læs: sin Kapellan.
Grandjean, **Axel,** S. 284, L. 3 f. o.: under G. paabegyndte udgaar. — L. 15 f. o.: efter: 1888). tilføjes: G. komponerede ogsaa Sange og Klavermusik. — R- i9'7-
— Poul **Bredo,** S. 285, L. 18 f. n.: Vaaben, læs: Vaabener.
GranZOW, F. C, S. 286, L. 16 f. o.: Larsen, læs: Lassen.
Grathwohl, A., d. 5. Okt. 1936 i Kbh., Urne paa Solbjerg Kgd.
Gravesen, Johannes, S. 291, L. 6 f. n.: Hustru, læs: 1. Hustru.

Gravlund, Thorkild, d. 4. Dec. 1939 i Reersø, begr. sst.

Greensteen, H. J., S. 299, L. 15—16 f. o.: Linierne læses: Personlighed. — G. udgav Billedværkerne »Fra Fjæld og Dal« (1875) og (sammen med Carl Andersen) »Vers og Prosa« (1876). — L. 19 f. o.: tilføjes: Einar Christiansen: Nogle Træk af mit Liv og af dansk Teaters Historie, 1930, S. 20 f., 39 **f.**

Gregersen, Hans, S. 300, L. 5 f. n.: i Hillerod, læs: paa Frbg. — paa Frbg., læs: sst. — L. 4 f. n.: Katrine, læs: Anne Katrine.

Greve, B. J., S. 304, L. 6—7 f. o.: Gift. . . Wichmann, læs: Skal have været gift i° i Hamburg ca. 1785. Gift 2° senest 1787 med Marie Magdalene Wichmann. 3^0 1. Okt. 1799 i Berlin med Maria Elisabeth Zinnert, døbt 21. Jan. 1773 i Lieberose, Sachsen, D. af Slagter Hans Heinrich Z. (1740—senest 99) og Catharina Elisabeth Hammel (ca. 1742—1811). — L. 8 f. o.: Hvor G. gik i Lære, er ukendt, læs: G. fik sin første Uddannelse i Bredsted og var 1785 i Hamburg. — S. 305, L. 11 f. o.: foran: E. Lemberger tilføjes: Nyeste Skilderie af Kbh. 13. Febr. 1821.

Griffenfeld, Peder Schumacher, S. 312, L. 17 f. n.: Søster, læs: Kusine. — S. 318, L. 1 f. n.: efter: 107. tilføjes: O. A. Johnsen: Tønsbergs Historie, II, 1934, S. 235 f. — Aarbog, læs: Aarsskrift.

Griis, **Niels,** S. 320, L. 18 f. o.: foran: Etatsraad tilføjes: Justitsraad 1717.

Grodtschilling, Georg, S. 323, L. 19 f. n.: Admiralitetsraad, læs: Admiralitetskommissær.

Groth, S., S. 326, L. 11 f. o.: ca. foran begge Aarstal udgaar.

Grove, E. R., 1756—1847, Generalkonsul, S. 332, L. 10 f. n.: efter: forhandle tilføjes: , og han udnævntes til Generalkonsul.

Grundtvig, Elisabeth, S. 350, L. 19 f. n.: tilføjes: — Portrætteret af Marie Luplau paa Gruppebilledet: Fra Kvindevalgretskampens Tid (Rigsdagen). — N. F. S., S. 366, L. 2 f. n.: Franciska, læs: Ane Marie. •— S. 373, L. 6 f. o.: Titel af, læs: Rang med Sjællands. — L. 4 f. n.: — den sidste Tilføjelse skyldtes P. Chr. Kierkegaard udgaar. — S. 380, L. 13 f. n.: s. A., læs: n. A. — L. 12 f. n.: Mouument, læs: Monument.

— **Stener,** d. 13. Maj 1942 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre). — S. 381, L. 6 f. o.: 1895, læs: 1891—95. — L. 7 f. o.: Vor og Nim Herreder, læs: Ning Herred.

— **Svend,** S. 385, L. 8 f. n.: Hustvodt, læs: Hustvedt.

— **Vilhelm,** S. 386, L. 1 f. o.: Tysk, læs: Dansk. — L. 20 f. n.: Sprogvidenskaben, læs: Sproget.

Griiner, Slægtartikel, S. 394, L. 7 f. n.: efter: forekommende tilføjes: , maaske fra Lauban i Sachsen stammende Snedker. — S. 395, L. 21 f. o.: tilføjes: Medd. fra Personalhist. Institut, 1929, Nr. **4**—7.

— **Georg,** S. 396, L. 8 f. o.: loka, læs: lokal.

Griiner-Nielsen, H.T S. 399, L. 5 f. o.: efter: Kapellan i tilføjes: Vesterborg og.

Groger, F. C, S. 402, L. 12 f. n.: af Matth. v. Jessen (1812, Fr.borg), udgaar. — sst., læs: Fr.borg.

Grønbæk, Isak, S. 413, **L.** 10 f. o.: **f.** ca. 1558, udgaar. — S. 414, L. 3 f. o.: Kirkevisitation, læs: Kirkekatekisation.

Grønland, Peter, S. 415, **L.** 8 **f.** o.: efter: G. tilføjes: (ca. 1730—93). — L. 9 f. o.: efter: Spanjer tilføjes: (ca. 1734—72).

Grønvold, H., d. 23. Marts 1940 i Bedford, ligbrændt sst.

— **Holger,** S. 420, L. 2—3 f. o.: d. . . . Frbg., læs: d. 16. Maj 1923 paa Frbg., begr. sst.

Guldsmed, Hans Thomesen, S. 440, L. 19 **f.** n. tilføjes: Nord. tidskrift for bok- och biblioteksvåsen, IV, **1917,** S. 263 **f.**

Gyde Petersen, H., d. 10. Jan. 1943 i Gentofte, begr. i Ordrup.

Gyldendal, Søren, S. 465, **L.** 9 **f.** o.: 2., **las:** 8. — S. 467, L. 7 **f.** o.: 1900, læs: 1909.

Gyldenløve, Hans Ulrik, S. 471, **L.** 9 **f.** o.: (s. d.) udgaar.

— **Ulrik Frederik,** S. 484, L. 7 f. o.: tilføjes: O. A. Johnsen: Tønsbergs Historie, II, 1934, S. 238 f. og passim.

Gyldenstierne, Karen, S. 492, L. 2 f. n.: tilføjes: Erik Kroman i Acta Philol. Scand., VI, 1931—32, S. 237—84.

— **Knud Pedersen,** S. 498, **L.** 17 f. n.: tilføjes: — Ligsten med Portræt **i** Kalundborg **K.**

Gyllembourg, Thomasine, S. 510, **L.** 6 f. n.: yngste af fire, læs: ældste af fem.

Gørtz, Vilhelm, d. 6. Juni 1939 paa Frbg., begr. i Kbh. (Garn.).

Gøtzsche, Slægtartikel, S. 536, L. 13 f. o.: Karl, læs: Carl.

— H. C, S. 536, L. 19 f. o.: sidst i Jyderup udgaar.

— **Johannes,** d. 18. Juli 1938 i Snoghøj, begr. i Fredericia. — S. 537, L. 8 f. n.: Maleri, læs: Malerier. — L. 7 f. n.: tilføjes: og af Luplau Janssen i Familieeje.

— V., S. 537, L. 6 f. n.: Karl, læs: Carl. — L. 5 f. n.: sst., læs: Fredericia.

Haakon VII., S. 541, L. 10 **f.** n.: 23., læs: 25. — S. 542, L. 3 **f.** o.: tilføjes: i Norge bl. a. Maleri af Asta Nørregaard i Bymuseet, Oslo.

Hacquart, Philip, S. 550, L. 1 f. n.: 1684, læs: 1689.

Haderup, Victor, S. 552, L. 6 **f.** n.: senere udgaar.

Haelwegh, Albert, S. 555, L. 15 f. n.: 1662, læs: 1661.

Haffner, Slægtartikel, S. 556, L. 4 f. n.: Om Slægten Haffners paastaaede Adelskab, jfr. Personalhist. Tidsskr., 7. Rk., II, 1917, S. 94, 346 f., 352.

— **Wolfgang,** 1810—87, Politiker, S. 560, L. 12 f. n.: efter: 1847 tilføjes: Rang med Gehejmeraader 1880. — Efter: 1867. tilføjes: K.[2] og.

Hage, Alfred, 1843—1922, Godsejer, Politiker, S. 566, L. 15 f. n.: Amsterdam, læs: Antwerpen. — S. 567, L. 12 f. n.: K.[2] 1900, læs: K.[2] 1898. DM. 1900.

Hagemann, Slægtartikel, S. 579, L. 18 f. o.: Linien læses: til Jurgen H. i Bardowick, hvis Søn Landmand Berthold Georg H. (1665—1743) var Fader til Gottlieb H. (1712—53), o.s.v.

Hagemann, G. A., S. 582, **L.** 5 f. n.: Dobkulla, læs: Drakulla. — S. 584, L. 17 f. o.: 1912, læs: 1902. — S. 588, L. 21 f. o.: fra 1909, læs: 1908—09.

Hagen, **Carl,** S. 590, **L. n f.** o.: tilføjes: Moder: Johanne Vilhelmine Lind.

vom Hagen, Franz, S. 591, L. 19 f. n.: (d. 1724), læs: (1647—1724). — S. 592, L. 10 f. o.: 1707, læs: 1709.

Hagen, G. B., d. 10. Maj 1941 paa Frbg., Urne paa Holmens Kgd.

Hagerup, Slægtaitikel, S. 596, L. 8 f. o.: til Slægtartiklen Hagerup bemærkes: Slægten Hagerup stammer ikke fra Helsingør, men føtes tilbage til Borgmester i Trondhjem Adrian Rockertsen Falkener (d. senest 1597), der formentlig er indvandret fra Holland. Hans Sønnesøn, Raadmand i Trondhjem Rickert Petersen (nævnt 1610), var Fader til Tolder i Romsdalen Rickert Rickertsen H. (f. ca. 1604) og Savbrugsejer (-forpagter?) Hans Rickertsen H. (d. før 1664?), som var Fader til de nævnte Præster i Kværnæs Sogn Søren og Hans Hansen H. — Navnet, der, som angivet,

stammer fra Sjælland, er formentlig indkommet gennem Spindesiden. Se Norsk Tidsskrift for Personalhistorie, **III,** 1926, S. 426—38.

Hahn, Vincents, S. 601, L. 10 f. o.: Henning, læs: Henrik.

Halk, Frode, S. 614, L. 14 f. n.: Wilhelm, læs: Vilhelm.

Hall, C. C, S. 629, L. 7 f. o.: Tredeling, læs: Tvedeling. — L. 10 f. n.: efter: Gehejmeetatsraad tilføjes: 1859.

IX. Hallager—Melisen.

Hambro, Carl Joachim, S. li, L. **14** f. o.: i London, læs: paa Milton Abbey. — L. 15 f. o.: efter: 1833 tilføjes: i St. Georges, Bloomsbury, Grevsk. Middlesex. — L. 16—18 f. o.: 1852 . . . Greathead). , læs: 1852 paa Roehampton, D. af Theophilus Louis G. i Darmstadt. 2° 4. April 1861 i Kings Worthy, Grevsk. Southampton, med Elisa Frances Turner, f. 1. Sept. 1827, d. 7. Febr. 1919 i Tremyntha, Bournemouth (gift i° med General Hervey Harris Greathead), D. af Thomas Jacob T. til Worthy Park.

Hammer, William, S. 26, L. 2 f. n.: tilføjes: Buste af Th. Stein 1886.

— Jensen, Ingeborg, S. 27, L. 15 f. o.: kun, læs: hun.

Hammerich, Emil, S. 30, L. 10 f. n.: Præstø, læs: Næstved.

— **Frederik,** 1809—77, Teolog og Historiker, S. 32, L. 1 f. o.: efter: Georg tilføjes: Frederik. — Efter: 1811 tilføjes: , gift i° 1798 med Cathrine Magdalene Fiedler, 1775—1800.

— **Kai** Fr., d. 22. Dec. 1937 i Charlottenlund, Urne paa Vestre Kgd.

— **Martin,** 1811—81, Skolemand og litteraturhistorisk Forfatter, S. 43, L. 2 f. n.: efter: Rigsarkivet, tilføjes: — Tit. Professor 1852.

— **Martin,** f. 1883, nordslesvigsk Hypoteklaanefondsdirektør, d. 22. April 1940 i Sønderborg, begr. i Kbh. (Vestre).

Hamsfort, Cornelius, 1546—1627, Læge, Historiker, S. 58, L. 14 f. n.: tilføjes: Hist. Tidsskr., 10. Rk., II, 1932—34, S. 540—55.

Hannover, Emil, S. 65, L. 7 f. o.: 1896, læs: 1898. — L. uf. o.: 1896, læs: 1898. — L. 20 f. o.: 1896, læs: 1898. — S. 67, L. 13 f. n.: efter: Død. tilføjes: — Breve til H. i Hirschsprungs Saml. og i Kunstindustrimuseet. — L. 12 f. n.: tilføjes: Malerier af J. P. Wildenradt og Johan Rohde (Familieeje) samt af Halfdan Stiøm 1891 (Nasjonalgaleriet, Oslo). Studier til Viggo Johansens Maleri (Privateje). — L. 10 f. n.: tilføjes: Stentøj af Gunner Nylund 1931. — L. 5 f. n.: 25., læs: 18.

— H. I., d. 9. Sept. 1937 i Kbh., Urne paa Mos. Vestre **Kgd. — S. 71, L. 21 f. n.: 1912, læs: 1924.**

Hans, 1825—1911, Prins, S. 80, L. 19 tilføjes: N. P. Jensen: Livserindringer, II, 1916, S. 52—62.

Hansen, Slægtartikel, S. 89, L. 20 f. n.: 1752, læs: 1753. — L. 19 f. n.: efter: 1831) tilføjes: (Søn af Gaardmand i Vibede, Fakse Sogn, Hans Nielsen (ca. 1707—74)). — S. 90, L. 21 f. n.: Kammersanger, læs: Operasanger.

Hansen, A. J., S. gi, L. 21 f. o.: Spritfabrikker, læs: Sukkerfabrikker.
— **Alfred,** S. 100, L. 21 **f.** n.: Gotschalck, læs: Gotschalk. — L. 19 f. n.: Kierulff, læs: Kierulf.
— C. F., 1756—1845, Arkitekt, S. 106, L. 13 f. n.: 62, læs: 61. — S. 113, L. 3 f. o.: efter: 1791. tilføjes: Rang med virkelige Etatsraader 1808.
— C. H., S. 119, L. 11 f. o.: 1752, læs: 1753.
— C. J., S. 120, L. 3—5 f. o.: I Skiftet efter J. C. Stockmann nævnes J. P. Hassing som hans Hustru, men en Vielse synes ikke at have fundet Sted.
— C K., S. 181, L. 12 f. n.: (f. 1790), læs: (1790—1843, gift 2° 1831 med Bagermestet Joachim Daniel Chiistoph Methling, 1796—1876, gift 2° 1844 med Luise Sophie Elisabeth Kniep, 1810—71).
— C. P., S. 123, L. 17 f. n.: tilføjes: — Maleri af C. L. Jessen i Nissen-Stiftung i Husum.
— **Carl,** f. 1866, Skibsbygningsingeniør, d. 19. April 1941 i Kbh., begr. sst. (Bispebjerg).
— **Carl,** f. 1870, Forfatter, d. 30. Juli 1939 i Kbh., Urne paa Bispebjerg.
— (-Vinde), **Carl,** f. 1870, Redaktør, Politiker, d. 9. Juni 1940 i Skive, Urne sst.
— Charlie, d. I. Juli 1942 i London.
— Christian, 1812—80, Operasanger, S. 141, L. 9 f. n.: tilføjes: Kultegning som Don Juan (Det kgl. Teatet). Poi trætteret paa Otto Baches Skitse Don Juan 1872.
— Constantin, S. 146, L. 2 f. n.: 19., læs: 20. — S. 149, L. 1 f. n.: tilføjes: Breve fra og til Chr. Winther, 1880. Nic. Bøgh: Chr. Winther, **III,** 1901 (se Registeret).
— **Erik,** d. BI. Nov. 1936 i Kolding, Urne sst.
— Fr., S. 165, L. 3 f. o.: tilføjes: Mindesmærke af N. Hansen Jacobsen 1925 ved Askov Forsøgsstation.
— **Godfred,** d. 27. Maj 1937 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.
— Gustav, S. 170, L. 17 f. o.: stemt for, læs: stemte mod.
— H. J,, f. 1855, Zoolog og politisk Forfatter, d. 26. Juni 1936 i Gentofte, begr. sst. — S. 175, L. 14 f. n.: Jakobsen, læs: Jacobsen.
— H. M., S. 179, L. 3—2 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.
— H. P., f. 1867, Rektor, d. 22. Dec. 1942 i Kbh., begr. sst. (Ass.). — S. 188, L. 15 f. o.: og Hustru udgaar.
— Heinrich, S. 202, L. 7 f. n.: efter: 1866 tilføjes: , gift 2° 1857 med Birthe Maria Julius, f. 1824.
— **Hjerl,** S. 206, **L.** 12 f. o.: Hjerl-Hansen, læs: Hjerl Hansen.
— **Holger,** d. 8. Nov. 1938 i Kbh., Urne paa Bispebjerg.
— J. A., 1806—77, Politiker, S. **217,** L. 13 f. o.: Venstregrundtvigianer, læs: Teolog.
— J. A., f. 1878, Journalist, Politiker, d. 2. April 1939 1 Roskilde, Urne paa Søndermark Krematorium.
— J. Th., S. 228, L. 13 f. o.: foran: Buste tilføjes: Statuette af Thod Edelmann 1906.
— **Jakob,** S. 229, L. 9 f. n.: tilføjes: Aug. F. Schmidt i Bornholmske Saml., XXIII, 1935, S. 204—11.
— **Johan,** f. 1861, Skibsreder, Grosserer, d. 27. Juni 1943 i Kbh., begr. sst. (Vestre). — S. 233, L. 3 f. n.: 21., læs: 14.
— **Jules,** S. 242, L. **4 f.** n.: tilføjes: Af Anthon Frederik Tschernings efterladte Papiret, III, 1878, S. 259 f.

Hansen, Julie, S. 243, L. 3 f. o.: efter: 1874 tilføjes: i Kbh. (Helligg.).

— K., f. 1858, Statskonsulent i Plantekultur, d. 19. April 194! i Gentofte, begi. i Lyngby (Sorgenfri Kgd.). — S. 250, L. 3 f. n.: eftei: Kaptajn tilføjes: , Olganist.

— (-Ankerstræde), **Karl,** f. 1865, Husmandsfører, S. 253, L. 3 f. o.: 1901, læs: 1902.

— **Louise Christine Ravn,** læs: **Louise Christiane Ravn.**

— **Meta,** d. 4. Juni 1941 i Hillerød, Urne paa Asminderød Kgd. — S. 258, L. 19 f. n.: efter: Kirstine tilføjes: Jensine Vilhelmine.

— **Niels,** f. 1881, Redaktør, S. 264, **L. 4 f. n.:** 5., læs: 3.

— **Octavlus,** S. 268, L. 10 f. o. tilføjes: Palle Rosenkrantz: Junkerdrømme, 1918, S. 44 ff.

— **Oscar,** d. n. Sept. 1938 i Kbh., Urne paa Bispebjerg.

— P. Em., S. 279, L. 21 f. n.: efter: Hallstrom. tilfojes: H. var russisk virkelig Statsraad. Fik i Danmark i sine sidste Aar Understøttelse af Staten.

— P. N., S. 280, L. 13 f. n.: 1909, læs: 1919.

— **Peder,** 1786—1810, Biskop, S. 201, L. 15 f. o.: (d. 1773), læs: (ca. 1699—'773) °*S* Ingeborg Cathrine Friis.

— **Peter,** 1868—1928, Maler, S. 287, L. 9 f. n.: efter: opløst tilføjes: , han gift 2^0 1899 med Carla Rosalie Petersen, 1877—1912, Ægteskabet opløst.

— **Robert,** S. 293, L. 1 f. o.: Ellen . . . 1888, læs: Ellen Margrethe Duurloo, f. 1. Nov. 1888 i Kbh. (Frbg.) (gift i° 1909 med Journalist Aage Schmidth, f. 1885 (gift 2° 1916 med Nina Bertha Sommerfelt, f. 1896 (gift 2° 1920 med Politimester Einar Hoeck, f. 1891), 3° 1922 med Jytte Skeel, f. 1895 (gift 2° 1933 med Bogholder Søren Willy Stegener, f. 1883), 4° 1926 med Karen Margrethe Rasmussen, f. 1891)).

— **Sigvard,** d. 27. April 1938 i Hellerup, Urne paa Søllerød Kgd.

— V. A., S. 303, L. 10 f. o.: (Helligg.), læs: (Holmens). — L. 11 f. o.: efter: K. tilføjes: , senere flyttet til Kundby K.

— **Victor,** 1837—1912, Søofficer, S. 307, L. 10 f. o.: efter: 1904. tilføjes: F.M.G. 1909.

— **Jacobsen, N.,** d. 26. Nov. 1941 i Vejen, begr. sst.

Hanssen, Andreas, d. 17. Nov. 1940 i Gentofte, begr. i Hellerup.

— **Nis,** S. 329, L. 23 f. o.: efter: 1851 tilføjes: , gift 2° 1827 med Elisabeth Simonsen, 1799—1829, 3^0 1829 med Barbara Brandt, 1789—1852. — 1. Hustru udgaar.

Harboe, Rasmus, S. 350, L. 2 f. n.: 1890, læs: 1891.

Harbou, Slægtartikel, S. 352, L. 13 f. n.: og, læs: , . — L. 12 f. n.: tilføjes: og Kommunalpolitikeren Vilhelmine Ulrike Alvilda H. Hoff (f. 1862, s. d.).

Hardenberg, Slægtartikel, S. 357, L. 21 f. o.: 1520, læs: 1519.

Hartmann, J. P., f. 1870, Gartneriejer, Konsul, S. 383, L. 12 f. o.: Gentofte, læs: Gent.

— J. P., f. 1873, Læge, d. 29. Maj 1942 i Hellerup, begr. i Søllerød. — S. 385, L. 5 f. o.: Kaj, læs: Kai.

Hartz, N., d. 7. Maj 1937 paa Frbg., begr. i Maalov.

Hassel, August, d. 30. Maj 1942 i Aalsgaarde, begr. sst.

Hassing Jørgensen, J., S. 426, L. **4 f.** o.: efter: Aarhus tilføjes: (gift i° 1902 med Grosserer William Jones, f. 1873, gift 2° 1922 med Mary Victoria Helga Fanny Koch, f. 1893). — S. 429, L. 6 f. o. tilfojes: A. F. Lamm: Erindringer, 1928, S. 144 ff., 187, 190 f., 252 o. fl. St.

Hauch, A. G. 0., S. 440, L. 14 f. o.: efter: 1915. tilføjes: Anne Charlotte Leffler: En Sjålvbiografi, 1922.

— **Carsten,** S. 447, L. 13 f. o.: Johannes, læs: Johannes. — S. 450, L. 8 f. o.: Cotugno, læs: Mancini.

— L. A., d. 4. Jan. 1938 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).

Hauge, C. N., d. 25. Dec. 1940 i Kbh., begr. i Odense.

Haugner, C. C, d. 29. Febr. 1944 i Nakskov, begr. sst.

Haugsted, F. C, S. 468, **L.** 5 **f.** o.: efter: i° tilføjes: ca. 1769.

V. Haven, Slægtartikel, S. 471, L. 8 f. n.: efter: v. H. tilføjes: (d. 1670).

Haxthausen, Anton Wolf, S. 481, L. 15 f. o.: O., læs: A.

Heckscher, I., S. 492, L. 6 f. n.: 1896, læs: 1898.

Hedevig, 1626—78, Kongedatter, S. 506, L. 10—9 f. n.: , der forblev barnløst, udgaar.

Hegelund, J., d. 4. Sept. 1939 i Aarhus, begr. i Fjelstrup.

— **Peder,** S. 529, L. 6 f. o.: Ldelse, læs: Ledelse.

Heger, Stephan, S. 533, L. 9. f. o.: fyrretyve, læs: halvtredsindstyve.

Hegermann-Lindencrone, Slægtartikel, S. 533, L. 15 £ n.: efter: til tilføjes: den formentlig fra Tyskland indvandrede Vagtmester i Trondhjem Didrik H. (d. 1664), hvis Søn vai. — L. 14 f. n.: , der formentlig var af tysk Herkomst udgaar. — L. 12 f. n.: 1732, læs: 1733.

———F., d. 23. Juli 1938 paa Frbg., begr. i Kbh. (Garn.).

———J. H., S. 537, L. 6 f. n.: 1745, læs: 1740.

— — **Johan,** S. 539, L. 4 f. o.: Omdønne, læs: Omdømme.

Helberg, Johanne Luise, S. 567, L. 19 f. n.: 1780, læs: ca. 1780. — S. 576, L. 5 f. o.: efter: 1870 tilføjes: og paa Otto Baches Skitse Ninon 1872.

— **Ludvig,** S. 578, L. **4** f. o.: efter: 1826 tilføjes: , gift 2° 1782 med Købmand Hans Peter Steffens, ca. 1738—1821.

— P. A., S. 586, L. 3 f. o.: tilføjes: Sofie Aubert Lindbæk i Edda, XXXIV, 1934, S. 87—104.

Heilesen, C. C, d. 7. Nov. 1943 i Kbh., begr. sst. (Vestre).

Heinsen, Rasmus, læs: **Heinsen, Asmus.** — S. 611, Kolumnetitlen læses: *Heinsen, Asmus.*

Heintze, Ernst, S. 611, L. 7 f. o.: 2. Nov., læs: 22. Sept. — L. n f. o.: efter: 1823 tilføjes: i Slesvig. — L. 12 f. o.: 1804 .... 1890, læs: 1804 paa Kaltenhof, d. 11. Maj 1893 paa Niendorf.

Heinzelmann, Joh. C. F., S. 612, **L. 4 f.** o.: efter: 1805 tilføjes: , gift *2°* 1770 med Eleonore Elisabeth Winningen. — L. 5 f. o.: (d. 1769), læs: (ca. 1742—69). — L. 9 f. o.: 62, læs: 61.

Heise, C. F., S. 615, L. 2 f. n.: foran: Politiken tilføjes: Guldsmedebladet Febr. 1924. Ekstrabladet 1. Febr. s. A.

— **Vilhelm,** d. 25. Dec. 1936 i Gentofte, begr. i Korsør.

Heldvad, Niels, S. 625, L. uf. o.: ca. 1634 udgaar. — L. 15 f. o.: efter: 1936 tilføjes: , S. **161.** Zeitschrift des Vereins fur Volkskunde, XI, 1901, S. 252—62. Sitzungsbcrichte der preussischen Akademie der Wissenschaften, Phil.-hist. Klasse, 1933, S. 398 f.

Helgesen, **Hans,** S. 629, L. 1 f. n.: tilføjes: Tre af mine Venner. Af en gammel Feltpræst, 1878, S. 127—80. C. F. Holten: Erindringer, 1899, S. 111 ff. C. Tiedemann: Aus sieben Jahrzehnten, I, 1905, S. 163—80.

X. Hellemann— Huitfeldt.

Hellfried, Johan Carl Frederik, S. 2, L. 12 f. o.: 1712, læs: 1716.

Helms, Otto, d. 16. Apiil 1942 i Charlottenlund, begr. i Ordrup.

— **Poul,** S. 12, L. 10 f. n.: 19, læs: 18.

Helper, Vilhelm, d. 1. Juli 1942 paa Frbg., Urne paa Solbjerg Kgd.

Helsengreen, **Albert,** d. 5. Jan. 1943 paa Frbg., begr. sst.

Helsted, Slægtartikel, S. 20, L. 7—8 f. o.: Linierne læses: Kunstnerslægten H. fores tilbage til Mads Sigersen (d. 1744), der 1715 tog Borgerskab som Grovsmed i Kbh.; han angives født paa Sjælland og havde vel Navn efter Hellested By. Hans Søn var Konsumtionsbetjent i Vordingborg Sier Madsen (d. 1776), der var Fader til Handskemager i Kbh. Mads Sigersen H. (f. 1753), . — L. 13—15 f. o.: Linierne læses: maleren Viggo H. (1861—1926). En Broder til ovenn. Mads Sigersen H. (f. 1753), Skomagermester Johan H. (1769—1851), var Fader til.

— F. F., S. 25, L. 14 f. o.: Rejseunderstottelse«, læs: Rejseunderstøttelse. — L. 20 f. n.: efter: Portrætter tilføjes: — Tit. Professor 1858.

Helweg, Slægtartikel, S. 32, L. 8 f. o.: efter: 1932). tilføjes: Ovenn. Valgmenighedspræst A. H. S. H. havde Sønnerne Overlæge Johannes Spur H. (f. 1881) og Lektor i Dansk i London Jakob Heinrich H. (f. 1885).

Helveg, Fr., S. 36, L. 22 f. o.: tilføjes: V. Brucker: Mit Livs Vej, I—II, 1925—26 (se Registeret).

Helweg, Heinrich, d. 20. Maj 1943 paa Frbg., begr. sst.

S. 45—46: Christian Helweg-Larsen skal staa foran **Gunnar Helweg-Larsen.**

Hemmingsen, Niels, S. 57, L. 14 f. o.: Syntagm ainstitutionum, læs: Syntagma institutionum.

Hempel, Slægtartikel, S. 63, L. 6 f. o.: Linien læses: kirurg, senere Postmester i Faaborg Simon H. (1699—1765), der var født i Gingen a. d. Fils.

— Syberg, J. H. F. C. C. R., S. 65, L. 6 f. n.: (Fritz), læs: **(Fritz).** — S. 66 og 67, Kolumnetitlerne læses: *Hempel Syberg, Fritz.*

Henckel, Carl, S. 67, L. 11 f. n.: ca. 1765, læs: 1769. — L. 10 f. n.: ca. 1769, læs: 1770.

Hendriksen, F., d. 13. Jan. 1938 i Kbh., Urne paa Ass. Kgd.

Henius, Isidor, S. 75, L. 15 f. n.: Kornhandler W., læs: Kornhandler Salomon W. og Rebecca Leyser.

Henneberg, Christian, S. 79, L. 9 f. o.: (ca. 1792—tidligst 1855), læs: (1794—1867). — L. 10 f. o.: tidligst 1855, læs: 1877.

Hennings, Betty, d. 27. Okt. 1939 i Hellerup, begr. i Kbh. (Ass.).

Henningsen, Agnes, S. 98, L. 18 **f.** n.: (1839—84), læs: (1837—83, gift 2^0 1875 med Emmy Emilie Rytzebeck, 1857—1928). — L. 17 f. n.: 75, læs: 74,

— **Jacob,** S. 106, L. 12 f. o.: tilføjes: V. Brucker: Mit Livs Vej, I, 1925. S. 59ff-» 73-

— **Poul,** S. 106, L. 18 **f.** o.: 1921, læs: 1922.

Henrichsen, C. S., S. 110, L. 2 f. o.: 18 udgaar.

— **Erik,** S. 110, L. 17 f. o.: (Mos.), læs: (Garn.).

Henriksen, Hans, d. 22. Juni 1944 paa Frbg., Urne paa Bispebjerg.

— **Kai** L., d. 28. Juni 1940 i Kbh., Urne paa Garn. Kgd.

— **Victor,** d. 26. Sept. 1938 paa Frbg., Urne paa Vestre Kgd.

Henriques, Axel, S. 129, L. 6 f. n.: tilføjes: Aarbog for dansk Bogtryk, 1929, S. 253—65.

— **Fini,** d. 27. Okt. 1940 i Kbh., begr. sst. (Vestre).

Henriques, Marie, d. 12. Jan. 1944 paa Montebello, Urne paa Bispebjerg.
— **Valdemar,** d. **4.** Dec. 1936 i Kbh., Urne paa Mos. Vestre Kgd.
Hentzen, C, d. 14. Nov. 1937 i Kbh., begr. paa Frbg.
Herbach, Caspar, S. 143, L. 17 f. o.: efter: 2° tilføjes: 7. Sept. 1656 i Kbh. (Frels.).
Herforth, Christian, S. 150, *Herforth, Carl Bernhard Ferdinand,* d. 1937. — L. 9. f. n.: juiidisk Embedseksamen, læs: dansk juridisk Eksamen.
Herholdt, J. D., S. 150, L. 1 f. n.: 1727, læs: 1729.
Herold, Vilhelm, d. 15. Dec. 1937 paa Frbg., Urne paa Hasle Kgd., Bornholm.
Hertel, Ludvig, S. 178, **L.** 2 f. n.: efter: Tranderup tilføjes: , d. 9. Jan. 1919 i Brænderup.
Hertz, Alfred, d. 12. April 1939 i Kbh., Urne paa Mos. Vestre Kgd.
— **Christian,** S. 182, **L.** 4 f. n.: tilfojes: P. Hjort: Kritiske Bidrag, Litt. Afd., II, 1863, S. XXXIV.
— **Henry L.,** S. 190, L. **10 f.** n.: Linien læses: med Mary Patricia Power, f. 1. April 1858, D. af Købmand Patrick P. (d. 1870) og Hannah Egan (d. 1890).
— **Peter,** f. 1874, Kunsthistoriker, d. 26. Marts 1939 i Kbh., Urne paa Tibirke Kgd. — S. 195, L. 21 f. n.: Olaf, læs: Peter Olaf.
— **Poul,** d. 12. Dec. 1936 paa Nakkehoved, Urne paa Ass. Kgd.
Hertzholm, Ivar, S. 197, L. 1 f. n.: (gift i°, læs: (d. 1652, gift i° med Sognepræst i Vejle Laurits Clemensen, 1595—1623, 2°. — S. 198, L. 1 f. o.: s. d., læs: 1596—1635.
Hess, C. M., S. 202, L. 18 f. o.: Oldefader, læs: Tipoldefader paa mødrene Side. — S. 203, L. 15 f. o.: efter: 1911. tilføjes: C. M. Hess gennem 50 Aar, 1926.
Hessel, Karen, S. 206, **L.** 16 f. o.: efter: di up tilføjes: (gift 2° 1917 med Fredelikke Amalie Magdalene (Magda) Lorenzen, f. 1884).
Hetsch, G. F., S. 212, **L. 11 f.** o.: C. F. Hetsch, læs: E. L. Vieth. — L. 13 f. o.: 1902, læs: ca. 1888—89.
Heuer, Wilhelm, S. 213, **L.** 12 f. n.: 1821, læs: 1824.
Hilarius-Kalkau, H., S. 224, L. 19 f. n.: tilfojes: Bidrag til 15. Bataillons Historie, 1928, S. 333—36.
Hillebrandt, N. P., S. 228, **L.** 18—17 **f. n.:** Linierne læses: mester Hans Andersen M. (ca. 1769—1836) og Inger Andersdatter.
Hiort-Lorenzen, H. R., S. 247, L. 16 **f.** o.: tilføjes: Soransk Tidsskr., VI, 1912, S. 22—26. Soraner-Bladet, II, 1917, S. 28 f.; X, 1925, S. 41 ff.
Hjelmer, Marie, d. 5. Jan. 1937 i Ringsted, Urne paa Bispebjerg. — S. 256, L. 13 f. n.: Svangerskabskommision, læs: Svangerskabskommission.
Hjort, Frederik, d. 15. Maj 1942 paa Baagegaaid, begr. i Tommerup.
v. Hobe, Levin Ludvig, S. 285, L. 7 **f.** n.: 1708, læs: 1707.
Hoe, Josias, S. 286, L. 4—3 f. n.: Universiteterne i Halle og Kiel, læs: Universitetet i Halle, hvot han 1758 blev immatrikuleret.
Hoff, V. J., S. 291, L. 17 f. o.: tilføjes: V. Brucker: Mit Livs Vej, I—II, 1925—26 (se Registeret).
Hoffmann, Kai, S. 296, L. 12 **f.** n.: »Eleonora Duse«, læs: »Jeg ser —« **til** Eleonora Duse. — S. 297, L. 21 f. n.: sorte, læs: mørke. — Familie, læs: Slægt.
Hojer, Andreas, S. 323, L. **14 f.** o.: sst., læs: i Tønder. — L. 16 f. o.: d. Juli 1782, læs: begr. 9. Juli 1782 i Tønder.
Holbech, J., S. 330, L. 13—15 f. o.: Linierne læses: Købmand, Skibsreder Peder Hansen S. (ca. 1771—1839, gift 1° med Talke Hornemann Søndergaard, 1778—1803, 2° 1803 med Anne Dorte Jepsen, 1780—1842; Ægte-

skabet o.s.v. — L. 16 f. o.: Høier, læs: Høyer. — L. 17 f. o.: ca. 1809, læs: 1808.

Holbeck, H. St., S. 332, **L.** 14—15 f. o.: Formand, læs: Medlem af Bestyrelsen.

Holberg, Ludvig, 1684—1754, Forfatter, S. 338, L. n f. o.: 170a, læs: 1704. — L. 13 f. o.: 1703—04, læs: 1705—06. — L. 5 f. n.: 1702, læs: 1704. — L. 3 f. n.: 1702, læs: 1704. — S. 365, L. 15 f. o.: skænkedes ca. 1828 til Sorø af Familien, læs: købtes 1818 af Sorø fra Familien.

Holbøll, F. L., S. 371, L. 6 f. o.: 1834, ^(æs:) '804.

Holck, Axel, d. 26. Sept. 1940 i Kbh., begr. i Ordrup.

— **Carl,** S. 379, L. 9 f. o.: Paaskonnelse, læs: Paadømmelse.

— **Conrad,** S. 383, L. 20 **f.** n.: holstenske Godser, læs: Godser i Hertugdømmerne.

— J. C, S. 394, L. 6 f. o.: efter: benyttet, tilføjes: — R. 1869. DM. 1891.

Holdenson, P. J., S. 395, L. 6 f. n.: foran: gift tilføjes: 1829—94, — L. 5 f. n.: efter: Christiansen tilføjes: , 1846—1912.

Holdt, A. C. C, S. 398, L. 14—15 f. n.: 1875—81, læs: 1876—85.

Holm, Slægtartikel, S. 401, L. 3 f. n.: efter: —84) tilføjes: , .

— **Anders** W., S. 405, L. 17 f. o.: Danske, læs: Danmarks.

— **Anna Sophie Louise,** læs: **Holm, Anna Sophie Lovise.** — S. 407, Kolumnetitlen læses: *Holm, Anna Sophie Lovise.*

— **Astrid,** d. 17. Dec. 1937 i Kbh., Urne paa Bispebjerg. — S. 407, L. 18 f. o.: kun, læs: hun.

— **August,** d. 14. Okt. 194**1** i Springforbi, Urne paa Taarbæk Kgd.

— **Christian,** f. 1867, Grosserer, d. 27. Febr. 1939 i Kbh., begr. i Taarbæk. — S. 413, L. 11 f. o.: efter: 1928. tilføjes: Portrætteret som Barn paa Otto Baches Maleri af Grosserer Chr. Holms Børn 1879.

— G., d. 13. Marts 1940 i Kbh., begr. sst. (Garn.).

— **Harald,** 1866—1920, Blomstermaler, S. 441, L. 19 f. n.: tilføjes: Maleri af Henny Lørup 1891.

— L. J., S. 449, L. 16 f. o.: Kommission, læs: Kommissions. — L. 4 f. n.: 1922, S. 429 f., læs: **1921,** S. 429 f., **491.**

— M. C, S. 451, L. 13 f. n.: Maleri i Nykøbing M., læs: Maleri af Bertha Wegmann 1891 (Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri).

— **Niels Johannes,** S. 453, L. 1 f. n.: (d. 1812), læs: (1748—1812). — S. 454, L. 1 f. o.: (d. 1805), læs: (1745—1805). — L. 2 f. o.: 17. Aug. 1785, læs: 16. Aug. 1783. — L. 14 f. n.: efter: Christiansfeld sættes Punktum.

— **Vilhelm,** S. 466, L. 16 f. o.: Lembcke, læs: Lincke.

Holst, Frits, S. 484, L. 7 f. o.: foran: 111. Tid. 27 tilføjes: Jac. Andersen: Erindringer, I, 1926, S. 164—67.

— H. P., S. 484, L. 14 f. o.: (Frue), læs: (Helligg.). — S. 487, L. 20 f. n.: efter: 1861. tilføjes: Charlotte Bournonville: Erindringer, 1903, S. 62 ff.

— N. H., S. 497, L. 2 f. o.: tilføjes: Vilhelm Hansen: Jernbaneliv, 1918, S. 87 ff., **1**10.

V. Holstein, Slægtartikel, S. 502, L. 19 f. n.: efter: Adolph tilføjes: Vilhelm. — S. 503, L. 14 f. o.: 1815, læs: 1812. — L. 16 f. o.: Holmgaard, læs: Holmegaard. — L. 19 f. o.: (—1621—), læs: (d. 1616). — L. 20 f. n.: Kehstin, læs: Kesslin. — L. 17 f. n.: Gehejmeraad, læs: Gehejmekonferensraad.

— **Carl,** S. 507, L. 1 f. o.: 16. Febr. 1700, læs: 16. Febi. 1700 i Oldenburg.

— **Christian,** 1678—1747, Overhofmarskal, S. 507, L. 8 f. n.: efter: 1678 tilføjes: i Kiel. — L. 6 f. n.: 90, læs: 91.

Holstein, Christian, S. 508, L. **1 f. n.:** 1758, læs: 1760.
— F. A., S. 509, L. 18 f. n.: Julie, læs: Juliane.
— **Frederik,** 1704—49, Godsejer, Officer, S. 514, L. 19 f. o.: 6., læs: 25. — L. 21 f. o.: i Itzehoe, læs: paa Waterneverstorf. — L. 20 f. n.: Febr., læs: April.
v. Holstein, Johan Georg, S. 516, L. 13 f. n.: i Liibeck, læs: paa Lubtz. — L. 12 f. n.: efter: 1725 tilføjes: paa Eskemose. — S. 518, **L.** 20 f. n.: to, læs: ti.
Holstein, Johan Ludvig, S. 518, L. 5 f. n.: efter: 1734 tilføjes: paa Vrejlev Kloster.
— **Ludvig,** 1815—92, Politiker, S. 526, L. 12 f. n.: efter: Malerier tilføjes: af C. A. Jensen 1837 i Familieje, .
— **Ludvig,** f. 1864, Forfatter, d. 11. Juli 1943 i Kbh., Urne paa Ramløse Kgd. — S. 535, L. 4 f. n.: Rosenlund, læs: Rosendal.
— U. A., 1664—1737, Storkansler, S. 537, L. 19 f. n.: 1664, d. 25., læs: 1664 paa Futterkamp, d. 23. — S. 539, L. 4 f. n.: Nu kendes intet Billede af H., læs: Maleri paa Waterneverstorf.
Holsten, Slægtartikel, S. 542, L. 6 f. n.: 1768, læs: 1786.
Holten, Carl, 1854—1930, Fabrikant, Handelsmand, S. 560, L. 8 f. n.: efter: V. tilføjes: (1809—67, gift 2° med N. N.). — L. 7 f. n.: efter: Klein tilføjes: (1815—65).
— **Just,** S. 562, L. 7 f. n.: efter: 1902. tilføjes: R. 1869. DM. 1898.
— **Suzette,** d. 11. Febr. 1937 i Kbh., begr. paa Frbg. (Solbjerg). •— S. 565, L. 13 f. o.: Sofie, læs: Sophie.
Hooglant, Simon, S. 567, **L.** 9—5 **f. n.:** Købmand . . . 0., læs: Købmand Dirch H. (1672—1738) og Agatha (Achgie) Cornelia Simons (1677—•745)- Gift 1° 4. Juni 1738 i Huisduinen med Marie Hooglant, f. 18. Marts 1707 i Helder, d. 22. Febr. 1754 i Kbh. (Ty. Ref.), D. af Borgmester og Postmester Jacob H. (1680—ca. 1738) og Aaltje Pelsers (d. ca. 1738). 2° 29. Jan. 1758 i Åmli, Norge, med Anna Kirstina Østerbye, f. 21. Juli 1740 i Kristianssand, d. 27. Febr. 1765 i Kbh. (Fred. Ty.), D. af Stadskaptajnjohan Georg 0. (d. 1754) og Karen Mortensdatter Hintz (d. 1762).
Hoppe, Slægtsartikel, S. 569, L. 5 f. n.: 1681, læs: 1666.
— **Frederik,** S. 571, L. 2 **f.** o.: efter: 1690 tilføjes: i Kbh. — i Kbh., læs: sst.
— **Iver,** S. 572, L. 8—6 f. n.: Linierne læses: og Brygger Hans H. (1599—1666) og Karen Iversdatter Bruun (d. ca. 1647). Gift 10. April 1680 i.
Horn, Clas Frederik, S. 578, L. 18 f. o. tilføjes: C. Pavels: Autobiographie, 1866, passim. Oehlenschlåger: Erindringer, IV, 1851, S. 87 **f.**
Hornemann, Slægtartikel, S. 581, L. 20 f. o.: Filosoffen, læs: Præsten.
Homeman, C. F. E., S. 584, L. 19—20 f. o.: tre . . . . Uhland, læs: Musik til Uhlands »Die drei Lieder« for Barytonsolo, Mandskor og Orkester. — L. 7 f. n.: tilføjes: Tilskueren, 1922, **I,** S. 300—07.
— **Christian,** 1765—1844, Miniature- og Pastelmaler, S. 586, L. **4 f. n.:** faa, læs: paa.
Hornemann, Claus, S. 587, L. 9 f. o.: (Frue), læs: (Slotsk.).
Horneman, G. A., d. 5. Juni 1939 paa Nørlund, Urne sst.
Hortulan, Marcus Ulsøe, S. 616, L. 11 f. o.: 17 udgaar.
Hostrup, C, S. 619, **L.** 6 f. o.: Kbh., læs: Hellerup. — S. 625, L. 16 f. o.: tilføjes: Karl Mantzius: Min Far og jeg, 1919 (se Registeret). Theodor og H. F. Ewald: En Slægts Historie, II, 1905, S. 150 ff.
Hovgaard, A. P., S. 631, **L.** 8 **f.** o.: 1884, læs: 1904.

Huitfeldt, Ivar, S. 657, L. 14 f. n.: tilføjes: Statue af Jul. Schultz 1875, i Bronze 1876.

— **Matthias Vilhelm,** S. 658, **L. 4 f**. o.: Christian, la»: (Christian).

XI. Hultmann—Joachim.

Hvide, Stig Andersen, S. 35, **L.** 15—17: De tre Hustruers Navne (efter Danmarks Adels Aarbog, XV, 1898, S. 227) kendes kun fra senere, ikke troværdige Kilder.

Hvidt, E., S. 38, L. 5 **f.** n.: efter: Forældre: tilføjes: Forpagter, senere.

— **Ed.** J., S. 40, L. 19 f. o.: efter: Konsul, tilføjes: 1870—71 lod han Vedbæk Kapel opføre. — L. 19 f. n.: efter: Familieeje, tilføjes: Portrætteret paa V. Rosenstands Maleri: En Osteriscene (s. m. H. Tolderlund) 1876.

— L. N., S. 44, L. 15—16 f. o.: Maleri . . . Familieeje), læs: Malerier af C. W. Eckersberg 1841 (Fr.borg; Gentagelse i Familieeje) og 1842 (Familieeje). — L. 19 f. n.: efter: Portrætteret paa tilføjes: Em. Bærentzens Litografi af Kronprinsesse Marianes Modtagelse 1841 efter E. Lehmanns Maleri samt paa.

Heeberg, **Georg,** S. 65, L. 19 f. n.: efter: Marsk«, tilføjes: — R. 1914. DM. 1922. K.[2] 1931.

Høedt, Frederik, S. 68, **L.** 8 f. o.: tilføjes: Charlotte Bournonville: Erindringer, •9°3-

Høeg, **Albert,** d. 26. Nov. 1939 i Odense, begr. sst.

— **Hagen,** S. 70, L. 10 f. n.: efter: tabt. tilføjes: — Dagbøger i Det kgl. Bibliotek.

— **-Hansen, Axel,** S. 71, L. 1 f. o.: Olof, læs: Olaf.

Høg, Just, 1640—94, Diplomat, Vicestatholder i Norge, S. 102, L. 14 f. n.: Broder til Just H. (d. 1694, s. d.), læs: Forældre: Rigskansler Just H. (s. d.) og Hustru.

Høgsbro, **Sofus,** S. 115, L. 3 f. o.: 1909, læs: 1901.

Høpfner v. Cronstedt, Hermann, S. 127, L. 12 f. n.: tilføjes: G. Landberg: Johan Gyllenstiernas nordiska forbundspolitik i belysning av den skandinaviska diplomatiens traditioner (Uppsala universitets årsskrift 1935: 10), S. 137—44.

Hørring, R., d. 6. Maj 1943 i Hellerup, begr. paa Frbg.

Hørup, Viggo, S. 137, **L.** 6 f. n.: 1811, læs: 1810. — S. 146, L. 13 f. o.: efter: Blad tilføjes: samt paa Litografi af det første Venstreministerium 1901.

Høst, Jens Kragh, S. 154, L. 15 f. n.: tilføjes: Fr. Schyberg: Dansk Teaterkritik, 1937.

Høyberg, H. M., d. 5. Juli 1944, bisat fra Søndermarks Krematorium.

— **Wille,** S. 158, L. 9 f. o.: Ligprædiken, læs: Trøsteskrift.

Høyen, N. L., S. 164, L. 1 f. n.: tilføjes: Johs. Fibiger: Mit Liv og Levned, 1898, S. 165—74, 357 f-

Høyer, Edgard, d. 29. Okt. 1942 i Kbh., begr. paa Frbg.

— **Møller, Erik,** S. **172, L.** 20 **f.** n.: efter: 1864 tilføjes: K.[2] 1892.

Høysgaard, Jens Pedersen, S. 175, **L. 1** f. n.: tilføjes: Karl Verner: Afhandlinger og Breve, 1903, passim.

Iacobsen, Carl, S. 177, L. 15 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Illum, A. C, d. 20. April 1938 paa »Empress of Britain« mellem Fiji og Honolulu, Urne paa Vedbæk Kgd.

Ingemann, B. S., S. 192, L. 17 f. n.: 1813, læs: 1811. — L. 12 f. n.: genfødt Paradis, læs: Edenet. — S. 199, L. 7—8 f. o.: , muligvis ogsaa Fr. Sneedorff Biich i Staal udgaar. — L. 21 f. n.: tilføjes: Breve til I. i Sorø Akademis Bibliotek. Brevveksling med H. C. Andersen i Det kgl. Bibliotek.

Ingerslev, Slægtartikel, S. 203, L. 16—18 f. o.: I har . . . Tømrer, læs: I.s Stamfader Hans Hansen (d. 1745) var Tømrer i Aarhus, og nogen Forbindelse med Landsbyen Ingerslev er ikke paavist.

— H. P., S. 207, L. 3 f. o.: 1865—80, læs: 1865—74 og 1877—83.

Ipsen, Alfred, S. 214, L. 8 f. o.: Susanne, læs: Suzan.

— **Johannes,** f. 1879, Læge, S. 219, L. 13—14 f. o. — »Fragmentatis myocardii«, læs: »Fragmentatio myocardii«.

Irminger, Carl L. C, S. 230, **L.** 19 f. n.: »Skjold«, læs: »Dronning Marie«. — S. 231, L. 9 f. o.: efter: Alexander, tilføjes: Nov. 1863 overdroges det ham at notificere Tronskiftet i Berlin og Wien, men paa Grund af de spændte politiske Forhold blev han ikke modtaget ved de to Hoffer. — L. 2 f. n.: tilføjes: H. B. Dahlerup: Mit Livs Begivenheder 1815—48, 1909, S. 133, 313, 317 f., 321. N. Neergaard: Under Junigrundloven, II, 1916, S. 915—18.

— **Johan,** f. 1848, Gasværksingeniør, d. 4. Okt. 1938 i Hellerup, begr. i Kbh. (Vestre).

— **Valdemar,** d. 10. Febr. 1938 paa Frbg., Urne paa Søndermark Kgd.

Isaacsz, Isaac, S. 241, L. 2 f. o.: (Kobberstiksamlingen), læs: (Ny kgl. Saml. 802 8°).

Isager, Kristen, d. 5. Juli 1943 **i** Ry, begr. sst.

liirgensen, Emil, S. 266, L. 22 f. o.: tilføjes: — R. 1888.

Jacob, E. F., d. 8. April 1939 paa Frbg., Urne paa Bispebjerg.

Jacobi, C. F., S. 271, L. 19 f. n.: tilføjes: Fr. Schmidts Dagbøger, 1868, S. 102—05 og passim.

— **Carl,** d. 19. April 1938 i Holbæk, begr. i Kbh. (Ass.).

Jacobsen, Slægtartikel, S. 273, L. 15 f. n.: Engelbrekt, læs: Engelbrecht. — L. 14 f. n.: efter: J. tilføjes: (1768—1834). — L. 13 f. n.: 1805—79, læs: 1806—78.

— **Anna,** S. 275, L. 3 f. o.: Schæffer, læs: Schåffer. — L. 5—6 f. o.: Linierne læses: 1910 med Karla Sophie Hansen, f. 1891), Søn af Skuespiller Johan Philip S. (ca. 1818—91) og Ida Amalie Leonore Hornhaver (1816—79). Ægteskabet o.s.v.

— **Carl,** 1842—1914, Brygger, Kunstsamler, Legatstifter, S. 277, L. 4 f. n.: (Garn.), læs: (Cit.). — S. 279, L. 12—19 f. o. og S. 281, L. 3—5 f. o.: Fremstillingen suppleres og korrigeres af følgende:

I Jan. 1880 blev der for at gøre en Ende paa de hidtil bestaaende Divergenser mellem J. og Faderen sluttet en Lejekontrakt imellem dem, hvorefter J. lejede Anneksbryggeriet paa bestemte Vilkaar, herunder, at han skulde overholde den af Faderen satte Grænse for dettes Produktion; samtidig fik han Samtykke til at bygge et nyt Bryggeri og drive det i Fællesskab med det lejede; de to Bryggeriers Produktion skulde sælges samlet under Navnet Bryggeriet Valby; Anneksbryggeriet, der nu alm.

kaldes Mellembryggeriet, var hidtil kaldt Ny Carlsberg, men dette Navn maatte J. efter Kontrakten ikke benytte. J.s nye Bryggeri, det senere Ny Carlsberg, blev indviet i Aug. 1881. Inden det var færdigt, var Faderen naaet til Erkendelse af, at det for Carlsberg, som han allerede tidligere med Sønnens Samtykke havde bestemt at testamentere til Carlsbergfondet, var tvingende nødvendigt at udvide Produktionen ved Inddragelse af Anneksbryggeriet, og han opsagde i Juli 1881 Lejekontrakten til Ophør 30. Scpt. 1882; Striden mellem J. og Faderen blussede saa op og bilagdes først 1886. Imidlertid blev der i Jan. 1882 tilvejebragt en Overenskomst mellem J. og Faderen, hvorefter J. gav sit Samtykke til Faderens Testamente, ved hvilket Carlsberg og Anneksbryggeriet skænkedes til Carlsbergfondet, medens J. samtidig opnaaede at faa sin Fædrenearv, ca. 1 Mill. Kr., udbetalt. Faderen anerkendte, at J. kaldte sit nye Bryggeri Ny Carlsberg, og kaldte derefter sit eget Gamle Carlsberg.

S. 280, L. 10 f. n. ff. og S. 283, L. 4 f. n. ff.: Fremstillingen suppleres og korrigeres af følgende:

J. og hans Hustru skænkede 20. Jan. 1902 Bryggeriet Ny Carlsberg til Carlsbergfondet paa det Vilkaar, at Ny Carlsbergs Indtægt skulde tilfalde et nyt Fond, Ny Carlsbergfondet, til Fremme af Kunst; for Tiden indtil 1951 forbeholdt J. sig og sin Descendens en Trediedel af Indtægten. Baade Carlsbergfondets Direktion og J. havde ønsket en Forening af de to Bryggeriers Drift, men en Ændring af Carlsbergfondets Fundats, der forbød at forene Driften af GI. Carlsberg med et andet Bryggeri, kunde ikke opnaas, og de dreves da foreløbig hver for sig, dog med en Fællesbestyrelse med J. som Formand for fælles Anliggender (herunder den af begge Bryggerier i Fællesskab byggede Aftapningsanstalt, af J. kaldet »Tap«). Da S. A. van der Aa Kiihle var død i Foraaret 1906, var det givet, at det var nødvendigt at koncentrere Driften af Bryggerierne for at opnaa et tilfredsstillende Udbytte, og Carlsbcrgfondets Direktion overdrog da J. Overledelsen af begge Bryggerierne. Et juridisk Responsum udtalte, at Fundatsens Forbud ikke kunde gælde Sammenslutning med et andet Bryggeri under samme Ejer, en Tanke, som J. allerede før 1902 havde fremsat, og Sammenslutningen har ikke mødt nogen Indsigelse fra kompetent Side.

Jacobsen, Emil, S. 289, L. 3 f. o. tilføjes som Litteratur: A. F. Lamm: Erindringer, 1928, S. 33 **f.**

— **Georg,** S. 290, L. 20 f. n.: Have, læs: Hare.

— J. C, 1811—87, Brygger og Mæcen, S. 299, L. 7 f. o.: 1847, læs: 1846. — 1848, læs: 1847. — L. 10 f. o.: 1848, læs: 1847. — S. 307, L. 10—12 f. o.: Portrætteret. . . (1860—64, Fr.borg) udgaar. — L. 17 f. n.: Samme i Comptes rendus du Laboratoire de Carlsberg, læs: E. Nyrop i Medd. fra Carlsberg Laboratoriet.

— J. C, f. 1862, Teolog, S. 309, L. 18 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.

— J. P., 1847—85, Forfatter, S. 314, L. 17 f. n.: Salzacs, læs: Salzachs. — S. 316, L. 8 f. n.: Portrætmedaillon paa Gravstenen, læs: Portrætmedaillon af R. C. Rasmussen paa Graven. Mindeplade paa Fædrcnehuset ved Havnen i Thisted. — L. 1 f. n.: efter: — 68. tilføjes: L. C. Nielsen: Fr. Hegel, II, 1909, S. 387—423.

— **Jacob,** S. 321, L. 17 f. o.: efter: Johanne tilføjes: Margrethe.

— **Jørgen Frantz,** d. 24. Marts 1938 paa Vejlefjord Sanatorium, begr. i Thorshavn.

Jacobsen, Otto, d. 8. Dec. 1939 i Kbh., Urne paa Bispebjerg.
Jacobson, Slægtartikel, S. 339, L. 15 f. o.: efter: 1922) tilføjes: ; Ægteparrets Datter er Helene Cæcilie J. (f. 1864), Enke efter Professor Frantz Howitz (s. d.).
— **Daniel,** d. 16. Nov. 1939 paa Frbg., Urne paa Bispebjerg.
— **Ludvig,** S. 342, L. 10 **f.** o.: 1763, læs: 1766. — L. 11 f. o.: efter: Wiingaard tilføjes: , d. 1799. — Efter: opløst tilføjes: 1797. — S. 344, L. 10 f. o.: tilføjes: Johann Jacob Petzholdts Efterslægt, 1937, S. **1.**
Jahn, J. H. F., S. 350, **L.** 17 **f. n.: R.,** læs: **K.**
Jansen, Rasmus, S. 357, L. 9 f. n.: efter: Stoumann tilføjes: (gift 2° med Søren Iversen Horsted). — L. 7 f. n.: Hattemager, læs: Hof-Hattemagermester. — L. 6 f. n.: ca. 94, læs: 94. — Efter Gudmandsdatter tilføjes: (gift i° med Jacob Friedrichsen).
Jarl, C. F., S. 374, L. 11 **f.** o.: efter: Christiansdal tilføjes: (gift 2° 1916 med Premierløjtnant, senere Oberstløjtnant Otto Berg, f. 1873).
Jensen, Anders, d. 27. Maj 1940 paa Cathrinebjerg, begr. i Helsingør.
— **Arnth,** S. 389, L. 1 **f.** n.: 1917, læs: 1918.
— **Axel,** d. 25. Dec. 1940 i Kbh., Urne paa Kvanløse Kgd.
— C, d. 4. Okt. 1941 i Hellerup, begr. i Hvalsø.
— **Carl,** S. 406, L. 6 f. o.: 1929, læs: 1928.
— **Chr.,** S. 407, L. 4 f. n.: efter: Administrator tilføjes: F. 16. Dec. 1865 i Fredericia. — L. 2 f. n.: 1837, læs: 1838. — L. 1 f. n.: Ingversen, læs: Ingwersen. — S. 408, L. 1 f. o.: 1835, læs: 1825.
— **Chr. Axel,** S. 409, L. 6 f. o.: Hustru, læs: 2. Hustru.
— **Henning,** S. 433, L. uf. n.: efter: 59 tilføjes: , . — L. 10 f. n.: foran: Bornholmske tilføjes: i. — L. 10—9 f. n.: A. Vigen... 1910 flyttes ned i L. 8 f. n. efter: s. D. — L. 9 f. n.: foran: Aarb. tilføjes: i.
— Ingvard, S. 437, L. 5 f. o.: 1893, læs: 1892.
— (Onsted\ J. J., S. 442, L. 20 f. n.: efter: 1886 tilføjes: i Hvilsted.
— **Jakob,** d. 5. Okt. 1942 i Aarhus, begr. sst.
— **Jens,** 1796—1875, Seminarieforstander, pædagogisk Forfatter, S. 451, L. 10 f. o.: efter: Baggesen tilføjes: (ca. 1779—'859).
— **Jens,** 1859—1928, Fagforeningsmand, Borgmester, Overpræsident, S. 456, L. 3 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.
— **Jens,** f. 1860, Landskabsgartner, S. 457, L. 20 f. o.: Ellison Bay, Wisconsin, læs: Vilmotte, Illinois.
— **Mathilde,** d. 17. Juli 1939 i Kbh., Urne paa Hoisens Kgd.
— N. P., 1830—1918, Politiker, Militærforfatter, S. 491, L. 1 f. n.: *Rocktroh s,* læs: *Rockstroh.*
— N. P., f. 1867, Statistiker, Politiker, d. 8. Dec. 1938 i Aalborg, begr. sst.
— R. J., d. 15. Juni 1940 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).
— **Søren,** f. 1865, Pianofabrikant, d. II. Febr. 1939 i Kbh., begr. sst. (Ass.).
— **Thor,** S. 515, L. 8 f. o.: efter: J. tilføjes: (ca. 1805—72). — Efter: Martens tilføjes: (1823—'9°[8]). Broder til Alfr. Råvad (s. d.).
— **Thyra,** S. 517, L. 15 f. o.: 1864, læs: 1865. — L. 19 f. o.: Vigsnæs, læs: Soliested, Lolland.
— **Vilhelm,** d. 2. Sept. 1938 i Kbh., begr. i Gentofte (Mariebjerg).
— **-Aale, Mads,** d. 17. Aug. 1941 i Odense, begr. i Aale.
— **Roskilde, Peder,** S. 525, L. 10 f. n.: efter: 1937 tilføjes: , S. 152—57.
Jenssen, J., d. 5. Aug. 1941 i Stege, begr. sst.
Jerichow, P. A., S. 560, L. 13 f. o.: efter: — 86 tilføjes: , 172 f.

Jernskjæg, Edele, S. 568, L. 5 f. n.: tilføjes: W. Norvin i Danske Herregaarde ved 1920, II, 1923, S. 99.

Jespersen, Jons., S. 585, L. 19 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

— **Otto,** d. 30. April 1943 i Roskilde, Urne paa Helsingør Kgd. — S. 589, L. 20 f. o.: Marts, læs: April.

V. Jessen, **Franz,** S. 606, L. 4 f. n.: efter: 89 tilføjes: , gift i° 1865 med Landinspektør, Godsejer Nicolai Lorents Riibner Møller, 1830—67.

Jessen, L., S. 617, L. 3 f. o.: 18 udgaar.

— **Matthias, S.** 617, **L. 1 f. n.: 27.,** læs: **7.**

— **Tycho,** 1870—1921, Maler, S. 633, L. 4 f. n.: 1844, ^[æ3:] "843.

Joachim, Chr., d. 24. Nov. 1943 paa Frbg., Urne paa Søndermark Kgd.

— **Frederik,** S. 638, L. 17 f. n.: efter: 1698 tilføjes: i Aurich. — Efter: 1740 tilføjes: paa Ahrensbøk.

XII. Joachimssøn—Knudsen.

Johannsen, Slægtartikel, S. 12, L. 19 f. o.: (f. 1634), læs: (1634—90).

— W., S. 29, L. 9 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.

— **Wilhelm,** S. 30, L. 5 **f.** o.: 1832, læs: 1833.

Johansen, Anders, d. 28. Sept. 1937 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).

— C, S. 33, L. 18 f. n.: efter: 1848 tilføjes: i Husum — L. 16—15 f. n.: (d. 1869), læs: (1794—1869). — L. 15 f. n.: (d. 1872), læs: (1792—1872).

— **Jensenius,** S. 41, L. 5 f. n.: St. Hans, læs: Hertug Hans.

— N. P., S. 45, L. 12 f. n.: efter: Gift tilføjes: i°. — L. 8 f. n.: efter: 84). tilføjes: 2° 1921 med Maria Magdalene Degenkolw, f. 8. Juli 1870 i Aarhus, d. 25. Dec. 1934 i Holte, Søster til 1. Hustru.

— **Oskar,** d. 27. Dec. 1942 paa Frbg., Urne paa Solbjerg Kgd. — S. 48, L. 6 f. n. tilføjes som Litteratur: A. F. Lamm: Erindringer, 1928, S. 133.

— P., d. 3. Nov. 1939 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre). — S. 49, L. 12 **f.** o.: 06, læs: 16.

— **Svend,** S. 50, L. 18 f. n.: efter: 1883 tilføjes: , 3^0 1933 med Maleren Hans Kruuse, f. 1893.

v. Johnn, Christian August, S. 57, L. 1 f. o.: (d. 1733), læs: (ca. 1648—1732).

Jonge, Nicolai, S. 68, L. 4 f. o. tilføjes: L. Koch: Oplysningstiden i den danske Kirke 1770—1800, 1914, S. 258 **f.**

Judichær, Ole, S. 83, **L.** 8 f. n.: tilføjes: — Miniature, formentlig af G. Saloman, paa Fr.borg og i Privateje.

Juel, C, S. 92, L. 17 f. n.: efter: med tilføjes: Kapellan, senere.

— **Carl,** S. 94, L. 19—20 f. o.: Gehejmeraad Christian, læs: Gchejmekonferensraad (Christian).

— **Frederik,** S. 98, L. 15 f. o.: Johanne Frederikke Vilhelmine, læs: Johanna Wilhelmina Friderica.

— **Gregers,** 1738—76, Rentekammerdeputeret, S. 100, L. 3—4 f. o.: Gehejmeraad Christian, læs: Gehejmekonferensraad (Christian).

Juel, Jens, Lensbaron til Juellinge, 1631—1700, Statsmand, S. 102, L. 15 f. o.: Gehejmeraad, læs: senere Gehejmekonferensraad.
— **Knud,** S. 120, L. 18 f. o.: Møsting, læs: v. Møsting.
— **Peder,** S. 131, L. 14 f. o.: tilføjes: Dsk. Mag., 5. Rk., II, 1889—92, S. 362—B7. Orion, I, 1843, S. 166—75.
de Junge, Severin, S. 144, L. 6 f. o.: d. 1697, læs: ca. 1656—97. — d. 1738, læs: ca. 1661—1737. — L. 7 f. o.: efter: i° tilføjes: 1691. — Efter: Lassen tilføjes: til Hvidstedgaard.
Juul, Slægtartikel, S. 155, L. 10 f. n.: Frederik, læs: Christian.
— **Ove,** S. 167, L. 17 f. o.: Stik... 1671, læs: Maleri af Abr. Wuchters 1671; Stik derefter antagelig af Hub. Schaten.
Jtirgensen, **Jørgen,** S. 183, L. 1—2 f. o.: — Maleri og Silhouet (Fr.borg). udgaar.
Jørgensen, **Emil,** d. 27. Maj 1942 i Gentofte, Urne paa Vestre Kgd. i Kbh. **— S. 219, L. 20 f. n.: 1900, læs: 1902.**
— H. G. A., d. 8. Juli 1941 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg).
— **Hakon,** 1879—1927, Politidirektør, S. 226, L. 8 f. o.: tilføjes: Soraner-Bladet, IV, 1919, S. 36 f.; **XII,** 1927, S. 33 f.
— **Johannes,** S. 239, **L.** 11 **f.** n.: tilføjes: H. Høffding: Erindringer, 1928, **S. 122 ff.**
— **Jørgen,** f. 1888, Landmand, Politiker, S. 240, L. 20 f. o.: efter: Jens tilføjes: Peter. — L. 21 f. o.: 1926, læs: 1927.
— **Lars,** f. 1876, Ingeniør, d. 6. Maj 1938 paa Samarkand Ranch, Hollister ved San Francisco, begr. i Berkeley Nord for Oakland.
— S. M., S. 253, L. 2 f. o.: 31. Marts, læs: 1. April.
— **Troels G.,** S. 263, L. 9 f. n.: foran: Generalmajor tilføjes: Oberst, senere.
— **Vilhelm,** S. 265, L. 17 f. o.: efter: 61 tilføjes: , gift i° 1831 med Sophie Birgitte Moller, 1805—40.

Kaaber, Ludvig, d. 12. Aug. 1941 i Reykjavik, begr. sst.
Kaas, Frederik Julius, S. 289, L. 11 f. o.: tilføjes: Frantz Dahl: Frederik VI. og A. S. Ørsted i 1826, 1929.
— **Ulrik,** S. 298, L. 10 f. o.: F. 1677, *læ*'- F- 4- Okt. 1677 paa Hastrup. — L. 18 f. o.: Feridan, læs: Feriden.
Kamp, S. 326, L. 19 f. o.: 1815, læs: 1814.
Kampmann, Erik, d. 15. Marts 1942 i Kbh., begr. paa Frbg. (Solbjerg).
Kaper, Ernst, d. 10. Juli 1940 i Kbh., begr. i Gentofte. — S. 338, L. 3 f. n.: 1914, læs: 1910. — S. 339, L. 5 f. n.: C. udgaar. — L. 4 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.
— **Johannes,** S. 342, L. 20 f. n.: efter: Frimurerlogen, tilføjes: Portrætteret 1884 paa Gruppebillede af M. Engelsted (Privateje).
Karstens, A. C, S. 347, L. 9 f. n.: Siewert, læs: Sievert.
— **Jørgen,** S. 348, L. 6 f. o.: efter: L. tilføjes: (d. 1685).
Karstensen, Kristen, S. 351, L. uf. n.: efter: 1929. tilføjes: — Buste af H. V. Bissen (Kunstmuseet, Middelfart Museum, Familieeje).
Kellermann, Caroline, S. 387, L. 9 f. o.: Vilhelmine, læs: Wilhelmine. — Efter: Lefland tilføjes: (Lifland).
Kidde, Harald, S. 402, L. 10 f. o.: »Tilskueren«, læs: »Vor Tid«.
Kieldrup, A. E., S. 402, L. 21 f. n.: 1826 (to Steder), læs: 1827.

Kielman v. Kielmansegg, Friedrich Christian, S. 405, **L. 3 f. o.:** Frederikke, las: Elisabeth.

Kier, Chr., S. 411, L. 13 f. n.: 78, las: 81. — S. 12 f. n.: Johanne Louise, las: Johanne Birgitte Christiane Oline Louise. •— 74, las: 75.

— **Otto,** S. 413, L. 16 f. n.: Wassow, las: Wassner.

Kierkegaard, P., S. 415, L. 17 f. n.: S. 71—75, las: S. 42, 71—75, 115. — L. 15 f. n. tilføjes: F. Casse: Erindringer, 1913, S. 166 f.

Kierulff, Andreas Christian, S. 442, **L. 19 f. o.:** 1843—45, læs: 1845 **i** Forening med Tage Algreen-Ussing.

Kingo, Thomas, S. 449, L. 13 f. n.: Heichons, las: Heichens. — S. 457, L. 7 f. n.: efter: af tilføjes: C. Woumans 1677, H. Schaten 1684 og.

Kirchhoff, Johann Andreas, S. 460, **L.** 6 **f.** o.: tilføjes: — Fotografi af Silhouet (Privateje).

— **Johann Hieronymus,** S. 460, L. 17 f. o.: ca. udgaar. — Efter: i° tilføjes: 1755. — L. 18 f. o.: efter: Hamburg tilføjes: 1709—61.

Kirkerup, Andreas, S. 466, L. 8 f. o.: efter: Peter (sen) tilføjes: H.

Kirstein, E. P., S. 469, L. 7 f. n.: efter: Ladewig tilføjes: (d. 1808).

Kissmeyer, Arne H., d. 3. Febr. 1939 i Kbh., begr. i Asminderød.

Kittendorff, Axel, S. 473, **L.** 19—18 **f.** n.: Sammen . . . Kunstforlag, las: K. og Aagaard begyndte ogsaa et Kunstforlag.

Kiærskou, F. C, S. 476, L. 14 f. n.: efter: i" tilføjes: 1780. — L. 13 f. n.: ca. 1758, las: 1757. — L. 13—12 f. n.: ca. 1767, las: 1769. — **L. 1 f. n.: A.,** læs: **L.**

Kiørboe, V., d. 16. Okt. 1940 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

Kjær, Søren, 1827—93, Politiker, S. 494, L. 10 f. n.: 1854, las: 10. Dec. 1854 i Sønder Vinge. — L. 8—7 f. n.: Bertelsen og Johanne Jespcrsdatter, las: Christensen (1801—77) og Johanne Agathe Jespcrsdatter (1799—1875).

Kjærulf, Alfred, d. 28. Juli 1938 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).

Klausen, K. M., S. 505, L. 5 f. n.: foran: gift tilføjes: ca. 1806—95. — Efter i" tilføjes: med Jacobine Kristine Møller, 2°. — L. 4 f. n.: 3^0, læs: 4^0. — Efter: Henriksen tilføjes: , ca. 1825—99.

Klee, Frederik, S. 507, **L.** 3 **f.** n.: 1785, læs: **1784.** — S. 508, **L.** 3 **f.** o.: 181**1,** læs: **1784.**

V. Klenau, Paul, S. 519, L. 3—4 **f.** o.: Forsikringsselskab, læs: Soforsikringsselskab.

v. Klingenberg, Poul, S. 532, **L. n**—12 f. o.: ca. 1660 udgaar.

Kllxbuli, K. B., d. 25. Marts 1938 i Kbh., begr. sst. (Bispebjerg).

Kloppenborg, Jacob, S. 543, L. 6 f. o.: efter: Gift tilføjes: i° 8. Dec. 1819 i Kbh. (Garn.) med Maren Sophie Simonsen, f. ca. 1784, d. 10. Jan. 1821 i Kbh. (Garn.). 2^0 . — L. 18 f. n.: 1849, læs: 1848.

— Skrumsager, H. D., S. 545, L. 11 f. o.: Schmidt, læs: Smidt.

Klopstock, Friedrich, S. 545, L. 12 f. n.: Winthern, las: Winthem.

Kløcker, A., S. 554, **L.** 1 f. o.: fra Efterslægtsselskabets Skole, læs: , privat dimitteret.

Knieper, Hans, S. 536, **L.** 12 f. o.: 1582, læs: 1581.

Knoff, Christopher, S. 560, L. 15—**14 f.** n.: Enkedronning . . . P., læs: Lægen Johan P. og Barbara van der Rhone.

Knud den Store, S. 570, L. 12 f. o.: Støtberg, læs: Støttrup. Efter: af tilføjes: J.

Knud den Hellige, S. 572, L. 10 **f.** n.: efter: Freske tilføjes: fra ca. 1200.

Knud III., S. 573, S. 7 **f.** o.: 1156, las: ca. 1155.

Knud Lavard, S. 578, L. 18 f. n.: tilføjes: Kors efter Tegning af V. Koch rejst 190a ved Haraldsted af Thor Lange.

Knud, d. 1183, Fyrste, S. 579, L. 8 f. n.: Cathrine, Knud Lavards Datter, læs: en Datter af Knud Lavard, vistnok Cathrine.

Knudsen, Frederik, 1864—1934, Idrætspædagog og idrætslig Folkemindesamler, S. 583, L. 3 f. n.: tilføjes: H. Grimer-Nielsen i Danske Folkemaal, VIII, 1934, S. 33—49-

— **Hans,** 1801—51, Arkivembedsmand, Historiker, S. 589, L. 10 f. o.: Tømrermester, læs: Tømrersvend.

— **Hans,** 1813—86, Præst og Filantrop, S. 593, L. 8 f. n.: 1890, læs: 1897.

— **Ivar,** S. 597, L. 18 f. o.: Rudolph, læs: Rudolf.

— **Jakob,** S. 605, L. 9 f. n.: efter: 1910, tilføjes: Tegning af P. S. Krøyer (Hirschsprungs Saml.).

— **Johan,** d. aa. Dec. 194a paa Frbg., Urne paa Blidstrup Kgd., Mors. — S. 606, L. 4 f. o.: efter: Ane Jensine Riis tilføjes: til Blidstrup. — L. 6 f. o.: og, læs: , senere ogsaa.

— **Johannes,** S. 609, **L.** 9 **f.** o.: efter: Thora tilføjes: Mathilde.

— **Lars,** S. 615, L. 3 f. o.: August A. og Thora Guldberg, læs: August Christian Frederik A. (i8a8—70) og Thora Cecilie Guldberg (1833—19a!, gift a[c] 187a med Bagermester Heinrich Wilhelm Hørmann).

— P., S. 633, L. 1 f. n.: tilføjes: A. F. Lamm: Erindringer, 1938, S. 135, 176 f.

— **Regnar,** S. 634, L. 13 **f.** o.: Gedde, læs: Geddes.

— **Theodor Cornelius** , S. 6a6: *Cornelius-Knudsen, Aage,* d. 1941.

— **Thorvald,** S. 6a8, **L.** 9 **f.** o.: i en Valg- og en Frimenighed, læs: i to. — S. 10 f. o.: efter: Daabspraksis tilføjes: (se Rørdam, Torkild Skat).

XIII. Knudstrup—Larcher.

Knudtzon, S. Chr., S. 5, **L. 11 f.** o.: tilføjes: Portrætteret paa Kr. Zahrtmanns Maleri: Morgenstemning. Don Juan siddende i Tanker. 1885 (Familieeje).

Knuth, Adam Levin, S. 10, L. 17 f. o.: efter: (Christiansborg) tilføjes: og paa Maleriet af Christian V. præsiderende i Højesteret 1697 (Rosenborg).

— **Christopher,** d. ia. Jan. 194a paa Liliendal, Urne paa Øster Egesborg Kgd. — S. il, L. 15 f. n.: efter: 1904—09 tilføjes: og 1913—ai.

Knutzen, P., S. ao, L. 13 **f.** o.: Gustafsson, læs: Gustafson.

Koch, Carl, S. *24,* **L.** 17 f. o.: Vallekilde, læs: Ubberup.

— **Hans,** S. 35, L. ao f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.

— **Henni,** S. 36, L. 6 f. n.: tilføjes: — Marmorbuste af H. V. Bissen ca. 1836—40.

— J. H., S. 38, L. 8 f. n.: efter: (Fr.borg) tilføjes: Marmorbuste af H. V. Bissen 1847.

— L., S. 41, L. 3 f. n.: Broder, læs: Halvbroder.

— **Lauge,** S. 47, L. 18 f. o.: Almquist, læs: Almqvist.

— P., S. 48, L. 3 f. n.: efter: (Raadhuset). tilføjes: Marmorbuste af H. V. Bissen 1836.

Koch, Svend, d. 20. Aug. 1943 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).
— Schiøler, Anna, S. 56, L. 5 f. n.: 1911, læs: 1921.
Kock, Jørgen, S. 62, **L.** 13 f. n.: 1551, læs: 1531.
— **Nikkel Helmer,** S. 62, L. 1 f. n.: d. Febr. 1645, læs: begr. 16. Febr. 1645 i Marie K. i Helsingør. — Else, læs: Else Jensdatter, d. 3. Sept. 1690 i Helsingør.
Koefoed, Kofod, Kofoed, Slægtartikel, S. 66, L. 5 f. n.: efter: Peter tilføjes: Frederik. — L. 4 f. n.: 1910, læs: 1930.
Koefoed, C. A., S. 69, L. 16 f. n.: og forlod Rusland, læs: og tog Tjeneste ved den af det danske Gesandtskab i St. Petersborg ledede Hjælpeaktion for ostrig-ungarske Krigsfanger. 1918—20 opholdt han sig i denne Anledning i Sibirien. — L. 9—6 f. n.: Efter at være . . . blev, læs: Efter at K. 1920 var vendt tilbage til Danmark, blev. — L. 6 f. n.: efter: Arbejdskraft tilføjes: snart efter.
— **Emil,** S. 72, L. 11 f. n.: Gustafsson, læs: Gustafson.
— **Michael,** d. 20. Aug. 1940 i Kbh., begr. sst. (Vestre). — S. 79, L. 9 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.
Kofod, Axel, d. 13. Dec. 1942 i Gentofte, Urne paa Ordrup Kgd.
— H. A., S. 83, L. 5 f. n.: tilføjes: Olaf Carlsen: Soranske Studier, II, 1929, S. 19 ff., in f., 130 f. Festskrift til Professor Dr. Otto Anderssen, 1921, S. 156—69.
— **Lucianus,** S. 84, L. 21 **f.** n.: s. A., læs: 1869. — **L. 1** f. n.: **III,** læs: **II.**
— Ancher, Peder, S. 85, L. 15 f. o.: 1736, læs: 1738.
Kofoed, Marie, S. 94, L. 9 f. n.: Zartmann, læs: Zahrtmann.
Kolbye, M. B., S. 106, L. 15 £ n.: 1809, læs: 1825.
Kold, Christen, S. 112, L. 22 f. n.: efter: 76. tilføjes: F. Wartenweiler: Ein Sokrates in dånischen Kleidern, 1929.
Kolderup Rosenvinge, L., d. 18. Juni 1939 i Gentofte, begr. i Kbh. (Ass.).
Kongstad, Kr., S. 131, L. 18 f. o.: efter: Karakter, tilføjes: En ny Samling udkom efter hans Død (1931). — L. 12 f. n.: tilføjes: Nationaltidende 4. Juli 1929. Fynske Sagn, s. A.
— **Petersen, Chr.,** d. 20. Jan. 1940 i Hillerød, Urne i Urnehaven, Bispebjerg. — S. 132, L. 6 f. n.: ca. 1895—98, læs: 1896.
Kongsted, August, d. 24. April 1939 paa Frbg., Urne paa Vestre Kgd.
Konow, Henri, d. 18. Jan. 1939 i Kbh., begr. i Beldringe.
Kornerup, A., S. 147, L. 10 f. o.: i Maribo, læs: ved Mariboes Skole.
— Th., d. 20. Dec. 1938 paa Frbg., begr. i Roskilde.
Korsgaard, K. P., S. 157, L. 12 f. o.: F., læs: S.
Kortsen, Kort K., d. 9. Febr. 1939 i Vordingborg, begr. i Sejerslev, Mors.
Krabbe, Slægtartikel, S. 165, L. 2 f. o.: Margrethe, læs: Margarethe.
— **Ann,** S. 166, L. 7 f. o.: tilføjes: Aarb. f. Odense og Assens Amter, 1938, S. 269 ff.
— **Harald,** S. 174, L. 2 f. o.: 1851, læs: 1831.
— **Niels,** 1603—63, til Skellinge og Bæltebjerg, Land- og Generalkrigskommissær, S. 183, L. 19 f. o.: R., læs: Ridder.
— **Ole,** S. 184, L. 14 f. o.: efter: Tyregod K. tilføjes: , senere flyttet til Aale K.
— **Oluf H.,** S. 188, L. 5 f. o.: Gustafsson, læs: Gustafson.
— Th., S. 191, L. 5—4 f. n.: Margrethe, læs: Margarethe. — S. 193, L. 15 f. n.: og 1924—25, læs: 1924—25 og 1936—37. — L. 9 f. n.: er fra 1932, læs: var 1932—36. — L. 9—8 f. n.: efter: Reykjavik tilføjes: , er nu dets Æresmedlem.

Kraft, Jens, S. 209, L. 18 f. o.: efter: Maleri tilføjes: i Familieeje.
Krag, 0., d. 10. Sept. 1942 i Kbh., begr. paa Frbg.
— **Palle,** S. 238, L. 1 f. o.: og Hustru, udgaar.
Krak, T., S. 251, L. **4 f.** n.: Kaptajn i Ingeniørkorpset Peter Blankenberg, læs: Major i Ingeniørkorpset, Generalvejinspektør paa Fyn Peter Blankenborg.
Kranold, Wilhelm, S. 256, L. 7 f. n.: tilføjes: Th. Overskou: Den danske Skueplads, VII, 1876 (se Registeret).
Krarup, Alfr., S. 259, L. 4 f. o.: Kristiania, læs: Rom.
— 0. **Th.** N., S. 272, L. 19 f. o.: Frisch, læs: Fridsch. — S. 273, L. 8 f. o.: efter: Æresmedlem, tilføjes: —• R. 1845.
— **VIggO,** d. 26. Aug. 1943 i Charlottenlund, begr. i Gentofte.
Kratzensteln Stub, C. G., S. 280, L. 3 f. o.: Sekondløjtnant, senere Kommandør, læs: Premierløjtnant, senere Kommandørkaptajn.
Krebs, **Henry** J., S. 293, L. 2t—20 f. n.: I Ørnslund, læs: paa Ørnslund. — S. 295, L. 8 f. o.: tilføjes: Soraner-Bladet, V, 1920—21, S. 101 f.; IX, 1924. S. 33 f.; X, 1925, S. 34 f.; XIV, 1929, S. 58 f.; XX, 1935, S. 34 ff.
Krieger, A., d. 5. Jan. 1940 i Kbh., begr. sst. (Holmens). — S. 302, L. 10 f. n.: efter: 1936 tilføjes: F.M.G. 1927.
— Fr., S. 308, L. 20 f. n.: Rotvitt, læs: Rotwitt. — S. 312, L. 3 f. o.: Boisen, læs: Bojsen.
— **Johan Cornelius,** S. 317, L. 7 **f.** n.: W., læs: V.
Kristensen, K. L., d. *1.* Maj 1944 i Kerteminde, begr. sst.
— **Marius,** d. 2. Nov. 1941 i Kbh., begr. i Askov.
— N. S., d. 9. Juni 1940 i Roskilde, Urne paa Ny Kgd. sst.
— **Tom,** S. 340, L. 10 f. o.: fri, læs: frit.
— **-Randers,** J. P., S. 342, L. 14 f. o.: Det kgl. Bibliotek, læs: Rigsarkivet.
Kristiansen, **Holger,** d. 9. Marts 1940 i Kbh., Urne i Urnehaven, Bispebjerg.
Krock, Hendrik, S. 343, L. 20 f. n.: 1678, læs: 1683. — L. 18 f. n.: Assessor Hans R., læs: Assessor i Kommercekollegiet, Direktør for Alunværket i Andrarum Hans Nielsen (d. senest 1691, gift 1° med N. N.) og Kirstine Robring (gift i° med Brygger i Kbh. Mads Rasmussen).
V. **Krogh,** G. F., S. 359, L. 14 f. n.: efter: senere tilføjes: Konferensraad, .
Krogh, **Marie,** d. 26. Maits 1943 i Kbh., Urne paa Bispebjerg.
Krohn, J., S. 372, L. 12 f. o.: stadig udkommer, læs: først udkom. — Efter: K. tilføjes: , senere illustreret af Erik Henningsen (1914) og senest af H. Jensenius (1940). — L. 16 f. n.: tilføjes: H. G. Olrik i Nationaltidende 4. Dec. 1929. K. A. Wieth-Knudsen: Mit videnskabelige Livs Drama, 1930, S. 17 f. Paul Hedemann i Berl. Tid. 25. Jan. 1925.
Krossing, **Nikolaj,** S. 383, L. 4 f. n.: (Garn.), læs: (Ass.). — S. 384, L. 22 f. o.: tilføjes: Hans »Nogle Bemærkninger om Kys« blev optrykt 1936.
Kruse, Fr. **Vinding,** S. 402, L. 12 f. n.: (Winning) udgaar. — L. 7 f. n.: efter: K. tilføjes: stammer fra en jysk Godsejerslægt Vinding K., der navnlig i det 18. Aarh. ejede store Herregaarde i Vejle-Horsensegnen. Han. — 5. 405, L. 19 f. n.: efter: af tilføjes: Udkastet til.
— **Jens William,** S. 407, L. 6 f. o.: i Ørslund, læs: paa Ørnslund.
— **Lauritz,** S. 411, L. 15 f. n.: tilføjes: Fr. Schyberg: Dansk Teaterkritik, 1937.
Kruger, H. A., S. 420, L. 15 f. o.: efter: Andersen tilføjes: (ved Daaben Kryger, Hans Andreasen). — S. 421, L. 10 f. o.: Agent Jensen fra Flensborg, læs: en Flensborger, uvist om Agent Jensen eller Kancelliraad Schmidt.
Krøler, J., S. 428, L. 13 f. o.: som Litteratur tilføjes: Einar Christiansen: Det kgl. Teaters Skæbneaar, 1935.

Krøyer, H. E., S. 430, L. 20 f. o.: (i Anledning af den senere Christian **VIII.s** Bryllup), læs: (Studenternes Velkomstsang til Prins Christian Frederik paa Sorgenfri 1822).

— H. N., S. 433, L. 3 f. n.: tilføjes: Peder Adlers Breve til P. V.Jacobsen, 1937.

— P. S., S. 439, L. 3—1 f. n.: i et Maleri . . . Hansbaalet«, læs: (Knæstykke 1902 i Privateje; hel Figur 1904 i Museet i Budapest, hertil Forarbejde i Pastel i Skagens Museum; endvidere paa Billedet: »K. malende St. Hansbaalet«), — S. 440, L. 9—10 f. o.: (1908, Skagens Museum), læs: (rejst i naturlig Størrelse foran Skagens Museum; Udkast i Gips 1907, Krøyers Hus paa Skagen). Bronzestatuette af L. Tuxen (udst. 1911).

Ktlhlau, Frederik, S. 450, **L.** 15 f. n.: »Tvillingebrødrene fra Damaskus«, læs: »Trillingebrødrene fra Damask«. — S. 451, L. 20 f. o.: Mocheles, læs: Moscheles.

Kuhr, Victor, S. 452, L. 13 f. n.: Didacta, læs: Didactica.

Kunckel, Johan, S. 455, L. 10 f. o.: tilføjes: Allg. Lexikon der bildenden Kunstler, XII, 1928, S. 100 ff. Axel Heine i Tidsskr. for Industri, 1912.

Ktichler, Albert, S. 465, L. 16 f. n.: tilføjes: Jul. Lange i Fortalen til Reitzels Fortegnelse over Charlottenborgudstillere, 1883, S. X ff.

Kyhl, Peter, S. 468, **L.** 18 f. o.: tilføjes: Gutenberg-Jahrbuch, 1933, S. 188—91, 205.

Kyster, Anker, d. 27. April 1939 i Hellerup, begr. sst. — S. 481, L. 21 f. n.: 1931, læs: 1930.

Kahler, Herman A., S. 482, *Kahler, Herman Hans Christian,* d. 31. Marts 1940 i Næstved. — S. 483, L. 6 f. o.: Hammershøj, læs: Hammershøi.

Køpke, Christen, S. 483, L. 1 f. n.: 1779, læs: 1778.

v. Konigstein, Johann Ludwig, S. 505, L. 2 f. n.: (d. 1702), læs: (1659—1702). — S. 506, L. 20 f. o.: Præsident for, læs: Medlem af.

Køning, Mourits, S. 506, L. 4 f. n.: efter: Brøndsdorf, læs: , f. 1630 i Brøns, d. 20. April. — L. 3 f. n.: efter: Madsen tilføjes: , d. 1670, gift i° med Barbara Nielsdatter Rosenberg, gift i° 1617 med Sognepræst i Thisted Sveder Poulsen Kitting, d. 1643.

v. Korbitz, Johan Christoph, S. **511,** L. 18 f. o.: 1646, læs: 1649.

Lander, Harald, S. 533, L. 18 f. o.: efter: 1871 tilføjes: ; Navneforandring 21. Febr. 1930 fra Sparvath, Christian Viggo Ludvig Frits.

Lang, Theodora, S. 537, L. 14 f. n.: efter: 61 tilføjes: , gift i° 1830 med Sophie Rebekka Bergenhammer, 1810—45.

Lange, Slægtartikel, S. 539, L. 4 f. n.: Rasmussen, læs: Rasmus.

— **Axel,** d. 14. Febr. 1941 i Kbh., begr. sst. (Bispebjerg).

— H. O., f. 1863, Biblioteksmand, Ægyptolog, d. 15. Jan. 1943 i Gentofte, begr. sst. — S. 554, L. 11 og 9 f. n.: Ostenfeldt, læs: Ostenfeld.

— **Jakob E.,** d. 27. Dec. **1941** i Odense, Urne paa Odense Kgd.

— **Michael, S.** 582, **L. 7 f. o.: 14.,** læs: 13.

de Lange, Philip, S. 584, L. 4—3 f. n.: Ehlers . . . 1787, læs: Ehlers (Eilertz), f. ca. 1713, d. 13. Aug. 1780 i Kbh. (Nic).

Lange, Sven, S. 587, **L.** 3 **f.** n.: Gustafsson, læs: Gustafson. — S. 588, L. 15 f. o.: tilføjes: Palle Rosenkrantz: 30 Aar paa det danske Parnas, 1927, S. 67—75.

Lange, Thomas, S. 589, L. 6 f. o.: »Smaaskitser«, læs: »Smaaskrifter«. — L. 12 f. o.: 1865, læs: 1868.

Lange, Thor, S. 590, **L. 11 f.** n.: Iwenigorod, læs: Zwenigorod. — S. 594, L. 6 f. n.: efter: 1880 tilføjes: (Fr.borg). — S. 595, L. 7 f. o.: 10. Marts s. A., læs: 10. Marts 1915.

— **Villum,** S. 598, L. 10 f. n.: libudus, lacs: libriduo.

Langebek, Jacob, S. 611, **L.** 8 f. n.: tilføjes: Bidrag till nord. filologi tillågnade Emil Olson, 1936, S. 25—39.

Langeland-Mathiesen, Aage, S. 613, L. 14 f. o.: ca. 1925, læs: 1908.

Langer, Viggo, d. 10. Nov. 1942 i Rungsted, begr. i Søllerød. — S. 617, L. 6 f. o.: Heckschcr, læs: Nielsen. — L. 8 f. o.: Nielsen, læs: N. — L. 9 f. n.: Det kgl. Teater, læs: Teatermuseet.

Langgaard, J. P., S. 618, L. 16 f. n.: efter: 1846. tilføjes: R. 1881.

Langkjær, H., d. 17. April 1942 i Hellerup, begr. sst.

Lanzky, Axel, S. 627, L. 10 f. n.: foran: Litografi tilføjes: Portrætmedaillon paa Gravstenen. — L. 7 f. n.: S. 135, læs: S. 132, 135.

XIV. Larsen—v. d. Lune.

Larsen, Adolph, d. 2. Okt. 1942 i Svejbæk, begr. i Silkeborg.

— **Harald,** d. 25. Nov. 1938 i Kbh., begr. sst. (Bispebjerg).

— **Joakim,** S. 35, L. 20 f. o.: paa Frbg. Skolevæsens Kontor, læs: i Frbg. Tekniske Skole.

— **Karl,** 1860—1931, Forfatter, S. 49, L. 4 f. o.: tilføjes: Palle Rosenkrantz: 30 Aar paa det danske Parnas, 1927, S. 107—32.

— L. P., d. 23. Juni 1940 i Hellerup, begr. paa Frbg. (Solbjerg).

— **Lars,** S. 55, L. 11 f. n.: Kryger, læs: Kriiger.

— **Mads,** d. 26. Okt. 1938 i Hessum, begr. i Ske by.

— N. F., S. 62, L. 21 f. o.: ca. udgaar.

— **Sofus,** d. 29. Nov. 1938 i Kbh., Urne paa Bispebjerg. — S. 81, L. 17 f. n.: efter: 1908. tilføjes: DM. 1920.

— **Thøger,** S. 84, L. 13 f. n.: Underberg, læs: Underbjerg. — L. 10 f. n.: Underberg, læs: Underbjerg. — L. 5 f. n.: Realeksamen, læs: Præliminæreksamen. — L. 1 f. n.: paa eget Forlag, læs: i Kommission hos jyske Boghandlere. — S. 85, L. 4 f. o.: Efter »Kværnen« udgav L. Digtsamlingerne »Vejr og Vinger« (1923), »Limfjords Sange« (1925) og »Søndengalm« (1926), en Samling Fortællinger og Digte: »Trækfuglevej« (1927) og Romanen »Frejas Rok« (1928) og oversatte to Sagaer til det store Sagaværk. — L. 8 f. o.: Tider, læs: Tid. — S. 86, L. 15 f. o.: efter: henvisninger, tilføjes: Dansk Udsyn, 1931, S. 103—19.

— **(Stevns), Niels,** d. 27. Sept. 1941 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg). — S. 90, L. 5 f. n.: efter: 08, læs: Forarbejde **i.**

Lassen, Jul., S. 106, **L.** 5 **f.** o.: i Kbh., læs: paa Frbg.

— **Loulou,** S. **i n ,** L. 17 f. o.: 1857, læs: 1854.

— **Marie, S.** 112, **L. 9 f. n.: i,** læs: til.

— **Vilhelm,** S. 125, L. 2 f. n.: tilføjes: Jac. Andersen: Erindringer, I, 1926, S. 208 ff., 230; II, s. A., S. 101.

Latlb, Otto, S. 134, L. 19 f. o.: Louise Zinck (1781—1859), læs: Lovise Frederikke Zinck (1779—1859). — S. 136, L. 5 f. o.: efter: Mynster tilføjes: og G. Schepelern. — L. 6 f. o.: III, læs: II, 1—2. — L. 10 f. o.: tilføjes: Fra Ribe Amt, 1938, S. 53—°9-

Laurent, Pierre, S. 144, L. 5 f. o.: Frankrig, læs: Paris.

Laurop, Christian Peter, S. 163, L. 14 f. n.: Dorothea, læs: Margrethe Dorothea Jacobine. — L. 13 f. n.: 1776, læs: 1775 i Segeberg.

Lawaetz, Carl, d. 24. Juni 1944 paa Falkensteen, begr. i Refsnæs.

— H., S. 174, L. 5—6 f. o.: Forældre . . . Hustru, læs: Broder til Carl L. (s. d.).

Le Clerc, Louls-Augustin, S. 186, L. 4—6 f. o.: mulig . . . (1747), læs: mulig Søster til kgl. Kammertjener Jean Pierre L. (d. 1750).

Lefolii, Hans Henrik, S. 192, L. 8 f. o.: tilføjes: Jac. Andersen: Erindringer, I, **1926, S. 102—11, 121.**

Lehmann, Edvard, 1815—92, S. 198, L. 20 f. o.: efter: Galleriet, tilføjes: L. var Kostumier paa Det kgl. Teater. Henved 50 af hans Arbejder, Malerier og Tegninger, findes i Teatermuseet. — L. 18 f. n.: tilføjes: Charlotte Bournonville: Erindringer, 1903, S. 64 ff.

Leiel, Sander, S. 222, L. 19 f. o.: efter: Davidsdatter tilføjes: (gift i° med Jens Henrichsen). — S. 223, L. 10 f. n.: tilføjes: V. Hostrup Schultz: Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd, 1906 (se Registeret).

— Willem, S. 223, L. 9 f. n.: ca. 1593—1654, læs: ca. 1603—59. — ^{L}- 9 ~ ^{8} f. n.: F. . . . Kbh., læs: F. ca. 1603 i Helsingør, begr. 5. Juni 1659 i Kbh. (Holmens K.). — S. 224, L. 20—19 f. n.: Sagen . . . Udgang, udgaar.

Lemming, J. A., S. 234, L. 12 f. o.: Moesgaard Kjeldsen, læs: Moesgaard-Kjeldsen.

Lendorf, Axel, S. 238, L. 6 f. o.: sin Ven og samtidige, læs: Efterfølgeren. — L. 17 f. o.: de da gældende Regler, læs: dagældende Kutyme. — L. 24 f. o.: Indsats, læs: videnskabelig Indsats. Privat kirurgisk Virksomhed drev L. i en Aarrække fra Mavespecialisten Professor C. Lorentzens Privatklinik. — L. 12 f. n.: efter: Blærehalskirtlens Kirurgi tilføjes: 1911—12, hvori han dels bekræfter de tidligere af franske Kirurger fremsatte Teorier om Aarsagen til visse af Blærehalskirtlens Forstørrelser, dels fremsætter en Forklaring paa Vandladningsforstyrrelsen ved denne Lidelse. — L. 6 f. n.: Wederkinck, læs: Wederkinch. — L. 4 f. n.: efter: S. 754—58 tilføjes: sst. 1913—15, S. 36.

Leopold, Svend, d. 29. Okt. 1942 i Kbh., Urne paa Søndermark Kgd.

V. LevetZOW, Heinrich, S. 292, L. 1 f. o.: efter: 4. Okt. 1734 tilføjes: paa Schwissel, Mecklenburg.

Levinsen, G. M. R., S. 302, L. 13 f. n.: 25, læs: 30.

— Oscar, d. 23. Jan. 1942 i Kbh., Urne paa Søndermark Krematorium.

Levy, Louis, d. 9. Marts 1940 i Charlottenlund, begr. i Rørvig.

Lichtenberg, Pauline, læs: **Lichtenstein, Pauline.**

Liebe, Otto, S. 329, L. 11—10 f. n.: , Peschcke Køedt 1919 udgaar.

Liebenberg, C, S. 331, L. 13 f. n.: efter: Clausdatter tilføjes: (1782—1852).

— M. F., S. 333, L. 2 f. n.: Hedvig, læs: Hedevig.

Lieberkind, Ingvald, S. 335, L. 21 f. n.: (Helligg.), læs: (Helligk.). — L. 18 f. n.: efter: Ingrid tilføjes: Emilie Anna.

Lind, J., d. 4. Okt. 1939 i Viborg, begr. sst.

Lindberg, Jak. K., S. 370, L. 1 f. n.: efter: 1913 tilføjes: øvede.

Lindbæk, Johs., S. 376, L. 3 f. o.: Kildeskriftselskabet (1903—04), læs: Kildeskriftselskabet, I—II (1903—10).

Linde, Andreas, S. 378, **L.** 13 f. o.: efter: 1871. tilføjes: Th. Hauch-Fausbøll og H. R. Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter, **II,** 1911, S. 281 f.

Linderstrem Lang, Carl Frederik, læs: **Linderstrøm Lang,** Carl Frederik. — S. 391, Kolumnetitlen læses: *Linderstrøm Lang, C. F.* — L. 3 f. o.: efter: 61 tilføjes: , gift i° 1830 med Sophie Rebekka Bergenhammer, 1810—45.

Lindgreen, Ferdinand, S. 392, L. 14 f. n.: Jespersen (d. ca. 1770), læs: Jespersen Halle (d. ca. 1773). — L. 13 f. n.: efter: Groot tilføjes: , kaldet L. (d. tidligst 1791). — L. 9 f. n.: Halvbroder, læs: Broder.

Lindhard, E., S. 396, L. 10 f. n.: foran: Ugeskrift tilføjes: Slægt i Amalie Lindhard: Mine Forældre og min Barndom, 1915.

— J«i S. 398, L. 12 f. n.: foran: Selvbiografi tilføjes: Slægt se E. Lindhard.

Lindø, Niels P., d. 20. Febr. 1941 i Sønder Næraa, begr. sst.

Linnemann, Johan, 1826—1906, Officer, S. 405, L. 13 f. o.: 1804, læs: 1803.

— **Stephan, S.** 407, **L.** 15 **f. o.: 21.,** læs: 24.

V. Llnstow, Hartvig, S. 41**1, L.** 13 f. o.: Oberstløjtnant, læs: Major. — Goerden, læs: Goerne.

v. d. Lippe, Christopher, S. 417, L. 14 f. o.: Stadt-, læs: Stad-.

Ljungberg, Jøns Mathias, S. 425, **L.** 9 f. o.: tilføjes: — Ridder 1810.

Locher, Axel, d. II, Juni 1941 i Hjørring, begr. i Skagen.

Lohmann, Hartvig, S. 438, L. 13 f. o.: Ovensdatter Høyer, læs: Owena Hoyers.

Lohse, Ole, d. 3. Okt. 1938 paa Frbg., begr. i Varde.

Londeman, Edvard, se Rosencrone udgaar.

Lorck, Josias, S. 451, L. 15 f. o.: 1742, læs: 1741.

— **Melchior,** S. 454, L 10 **f.** n.: tilføjes: Medaille, formentlig af Étienne de Hollande i Møntkabinettet i Wien.

— **Victor,** d. 31. Dec. 1940 i Kbh., begr. i Vedbæk.

Lorentz, Johan, S. 456, **L. 2 f. o.: V.s,** læs: IV.s.

— Johan Henrik, S. 456, L. 10 f. n.: ca. 1762, læs: 1763. — L. 9 f. n.: ca. 1762, læs: 9. Juni 1763 i Schwerin (Kat.).

Lorentzen, C. A., S. 458, **L. 7 f.** o.: 1749, læs: 1746. — L. 7—8 f. o.: F. 10. Aug. 1749, læs: Døbt 27. Juli 1746. — L. 8 f. o.: (?) udgaar. — L. 9 f. o.: Forældre ukendte, læs: Forældre: Urmager Hans Peter L. og Maria Christina Hansdatter.

Lorenz, G., S. 463, L. 12 **f.** o.: efter: Stockholm tilføjes: (gift 2° 1911 med Forfatteren Sophus Michaélis, s. d. 3^0 1928 med Major Jean Oswald Ek, f. 1869).

Lorenzen, C, S. 470, L. 13 f. o.: tilføjes: H. G. Olrik i Soraner-Bladet, XVIII, '933. S. 52 f.

Ludvigsen, Valdemar, d. 12. Febr. 1939 i Kbh., begr. i Esbønderup.

Lund, Carl, f. 1855, Teatermaler, d. 10. Febr. 1940 paa Frbg., begr. sst. — S. 521, L. 17 f. o.: efter: Ramme, tilføjes: En Del Arbejder i Teatermuseet.

— F. C, S. 523, L. 7 f. o.: efter: Frbg. tilføjes: Forældre: Skomagermester Johan Christian Leske (1785—1860, gift 1816 med Johanne Seidner, 1800—22) og Henriette Petersen.

— **Ferdinand,** S. 524, L. 8 f. o.: efter: sst. tilføjes: (Solbjerg).

— G., S. 526, L. 13 f. o.: efter: 1885. tilføjes: — Medlem af Videnskabernes Selskab 1868.

— H. C, S. 526, L. 5 f. n.: efter: 1765 tilføjes: i Lumby. — L. 4 f. n.: Forældre ukendte, læs: Forældre: Husmand og Hjulmand Christen Rasmussen (1731—89) og Maren Hansdatter (1734—95). — L. 3—2 f. n.: Ægteskabet opløst 1819 udgaar.

Lund, H. C. A., S. 527, L. 20 f. n.: Snedkermester, læs: Skræddermester.
— **Jens,** 1871—1924, Maler, Tegner, Grafiker, S. 539, L. 4 f. o.: 1901, **læs: 1900.**
— L., S. 542, L. 17 f. n.: S. A., læs: N. A. — L. 13—12 f. n.: Vor Ungdom, s. A., læs: Pædagogiske Tids- og Stridsspørgsmaal, IV, 1902, S. 427—36.
— **Niels Tønder,** S. 545, L. 14 f. o.: efter: 1819 tilføjes: i Odense. — L. 5 f. n.: tilføjes: — Etatsraad 1805. — Maleri af J. Juel. — L. 2 f. n.: tilføjes: Jugenderinnerungen von Anna Helene Holst, geb. Tønder-Lund, [1905].
— **Søren,** S. 556, L. 14 f. o.: 21. Okt. 1882 sst., læs: 26. Okt. 1882 i Horne ved Faaborg.
— **William,** S. 559, L. 6 f. n.: Buch, læs: Bush. — L. 4 f. n.: 1858, læs: 1848, d. 7. Juni 1938.
Lundbeck, Will., d. 18. Maj 1941 i Lyngby, begr. paa Frbg. (Solbjerg).
Lundbye, Carl, S. 563, L. 11 **f.** n.: ca. 1799, læs: 1799. — S. 565, L. 16 f. n.: 1849, læs: 1847.
Lunde, P. F., S. 574, **L.** 8 f. o.: 1809, læs: 1810.
Lundhoff, Andreas, S. 576, L. 18—17 f. n.: Forældre ukendte., læs: Fader: antagelig Generalkrigskommissariatsskriver Hans L. (d. senest **1714).**
Lundsgaard, Einar, S. 585, L. 9 f. n.: efter: 39. tilføjes: Anetavle ved Th. Hauch-Fausbøll [1937].
Lunge, Ove, S. 594, **L.** 7 **f. n.:** efter: Rosenkrantz tilføjes: , begr. i Engum. — L. 5 f. n.: efter: 1542 tilføjes: , begr. i Aalborg (Frue K.).
Luno, Blanco, S. 605, L. 5—6 **f.** o.: efter: Buste tilføjes: af T. Mule. — L. 9 f. o.: tilføjes: Jens Christian Lund: Erindringer, 1934.
Luxdorph, B. W., S. 607, L. 16 f. n.: 1675, læs: 1680.
— **Bolle,** S. 610, L. 18 f. n.: efter: Bollesen tilføjes: (L.). — L. 1 f. n.: Adelsbrev, læs: Vaabenbrev.
Ltibschitz, J., d. 13. Febr. 1941 i Hellerup, Urne paa Ass. Kgd.
Luders, Slægtartikel, S. 617, L. 14 f. o.: 1728, læs: 1739.
— **Philip Ernst,** S. 618, **L.** 19 f. o.: 1728, læs: 1739.
V. d. Luhe, C, S. 622, L. 21 f. n.: efter: Wien tilføjes: , begr. **sst.** (St. Marx). — S. 623, Kolumnetitlen læses: *v. d. Luhe, C.*
— **Volrad August,** S. 623, L. 17 f. o.: 24. Febr. 1741, læs: 16. Febr. 1741 paa Orebygaard. — S. 624, L. 1 f. o.: S. A. blev han endelig, læs: 1757—71 var han.

XV. Lykke—Mohr.

Lutken, Slægtartikel, S. 40, L. 3 f. n.: Anna, læs: Anne.
— **Alfred,** d. 24. Juli 1943 i Esbønderup, begr. i Hornbæk.
— C, S. 45, L. 20—19 f. n.: Paa . . . 1849, læs: Da den akademiske Læreanstalt i Sorø blev nedlagt 1849, fik han sin Afsked. — L. 4 f. n.: tilføjes: Olaf Carlsen: Chr. Molbech og Sorø, **III,** 1937. Samme: Realistiske Strømninger i den højere Skoles Undervisning, I, 1930.

Lutken, **Frederik** C, S. 52, L. 15 f. n.: 1764, læs: 1778. — S. 53, L. 14 f. o : efter: Oplag tilføjes: , senest 1889.
— Hu **Ida,** S. 53, L. 1 f. n.: tilføjes: Berl. Tid. 15. Sept. 1934.
Liittichau, Slacgtartikel, S. 61, L. 2 f. n.: er paavist tidligst, læs: skal ifølge en sen Kilde forekomme allerede. — S. 62, L. 15 f. o.: 1705, læs: 1704. — L. 21 f. n.: 1808, læs: 1807. — Nørschau, læs: Nordskov.
— C. T. F., S. 63, L. 9 f. o.: i Odense, læs: paa Ulriksholm.
— **Mathias,** S. 67, L. 2 f. n.: 1828 (Attest 10. Juli), læs: 15. Aug. 1828 i Randers. — S. 68, L. i f. o.: paa Store Grundet, læs: i Fredericia.
Lu'tzow, Christopher Marquard, S. 74, L. 4 f. o.: efter: Rendsborg tilføjes: , begr. sst. — L. 20 f. n.: Fader til hans 2. Hustru udgaar. — Scholten, læs: J. G. Scholten.
Læssøe, Frederik, S. 78, L. 9 f. n.: efter: 1831 tilføjes: gift i° 1798 med Anna Johanne Neergaard, 1779—1863, gift 2° 1807 med Generalmajor, Kammerherre Carl Rømeling, 1769—1839.
— **Thorvald,** S. 83, L. 22 f. n.: Emy, læs: Emmy.
Lætus, Erasmus, S. 87, **L.** 4 f. o.: tilføjes: Danmarks gamle Landskabslove, VI, 1937, S. **XXII—XLII.**
Lønborg-Jensen, Aage, S. 96, **L.** 21 f. o.: 1858, læs: 1850.
V. Løwenhielm, Hans, S. 106, L. 9 f. n.: (s. d.) udgaar. — Hustru, læs: Sophie Brockenhuus (1587—1656).
Løvenskioid, Herman, S. 112, L. 12 f. n.: 1854, læs: ,864- — s- "3> L- '5 f. n.: det, læs: der.

Maar, Vilhelm, d. 18. Maj 1940 i Pedersborg ved Sorø, begr. i Store Magleby.
Mac Evoy, Christopher, S. 130, L. 3 f. o.: formentlig udgaar.
Madsen, Axel, S. 143, L. 8 f. n.: Bispebjerg, læs: Hellerup Kgd.
— **Carl F.,** d. 27. Maj 1944 i Kbh., begr. sst. (Ass.).
— **Hans,** d. ca. 1562, Præst, S. 157, L. 10 f. o.: 1778, læs: 1779.
— **Morten,** S. 172, L. 19 f. n.: 1621, læs: 1623.
— **Thorvald,** S. 185, L. 6 f. o.: tilføjes: Pastel af E. Saltoft.
— **Victor,** f. 1873, Biblioteksmand, d. 24. Febr. 1941 i Gentofte, begr. sst.
— **-Mygdal, Thomas,** d. 23. Febr. 1943 i Kbh., begr. i Smørum.
— **Stensgaard, N. K.,** S. 198, L. 5—4 f. n.: Tidsskriftet »Kirke-, Skole- og Folkemusik«, læs: »Tidsskrift for Kirke-, Skole- og Folkesang«.
Madvig, J. N., S. 210, L. 12 f. o.: tilføjes: M. H. Rosenørn: Løsrevne Blade af Livsminder, 1888, S. 163 f. H. Høffding: Erindringer, 1928, S. 104 ff.
— J. N. A., S. 210, L. 20 f. n.: Fuldmægtig, læs: Kancellist.
Maegaard, H. V., S. 213, L. 18 f. o.: efter: M. tilføjes: (1843—1925). — L. 17 f. n.: efter: Kofoed tilføjes: (1842—1927). — L. 14 f. n.: efter: J. tilføjes: (1846—1926). — Efter: Espersen tilføjes: (1847—1919).
Magdahl Nielsen, J., d. 25. Aug. 1941 i Hellerup, begr. i Kbh. (Bispebjerg).
Magens, Boye, S. 216, L. 6 f. n.: **J.** udgaar. — S. 217, L. 4 f. o.: Magens blev Professor i Bygningskunst 1791.
Magius, **Albert,** d. 13. Aug. 1941 i Kbh., Urne paa Garn. Kgd.
Magnussen, Johannes, S. 227, L. 21 **f.** n.: 1848, læs: 1845.
— **Jullus,** d. 16. Nov. 1940 i Gentofte, Urne paa Vestre Kgd.
Magnusson, Arni, S. 234, **L.** 6 f. o.: tilføjes: Bengt Hildebrand: C. J. Thomsen, I—**II,** 1937—38.

Mallet, P.-H., S. 249, **L. 4 f.** o.: tilføjes: Vierteljahrschrift fiir Litteraturgeschichte, II, 1889, S. **171.**

Malling, Mathilde, d. 21. Marts 1942 i Kbh., begr. i Søllerød.

— **Peder,** S. 262, L. 17—16 f. n.: Christian. . . 1939 udgaar.

— Wm. Th., S. 265, L. 1—2 f. o.: Maleri. . . Frimurerlogen, udgaar.

— **Hansen R.,** S. 267, L. 19 **f.** o.: efter: Engelsted tilføjes: 1884. — (Familieeje), læs: (Privateje).

Mandelberg, Johan, S. 269, L. 5 f. o.: sst., læs: i Kbh. — S. 271, **L. 4 f.** o.: efter: Fr.borg tilføjes: og Privateje.

Mangor, C. E., S. 281, **L.** 7 **f.** o.: efter: Faderen tilføjes: — M. udgav den første Samling Molbohistorier (177?).

Manicus, Emil, S. 282, L. 16 f. n.: efter: 1852 tilføjes: i Hoptrup.

Mantzius, Karl, S. 297, L. 4 f. n.: Baron Alphonse Walleen, læs: Baron Carl Alphonse Walleen, fra 1930 Walleen-Bornemann.

Mariboe, Slægtartikel, S. 322, L. 14 f. n.: 1782, læs: 1781. — L. **n** f. n.: ca. udgaar.

Markdanner, Caspar, S. 331, L. **14 f.** o.: tilføjes: Fra Ribe Amt, 1925, S. 269—74. G. Bruun: To Portrætter fra Koldinghus, 1931. Personalhist. Tidsskr., 10. Rk., II, 1935, S. 39—47-

Marke, A. W., d. 4. April 1942 paa Frbg., Urne paa Frbg. Kgd.

Markman, Carl, S. 334, L. 3 f. o. tilføjes: Palle Rosenkrantz: 3 Aar paa Herlufsholm, 1927, S. 50 f., 106—09.

Marott, Emil, d. 22. Aug. 1940 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

Marquard, Emil, S. 339, **L.** uf. n.: Høg, læs: Høgsted.

Marstrand, Osvald J., S. 352, L. **1** f. n.: 1837, læs: 1845.

S. 353, nederst: Dec. 1933, læs: Dec. 1938.

Martensen, H., S. 373, **L.** 9—10 **f.** o.: med . . . Folkesproget var dansk, læs: indførte afvekslende dansk og tysk Gudstjeneste i de Egne **i** Mellemslesvig, hvor Folkesproget overvejende var dansk, men hvor der tidligere var prædiket paa Tysk. — S. 377, L. 1 f. n.: tilføjes: Hist. Tidsskr., 9. Rk., VI, 1929, S. 364—413.

Martin, John, S. 381, L. 14 f. n.: 23., læs: 22. — L. 11 **f.** n.: (1847—1909), læs: (1846—1910). — L. 10 f. n.: 1908, læs: 1909.

— **-Hansen, Carl,** d. 26. Maj 1941 paa Frbg., begr. i Gentofte, — S. 382, L. 14 f. n.: Maks, læs: Mads.

Materna, Anna Cathrine, se Passon, læs: **Materna, Anna Catharina,** se v. Passow.

Mathiesen, Aage Henrik, læs: **Mathiesen, Aage.**

Mathiesen, Lars, S. 399, L. 18 f. o.: f. ca. 1792, læs: f. 22. Juni 1792 i Kbh. (Frue). — muligvis udgaar. — L. 19 f. o.: Linien læses: Fødselsstiftelsen Peter Anthon H. (ca. 1767—1825) og Bolette Sophie Ipsen (1767—**1819).**

Matras, Christian, S. 401, L. 19 f. n.: efter: 1928 tilføjes: , er fra 1936 Lektor i Færøsk ved Kbh.s Universitet.

Matthison-Hansen, Aage, S. **413, L.** 5 **f.** o.: Sine, læs: Jensine. — (ca. 1825—71), læs: (1825—76, gift i° 1850 med Snedkermester Peter Christensen, 1813—71).

— **Hans,** S. 414, L. 1 f. n.: efter: Petersen tilføjes: (1779—1835).

Matzen, Henning, S. 418, L. 22 f. n.: 27., læs: 28. — **L.** 19 f. n.: efter: M. tilføjes: (1806—68). — Efter: Hansen tilføjes: (1798—1881).

— M., S. 423, L. 4 f. o.: foran: gift tilføjes: 1798—1881. — L. 5 f. o.: efter: Nicolaj M. tilføjes: , 1806—68.

Medelfar, Mads Jensen, S. 431, L. 17 f. o.: tilføjes: Portræt paa Epitafium **i** Lunds Domkirke. Ligsten i Domkirkemuseet i Lund.

van Mehren, A. F., S. 435, L. 2 f. n.: efter: **Mehren** tilføjes: (ved Daaben von Mehren).

Meibom, Marcus, S. 438, L. 20 f. o.: Om . . . Efterretninger., læs: M. M. studciede 1640 i Hamburg, 1644 i Konigsberg.

Meier, Herman, S. 444, **L. Il**—10 f. n.: efter: Gehren tilføjes: (d. 1650). — L. 8—7 f. n.: efter: Christophersdatter tilføjes: Trøner.

Meinert, Nicolai Jonathan, S. 449, **L.** 3 f. o.: Frisch, læs: Fridsch.

Meisling, Aage, d. 10. Jan. 1941 i Kbh., Urne i Urnehaven, Bispebjerg.

— S., S. 455, L. uf. o.: **tilføjes:** C. A. Thortsen: Efterladte Smaaskrifter, 1880, S. 28. J. P. Jacobsens Breve, 1899, S. 121 f.

Melbye, Anton, 1861—1929, Forfatter, Teaterdirektør, S. 462, L. 7 f. n.: efter: Dorph. tilføjes: Buste af Utzon-Frank 1915.

Melchior, Max, d. 5. Okt. 1942 i Kbh., begr. sst. (Mos. Vestre).

Meldahl, F., S. 478, **L.** 5 **f.** n.: senere, læs: 1879—80.

Mengel, Christian Gotlob, S. 485, **L. 15 f. o.: ca. 1717,** læs: **1716. — L. 16 f. o.:** F. ca. 1717, læs: Døbt 23. Okt. 1716. — L. 17 f. o.: efter: (Nic. Kgd.). tilføjes: Forældre: Skrædder Christian Friedrich M. og Hustru, f. Reinert.

Mengs, **Ismael,** S. 487, L. **1** f. o.: 1688 (to Steder), læs: 1668.

Mentz, A., S. 489, L. 9 **f.** n.: 1931, læs: 1925.

Messerschmidt, John, d. 6. Juli 1940 i Kbh., begr. sst. (Vestre). — S. 492, L. 15 f. o.: Linien læses: af Handelsagent, senere Vejassistent Charles E. (ca. 1814—98) og Sophie Caroline Mathilde Petersen (ca. 1823—1908). 2° 3. Juni.

Meulengracht, L. Chr., S. 496, L. 6 f. n.: Christopher, læs: Christian.

Meyer, Slægtartikel, S. 502, L. 5 f. o.: Brandinspektør, læs: Brandchef. — L. 8 f. o.: M. udgaar.

— Slægtartikel, jødiske Slægter, S. 504, L. 16 f. n.: efter: med tilføjes: Købmand i Assens, senere Kbh. Isac Seligmann (1812—77), Fader til. — L. 16—15 f. n.: Maxmillian, læs: Maximilian.

— **Elias,** S. 519, L. 17 f. n.: efter: Ehrhardt tilføjes: , f. 6. Febr. 1775, d. 24. Jan. 1853 i Kbh. (Frue) (gift 2° 1810 med Sognepræst i Dragstrup, senere i Torslev og Lendum Poul Mathias Schar, 1771—1835).

— **Emil,** 1856—1913, Bankmand, Nationaløkonom, S. 520, L. 5 f. n.: efter: ham tilføjes: selvtredie.

— J. H. E., S. 532, L. 20 f. n.: N. N., læs: Johanne Fridcrica Elisabeth.

— **Johannes,** S. 536, L. **1 f.** o.: efter: 1924 tilføjes: , gift 2^0 1921 med Astrid Marie Hansen, f. 1898.

— **Kirstine,** d. 28. Sept. 1941 i Hellerup, Urne paa Bispebjerg.

— **Wilhelm,** S. 558, L. 17 f. o.: af M.s Buste, læs: og M.s Buste.

Meyn, Peter, S. 562, **L.** 5 f. n.: Døbt n., læs: F. 8. — S. 563, **L.** 12 **f. n.:** (1803—05), læs: (1785—87). — L. 10 f. n.: (1786, 1800), læs: (1803

de Meza, Christian, S. 568, L. 12 **f.** o.: efter: (Officersforeningen) tilføjes: Tegning af H. V. Bissen 1826 (Familieeje). — S. 569, L. 2 f. o.: tilføjes: Karl Larsen: Midt i og mod Strømmen, 1930, S. 79—126.

Michael, S. 570, **L. 14 f. n.:** tilføjes: En forkortet, kommenteret Udgave af »Rosenkransen« (med moderniseret Retskrivning) findes i P. D. Steidl: »Vor Frues Psalterbog« (1924); jfr. samme: »Vor Frues Sange«, 1918, S. 67—80, 207.

Mlchaélis, Sophus, S. 573, L. 10—9 **f.** n.: efter: Levin tilføjes: , f. ca. 1887, gift i° med Lucie Korb, d. 1911. — L. 6 f. n.: Lohse, las: Lotze. — S. 576, L. 14 f. o.: foran: Harald tilføjes: Knud Søeborg 1903 samt af. — L. 15 f. o.: 1917, læs: 1916.

Michaelsen, Joseph, S. 578, L. 9 f. o.: undet, læs: under. — L. 18 f. o.: tilføjes: S. E. Svendsen: En gammel Postmands Ei indringer, 1907, S. 86 ff.

Michelsen, A., S. 581, **L. u f.** o.: tilføjes: Zeitschr. fur Schlesw.-Holst.-Lauenb. Gesch., 1932, S. 26—51.

— **Carl,** 1853—1921, Ordensjuvelerer, S. 583, L. 8 f. o.: Henning, læs: Herman.

Mikkelsen, Jakob, S. 599, L. 18 f. o.: efter: Mikkel tilføjes: Madsen. — Efter Pedersdatter tilføjes: (d. 1613, gift 1° med Guldsmed i Malmø Villum Thomsen, d. 1564).

— **Knud,** S. 601, L. 12 f. n.: Johanres Andreae's (d. 1348) udgaar. — L. 11 f. n.: efter: judicii« tilføjes: , der paa hans Tid mentes at være forfattet af Johannes Andreae (d. 1348).

Modeweg, J. C, S. 618, L. 6 **f.** n.: efter: B. tilføjes: (1750—1805, gift 2^0 1787 med Sophia Elisabeth Winther, ca. 1761—1802, 3^0 1802 med Cecilie Catharina Winckel (ca. 1758—1811, gift i° med N. N. Bagger, 2° 1786 med Høker, senere Pakhusforvalter Hans Frydendahl, ca. 1750—1802)). — L. 5 f. n.: efter: Braad tilføjes: (ca. 1752—86).

Moe, Carl, S. 621, L. 15 f. o.: tilføjes: Aug. F. Schmidt: Skanderup Sogn, I—II, 1926—28.

— **Louis,** S. 621, L. 19 f. o.: Malling, læs: Halling.

Moesgaard Kjeldsen, C, læs: Moesgaard-Kjeldsen, C. — S. 623, Kolumnetitlen læses: *Moesgaard-Kjeldsen, C.* — L. 7 f. o.: efter: 73). tilføjes: Navneforandring til M.-K. 19. Febr. 1914. — L. 15 f. o. og L. 12 f. n.: M. K, læs: M.-K. — S. 624, Kolumnetitlen læses: *Moesgaard-Kjeldsen, C.* — L. 2 og 9 f. o. samt L. 19, 16 og 15 f. n.: M. K., læs: M.-K. — S. 625, Kolumnetitlen læses: *Moesgaard-Kjeldsen, C.* — L. 2 f. o.: M. K., læs: **M.-K.**

Mohr, Georg, S. 627, **L.** 16 **f.** n.: tilføjes: J. H. Schogt i Mat. Tidsskr., 1938 A., S. 34 ff-

XVI. Molbech—Niels Jyde.

Molbech, Chr. K. F., S. 12, L. 5 f. o.: tilføjes: Dsk. Mag., 6. Rk., VI, 1932, S. **1**70—328.

Moldenhawer, D. G., S. 13, **L.** 15 f. n.: foran Daniel tilføjes: (Carl). — L. 8 f. n.: 1766, læs: 1767 i Itzehoe. — L. 7—6 f. n.: — Kammerassessor. . . Burgwardt, læs: Raadmand Friederich Johann E. og Ida Christina Burgwardt (ca. 1746—1814). — S. 17, L. 9 f. o.: efter: 72. tilføjes: Hans Schulz: Timoleon und Immanuel, s. A. (se Registeret).

— E., d. 15. Febr. 1940 i Aarhus, Urne paa Ass. Kgd. i Kbh.

Moller, 0. H., S. 26, L. 12 **f.** o.: og, læs: , . — Efter: Flensborg tilføjes: og **i** Museet i Meldorf. — L. 16 f. n.: tilføjes: Paul Hennings: Slægtsforskning,

•933» S. 245 f. Zeitschr. der Zentralstelle fiir niedersåchs. Familiengeschichte, XIII, 1931, Hft. 2 og **II,**

Mollerup, H. P., S. 26, L. 8 f. n.: efter: Fjordinspektor tilføjes: , Kammerassessor.

— W., S. 29, L. 13 f. n.: Vilhelm, læs: Wilhelm.

Moltke, Slægtartikel, S. 39, L. 6 f. o.: tilføjes: H. H. Langhorn: Historiske Efterretninger om de danske Moltker, 1866.

— **Adam Gottlob Detlef,** S. 46, L. 4 f. n.: Det var først senere, at Moltke sluttede Venskab med Niebuhr.

— **Adam Wilhelm,** S. 52, L. 10 **f.** o.: foran: Kunstmuseet tilføjes: Glyptoteket, .

— **Carl Emil,** S. 59, **L.** 12 f. o.: Søløjtnant, læs: Sekondløjtnant. — L. 12—13 f. o.: var . . . Kyst, læs: deltog han i Kaptajn P. Løvenørns Sendelse til Marokko. — **L.** 17 f. n.: **II.**s, læs: **I.s.**

— **Christian,** S. 61, L. 8 f. o.: Metropolitanskolen, læs: Borgerdydskolen paa Christianshavn.

— **Frederik,** f. 1877, Officer, Luftfartsekspert, d. 13. Aug. 1939 i Nice, begr. i Vedbæk.

— **Joachim Godske,** S. **74, L.** 8 f. n.: efter: kammeret tilføjes: 1772—81. — S. 76, L. 19 f. o.: efter: Slægt. — tilføjes: Æresmedlem af Kunstakademiet 1777, af Videnskabernes Selskab 1780, Medlem af Danske Selskab 1811. — L. 21 f. o.: efter: 1783. tilføjes: DM. 1808.

— **Magnus,** S. 80, L. 7 f. o.: 1785, læs: 1783. — L. 8 f. o.: 1785, læs: 1783.

— **-Hvltfeldt, Leon,** S. 85, L. 5 f. n.: Onkel, læs: Slægtning.

Monrad, Slægtartikel, S. 96, L. 13 f. o.: Luttendahl ved Goslar, læs: Lautental i Oberharz. — L. 14 f. o.: Ulzen, læs: Uelzen.

— D. G., S. 99, L. 3 f. o.: Murmester, læs: Murermester, Oberstløjtnant. — S. 103, L. 14 f. n.: efter: Skolevæsen tilføjes: 1844. — L. 5 f. o.: tilføjes: M. var yderligere fra 1856 Medlem af Rigsraadet. — S. 106, L. 5—4 f. n.: Overdirektør for Kbh.s Skolevæsen, læs: Overskoledirektør. — L. 3 f. n.: Maj, læs: Aug. — S. 108, L. 15 f. n.: 4., læs: 21. — S. 109, L. 14—15 f. o.: tilføjes: M. var Finansminister og Minister for Holsten og Lauenburg. Han var Udenrigsminister fra 31. Dec. 1863 til 8. Jan. 1864 og fungerede som saadan fra 3. April til 6. Juli 1864. — S. 110, L. 3 f. n.: efter: 1865 tilføjes: nedlagde sine Mandater som Medlem af Rigsdagens Folketing og af Rigsraadets Folketing (hvortil han var valgt Marts 1864). — han udgaar.

— **Peter Johan,** S. 120, L. 8 f. n.: Egholm (ca. 1720—88), læs: Eegholm (1722—88).

Mortensen, F. V., d. II, Marts 1942 i Gentofte, Urne paa Bispebjerg.

— H., S. 140, L. 19 f. o.: Seminarielærer, læs: Overlærer.

— **Harald,** S. 142, L. 6 f. n.: forestaaet, læs: medvirket ved.

— **Karl,** d. 21. Maj 1942 i Haderslev, begr. sst.

S. 145, nederst: tilføjes: Maj 1939.

Morviile, Georg, S. 151, **L. 2 f.** o.: 1786, læs: 1783.

Moth, Slægtartikel, S. 154, L. 10 f. n.: 1694, læs: 1698.

— **Axel,** S. 155, L. 10 f. n.: efter: 67 tilføjes: ; John Knox sst., S. 73.

Mule, Hans, S. 169, L. 15—14 **f.** n.: Linierne læses: —42), D. af residerende Kapellan i Vordingborg, senere Provst i Malmø, Mag. Jørgen Madsen B. (d. 1648 el. 49) og Susanne Eilersdatter (d. 1680).

Munch, Anna E., S. 174, L. 19 f. n.: 56, læs: 50. — **L.** 18 f. n.: Plejedatter, læs: adopteret 1849 af. — L. 17 f. n.: Gregor, læs: Gregers.

Mundt, Gerda, S. 201, L. 11 f. o.: Poulsen, læs: Paulsen.

Munk, Christen, S. 205, L. 15 f. o.: efter: 2° tilføjes: 1568. — L. 16 f. o.: efter: 1583 tilføjes: paa Gudumlund.

— **Ide,** S. 208, L. 8 f. o.: Karen Pogwisch, læs: Kirstine Wulf Pogwischs.

— **Kaj,** d. 4. Jan. 1944 ved Silkeborg, begr. i Vedersø.

— **Laurids,** S. 221, L. 16 f. o.: 1709 i Kbh., læs: 1709, begr. i Kbh. (Holmens K.).

v. Munthe af Morgenstierne, Bredo, S. 233, L. 12 f. n.: 1714, læs: 1713.

— **Caspar, S.** 235, **L. 18 f. o.: S.K.,** læs: **Hv. R.**

Musted, Jens, S. 237, L. 15 f. o.: ca. 1730—98, læs: 1730—98. — F. ca., læs: F. 16. Dec.

Muus, C. A. H., S. 239, L. 20 **f.** o.: ca. 1775, læs: 1771. — Efter: Kragh tilføjes: (ca. 1772—1838).

Mygdal, Elna, d. I. Febr. 1940 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg).

Mygind, Kaj L., d. 19. Sept. 1941 i London, Urne paa en Landsbykirkegaard i Norfolk.

Mylius, Peder Benzon, S. 258, L. 19 f. o.: efter: 1778, tilføjes: begr. i St. Knuds K. i Odense. — L. 1 f. n.: tilføjes: Soraner-Bladet, 1933, S. 33 ff.

Muller, F. A., S. 266, L. 12 f. o.: M.s egen haandskrevne, udførlige, læs: en haandskreven, udførlig.

— H. C. D., S. 270, L. 7 f. o.: Særslev, læs: Værslev.

— **Henrik,** S. 277, L. 11 f. o.: tilføjes: Lolland-Falsters hist. Samf. Aarbog, 1924, S. 83—89.

— **Johan Conrad,** S. 277, **L.** 16—17 **f.** o.: Linierne læses: (1760—1813) og Barbara Elisabeth Kock (1749—1829, gift 1° 1783 med Vinhandler Hans Jørgen Suhm, 1754—86). Gift 1° o.s.v.

— **Max,** 1808—84, Officer, S. 283, L. 4 f. o.: efter: Streckenberg tilføjes: (1786—1857). — S. 284, L. 12 f. n.: tilføjes: Hæren ved Danevirke 1864, udg. af Generalstaben, 1938.

— **Otto Frederik,** S. 287, L. 15—16 f. o.: Linierne læses: (ca. 1686—1763, gift 1° med Helena Susanne, 2^0 med Bogea Lorenze, d. 1726) og Margrethe Henrichc Udsen (ca. 1706—68). Gift 26. Maj 1773 i Drøbak med Anna Catharina Paludan, f. 26. Nov. 1735 i Kristiania. — S. 288, L. 7 f. n.: 1776, læs: 1775. — S. 291, L. 7 f. n.: foran: Justitsraad tilføjes: Kancelliraad 1769.

— P. E., S. 294, L. 6 f. n.: efter: (Fr.borg) tilføjes: Maleri af Otto Bache 1909 (Familieeje).

— **Peter Erasmus,** S. 297, L. 15 f. o.: Kommandør, læs: Kommandørkaptajn. — S. 300, L. 1 f. n.: tilføjes: Dr. theol. 1803. Medlem af Danske Sebkab 1813. Universitetets Rektor 1808—09, 1814—15, 1827—28. Rang med Biskopper 1822. Ordensbiskop s. A.

Mtinster, Amalie, S. 319, L. uf. o.: tilføjes: Marie Konow: Nogle Barndoms- og Ungdomserindringer, 1902, S. 69.

Mynster, 0. H., S. 334, L. 12 f. n.: ca. udgaar.

Munter, Balthasar, 1735—93, Præst, S. 337, L. 12—13 f. o.: Gråfin Tonna, læs: Grafentonna.

— **Balthasar,** 1794—1867, Præst, S. 339, **L. 2 f. n.: K.*,** læs: **K.**

Mehl, N. C, S. 351, L. 2 f. n.: tilføjes: Just Mathias Thiele, I, 1917 (se Registeret).

(å) Mølnichen, Christian, S. 355, L. 12 f. o.: 1725, læs: 1727.

Møller, A. P., S. 358, L. 18 f. o.: efter: Jeppesens tilføjes: (1842—1922).

— **Andreas,** f. 1882, S. 365, L. 3 f. o.: tilføjes: Einar Christiansen: Det kgl. Teaters Skæbneaar, 1935.

— **Eli,** d. 21. Maj 1941 i Hellerup, begr. sst.

— **Erik,** S. 386, L. 18 f. n.: tilføjes: — R. 1927.

— H. C. V., d. 1. Febr. 1943 i Kbh., begr. sst. (Vestre).

— M., S. 422, L. 15 f. o.: efter: 1892 tilføjes: i Warren, Pennsylvania. — L. 16 f. o.: efter: (Grønlund) tilføjes: (1831—92). — Efter: Sadtler tilføjes: (1834—98).

— **Niels,** d. 16. Marts 1941 paa Frbg., Urne paa Søndermark Kgd.

— **Otto,** S. 428, **L.** 18 f. o.: Bang, læs: Lang.

— P. L., S. 433, L. 4 f. n.: efter: æstetiske, tilføjes: Han blev Student 1832 fra Aalborg, . — S. 436, L. 6 f. o.: tilføjes: H. C. Andersens Brevveksling med Edv. og Henriette Collin, II, ig34, S. 37 f.; VI, S. 231 f.

— **Palle,** S. 436, **L.** 8 f. o.: Ida, læs: Ide. — L. 9 f. o.: 1737, læs: 1739. — L. 10 f. o.: Nicolai, læs: Nichcl (Nicolai).

— **Peder,** 1767—1841, Højesteretsassessor og Bankdirektør, S. 436, L. 3 f. n.: ca. 1743, læs: 1742.

— **Peder,** f. 1877, Violinist, d. 1. Juli 1940 i Kbh., begr. i Ordrup.

— **Rasmus,** S. 452, L. 9 f. o.: 29. Aug. 1812, læs: 30. Aug. 1811. — **L. n f.** o.: efter: i° tilføjes: 1794. — S. 454, L. 16 f. n.: H. E. Freund, læs: H. V. Bissen.

— **Vilhelm,** S. 460, L. 20 f. o.: efter: Karakter, tilføjes: — Tit. Professor 1896. — L. 19 f. n.: tilfejes: Fr. Schyberg: Dansk Teaterkritik, 1937.

Møllerhøj, JohS., S. 465, L. 16—17 f. o.: Kontorchef ved Orlogsværftet, læs: Fuldmægtig, senere Kontorchef ved Orlogsværftet, Overintendant. — L. 17 f. o.: Helga Fich, læs: Helga Hermine Victoria Fick.

Mønsted, P., d. 20. Juni 1941 i Fredensborg, Urne paa Garn. Kgd.

Mønster, V., S. 478, L. 2 f. o.: Peder Johansen S., læs: Peter Johannes S. (ved Daaben Peder Johansen S.).

Mørch, J. W., S. 480, L. 5 f. n.: tilføjes: Jacob Andersen: Erindringer, II, 1926, S. 21—32.

Mørch, Tobias, S. 483, L. 3 f. n.: som Litteratur tilføjes: E. Gosse: To Besøg i Danmark, 1912, S. 163—67. Præstehist. Saml., 8. Hæfte, 1932, S. 39—42.

Mørk, J. M., S. 484, **L.** 15 **f. n.:** sst., læs: **i** Kbh.

— -Hansen, K., d. 13. Okt. 1939 i Odense, begr. i Hellerup, Fyn.

Mørup, E., S. 492, L. 20 f. n.: Fritz, læs: Friederich (Fritz) Peter Heinrich.

V. Møstlng, Johan Sigismund, S. 498, L. 19 f. n.: efter: 1789. tilføjes: Ordensskatmester 1808. Ordensvicekansler 1826. — L. 18 f. n.: efter: 1803 tilføjes: DM. 1808. — Efter: 1815. — tilføjes: Maleri af C. A. Lorentzen 1815 (Museet i Altona).

Naamensen, Ltitke, S. 500, L. 21 f. o.: tilføjes: Schriften des Vereins f. Schl.-Holst. Kirchengesch., 2. Rk., IX, 1930, S. 167—231.

Nagel, Wilhelm, S. 503, L. 9 f. o.: 92, læs: 90. — L. 12 f. o.: efter: Carl tilføjes: Christian. — S. 504, L. 14 f. o.: tilføjes: Soraner-Bladet, **III,** 1918, S. 9 ff.; XXII, 1937, S. 18.

Nansen, Betty, d. 15. Marts 1943 paa Frbg., Urne paa Skagens Gren.

— **HatlS,** S. 516, L. 20 f. n.: Carl Smidt, læs: Rohl Smith.

Nansen, Peter, S. 519, L. 21 f. o.: tilføjes: Bronzerelief paa Gravstenen.

Nathansen, Henri, d. 16. Febr. 1944 i Lund. — S. 522, L. 15 f. n.: Slægt, se Slægtartiklen Nathanson udgaar.

Neergaard, Johan Waldemar, S. 555, L. 14 f. o.: Juliane Frederikke Christiane, læs: Christine Marie.

— N., S. 559, L. 15 f. o.: 1901, læs: 1908. — L. 16 f. o.: 1901, læs: 1908.

— **Peter,** S. 563, L. 12 f. n.: 25. Marts 1794 i Roskilde (?), læs: 25. Aug. 1794 i Kbh. (Fr. Ref.). — L. 7 f. n.: efter: med tilføjes: Anna. — L. 5 f. n.: Kammerraad, læs: Kommerceraad. — S. 564, L. 13 f. o.: tilføjes: Svenstrup, udg. af J. Wedell Neergaard, 1921 (se Registeret).

— **Wenzel,** S. 564, L. 18 f. n.: Ebbe, læs: Ebba.

Neiiendam, Robert, S. 573, L. 10 f. n.: Kongelig Elskov, læs: Kongeligt Blod.

Nellemose, Karin, S. 587, L. 1 f. n.: Marts, læs: April.

Neruda, Franz, S. 589, **L. 8 f. o.: 23.,** læs: **3.**

V. Neuberg, Adolph, S. 592, L. 13 f. o.: efter: 1749 tilføjes: paa Vejlevgaard. — S. 593, L. 3 f. o.: tilføjes: Ambr. Stubs samlede Digte ved Fr. Barfod, 3. Udg., 1852, S. 143.

Neubert, August, S. 593, L. 9 f. o.: 9. Juni 1846, læs: 28. Juli 1846 i Neumiinster. — L. 10—11 f. o.: D. af. . . Butcnschon, læs: D. af Daglejer, senere Indsidder Joachim B. (ca. 1787—1868) og Anna Catharina Butcnschon (ca. I793—I857)-

Neumann, C, S. 597, L. 4 f. o.: efter: Charlottenborg, tilføjes: Portrætteret paa Otto Baches Maleri: Christian IV.s Kroningstog 1887.

Neupert, Edmund, S. 599, L. 10 f. o.: 26., læs: 22. — sst., læs: i Kristiania.

Neve, Johan, S. 600, L. 10 f. n.: ca. 1648—1718, læs: 1647—1718. — F. ca. 1648, læs: Døbt 23. Juli 1647.

Nicolaisen, N. K., S. 604, L. 8 f. o.: virkede, læs: siden har virket. — L. 9 f. o.: i 22 Aar udgaar. — L. 10—11 f. o.: forlod han Skolevæsenet for at blive, læs: blev han desuden.

Niebuhr, Barthold Georg, S. 606, L. 13 f. o.: Amalie (Male) Behrens, læs: Sophie Amalie (Male) Catharine Behrens. — L. 12 f. n.: efter: 1815 tilføjes: i Berlin.

Nledt, Friedrich Erhardt, S. 612, L. 15 f. n.: d. 1708, læs: 1674—1708. — Begr., læs: Døbt 31. Maj 1674 i Jena, begr. — L. 14 f. n.: efter: (Petri), tilføjes: Forældre: Harpenist Niclas N. og Anna Magdalena Baumgarten. — L. 13—12 f. n.: F. E. N. . . . Notar, læs: F. E. N. har rimeligvis været Notar i sin Fødeby. — L. 3 f. n.: eller . . . Værker, læs: ; han omtaler ham med Anerkendelse i sin »Grundlage einer Ehren-Pforte« (1740), S. 63.

Niels, ca. 1480, Broder i Sorø, S. 620, L. 6 f. n.: efter: 291. tilføjes: V. Dahlerup i Sorø. Klostret. Skolen. Akademiet, I, 1924, S. 140 f.

XVII. Nielsen—Panum.

Nielsen, **Aage,** f. 1873, Entreprenør, Søofficer, S. 5, L. 3 f. o.: efter: C. tilføjes: J.
— **Alfred,** d. 4. Jan. 1942 i Kbh., begr. sst. (Ass.).
— **Anders,** 1862—1914, Politiker, S. 13, L. 13 f. n.: efter: Forslag tilføjes: Febr. 1909.
— **Anna,** S. 14, L. 12 f. o.: Frederik Thorkildson, læs: Friderich Thorkildsen.
— **Anton,** S. 20, L. 12 f. n.: tilføjes: Aarbog for Hist. Samf. for Sorø Amt, 1933. S. 27—31.
— **Asta,** S. 20, L. 3 f. n.: efter: Wingårdh tilføjes: (gift 2° 1923 med Mildred James).
— **Ferd.,** d. 12. Febr. 1940 i Odstrup, begr. i Grevinge.
— **Fr.** C. E., S. 58, L. 11 f. n.: 1738, læs: 1737.
— **Godske,** S. 68, L. 1 **f.** o.: dimitteredes 1846 til Universitetet fra Sorø, læs: blev Student 1846 i Sorø. — L. 2 f. o.: efter: Eksamen tilføjes: sst. — L. 14 f. o.: 1864, læs: 1868.
— **Harald,** f. 1879, Forfatter, S. 78, L. 1 f. n.: 1878, læs: 1898.
— **Henrik,** d. 27. Maj 1941 paa Frbg., Urne i Urnegrav, Bispebjerg.
— **Holger,** S. 86, L. 6 f. o.: efter: Aarhus tilføjes: (gift i° 1899 med exam. pharm. William Jens Emil Ravneberg, 1874—1919). — S. 87, L. 2 f. o.: som Litteratur tilføjes: H. G. Olrik: Oversigt over Lærerstanden ved Sorø Akademi og dets Skoler 1822—1922, 1922, S. 103 ff.
— J. C, 1881—1918, Entomolog, S. 89, L. 13 f. n.: (1849—1927), læs: (1848—1927; adopteret Pedersen 1855; Navneforandring til Hutzen Pedersen 1892, til S. 1904).
— J. P., S. 93, L. 13 f. n.: tilføjes: Tormod Jørgensen: Folketingsmand J. P. Nielsen og Sønderjylland, 1939.
— **Jals-,** S. 96, L. 11 f. n.: Ville (Jais-)), læs: Ville Jais-).
— **Jakob,** 1830—1901, Forfatter, S. 101, L. 14 f. o.: tilføjes: Østjydsk Hjemstavn, II, 1937, S. **124** f.
— **Jullus,** f. 1874, Rektor, d. 7. Sept. 1940 paa Hareskov, begr. paa Frbg.
— **Kai,** S. 114, L. 13 f. o.: 1915, læs: 29. Juli 1915 i Kbh. (Matth.). — L. 16 f. n.: Foraaret 1902, læs: Efteraaret 1901. — L. 15 f. n.: En kort Tid, læs: Vinteren igennem. — L. 10—8 f. n.: debuterede . . . med, læs: debuterede paa Kunstnernes Efteraarsudstilling 1903 med.
— **Knud** C. J., S. 123, L. 3 f. o.: 95, læs: 1901.
— **Kristen,** S. 123, L. 16 f. o.: Sogneraadsformand, læs: Sognefoged.
— L. C, 1871—1930, Forfatter, S. 125, L. 17 f. n.: Pianistinden, læs: Koncertsangerinden. — S. 128, L. 11 f. o.: tilføjes: Dansk Udsyn, 1939, S. 458—72.
— N. P., 1795—1860, Skuespiller, Instruktør, S. 146, L. 16 f. o.: Wexchall, læs: Wexschall.
— **Niels,** f. 1872, Borgmester, d. 13. Marts 1942 i Rønne, Urne paa Rønne Kgd.
— **Theodor,** S. 187, L. 17 f. n.: efter: Roskilde tilføjes: d. 2. Okt. 1939 i Buenos Aires.
— **Zakarias,** S. 196, L. 16 f. o.: (1813—90), læs: (1813—92). — (1826—92), læs: (1826—90).

Nimb, Louise, S. 203, *Nimb, Zerina Emilie,* d. 18. Nov. 1939. — L. 4 f. o.: efter: Hansen tilføjes: , 1830—1924. — L. 5 f. o.: efter: løst tilføjes: , hun gift 2° 1860 med Læge i Nykøbing M., senere Dr. med., Stiftsfysicus i Aalborg Ove Ludvig Møller, 1834—'9°9-

Nissen, Niels Lang, S. 215, **L.** 17 **f.** o.: ca. udgaar. — L. 18 f. o.: efter: Matzen tilføjes: , 1753—1832, gift 2° 1783 med Sognepræst Knud Eschildsen Dochedahl, 1730—1801. — S. 217, L. 2 f. o.: tilføjes: Marmorrelief af C. Christensen 1843 paa Metropolitanskolen.

Nobel, Hans, S. 226, L. 20—21 f. o.: Christian, læs: Johan Christopher.

Nordby, J. P., d. 29. Marts 1942 paa Lysløkken, begr. i Helgenæs.

Norden, Frederik Ludvig, S. 244, L. 17 f. o.: Livorno, læs: London.

Nordentoft, Severin, S. 248, L. **4 f.** o.: tilføjes: Aug. F. Schmidt: Brabrand og Aarslev Sogns Historie, **III,** 1939, S. 75—78.

Normann, Jacob, S. 256, L. 13 f. o.: (Frue), læs: (Sundby).

Norrie, Anna Petterson, se Petterson Norrie, læs: **Norrie, Anna Pettersson,** se Pettersson Norric.

— **Charlotte,** d. 19. Dec. 1940 i Kbh., Urne paa Helsingør Kgd.

— **Gordon,** d. 11. Okt. 1941 i Kbh., Urne paa Helsingør Kgd.

— **William,** S. 260, L. 17 **f.** o.: Charlotte Petterson (se Petterson Norrie), læs: Charlotta Pettersson (se Pettersson Norrie).

Norvin, William, d. 16. Aug. 1940 i Charlottenlund, Urne paa Gentofte Kgd. — S. 263, L. 10 f. o.: efter: **William** tilføjes: (ved Daabcn Villiam).

Numsen, Michael, S. 269, L. 20 f. n.: Hustru, læs: 3. Hustru. — S. 270, L. 21 f. n.: Kbh., læs: Fredensborg.

Nyeboe, M. **Ib,** S. 278, L. uf. n.: 1916, læs: 1906.

Nyegaard, Malthe Bruun, S. 282, L. 20 f. o.: efter: Magt. tilføjes: — Efterladte Papirer i Rigsarkivet.

Nyerup, R., S. 284, L. 17 f. o.: efter: Fæstebonde tilfojes: under Brahesholm. — L. 20 f. n.: Købmand Claus C, læs: Købmand og Kirkeværge Claus C. (ca. 1717—78). — L. 4 f. n.: 1780, læs: 1785.

Nygaard, Fredrik, S. 293, L. 17 **f.** n.: efter: (s. A.) tilfojes: (betegnes 1923 som »opkøbte, udgaaet af Forfatterens Produktion«).

— **Georg,** d. 11. Maj 1942 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

Nyholm, Johannes, d. 26. Okt. 1941 paa Frbg., Urne paa Garn. Kgd.

Nørgaard, Anders, d. 17. Maj 1943 i Vejstrup, begr. sst. — S. 332, L. 21 f. n.: tilfojes: Aug. F. Schmidt: Skanderup Sogn, 1926—28, S. 145—49, 277.

Nørregaard Hansen, Ingeborg, d. 9. Aug. 1941 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd.

Obelltz, Balthazar Gebhard, S. 356, L. 3 f. o.: 21. Sept. 1740, læs: 3. Jan. 1743. — L. 4 f. o.: begr. 4. Juli, læs: d. 30. Juni. — L. 8 f. o.: efter: Budde tilføjes: (1707—79). — L. 22 f. n.: efter: ordinarius tilføjes: , afgik 1803.

Okkels, Harald, S. 366, L. 15 f. n.: Abrahamsen, læs: Abrahamson.

Olafsson, **Jon, læs:** Olafsson, **Jon.**

Oldenburg, Slægtartikel, S. 373, L. 13 f. n.: 1889, læs: 1888. — S. 374, L. 10 f. o.: Hedvig, læs: Hedevig. — S. 375, L. 3 f. o.: Successionstraktat, læs: Successionsvertrag.

Olearius, Adam, S. 382, **L.** uf. o.: Kielmann, læs: Kielman.

Olesen, C. A., S. 386, **L. 4 f. o.: J.,** læs: **I.**

— Oluf, S. 391, L. 2 f. n.: svagt, læs: svag.

Olrik, Slægtartikel, S. 395, L. 2 f. n.: efter: Helsingør tilføjes: , Justitsraad. — 11 f. o.: Hans Matthias, læs: Matthias Hans. — L. 12 f. o.: efter: Helsingør tilføjes: , Etatsraad.

— **Dagmar,** S. 404, L. 10 f. n.: efter: Fr.borgmuseet tilføjes: — F.M.G. 1920.

Olrik, H. G., S. 407, L. 9 f. n.: efter: Hjælpsomhed, tilføjes: — Æresmedlem af Soransk Samfund 1936.

— **Jørgen,** d. 4. Maj 1941 i Charlottenlund, Urne paa Ordrup Kgd.

Olsen, **Claus** J., d. 7. Dec. 1942 i Kbh., begr. sst. (Vestre).

— F. C, S. 425, L. 21 f. n.: (d. 1807), læs: (ca. 1767—1807). — Efter: 1846 tilføjes: , gift 2° 1811 med Skomager Herman Ditlev Johansen, kaldet Hermansen, ca. 1780—1849.

— **Jens,** S. 435, L. 11 f. n.: tilføjes: H. F. Rørdam: Peter Rørdam, **III,** "895. S. 35.

— Kr., d. 7. Marts 1944 i Hillerød, begr. sst.

— **Ole,** f. 1863, Filmfabrikant, Kunstsamler, d. 5. Okt. 1943 i Hellerup, Urne i Gravhøj paa Esterhøjgaards Mark, Asnæs Sogn.

Oluf (I.) Hunger, S. 455, L. 9 f. n.: i Nationalmuseet, læs: paa Kronborg.

Olufsen, C. F. R., S. 458, L. 20 f. n.: Frederik, læs: Friederich.

Oppermann, Th., d. 7. Febr. 1940 paa Montebello, Urne paa Solbjerg Kgd.

Orlamundt, Hans, S. 480, **L.** 18 f. n.: Ernst Stefanus, læs: Stephanius Emil.

v. der Osten, Jacob Frants, S. 491, L. 1 f. o.: efter: Gift tilføjes: efter Juli 1705. — L. 2 f. o.: 8. Nov., læs: 31. Okt. — L. 5 f. o.: N. N., læs: Hendrine Hollard. — L. 15 f. o.: 1706, læs: 1705. — L. 11 f. n.: tilføjes: H. G. Olrik: Forstandere og Lærere ved den kgl. Skole i Sorø 1586—1737, 1930, S. 27 f.

— **Wilhelm August,** S. 491, L. 3 f. n.: 1745, læs: Maj 1745 i Aabenraa. — S. 492, L. 11—12 f. o.: naaede . . . Kommission, læs: førte til et kgl. Reskript af 13. April 1736. — L. 11 f. n.: tilføjes: H. G. Olrik: Forstandere og Lærere ved den kgl. Skole i Sorø 1586—1737, 1930, S. 28 f.

Ostenfeld, Slægtartikel, S. 493, L. 18 f. n.: (f. 1861), læs: (1861—1937).

— **Harald,** S. 506, L. 9 f. o.: ca. 1932, læs: 1930.

Otterstrøm, Andreas, S. 508, L. 15—14 **f.** n.: Højskoleforstander, senere Sognepræst, læs: Sognepræst i Hvilsted, senere i Nordby, Samsø, og.

Otto, Prins, S. 518, L. 17 f. o.: Eufemia, læs: Euphemia.

Ottosen, Carl, d. 12. Maj 1942 i Skodsborg, begr. i Søllerød.

Overgaard, **Chr.,** S. 531, L. uf. n.: efter: (Frels.) tilføjes: (gift i° 1902 med Prokurist Adolph Sophus Ferdinand Larsen, 1861—1922).

— S., S. 534, L. 20 f. n.: efter: 1911 tilføjes: i Odense. — L. 19 f. n.: (f. 1855), læs: (1855—1938). — L. 18 f. n.: (f. 1854), læs: (1854—1936).

Oxe, Torben, S. 562 f. Artiklens Forfatter har i »Smaaskrifter tilegnede Professoi, Dr. phil. Aage Friis«, 1940, S. 33—47, fremsat en fra den her givne afvigende Opfattelse af T. O.s Proces, jfr. Stig Juul sst., S. 49—61.

Oxendorph, Jørgen Dinesen, S. 564, L. 13 f. n.: efter: Andersen tilføjes: (d. 1682). — Efter: Jørgensdattcr tilføjes: (ca. 1612—92).

Pacht, Vilhelm, S. 573, L. 19—18 f. n.: Laurids . . . 65, læs: Lauritz Adolph P. (1819—€8). — L. 18 f. n.: efter: 57 tilføjes: 3^0 med Karen Kirstine Barbara Klotz, ca. 1826—83. — L. 17 f. n.: Marie Caroline, læs: Caroline Marie. — S. 574, L. 18 f. n.: efter: 1904. tilføjes: Maleri af Otto Bache.

Pagh-Hansen, Peter, d. 29. April 1940 i Fredericia, Urne i Kolding Krematorium. — S. 581, L. 6 f. o.: efter: i° tilføjes: 1873. — L. 7 f. o.: tidligst 1909, læs: 1932; Ægteskabet opløst 1890.

Palladius, Peder, S. 588, L. 10 f. n.: og i Roskilde Domkirke, læs: , i Roskilde Domkirke og i Ribe Katedralskole, formentlig alle Kopier efter et 1728 med Universitetsbiblioteket brændt Maleri.

Paludan, Frederik, 1792—1872, Søofficer, S. 592, L. 6 f. n.: 44, læs: 34.
— **Jens,** S. 602, L. 4 f. n.: Helene Wichmann, læs: Amalie. — L. 3—2 f. n.: Stifdatter . . . Kloster, læs: D. af Bolle H. (ca. 1676—senest 1719) og N. N. (gift 2° med Amtsforvalter, Krigsraad Jørgen Langfeldt til Ringsted Kloster). — S. 603, L. 12 f. n.: tilføjes: Norsk slektshist. tidsskr., **III,** 1932, S. 53 f.
— -Muller, **Caspar,** S. 612, L. 17 f. n.: tilføjes: Olaf Carlsen: Soranske Studier, I, 1928, S. 79—88.
— — Fr., S. 612, L. 8 f. n.: Fader, læs: Farfader. — S. 615, L. 13—14 f. o.: Herfra . . . Nærheden udgaar.
———JdS, 1771—1845, Biskop, S. 624, L. 3 f. o.: efter: Aander«. tilføjes, Papirer i Det kgl. Bibliotek.
— — **Jens,** 1813—99, Præst, S. 626, L. 6 f. o.: Radering af Caspersen ca. 1893, læs: Tegning af Caspersen 1878 (Fr.borg).
— — **Johannes,** d. 31. Jan. 1940 i Hørsholm, begr. i Snesere.

XVIII. Pape—Paetz.

Parsberg, Christoffer, S. 5, **L.** 1—2 f. o.: Østofte, læs: Ørtofte. — S. 6, L. **1** f. o.: Kannikestræde, læs: Købmagergade.
Patursson, Jeannes, S. BI, L. I f. n.: RicharSur, læs: RikarOur.
Pauelsen, Erik, S. 22, L. 3 f. o.: Pauelsen opgiver 2. Okt. som sin Fødselsdag.
Paulli, H. S., S. 30, L. 14 f. n.: efter: 17 tilføjes: , 138—62.
— **Joachim Richard,** S. 38, **L.** 15 f. n.: tilføjes: Aarb. f. nord. Oldkyndighed, 1936, S. 78—81 og passim. Fr. Schyberg: Dansk Teaterkritik, 1937, S. 34 f.
— **Simon,** S. 41, L. 10 f. n.: tilføjes: C. C. A. Gosch: Danmarks zoologiske Litteratur, II, 1, 1873, S. 36—44; III, 1878, S. 62 f. Anatomische Hefte, 1. Abt., LV, 1917, S. 65—80.
Paulsen, Slægtartikel, S. 45, L. 4 f. o.: Mathias v. Paulsens Fader synes at have været Sognefoged i Meldorf Paul P. (1619—80), hvis Fader igen var Købmand i Meldorf Carsten P.
— **Julius,** d. 17. Febr. 1940 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd. — S. 57, L. 16 f. n.: sidste, læs: næstsidste.
V. Paulsen, Mathias, S. 58, L. 8 f. n.: Ditmarsken, læs: Meldorf. — L. 7—6 f. n.: Moderen . . . Helt., læs: Forældre: antagelig Sognefoged Paul P. (1619—80) og Margaretha Boye (d. 1667). — L. 4 f. n.: efter: Boie tilføjes: (1642—98). — S. 59, Kolumnetitlen læses: *v. Paulsen, Mathias.*
Pedersen, Hans, S. 84, L. 3 f. o.: efter: Hansen tilføjes: (gift 2^0 med Hans Jensen). — L. 5 f. o.: 1931, læs: 6. Marts 1932. — L. 6—7 f. o.: 2^0 med N. N., læs: 2° Juni 1932 med Doris Hoerzlack (gift 2^0 med N. N.).
— **Holger,** 1888—1930, Skuespiller, S. 91, L. 4 f. o.: 1915, læs: 1916. — L. 5 f. o.: (1860—1914), læs: (1860—1928). — L. 7 f. o.: Olaf Avnsø, læs: Oscar Olaf Thor Avnsø, f. 1889. — L. 13 f. o.: 1928, læs: 1929.
— **Jens,** 1870—1921, Forfatter, S. 94, L. 3 f. o.: 1907, læs: 1907—08. — L. 20 f. o.: efter: Lund tilføjes: og af Utzon-Frank 1908.

Pedersen, Kristjan, S. 107, **L.** 13 f. n.: Sandby, læs: Pedersen. — L. 12 f. n.: Pedersen S., læs: P. — Efter: 96 tilføjes: ; Navneforandring til Pedersen Sandby 1889.
— **Laurits,** d. 24. Aug. 1940 i Gentofte, begr. i Boslunde.
— P. 0., d. 30. Aug. 1941 i Kbh., begr. sst. (Vestre).
— **Peder,** 1608—69, Borgmester, S. 127, L. 4 f. n.: efter: Clausdattcr tilføjes: , f. II, Sept. 1604, antagelig i Egebjerg ved Horsens. — Efter: (Nic.) tilføjes: , D. af Claus Thomsen (d. ca. 1612) og Mette Jensdatter (d. ca. 1612).
— **Peder,** 1774—1851, Diplomat, S. 129, L. 9 f. n.: som Litteratur tilføjes: Gerda Mundt: Bromme Mølle, 1932, S. 104 f.
— **Thorolf,** d. 8. April 1942 paa Frbg., Urne paa Vestre Kgd.
— **Viggo,** S. 144, L. 14 f. o.: efter: Kunstforeningen, tilføjes: P. har illustreret flere Bøger, bl. a. Kaalund: »Eftersommeren« (1892), Johs. Jørgensen: »Stemninger« (s. A.), Carl Koch: »Fra Bakkens Top« (1906) og »Undervejs* (1907).
Pelt, Abraham, S. 150, L. 8 f. n.: 1753, læs: 1758.
Petersen, A. N., d. 9. Marts 1941 i Kbh., begr. i Hellerup.
— C. M. K., d. 8. Jan. 1942 i Odense, beg., sst.
— **Carl,** 1813—80, Polarfarer, S. 178, L. 6 f. o.: efter: Ydelser, tilføjes: — DM. 1859. — Stik 1860. Træsnit 1881.
— **Carl Maglekilde-,** S. **181,** L. 15 **f.** o.: M.-P____Maskinist, læs: M.-P. arbejdede som Maskinarbejder.
— **Carsten,** d. 25. Febr. 1943 i Aabenraa, begr. sst.
— **Cornelius,** 1806—76, Politiker, S. 193, L. 11 f. n.: tilføjes: C. Corneliussen: Om en fynsk Bonde, 1936.
— **Cornelius,** 1882—1935, slesvigsk Bondefører, S. 194, L. 5 f. o.: 1914, læs: 1904.
— **Georg,** S. 205, L. 6 f. n.: 1723, læs: 1793.
— **Jakob,** S. 222, L. 3 f. o.: efter: Omdømme, tilføjes: — R. 1939.
— **Julius,** 1839—1910, Matematiker, S. 228, L. 8 f. n.: foran: Portrætteret tilføjes: Buste af Gerda H. Madvig (Universitetet).
— **Lauritz,** f. 1868, Forfattei, S. 236, Kolumnetitlen læses: *Petersen, Lauritz-*
— **Lorentz,** S. 238, L. 9 f. o.: Reinholdt, læs: Reinhold.
— **Louis Valrondt Senat,** læs: **Petersen, Louis Walrondt Schat.**
— **Mozart, S.** 244, **L. 9 f. o.: F.,** læs: **A.**
— **Niels,** S. 254, L. 5 f. o.: tilføjes: Politiken 26. Febr. 1936.
— **Nis,** d. g. Marts 1943 i Laven, Urne paa Vestre Kgd. i Kbh. — S. 256, L. 13 f. o.: før, læs: efter.
Petresch-Christensen, Chr., d. 26. April 1942 i Kbh., begr. i Ordrup.
Pettoletti, PhIippo, S. 294, L. 3 **f.** n.: efter: Gift tilføjes: 1° med Helena Debes, d. senest 1821. 2^0 6. Febr. 1827 paa Frbg.
Petzholdt, Fritz, S. 296, L. 9 f. n.: efter Bindesbøll tilføjes: , med Relief af H. V. Bissen.
Philip, 1570—90, Hertug af Slesvig-Holsten-Gottorp, S. 311, L. 14 f. o.: I udgaar.
Phister, Ludvig, S. 336, L. 2 **f.** o.: efter: Teatermuseet), tilføjes: Portrætteret paa Otto Baches Skitse: Jeppe paa Bjerget, 1872.
Pingel, C, S. 352, L. 16 f. o.: 1894, læs: 1895. — S. 353, L. 3 f. o.: tilføjes: — Medlem af Videnskabernes Selskab 1872.
— V., S. 355, L. 4 f. n.: tilføjes: Jeppe Aakjær: Før det dages, 1929, S. 126—32.

Pinholt, V., d. 8. Maj 1940 i Varde, begr. sst.

PiO, William, S. 371, L. 16—17 f. o.: Laura Heinriette, læs: Laura Henriette Georgine.

du Plat, C. F. G., S. 378, L. 20 f. n.: 1728, læs: 1738.

Plesner, C, S. 386, L. 10 f. o.: tilføjes: A. Abrahams: Minde; fra min Studentertid, 1896, S. 22—25.

V. Plessen, Slægtartikel, S. 390, L. 20 f. n.: Christian, læs: (Christian). — L. 1 f. n.: Scheel P., læs: Scheel-P.

— Otto, S. 406, L. 10 f. o.: foran: Kammerherre tilføjes: Kammerjunker 1841. — L. 11 f. o.: R. 1844, læs: R. 1848. K. 1850.

— Samuel Chrlstoph, S. 406, L. 15—12 f. n.: S. C. v. P____N. A., læs: S. C. v. P. tjente indtil 1676 under otte foiskellige Fyrster fra menig til Oberstløjtnant i Infanteriet og Rytteriet. 1677.

PlOUg, Carl, S. 416, L. 11 f. o.: efter: Museum), tilføjes: Buste af H. V. Bissen, i Marmor paa Nivaagaard, i Gips i Kunstmuseet og paa Glyptoteket. — L. 18 f. n.: Politiken, læs: Morgenbladet.

Plum, Thorvald, S. 430, L. 2 f. n.: Portrætteret, læs: Sophus Munk P. portrætteret.

Podebusk, Vibeke, S. 440, L. 9 f. o.: 1649, læs: 1549.

Pogwlsch, Volf, S. 448, L. 14 f. o.: Holsten, læs: Angel.

Pontoppidan, Erik, S. 465, L. 3 f. n.: efter: med tilføjes: virkelige. — S. 466, L. 11 f. o.: tilføjes: Dansk Landbrug, 1938, S. 262 f.

— Henrik, d. 21. Aug. 1943 i Charlottenlund, Urne paa Rørvig Kgd. — S. 475, L. 2 f. n.: Romaner. . . 26 udgaar. — S. 476, L. 15 f. o.: tilføjes: Dansk Udsyn, XV, 1935, S. 380—92.

— **Knud,** S. 477, L. 1 f. o.: efter: han tilføjes: 1888. — S. 478, L. 18 f. n.: efter: Blik. tilføjes: — Tit. Professor 1892.

— Morten, S. 480, L. 13 f. o.: Vilhelm, læs: Wilhelm. — S. 482, L. 2 f. n.: tilføjes: V. Briicker: Mit Livs Vej, I—II, 1925—26 (se Registeret).

Potter, Thomas, S. 494, L. 18 f. n.: 1746, læs: 1745. — L. 17 f. n.: 1746 i Skotland, læs: 24. Maj 1745 i Edinburgh.

Pouch, Ludvig, S. 495, L. 1 f. n.: Stik, læs: Træsnit.

Poulsen, Slægtartikel, S. 496, L. 10 f. o.: foran: Thisted, tilføjes: Kongens. — L. 1. f. n.: efter: s. d.). tilføjes: Olaf P. var Fader til Skuespillerinden Karen P. (f. 1881, s. d., XXVII., Side . . .) og til Rose Michaela P. (f. 1877), gift med Professor Vilh. Andersen (s. d.).

— **Adam,** S. 502, L. 2 f. n.: *Nathalie,* læs: *Nathalia.*

— **Aug.,** d. 5. Aug. 1942 paa Frbg., Urne paa Ass. Kgd. — S. 507, L. 4 f. o.: Puzzalan, læs: Puzzolan.

— D. T., S. 513, *Poulsen, Dines,* d. 6. Okt. 1940.

— M., S. 534, L. 7 f. n.: efter: Adamsen tilføjes: , 1844—1923.

— Niels, S. 535, L. 17 f. n.: Brown, læs: Browne, f. 18. Maj 1838.

— **Olaf,** S. 542, L. 10 f. n.: tilføjes: — P.s Villa i Fredensborg er, som ovenfor nævnt, bevaret til hans Ihukommelse; den ejes af Institutionen Olaf Poulsens Minde og rummer fire Mindestuer, hvori — foruden personlige Erindringer — findes et betydeligt Antal Malerier (Kostumebilleder) af P. i hans vigtigste Roller ligesom en stor Autografsamling.

— Valdemar, f. 1869, Fysiker, Opfinder, d. 23. Juli 1942 i Gentofte, begr. sst.

Povlsen, **Alfred,** S. 561, L. 12 f. o.: tilføjes: W. Rein: Die dånische Volkshochschule, 1919. F. Wartenweiler-Haffter: Von der dånischen Volkshochschule, 1921. V. Briicker: Mit Livs Vej, I—II, 1925—26 (se Registeret).

Povlsen, Karl, S. 564, L. 7 f. o.: tilføjes: V. Briicker, Mit Livs Vej, I—II, 1925—26 (se Registeret).

— **Thorvald,** d. 5. Dec. 1942 i Holte, begr. i Søllerød.

Prahl, Niels, S. 567, **L. 4** f. n.: Linien læses: 4. Juli 1744 i Kbh., begr. 4. Sept. 1790 sst. (Trin.), D. af Lærredshandler Hans Lillevang (d. ca. 1765) og Ellen Kirstine Pedersdatter Mørch.

Pram, C, S. 569, L. 7 f. n.: ca. 1728, læs: 1729. — S. 570, L. 14 f. n.: nordiske, læs: norske. — S. 573, L. 7 f. n.: tilføjes: Klippet Silhouet i Det kgl. Bibliotek. — S. 574, L. 2 f. o.: efter: Registeret), tilføjes: J. C. Drewsen: Strandmollen, 1916, S. 141—44. — L. 9 f. o.: 1939, læs: 1940, S. 427. Norsk slektshist. tidsskr., VI, 1938, S. 70 ff., 218—40, 307—34. J. K. Høst: Erindringer, 1835, S. 20, 137—42 og passim. N. C. Øst: Minerva, I, 1837, S. 73—83, 166—78. Fr. Schyberg: Dansk Teaterkritik, 1937 (se Registeret).

Prehn, Thomas, S. 576, L. 7 f. o.: 2., læs: 3. — L. 8 f. o.: sst., læs: **i** Glucksborg. — L. 9 f. o.: efter: P. tilføjes: (d. senest 1825). — L. 9—10 f. o.: efter Petersen tilføjes: (ca. 1771—1847).

Preisler, J. G., S. 582, L. 9 f. o.: Carl Christian, læs: Christian Carl. — L. 1 f. n.: som Litteratur tilføjes: E. Nystrøm: Lyngby i Fortid og Nutid, • 939. S. 84 f.

Pretorius, Andreas August, S. 588, L. 12 f. n.: efter: 1722 tilføjes: , begr. **i** Husby, Fyn.

Prior, F., S. 599, L. 8 f. o.: efter: Fernanda tilføjes: Frederikke Louise Jacobine.

Prosch, F. V. A., S. 607, **L.** 19 **f.** n.: 1791, læs: 1790. — L. 18 f. n.: 1790, læs: 1786.

Prytz, K. S., S. 617, **L.** 19 f. o.: efter: Ragna tilføjes: Betty.

Puggaard, C, S. 622, **L. 17 f.** o.: efter: Bissen tilføjes: 1857 (Kunstmuseet).

— **Hans,** S. 625, L. 5 f. o.: efter: (sst.) tilføjes: ; Kopi af Rud. Tegner paa Graven.

XIX. Quaade—Rongsted.

Quaade, P. F., S. 5, L. 11 f. o.: Klingfeldt, læs: Klingfeld.

Raadal, Erik, d. 13. Jan. 1941 i Silkeborg, begr. i Gem. — S. 23, L. 3 f. o.: efter: Bedsted tilføjes: (gift i° 1934 med Arkitekt Johannes Koldborg, f. 1905).

Raasløtf, Waldemar, S. 32, L. 20 f. o.: tilføjes: M. Rovsing: Tre Vonner, 1891, S. 118.

Råvad, Alfr., S. 34, L. 13 f. o.: efter: 1908) tilføjes: , Broder til Thor Jensen (s. d.).

Rahbek, Slægtartikel, S. 60, L. 5 f. o.: efter: Jens tilføjes: Christensen. — L. 9—12 f. o.: Ovenn. . . . med udgaar. — L. 13 f. o.: (d. 1729) udgaar. — Moder, læs: Fader.

Rambusch, Slægtartikel, S. 76, L. 19 f. n.: efter: 1934) tilføjes: samt Maskin. bestyrer ved Statsbanerne, Memoireforfatteren Hartvig Heinrich Andreas R. (1844—1932).

Ramsault, Albert de Rault, læs: de Ramsault, Albert de Rault.

Ramus, Slægtartikel, S. 92, L. 14 f. o.: Norderskov, læs: Norderhov.

— **Christian,** 1687(8)—1762, Biskop, S. 92, L. 5 f. n.: ca. 1684, læs: 18. Marts 1685. — S. 93, L. 4 f. o.: ca. 1692, læs: 1693.

— **Christian,** 1806—56, Matematiker, S. 95, L. 20 f. n.: Magister- og Doktorgraden, læs: Magistergraden.

Rantzau, Breide, 1556—1618, Rigsraad og Statholder i Kbh., S. 105, L. 2 f. n.: efter: Erik tilføjes: Ottesen.

— **Frants,** 1555—1612, til Rantzau, S. 125, L. 4 f. n.: efter: Erik tilføjes: Ottesen.

— **Frants,** 1604—32, Rigshofmester, S. 127, L. 1 f. o.: Catharine, læs: Cathrine.

— **Frederik,** 1659—1723, gottorpsk Kancellipræsident, S. 129, L. 7 f. o.: Frankrig udgaar.

— **Henrik,** 1526—98, Statholder i Hertugdømmerne, S. 135, L. 18 f. o.: efter: 1598 tilføjes: paa Breitenburg.

Rasch, Jens, S. 178, **L.** 14 f. o.: d. 1745, læs: ca. 1705—45. — F. paa Fyn, læs: ca. 1705 paa Fyn.

Rask, Rasmus, S. 194, **L. 14** f. o.: tilføjes: Fra Rask til Wimmer, 1937, S. 7—33. Paul V. Rubow: Epistler, 1938, S. 71—78.

Rasmussen, H. J., d. 23. Juni 1941 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg).

— **Knud,** S. 225, L. 4 f. o.: Hustru, læs: 2. Hustru.

— **Laust,** f. 1862, Politiker, Forsvarsminister, d. 16. April 1941 i Horsens, begr. sst.

— **Rud.,** d. 20. Febi. 1944 i Kbh., begr. sst. (Ass.).

Rathsack, C. Ludvig, S. 260, L. 1 f. o.: 18, læs: 8. — L. 14—12 f. n.:, og med ... Udlandet udgaar. — L. 9 f. n.: efter: Aar tilføjes: Medlem af Frbg. Kommunalbestyrelse samt.

— **Svend,** d. 14. Dec. 1941 paa Frbg., begr. sst. — S. 260, L. 2 f. n.: Ludvig, læs: C. Ludvig. — S. 261, L. 3 f. o.: 1849, læs: 1847.

Rawert, 0. J., S. 278, L. 19 **f.** o.: efter: Mishag, tilføjes: 1831—34 udgav han i to Bind »Almindeligt Vareleksikon«, det første danske Arbejde i sin Slags.

Ravn, Christian, S. 280, L. 1 f. o.: efter: 1879 tilføjes: i Nykøbing M. — L. 9 f. o.: paa ny udgaar.

Ravnkilde, Adda, S. 295, L. 14 f. o.: tilføjes: H. Koht: Henrik Ibsen, II, 1929, S. 282.

Reck, A. B., S. 298, L. 5 **f.** n.: polit., læs: phil.

V. d. Recke, Slægtartikel, S. 299, L. 2 f. n.: Kaptajn, læs: Kaptajnløjtnant. — S. 300, L. 1—2 f. o.: Blankenberg Prytz, læs: Blankenborg Prydz.

— **Adolph,** S. 300, L. 17 f. o.: Blankenberg Prytz, læs: Blankenborg Prydz. — L. 17 f. n.: sst., læs: i Marineministeriet.

— **Ernst,** S. 304, L. 1 f. n.: Medaille af A. Bundgaard, læs: Sølvmedaille paa Festbowle i Odd Fellow Logen paa Amager, udfort af Dragsted efter Portrætmedaillon af A. Bundgaard.

Reedtz-Thott, Tage, S. 326, L. 6 f. n.: tilføjes: Palle Rosenkrantz: Junkerdrømme, 1918, S. 26 ff., 124—32.

Reenberg, Holger, d. 21. Marts 1942 paa Frbg., begr. sst.

— **Tøger,** S. 332, L. 10 f. o.: Wielands, læs: Wielandts.

Refshauge, Peter J., d. 3. Febr. 1942 paa Cathrinesminde ved Christiansfeld, begr. i Tyrstrup.

Regenfuss, Frants Michael, S. 343, L. 7 **f.** o.: Lorens, las: Lorenz.

Rehhoff, J. A., S. 346, L. 20 **f.** o.: tilføjes: Festschrift zur 120 jåhrigenWiederkehr des Stiftungstages des Corps Holsatia zu Kiel, 1938, S. 169—74.

Reimer, Christine, d. 13. Dec. 1943 i Odense, begr. i Haarslev.

Relnboth, Friedrich Adolph, S. 359, L. 16 f. o.: efter: Kiel tilføjes: og ved flere andre Universiteter.

Reinhardt, Mathilde, S. 370, L. 21 f. o.: tilføjes som Litteratur: Breve til M. R. i: Breve fra Magdalene Thoresen (J. Clausen og P. F. Rist: Memoirer og Breve, XXX), 19**19.**

Reitzel, C. A., S. 379, L. 12 **f.** n.: Sandal, læs: Sandal-Jeppesen.

v. Reitzensteln, Gottlieb, S. 380, L. 21—20 f. n.: 29. ... (Garn.), læs: antagelig 1747.

Reventlow, Chr., S. 423, **L.** 16 f. n.: **(bl.** a. **Fr.** Tesdorph) udgaar.

— **Christian Ditlev,** 1710—75, Gehejmeraad, S. 429, L. 8—9 f. o.: Brahetrolleborg, læs: Pederstrup.

— **Frederik,** S. 450, **L.** 9 f. n.: senest 1830, læs: 1824.

Reverdil, E., S. 470, L. 2 f. n.: April, læs: Maj. — L. 1 f. n.: sst., læs: i Nyon. — Efter: Justitssekretær tilføjes: , Notar. — (d. 1751), læs: (1699—1751)- — S. 471,1.. 1—2 f. o.: Linierne læses: Marseille (Merseille) (ca. 1705—79). Gift 19. Jan. 1785 i Prangins med Elisabeth-Olive-Julie Nicole, døbt 13. Juli 1758 i Nyon, d. 7. Sept. 1806 sst., D. af Kastellan i Trélex Claude-Olivier-Ferdinand N. og Louise-Julie de Martigny.

Rhode, Christian Ditlev, S. 475, L. 8 f. n.: efter: 1° tilføjes: 15. Sept. 1676 i Bramstedt. — Efter: Hedvig tilføjes: , f. ca. 1656. — L. 7 f. n.: efter: 2° tilføjes: 12. Juni 1679 i Itzehoe.

Rhodius, Johannes, S. 478, **L.** 8 f. o.: Johan. Rode, læs: Johan Rode.

Riber, H. W., S. 480, L. 17 f. o.: efter: 1826 tilføjes: paa Tersløsegaard. — S. 481, L. 6 f. o.: tilføjes: Silhouet ca. 1781 i Det kgl. Bibliotek. — L. 7 f. o.: foran: Egeria tilføjes: K. L. Rahbeks Fortale til Ribers Samlede Digte, I, 1803.

Ricard, Olfert, S. 487, L. 7 f. o.: Paulsen, læs: Poulsen.

Richardt, Chr., S. 492, L. 19 **f.** o.: tilføjes: Thomas Laub: Musik og Kirke, 1920, S. 165 **f.**

Richter, M. B., d. 28. Okt. 1943 i Kbh., begr. i Holmens K.s Krypt.

Riis-Knudsen, C, S. 514, **L.** 8 f. n.: begr. sst., læs: Uine paa Frbg. Kgd.

Rlisbrigh, Børge, S. 522, L. **13 f. n.:** 1903, læs: 1803.

Riise, Albert, S. 525, L. 12 f. n.: efter: 1878. tilføjes: — R. 1860.

Rimestad, Christian, f. 1878, Forfatter, Kritiker, d. 25. Febr. 1943 i Kbh., Utne paa Solbjerg Kgd. — S. 540, L. 3 f. o.: 1915, læs: 1914.

Rindom, Axel, S. 541, L. 17 **f.** n.: Hedvig... 79), læs: Sophia Hedvig Cirsovius (1809—79).

Ring, Oluf, S. 557, L. 18—17 f. n.: Hustiu, læs: 2. Hustru.

Rlngheim, D. G., S. 559, L. 14—15 f. o.: Mølsten, læs: Mølster.

Side 561, nederst tilføjes: Okt. 1940.

Risom, Sven, S. 565, L. 2 **f.** n.: efter: Læge tilføjes: , senere tit. Professor.

Rist, Johan Georg, S. 567, **L. 14 f. o.: 14.,** læs: **17.**

— P. Fr., S. 571, L. 10 f. n.: tilføjes: N. P. Jensen i Bidrag til 15. Bataillons Historie, 1928, S. 325—33. Berl. Tid. 12. Nov. 1914.

Risum, J. N., S. 571, **L.** 7 **f. n.:** i Søndermark Krematorium, læs: paa Søndermark Kgd.

Rockstroh, K. C, d. 1. Okt. 1942 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

Rode, Slægtartikel, S. 579, L. 5 f. o.: eftei: Orla tilføjes: Henrik.

— **Edith,** S. 579, L. 9 f. n.: efter: 1876 tilføjes:, 3^0 1918 med Johanne Cathrine Jensen, f. 1889. — L. 6 f. n.: Psudonymet, læs: Pseudonymet.

— **Helge,** S. 588, L. 16 f. n.: foran: Maleri tilføjes: F.M.G. 1922. — .

— **Ove,** S. 599, L. 16 f. o.: efter: Redaktør tilføjes: 1927.

— **Vilhelm,** S. 602, L. 2 f. n.: foran: — Maleri tilføjes: — R. 1883.

Roed, Jørgen, S. 610, L. 1 f. o.: (Privateje), læs: (Glyptoteket). — L. 3—4 f. o.: Farvelitografi, læs: Litografi.

Roger, **André,** S. 610, L. 12—13 f. o.: efter: Hamburg tilføjes: , begr. i Altona. — L. 13 £ o.: efter: R. tilføjes: (d. 1732). — L. 13—14 f. o.: efter: Reverdil tilføjes: (ca. 1685—1768). — L. 4 f. n.: efter: *R.* tilføjes: (ca. 1725—91).

Rohde, Frederik, S. 614, **L.** 9 f. o.: som Litteratur tilføjes: Marcus Grønvold: Fra Ulrikken til Alperne, 1925, S. 64 f.

Rongsted, Johanne, S. 629, L. 4 f. o.: Bicderhvas, læs: Biderhvas.

XX. Roos—Schacht.

Rosenberg, Slægtartikel, S. 17, L. 12 f. o.: Ejler, læs: Eiler.

— **Vilhelm,** d. 4. Juli 1944 i Kbh., bisat fra Bispebjerg Krematoiium.

Rosenhoff, Orla, S. 38, L. 4 f. o.: Hustru, læs: 2. Hustru. — L. 9 f. o.: Hustru, læs: 2. Hustru.

Rosenkrantz, Gottlob, S. 70, L. 21 f. n.: efter: Rosenkrantz: tilføjes: Junkerdrømme, 1918, S. 101—10 og passim. Samme:

— **Holger,** 1517—75, Rigsraad, S. 77, L. 9 f. o.: Olsen, læs: Olufsen.

— **Iver,** 1813—73, Diplomat, Politiker, S. 99, L. 1 f. n.: tilføjes: Palle Rosenkrantz: Billeder fra min Barndom, 1917.

— **Jørgen,** 1607—75, Hofmester paa Sorø Akademi og Forstander for Herlufsholm, S. 105, L. 14 f. o.: efter: Indtægter) tilføjes: samt fri Bolig paa Sorø Kloster, frit Fiskeri i Skolens Søer og »Ildebrand« for Resten af hans Levetid. — L. 10 f. n.: efter: S. 80 f. tilføjes: J. B. Løffler: Gravmonumenterne i Sorø Kirke, 1888, S. 38, 56 f.

—• **Niels,** 1627—76> Officer, S. 108, L. 2 f. n.: Epitafium, læs: Hub. Schaten 1680.

— **Palle,** f. 1867, Forfatter, d. 1, Okt. 1941 i Charlottenlund, Urne paa Søllerød Kgd.

Rosenpalm, Andreas, S. 134, L. 10 f. **n.:** Linien læses: Efter sin Faders Død overtog han Borupgaard ved Slagelse, men maatte allerede sælge den '7'3-

— **Poul Nielsen,** S. 135, L. 4 f. o.: foran: gift tilføjes: d. 1652. — L. 5 f. o.: d. 1652 udgaar. — Efter: 1669 tilføjes: , gift 2° med Ingeborg Pedersdatter. — L. 6—7 f. o.: begr. . . . K., læs: d. I, Aug. 1713 i Kbh. (Frue). — L. 8 f. o.: efter: Jensdatter tilføjes: (d. 1656).

v. Rosenschild, Jacob Henrik Paulli, S. 136, L. 3 f. n.: (s. d.) udgaar.
Rosenvinge, Mogens Henriksen, S. 158, **L.** 7 f. o.: Hustru, læs: 1. Hustru.
Rosenørn-Teilmann, Theodor, S. 173, L. 20 f. n.: (s. d.) udgaar.
Rostgaard, Frederik, S. 189, L. 2 f. n.: Anne Catharina Haagensen, læs: Anna Catarina Haggensen.
— **Hans,** S. 193, L. 10 f. n.: d. 1650, læs: 1596—1650.
Rothe, Andreas Bjørn, S. 214, L. 19 f. n.: 2., læs: 1. — S. 215, L. 9 f. n.: tilføjes: Olaf Carlsen: Soranske Studier, I, 1928, S. 46 ff.
— **Christian,** S. 225, L. 13 **f.** o.: **O.,** læs: *A.*
— **Tyge,** 1731—95, Forfatter, Landboreformator, Filosof, S. 231, L. 7 f. o.: drage, læs: droege.
— **VlggO,** S. 241, L. 12 f. n.: tilføjes: Vilhelm Hansen: Jernbaneliv, 1918, passim.
— Wilhelm, S. 243, L. 5 f. o.: tilføjes: W. Schou: Da Voldene stod, 1905, S. 82 f.
RoUSthøi, Einar, S. 254, L. 14 f. n.: Bevilling, læs: Beskikkelse.
Rovsing, Kristen, S. 256, L. 4 f. o.: privat, læs: fra Aarhus.
Rubin, Marcus, S. 272, L. 13 f. n.: efter: 1914. tilføjes: — Breve til R. i Det kgl. Bibliotek.
Rudelbach, A. C., S. 296, L. 14 f. n.: Glaucha, læs: Glauchau. — S. 297, L. 18 f. o.: Glaucha, læs: Glauchau. — S. 298, L. 2 f. o.: Glaucha, læs: Glauchau. — L. 16 f. o.: tilføjes: P. Severinsen og Chr. Axel Jensen: Slagelse St. Mikkels Kirke og Sogn i 600 Aar, 1933, S. 83—89. Beitr. zur Sachs. Kirchengesch., 44 Hft., 1935, S. 16—27.
Rump, N. R., S. 313, L. 13 f. n.: foran: H. Wulff tilføjes: Familien Olriks Slægtebog, 2. Udg., 1901, S. 55 f.
Rung, Henrik, S. 317, L. 9 f. o.: efter: Carl tilføjes: Ludvig Ferdinand. — L. 10 f. o.: ca. 1845, læs: 1862. — Caroline B., læs: Christiane Caroline Kerstcin (1779—1842).
Rysslaender, Cathrine Elisabeth, læs: **Rysslaender,** Catharine **Elisabeth.**
Ræder, C. G. W., S. 369, L. 6 **f.** n.: Tode, læs: Thode.
- **Hans,** S. 372, L. 1 f. o.: Juli, læs: Juni.
— J. G. F., S. 373, L. 18 f. n.: Marts, læs: Maj.
— **Jacob,** S. 375, **L.** 10 f. n.: tilfejes: E. Bodenhoff: Kongesorger, 1913, S. 53.
Rømer, Ole, S. 400, L. 19 f. o.: efter: 1859). tilføjes: Maleri i Astronomisk Samling i Rundetaarn (forhen paa Politigaarden). — L. 22 f. n.: efter: sst.) tilføjes: Buste af H. V. Bissen 1857 tilhørende Kunstmuseet, dep. i Museet paa Kronborg; Afstøbninger i Statsbiblioteket i Aarhus og i Museet i Rundetaarn. — L. 20 f. n.: efter: 1929 tilføjes: (Rundetaarn).
Rønnow, Eiler, d. 1565, Rigsraad, S. 415, L. 2 f. o.: Markvard, læs: Marquard.
Rørdam, C. H., S. 430, L. 1 f. o.: 1868 fra Sorø, læs: 1866 fra Roskilde.
— H., S. 434, L. II £ n.: efter: 1938. tilføjes: — Kammerjunker 1905.
— **Holger,** f. 1865, Læge, Politiker, d. 10. Maj 1941 i Kbh., Urne paa Mariebjerg Kgd.
— **Th.** Sk., S. 450, L. 10 f. o.: efter: Billede, tilføjes: Maleri af Johanne Krebs (Helligg. K.).

Sabroe, Thomas Ths., d. 10. Febr. 1942 paa Frbg., begr. **sst.**
Sadolin, Frode, S. 479, **L. 15 f. o.:** efter: 11). tilføjes: — R. 1936.
— **Hans Jørgensen,** S. 480, L. 15 **f.** n.: ca. 98, læs: 1600. — **L. 14 f. n.: ca.**

1598, lacs: Okt. el. Nov. 1600. — S. 481, L. 9 f. n.: tilføjes: Personalhist. Tidsskr., 7. Rk., II, 1917, S. 299.

SahlertZ, L. F., S. 486, L. 16 f. n.: efter: 1846 tilføjes: , gift 2° 1814 med Caroline Florentine Beyerholm.

de Saint-Saphorin, Armand Francols Louis de Mestral, S. 499, L. 4 f. o.: foran: Henri tilføjes: Gabriel. — Efter: Pampigny tilføjes: (1698—1772). — Foran: Louise tilføjes: Judithe.

Salomon, Slægtartikel, S. 511, L. 21 f. n.: Slomann, læs: S. — S. 526, L. 16—17 f. o.: Paa . . . 1911, lacs: I Anledning af Højesterets 250-aarige Bestaaen malede S. 1911. — L. 21—22 f. o.: Billedet blev afvist udgaar. — L. 22 f. o.: det, læs: Billedet.

Sander, L. C, S. 553, **L.** 21 f. o.: efter: s. A.) tilføjes: , ligesom »Fædrelandet« 15. Dec. 1863 bragte det i Forslag som Mindeforestilling for Frederik VII. paa Det kgl. Teater. — S. 554, L. 21 f. o.: efter: Registrene), tilføjes: Festskrift tilegnet Otto Anderssen, 1921, S. 156—69.

Sandfeld, Kr., d. 22. Okt. 1942 i Holte, begr. i Søllerød. — S. 554, L. 11 f. n.: Hustru, læs: 2. Hustru.

Sandholt, Marie, d. 24. Sept. 1942 i Kbh., Urne paa Holmens Kgd.

Sass, Chr., S. 583, L. 15 f. o.: Josephine Isabella Brousse, læs: Josephine Isabella Douglas Browne.

Saxtorph, Mathias, 1740—1800, Læge, Fødselshjælper, S. 603, L. 9 f. n.: efter: 85 tilføjes: og 1792—95.

— **Sylvester,** 1772—1840, Læge, Fødselshjælper, S. 608, L. 14 f. o.: 1801, læs: '799- — S. 609, L. 5 f. o.: 1828, læs: 1817. — L. 9 f. o.: Voigt, lårs: Vogt.

Saxtrup, Niels, S. 610, L. 12—10 f. n.: Linierne læses: antagelig D. af residerende Kapellan i Nakskov Anders Pedersen (K.) (d. 1658) og Anne Jacobsdatter (d. 1690, gift i° med Sognepræst i Nakskov Anders Andersen Krag, d. 1641, gift i° med N. N.). 2^0 7. April o.s.v.

Scavenius, Erik, S. 614, L. 17 **f.** n.: polyt., læs: polit.

— **Jacob,** 1838—1915, Politiker, S. 620, L. 14 f. n.: Peter, læs: Peder.

— 0. C, S. 628, L. 6—5 f. n.: Linierne udgaar.

— **Otto,** S. 630, L. 21 f. n.: tilføjes: — Portrætteret paa Otto Baches Maleri »Slutningen af Parforcejagten« 1882 (Frijsenborg). Træsnit derefter.

— P. B., S. 632, L. 12 f. o.: efter: af tilføjes: H. V. Bissen 1853 samt af.

Schacht, Matthias, S. 637, L. 6 f. n.: Gerker, læs: Gerber.

XXI. Schack—Siegumfeldt.

Schack, Albert, S. 4, L. 1 f. o.: Laure, lass: Louise. — L. 2 f. o.: Roskilde, læs: Kbh. (Frue). — L. 2—3 f. o.: Kateket i Roskilde, senere Sognepræst i, læs: Sognepræst i Bregninge paa Taasinge, senere **i.**

— **Nicolai Clausen,** S. 18, **L.** uf. o.: 86, læs: 1806. — L. 8 f. n.: tilføjes: Breve til og fra Ingemann, 1879, S. 154 f. Soraner-Bladet, XVII, 1932, S. 18—21.

Schandorph, Niels Poulsen, S. 43, L. 21 f. o.: tilføjes: H. G. Olrik: Oversigt over Forstandere og Lærere ved den kgl. Skole i Sorø, 1927—30, S. 90 f.

— Sophus, S. 48, L. 10 f. o.: efter: sst.) tilføjes: Maleri af H. Slott-Moller 1892. — L. 13 f. n.: efter: 96 tilføjes: ; XIII, 1928, S. 17 ff., 26 f.

Schandrup, Jacob Knudsen, S. 49, **L.** n **f. o.:** tilføjes: Skive Folkeblad 22. Aug. 1931.

Schau, G., S. 75, L. 1 f. o.: efter: Præliminæreksamen tilføjes: fra Sorø. — S. 76, L. 2 f. o.: tilføjes: Soraner-Bladet, IV, 1919—20, S. 48.

V. Scheel, L. N., S. 84, L. 1 f. o.: v. Scheele, læs: Scheele.

Schiøler, J. F., S. III, L. 19 f. o.: 1908, læs: 1928.

Schimmelmann, Slægtartikel, S. 130, L. 3 f. o.: efter: 1936, tilføjes: Tillæg.

Schlwe, A. Wilhelm, S. 149, L. 10 f. o.: Soøfficersforeningen, læs: Søofficers-Foreningen.

Schiødte, Erik, S. 150, L. 2 f. o.: Ugift, læs: Gift 15. Sept. 1906 i Kbh. (Frels.) med Kaja Antoinette Schmidt, f. 1. Febr. 1878 i Kbh. (Johs.), D. af Grosserer Vilhelm Ludvig S. (1832—1913) og Henriette Cathrine Gulstad (1839—1921). — L. 10 f. n.: Maleri af P. Mønsted, læs: Malerier af Bernh. Middelboe 1882, Augusta Dohlmann 1894 og P. Mønsted 1898 (Familieeje).

Schiønning, Slægtartikel, S. 161, L. 5 f. o.: efter: Peter tilføjes: Christian.

Schjellerup, H. C. F. C, S. 175, L. 6 f. o.: V. E., læs: Camillo.

Schlegel, Slægtartikel, S. 182, L. 5 f. n.: de udgaar.

— J. E., S. 188, L. 21 f. n.: tilføjes: Fr. Schyberg: Dansk Teaterkritik, 1937 (se Registeret).

Schleisner, P. A., S. 199, L. 2 f. n.: paa Vestmanø, læs: deroppe.

Schleppegrell, F. A., S. 205, L. 18 f. o.: tilføjes: Sine Godskesen: Johanne Schleppegrell, 1896, S. 20—85.

Schlick, Benjamin, S. 208, L. 19 f. n.: tilføjes: Aug. Bournonville: Mit Theaterliv, III, 2, 1877, S. 38 ff.

Schmettau, Gottfried, S. 216, L. 18 f. n.: — 1776 .. . Adelstand udgaar.

Schmidt, Alfred, S. 224, L. 9—8 f. n.: Tegningen af Th. Stauning som Flodhesten Jeppe er ikke af Alf. Schmidt, men af H. Jensenius.

S. 228. Kolumnen er fejlagtig pagineret 288.

Schmidt, M. T., S. 252, L. 16 f. n.: ca. 1834, læs: 20. Aug. 1833 i Frederiksstad. — L. 15—14 f. n.: senest 1883, læs: 28. Nov. 1893 i Hamburg.

— **Peter,** S. 256, L. 20 f. n.: tilføjes: Olaf Carlsen i Progr. for Sorø Akademis Skole 1926.

— Robert, d. 17. Nov. 1941 paa Hareskov Kuranstalt, Urne paa Søndermarks Kgd.

— Valdemar, f. 1864, Arkitekt, d. 13. Maj 1944 paa Frbg., begr. sst. (Solbjerg). — S. 265, L. 7 f. n.: tilføjes: Elfride Fibiger: Fra en Rejse til Grækenland, 1906, passim.

Schmiegclow, **Chr.,** S. 274, L. 2—4 f. o.: Sammen . . . Fører, læs: Da Kaptajn Torm 1889 stiftede Dampskibsselskabet Torm, blev S. Fører.

V. Scholten, Slægtartikel, S. 291, L. 19 f. n.: 1820, læs: 1821.

— Peter, S. 295, L. 6 f. o.: (Helligg.), læs: (Garn.).

Schou, A. L., d. 3. Nov. 1942 i Holte, begr. paa Sorgenfri Kgd.

Schouboe, F. C, S. 329, L. 21 f. n.: efter: 1799. tilføjes: R. Nyerup: Kbh.s Beskrivelse, 1800, S. 513 f.

Schousboe, Vilhelm, S. 333, L. 11 f. o.: efter: Familieeje) tilføjes: Tegning fra Ungdommen af C. M. Ross (Familieeje).

Schouw, Joachim Frederik, S. 334, L. 3 **f.** o.: blev Undercancellist 1816, afgik 1852, læs: og blev Underkancellist 1816. — S. 342, L. 11 f. o.: stort udgaar. — L. 6 f. n.: Tanker, læs: Tanken.

Schovelin, Axel, S. 346, L. uf. o.: tilføjes: 1881—91 udgav han i syv Hæfter en Serie raderede Blade »Mærkelige gamle danske Træer, navnlig Ege og Bøge. Tegnet efter Naturen«.

— **Julius,** 1860—1933, historisk-økonomisk Forfatter og Politiker, S. 350, L. 13—15 f. o.: [P. Stavnstrup] udgaar.

Schrøder, Ludvig, S. 384, L. 16 f. n.: tilføjes: V. Briicker: Mit Livs Vej, I—**II,** 1925—26 (se Registeret).

Schulz, J. A. P., S. 417, L. 15 **f.** o.: 1794), læs: 1794. — S. 422, L. 15 f. o.: Grum, læs: Graun.

v. Schwanewede, H. Frantz, S. 441, L. 15 f. n.: efter: Gift tilføjes: i° med Margrethe Nielsen, d. tidligst 1670. 2°.

Schwartz, Alba, d. 10. Jan. 1942 i Skagen, Urne paa Solbjerg Kgd.

— J. G., S. 450, L. 4 f. n.: Student, læs: cand. theol. — L. 2 f. n.: ca. udgaar.

— **Josua,** S. 451, L. 3 f. n.: **III** udgaar.

Schtitte, Gudmund, S. 472, **L.** 9 f. o.: efter: 1919. tilføjes: Dansk Udsyn, 1927, S. 260—64.

Schønheyder, Johan Franciscus Gottlieb, 1701—77, Kirurg, S. 500, L. 3—2 f. n.: begr. 25., læs: d. 20.

Schønweller, G., S. 507, L. 6 f. o.: (Frue), læs: (Trin.).

Seckman, Dldrlk, S. 523, L. 20—19 f. n.: gift... 1691), læs: gift i° 1683 med Thale Lange, d. 1691) og Elisabeth Seckman (d. 1727). — S. 524, L. 13 f. o.: Etatsraad, læs: Rang med Etatsraader.

Seeblad, Otte Knudsen, S. 525, L. 7 f. n.: tilføjes: G. L. Wad: Fra Fyens Fortid, I og IV, 1916 og 24 (se Registrene).

Sehested, **Hannibal,** 1609—66, Statsmand, S. 557, L. 18 f. o.: efter: England tilføjes: (immatrikuleret Sept. 1629 i Oxford).

— **Knud,** S. 577, L. 8 f. n.: efter: Valbygaard tilføjes: , d. 8. Jan. 1941 paa Addithus.

Seidelin, Hans, S. 587, L. 6 f. n.: efter: 1711 tilføjes: i Kbh. — L. 5 f. n.: d. . . . N. N., læs: 1624—88, gift 1° 1655 med Margrethe Jensdatter, d. 1658.

— **Hans,** S. 588, L. 15 f. n.: efter: 1716 tilføjes: i Kbh. — L. 15—14 f. n.: d. . . . N. N., læs: 1624—88, gift i° 1655 med Margrethe Jensdatter, d. 1658.

— K. H., S. 591, L. 2 f. o.: tilføjes: A. S. Ørsted: Af mit Livs og min Tids Historie, I, 1851, S. 95, 231—34, 242 ff., 246 ff.

— S., S. 591, L. 10 f. o.: ca. 1777, læs: 1776. — L. 11 f. o.: ca. udgaar.

Sejr, Emanuel, S. 595, L. 18 f. o.: Hansen, læs: Hanson.

Selby, Char., S. 595, L. 16 f. n.: C. A., læs: Charles.

Siboni, Slægtartikel, S. 627, L. 17 f. o.: Skanderborg Ladegaard og udgaar. — L. 20—21 f. o.: Pianistinden . . . 94), læs: Louise Elisabeth Gemina Fugl (1832-64).

— **Erik,** S. 627, L. 7 f. n.: gift... Klinger, læs: kaldet Klinger; gift i° med Lindner.

XXII. Siemonsen—Stoffregen.

Slesbye, O., S. 5, L. 21 f. n.: efter: Blyantstegning tilføjes: af Carl Thomsen. — L. 16 f. n.: efter: 66. tilføjes: A. F. Lamm: Erindringer og Tanker, 1928, S. 50 ff.

Slmesen, Ingeborg, d. 20. Jan. 1943 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).

Simonsen, Slægtartikel, jødiske Slægter, S. 21, L. 7 f. o.: 1867, læs: 1847.

— **Konrad,** S. 35, L. 4 f. o.: Ugift, læs: Gift 16. April 1925 i Marseille med Minna Brock, f. 12. Juni 1876 i San Francisco (gift i° 1902 med Journalist Peder Petersen, f. 1872), D. af Vaabenmaler Gustav B. (1849—87) og Vilhelmine (Minna) Hansine Zwinge (1847—87, gift 1° med Skibsforer Tange-Olsen). Ægteskabet opløst 1934.

Skeel, V. S., S. 106, L. 18 f. n.: 1870, læs: 1871.

Skovgaard, Joakim, S. 149, **L.** 6 f. n.: 1885, læs: 1895. — S. 153, **L.** 9 **f.** n.: efter: 1928. tilføjes: Samme: Mennesker og Oplevelser. Ny Udg., 1932 (se Registeret).

Skram, Amalie, S. 174, L. 2 **f.** BU: ældre, læs: yngre.

Skrlke, Julius, S. 194, L. 8 f. n.: Auditoriet, læs: Auditoriatet.

Slange, Niels Pedersen, S. 204, L. 16 f. o.: Margrete, læs: Margrethe. — L. 18 f. o.: efter: Byssing tilføjes: , gift i" med Cathrine Hansdatter (Hoppe), d. 1679.

Smldth, Anthon, S. 229, L. 15 f. n.: efter: Ellen tilføjes: (Eline). — L. 14 f. n.: efter: Idestrup tilføjes: , Provst.

— **Tom,** d. 15. April 1942 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

Smith, C. W., S. 242, L. 12 f. n.: (1870), læs: (Theol. Tidsskr., udg. af Chr. H. Kaikar, 1872).

— **Emilie,** d. 17. Apiil 1942 i Kbh., Uine paa Bispebjerg. — S. 246, L. 17 f. o.: Hans, læs: Rudolph.

— **Jeppe,** S. 252, L. 4 f. o.: tilføjes: Fr. Thaarup: Fædrenelandsk Nekrolog 1821—26, 1835—44, S. 84—94.

— **Troels,** S. 258, L. 9 f. n.: Danmark, læs: Dannemark. — L. 8 f. n.: Christian, læs: Kristian. — L. 7 f. n.: tidende«, læs: blad«.

Sneum, **Axel,** S. 269, L. **4** f. o.: Pjecer, læs: Indlæg. — L. 5 f. o.: foran: 1929 tilføjes: Vor Ungdom,. — Foran: 1932 tilføjes: Særtryk af »Folkeskolen«, .

Spandemager, Hans Olufsen, S. 325, L. 9 f. n.: Karmeliterklosteret, læs: Helligaandsklosteret.

Spengler, Johan Conrad, S. 348, L. 6 f. n.: tilføjes: F. Hendriksen: Lorenz Frølich, 1920—21 (se Registeret).

— **Lorenz,** S. 348, L. 1 f. n.: efter: 1748 tilføjes: , gift 2° ca. 1726 med N. N. Blank, d. 1744, 3^0 med N. N. — L. 1 f. n.: Peter, læs: Peters. — (d. udgaar. — S. 349, L. 1 f. o.: 1723), læs: (1683—ca. 1723). — L. 4 f. o.: (d. 1774), læs: (ca. 1708—74). — L. 6 f. n.: Reformert Skole, læs: Tysk reformert Præstegaard. — S. 350, L. 8 f. n.: tilføjes: Harboe'ske Slægtsbiografier, I, 1922, S. 93—114.

Sperling, Slægtsartikel, S. 351, L. 12 f. n.: (1700—63), læs: (1702—62).

Sporon, B. G., S. 373, L. 16 f. n.: efter: (Trin.) tilføjes: d. 22. Sept. 1843 i Korsør.

Stage, Georg, S. 392, L. 4—3 f. n.: Portrætteret. . . Hjem udgaar.

Stauning, Th., d. 3. Maj 1942 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd. — S. 432, L. 11 f. n.: tilføjes: Nationaltidende 15. April 1924. Berl. Tid. 2. Maj 1929.

Steenstrup, Japetus, S. 471, L. 11 f. o.: foran: Etatsraad tilføjes: Efterladte Papirer i Det kgl. Bibliotek. — .

Steffens, Henrich, S. 494, L. 12 **f.** o.: **f**.... Berlin, læs: f. 23. Nov. 1784 **i** Berlin, d. 22. Dec. 1855 sst. — L. 14 f. o.: f. ca. 1755, læs: 1755—1827.

Stein, H., S. 515, L. 16 f. n.: efter: 1934. tilføjes: K.[2] 1940.

Stemann, Slægtartikel, S. 542, L. 12 f. n.: efter: til tilføjes: Kammerherre, .

— C. L., S. 543, L. 5 f. o.: 62, læs: 71. — S. 544, L. 12 f. o.: 1778, læs: 1780 (fra 1779).

— **Ernst,** S. 544, **L.** 7 **f.** n.: Karoline, læs: Catharina. — S. 545, L. 9 f. o.: 1850, læs: 1848.

— P. C, S. 550, L. 4 f. o.: Poul, læs: **Paul.** — L. 13 f. n.: S. A., læs: 1791. — L. 1 f. n.: 1805, læs: 1800. — S. 551, L. 1 f. o.: efter: Stedet tilføjes: 1805. — L. 16—18 f. o.: Han . . . Maader, læs: og udmæ:kede ham paa forskellige Maader. — S. 554, L. 8 f. o.: efter: Rigsarkivet. — tilføjes: Æresmedlem af Kunstakademiet 1829. Ordensvicekansler 1840. Ordenskansler 1843. Overkammerherre 1848. — Efter: 1781. tilføjes: Kammerherre 1801. — L. 16 f. o.: 74 f., læs: 69—349 passim. — L. 19 f. n.: tilføjes: E. Bodenhoff: Hofliv under trende Konger, 1913. Samme: Kongesorger, s. A. P. V. Jacobsens Breve, 1899, S. 89 **f.,** 119 **f.**

Stenersen, P. C, S. 558, **L.** 8 f. o.: tilføjes: Silhouet (Det kgl. Bibliotek).

Stockfleth, Slægtartikel, S. 618, L. 3 f. n.: efter: uddøde tilføjes: paa Mandssiden.

— **William Walker,** S. 624, L. 8—9 f. o.: Miniature . . . (Familieeje) udgaar.

Stockmarr, Johanne, d. 2. Febr. 1944 i Kbh., Urne paa Ass. Kgd.

XXIII. Stokkebye—Thorsoe.

Stolberg, Frederik Leopold, S. 7, L. 1 f. o.: (d. 1789), læs: (1720—89). — L. 2 f. o.: (d. 1788), læs: (1727—88).

— **Louise,** S. 9, L. 6 f. n.: Løvenholm, læs: Lovenborg. — S. n, L. 7 f. o.: (Brahetrolleborg), læs: (Pederstrup).

Storck, H., S. 17, L. 4 f. n.: efter: Fr.borg tilføjes: ; Studie i Hirschsprungs Saml. — S. 18, L. 11 f. o.: tilføjes: H. G. Olrik: Firmaet Licht 1895—1925, 1925, S. 24—27, 54 ff.

Strange, Helene, d. 6. Aug. 1943 i Nørre Alslev, Urne paa Nørre Vedby Kgd.

Struensee, Carl, S. 45, L. 21 f. o.: tilføjes: Medaille af Abrahams 1797.

— **Johann Friedrich,** S. 47, **L.** 9 f. o.: Koppeinkubation, læs: Koppeinokulation.

Stubbe Teglbjærg, C. V., S. 75, L. 7 f. n.: Akademi, læs: Skole.

Studsgaard, C, S. 83, **L. 5 f. n.: X.,** læs: **IX.**

Stuhr, William, S. 85, L. 13 f. o.: tilføjes: Portrætteret paa L. Tuxens Maleri: St. Hansblus 1920—23 (Forarbejde i Pastel 1920 i Skagens Museum).

Stygge, Ulrik, læs: Styke, **Ulrik.** — S. 89, Kolumnetitlen læses: *Styke, Ulrik.*

Suenson, Edouard, 1805—87, Søofficer, S. 104, L. 20 f. n.: Kommandør, læs: Kaptajn, senere Kommandør, Deputeret, Kammerherre.

Sundbo, Arne, S. 137, L. 5 f. o.: tilføjes: Berl. Tid. Morgen og Aften, 15. Marts '938.

— J. P., S. 137, L. 8 f. n.: Medarbejder ved, læs: Redaktør af.

Sunesen, Peder, S. 150, L. 8 f. n.: tilføjes: Bjørn Kornerup: Vor Frue Kirkes og Menigheds Historie, 1929—30, passim, især S. 86 ff.

Svane, H. A., S. 156, **L.** 3 **f.** o.: efter: Gift tilføjes: i°. — L. 6 f. o.: efter: 80). tilføjes: 2° 22. Febr. 1941 i Kbh. (Slotsk.) med Skoleinspektør Ingeborg Johanna Cathrine Gunnersen, f. 27. Juli 1891 paa Frbg., D. af Fabrikant Jens Peter G. (1861—1928) og Karen Emilie Petersen (1861—1912).

— **H. Marius,** S. 157, L. 21 f. o.: tilføjes: Blade af en Familie-Krønike (J. Clausen og P. F. Rist: Memoirer og Breve, XXXIX), 1923.

Swane, Sigurd, S. 172, L. 13 f. o.: efter: Oslo tilføjes: — R. 1939.

Svarre, Erik, d. 16. Maj 1943 i Køge, Urne paa Køge Kgd.

Svendsen (Johan-Svendsen), Eyvind, S. 212, **L. 3 f. n.:** foran: **Malerier** tilføjes: **R.** 1933. **—.**

— **Johan,** S. 216, L. 5 **f.** o.: efter: Joh. tilføjes: **S.**

Syl vest, Ejner, S. 236, **L.** 9 **f.** n.: Havesnegle, læs: Glimmerbøsser.

Sødring, Frederik, S. 246, L. 8 **f.** o.: 1803 udgaar.

Søndergaard, Povl, S. 271, L. 3 f. o.: Risse Rigmor, læs: Rigmor (Risse). — L. 6 f. o.: Falkmann, læs: Folkmann.

Sørensen, C. F., f. 1870, Politiker, d. 19. April 1943 i Kbh., Urne paa Vestre Kgd.

— **Enevold,** S. 292, L. 7 f. n.: tilføjes: Jac. Andersen: Erindringer, II, 1926, S- 5»—55-

— **Joh.** P., S. 300, L. 9—8 f. n.: I Aarene. . . Dagspressen, læs: S.s Forsøg med traadløs Telegrafering havde i 90'erne fundet en Del Omtale i Dagspressen, især den udenlandske, i Aarene kort før 1930 begyndte de atter at blive omtalt i den danske Presse, .

— **Rasmus,** S. 310, L. 7—6 **f.** n.: senest 1865, læs: 20. Marts 1861, formentlig i Waupaca, Wisconsin.

— **Sophus,** 1856—1936, Skolemand, Biskop, S. 324, L. 18 f. o.: 1918, læs: 1919.

— Th., 1839—1914, Læge, Socialstatistiker, S. 332, L. 4 f. o.: 1803, læs: 1804.

Tang, A. E. M., S. 349, L. 10 f. o.: efter: Vosborg. tilføjes: —Justitsraad 1845. Etatsraad 1856. — L. 21 f. n.: H. C. Andersens Manuskripter til Jylland mellem tvende Have, udg. af E. Munksgaard, 1940.

Tauber, Slægtartikel, S. 356, L. 21 f. n.: Direktør, læs: Direktor.

Tegner, Hans, S. 380, L. 8 f. n.: efter: Fredericia tilføjes: (gift 1° 1883 med Læge Hans Peter Henrik Stilhoff, 1855—'908, gift 2° 1904 med Alma Lorentsine Alexandra Støivold, f. 1845).

Teilmann, Jørgen, S. 398, L. **14** f. n.: 1853, læs: 1856.

Tejsen, J. Strøm, S. 403, L. 21 f. n.: efter: Tillidshverv tilføjes: ; navnlig e; der Grund til at fremhæve hans Deltagelse i Huslejerbevægelsen fra første Færd, som Formand for Kbh.s Huslejerforening 1917—36 samt som Medlem af Hovedbestyrelsen for De samvirkende danske Lejerforeninger 1918—36 og af Overnævnet for Huslcjesager 1925—31.

Texiére, **Jacob,** d. 1. Maj 1944 i Uppsala.

Thaarup, Thomas, S. 452, L. 16 f. n.: tilføjes: L. Daae: Breve fra Danske og Norske, 1876, S. 202 f. Theodor Ewald: En Slægts Historie, I, 1905, S. 25 f. J. C. Drewsen: Strandmøllen, 1916, S. 150—53.

Thestrup, Frands, S. 486, L. 5 **f.** o.: efter: 1697 tilføjes: i Nakskov. — L. 11 f. o.: (d. 1681), læs: (ca. 1629—81). — S. 487, L. 6 f. n.: efter: med tilføjes: virkelige.

Thiele, Just Mathias, S. 501, L. 18 f. n.: efter: 1835. tilføjes: DM. 1840. — L. 15 f. n.: 1828, læs: 1824. — L. 14 f. n.: efter: Marstrand tilføjes: 1853. — L. 13 f. n.: efter: Gertner tilføjes: 1845.

Thlelo, Carl, S. 507, L. 4 f. o.: ca. 1685, læs: 1682.

Thomesen, Hans, S. 534, L. 10 **f.** o.: efter: 1668. tilføjes: Bjørn Kornerup: Vor Frue Kirkes og Menigheds Historie, 1929—30, S. 250 f.

Thomsen, **Emma,** S. 564, L. 5 **f.** n.: foran: Maleri tilføjes: Ingenio et årti 1908. —.

— **Fritz,** S. 565, L. 11 **f.** n.: efter: Yachtklub tilføjes: , en kort Tid officiel Hofreporter.

— **Jullus,** S. 573, L. 18 f. o.: 1895, læs: 1896.

— **Matti.,** S. 578, L. 19 f. o.: 1937, læs: 1938.

— **Niels P.,** S. 579, L. 12 f. o.: tilføjes: J. Chr. Bay i Bogvennen, 1937, S. 133 f. Svend Dahl sst. 1942, S. 139 *S.*

— **Oluf,** S. 581, L. 7 f. n.: Karstens, læs: Karsten.

— **Ove,** S. 582, L. 11 f. o.: Hjordt, læs: Hjorth. — ca. 1785, læs: 1784.

Thoresen, Magdalene, S. 604, L. 12 f. o.: efter: 1843 tilføjes: paa Hero, Søndmøre.

Thorlacius, Børge, S. 617, L. 21 f. n.: efter: (1811) tilføjes: og af Danske Selskab (1815). — S. 618, L. 5 f. o.: foran: Etatsraad tilføjes: Virkelig.

— **Skuli,** S. 618, L. 20 f. o.: efter: 1771 tilføjes: i Kolding. — L. 20 f. n.: 1703, læs: 1708. — L. 5 f. n.: efter: skab tilføjes: , 1793 af Danske Selskab.

Thorsen, P. G., S. 630, L. 21 f. n.: 1883, læs: 1863.

XXIV. Thortsen—Wagner.

Thortsen, C. A., S. 2, L. 12 f. n.: tilføjes: Paul V. Rubow: Dansk litterær Kritik i det 19. Aarh., 1921, passim, især S. 189—95.

Thorup, Viggo, S. 5, L. 8 f. n.: efter: Forældre tilføjes: Translatør, Lærei, senere. — L. 5 f. n.: Cecilie, læs: Cæcilie. — 1880, læs: 1879. — L. 4 f. o.: efter: af tilføjes: Gartner, senere. — L. 3 f. n.: Cecilie, læs: Anna Alberta Cæcilie. — S. 10, L. 4 f. o.: ca. 1922, læs: 1921.

Thuren, Christian, S. 99, L. 18 f. o.: tilføjes: Maleri af Carl Andersen (ligesaa).

— **Hjalmar,** S. 100, L. 7 f. n.: tilføjes; — Portrætteret paa Gruppebillede af Carl Andersen ca. 1881.

de Thygeson, Niels, S. 107, L. 18 f. n.: 1912, læs: 1812.

Tobiesen, **Frits,** S. 153, L. **14** f. o.: tilføjes: Ægteskabet opløst.

— **Fritz,** S. 154, L. 17 f. n.: 1873, læs: 1875. — S. 155, L. 16 f. o.: 83, læs: 85.

Tolderlund, Hother, S. 167, L. 20 f. o.: tilføjes: — Portrætteret paa V. Rosenstands Maleri: En Osteriscene 1876 (sm. m. Ed. J. Hvidt).

Topsøe-Jensen, Helge, S. 179, **L. 1 f.** n.: (Helligg.), læs: (Helligk.).

Tordenskiold, Peter, S. 196, L. 10 f. o.: **P.** Mønsted, læs: C. Mølsted. — L. 16 f. o.: tilføjes: Statue af Axel Ender i Oslo 1891—1901.

Treschow, Niels, S. 261, **L.** 13 **f.** n.: er, læs: en. — Videnskabens, læs: Videnskaben.

Trier, Herman, S. 272, **L.** 10 **f.** n.: 1902, læs: 1920.

Troensegaard, Niels, S. 289, L. II £ n.: tilføjes: — Malerier af Otto Bache i9°9-

Trojel, Slægtartikel, S. 290, L. 13 f. n.: efter: Fader til læses: Amtsforvalter i Vejle Ludvig Thomas T. (1842—1923), til Skolebogsforfatteren, Overlærer o.s.v. — L. 12 f. n.: Kullerup og Refsvindinge, læs: Søllinge og Hellerup.

Tuteln, P. A., S. 368, L. 10 f. n.: 1881, læs: 1871.

Unsgaard, I. S., S. 534, L. 16—15 **f.** n.: til . . . han, læs: som. — **L. 4 f. n.:** Voigt, læs: Vogt.

Urne, Lave, ca. 1467—1529, Biskop, S. 552, L. 8—9 f. o.: — . . . Odense udgaar.

Usslng, **Henrik,** S. 578, L. 19 f. o.: 1937, læs: 1939.
— **Henry,** d. 30. Okt. 1943 paa Frbg., begr. i Kbh. (Vestre).

Wad, P., d. 8. Marts 1944 i Odense, begr. sst.

XXV. Vahl—Willemoes.

Walbum, Ludvig, d. 2. Sept. 1943 i Gentofte, begr. i Ordrup.

Waldkirch, Henrik, S. 48, L. 11 f. o.: efter: Pedersdatter tilføjes: , d. tidligst 1639.

Valkendorf, Christoffer, S. 67, L. 17 **f.** n.: 16. Juli 1596, læs: 16. Juli 1595.

Vandman, R. J., d. 6. Febr. 1944 i Skørringe, begr. sst.

V. Warnstedt, H. W., S. 153, L. 4 f. o.: tilføjes: Fr. Schyberg: Den store Teaterrejse, 1943.

Wasserschlebe, Joachim, S. 157, **L. 11**—12 **f.** o.: Wasserschlebes Samling af Kobberstik findes i Den kgl. Kobberstiksamling. — L. 20 f. n.: tilføjes: Mario Krohn: Frankrigs og Danmarks kunstneriske Forbindelse i det 18. Aarh., I—II, 1922.

Weber, Jens Jacob, S. 169, L. 14 f. o.: for dette Selskab udgaar.

Vedel, Anders Sørensen, S. 187, L. 11 **f.** n.: efter: 1619, tilføjes: 1622,.

Vedel, Vald., S. 224, L. 5 f. n.: Politiken, læs: Berl. Tid.

Wedell-Wedellsborg, Joachim, S. 241, L. 9 **f.** o.: efter: 1850 tilføjes: , gift 2° 1815 med Sognepræst i Kongsberg, senere i Øiestad Andreas Bonnevie, 1782—1833.

Veibel, Stig, S. 270, **L. 21 f.** n.: 1938, las: 1928.

Vendelbo Knudsen, Knud, S. 312, L. 13 **f.** o.: Rode, læs: Rohde.

Vestberg, **Jens,** S. 386, L. 1 f. o.: foran: Christian tilføjes: Ludvig.

Vestergaard, H. A. B., S. 403, L. 20 **f.** o.: efter: Landbohøjskolen, tilføjes: 1943 Æresmedlem af Akademiet for de tekniske Videnskaber. — L. 17 f. n.: tilføjes: Medd. fra Akademiet for de tekniske Videnskaber, 1943, Nr. 1, S. 35—65-

Westergaard, Harald, S. 403, L. 7 f. n.: Kbh., læs: Gentofte.

— N. L., S. 422, L. 14 f. n.: tilføjes: Rheinisches Museum flir Philologie, N. F., XXXI. 1876, S. 160 **ff.**

Vestesen, Hilmar, d. 28. Dec. 1943 paa Frbg., begr. **sst.**

Wibe, D., S. 475, **L.** 16—17 f. o.: og. . . 1700 udgaar. — L. 19 f. o.: efter: han tilføjes: et Aars Tid senere, efter den ulykkelige Krig **1**700, .

Vibe, Johan, S. 481, L. 15 f. o.: tilføjes: Norske Sekkabs vers-protokol, 1935 (se Registeret). Sofie Aubert Lindbæk: Fra det norske Selskabs kreds, 1913 (se Registeret).

Wichman d **, Berthel,** S. 507, L. 20 **f.** n.: Hvilkens, læs: Erichsdatter. — L. 16 f. n.: hvis Morfader var en Brodersøn af Erasmus Lætus (s. d.) udgaar. — S. 508, L. 9 f. n.: tilføjes: G. L. Wad: Fra Fyens Fortid, I, 1916, S. 38 ff., 116.

Wied, Gustav, S. 519, L. 22 f. n.: Vejle, læs: Vejlø.

Wied, John, d. 27. Marts 1944 i Hellerup, begr. i Aarhus.

Wieth, Carlo, S. 557, **L.** 6 **f.** o.: Meyer, læs: Meyn.

— **Knudsen, K. A.,** S. 558, L. 5 f. n.: efter: Gift tilføjes: i° med Rigmor Lovisa Ring, f. 23. Juli 1869 i Skive, d. 15. Dec. 1943 i Hellerup, D. **af** Læge Caspar Peter Svindt R. (1833—1909, gift 2^0 1883 med Jacobe Elise Christine Wittrup, 1842—1935) og Anna Emma Emilie Ring (1839—72). Ægteskabet opløst 1911. 2^0. — L. 3 f. n.: tilføjes: , D. af kgl. Werkfiihrer Emil D. og Wilhelmina Frost. Ægteskabet opløst. 3^0 1933 med Kirstine Fisker, f. 23. April 1898 i Jels, D. af Gaardejer Laue F. (1851—1939) og Bodil Marie Bach. — S. 560, L. 10 f. n.: Draescke, læs: Draeseke.

van Wljk, Johan Classzen, S. 574, L. 15—16 f. o.: 1611 faar hans Enke, læs: Endnu 1611 faar han.

Wilcke, Julius, S. 576, L. 7 f. o.: efter: Larsen), tilføjes: — R. 1923. DM. 1933. K.[2] I937-

XXVI. Willumsen—Østrup.

Vinding, Povl, S. 73, L. 1 f. o.: efter: 1920 tilføjes: Opfindelsernes Bog, **4.** Udg., I, S. 60 **ff.**

— **Rasmus,** S. 76, **L.** 6 f. o.: efter: 1737, tilføjes: 1927—30.

Winkel Horn, Fr., S. 96, L. 7 f. o.: tilføjes: L. Kragballe: Gamle Minder, 1904, S. 145 **f.**

Winslew, Jacob, S. 107, L. **1**—2 **f.** o.: L. Holberg's trende Epistler . . . , overs, af I. Levin, 1857, S. 47 f., læs: Th. A. Muller: Den unge Holberg. "943. S. i94ff.

Wolf, Jens Lauridsen, S. 231, **L.** 1 f. n.: Fragtstycker, læs: Fragstycker. — S. 232, L. 1 f. o.: skrevet af Ludv. Jensen Pouch, læs: tidligere fejlagtig tillagt Ludv. Jensen Pouch, men skyldes muligt Hans Christensen Sthen (Danske Studier 1931, S. 102, og 1932, S. 89).

Worm, Carsten, S. 267, L. 12—13 f. o.: et trykt Digt om Kong Frederik V.s Regering, læs: en utrykt latinsk Tale paa Christian V.s Fødselsdag (1699) og et ligeledes utrykt dansk Digt om Frederik IV.s Regering (1721).

Worm, Jacob, S. 273, L. 8 f. o.: efter, læs: som senere.

Worm, Ole, S. 285, L. 6 f. o.: Runer, læs: Runir.

Wunsch, P., S. 361, L. 7 f. o.: efter: 1892 tilføjes: i Kbh. (Stef.). — L. 11 f. o.: efter: 1925 tilføjes: i Kbh. (Cit.).

ØUgaard, H., S. 544, L. 6 f. o.: efter: Savn. tilføjes: — R. 1878. DM. 1892.

Ørsted, A. S., 1778—1860, Statsmand, Retslæid, S. 563, L. 13 f. o.: tilføjes: Frantz Dahl: Frederik VI. og A. S. Ørsted i 1826, 1929. — S. 569, L. 11 f. o.: efter: 1927. tilføjes: Samme: Hovedpunkter af den danske Retsvidenskabs Historie, 1937, S. 46—60.

Øst, Niels Christian, S. 593, L. Il £ o.: som Litteratur tilføjes: Fr. Schyberg: Dansk Teaterkritik, 1937.

XXVII. Supplement.

Fruergaard, J. Forældres og Svigerforældres Fødsels- og Dødsaar henholdsvis: (1857—1920), (1860—1941); (1854—1939), (1859—1928).

Lund, Aage, S. 373, L. 11 f. n.: efter: L. tilføjes: (f. 1870). — L. 10 f. n.: Ursula Skjoldager, læs: Ursula Ottilie Skjoldager (1876—1942). — Efter: 1927 tilføjes: paa Frbg. — L. 9 f. n.: i U. S. A., læs: i Camden, New Jersey, U. S. A. — Knud T. og Ingeborg Helbig, læs: Julius Knud Ludvig T. (f. 1873) og Ingeborg Johanne Camilla Helbig (f. 1879). — S. 374, L. 20 f. n.: efter: Reviewst. tilføjes: Skitse i Olie af Arne Thomsen 1938.

MEDARBEJDERNE

»Dansk biografisk Leksikon« rummer ca. 11 700 Artikler, skrevet af 427 Medarbejdere.

Det største Antal Linier skyldes Kaptajn *K. C. Rockstroh,* hvis Forfatterskab i Leksikonet omfatter noget over et Bind. Nær op mod ham kommer Arkivar, Dr. theol. *Bjørn Kornerup,* og mellem et halvt og et helt Bind er (i den her anførte Rækkefølge) skrevet af Professor, Dr. phil. *C. 0. Bøggild-Andersen,* Bibliotekar, mag. art. *Albert Fabritius,* Teaterhistorikeren, Museumsleder *Robert Neiiendam,* Museumsdirektør *Sig. Schultz,* Brandchef, Dr. techn. *Povl Vinding* og Arkivar, Dr. phil. *Harald Jørgensen.* De nærmest følgende i Rækken er Redaktør, cand. mag. *Povl Engelstoft,* Kontreadmiral *Th. Topsøe-Jensen,* Dr. phil. *Hans Jensen,* f hv. Statsminister, Dr. phil. *Niels Neergaard,* Arkivar, cand. mag. *Henry Bruun,* Bibliotekar *R. Paulli* og Museumsdirektør, mag. art. *0. Andrup.*

MEDARBEJDERNE VED DANSK BIOGRAFISK LEKSIKON.

AABYE, E., Redaktør, cand. theol. f
AAGAARD, OTTO C, Dr. med.
AAKJÆR, SVEND, Landsarkivar for Nørrejylland, cand. mag.
ABRAHAMS, HENRIK, Inspektør og Overlærer ved Statens Institut for Talelidende, Aarhus, cand. mag.
ABRAHAMSEN, ERIK, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
ADLER, ADA, Dr. phil., Frue.
AFZELIUS, ADAM, Docent ved Aarhus Universitet, Dr. phil.
AGERHOLM, SOPHUS, Direktør i Arbejdsgiverforeningen.
AMMUNDSEN, VALDEMAR, Biskop over Haderslev Stift, Dr. theol. t
ANDERSEN, CAROLINE EMILIE, Arkivar ved Landsarkivet for Sjælland, mag. art., Frk.
ANDERSEN, ERNST, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
ANDERSEN, HUGO, cand. mag.
ANDERSEN, J. OSKAR, fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. theol.
ANDERSEN, OLAF, Højskolelærer, Forfatter.
ANDERSEN, POUL, Lektor ved Kbh.s Universitet, mag. art.
ANDERSEN, S. A., Dr. phil.
ANDERSEN, VILHELM, fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
ANDREASEN, ØJVIND, cand. mag.
ANDRUP, OTTO, Direktør for det nationalhistoriske Museum paa Fr.borg, mag. art.
ANKER, JEAN, Overbibliotekar ved Universitetsbiblioteket II, Dr. phil.
ARUP, ERIK, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
BACH, H., Professor ved Aarhus Universitet, Dr. phil.
BAGGE, KAREN, Overbestyrerinde ved N. Zahles Skole, Frk.
BAGGE, POVL, Arkivar ved Landsarkivet for Sjælland, Dr. phil.
BARR, K., Lektor ved Kbh.s Universitet, mag. art.
BARTELS, ERIK D., Dr. med.
BECKER, SV. A., Sognepræst, Provst, Dr. theol.
BECKETT, FRANCIS, Direktør for den kgl. Afstøbningssamling, Docent ved Kbh.s Universitet, Dr. phil. f
BEGTRUP, ERIK, Dr. med.
BEHREND, WILL., Kontorchef, Musikforfatter, cand. jur. f

BENEDIKTSSON, JAKOB, Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket, cand. mag.
BENTZEN, AAGE, Professor ved Kbh.s Universitet.
BERGMANN, LORENZ, Professor ved Kbh.s Universitet.
BERLIN, KNUD, fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
BERTOLT, OLUF, Sekretær ved Arbejdernes Oplysningsforbund.
BIILMANN, EINAR, fhv. Ptofessor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
BIRKET-SMITH, KAJ, Inspektor ved Nationalmuseet, Dr. phil. & scient.
BJERRUM, ANDERS, cand. mag.
BJØRNEBOE, OTTO, Undervisningsinspektør for Mellem- og Realskolerne, cand. mag.
BLEGVAD, HARALD, Direktør for Dansk biologisk Station, Dr. phil.
BLICHFELD, M. F., Sognepræst.
BOAS, J. E. V., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dr. phil. t
BODELSEN, MERETE, Kunsthistoriker, Frue.
BOEG, N. V., Landsdommer.
BOERS, HEDDA, Tandlæge, Dr. med. dent., Frk.
BOESGAARD, HANS, Redaktør ved »Berlingske Tidende«, Translatør.
BORBERG, POUL, Kontorchef i Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab.
BORGBJÆRG, AXEL, Dr. med.
BORUM, O. A., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
BRAMSEN, HENRIK, Bibliotekar ved Kunstakademiets Bibliotek.
BREDKJÆR, N., Forstander for Tune Landboskole. |
BREITENSTEIN, NIELS, Inspektør ved Nationalmuseet, mag. art.
BRO JØRGENSEN, J. O., Arkivar ved Rigsarkivet, mag. art.
BROHOLM, H. C, Inspektør ved Nationalmuseet, Dr. phil.
BRUUN, HENRY, Arkivar ved Rigsarkivet, cand. mag.
BRUUN, KAI AAGE, Musikkonsulent, Programsekretær ved Statsradiofonien, mag. art.
BRUNNICHE, EIGIL H., Direktør for den Hirschsprungske Samling.
BRØNDSTED, JOHANNES, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
BRØNDUM-NIELSEN, JOHANNES, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
BUSCHARDT, LEO, mag. art.
BUUR, CHR., Direktør for Aarhus kommunale Skolevæsen, f
BYSKOV, J., fhv. Forstander for Gedved Seminarium, fhv. Undervisningsminister.
BÆKHØJ, L., fhv. Forstander for Ollerup Højskole.
BØGGILD-ANDERSEN, C. O., Professor ved Aarhus Universitet, Dr. phil.
CALLØ, P. A., Direktør for Sønderjyllands Kreditforening, cand. polit.
CARLSEN, J. KJÆR, fhv. Sognepræst.
CHRISTENSEN, ANTON, Docent ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Statskonsulent, t
CHRISTENSEN, ARTHUR, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
CHRISTENSEN, C. A., mag. art.
CHRISTENSEN, CARL, Inspektør ved Botanisk Museum, mag. scient. t
CHRISTENSEN, CARL C, Forfatter.
CHRISTENSEN, GEORG, Forstander for Jonstrup Statsseminarium, mag. art.
CHRISTENSEN, J. V., Redaktør af »Ringsted Folketidende«, f
CHRISTENSEN, WILLIAM, fhv. Arkivar ved Rigsarkivet, Dr. phil.

CHRISTIANSEN, CARL S., fhv. Arkivar ved Rigsarkivet.
CHRISTIANSEN, MAGNUS, Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Forstander for Statens veterinære Serumlaboratorium.
CLAUSEN, C. C, Redaktor ved »Politiken«, Rigsdagsstenograf, f
CLEMMENSEN, C. A., Redaktor ved »Nationaltidende«, t
COLDING, POUL, Lektor, Dr. phil.
LA COUR, VILHELM, Dr. phil.
CRONE, HELENE, Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, mag. art., Frk.
DAHL, FLEMMING, Stadsarkivar i Kbh., cand. mag.
DAHL, FRANTZ, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur. f
DAHL, SVEND, Rigsbibliotekar, cand. mag.
DALGAS, J. M., Statsskovrider, Ulfshus.
DEGN, A., Arkivar, Thorshavn.
DIDERICHSEN, PAUL, Adjunkt ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
DREJER, A. AXELSEN, Redaktor af »Andelsbladet«, cand. polit.
DUMREICHER, CARL, Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket, cand. theol.
EDELMANN, RAFAEL, Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Dr. phil.
EGE, RICH., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
EGEBJERG, IVAR, Redaktør ved »Berlingske Tidende«, cand. polit.
EHLERS, H., Dr. med.
EISENREICH, C. P., Fuldmægtig ved Redningsvæsenet, t
ELFELT, KJELD, Redaktør ved »Berlingske Tidende«, mag. art.
ELLING, CHR., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
ENGELSTOFT, POVL, Redaktør, cand. mag.
FAABORG, THEODOR, Inspektør ved Rosenborgsamlingen, mag. art. f
FABER, KNUD, fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Overmedicus ved Rigshospitalet, Dr. med.
FABRICIUS, KNUD, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
FABRITIUS, ALBERT, Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, mag. art.
FALK-JENSEN, ARILD, Kontorchef i Finansministeriet, cand. jur.
FEDERSPIEL, HOLGER, Dr. jur. f
FINK, TROELS, Lektor ved Aarhus Universitet, Dr. phil.
FISCHER, JOSEF, Bibliotekar ved Det mosaiske Troessamfund i Kbh.
FOG-PETERSEN, G., Landstingsmand, Gaardejer. t
de FONTENAY, FRANK LE SAGE, overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister i Island, cand. mag.
FRAENKEL, ARNOLD, Dr. phil.
FRANDSEN, ERNST, Professor ved Aarhus Universitet, Dr. phil.
FREDERIKSEN, EMIL, Lektor, mag. art.
FREDERIKSEN, LARS, Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, f
FRIDERICIA, L. S., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. med.
FRIIS, AAGE, fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
FRIIS, ASTRID, Dr. phil., Frk.
FRIIS, FINN T. B., Kontorchef i L. A. B.s Hovedkontor, cand. polit.
FRIIS, HJALMAR, Overdyrlæge, Docent ved Kunstakademiet, Dr. phil.
FRIIS, OLUF, fhv. Lektor ved Uppsala Universitet, cand. mag.
FRIIS JOHANSEN, KNUD, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
FRISCH, HARTVIG, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
FRYDENDAHL, H. C, Lærer, Redaktør.
FUSSING, HANS H., Lektor, Dr. phil.

GALSTER, GEORG, Inspektør ved Nationalmuseet.
GAMMELGAARD, HJALMAR, Forstander for Roskilde Højskole, cand. polit.
GANDRUP, RICH., Forfatter.
GARBOE, AXEL, Sognepræst, Dr. phil.
GAY, VITUS, mag. art.
GJELSTRUP, P. C., Forstander for Norre Nissum Seminarium, cand. thcol.
GLOB, P. V., Inspektør ved Nationalmuseet, mag. art.
GLÆDEMARK, H. J. HANSEN, cand. mag.
GRANDJEAN, POUL BREDO, Arkivar ved Rigsarkivet.
GREDSTED, M., fhv. Kontorchef i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet, cand. polit.
GREGERSEN, GUNNAR, Direktør for Teknologisk Institut, cand. polyt.
GRUNTH, KAI, Kunstauktionsleder.
GRONER-NIELSEN, H., Arkivar ved Dansk Folkemindesamling, Organist, cand. mag.
GRØN, A. HOWARD, Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dr. polit.
GRONTVED, J., Bibliotekar ved Botanisk Museum, mag. scient.
GRØNVOLD, POUL, Kontorchef i Finansministeriet, cand. polit.
GUDME, PETER DE HEMMER, Redaktor, cand. thcol.
HAISLUND, NIELS, cand. mag.
HALD, MARGRETHE, Assistent ved Nationalmuseet, Frk.
HAMMERICH, LOUIS L., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil., Dr. litt. h. c.
HAMMERSHAIMB, E., Docent ved Aarhus Universitetet, Dr. phil.
HANSEN, ADOLPH, Sekretær for Danske Afholdsselskabcrs Landsforbund.
HANSEN, ALBERT, Direktør for Alfred Jørgensens gæringsfysiologiske Laboratorium, cand. pharm.
HANSEN, ANDERS, fhv. Forstander for Det kgl. Dovstummeinstitut, Nyborg.
HANSEN, ANDREAS, Translatør.
HANSEN, AXEL, Kredslæge, Dr. med.
HANSEN, EMANUEL, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
HANSEN, FREDERIK CARL CHRISTIAN, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. med. f
HANSEN, H. M., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
HANSEN, H. P., Forstander for Herning Museum, Konservator.
HANSEN, HOLGER, Landsarkivar for Sjælland, cand. mag. t
HASSING-JØRGENSEN, JENS, fhv. Minister.
HASSØ, ARTHUR G., Arkivar ved Rigsarkivet, cand. mag.
HATT, GUDMUND, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
HAUBERG, P., Apoteker.
HAUCH-FAUSBØLL, THEODOR, Direktør for Dansk genealogisk Institut.
HEEGAARD, POUL, fhv. Professor ved Kristiania Universitet, Dr. phil.
HEGERMANN-LINDENCRONE, CAI, Teaterchef, cand. jur.
HEILS, AXEL, Arkivar i Udenrigsministeriet, mag. art.
HELGASON, JON, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
HELWEG-LARSEN, GUNNAR, Redaktør.
HENDRIKSEN, H. S., Ingeniør, cand. polyt.
HENRIKSEN, KAI L., Bestyrer ved Zoologisk Museum, Dr. phil. t
HERGEL, HUGO, Kontorchef i Udenrigsministeriet, cand. jur.

HERMANSEN, CARL, Sognepræst, Provst.
HERMANSEN, GUSTAV, Bibliotekar ved Statsbiblioteket i Aarhus, Dr. phil.
HERMANSEN, VICTOR, Inspektor ved Nationalmuseet, mag. art.
HESSEL, KAREN, fhv. Protokolsekretær i Folketinget, Frue.
HESSELAA, PEDER, Redaktør.
HIMMELSTRUP, JENS, Ekspeditionssekretær i Socialministeriet, Dr. phil.
HJELMSLEV, LOUIS, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
HJORTH-MORITZSEN, ALF, Litteraturhistoriker, stud. mag.
HJORTH-NIELSEN, H., Inspektør ved Dansk Post- og Telegrafmuseum.
HOLCK, P., Orlogskaptajn.
HOLDT, JENS, Sognepræst, Dr. theol.
HOLT, JENS, Docent ved Aarhus Universitet, Dr. phil.
HOVE, RICHARD, Dampmøller, Musikhistoriker.
HURWITZ, STEPHAN, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
HVIDBERG, FLEMMING FRIIS, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. theol.
HVIDTFELDT, JOHAN, Arkivar ved Landsarkivet i Aabenraa, cand. mag.
HØGSTRØM, P., fhv. Forstander for Det kgl. Døvstummeinstitut i Kbh.
11.1.1.KIS, NIELS, Inspektør ved Danmarks Højskole for Legemsøvelser.
IPSEN, PAUL, Kommandør, Chef for Kystflaaden.
JACOBSEN, CARL, Dr. med.
JACOBSEN, J. HARTVIG, Højesteretssagfører, Di. jur.
JACOBSEN, THORKILD, Professor ved The Oriental Institute, Chicago, Dr. phil.
JANSEN, F. J. BILLESKOV, Docent ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
JANSSEN, CARL LUPLAU, Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket, mag. scient.
JENSEN, ADOLPH, fhv. Departementschef i Statistisk Departement.
JENSEN, AXEL C, Stenografilærer.
JENSEN, C. O., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Veterinærfysicus, Dr. med. & med. vetr. f
JENSEN, CHR., fhv. Direktør for Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse.
JENSEN, CHR. AXEL, Inspektør ved Nationalmuseet og for Kbh.s Bymuseum, mag. art.
JENSEN, HANS, Dr. phil.
JEPPESEN, KNUD, Organist, Dr. phil.
v. JESSEN, FRANZ, Redaktør.
JOHANSEN, E. S., Professor ved Polyteknisk Læreanstalt, cand. mag.
JOHANSEN, PETER, fhv. Bibliotekar ved Kunstakademiets Bibliotek, Docent ved Kunstakademiet, cand. jur. f
JUUL, STIG, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
JØRGENSEN, C. A., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dr. phil.
JØRGENSEN, CHR. F., Direktør for Akts. Dansk Gærings-Industri, cand. pharm.
JØRGENSEN, ELLEN, fhv. Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Dr. phil.
JØRGENSEN, HAKON, fhv. Kommunelærer, cand. theol. & mag. t
JØRGENSEN, HARALD, Arkivar ved Rigsarkivet, Dr. phil.
JØRGENSEN, HOLGER, Civilingeniør, Dr. techn., Leder af Akts. Dansk Gærings-Industris Forskningslaboratorium.

JØRGENSEN, PETER, Docent ved Kbh.s Universitet, cand. mag.
JØRGENSEN, POUL JOHS., fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
JØRGENSEN, TROELS G., fhv. Højesteretspræsident, Dr. jur.
KAALUND-JØRGENSEN, F. C., Statskonsulent for Undervisningsministeriet i Sager vedr. Folkeskolen og Seminarierne, cand. mag.
KAAS JOHANSEN, NIELS, mag. art.
KAMP, A., Sekretær i Foreningen Dansk Samvirke, Redaktør.
KEMP, TAGE, Direktør for Universitetets Institut for human Arvebiologi og Eugenik samt Lærer i disse Fag ved Universitetet, Dr. med.
KIERKEGAARD, THORVALD, Præst ved Det frie Kirkesamfund.
KJERULF, AXEL, Redaktør ved »Politiken«, Forfatter.
KLITGAARD, CARL, fhv. Postmester, Forfatter.
KNUDSEN, F., Lærer, cand. phil. †
KNUDSEN, GUNNAR, Chef for Stednavnekontoret, Redaktør, cand. mag.
KNUDSEN, HANS, Landsarkivar for Sjælland, cand. mag.
KOCH, HAL, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. theol.
KOCH, HANS, fhv. Sognepræst, Provst.
KOCH, L. J., Forstander for og Præst ved Diakonissestiftelsen i Kbh., Dr. theol. h. c.
KOCH JENSEN, PEDER, Redaktionssekretær ved »Børsen«, cand. polit.
KOCH SCHIØLER, ANNA, Forfatterinde, Frue.
KOEFOED, CARL, Statsraad, fhv. Statskonsulent.
v. KOHL, CARL, fhv. Kaptajn i Hæren, Forfatter.
KOPPEL, HENRIK, Forlagsboghandler, †
KOPPEL, VALD., Redaktør ved »Politiken«, cand. mag.
KORNERUP, BJØRN, Arkivar ved Rigsarkivet, Dr. theol.
KRABBE, OLUF H., fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur. h. c.
KRISTENSEN, K. L., Forfatter.
KRISTENSEN, MARIUS, Dr. phil. †
KROGH, TORBEN, Bibliotekar ved Det kgl. Teater, Dr. phil.
KRUSTRUP, MOGENS, stud. mag.
KYRRE, HANS, Skoleinspektør, Forfatter.
LADING, AAGOT, Adjunkt, cand. mag., Frk.
LANGE, AXEL, Botanisk Gartner, †
LANGE, JAKOB E., Forstander for Fyns Stifts Husmandsskole. †
LANGKILDE, H. P., Gymnastikinspektor, Oberstløjtnant.
LARSEN, C. SYRACH, Arboretforstander, Dr. agro.
LARSEN, JENS PETER, Lektor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
LARSEN, KAY, Forfatter.
LARSEN, KNUD, Bibliotekar ved Købmandsskolens og Handelshøjskolens Biblioteker, cand. theol.
LARSEN, SVEND, Inspektør ved Odense Bys offentlige Samlinger, cand. mag.
LAURSEN, L., Rigsarkivar, cand. mag. †
LEFÉVRE, MARIUS, Gymnastiklærer, Redaktør.
LEMCHE, GYRITHE, Forfatterinde, Frue.
LINNEBALLE, POUL, mag. art.
LINVALD, AXEL, Rigsarkivar, mag. art.
LOMHOLT, SVEND, Overlæge ved Finseninstitutet, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. med.
LUND, HANS, Forstander for Rødding Højskole, cand. mag.

LUNDSGAARD, ERIK, Direktør for J. H. Schultz Akts., cand. polyt. & mag. art.
LUNN, SVEN, Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, mag. art.
LCTZHØFT, FR., Overlæge i Hæren, t
LÆSSØE MULLER, PAUL, Forfatter, mag. art.
MACKEPRANG, MOURITZ, fhv. Direktør for Nationalmuseet, Dr. phil.
MADSEN. KARL, Direktør for Statens Museum for Kunst, Di. phil. t
MAGNUSSEN, O. K., Overretssagfører, Lektor ved Kbh.s Universitet.
MARKE, AXEL W., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, mag. scient. f
MARKS-JØRGENSEN, HELGE, Generalsekretær i Landsforeningen for lettere Hesteavl i Danmark.
MARSTRAND, JACOB, Borgmester i Kbh. f
MARTIN, JAKOB, Redaktør af »Aarhus Amtstidende«.
MATHIASSEN, THERKEL, Inspektør ved Nationalmuseet, Dr. phil.
MATHIESEN, F. J., Professor ved Danmarks farmaceutiske Højskole, cand. pharm. & mag. scient.
MATRAS, CHRISTIAN, Docent ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
MATTHIESSEN, HUGO, Inspektør ved Nationalmuseet, mag. art.
MEISEN, VALDEMAR, Dr. med. t
MELDAL, AXEL, Landinspektør.
MENTZ, AUGUST, fhv. Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dr. phil.
MEYER, KIRSTINE, f. Bjerrum, Dr. phil., Frue. f
MILLECH, KNUD, Arkitekt, Assistent ved Kunstakademiets Arkiv.
MILTHERS, AKSEL, Docent ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
MOLTESEN, LAUST, fhv. Udenrigsminister, Dr. phil., Dr. theol. h. c.
MORTENSEN, HARALD R., Kustode ved Det kgl. Bibliotek.
MUNCH, P., fhv. Udenrigsminister, Dr. phil.
MULLER, TH. A., fhv. Lektor, cand. mag.
MØLLER, ANDREAS, Departementschef i Statsministeriet, Statsrådssekretær.
MØLLER, NIELS, Lærer ved Tønder Statsseminarium, Dr. phil.
NEERGAARD, NIELS, fhv. Stats- og Finansminister, Dr. phil. h. c. t
NEIIENDAM, MICHAEL, Sognepræst ved Holmens Kirke, Provst, kgl. Konfessionarius, Dr. theol.
NEIIENDAM, ROBERT, Teaterhistoriker, Leder af Teatermuseet paa Hofteatret.
NICLASEN, POUL, Landstingsmand.
NICOLAISEN, K. K., Kommunelærer, Forstander for Aalborg Stiftshospital, Forfatter.
NIELSEN, AUGUST, fhv. Direktør for Kbh.s Begravelsesvæsen, cand. jur.
NIELSEN, JAKOB, Professor ved Polyteknisk Læreanstalt, Dr. phil.
NIELSEN, LAURITZ, Overbibliotekar ved Universitetsbiblioteket I, Dr. phil.
NISSEN, GUDRUN, cand. mag., Frue.
NORGAARD, AXEL, Overlæge ved Invalideforsikringsretten, Dr. med.
NORRIE, GORDON, Stabslæge, Dr. med. f
NORVIN, WILLIAM, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil. f
NYGAARD, GEORG, Redaktør ved »Ekstrabladet«, t
NYGÅRD, H. S. A., fhv. Arkivar ved Rigsarkivet.

NYGÅRD, JOHS., Redaktør af »Middelfart Venstreblad«.
NYSTRØM, EILER, fhv. Arkivar ved Rigsarkivet, Dr. phil.
NØJGAARD, NIELS, Sognepræst, Dr. theol.
NØRGAARD, FELIX, Programsekretær ved Statsradiofonien, cand. mag.
NØRGAARD, FREDERIK, fhv. Foistander for Antvorskov Højskole, cand. theol.
NØRLUND, POUL, Direktør for Nationalmuseet, Dr. phil.
NØRREGAARD, JENS, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. theol.
OHMEYER, A., Overkontrollør ved De danske Statsbaner.
OLRIK, H. G., fhv. Kontorchef ved De danske Statsbaner, cand. jur.
OLRIK, JØRGEN, Inspektør ved Nationalmuseet, cand. mag. f
OLSEN, ALBERT, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
OLSEN, OTTO, Kaptajn i Hæren.
OSTENFELD, IB, Chef for Frbg. Hospitals psykiatriske Afd., Dr. med.
OSTERMANN, HOTHER, Sognepiæst.
PALLIS, SVEND AAGE, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
PALUDAN, H. A., Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, mag. art. f
PAULLI, R., Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek.
PAULSEN, HANS HEJSELBJERG, Sognepræst.
PAULSEN, OVE, fhv. Professor ved Danmarks farmaceutiske Højskole, Dr. phil.
PEDERSEN, ANTON, Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
PEDERSEN, JOHANNES, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil., Dr. theol. h. c, Formand for Carlsbergfondets Direktion.
PEDERSEN, P. O., Direktør for og Professor ved Polyteknisk Læreanstalt, Dr. phil. h. c. t
PETERSEN, CARL S., fhv. Overbibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Dr. phil. h. c.
PETERSEN, CORNELIA, Inspektrice ved Aarhus Kommunehospital, Frk.
PETERSEN, H. F., Førstepræst ved den danske Menighed i Flensborg.
PETERSEN, HELGE, Direktør for Meteorologisk Institut, cand. mag.
PETERSEN, NIELS, Overietssagfører, udenrigspolitisk Medarbejder ved »Politiken«, f
PETERSEN, RICHARD, Professor ved Polyteknisk Læreanstalt, Dr. phil.
PETERSEN, THADE, fhv. Frimenighedspræst i Haderslev.
PETRESCH-CHRISTENSEN, CHR., Ekspeditionssekretær i Kbh.s Byret, t
PLENGE, JØRGEN, Inspektør, Overlærer ved Det kgl. Blindeinstitut, cand. mag.
PLESNER, K. F., Lektor, Dr. phil.
PLUM, NICOLAI, Dyrlæge, Afdelingsforstander ved Statens veterinære Serumlaboratorium, Dr. med. vetr.
PLUM, NIELS MUNK, Biskop over Lolland-Falsters Stift, Dr. theol.
POPP-MADSEN, CARL, Ekspeditionssekretær i Justitsministeriet, Lektor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
POULSEN, FREDERIK, fhv. Direktør for Glyptoteket, Dr. phil.
PREISZ, D., Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, mag. art.
RASMUSSEN, S. V., Viceinspektør under Kbh.s kommunale Skolevæsen, Dr. phil.
RASMUSSEN, STEEN EILER, Arkitekt, Professor ved Kunstakademiet.
RAVN, HENRIK, Kommandør, fhv. Direktør for Søkortarkivet.

REITZEL-NIELSEN, ERIK, Landsretssagfører, Kommitteret i Statsministeriet.
RESTRUP, OLE, cand. mag.
RIMESTAD, CHR., Forfatter, Dr. phil. f
ROCKSTROH, K. C, Kaptajn, Chef for Hærens Arkiv, f
RODE, AKSEL, konst. Inspektør ved Statens Museum for Kunst.
ROSS, ALF, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur. & phil.
ROSTRUP BØYESEN, LARS, Inspektør ved Statens Museum for Kunst, mag. art.
RUBOW, JØRN, Inspektør ved Statens Museum for Kunst,
RUBOW, PAUL V., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
RUD, A. J., fhv. Biskop over Fyns Stift.
RÆDER, HANS, fhv. Bibliotekar ved Kbh.s Universitets filologisk-historiske Laboratorium, Dr. phil.
RØNNE, HENNING, Professor ved Kbh.s Universitet og Overlæge ved Rigshospitalets Øjenafdeling, Dr. med.
SACHS, P. M., Fuldmægtig i Justitsministeriet, cand. jur.
SANDER, FREDERIK, Direktør for Carlsberg Bryggerierne.
SANDER-HANSEN, C. E., Docent ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
SANDFELD, Kr., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil. f
SASS, ELSE KAI, mag. art.
SCHARLING, C. I., Biskop over Ribe Stift, Dr. theol.
SCHIØRRING, NILS, mag. art.
SCHMIDT, MAX, Overlæge, Dr. med.
SCHNEIDER, ANDREAS, Professor ved Polyteknisk Læreanstalt, cand. polyt.
SCHOUSBOE, J., fhv. Sognepræst, Provst, Dr. phil.
SCHULTZ, SIGURD, Direktør for Thorvaldsens Museum.
SCHYBERG, FREDERIK, Kritiker ved »Politiken«, Dr. phil.
SEEMANN, V., Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek.
SEJR, EMANUEL, Overbibliotekar ved Statsbiblioteket i Aarhus.
SIMESEN, INGEBORG, Forfatterinde, Frk. f
SKAUTRUP, PETER, Professor ved Aarhus Universitet, cand. mag.
SKEEL, CHRISTIAN, Kontorchef i Den kgl. Landsover- samt Hof- og Stadsret, Kammerjunker, f
SKJERBÆK, OLUF J., Overinspektør for Børneforsorgen, cand. jur.
SKJERNE, GODTFRED, fhv. Direktør for Det kgl. Assistenshus, Direktør for Musikhistorisk Museum, cand. jur.
SKOVGAARD, JOHANNE, Arkivar i Rigsarkivet, cand. mag., Frk.
SKOVMAND, HELGE, Redaktør og Medudgiver af »Højskolebladet«.
SPÅRCK, RAGNAR, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
STAMM, R. H., Docent ved Kbh.s Universitet, mag. scient. f
STANGERUP, HAKON, Dr. phil.
STAVNSTRUP, P., Redaktør ved »Berlingske Tidende«.
STEENSTRUP, JOHANNES, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur., Dr. phil.h. c. t
STEIN, HENDRIK, Redaktør af »Børsen«, cand. jur.
STEIN, M., Kunsthistoriker.
STENDER-PETERSEN, ADOLF, Professor ved Aarhus Universitet, Dr. phil.
STERNER PETERSEN, GUDRUN, mag. art., Translatrice, Frk.

STHYR, JØRGEN, Inspektør ved Statens Museum for Kunst.
STIBOLT, P. K., cand. mag.
STORGAARD, EINAR, Lektor ved Kbh.s Universitet, mag. scient.
STRUBBERG, A., Fuldmægtig i Fiskeridirektoratet, cand. mag.
STROMGREN, HEDVIG, Tandlæge, Frue.
STUB-JØRGENSEN, CHR., Bibliotekar ved Statsbiblioteket i Aarhus, Forfatter, mag. art.
STUBBE-TEGLBJÆRG, K. E., cand. mag.
SWANE, LEO, Direktør for Statens Museum for Kunst.
SVANENSKJOLD, GERDA, Lærerinde, Frk. f
SVENDSEN, NICOLAI, kst. Amtsskolekonsulent i Tønder Amt.
SVENDSEN, NIELS SKRIVER, Kontorchef i Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring, cand. polit.
SØNDERBY, KNUD, Forfatter, cand. jur.
THERKILSEN, N. E., Redaktør af »Kolding Folkeblad«.
THOLLE, JOHANNES, Havearkitekt.
THOMSEN, ALBERT, Kommunelærer, Museumsleder, Holbæk.
THOMSEN, EJNAR, Professor ved Kbh.s Universitet, mag. art.
THOMSEN, OLUF, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. med. f
THOMSEN, THOMAS, Inspektør ved Nationalmuseet, f
THORKELIN, ELSE, f. Rammel, mag. art., Frue.
THORKIL-JENSEN, NIELS, Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
THORLACIUS-USSING, VIGGO, Medlem af Direktionen for Ny Carlsbergfondet.
THORNVAL, ANDERS, Professor ved Kbh.s Universitet, Overlæge ved Rigshospitalet, Dr. med.
THORSEN, CHR., Redaktør af »Nordisk Forsikringstidsskrift«, cand. polit.
THYREGOD, OSKAR, fhv. Bibliotekar ved Industriforeningens Bibliotek, Forfatter, mag. art.
TOFTEGAARD, JENS, Direktør i Bikuben, cand. polit.
TOPSØE-JENSEN, HELGE, Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Dr. phil.
TOPSØE-JENSEN, THEODOR, Kontreadmiral, f
TORM, FREDERIK, fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. theol.
TOVBORG JENSEN, SIGURD, Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, cand. polyt.
TRYDE, OVE, Boghandler.
TUXEN, S. L., Amanuensis ved Zoologisk Museum, Dr. phil.
ULRICH, G., Inspektør ved Polyteknisk Læreanstalt, cand. jur.
USSING, HENRIK, fhv. Lektor ved Sorø Akademi, Dr. phil.
UTTENREITTER, POUL, Forfatter, cand. jur.
VAHL, MARTIN, fhv. Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
VEIBEL, STIG, Professor ved Polyteknisk Læreanstalt, Dr. phil.
WEILBACH, FREDERIK, Kunsthistoriker, fhv. Adjunkt, cand. mag. t
WELTZER, CARL, Sognepræst.
WENDT, FRANTZ WILHELM, Direktør for Foreningen Norden, cand. mag.
WERNER, JOHANNES, Overretssagfører, t
VESTBERG, HELGE, Kontorchef i Kbh.s Politi, cand. jur.
VESTBERG, JENS, Børssekretær, cand. polit.
WESTERGAARD, MOGENS, Assistent ved Landbohøjskolen, Dr. phil.

WIBERG, A. F., Overlærer ved Det kgl. Blindeinstitut, cand. theol. t
VIBÆK, JENS, Overlærer ved Købmandsskolen, cand. mag.
VIBÆK, MARIUS, Direktør for Købmandsskolen, Niels Brocks Handelsskole og Den handelsvidenskabelige Læreanstalt, Dr. rer. pol. h. c. t
VIGEN, ANDERS, Redaktør.
VINDING, POVL, Brandchef i Kbh., Dr. techn.
VOGEL-JØRGENSEN, T., Redaktør, Leder af Berlingske Forlag.
WOLF, EDW. C. J., cand. mag. & mag. art.
WORSØE-ANDERSEN, AD., Redaktionssekretær ved »Jyllandsposten«, t
ZAHLE, ERIK, Inspektør ved Statens Museum for Kunst, mag. art,
ZAHRTMANN, M. K., Læge ved Arbejdsanstalten Sundholm, f

MEDARBEJDERE VED BRICKA: DANSK BIOGRAFISK LEXIKON, AF HVEM ARTIKLER I BEARBEJDET FORM FINDES I VÆRKET.

AMBT, CH., Generaldirektør for De danske Statsbaner.
BAJER, FREDRIK, Forfatter.
BANG, B., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Veterinærfysicus, D:. med.
BANG, P. C, Oberst.
BANG, VILH., Sognepræst.
BAUDITZ, SOPHUS, Skoledirektør, tit. Professor.
BILLE, C. ST. A., Kammerherre, Amtmand.
BIRKET-SMITH, S., Overbibliotekar ved Universitetsbiblioteket, Dr. phil.
BING, A., Redaktør af »Ugeskrift for Landmænd«.
BLOCH, J., Arkivsekretær ved Rigsarkivet.
BRICKA, C. F., Rigsarkivar, Dr. phil.
BRICKA, G. ST., Overlærer.
BROCK, P., Inspektør ved Rosenborgsamlingen, Dr. phil.
BRUUN, CHR., Justitsraad, Overbibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Dr. phil. h. c.
BØGH, NIC, Forfatter, tit. Piofessor.
CHRISTENSEN, C, Journalist.
CHRISTENSEN, CHR. VILLADS, Raadstuearkivar, Dr. phil.
CHRISTENSEN, JERICHAU, se *Jerichow.*
CHRISTIANSEN, C, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. med. h. c.
COLLIN, EDGAR, Journalist og Teaterhistoriker.
COLLIN, JONAS, Etatsraad, mag. art.
CRONE, H., Kontorchef i Landbrugsministeriet, Docent ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
DEUNTZER, J. H., Konsejlspræsident, Gehejmekonferensraad, Dr. jur.
ELBERLING, EMIL, Bibliotekar ved Rigsdagens Bibliotek.
ELVIUS, SOFUS, Justitsraad, Forretningsleder ved Genealogisk Institut.
ERSLEV, KR., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
FENGER, H. M., Sognepræst ved Holmens Kirke, Provst, kgl. Konfessionarius, Dr. theol.

FREUCHEN, P. P., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
FRIDERICIA, J. A., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
FRIIS, M. P., Statsminister, Overformynder.
GERTZ, M. CL., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
GIGAS, E., Bibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Dr. phil.
GJELLERUP, S. M., Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket.
GOOS, C, Justitsminister, Gehejmeetatsraad, Dr. jur.
GRAM, J. P., Forsikringsdirektør, Dr. phil.
GROVE, G. L., Arkivsekretær ved Rigsaikivet.
GROVE, P. V., Redaktør.
HAGEN, S. A. E., Komponist, fhv. Musikhandler.
HANSEN, P., Etatsraad, Censor ved Det kgl. Teater.
HARBOU, H. W., Oberst.
HASSELAGER, A. K, Overlærer, Herlufsholm.
HEISE, A., Rektor ved Viborg Katedralskole, Dr. phil.
HELWEG, L., Havebrugskandidat, Forsøgsbestyrer.
HERTEL, H., Sekretær i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, cand. polit.
HINTZE, V., Inspektør ved Mineralogisk Museum.
HIORT-LORENZEN, H. R., Etatsraad, Stiftsskriver.
HIRSCH, J. C. W., Oberstløjtnant.
HJORT, V., Afdelingschef ved Meteorologisk Institut.
HOLM, EDV., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
HORNEMANN, GERH., Landsarkivar for Sjælland.
JACOBSEN, J. C, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. theol. h. c.
JAKOBSEN, JAKOB, Dr. phil.
JANTZEN. A., Sognepræst.
JERICHOW, P. A., Departementschef i Finansministeriet.
JOHNSTRUP, F., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
JØRGENSEN, A. D., Rigsarkivar, Dr. phil. h. c.
JØRGENSEN, C, Inspektør ved Nationalmuseet, Dr. phil.
JØRGENSEN, H. F., Sognepræst.
JØRGENSEN, S. M., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
KÅLUND, KR., Bibliotekar ved den Arnamagnæanske Samling, Dr. phil.
KINCH, J., Overlærer.
KOCH, L., Provst.
KRARUP, FR., Registrator ved Rigsarkivet.
KRINGELBACH, G., Arkivar ved Rigsarkivet.
KROMAN, K., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
LANGE, H. O., Overbibliotekar ved Det kgl. Bibliotek, Dr. phil. h. c.
LARSEN, JOAKIM, Etatsraad, Skoledirektør paa Frbg.
LAURIDSEN, R, Skoleinspektør, Dr. phil. h. c.
LEIGH-SMITH, A., Kaptajn, Konsul.
LESSER, J. A. L., Oberstløjtnant.
LORENZEN, M., mag. art.
LUTKEN, ALFRED, Professor ved Polyteknisk Læreanstalt.
LUTKEN, O., Kaptajn i Flaaden.
LØFFLER, J. B., Arkitekt, tit. Professor.
MATZEN, H., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
MEIER, F. J., Dr. phil.
MEYER, E., Kontorchef i Nationalbanken.

MOLLERUP, W., Direktør for Nationalmuseets 2. Afdeling og Rosenborg-samlingen, Dr. phil.
MUNCH-PETERSEN, H., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. jur.
MULLER, SIGURD, mag. art.
NIELSEN, FR., Biskop, Dr. theol.
NIELSEN, OLUF, Raadstucarkivar, Dr. phil.
NIEUWENHUIS, P. N., Generalmajor.
NISSEN, C. A., Overlærer, tit. Professor, Dr. phil.
NYHOLM, H. V., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
NYROP, C., Forfatter, tit. Professor.
NYROP, KR., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
OLRIK, AXEL, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
OLRIK, HANS, Forstander for Statens Lærerhøjskole, tit. Professor, Dr. phil.
OPPER MANN, A., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.
OTTOSEN, JOHAN, Skoleinspektør.
PALUDAN, J., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
PECHULE, C. F., astronomisk Observator.
PETERSEN, AX. G. V., Kaptajn i Ingeniørkorpset.
PETERSEN, EMIL, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
PETERSEN, HENRY, Inspektor ved Nationalmuseet, Dr. phil.
PETERSEN, JUL., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. med.
RASMUSSEN, E. C., Generalmajor.
RAVN, V. C., Vicepolitidirektør.
RIST, P. F., Oberst.
ROSENDAL, H., Højskoleforstander.
ROSTRUP, E., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dr. phil.
ROTHE, TYGE, Slotsgartner.
RUBIN, MARCUS, Generaltolddirektør.
RØRDAM, H. F., Sognepræst, Dr. phil.
RØRDAM, K., Professor ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Dr. phil.
SALMONSEN, C, cand. polit.
SCHIØDTE, ERIK, Arkitekt, tit. Professor.
SCHJELLERUP, H. C. F. C, astronomisk Observator, Dr. phil., tit. Professor.
SCHMIDT, KARL, Overlærer ved Odense Katedralskole.
SCHOUSBOE, V., Biskop.
SCHØLLER, C. E. A., Jægermester.
SECHER, V. A., Rigsarkivar, Dr. jur.
SIMONSEN, D., Overrabbiner, tit. Professor.
STEENSTRUP, JAPETUS, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil., Dr. med. h. c., Etatsraad.
STEFFENSEN, H. C, Gencralauditør.
STOLPE, P., Kontorchef, Etatsraad.
SUNDBY, THOR, Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
SVEDSTRUP, AUG., Fuldmægtig i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn.
SØRENSEN, S. A., Oberstløjtnant.
THISET, A., Arkivar ved Rigsaikivet.
THOMSEN, VILH., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
THORSEN, P. K., mag. art.

THORSØE, A., Dr. phil.
THRIGE, S. B., Rektor, tit. Professor.
TROELS-LUND, TR. FR., Ordenshistoriograf, tit. Professor, Dr. phil.
TUXEN, A., Generalløjtnant.
TYCHSEN, V. E., Oberst.
WAD, G. L., Landsarkivar for Fyn.
WARMING, EUG., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
VEDEL, P., Gehejmelegationsiaad, Dr. jur.
WEEKE, C., Underbibliotekar ved Det kgl. Bibliotek.
WEILBACH, PH., Sekretær ved Kunstakademiet.
WESTERGAARD, H., Piofessor ved Kbh.s Universitet, Dr. polit. og Dr. jur. h. c.
WITH-SEIDELIN, C. L., Kommandør i Flaadcn.
ZACHARIAE, G., Generalløjtnant, Direktøi for Gradmaalingen.
ZEUTHEN, H. G., Professor ved Kbh.s Universitet, Dr. phil.
ZINCK, L., cand. theol.
ZYTPHEN-ADELER, C, Baron, Arkivar i Udenrigsministeiiet.

FORKORTELSER

Andr.	=	**Andreas Kirke.**
Ass.	=	**Assistens Kirkegaard.**
Bl. R.	=	**Blaa Ridder (Ridder af Elefanten).**
b. v.	=	**borgerlig viet.**
Chr.	=	**Christians Kirke.**
Cit.	=	**Citadels kirken.**
Class.	=	**Classenske Boligers Kirke.**
F. M. G. [Kr.)-		**Fortjenstmedaillen i Guld (med Krone).**
F. M. S.	=	**Fortjenstmedaillen i Salv.**
Frbg.	=	**Frederiksberg.**
Fr.borg	=	**Frederiksborg.**
Fred. ty.	=	**Frederiks tyske Kirke.**
Frels.	=	**Frelsers Kirke.**
Fr. Ref.	=	**Fransk reformert Kirke.**
Fødsst.	=	**Fødselsstiftelsen.**
Garn.	=	**Garnisons Kirke eller Kirkegaard.**
Helligg.	=	**Helliggejst (Helligaands) Kirke.**
Hellig K.	=	**Hellig Kors Kirke.**
Hv. R.	=	**Hvid Ridder (indtil 1808 Betegnelse for Storkors af Dannebrog).**
Jac.	=	**Jacobs Kirke.**
Johs.	=	**Johannes Kirke.**
K.	=	**Kirke.**
Kat.	=	**Katolsk.**
Kbg.	=	**Kirkebog.**
Kbh.	=	**Kobenhavn.**
Kgd.	=	**Kirkegaard.**
Kop.	=	**Kopulationsregisteret.**
Matth.	=	**Matthæus Kirke.**
Mos.	=	**Mosaisk Trossamfund.**
n. A.	=	**næste Aar.**
Naz.	=	**Nazarets Kirke.**
n. D.	=	**næste Dag.**
Nic.	=	**Nicolai Kirke.**
n. M.	=	**næste Maaned.**
s. A.	=	**samme Aar.**
s. d.	=	**se denne.**
s. D.	=	**samme Dag.**
Slotsk.	=	**Christiansborg Slotskirke.**
s. M.	=	**samme Maaned.**
sst.	=	**sammesteds.**
Trin.	=	**Trinitatis Kirke.**
Tysk Ref.	=	**Tysk reformert Kirke.**